

adventure

Карл
Май

Винету III

След многобройни увлекателни преживявания сред команчите и в Калифорния разказа за живота и смъртта на благородния вожд издига безсмъртен паметник на целия индиански народ. Съобщението за завещанието на апачът завършва трагичното събитие.

bg
de

Веселин
Радков

adventure

Karl
May

Winnetou III
1893
de

J.
S.

Mylib SfbToFb2 Converter, FB Editor v2.0
2010-02-13 04:59:07
<http://www.chitanka.info/lib/text/1870>
<http://chitanka.info/lib/text/1870>
1.0

0.1 (2005-12-01) — Добавяне
0.2 (2006-08-10 20:36:54) —
1.0

Издателство «Отечество»

Карл Май
Винету III

I. Смъртоносен прах

(Deadly Dust)

Първа глава
Човекът без уши

От рано сутринта бях изминал значително разстояние. Вече се чувствах доста поизморен и измъчен от силните лъчи на слънцето, издигнало се високо в зенита си. Ето защо реших да си отпочина и да обядвам. Прерията се ширеше пред мен чак до безкрайния хоризонт, образувайки гънка след гънка, подобно на морски вълни. Откакто преди пет дни групата ни бе разпръсната от многоброен отряд оглаласи, не бях виждал нито някакво по-едро животно, нито някаква човешка следа и вече започвах да копнея за какво да е разумно същество, с чиято помощ бих могъл да установя дали поради продължителното мълчание не бях изгубил способността си да говоря.

Наоколо не се виждаше поточе, изобщо нямаше вода, гора, нито пък някакъв храсталак. Следователно нямаше защо дълго да избирам и можех да спра където пожелаех. Сkochих на земята в една падина, спънах предните крака на моя мустанг, взех одеялото и се изкачих на едно невисоко възвишение, за да се разположа там. Конят ми трябваше да остане долу, за да не бъде забелязан, в случай че отнейде се приближаваха неприятели. Налагаше се да избира тази висока точка, за да имам възможност да оглеждам околността, докато за някой друг нямаше да бъде тъй лесно да ме види, ако легнех на земята.

Имах основателни причини да бъда предпазлив. Нашата група от дванадесет души бе потеглила на път от бреговете на Плейт Ривър, за да се спусне към Тексас източно от Скалистите планини. В същото време обаче различни племена на сиусите бяха напуснали своите села, защото искаха да си отмъстят на белите, избили неколцина от техните воини. Ние знаехме това, но въпреки цялата си предпазливост се натъкнахме на тях и след безмилостна и кървава битка, в която петима от нас се простиха с живота си, бяхме разпръснати из прерията в най-различни посоки.

Тъй като индианците вероятно бяха разбрали от следите ми, които не успях да залича напълно, че яздя на юг, можеше със сигурност да се допусне, че щяха да ме преследват. И тъй, трябваше да си отварям очите, ако не исках, след като някоя вечер се загърна в одеялото си, на сутринта да се събудя във Вечните ловни полета, и то без скалп.

Разположих се на земята, извадих парче сушено бизонско месо и поради липсата на сол го натърках с барут, а после с помощта на зъбите си се опитах да го докарам до състояние, което да ми позволи да отпратя в стомаха си тази твърда като подметка маса. След това си взех една от моите саморъчно направени пури, запалих я и изпускайки дима, започнах да правя фигурки с такова наслаждение, сякаш бях някой вирджинийски плантатор и пушех една от онези дълги пури, изработвани от най-нежните и ароматни тютюневи листа, получили името «гусфут», гъши крак.

Не бях лежал дълго върху одеялото си, когато без всякаква причина се обърнах, погледнах назад и в далечината съзрях някаква точка, която се приближаваше право към мен, движейки се под остър ъгъл спрямо моите следи. Съмнах се по възвишението толкова, колкото цялото ми тяло да се закрие от него, и започнах да наблюдавам появилата се точка,

в която постепенно разпознах ездач, заел отпуснатата и приведена напред стойка на индианците.

В първия момент, когато го забелязах, той се намираше може би на около една и половина английска миля (Английска миля = 1,609 км — Б. пр.). Конят му крачеше толкова бавно и лениво, че му бе необходим почти половин час, за да измине една миля. Взирайки се отново в далечината, откъдето се появи той, за свое учудване аз съзрях още четири точки, които се движеха точно по неговите дири. Това не можеше да не привлече силно вниманието ми.

Самотният ездач беше бял, както вече можех безпогрешно да установя по облеклото му. Дали другите не бяха индианци, които го преследваха? Измъкнах далекогледа си. Наистина не се бях излъгал! Те се приближаваха все повече и с помощта на бинокъла, по въоръжението и нанесените бои по лицата им успях ясно да различа, че бяха оглаласи, най-войнственото и жестоко племе на сиусите. Яздеха много хубави животни, докато конят на белия, изглежда, не струваше и пет пари.

Ездачът му имаше дребна и мършава фигура, а на главата си носеше стара филцова шапка без периферия, обстоятелство, което в прерията никому не би направило впечатление, но в случая подчертаваше един недостатък, който не можеше да не ме впечатли силно, защото този човек нямаше уши. Местата, където са се намирали някога, показваха следи от насилие. Сигурно някой му ги беше отрязал. На раменете му бе наметнато огромно одеяло, което закриваше напълно цялото му тяло, и само тъничките му крачета. Се виждаха едва-едва, обути в чифт толкова странни ботуши, че видът им сигурно би разсмял всеки европейец. Бяха от онези, каквито обикновено се изработват и носят от гаучосите в Южна Америка. Кожата на освободения от копитото конски крак се одира и още докато е топла, човек напъхва в нея крака си до коляното и я оставя да изстине на него. Кожата прилепва плътно и здраво за крака, превръщайки се във великолепен «ботуш», който се отличава само с тази особеност, че притежателят му стъпва на собствените си ходила. На седлото на непознатия бе окачен някакъв предмет, който сигурно трябваше да представлява карабина, но по-скоро приличаше на тояга, намерена направо в гората. Конят му беше една стара дългокрака кобила, останала без косъм по опашката си. Главата ѝ бе несъразмерно голяма, а ушите ѝ пък имаха такава дължина, че човек направо можеше да се изплаши. Това животно изглеждаше тъй, сякаш бе съставено от различните телесни части на кон, магаре и едногърба камила. Докато вървеше, главата му бе силно повесена към земята, а пък ушите му, подобни на ушите на нюфаундлендско куче, бяха клюмнали право надолу, сякаш му тежаха твърде много.

При други обстоятелства, или ако бях новак, сигурно ездачът и конят му щяха да ме накарат да се разсмея, но въпреки странната си външност този човек ми приличаше на един от онези уестмани, които първо трябва да опознаеш, за да можеш да разбереш какво струват. Навярно той нямаше никаква представа, че четирима от най-страшните неприятели на прерийните ловци са по петите му, иначе не би следвал своя път тъй бавно и безгрижно, или поне би се озъртал назад от време на време.

Ето че вече се приближи на стотина крачки и се натъкна на моите следи. Не мога да кажа кой ги забеляза пръв — той или неговият кон, но ясно видях как кобилата му сама се спря, сведе още по-ниско глава към земята, погледна под око отпечатъците от копитата на моя мустанг и размаха дългите си уши тъй оживено нагоре-надолу и напред и назад, че изглеждаше, сякаш нечия невидима ръка се опитваше с въртене да ги откъсне от главата ѝ. Ездачът се канеше да слезе на земята, за да огледа подробно дирята. Така той ненужно щеше да изгуби ценно време и затова моят вик го изпревари:

— Хей, човече! Остани си на седлото и се приближи още малко!

Бях променил положението си така, че да може да ме види. Кобилата му незабавно вдигна глава и наостри напред уши, сякаш искаше да подхване като топка подвижнатите от мен думи, а в същото време енергично размаха късото голо чуканче на опашката си.

— Ей, сър — отвърна той, — Друг път внимавай с гласа си и не реви тъй силно! Човек никога не знае дали нейде по тази хубава ливада няма нечий уши, които не е необходимо да ни чуят! Ела, Тони!

В отговор на подканата му кобилата размърда неимоверно дългите си крака и после сама се спря при моя мустанг. Хвърли му надменен и злобен поглед, а след това извърна към него онази част от тялото си, която обикновено при корабите се нарича кърма. Навярно тя бе от

онези ездитни животни, срещащи се съвсем не толкова рядко в прерията, които живеят само за своя господар, а към всеки друг се показват толкова опърничави, че са направо неизползваеми.

— Много добре знам колко високо да говоря! — отвърнах му аз. — Откъде идваш, сър, и накъде си тръгнал?

— Това хич не те засяга! — каза ми той.

— Мислиш ли? Не си прекалено учтив. Още отсега с чиста съвест мога да ти издам свидетелство за нелюбезност, макар че сме разменили едва по няколко думи. Но ще ти призная искрено, че когато попитам нещо, съм свикнал да получавам отговор.

— Хмм, тъй. Имаш вид на много знатен джентълмен — рече той, като ми отправи презрителен поглед. — Затова веднага ще ти дам желаните сведения!

Той посочи с ръка назад, а после и напред.

— Идвам оттам и отивам натам.

Човекът започваше да ми харесва. Несъмнено той ме считаше за някой ловец-любител, отделил се от своята компания. Истинският уестман пет пари не дава за външността си и таи открита неприязън към всичко, което се поддържа. Който се скита дълги години из Дивия Запад, няма дрехи като за пред светско общество и щом види някой чисто и спретнато обленен човек, го смята за грийхорн, когото не го бива за нищо свястно. На север във форт Рандъл си бях купил нови дрехи, а и от край време съм свикнал да държа оръжията си излъскани — две обстоятелства, които трудно можеха да ме препоръчат в очите на един ловец от саваната. Затова и не се разсърдих на непознатото човече заради нелюбезното му държане, а посочих също като него напред с ръка и казах:

— Тогава хайде, върви ей «натам»! Само че се пази от четиримата индианци, които са неотклонно по следите ти! Вероятно изобщо не си ги забелязал, нали?

Умните му и проникателни очи започнаха да ме фиксират с такъв поглед, в който се смесваха учудване и весела насмешка.

— Не съм ги забелязал ли? Хи-хи-хи-хи! Да има зад мен четирима индианци и да не ги забележа! Ти например ми изглеждаш голям чудак! Онези добри хорица са по петите ми още от ранни зори. Но изобщо няма нужда да се оглеждам назад, защото привичките на тези червенокожи джентълмени са известни. Докато е светло, ще се държат на порядъчно разстояние и едва когато си избира нейде място за лагеруване, тайно ще се промъкнат до мен. Но те например са си направили криво сметката, защото ще опиша дъга, която да ме отведе зад гърба им. Досега ми липсваше само подходящ терен за тази цел. Но тук сред тази вълниста прерия мога най-сетне да го сторя и ако ти искаш да видиш и научиш как постъпва един опитен уестман, когато иска незабелязано да се примъкне до редманите ((амер.) — иронично название на червенокожите), е Необходимо само да изчакаш десетина минути. Ама сигурно ще се откажеш, защото човек от твоя сорт ще има например дяволски малко желание да му позамирише на индианци! Тони, come on ((амер.) — Хайде, давай, напред! — Б. пр.)!

Той продължи да язди, без да го е грижа повече за мен, и само след половин минута изчезна между ниските възвишения заедно със странната си кобила.

Разбрах плана му, защото и аз на негово място щях да сторя същото. Той искаше да опише дъга, която да го отведе зад гърба на преследвачите му. Същевременно трябваше да се приближи до тях, преди те да успеят да разгадаят намеренията му от променената посока на следите. А за да постигне целта си, той можеше да се движи само из падините, но щеше да бъде още по-добре, ако се появеше не зад гърба на индианците, ами скъсеше дъгата тъй, че непременно да минеха покрай него. Досега те бяха имали възможността добре да го наблюдават и следователно знаеха каква преднина има и не можеха да предположат, че ще се озове тъй близо до тях.

Бяха четирима срещу един и не беше изключено да стане така, че да ми потриват оръжията. Ето защо аз ги прегледах и после зачаках развоя на събитията.

Индианците се приближаваха, яздейки все така един подир друг. Почти бяха достигнали мястото, където следата на дребното човече се сливаше с моята, когато първият от тях спря коня си и се обърна назад. Изглежда, все пак бяха смутени от факта, че преследваният от тях бял вече не се виждаше. Скупчили се близо един до друг, те направиха кратко съвещание. В случай на нужда куршумът на моя мечкоубиец вече можеше да ги достигне.

Но това не беше необходимо, защото в този миг изтреща изстрел, а в следващата секунда и още един. Двама от индианците паднаха на земята и в същото време се разнесе силен триумфиращ вик:

— О-хи-и-и-и! — проехтяха онези звуци, познати като бойния вик на индианците.

Обаче те не излизаха от гърлото на индианец, а от устата на дребния ловец, който изскочи от една близка падина. Той беше изпълнил намерението си — бе изчезнал зад гърба ми, а сега отново се беше появил пред мен. Престори се, сякаш след двата си изстрела се кани да избяга. Кобилата му като че изведнъж се бе превърнала в някакво съвсем друго същество. Енергично отхвърляше крака, главата ѝ с наострени, непрекъснато движещи се уши бе дръпната силно назад и сякаш всяко сухожилие, всяка фибра от тялото ѝ бе изпъната до крайност. Ездачът и конят изглеждаха слети ведно. Човекът размаха пушката си и галопирайки, започна да я пълни с такава увереност, от която можеше да се заключи, че не за пръв път се намира в подобно положение.

Зад него се разнесоха два изстрела. Дватама оцелели индианци стреляха по него, обаче нито един от куршумите не го улучи. Червенокожите нададоха гневен рев, грабнаха томахоките си и препуснаха по петите му. До този момент той изобщо не се бе огледал. Но ето че вече бе готов със зареждането и рязко извъртя коня си. Имах чувството, сякаш животното мисли едновременно със своя господар. То се спря, разкрачи крака и застана неподвижно като магаре за рязане на дърва. Ездачът вдигна пушката и се прицели набързо. В следващия миг от оръжието му пробляснаха две пламъчета, без кобилата да потрепне и... очевидно двамата индианци бяха улучени в главите.

До този момент бях лежал готов за стрелба, но не натиснах спусък, защото дребосъкът не се нуждаеше от помощта ми. Той слезе от коня си, за да огледа убитите, а аз се приближих до него.

— Е, сър, знаеш ли вече например как се излиза в гръб на тези червенокожи негодници, а? — попита ме той.

— Благодаря, сър! Виждам, че човек би могъл да научи нещичко от тебе!

Сигурно усмивката ми му се бе сторила малко двусмислена. Той ме изгледа остро и после запита:

— Или и на теб щеше да ти хрумне подобна мисъл?

— Дъгата не беше чак толкова необходима — заявих аз. — При този терен, където човек може да изчезне из всяка една от падините, е достатъчно да вземеш по-голяма преднина пред неприятеля, да му се покажеш, а после чисто и просто да се върнеш с коня си по собствените си следи. Описването на дъга е далеч по-подходящо, когато се намираш в равна и открита прерия.

— Я виж, откъде ли пък си ги научил тия неща! Ами кой си ти всъщност, а?

— Пиша книги.

— Ти... пишеш... книги? — Той отстъпи смаяно крачка назад и лицето му придоби полуневярващо и полусъжалително изражение. — Да не си болен, сър?

При тези думи безухият ездач посочи към челото си, тъй че не остана място за съмнение коя болест имаше предвид.

— Не съм! — отвърнах аз.

— Не си ли? Тогава нека дяволът те разбере, аз не мога! Аз убивам бизона, понеже трябва да ям. Ами ти от какъв зор пишеш твоите книги?

— За да ги четат хората.

— Сър, не ми се сърди, ама по-голяма глупост от тая не мога да си представя! Който иска да чете книги, нека си ги напише сам, това например ще проумее всяко дете. Нали и аз не стрелям по животни, за да ги ядат другите! Значи, хмм, ти скалпваш книги? Ами защо си дошъл в саваната, а? Да не би да искаш например тук да пишеш книги?

— Това го върша едва когато се прибера у дома. Разказвам всичко, каквото съм видял и преживял, а стотици хиляди хора го четат и после знаят как изглежда животът в прериите, без да е необходимо самите те да ги посещават.

— В такъв случай навярно ще разкажеш и за мен, а?

— Разбира се!

Той отстъпи още една крачка назад. После се приближи плътно до мен, десницата му хвана дръжката на ловджийския му нож, а лявата му ръка — моята ръка.

— Сър, ей там е конят ти! Настанявай се върху него и изчезвай, ако не искаш да усетиш как между ребрата ти се провира една педя студено, добре заострено желязо! Край теб човек не би могъл да каже нито една дума, нито пък да си помръдне пръстче, без да го научи цял свят. Мътните те взели! Незабавно се омитай оттук!

Дребосъкът ми достигаше точно до рамото, но въпреки всичко заканата му бе съвсем сериозна. Това ме развесели, обаче външно не го показвах.

— Обещавам ти да пиша само хубави неща за теб — рекох аз примирително.

Махай се! Вече ти казах и нищо няма да промени решението ми.

— Тогава ти давам дума, че изобщо няма да пиша за теб.

— Никакви такива! Който се захваща да пише книги за други хора, той е побъркан, а побърканият човек никога не спазва дадената дума, И тъй, тръгвай, човече, иначе ще ме засърбят например пръстите и ще направя нещо, което няма да ти е много приятно!

— Какво ли пък ще е то?

— Веднага ще разбереш!

Погледнах го усмихнато право в искрящите от гняв очи.

— Е, хайде да видим!

— Ето погледни! Харесва ли ти това острие?

— Не е лошо. Ще ти го докажа!

Мигновено сграбчих дребосъка, извих му ръцете назад, проврях между тях и гърба му лявата си ръка, притиснах ги здраво към мен, а после с десницата си стиснах китката му толкова силно, че той извика от болка и изпусна ножа. Неочакваното ми нападение толкова го изненада, че преди да успее да окаже каквато и да било съпротива, ремъкът от торбичката му за куршуми беше вече стегнал ръцете му отзад на гърба.

— Damn it ((англ.)) — Проклетие! По дяволите! — Б. пр)! — извика той. — Какво те прихваща! Какво мислиш да правиш например собствено с мен?

— Хей, сър, внимавай с гласа си и не реви тъй силно! — отвърнах му аз с неговите думи. — Човек никога не знае дали нейде по тази хубава ливада няма нечий уши, които не е необходимо да ни чуят!

Пуснах го и после с бързо движение грабнах ножа и карабината му, която преди това бе оставил на земята, за да огледа мъртвците. Той се опита да скъса ремъка. Кръвта нахлу в лицето му от напрежение, ала всичко бе напразно. Ремъкът бе твърде здрав.

— Търпение, сър! Няма да бъдеш свободен, преди аз да го пожелаая! — посъветвах го. —

Искам само да ти докажа, че един «скалгъпвач на книги» е свикнал да разговаря с хората така, както и те му говорят. Ти извади нож срещу мене, без да те бях обидил и без да ти бях причинил нищо лошо, и според закона на саваната животът ти е в моите ръце. Мога да правя с теб каквото пожелаая. Никой не би ми възразил, ако сега постъпя така, че това студено, добре заострено желязо се провре между твоите ребра вместо между моите, както ти сам се изрази преди малко.

— Забий го! — отвърна мрачно той. — Пада ми се, ако ме очистиш, защото Sans-ear ((фр.-англ.)) — Безухия — Б. пр.) не може да преживее позора да бъде победен и вързан от един-единствен противник посред бял ден, застанал очи в очи с него, и то без да е в състояние да му стори каквото и да било.

— Безухия? Значи ти си Безухия? — възкликнах аз. Много бях чувал да се говори за този прочут уестман, когото рядко можеше да срещнеш в компанията на някой друг, защото имаше съвсем малко хора, които той считаше за достойни да се присъединят към него. Преди дълги години беше оставил ушите си при навахите и оттогава носеше името си, съставено по странен начин от два езика, под което бе станал известен из цялата савана, а и извън пределите ѝ.

Безухия не отговори на въпроса ми и едва когато го повторих, той каза:

— Моето име не те засяга! Ако е лошо, не си струва да бъде споменавано, а ако е добро, тогава заслужава да бъде пощадено от позора на този миг.

Пристъпих към него и развързах ремъка.

— Ето ти ножа и карабината. Свободен си! Тръгни накъдето пожелаеш!

— Я стига глупави шеги! — изръмжа той. — Мога ли ей тъй да си оставя тук позора, че съм бил победен от някакъв си грийнхорн? Да беше някой истински мъж като червенокожия Винету или пък от следотърсачи като Олд Файерхенд и Олд Шетърхенд, тогава...

Стана ми жал за този човечец. Моят номер действително го беше съкрушил силно и сега се радвах, че бях в състояние да го утеша, понеже току-що бе споменал името, под което бях станал известен край лагерните огньове на белите и във вигвамите на индианците.

— Грийнхорн ли? — попитах аз. — Наистина ли мислиш, че някой новак е в състояние да погоди такъв номер на смелчага като Безухия?

— Ами какво си, ако не грийнхорн. Изглеждаш тъй, сякаш току-що излизаш от някой шивашки салон, а оръжията ти са излъскани така добре, като че ли си ги приготвил за бал с маски.

— Обаче си ги бива. Ей сега ще видиш. Внимавай! Взех от земята един камък, двойно по-голям от еднотоларова монета, хвърлих го нагоре във въздуха, бързо се прицелих и в мига, когато достигна най-високата си точка и изглеждаше като замрял от изравняването на силата на хвърлянето и силата на земното притегляне, куршумът ми го улучи и го запрати още по-нависоко.

По-рано упражнявах този изстрел безброй много пъти, преди да ми се удаде. Той представлява такъв майсторски номер, че направо слисва зрителите. И дребосъкът ме запна сега с очи, в които се четеше смайването му.

— Heavens ((англ.)) — небеса! Господи! — Б. пр.), ама че изстрел! Винаги ли ти се удава?

— От двадесет изстрела улучвам деветнадесет пъти.

— В такъв случай трудно ще се намери някой, който да се мери с теб! Ами как ти е например името?

— Олд Шетърхенд.

— Невъзможно! Олд Шетърхенд трябва да е много по-възрастен от теб, иначе не биха го наричали «Старата Поразяваща ръка».

— Забравяш, че думата «олд» често се употребява в значение, което няма нищо общо с означаването на възрастта.

— Вярно! Но, хмм, не ми се сърди, сър — Поразяващата ръка е бил ранен от Винету с нож във врата и...

— Погледни, ето го белега!

— Действително! Ето го!... Ами... казват, че Поразяващата ръка винаги носел две пушки — един мечкоубиец и къса карабина.

— Ето ги.

— Behold (Behold (англ.)) — Брей! Я виж! — Б. пр.), значи все пак си Олд Шетърхенд! Хмм, ще ти кажа — ще ми повярваш ли, че аз съм например един невъзможен глупак?

— Не, не го вярвам. Ти само извърши грешката да ме вземеш за грийнхорн. И това е всичко. Не можеше да очакваш подобно нападение от един новак. Безухия е възможно да се победи само чрез изненада.

— Ами! Както изглежда, на теб не ти е необходима изненада. Навярно малцина са онези, които притежават твоята биволска сила. Да бъдеш изненадан и победен от човек като тебе, не е позор. И така, нека станем приятели! Истинското ми име е Марк Джорокс и ако искаш да ми доставиш удоволствие, наричай ме Марк.

— А ти ми викай Чарли като всички мои приятели. Ето ти ръката ми!

— Дадено, тъй да бъде, сър! Старият Марк не е човек, който веднага би стиснал коя да е лапа. Но в случая не се колебай нито секунда. Обаче ще те помоля да бъдеш милостив и да не ми направиш ръката на кайма! Ще ми трябва и за в бъдеще.

— Не бой се, Марк! Твоята ръка ще има да ми прави още не една услуга, тъй както и моята е готова винаги да ти помогне. А сега може би ще ми разрешиш да повтора първия си въпрос: откъде идваш и накъде си тръгнал?

— Бях в Канада, където правих компания на тамошните «lumberjacks» ((амер.)) — дървари — Б. нем. изд.) и искам да се спусна на юг например до Тексас и Мексико, дето, както чувам, имало толкоз много негодници, че просто на човек му става драго, като си помисли какво ръгане с ножове и каква стрелба може да се очаква.

— Та и аз съм в същата посока! И аз искам да отида до Тексас и Калифорния и ми е все едно дали ще се поотбия малко настрани, за да мина през Мексико, или не. Ще ми разрешиш ли да дойда с теб?

— Дали ще ти разреша? И още как! Ти си бил вече на юг, както разбрах, тъй че си тъкмо човекът, от когото се нуждая. Но я ми кажи сериозно: наистина ли пишеш книги? .

— Да.

— Хмм. Щом го казва Поразяващата ръка, значи е нещо по-друго, а не както си го представям аз. Но те уверявам, че бих предпочел ненадейно да се строполясам презглава в бърлогата на мечка, отколкото да пхна перо в мастилницата. До края на живота си не бих написал и две думи. Но я сега ми обясни откъде са се взели индианците в тази местност! Огласи са и човек трябва да се пази от тях. Обикновено тези нехранимайковците срещат далеч по-на север.

Разказах му каквото знаех.

— Хмм! — обади се той след това. — В такъв случай няма да е много уместно да оставаме тук, докато пуснем корени. Вчера се натъкнах на една диря, която си я биваше. Преброих поне шестдесет коня. Четиримата червенокожи са несъмнено от онзи отряд и навярно са били изпратени напред като патрул: Ти бил ли си някога в тази местност?

— Не.

— Индианците сигурно се намират на около тридесетина мили западно от нас. Ще се отстраним от пътя им и най-добре е да тръгнем право на юг, макар че по този начин чак утре ще се натъкнем на вода. Ако потеглим незабавно на път, още преди да е паднала нощта, ще стигнем железопътната линия, която построиха от източните щати в посока на Запада, и ако сме късметлии, ще имаме удоволствието да видим как някой влак минава например покрай нас.

— Готов съм за път. Но какво ще правим с трупите?

— Какво ще правим ли? Няма да е кой знае какво. Ще ги оставим да си лежат тук. Само че преди това ще им отрежа ушите.

— Трябва да ги закопаем, защото намерят ли ги, присъствието ни ще бъде издадено.

— Нека ги намерят, Чарли, тъкмо туй искам. Безухия отнесе мъртвите индианци на върха на едно от възвишенията, положи ги един до друг, отрязал им ушите и ги сложи в ръцете им.

— Така, Чарли! Ще ги открият и веднага ще разберат, че тук е бил Безухия. Казвам ти, страшно неприятно е да имаш през зимата чувството, че би трябвало да ти мръзнат ушите, а вече да нямаш уши. Преди време бях тъй нескопосан, че позволих на червенокожите да ме заловят. Бях убил неколцина от тях, но на един му бях отнесъл само ухото, вместо да го улуча с томахока както му се полага. Ето защо, за да ми се подиграят, преди да ме убият, те най-напред ми отрязаха ушите. Ушите ми взеха ала живота ми не, понеже неочаквано Марк офейка. Обаче за моите две уши... ето... виж, я ги преброй!

Той взе карабината си в ръце и невъзмутимо ми показва многобройните резки, направени от него.

— Всяка резка означава смъртта на враждебно настроен индианец. Сега ще прибавя още четири.

Той направи новите белези и после продължи:

— Тези тук са само червенокожи, а по-нагоре има осем резки за бели, вкусили от моите куршуми. Защо — все ще ти разкажа някога. Трябва да намеря още двама, баща и син, най-големите мерзавци, каквито е възможно да срещнеш по широкия божи свят. Откри ли ги тези двамата, свършил съм си работата.

Неочаквано очите му се навлажиха, а по загорялото му и загрубяло лице премина израз на тъга, вълнение и разнеженост. Започнах да разбирам, че някога сърцето на стария ловец не е било чуждо за нежни чувства. Може би и той, както и мнозина други, е бил хвърлен в обятията на грубия и суров живот на дивата пустош от някаква силна болка или от желанието за отмъщение, понеже истинският прериен ловец няма и представа от божията повеля «обичай враговете си!»

Марк отново бе заредил карабината си. Тя беше едно от онези чудновати пушки, които не са кой знае каква рядкост в прерията: прикладът ѝ бе изгубил първоначалната си форма — целият бе резка до резка, белег до белег. Всеки един от тези знаци напомняше за смъртта на някой неприятел. Цевта ѝ здравата се бе покрила с ръжда и изглеждаше сякаш поизкривена. Никой друг човек не би успял да даде що-годе свестен изстрел с нея. Но в ръцете на собственика си подобна карабина е безпогрешна. От дълги години той си служи с нея, познава всичките ѝ предимства, всичките ѝ недостатъци и коварни номера и постави ли куршума в цевта ѝ, той би заложил живота и душеспасението си, че ще улучи целта.

— Тони! — извика дребосъкът.

Кобилата пасеше наблизко. След като я повика, тя дотича и застана до него тъй удобно, че беше необходимо само да повдигне ръка, за да се метне на седлото.

— Марк, имаш превъзходен кон! Който го види за пръв път, едва ли ще даде и долар за него. но наблюдава ли го по-внимателно, скоро ще разбере, че няма да го продадеш и за петстотин.

— Петстотин ли? Pshaw ((англ.) — възклицание, изразяващо пренебрежение, неодобрение, досада. — Б. пр.)! Кажеш хиляда! Високо горе в Скалистите планини знам места със златни жили, където би могъл да ринеш златото с лопата, и ако срещна човек, който заслужава Марк Джорокс да го обикне с цялото си сърце, ще му покажа тези места. И тъй, не е необходимо да продавам срещу пари моята Тони. Едно ще ти кажа, Чарли: човекът, когото наричат сега Безухия, бе някога съвсем друго същество, изпълнено с щастие и радост, тъй както денят е изпълнен със светлина, а морето — с вода. Той беше млад фермер и имаше жена, за която би пожертвувал хиляда пъти живота си, и едно дете, за което не би пожалил десет хиляди живота. Някога бе довел жена си в своя дом на гърба на най-добрата си кобила, която се казваше Тони. А когато по-късно кобилата роди едно малко конче, здраво, пъргаво и умно същество, каквото рядко се среща, нима имах някаква причина да не кръстя и него Тони също като майка му? Не съм ли прав, Чарли?

— Прав си — отвърнах аз дълбоко трогнат от детинското в неговата душа, проявило се тъй неочаквано в думите му.

— Well! После дойдоха десетимата, за които ти споменах преди малко. Това беше банда от «bushheaders» (разбойници, нападащи най-често из засада — Б. пр.), които навремето безчинстваха из онази област. Те изгориха фермата ми, убиха жената и детето ми, застреляха моята кобила, която им беше безполезна, понеже не търпеше на гърба си никой друг. Отърва се само кончето, защото тъкмо тогава се беше заблудило нейде. Върнах се от лов и видях, че това животно бе единственият свидетел на моето изгубено щастие. Какво да ти разправам повече! Осмина от мерзавците са убити, убити от моята ръка, от куршумите на тази карабина. И последните двама ще ми паднат в ръцете, защото тръгне ли веднъж Безухия по дирята на някого, той може да отиде чак при монголците и пак няма да му се изплъзне. Тъкмо по тази причина се каня да се спусна на юг до Тексас и Мексико. Младият и весел фермер се превърна в посивял горски и прериен скитник, който мисли само за кръв и отмъщение, а от малкото конче израсна ей това същество, дето прилича повече на козел, отколкото на добър кон. Но и двамата си ги бива и до ден-дневен; рамо до рамо смело ще преодоляваме всички опасности, докато някой път изсвисти стрела, изсвири куршум или проблесне томахок, за да сложи край на живота на един от нас. А не след дълго другият — безразлично дали ще е конят, или човекът — ще умре от горест и мъка.

Безухия потърка с длан очите си, после се метна на седлото и каза:

— Стига толкова стари истории, Чарли. Ти си първият, на когото ги разправам, макар да те виждам за пръв път, и навярно ще си останеш и последният. Ти си чувал за мене, а и аз съм слушал да говорят за тебе, когато някой път ми е хрумвало за петнадесетина минути да поседна край огъня на едни или други хора. Ето защо исках да ти покажа, че не те считам за чужд човек. А сега ми направи услугата да забравиш, че днес се оставих по такъв начин да бъда изненадан и вързан! Аз пък ще се опитам да ти докажа, че въпреки това старият Марк Джорокс е винаги на своя пост.

Освободих краката на моя мустанг и също се метнах на седлото. Джорокс беше казал, че ще се отправим на юг, но въпреки това подкара коня си право на запад. Не го попитах защо постъпва така. Несъмнено имаше добре обмислен план. Той взе със себе си копията на четиримата индианци, но и по този повод не обелих нито дума.

Бяхме изминали вече значително разстояние, без никой от двама ни да си отвори устата, когато той спря коня си. Слезе на земята и заби едно от копията на върха на близкото възвишение. Сега разбрах неговия замисъл. Искаше да постави копията като пътепоказатели, които да отведат индианците до техните мъртъвци, за да видят, че отмъщението на Безухия е взело нови четири жертви.

После той отвори една стара торба, окачена на седлото, измъкна от нея осем парцала от дебела материя и ги раздели помежду ни.

— Вземи, Чарли, слез и увий копитата на твоя мустанг! Така те няма да оставят никакви следи по тази твърда почва и редманите сигурно ще си помислят, че сме полетели във

въздуха. Сега ти ще яздиш право на юг, докато достигнеш железопътната линия, където ще ме чакаш! Аз ще забия другите три копия и тогава например ще те последвам. Несъмнено ще се срещнем, но ако все пак се разминем, нека уговорим следния сигнал: през деня вика на лешояда, а през нощта — воя на койота.

Пет минути по-късно ние вече се изгубихме из очи. Потънал в дълбок размисъл, аз, яздех в указаната посока. Парцалените обвивки върху копитата на моя кон му пречеха на бързия ход. Ето защо след като изминах около пет английски мили, аз слязох от седлото и ги махнах. Те бяха изпълнили своето предназначение да направят невидими следите ни в близката околност на забитите копия.

Мустангът ми отново можеше да препусне в галоп. Прерията започна да става все по-равна и по-равна, тук и там се мяркаха малки горички от орехи и диви череши и когато слънцето слезе на педя от западния хоризонт, забелязах на юг някаква черта, простираща се почти право от запад на изток.

Да не би това да бяха релсите на споменатата железопътна линия? Несъмнено. Насочих се натам и видях, че предположението ми се потвърждаваше. Пред мен бе протегнала снага линията, чиито релси бяха поставени върху насип, висок почти колкото човешки бой. Обхвана ме едно особено чувство, което беше смътно и все пак разбираемо. От дълго време тук отново влизах в допир с цивилизацията. При приближаването на някой влак бе необходимо само да дам знак, за да мога да се кача и да отпътувам на запад или на изток. Но тази мисъл не ме привлече особено. Твърде силно бях запленил от чародейството на прерията.

След като завързах коня си с ласото, започнах да търся из храсталака сухи съчки, за да напаля огън. Един храст растеше съвсем близо до железопътния насип. Наведох се, за да вдигна от земята няколко клонки, и за мое учудване забелязах някакъв чук. Сигурно се намираше тук отскоро, понеже петата му бе лъскава, следователно неотдавна е бил употребяван и нито страничните плоскости, нито ухото или челото му показваха и следа от ръжда, която несъмнено би се образувала по тях, ако този инструмент е бил изложен даже и само няколко дни на влиянието на нощната роса. Положително днес или най-много вчера тук е имало хора.

Най-напред огледах внимателно отсамната страна на насипа, обаче не открих нищо особено. После се покатерих на него и дълго търсих — но пак безрезултатно. Обаче най-сетне на едно място забелязах гъсти кичури ухання късостеблена трева «грама» (*Bouteloua ramosa* — трева, намираща се из прериите в югозападните части на САЩ — Б. пр.), която ми направи впечатление, защото тук бе рядкост. Огледах я по-внимателно и забелязах нещо изненадващо. Действително тук бе стъпвал човешки крак! Следата бе още прясна, не беше по-стара от два часа. Стръкчетата, които са били само огънати от краищата на стъпалото, се бяха вече отново изправили, докато смачканата от вътрешността на стъпалото трева все още показваше точната ширина на петата и пръстите. Следата бе оставена от индиански мокасин. Нима наблизко се намираха индианци? И каква връзка можеше да има между тях и чука? Та не носеха ли и белите индиански мокасини и не е ли било възможно някой железничар, който е обхождал този участък от линията, също да е имал този удобен вид обувки? Както и да стоеше този въпрос, аз нямах право да се опитвам да се успокоя с каквито и да било предположения. В случая бе необходимо пълно изясняване.

Наистина нямаше как да не си помисля, че оглеждането на тази част от линията е извънредно опасно. Зад всеки храст от двете страни на железопътния насип бе възможно да дебне някой неприятел, а пък горе на самия насип можеха да ме забележат от голямо разстояние. При други обстоятелства не бих изпитвал толкова силно безпокойство заради чука и бих започнал издирването си без никакво колебание. Но сега, когато ми бе известно, че наоколо се навъртаха оглаласи, и за най-малката дреболия човек трябваше да бъде безкрайно предпазлив. Пушките сложих на рамо, а в ръка взех само револвера си.

Промъквайки се от храст на храст, аз изминах дебнешком доста голямо разстояние. Без никакъв успех! И тъй, върнах се обратно до изходната точка на разузнаването си. Бях предприел издирването на запад от мястото, където пасеше моят кон. Сега го продължих на изток — отначало със същата липса на успех. Реших предпазливо да се прехвърля отвъд насипа. Пълзейки на ръце и крака, започнах да пресичам релсите. Изведнъж на едно място ми направи впечатление, че чакълът на насипа е разместван или насипан съвсем скоро във

формата на окръжност. Но при поправката на железопътна линия никой не работи така. Зарових пръстите си в чакъла и се изплаших. Ръката ми се изцапа с кръв, а отдолу чакълът бе червен и мокър. Притиснал тялото си към земята, аз започнах да оглеждам по-подробно как стоят нещата и установих, че бяха насипали чакъл върху голяма локва кръв. На това място беше извършено убийство. Бях сигурен. Никой нямаше да се опитва да крие кръвта на някое животно. Но сега възникваше въпросът: кой беше убитият и кой убиецът? Горе на насипа не се виждаха следи, понеже не са могли и да останат по твърдия камънак. Но когато хвърлих поглед към отвъдната наклонена страна на насипа, обрасла с бизонска трева, забелязах няколко отпечатъка от човешки крак и две непрекъснати дири, оставени сякаш от краката на човек, който, хванат за горната част на тялото, е бил влачен надолу по насипа.

Беше много опасно да прехвърлям насипа точно на това място. Следите бяха толкова пресни, че предполагащото от мен убийство несъмнено е било извършено съвсем наскоро и следователно убийците можеха все още да се намират нейде наблизо. Ето защо, пълзейки, пак се спуснах по отсамната страна и изминах значително разстояние на запад, после прекосих насипа и едва тогава се заpromъквах от отвъдната страна в източна посока. Но това ставаше много бавно, понеже трябваше да бъда страшно предпазлив и да прилагам всевъзможни хитрини и трикове, за да остана незабелязан, в случай че наблизо дебнеше някаква опасност. За щастие тук храсталаците и ниските дървета растяха доста по-нагъсто. Като се прикривах внимателно зад всеки храст и се опитвах да проникна с острия си поглед сред листата на следващия храст, преди да рискувам да се втурна през откритото пространство между тях или пък да го пропълызя, извивайки се по земята като змия, все пак, без да ми се случи нещо неприятно, аз се озовах точно срещу онова място на насипа, където бях забелязал локвата кръв.

Срещу няколкото диви черешки, зад които лежах дебнешком, се намираше гъсталак от мастикови дръвчета, отделени от мен от гола ивица, широка около осем метра. Колкото и да ми пречеха черешите, колкото и нагъсто да бяха мастиковите дръвчета, на мен все пак ми се стори, че под клонците им лежеше нещо, подобно на човешко тяло. Може би предметът бе покрит, но тъй или иначе представляваше някаква тъмна маса, открояваща се от околния фон, и имаше дължина на човек. Дали не бяха скрили там убития? Не беше изключено да е и някой от убийците. Трябваше да се опитам да изясня този въпрос.

Внимателно взех един откършен клон, набучих на него шапката си и предизвиквайки нарочно лек шум, започнах да я провирам напред сред черешовия листак, тъй че за човека отсреща да се създаде впечатление, сякаш някой се опитва да се промъкне оттук. Но отсреща нищо не се помръдна. Или там нямаше никакъв неприятел, или пък си имах работа с някой твърде хитър и опитен човек, за да се хване на подобен номер.

Тогава реших да заложа всичко на карта. Пропълызах малко назад и се засилих. С няколко скока прескочих откритото пространство и с нож в ръката се втурнах между мастиковите дръвчета. Под накръшени клони лежеше човек. Разбрах го веднага, обаче той не беше вече жив. Раздигнах клоните и съзрях окървавен череп и лице, ужасно разкривено от предсмъртни гърчове. Човекът беше бял. Бяха го скалпирали и съблекли напълно. Докато оглеждах тялото, забелязах, че в гърба му е забита пречупена стрела, чийто връх бе снабден с кукичка. Следователно в случая ставаше въпрос за индианци, тръгнали по пътеката на войната. Това ми бе подсказано от кукичката.

Дали червенокожите си бяха отишли, или все още се намираха наблизо? Трябваше да го узная. Оттук нататък следите им се различаваха лесно. От железопътния насип те водеха навътре в прерията. Промъквайки се от храст на храст, започнах да ги следвам, като непрекъснато бях готов да получа някоя стрела, или пък да употребя ножа си. Мъжете са били четирима — двама по-възрастни и двама младежи. Успях да го разбера по големината на стъпките им. Докато аз пълзах само върху пръстите на ръцете и краката си (една задача, изискваща голямо упражняване и значителна сила), те изобщо не си бяха давали труд да прикриват следите си, което ще рече, че се чувствуваха тук в пълна безопасност.

Вятърът идваше от югоизток, следователно духаше право срещу мен. Ето защо не се стреснах особено, когато долових пръхтенето на кон. Не беше възможно да ме е подушил. Продължих да пълзя и най-сетне разбрах, че съм достигнал целта си, или поне видях достатъчно, за да мога да се оттегля. Между храсталаците пред мен забелязах около

шестдесет коня. Всички с изключение на два имаха индианска амуниция. Седлата им бяха свалени, сигурно за да бъдат използвани в близкия лагер вместо столове и възглавници. При животните бяха оставени само двама часови. Единият от тях, все още младеж, бе облечен в чифт груби ботуши от говежда кожа, несъмнено собственост на убития, чиито дрехи и лични вещи вероятно са били поделени между неговите убийци. Значи навярно постът бе от онези четирима, чиито следи ме бяха довели дотук.

Индианецът често влиза в допир с бели, които не разбират неговия език. Ето защо между червенокожите мъже и бледоликите се бе създал особен език с мимики и жестикулации, чиито знаци, както и техните значения трябва да се знаят от всеки, който прекрачи границите на Дивия Запад. Затова често се случва, ако говорещият е темпераментен човек, или пък е възбуден от нещо, думите му неволно да се придружават от съответните жестове, които имат същото значение както и езиковия изказ. Двамата часови разговаряха, а предметът на разговора сигурно силно привличаше вниманието им, понеже се държаха по такъв начин, който несъмнено би им навлякъл укора на по-възрастните воини. Те сочеха на запад, правеха знаците, изобразяващи огън и кон, следователно имаха предвид локомотив, наричан от индианците «Огнения кон», удряха с лъковете си в земята, сякаш искаха да копаят или да нанасят силни удари с чук, прицелваха се като при стрелба, правеха движения, означаващи удари с нож и размахване на томахок. Това ми стигаше и аз незабавно започнах да се оттеглям, заличавайки следите си колкото можех по-добре.

По тази причина измина доста време, докато се върна при коня си. Междувременно той си беше намерил компания, тъй като до него пасеше кобилата на Марк, който пък се беше изтегнал удобно зад един храст, захапал огромно парче сушено месо.

— Колцина са, Чарли? — попита ме той.

— Кои?

— Индианците.

— Откъде пък ти дойде наум този въпрос?

— Изглежда, че считаш Безухия за някой грийнхорн, за какъвто и той те мислеше до неотдавна, а? Ама страшно се лъжеш, хи-хи-хи-хи!

Това беше неговият полувисок самоуверен смях, който бях чувал вече и с който се смееше тогава, когато почувствувахе някакво превъзходство над околните. Впрочем тази нова привычка на моя нов спътник ми напомняше за Сам Хокинс, който се смееше почти по същия начин.

— Какво имаш предвид, Марк? — осведомих се аз.

— Ами трябва ли тепърва всичко да ти обяснявам, Чарли? Ти как би постъпил, ако дойдеше тук и намереше ей този чук там при коня, но не и твоя спътник?

— Щях да чакам, докато се върне.

— Тъй ли? На мен например не ми се вярва особено. Когато пристигнах, тебе те нямаше. Възможно бе нещо да ти се е случило и ето защо те последвах.

— Но можеше да съм се впуснал в някое начинание, което да бъде осуетено от твоето присъствие. Освен това ми се струва, че Олд Шетърхенд не предприема нищо без необходимата предпазливост. Докъде вървя подир мен?

— Първо натам, после насам и най-сетне отвъд линията до онзи нещастен човек, пречукан от индианците. Можех да се придвижвам бързо, понеже знаех, че си пред мен. След като видях мъртвеца, си помислих, че несъмнено си отишъл на разузнаване, и се върнах тук, където например те изчаках най-спокойно. И тъй, колко са на брой?

— Около шейсет.

— Я виж! Значи навярно е онзи отряд, чиито следи забелязах още вчера. По бойната пътека ли са тръгнали?

— Да.

— На краткотраен лагер ли са?

— Свалили са седлата.

— По дяволите! Тогава замислят нещо наблизо. Нищо ли не забеляза?

— Струва ми се, че искат да извадят релсите, тъй че влакът да катастрофира и после да могат да го оберат.

— Да не си се смахнал, Чарли? Това би било извънредно опасно за железничарите и техните пътници! Как го разбра?

— Подслушах червенокожите.

— Значи разбираш диалекта на оглаласите, а?

— Да. Но това съвсем не ми беше необходимо, понеже пазачите на конете, близо до които се бях промъкнал, разговаряха с ясни жестикулации.

— Но понякога може и да се излъжеш. Я ми опиши жестовете, които си видял!

Изпълних желанието му. Дребосъкът скочи на крака, но се овладя и отново седна.

— В такъв случай си ги разбрал правилно и ще трябва да се притечем на помощ на влака.

Обаче ние например няма да прибързваме, защото подобни важни неща е необходимо да се обмислят и обсъдят на спокойствие. Значи шейсет, а? Хмм, по карабината си нямам място за повече от десетина резки! Ами после къде ще отбелязвам другите?

За малко щях да избухна в смях пред сериозността на положението. Този дребосък си имаше работа с шейсет индианци, но вместо да се страхува от численото им превъзходство, той се безпокоеше само от липсата на място за своите резки.

— Колко от тях се каниш да претрепеш? — попитах го аз.

— Това например не знам все още и самият аз. Но ми се струва, най-много двама или трима, понеже останалите ще побягнат, Щом видят двадесет или тридесет бели.

Следователно Марк мълчаливо си бе направил вече същата сметка, която си бях направил и аз, а именно, че ще бъдем подкрепени от железничарите и пътниците.

— Най-важното е — забелязах аз, — правилно да отгатнем кой влак смятат да нападнат. Би било страшно неприятно, ако тръгнем тъкмо в обратната посока.

— Според жестовете им те имат предвид влака, идващ откъм планините, от запад, и това ме учудва. Навярно източният влак ще пренася значително повече от онези стоки и предмети, които могат да бъдат използвани от индианците. Изглежда, не ни остава нищо друго, освен да се разделим. Един от нас ще тръгне по посока на зорницата, а другия — към вечерницата.

— Вярно, че сме принудени да постъпим така, ако не успеем да се доберем до сигурни сведения. Ех, да знаехме само кога и как минават оттук влаковете!

— Та кой ли може да ти каже! През целия си живот не съм се свирал в някое от тези неща, дето им викат вагони и в които от страх не знаеш къде да си денеш краката. Хвала на прерията и на моята Тони!... А не си ли видял дали индианците са се заловили вече за работа?

— Не. И изобщо зърнах само конете им. Но по всичко си личеше, че знаят кога пристига влакът и, изглежда, преди настъпването на нощта няма да се заловят за работа. А до падането на здрача има най-много още половин час. После ще се промъкнем тайно до тях и може би ще научим онова, което все още не знаем.

— Well, нека бъде така!

— Но в такъв случай ще е необходимо някой от нас да се качи на насипа. Не е изключено на червенокожите да им хрумне да се промъкнат насам откъм отвъдната страна. Поне на мен ми се струва, че ще повредят релсите в посока към нас, понеже би трябвало да нападнат влака на такова място, че техният лагер да бъде зад гърба им.

— Прав си. Но стоенето на пост горе на насипа не е необходимо, Чарли. Я погледни Тони! Никога и никъде не я връзвам. Тя е изключително умно добиче и има такова обоняние, на което мога да се осланям. Виждал ли си досега някой кон, който да не пръхти, когато надуши някакъв неприятел?

— Не.

— Ами то и бездруго има само един-единствен и това е Тони.

Вярно, че пръхтенето предупреждава господаря на коня, но то издава и още две неща, а именно, първо — къде се намират човекът и животното, и второ — че човекът е вече предупрежден. Ето защо отучих Тони да пръхти и това мъдро добиче ме разбра много добре. Винаги я оставям да си пасе на свобода, а щом надуши някаква опасност, тя идва при мен и ме побутва с муцуната си.

— Ами ако тъкмо днес не забележи нищо?

— Pshaw! Вятърът идва откъм индианците и можеш да ме застреляш на място, ако Тони не ни извести приближаването на кой да е червенокож още от хиляда крачки разстояние. Впрочем онези негодници имат зрението на орел и не е изключено някой от тях да те

открие още отдалече, даже и да си се прилепил плътно към земята. И тъй, остани си спокойно тук, Чарли!

— Имаш право. Ще се доверя на Тони също като тебе. Познавам я отскоро, но вече почти съм убеден, че човек може да разчита на нея.

Измъкнах пак една от моите пури собствено производство и я запалих. Марк ококори малките си очички и зяпна с уста. Ноздрите му се разшириха и жадно поеа аромата на «тютюна», а лицето му засия от блаженство. На устмана рядко му се удава да опита хубав тютюн, но въпреки всичко повечето от тези хора са страстни пушачи.

— О, wonderful ((англ.) — Прекрасно, чудесно! — Б. пр.)! Чарли! Ти имаш пури?

— Разбира се! Искаш ли една?

— Давай! Ти си такава личност, пред която човек не може да не изпитва страшно голямо уважение.

Той запали пурата си от моята, погълна дима по индиански маниер в стомаха си и после го изпусна навън. В същото време лицето му изразяваше такъв блажен унес, сякаш се беше възнесъл на седмото небе на Мохамед.

— Hang it all ((англ.) — Дявол го взел, пусто да остане! — Б. пр.), каква наслада! Чарли, да отгатна ли какъв им е сортът?

— Отгатни! Познавач ли си?

— Струва ми се, да!

— И?

— «Гусфут» от Вирджиния или Мериленд!

— Не!

— Какво? Тогава се лъжа за пръв път в живота си. Мисля, че са «гусфут», понеже този вкус и аромат са ми познати.

— Не са.

— Тогава сигурно са бразилски «Лехитимо»!

— Не са.

— «Курасао» от Байа?

— Пак не позна.

— Е, ами какви са?

— Я погледни една от тях!

Извадих друга пура, развих я и после му подадох горния лист и вътрешните листа.

— Чарли, полудя ли, та съсипваш тъй такава пура! При дадени обстоятелства, а именно — когато дълго не е пушил, всеки трапер ще ти даде за нея една или две боброви кожи!

— След два-три дни ще получа нови.

— След три дни?... Нови?... Ами откъде?

— От моята фабрика.

— Какво? Имаш фабрика за Пури?

— Да.

— Ами къде е?

— Ей там!

Аз посочих към моя мустанг.

— Чарли, ще те помоля да се шегуваш например само тогава, когато шегата ти струва поне малко.

— Не е шега, ами истина.

— Хмм! Ако ти не беше Поразяващата ръка, действително щях да си помисля, че в главата ти нещо не е наред.

— Я поразгледай най-напред тютюна!

Джорокс последва подканата с най-голямо старание.

— Не ми е познат. Ама е хубав, отличен е!.

— Ще ти покажа и фабриката си.

Приблжих се до мустанга си, разхлабих ремъка на седлото, измъкнах изпод него тънка възглавничка и я разтворих отстрани.

— Я бръкни вътре!

Марк измъкна шепа листа.

— Чарли, не ме будалкай! Това са само черешови и мастикови листа!

— Правилно! Има и малко див коноп, а най-горният лист на пурите не е нищо друго, ами разновидност на «пачето гнездо», наричана тук «Verbally». Тази възглавничка наистина е моята тютюнева фабрика. Намеря ли хубави листа от тези растения, събирам колкото са ми необходими, пъхам ги във възглавницата и я слагам под седлото. Там е топло и листата започват да ферментират. Ето ти цялото ми изкуство!

— Невероятно!

— Но факт! Вярно, че подобна пура представлява само жалък заместител и всеки страстен пушач от Изтока, чието небе е станало като биволска кожа, ще дръпне най-много веднъж от нея и после ще я захвърли. Но скиташ ли се с години из саваната и запалиш ли тогава едно такова чудо, тези листа ще ти се сторят с аромата на най-люксоznата «гусфут». Нали видя, че и с тебе се случи същото.

— Чарли, издигаш се в очите ми!

— Само не казвай нито дума за тези пури пред хора, които още не са били в Дивия Запад! Иначе ще те помислят за тунгус, киргиз или ескимос, който е натрил и намазал вкусовите и обонятелните си органи с катран или терпентин!

— Тунгус или ескимос, все ми е едно, стига само вкусът на пурата да ми харесва! Впрочем нямам понятие къде живеят тези хорица.

Разкритието на моята производствена тайна ни най-малко не намали неговото блаженство. Той пуши пурата си дотогава, докато от нея остана толкова малко късче, че едва ли бе възможно да го държи повече между устните си.

Междувременно слънцето залезе. Здрачи се, а после тъй притъмня, че вече можехме да мислим за изпълнението на нашия план.

— Време ли е? — попита Марк.

— Готов съм.

— Как ще постъпим?

— До конете на червенокожите ще отидем заедно. После ще се разделим, ще се промъкнем до лагера, за да разузнаем, и отново ще се срещнем.

— Добре! А случи ли се нещо, което да ни принуди да бягаме, и ако се изгубим един друг, тогава ще се срещнем при потока право на юг оттук. На онова място откъм планините се спуска девствена гора, а последните й дървета се вклиняват далеч навътре в прерията. На две мили от тях, в южния край на гората, прерията образува нещо като «залив», където ще можем лесно да се срещнем.

— Добре! А сега — напред!

Не ми изглеждаше вероятно да бъдем разделени, но предпазливостта повеляваше да се подсигурирм за всеки случай.

Втора глава

Край голямата жп линия на запада

Потеглихме.

Вече се беше толкова стъмнило, че можехме спокойно да прекосим линията изправени.

После свърнахме наляво и държейки ножовете си готови за удар, в случай че срещнем някакъв неприятел, закрачихме покрай насипа. Както е известно, очите бързо привикват с тъмнината. На няколко крачки можехме да различим всякакъв враг. Минахме покрай трупа на убития бял и достигнахме мястото, където през деня бях видял конете да пасат. Те все още стояха там.

— Ти надясно, а аз наляво! — прошепна ми Марк и изчезна пълзешком.

Прокраднах се край конете, описвайки дъга, и се добрах до оголено от храстите място, където лежаха тъмните фигури на индианците. Не бяха запалили огън и тъй бяха притихнали, че можех да доловя и най-слабия шум. Малко встрани от тях забелязах, че седят трима мъже, единствените, които, изглежда, разговаряха. Започнах да се промъквам натам колкото се можеше по-предпазливо.

Когато се озовах на около шест крачки от тях, за мое учудване разбрах, че единият от тримата беше бял. Какво ли търсеше този човек при индианците? Не беше техен пленник —

това бе съвсем ясно. Може би бе някой от онези скитници из саваната, които се сдружават ту с червенокожите, ту с белите, водени от разбойническите си намерения. Но не бе изключено да е от онези ловци, които, пленени от индианците, спасяват живота си, като се женят за някое червенокожо момиче, и после вече се считат за членове на съответното племе. Обаче в такъв случай облеклото му, чийто вид и кройка успях добре да различа въпреки тъмнината, щеше навярно да прилича повече на индианското.

Другите двама бяха вождове, както можах да заключа по орловите пера, забодени във високо сплетените им коси. Следователно, изглежда, за предназначаното начинание тук се бяха събрали воините от две различни племена или от две села.

Тримата седяха в края на поляната съвсем близо до някакъв храсталак, а това ми даваше възможността да се приближа до тях дотолкова, че може би щях да успея да доловя някоя и друга дума от разговора им. Започнах предпазливо да пълзя нататък и скоро се озовах тъй близо зад тях, че можех да ги докосна с ръка.

Изглежда, тъкмо в този момент разговорът им бе замрял за известно време. Мълчанието продължи няколко минути, а след това един от вождовете се обърна към ловца, използвайки онази смесица от английски и индиански думи, с която си служат индианците, когато разговарят с бели:

— И моят бял брат е сигурен, че следващият Огнен кон носи много злато?

— Сигурен съм.

— Кой му го е казал?

— Един от мъжете, които живеят край обора на Огнения кон.

— И златото идва от страната на вайкур (Калифорния — Б. пр)?

— Да.

— Ще бъде отнесено на Великия баща на бледоликите (Президентът на Съединените щати — Б. нем. изд.), който иска да направи от него долари?

— Така е.

— Великия баща няма да получи от златото и толкова, колкото да му стигне да си направи даже една-единствена монета. Ще яздят ли на Огнения кон много мъже?

— Не знам. Но колкото и да са, моят червенокож брат със своите храбри воини ще ги победи до един.

— Воините на оглаласите ще вземат много скалпове, а техните жени и момичета ще танцуват танца на радостта. Дали ездачите на Огнения кон ще носят много неща, които могат да бъдат от полза за червенокожите мъже? Дрехи, оръжия, одеяла и други подобни предмети?

— Ще имат не само всичко това, ами и още много други неща. Но червенокожите мъже ще дадат ли на белия си брат онова, което иска той?

— Моят бял брат ще получи всичкото злато и сребро, което носи Огнения кон. Воините на оглаласите не се нуждаят от него, понеже в техните планини има нъгитс (Късчета самородно злато — Б. пр) в изобилие. Ка-во-миен, вождът на оглаласите — при тези думи той се посочи с пръст, — се запозна навремето с един умен и храбър бледолик, който казваше, че златото не е нищо друго освен «deadly dust» ((англ.) — смъртоносен прах Б. пр.), създадено от Злия дух на земята, за да прави от хората крадци и убийци.

— Този бледолик е бил голям глупак. Какво име носеше?

— Не беше глупак, а както казах — умен и храбър воин. Оглаласите се бяха събрали горе край водите на Мисури, за да вземат скалповете на група трапери, уловили на територията им много бобри. Сред траперите имаше един бледолик, когото те смятаха за смахнат, понеже бил дошъл само за да се запознае със саваната. Но в главата му се бе вселила мъдростта, а в десницата му — голяма сила. Карабината му никога не пропускаше целта, а ножът му не се боеше дори и от сивата мечка на Скалистите планини. Той искаше да даде на ловците мъдър съвет как да се отнасят към червенокожите мъже, но те му се присмяха. Затова всички те бяха избити, а скалповете им красят и до днес вигвамите на оглаласите. Понеже не изостави белите си братя сами в бедата, той победи мнозина от червенокожите мъже. Но те бяха толкоз многобройни, че го повалиха на земята, въпреки че стоеше здраво на краката си като дъба в гората, който при падането си под ударите на брадвата на дърваря смазва всичко около себе си. Той беше пленен и отведен в селата на оглаласите. Те не го убиха, защото беше храбър воин и не една девойка от нашето племе искаше да стане негова

жена. Ма-ти-ру, великият вожд на оглаласите, имаше намерение да му даде вигвама на дъщеря си, иначе белият трябваше да умре. Обаче той отказа да приеме цветето на прерията, открадна коня на вожда, отмъкна си оръжията, повали на земята неколцина воини и избяга.

— Кога се случи това?

— Оттогава слънцето надви осем зими.

— И как се казваше този бял?

— Юмрукът му беше като лапата на мечка. Известно беше, че само с един удар на невъоръжената си ръка в главата на много червенокожи мъже, а и на бледолики, той ги убиваше временно. Затова белите ловци го наричаха Олд Шетърхенд.

Ка-во-миен действително разказа едно от моите по-раншни приключения. Наистина го познавах, а също и седящия до него Ма-ти-ру, които преди години ме бяха пленили.

Вождът бе казал истината, но тайно в себе си не можех да не му отправя упрека, че беше попрекалил с възхвалата на способностите ми.

Ма-ти-ру, който бе мълчал досега, вдигна ръка.

— Тежко му, ако отново попадне в ръцете на червенокожите мъже! Ще бъде вързан за кола на мъчението и Ма-ти-ру ще откъсне поотделно всяко мускулче от костите му. Той уби воини на оглаласите, открадна най-хубавия кон на вожда и отблъсна сърцето на най-красивата дъщеря на саваната!

Да знаеха само двамата вождове, че онзи, по чийто адрес Ма-ти-ру сипеше такива закани, лежеше зад гърбовете им на не повече от три педи разстояние!

— Червенокожите мъже никога няма да го видят отново — обади се белият, — понеже той замина далеч отвъд Голямата вода в онази земя, където слънцето гори като жаравя, където пясъчната пустиня е по-голяма от тукашната савана и където реве лъвът.

Край няколко лагерни огньове бях споменава, че се каня да отида в Сахара. Така и бях постъпил, а ето на — сега за мое удивление научавах, че тази вест е проникнала вече дори до индианците. Изглежда, тук с Ловджийския нож бях успял да се прочуя повече, отколкото отвъд океана, в родината си, с перото.

— Той ще се завърне — настоя Ма-ти-ру. — Който е вдъхнал веднъж аромата на прерията, жадува за нея, докато Великия дух изгаси живота му.

Той имаше право. Както обитателите на планините се поболяват от копнеж по своите върхове, когато слязат в равнините, и както морякът не може да се раздели с морето, тъй и прерията привлича всеки, когото веднъж заплени. И аз наистина се бях върнал.

В този момент Ка-во-миен посочи към звездите.

— Нека моят бял брат погледне небето! Време е да тръгваме към пътеката на Огнения кон. Достатъчно ли са силни железните ръце, които моите воини отнеха от белия слуга на Огнения кон, за да разкъсат неговия път?

Този въпрос ми подсказа кой е убитият. Сигурно някакъв служител от железниците, който с инструментите си, наречени от вожда «железни ръце», е обхождал този участък, за да провери състоянието на релсите.

— Те са по-силни и от ръцете на двадесет червенокожи мъже — отговори белият.

— А умее ли моят бял брат да си служи с тях?

— Да. Нека червенокожите мъже ме последват! След един час влакът ще се появи. Но нека моите братя не забравят, че всичкото злато и сребро са за мен!

— Ма-ти-ру никога не лъже! — увери го гордо вождът и се изправи на крака. — Златото е твое, а всичко останало заедно със скалповете на бледоликите принадлежи на храбрите воини на оглаласите.

, — И ще ми дадете мулета, за да пренесе златото си, а също и мъже, които да ме закрилят по моя път, водещ отвъд река Канейдиън?

— Ще получиш мулета и воините на оглаласите ще те отведат до границата на Акстлан (Така сиусите наричат Мексико — Б. нем. изд.). А ако Огнения кон носи многобройни неща, които да харесат на Ка-во-миен и Ма-ти-ру, тогава ще те придружат още по-надалеч — чак до големия град Акстлан, където искаш да отидеш със сина си, както ни каза преди няколко дни.

В този момент вождът нададе вик и всички индианци веднага скочиха на крака. Обърнах се, за да се оттегля. Недалеч от мястото, където бях лежал, долових съвсем лек шум, сякаш над стръковете трева премина лек ветрец.

— Марк!

Едва-едва прошепнах думата и въпреки това на няколко крачки от мен за част от секундата се понадигна дребната фигурка на моя спътник.

— Чарли!

Пропълзях до него.

— Какво видя? — попитах го аз.

— Твърде малко. Онова, което и ти — индианците.

— А чу ли нещо?

— Нито дума. А ти?

— Твърде много. Но ела! Те потеглят вече, без съмнение на запад, и ние трябва да побързаме да се доберем до конете си.

Безшумно се втурнах напред, Джорокс ме последва. Достигнахме железопътната линия, покатерихме се на насипа и се прехвърлихме отвъд него. Там се спряхме.

— Марк, върви при конете, язди половин миля покрай линията и там ме чакай! —

предложих аз. — Не ми се иска да изпускам из очи червенокожите, преди да съм се убедил напълно в намеренията им.

— Не мога ли аз да се заема с тази работа? Досега ти разузна толкова много неща, че би трябвало да се срамувам, като не върша нищо.

— Няма как, Марк. Моят мустанг ще ти се подчини, но може би аз няма да съм в състояние да помръдна твоята Тони от мястото ѝ.

— В случая имаш например право, Чарли, и ето защо тръгвам.

Безухия се отдалечи изправен. Вече би било излишен труд, ако се стараехме да не оставяме следи от стъпките си. Едва що бе изчезнал в тъмнината на нощта, когато, легнал на отсамната страна на насипа, забелязах как отвъд индианците един подир друг пробягваха от едно място на друго.

Незабелязано започнах да ги следвам от моята страна, и то така, че винаги оставах успоредно с тях. Недалеч от мястото, където бях намерил чука, те се спряха. Разбрах го, по това, че се изкачиха върху насипа. Оттеглих се зад храстите и не след дълго долових звънтенето от допира на желязо в желязо, а после и силни удари с чук. Значи с помощта на инструментите, взети от служителя на железниците, те се бяха заловили да свалят релсите от траверсите.

Беше време да се връщам. Напуснах мястото на предстоящата битка и забързах напред.

След пет минути догоних Марк.

— Оглаласите разглобяват релсите, нали? — попита ме той.

— Да.

— Чух го. Ако си сложиш ухото тук на релсата, ще доловиш например всеки удар на чука.

— Така е. А сега напред, Марк! След около три четвърти час влакът ще пристигне, а ние трябва да го пресрещнем, преди индианците да са успели да зърнат светлините му. Освен това не бива да забележат, че той спира.

— Слушай, Чарли, аз няма да дойда с теб!

— Защо?

— Напуснем ли веднъж и двамата това място, после ще се наложи отново да губим ценно време за повторно разузнаване. А ако аз се промъкна обратно до индианците, за да ги наблюдавам, ще мога веднага при завръщането ти да те осведомя как стоят нещата.

— Така е. Ами твоята Тони?

— Ще я оставя тук. Няма да се помръдне от мястото си, докато не се върна. И тъй, тръгвай, Чарли! Ще ме намериш пак тук.

Метнах се на коня си и препуснах срещу очаквания влак с такава бързина, с каквата ми позволяваше тъмнината. Постепенно нощта просветля. Показаха се звездите и пръснаха над прерията своята мека светлина, тъй че предметите можеха доста ясно да се различават на няколко конски дължини. Вследствие на това започнах да яздя по-бързо и тъй изминах около три английски мили, без да бъда обезпокоен от каквото и да било.

После спрях, скочих на земята, вързах юздите на моя мустанг за колче, което носех, и същевременно спънах предните му крака., Иначе не беше изключено да се подплаши от шума на влака и да избяга.

Незабавно събрах купчина суха трева, натрупах отгоре съчки, а освен това си направих и факел, като откърших от храстите един клон и завързах за него снопчета трева. Подготвен по такъв начин, можех да изчакам идването на влака, постлах одеялото си върху релсите и седнах на него. От време на време слагах ухо на релсата и после отново се заглеждах в посоката, откъдето трябваше да се зададе влакът.

Едва изминаха десетина минути и ето че долових съвсем слаб тътен, който се усилваше с всяка изминала секунда. После съзрях в далечината малка светла точка, която се появи под звездите съвсем близо до линията на хоризонта, но не бе възможно да е звезда, понеже видимо се увеличаваше и бързо се приближаваше (За разлика от европейските, американските локомотиви са имали отпред само един силен фар. — Б. нем. изд.). Влакът идваше.

Вече беше време. Подпалих купчината. Веднага лумнаха високи пламъци, които можеха да бъдат забелязани от влака още в същата секунда. Неговият тътен непрекъснато се усилваше. Ето че различих и снопа светлина, който разсичаше тъмнината пред локомотива. След минута той сигурно щеше да ме достигне.

Запалих моя факел, започнах да го въртя над главата си и се затичах срещу влака.

Машинистът видя, че му давах знак да спре, и забави ход. Локомотивът изсвири няколко пъти пронизително и кратко, колелата заскърцаха под напора на спирачките, разнесе се разкъсващ нервите шум, тътен, съскане и трополене и машината спря там, където моят огън гореше край насипа. Машинистът се наведе от прозорчето и попита:

— Хей, човече, какво означава този огън? Да не би да искаш да се качиш?

— Не, сър. Напротив, искам да те помоля да слезеш. Ей там пред вас има индианци, които са разрушили релсите.

Какво казваш? Индианци ли? S'death! ((англ.) — Проклятие! По дяволите! — Б. пр.)

Сериозно ли говориш?

Нямам причина да се шегувам.

— Какво искате? — попита ме началникът на влака, който беше слязъл и сега се приближи до мен.

— Мистър Фанинг, той казва, че пред нас имало червенокожи — обясни ми машинистът.

— Видяхте ли ги?

— Видях ги и ги подслушах — уверих го аз. — Оглаласи са.

— Най-опасните, каквито може да има. Колко са?

— Около шестдесет.

— Мътните го взели! За годината това е вече третото нападение на влакове, което предприемат тези негодници. Ама здравата ще ги насолим. Откога мечтая да ми се удаде случай да им дадем някой хубав урок. На какво разстояние се намират?

— На около три мили.

— Тогава нека машинистът покрие фара! Червенокожите имат остро зрение. Слушайте, сър, много сме ви задължени, че ни предупредихте. Както виждам от външността ви, вие сте прериен ловец, нали?

— Нещо такова. С мене има още един човек, който остана да наблюдава червенокожите, докато пристигнем.

— Умно сте постъпили... Но я се отдръпнете бе, хора! Не е станало никакво нещастие, ами ни се предлага едно тъй желано развлечение.

От съседния вагон бяха дочули разговора ни и новината се разпространи със светкавична бързина. Всички пътници се втурнаха към нас, заблъскаха се и завикаха един през друг, задавайки безброй въпроси. Но след думите на началника на влака настъпи необходимото спокойствие и ред.

— Пренасяте товар злато и сребро, нали? — попитах аз началника на влака Фанинг.

— Кой ви каза?

— Индианците. Предвожда ги някакъв бял бандит, който иска за себе си скъпоценния метал, а пък всичко останало заедно със скалповете ще бъде за червенокожите.

— Ах, тъй ли? Как ли е научил мерзавецът какво пренасяме?

— Разбрал го е, изглежда, от някакъв чиновник по железниците. Но не мога да ви кажа по какъв начин.

— Все ще го изкопчим от него, ако ни падне жив в ръцете, което много ми се иска да стане. Но я ми кажете името си, сър, та човек поне да знае как да се обръща към вас!

— Моят другар се казва Безухия, а аз...

— Безухия? Behold! Славен юначага, ще свърши работа за десетима! А вашето име?

— В прерията ме наричат Поразяващата ръка.

— Поразяващата ръка, който преди около три месеца бе преследван на север в Монтана от повече от сто сиуси и премина целия Йелоустоун от Сноу Маунтънс до форт Юниън за шест дни със снегоходки?

— Да.

— Сър, неведнъж съм слушал за вас и се радвам...

— Да оставим това, мистър Фанинг, а по-добре вземете някакво решение! — прекъснах началника на влака. — На индианците е известно точното време на пристигането на влака и ако се бавим твърде много, може да заподозрат някакво предателство.

— Прав сте. Тогава нека обсъдим само най-важното. Преди всичко бих искал да знам разположението на червенокожите. Когато се каниш да нападнеш неприятел, трябва да се осведомиш какви предохранителни мерки е взел противникът.

— Говорите като велик пълководец, сър! — усмихнах се аз. — За съжаление не мога да ви дам достатъчно точни сведения. Трябваше да ви предупредя и не биваше да чакам, докато индианците заемаха позициите си за нападение. Ще научим всичко необходимо от моя спътник. Когато ви помолих да вземете решение, с това исках само да разбера дали изобщо имате намерение да ги нападнете.

— Разбира се, че ще ги нападна — отвърна той разпалено. — Мой дълг е веднъж завинаги да накарам тези хорица да загубят апетит за нашите стоки. Вие и вашият другар сте твърде малко срещу шестдесет индианци и не бива да рискувате да...

— Pshaw, сър! — прекъснах го аз. — Ние си знаем какво бива да рискуваме и какво не. В случая не е толкова важен броят на хората, а някои други неща, които човек трябва да има в юмука и в главата си. Ако в тъмнината на нощта дам двамайсет и пет изстрела с карабината си «Хенри», без да е необходимо да я зареждам, то индианците няма да знаят дали си имат работа с двама, или двамайсет души. Слушайте, мъже, кой от вас носи оръжие? Всъщност въпросът ми беше излишен. Можех да бъда сигурен, че всеки от тези хора носи огнестрелно оръжие. Но началникът на влака показваше с поведението си, че иска да поеме ръководството в свои ръце. Не биваше да допусна подобно нещо, понеже да предвождаш нощно нападение срещу индиански отряд, е начинание, изискващо по-големи качества от онези, които е възможно да притежава един служител на железниците, даже и да е някой предприемчив и смел човек. Хората около мен отговориха в един глас: «Всички!», а началникът на влака добави:

— Заедно с мен пътуват шестнайсет железопътни работници, които великолепно умеят да боравят със своите ножове и карабини, и двамайсет доброволци с назначение форт Скот, въоръжени с пушки, револвери и ножове. Освен това тук се намират и някои други джентълмени, които сигурно ще си направят удоволствието малко да «посгреят» тези добри индианци. Хей, хора, кой тръгва с нас?

Всички без изключение, заявиха, че са готови да участвуват, а и да имаше сред тях някой, комуто не достигаше кураж, той все пак проявяваше желание само за да не мине за страхливец. Но от подобни хора, разбира се, нямаше кой знае каква полза. По-добре беше да си останат тук и ето защо аз се обадих:

— Чуйте, мешърс, всички вие сте храбри мъже, но все пак не бива да тръгвате до един. Нали сами разбирате? Тук виждам няколко лейди, които е невъзможно да бъдат оставени без закрила. Даже и след като победим, в което не се съмнявам, не е изключено оттук да минат разпръснати и бягащи индианци и да се нахвърлят върху изоставения влак. Ето защо наложително е да оставим тук като охрана неколцина смели мъже. Нека се обадят онези, които искат да поемат тази длъжност!

И действително осем души проявиха готовност да защитават влака с цената на скъпоценния си живот. Бяха мъжете на споменатите дами и петима други пътници, които създаваха у мен впечатлението, че разбират много повече от цените на железарски стоки, вина, пури и

конопено семе, отколкото от правилното боравене с ловджийския нож. Не можех да виня съпрузите заради тяхната въздържаност. Преди всичко те трябваше да изпълнят дълга си към своите жени.

— А и влакът не бива да стои тук без никакъв служител. Кой ще остане? — попитах аз началника на влака.

— Машинистът и огнярят — гласеше отговорът му. — Машинистът може да поеме ръководството над тези храбри джентълмени. Аз тръгвам с вас и ще командвам нашия отряд.

— Както искате, сър! — усмихнах се аз насмешливо. — Сигурно вече често сте се сражавали срещу индианци?

— Не е необходимо — отвърна надутото Фанинг, като махна пренебрежително с ръка. — Тези ямбарикоси (Презрително прозвище за индианците. Така се е наричало малобройно племе на команчите. Означава буквално «събирачи на корени» — Б. пр.) умеят само да връхлитат върху противника си из засада и да го избиват жестоко. Но ако бъдат нападнати, потърсват спасение в бягство. Във всички случаи задачата ни ще е лека.

— Не съм на същото мнение, сър — възразих аз. — Това са оглаласи, най-кръвожадното племе на сиусите, и ги предвождат прочутите вождове Ка-во-миен и Ма-ти-ру.

— Да не искате да кажете, че би трябвало да се страхувам от тях? Ние сме над четиридесет души и мисля, че цялата работа е твърде проста. Наредих да покрият фара, за да не забележат червенокожите, че съм предупреден. Но сега ще свалим маската. Ще се качите при машиниста и ще го накарате да спре локомотива непосредствено пред повредените релси. Там скачаме на земята и така връхлитаме върху редманите, че от тях няма да оцелее нито един. После поправяме релсите и ще имаме да наваксваме едно закъснение от около час.

— Трябва да призная, че у вас има заложби на добър кавалерийски офицер, за когото не съществува по-голямо удоволствие от прегазването на противника с фронтална атака. Но за това са необходими съвсем други обстоятелства от съществуващите в момента. Ако действително решите да изпълните плана си, ще поведете вашите четиридесет души към сигурна смърт, а аз в никакъв случай няма да участвам в провеждането на подобно начинание.

— Какво? Не желаете да ни помогнете? — избухна чиновникът. — Страх ли ви е? Или ви е яд, че няма да имате ролята на предводител?

— Да ме е страх ли? Pshaw! Ако наистина сте слушали за мен, тогава думите ви са твърде необмислени, понеже на Олд Шетърхенд лесно може да му се прииска с юмручен удар по главата ви да докаже, че съвсем основателно носи името си. А що се отнася до яда ми, ще ви кажа, че ми е безразлично чия собственост ще бъдат влакът и скалповете ви след един час — ваша или на индианците. Но никой човек няма право над моя скалп освен мен самия и ще се опитам да си го запазя още известно време. Приятна вечер, мешърс!

Обърнах му гръб. Но началникът на влака ме хвана за ръката.

— Стойте, сър! Така не може! Тук аз поех командването и сте длъжен да ми се подчинявате. Нямам никакво намерение да изоставям влака толкова отдалечен от полесражението, понеже ще трябва да отговарям за всяка загуба. Моят план остава в сила. Ще ни заведе до въпросното място, а ние няма да излизаме от вагоните, преди да сме пристигнали там. Добрият пълководец трябва да има предвид всяка една възможност, а също и възможността да изгуби битката. В такъв случай вагоните ще ни предложат сигурно убежище, откъдето ще можем да се защитаваме докато получим помощ от първия влак, пристигащ от изток. Хора, не съм ли прав?

Всички изказаха съгласието си с Фанинг. Сред тях не се намираше нито един уестман, тъй че те се оставиха да бъдат подведени от привидната целесъобразност на плана на чиновника.

Той беше много доволен от този резултат и ме подкани:

— И тъй, качвайте се, сър!

— Добре! Вие заповядвате и аз изпълнявам! С един бърз скок се озовах на гърба на моя мустанг, развързан от мен още по време на разговора ни.

— О, не, my dear, исках да кажа на локомотива! — извика чиновникът.

— А пък аз исках на коня, сър — засмях се аз. — Просто мненията ни и тук се различават.

— Заповядавам ви да слезете от седлото!

Накарах коня си да се приближи до него и се наведох над главата му.

— Човече, изглежда, никога досега не си се срещал с някой истински уестман, иначе щеше да разговаряш по друг начин с мене. Бъди тъй добър самият ти да се качиш на локомотива! При тези думи сграбчих Фанинг с десницата си за дрехите на височината на гърдите и го повдигнах. Едно силно стисване с бедрата приближи мустанга ми до самия локомотив. В следващия миг железничарят пълководец полетя към мястото на машиниста, а аз се отдалечих в галоп.

Звездната светлина бе станала вече толкова силна, че хрусталаците не ми пречеха на бързата езда. След малко повече от четвърт час се озовах при Марк.

— Е? — попита ме той, като слях от коня. — Мислех си, че водиш хора!

Разказах му защо се връщах сам.

— Правилно си постъпил, Чарли, много правилно! — похвали ме той. — Такива железопътни чиновници гледат пренебрежително на хора като нас, понеже нямаме възможност да ходим на фризьор например три пъти дневно. Те ще изпълнят плана си, ама ще има да се чудят и моят, хи-хи-хи-хи!

Докато се смееше почти беззвучно, той направи с ръка движение, напомнящо скалпиране, и после продължи!

— Но ти все още не си ми разказал какво научи при лагера на индианците!

— Предвождат ги Ка-во-миен и Ма-ти-ру.

— А-а! Тогава ще има такава битка, че да ти стане драго на душата.

— Сред тях има някакъв бял, който им е издал, че влакът пренася злато.

— И той иска да го вземе за себе си, а всичко останало, както и скалповете, предоставя на тях, нали?

— Да.

— Не е трудно да се сети човек. Няма съмнение, че е някой бандит. Как му е името?

— Не знам. А няма и никакво значение, понеже този вид хора всеки ден си сменят имената... А ти огледа ли наоколо?

— Да. Индианците се разделиха и заеха позиции от двете страни на линията, приблизително, по средата между повредените релси и конете си, при които забелязах пак двама пазачи. Ами какво ще правим ние, Чарли? Ще помогнем ли на железничарите или ще се разкараме например?

— Марк, наш дълг е да им помогнем. Или може би си на друго мнение?

— Напълно споделям мнението ти. Прав си за дълга, а освен това трябва да помислиш и за ушите ми, които все още далеч не са напълно заплатени. Залагам Тони срещу някоя дървесна жаба, че утре призори край линията ще лежат неколцина мъртви индианци без уши. А сега какво ще предприемем, Чарли?

— Също ще се разделим и ще легнем от двете страни на насипа между червенокожите и конете им.

— Съгласен! Но ето че ми хрумна нова мисъл! Какво ще кажеш за едно стампедо ((исп.) — подплашване на конете, при което те избягват надалеч)?

— Хмм! Не би било лошо, ако превъзхождаме противника и можехме да имаме за цел пълното прогонване на индианците. Но в случая не бих дал подобен съвет. Хората от влака няма да постигнат нищо, а ние двамата можем само да задържим червенокожите до пристигането на следващия влак или пък внезапно да ги изплашим и да ги накараме да избягат. И в двата случая ще бъде добре, ако те имат възможността да се махнат оттук. Но отнемем ли им конете, те ще останат в околността. Не си ли чувал още за доброто правило, че при някои обстоятелства човек трябва да строи златни мостове за неприятелите си?

— Досега съм виждал само дървени, каменни и железни мостове. Моите уважения за мнението ти, Чарли, но представяш ли си например какви физиономии ще направят червенокожите, когато поискат да се метнат на седлата, а не намерят нито един кон, просто започват да ме сърбят и двете ръце. И което е най-важното — няма ли да ги изплашим до смърт именно като накараме конете им да връхлетят върху самите тях?

— Прав си. Но по-добре е да изчакаме развитието на нещата.

— Тъй да бъде! Но на всяка цена трябва да се согласиш с мене в едно!

— В какво?

— Да очисти двамата пазачи. Прав съм, нали?

— Никога не съм бил привърженик на ненужното кръвопролитие, но в случая разбирам, че имаш право — това е една тъжна, но неизбежна самоотбрана. Ако пазачите бъдат убити, конете ще бъдат в наша власт. И тъй, нека първо да отведем нашите собствени животни на сигурно място, а после напред!

Навлязохме с конете на известно разстояние в прерията, където вързах моя кон така, че можеше да прави едва три крачки встрани. Марк постъпи с Тони по същия начин. Колкото и да бе иначе сигурен в нея, в случай на стампедо без тези предпазни мерки бягащите коне много лесно можеха да се насочат към нашите животни и да ги увлекат със себе си.

След това се върнахме, описвайки дъга, която ни отведе зад гърба на индианците. Все още не се забелязваше светлината на локомотива. Или въпреки всичко се бяха намерили противници на плана на началника на влака, или не бяха могли да се решат да продължат веднага без мене.

При конете лесно различих фигурите на двамата пазачи, които поединично обхождаха поляната. Ето че единият от тях се приближи бавно до храста, зад който стояхме ние.

Когато той минаваше покрай Марк, ножът на дребосъка проблясна и се заби в сърцето му. Не се чу никакъв звук. Щом се приближи, и другият бе сполетян от същата участ. Който не познава прерията, няма никаква представа с какво страшно ожесточение воюват тук помежду си две раси.

При движението, което направих, за да не бъда принуден да гледам смъртта на втората жертва, погледът ми се спря на някакъв кон, застанал близо до мен. На гърба му имаше удобно испанско седло с големи стремена, каквито обикновено се използват в Средна и Южна Америка, а оглавникът и юздите не бяха сложени по индиански маниер. Дали не беше конят на белия? Приближих се. От двете страни на седлото бяха прикрепени дълбоки и тесни кобури, които претърсих. В тях имаше никакви документи и две торбички, чието съдържание нямаше възможност да огледам в момента. Напъхах всичко в джобовете си.

— А по-нататък? — попита ме Марк, държейки в ръка двата томахока на убитите. После ми подаде единия от тях с думите:

Вземи го! Може да ни свърши добра работа.

Последвах подканата му и едва тогава отговорих на неговия въпрос

— Ще се разделим — ти надясно, а аз наляво. Но чакай, я погледни напред!

— Влакът, наистина е влакът, който идва например с пълна пара! Нека останем още тук, Чарли, за да видим накъде ще заплува тоягата!

[1]

Значи все пак планът на началника на влака бе останал в сила. Мощната светлина на локомотива се приближаваше, но бавно, много бавно, защото трябваше навреме да забележат мястото, където релсите бяха разкъсани. Скоро доловихме грохота на колелата. Той се засилваше все повече и повече и ето че най-сетне влакът спря точно пред разрушената отсечка.

Какъв ли гняв щеше да обхване сега червенокожите, като видяха, че най-важната предпоставка за победата им отпаднаше? Може би щяха да се досетят, че железничарите са предупредени. Белите щяха да постъпят в случая най-умно, ако останеха изчаквателно във вагоните. Надявах се да постъпят така, обаче се видях излъган, понеже вратите се отвориха, мъжете наскочаха навън и започнаха нападението. Писано им било незабавно да разберат безумието на подобно начинание. Напредвайки, те се озоваха в силно осветеното от локомотива пространство и се превърнаха във великолепно мишени за индианците, които едва ли биха могли да очакват нещо по-изгодно. Изтрещя залп, след него още един, а после се разнесе такъв ужасен и потресаващ рев, какъвто човек едва ли би могъл да си представи. Индианците се втурнаха напред с изпразнените пушки в ръка, но намериха само мъртвите и ранените, понеже останалите бели незабавно избягаха, за да се скрият във вагоните. Неколцина от индианците се наведоха, за да вземат скалповете на убитите, обаче бяха принудени да се откажат от това, тъй като от първия вагон започнаха да стрелят по тях. В този момент най-умното беше локомотивът да даде заден ход, но това не стана. Може би машинистът и огнярят също се бяха скрили в някой от вагоните.

— Сега например ще се започне истинска обсада — обади се Марк.

— Не ми се вярва. Червенокожите знаят, че имат време само до следващия влак, и ще се опитат да атакуват, макар и това да не им е по вкуса.

— Ами ние? В случая е много трудно да се вземе най-правилното решение.

— Едно решение има стойност само тогава, когато се вземе бързо и също тъй внезапно се изпълни. Най-доброто нападателно средство е огънят. Трябва да отидем при конете. Всеки от нас ще опише с коня си широк полукръг, като слиза от седлото на всеки петдесет или шестдесет конски дължини, за да подпалва прерията. Но първо да започнем стампедото, за да попречим на неприятеля да проведе бързо нападение и да го лишим от средството за бягство. Това е най-доброто при сегашните обстоятелства.

— Behold, този план е доста неприятен за тях — каза Марк. — Но нали ще изгорят и вагоните!

— Опазил бог! Вярно е, че не знам дали има натоварени леснозапалими вещества като петрол и катран, но дървото на вагоните е достатъчно здраво, за да устои на огън от запалена трева, а освен това не бива да забравяш единственото средство, което остава на индианците, за да се спасят от опасността да бъдат живи изпечени — запалването на насрещен огън, а то ще стане в непосредствената близост на вагоните. Можеш да бъдеш сигурен. Аз на тяхно място на всяка цена бих се стремил да се добера до релсите под вагоните.

— Добре. Да бъде както предлагаш ти. Но помислил ли си за времето, което ще ни е необходимо докато запалим огън с нашия пункс? Това става бавно. А не бива да правим факли, защото ще ни издадат.

— Добрият прериен ловец трябва да е подготвен за всякакви случаи. За подобни начинания съм се запасил с достатъчно количество кибритени клечки. Ето вземи!

— Браво, Чарли. Да се залавяме със стампедото, а после да вървим при нашите коне?

— Чакай, Марк, току-що ми стана ясно, че съм бил непростимо глупав. Нашите животни изобщо не са ни необходими. Тук има повече от достатъчно. Ще взема ей този кафявия.

— А пък аз червеникавия до него. Напред, режи ласата!

Така и постъпихме, промъквайки се от един кон към друг. После подпалихме храсталака зад животните и се метнахме на седлата. Отначало пламъците се издигнаха само на няколко сантиметра и все още не беше възможно да бъдат забелязани от индианците.

Можехме да се залавяме за работа, без да се боим, че светлината им ще ни издаде.

— Къде ще се срещнем пак? — попита Марк.

— По-нагоре по линията, но не пред пламъците, а между огньовете. Ясно ли е?

— Разбира се. И тъй, давай, червени дяволе!

Самото освобождение на конете от ласата ги беше възбудило. Те надушваха вече и близкия пожар. Някои от тях започнаха да се изправят на задните си крака. Всеки миг можеше да се очаква, че ще се втурнат в бяг. Подкарах моя кон вдясно навътре в прерията, галопирайки, описах дъга с радиус приблизително от около една английска миля, като пет пъти скачах на земята, за да подпалвам тревата, и в момента отново се бях озовал близо до железопътния насип, когато ми хрумна, че бяхме допуснали непростима грешка. Бяхме се поддали на мигновено внушение, без да помислим за собствените си животни.

Веднага рязко обърнах коня и препуснах в права линия към мястото, където ги бяхме оставили. Огненият кръг около нас осветяваше сега всеки предмет. Далеч навътре в саваната се чуваше тътен от копитата на бягащите коне. Наблизо проехтяха крясъци на гняв и уплаха, които можеха да излизат само от индиански гърла, а съвсем близо до вагоните на влака, под които се бяха скрили индианците, лумнаха тук-там ниски пламъци.

Следователно не се бях излъгал като предположих, че червенокожите ще се опитат да се спасят, запалвайки насрещен огън. Вляво отсреща стоеше мустангът ми заедно с дългокраката Тони, и натам... действително, натам се приближаваше Марк в такъв галоп, че коремът на коня му почти докосваше земята. Очевидно в последния момент и той се беше сетил за непростимия ни пропуск.

Обаче нашите животни бяха забелязани вече и от индианците. Неколцина от тях тичаха право към тях, а двамата най-бързи се намираха само на броени крачки от тях. Затегнах ремъците на пушките, изправих се в седлото и грабнах томахока. Моят кон летеше напред с

огромни скокове и аз достигнах целта едновременно с двамата червенокожи. Бяха вождовете.

— Ма-ти-ру, назад! Конете са мои!

Той извърна глава към мен и ме позна.

— Олд Шетърхенд! Умри, куче!

Ма-ти-ру светкавично измъкна ножа си. С един скок се озова на моя кон. Замахна за удар, но томахокът ми така го улучи, че той рухна на земята. Междувременно Ка-во-миен се беше метнал на гърба на моя мустанг, но без да обърне внимание, че конят е спънат.

— Ка-во-миен, преди малко ти говори за мен с белия предател, сега аз ще си поприказвам с теб!

Огласах разбра, че е загубен върху вързания кон, и се смъкна бързо на земята, за да излезе зад храстите. Размахах томахока около главата си, хвърлих го и тежкото оръжие улучи украсената с орлови пера глава на червенокожия така, че и той се строполи. Сkochих от коня, грабнах карабината «Хенри» и я насочих към останалите. Три изстрела повалиха трима неприятели, а после огънят се приближи вече до мен толкова, че не ми остана време да продължа сражението. Прерязах ремъците на моя мустанг и се метнах на гърба му. Кафявият кон беше вече изчезнал.

— Хей, Чарли, давай през онази пролука сред пламъците! — подвикна Марк.

Тъкмо в този момент той се приближи до мен, скочи на гърба на кобилата си направо от червеникавия жребец, който, без да забави ход, продължи да препуска, после се наведе от седлото, за да пререже ремъка на кобилата, и се понесе в галоп заедно с мен към мястото, където пламъците все още не се бяха съединили.

Успяхме да се промъкнем, завихме вляво зад огъня и се спряхме. Намирахме се точно там, където за трети път бях слизал да подпалвам тревата. Земята беше почерняла от пожара, но вече не беше гореща. Тъмна опожарена ивица земя пред нас и зад нас очертаваше моя предишен път. Но от двете страни бушуваше огнено море и разпространяваше такава горещина, която унищожаваше кислорода във въздуха, тъй че беше почти невъзможно да се диша.

Ала това мъчително положение се подобри твърде скоро. Колкото по-надалеч отстъпваше огънят, толкова по-свеж ставаше въздухът и след не повече от четвърт час само нейде на хоризонта припламваха пурпурни отблясъци. Обаче около нас прерията се ширеше тъй тъмна и черна, че се виждаше едва на три крачки, понеже пушекът бе закрил звездите.

— Bless me ((англ.)) — Бога ми, за бога! — Б. пр.), ама че адски огън беше! — обади се Марк. — Ще се учудя, ако влакът не е пострадал.

— Не ми се вярва. Та нали вагоните са пригодени за подобни случаи, тъй като неведнъж на този или онзи влак се налага да пътува през горски или прерийни пожари.

— А какво ще правим сега, Чарли. Забелязаха ни и вече ще бъдат нащрек.

— И в момента все още ни виждат, защото сме застанали между индианците и светлеещото небе. Трябва да ги накараме да повярват, че се махаме оттук. Може би ни считат за членове на някоя група ловци и ще си помислят, че сега ще бързаме да доведем нашите хора на помощ на нападнатите. Ще тръгнем в галоп на север, после ще свърнем на изток и описвайки дъга, ще се върнем обратно. .

— Моето мнение например е съвсем същото и ми се струва, че цялата работа ще свърши тъй, та неколцина червенокожи да загубят ушите си. Твоят томахок например свърши вече добра работа.

— И въпреки всичко двамата индианци не са мъртви! — отвърнах му спокойно.

— Не са ли? Какво искаш да кажеш например?

— Само ги зашеметих с томахока.

— Само ги зашемети? Ти да не си откачил? Само да зашеметиш индианец, когато ти е попаднал тъй удобно под секирата! Пак ще си имаш работа с тях.

— Въпреки всичко си имам причини за моето поведение. Вярвам, че поне една от тях можеш да разбереш.

— Не, нито една, Чарли. Предполагам, че са били двамата вождове, а тъйко те не бива да бъдат щадени.

— Някога бях техен пленник. Имаха възможност да ме убият, но не го сториха. Нямах как — възнаградих милосърдието им с неблагодарност, като избягах от тях. Ето защо преди малко вложих в удара си и хвърлянето на томахока само половината си сила.

— Не ми се сърди, Чарли, но това е била например потресаваща глупост от твоя страна. Е, да, де тези типове да се покажеха поне благодарни! Обаче те най-много да рекат, че Поразяващата ръка не е имал достатъчно сила в десницата си, за да обработи кратуната на един червенокож както му се полага. Но надявам се, поне огънят да е поправил твоята грешка.

По време на този разговор ние се носехме един до друг в галоп през прерията. Старата кобила на Марк работеше с дългите си крака тъй усърдно, че не изоставаше от моя мустанг, и наистина бяха изминали само броени минути, когато отново се добрахме до линията, и то на такова място, което отстоеше може би на около миля източно от спрелия влак. Тук вързахме конете и се запромъквахме покрай релсите към мястото на нападението. Въздухът беше изпълнен със силната миризма на изгоряло, а необятната равнина бе покрита с фина пепел. Лекият ветреца повдигаше пепелта и я вкарваше в дихателните ни органи, тъй че беше много трудно да подтиснем надигащата се кашлица, която можеше да ни издаде. Фарът на локомотива се виждаше ясно. Не се забелязваха никакви червенокожи нито от едната, нито от другата страна на железопътния насип. Приближихме се плъзешком. Вгледах се по-внимателно и ето ти на, беше станало каквото бях предполагал — те лежаха все още там, където се бяха изпокрили от огъня — под вагоните. Вероятно не се решаваха да се измъкнат оттам, за да не се изложат на куршумите на белите. В този миг ми хрумна една идея. Изпълнението ѝ беше трудно, но сигурно щеше да има поразителен ефект.

— Марк, върни се при конете, за да не ги отмъкнат индианците! — подканих приятеля си.

— Pshaw! — обади се той. — Те са радостни, че са си намерили сигурно убежище.

— Но аз ще ги прогоня оттам.

— С карабината «Хенри»?

— Не.

Обясних му плана си и той кимна доволно.

— Well, Чарли, дошла ти е много правилна мисъл, още повече като ме уверяваш, че си запознат с чарковете на този локомотив. Само гледай бързо да се метнеш горе, та по време на скока ти да не те перне някой куршум! Аз например ще бъда налице с конете в най-подходящия момент... хи-хи-хи-хи, после ще се втурнем сред тях като бизон сред койоти! Безухия се оттегли назад. Аз обаче продължих да пълзя, прилепен плътно до земята, с нож между зъбите, за да бъда готов за отбрана, в случай, че бъда изненадан. По този начин незабелязано достигнах мястото, където горе на насипа бе спрял локомотивът. Големите колела и моята ниска позиция ми пречеха да видя дали и под локомотива имаше индианци. Запълзях нагоре по насипа, а после с два бързи скока се метнах на «Огнения кон».

Под мене проехтя силен вик. Сложих ръце на лостовите и в следващия миг влакът потегли назад. Разнесоха се викове на болка и уплаха от много гърла. След като изминах около тридесетина метра, дадох контрапара.

— Куче! — чу се вик съвсем наблизко и някаква човешка фигура с нож в ръка се опита да се метне горе при мен.

Беше белият. Един здрав ритник в гърдите отново го запрати на земята.

— Насам, Чарли! — долових в момента виковите на Марк. — Бързо, бързо!

Вляво от мен изникна Безухия на своята Тони, хванал в ръка юздата на моя кон, докато с другата ръка се отбраняваше срещу двама червенокожи. Пред мен пък бягаха индианците, които не бяха наранени от колелата, и то в посоката, където преди бяха стоели конете им. Разбира се, те не можеха и да се надяват, че въпреки огъня животните все още щяха да са на същото място.

Спрях машината, скочих на земята и се втурнах към Марк. Двамата индианци, с които се бе счепкал моят спътник, ме бяха забелязали след виковите му. Избягаха. Метнах се на моя мустанг и скоро се озовахме сред най-гъстите редици на бягащите неприятели. Това не беше чак толкова опасна постъпка, както може би ще се стори на пръв поглед. Индианците бяха обзети от неописуем ужас, а пък щом забелязаха, че и конете им са изчезнали, се

пръснаха във всички посоки като стадо плашлив дивеч, сред което се е врязала хайка ловджийски кучета.

В този миг долових силния вик на Марк.

— Damn it! Това е Фред Морган! Хей, сатана, на ти на тебе! Погледнах натам и на фона на отблясъците от пожара, на линията на хоризонта забелязах как Безухия замахна, за да нанесе страшен удар, обаче не улучи, понеже противникът му мигновено се наведе и после потъна в бягащата тълпа.

Марк пришпори кобилата си и я накара да направи мощен скок, с който се озова сред бегълците. По-нататък не успях да проследя тази сцена, понеже пред мен се изпречиха няколко червенокожи, които ми отвориха доста работа, преди отново да обърнат гръб. Не ги преследвах. Достатъчно много кръв се беше проляла и можех да бъда сигурен, че след този урок на индианците и през ум няма да им мине да се върнат. Колкото бе възможно по-силно имитирах воя на койота, за да дам сигнал на Марк да се откаже от преследването, което нямаше да му донесе друго освен опасности. После подкарах бавно коня си към влака.

Пътниците и работниците бяха слезли и докато машинистът изпускаше парата, търсеха убитите и ранените. Началникът на влака стоеше наблизко и ругаше. Щом ме забеляза, той се нахвърли като бесен върху мен:

— Откъде ти мина през ума да пипаш локомотива и да ни прогонваш червенокожите, които, нямаше накъде да мърдат и можехме да ги унищожим до крак?

— По-полека, по-полека, човече! — махнах с ръка. — Радвай се, че си отидоха, защото много лесно можеше да стане тъй, че не те, ами вие да нямаше накъде да мърдате. Ти забърка вече достатъчно голяма каша!

— Кой подпали прерията? — попита кратко чиновникът.

— Аз.

— Луд ли си? А посегна й на мен. Знаеш ли, че мога да те задържа и да те предам на Court of justice ((англ.) — съд, съдилище — Б. нем. изд.)?

— Не, не го знам, но с удоволствие ти разрешавам да свалиш от коня Поразяващата ръка, да го затвориш в някой вагон и после да го предадеш на съда. Любопитен съм да видя как ли ще я свършиш тази работа.

Изглежда, че Фанинг изпадна в известно затруднение.

— Не взимай дословно думите ми, сър! Вярно е, че ти ни погоди глупав номер, но аз ти прощавам.

— Благодаря, мистър Фанинг! Сърцето на човек се стопля тъй много от благодатно чувство, когато силните на тази земя проявяват похвална склонност към милост и снизхождение. Ами сега какво ще правите?

— Какво друго освен да наредя да поправят релсите и да продължа пътуването! Или трябва да очакваме второ нападение?

— Не ми се вярва, сър. Твоят план за бойни действия бе тъй отлично замислен и проведен, че несъмнено на червенокожите ще им мине всякакво желание да се върнат.

— Да не би да искаш да ми се подиграваш, сър? Няма да позволя подобно нещо. Нямам никаква Вина, че бяха толкова многобройни и тъй добре подготвени за нашето нападение.

— Нали ви го казах. Оглаласите отлично владеят оръжията си. Я погледни! От твоите шестнадесет работници и двадесет доброволци са убити не по-малко от девет. Аз не нося отговорността за това. А като си помислиш, че само ние двамата, моят приятел и аз, обърнахме в бяг целия отряд червенокожи, можеш горе-долу да си представиш как щяха да се развият събитията, ако ме беше послушал.

Изглежда, Фанинг имаше голямо желание да ми противоречи. Но се бяха приближили и други хора, които ми дадоха право, и той попита твърде малодушно:

— Ще останеш ли тук, докато потеглим?

— Разбира се. Истинският уестман никога не върши работите наполовина. Залавяйте се на работа! Запалете няколко огъня, за да ви светят — наоколо има достатъчно много храсталаци, — и поставете няколко часови, макар че никак не е вероятно редманите отново да се върнат!

— Няма ли да поемеш тази задача, сър?

— Коя?

— Грижата за постовете.

— Нямам такова намерение. Достатъчно направих за теб, а ме очакват и други изморителни дни и нощи, докато ти отиваш към места, където ще можеш да си отпочинеш. Твоето познание по военно изкуство ще ти подсказва по какъв начин трябва да подредиш постовете.

— Но ние нямаме толкова остро зрение и трениран слух като тебе!

— Понапрегни си твоите, сър, понапрегни ги! После ще чуваш и ще виждаш също тъй добре, както и аз. Веднага ще ти дам доказателство за това. Хей, хора, я пазете тишина и се послушайте ей там наляво! Чувате ли нещо?

— Да — отговори. — Приближава се някакъв конник. Сигурно е червенокож!

— Pshaw! Наистина ли мислите, че един индианец ще се приближи с такава шумна езда, ако иска да ви нападне? Това е моят спътник и горещо ви препоръчвам да го посрещнете учтиво. Безухия не разбира от шегата.

Наистина беше Марк, който препускаше насам, и слезе от своята Тони с такова изражение, сякаш искаше да унищожи целия свят.

— Чу ли моя сигнал? — попитах го аз.

Той само кимна и се обърна към началника на влака.

— Ти ли си човекът, който може да измисля такива чудесни бойни планове?

— Да — потвърди Фанинг тъй безобидно, че аз трябваше да положа усилия да не се разсмея.

— Well, сър, тогава да ти изкажа похвалата си, понеже моята стара кобила Тони има повече акъл в главата от тебе. Но от теб все пак може да стане нещо. Обаче гледай някой път да не те изберат за президент! Чакай тук, Тони, веднага се връщам!

Добрият железничар остана толкова смаян, че явно не знаеше какво да каже. Но дори и да беше намерил някакви думи, нямаше да има към кого да ги отправи, понеже Безухия бе изчезнал в тъмнината на нощта. Размислих се какво ли е могло да накара моя Марк да изпадне в толкова лошо настроение и изводът, до който достигнах, беше, че единствената причина трябваше да се търси в срещата му с онзи Фред Морган. Във всеки случай той не беше никой друг освен белият бандит, когото бях свалил с ритник от локомотива. Досега се нахъде се беше отправил Марк. Час по-скоро се канех и аз да сторя същото, но досега не бях намерил необходимото време. След няколко минути Марк се завърна. Междувременно се бях разположил на земята и на светлината на лумналите огньове наблюдавах приготовленията за възстановяването на релсовия път. Марк седна до мен. Физиономията му не беше станала по-дружелюбна, а напротив — изразяваше даже още по-силен гняв.

— Е? — попитах го аз.

— Какво «е»? — скастри ме той.

— Мъртви ли са?

— Мъртви ли? Смешно! Как може да умъртвиш индиански вождове, като ги почешеш по главите, за да не ги сърби? Знаеш ли какво казах преди малко на началника на влака?

— Какво?

— Че Тони има повече акъл в главата си от него.

— И какво от това?

— Ами можеш сам да се досетиш! Например Тони щеше да претрепе напълно Ка-во-миен и Ма-ти-ру, а не наполовина. Сега и двамата са изчезнали.

— Радвам се!

— Радваш ли се? Слушай, мисля, че е страшно жалко да оставиш два такива негодници да избягат, и то след като скалповете им са ти били вече в ръцете!

— Марк, споменах ти моите съображения, тъй че стига си ругал! Я по-добре ми кажи какво ти развали настроението толкова много.

— Well, тъкмо това се канех да направя. Знаеш ли кого срещнах?

— Фред Морган.

— Egad ((англ.)) — възклицание, изразяващо удивление — Б. пр.)! Кой ти каза?

— Ти извика името му достатъчно силно, щом го позна.

— Тъй! Не си спомням. Познай кой е този тип!

Този въпрос и възбуденото поведение на стария ловец ме наведоха на една мисъл.

— Да не би да е убиецът на твоята жена и дете?

— Да, точно той!

Аз подскочих.

— Невероятно! И не го ли спипа?

— Измъкна ми се мерзавецът. Офейка подлецът вдън гори тилилейски! О, от гняв ми идва просто да си откъсна ушите, стига да ги имах все още!

— Но аз видях как бързо го последва с коня си сред индианците!

— Нищо не помогна. Не го зърнах повече. Може би се е хвърлил на земята и аз съм преминал с кобилата покрай него. Но ще ми падне в ръцете! Трябва да го намеря! Конете избягаха, тъй че ще можем да се ориентираме по отпечатъците от човешките стъпки.

— Трудна работа. Вярно, че следите от някой бял се различават твърде добре от дирите на червенокожия, но дали навсякъде ще има такъв терен, който изобщо да позволи различаването на човешки стъпки?

— Прав си, Чарли. Но какво друго да направя?

Бръкнах в джоба си и извадих двете торбички и книжата, намерени от мен в седлото на коня на белия.

— Може би тук ще открием някаква опорна точка — казах аз.

С тези думи отворих торбичките. Съвсем близо до нас гореше един от огньовете.

Светлината му падна върху съдържанието им и в същия миг нададох вик на изненада.

— Камъни, истински скъпоценни камъни, диаманти! Марк, в ръцете си държа цяло богатство!

Откъде ли беше взел този бандит скъпоценните камъни и по какви ли пътища бяха попаднали заедно с него в дивата савана? Едно бе сигурно, едва ли се беше сдобил с тях по законен начин и мое задължение бе да издира истинския им собственик.

— Диаманти! S' death! — възкликна моят спътник. — В торбичките, които измъкна от кобурите на испанското седло на онзи кон? Я ми ги покажи! Аз например през целия си живот не съм имал щастието да държа в ръцете си толкова скъпоценни земни късчета.

Подадох му ги.

— Бразилски са — казах аз. — Ето, погледни ги!

— Хмм, колко странни същества са хората! Та това са само камъчета, дори не е някой истински хубав метал. Нали, Чарли?

— Въглерод, Марк, само въглерод!

— Въглерод или въглища — все ми е едно! За всички тези джунджурии не бих си дал доброто старо пушкало. Какво ще го правиш този боклук?

— Ще го предам на законния му собственик.

— Ами кой е той?

— Не знам, но навярно ще разбере, понеже такава чувствителна загуба не се понася тихомълком, ами се разгласява чрез всички вестници.

— Хи-хи-хи-хи! Тогава ще трябва утре да си купим някои вестник. Нали, Чарли?

— Може би няма да е необходимо. Възможно е да намерим някакво разяснение в тези книжа.

— В такъв случай ги прегледай например веднага!

Така и направих. Намерих две много хубави карти на Съединените щати и едно писмо без плик. То гласеше:

«Скъпи татко!

Имам нужда от теб. Ела колкото е възможно по-бързо, незабавно; независимо от това, дали ти се е удал ударът с диамантите, или не! Във всички случаи ще станем богати. В средата на март ще ме намериш в Сиера Бланка, и то там, където Рио Пеняско се влива в Рио Пекос. Останалото ще научиш устно.

Твой Патрик»

Датата над «Галвестън» беше откъсната. Следователно не можеше да се определи кога беше писано писмото. Но така или иначе то бе много важно за мен. Посочваше ми, че Сиера Бланка е истинската цел на Морган, докато самият Морган бе метнал индианските вождове, че ще се срещне със сина си в Мексико.

Прочетох на Марк тези редове.

— Behold! — каза той, щом свърших. — Вярно е, защото синът на Морган се казва например не как да е, ами Патрик, и тъкмо тези двамата ми липсват от моите десетима които трябваше да очистя. Но я ми кажи кой приток на Рио Пекос се споменаваше?

— Рио Пеняско.

— Знаеш ли го?

— Горе-долу.

— Тогава ти си човекът, който ми трябва. Искахме да отидем в Тексас и Мексико, но между другото ще можем да се поотбием малко по-надясно. Всъщност исках да отида там само защото например си мислех, че там ще открия моите хора. Но тъй като те са толкова любезни да ни кажат на кое друго място да ги търсим, бих бил цял глупак, ако ги лиша от възможността да видят Безухия с неговата Тони. Ще дойдеш ли с мен, ако утре призори не намерим никаква следа от Фред Морган?

— Разбира се. Той ми трябва и на мен, понеже от него най-сигурно мога да разбера, чии са тези скъпоценни камъни.

— Тогава прибери пак всички тези неща! Идеята ти да ги вземеш беше добра. А сега нека да видим какво правят железничарите!

Началникът на влака бе последвал съвета ми и беше поставил часови. Със съвместни усилия работниците и железничарите поправяха повредените релси. Някои от пътниците стояха наоколо и гледаха, други пък се занимаваха с трупите на убитите или поглеждаха към нас двамата, без да посмеят да смутят разговора ни. В момента, когато се изправихме, неколцина от тях се приближиха, за да ни изкажат благодарността си за нашата намеса. Те бяха по-разбрани хора от началника на влака и ни попитаха дали биха могли да дадат израз на благодарността си под формата на някакъв подарък. Помолих ги да ни разрешат да купим от тях барут, олово, тютюн, хляб и кибрит, в случай че разполагат с тези неща. Веднага всеки от тях извади нещо от своите запаси, тъй че се снабдихме с предостатъчно големи количества от желаните стоки. Не успях да накарам тези хора да приемат каквито и да било пари — отказът им бе категоричен.

Така измина краткото време, необходимо за поправката. Инструментите бяха прибрани, началникът на влака се приближи до нас и ни попита:

— Мешърс, няма ли да се качите и вие? С удоволствие ще ви взема с нас, докдето ви се пътува.

— Благодаря, сър! Оставаме тук — отказах му аз.

— Както искате. Ще трябва да докладвам за Днешните събития и няма да забравя да отдам полагаемата ви се чест. Несъмнено няма да закъснее някое възнаграждение.

— Много мило от твоя страна, но няма да имаме полза, понеже няма да останем в тази страна. .

— Тогава още един въпрос: кому принадлежат оръжията, които пленихме тук?

— Според закона на саваната цялото имущество на победения принадлежи на победителя.

— Ние победихме, следователно имаме право да вземем от индианците всичко, каквото носят по себе си. Хора, прибирайте! Та нали всеки от нас трябва да притежава по някакъв спомен от днешната битка!

В този момент до него се приближи Марк.

— Сър, ще ни покажеш ли индианеца, когото ти си победил или убил?

Феринг го погледна с известно смайване.

— Какво искаш да кажеш?

— Ако си убил някого, можеш да вземеш неговите лични вещи, но иначе не!

— Марк, не им разваляй удоволствието — обърнах се към моя спътник, — ние нямаме никаква нужда от тези предмети.

— Щом мислиш така, нямам нищо против. Но не се докосвайте до скалповете им!

— Вземете също и убития кантонер, който лежи ей там! — добавих аз. — Това е ваш дълг! Нямаше как да не изпълнят това желание. Взеха на мъртвите индианци оръжията и другите лични вещи. После натовариха мъртвите бели в един вагон, последва кратко сбогуване и влакът тръгна. Известно време все още долавяхме отслабващия грохот на колелата му, след това отново останахме сами сред необятната притихнала савана.

— Ами сега, Чарли? — попита Марк.

— Ще спим.

— Не мислиш ли, че индианците ще се върнат, след като тези храбреци си отидоха?

— Ако не веднага, все пак по-късно ще се появят, най-малкото за да погребат своите мъртъвци.

— А освен това например бих се учудил, ако Фред Морган не се върне поне да се опита да си намери коня и скъпоценните камъни.

— Възможно, ала не е вероятно. Кой ще ти търси кон, побягнал от пожар? А на всичко отгоре нали знае, че освен железничарите тук има и други хора, пред които не трябва да се мърка, ако не иска да се изложи на най-голяма опасност.

— Морган ме позна също тъй добре, както и аз него, и страшно бих се учудил, ако не изпитва желанието да ми тегли куршума или да ме наръга с нож.

— Ще трябва да изчакаме. Поне засега сме в безопасност. Въпреки всичко можем да се отдалечим от линията на по-голямо разстояние, за да сме сигурни, че никой няма да ни безпокои.

— Добре! И тъй — напред!

Джорокс се метна на коня си. Аз се качих на моя мустанг и изминахме около една английска миля в северна посока. После спряхме. Аз спях мустанга си, Марк пусна Тони да пасе, а след това се завихме с одеялата си.

Бях действително много изморен и скоро заспах. След време на сън ми се стори, като че ли долових шума от преминаването на влака от изток на запад, но не се събудих напълно и отново се унесох.

Когато отворих очи и се измъкнах от одеялото, бе още ранно утро, но въпреки това Марк седеше вече пред мен и с наслаждение пушеше една от пурите, които бяхме получили вчера вечерта.

— Good morning, Чарли! Наистина има разлика между този тютюн и твоя патент, по който изработваш пурите си ей там под седлото. Вземи си и ти една, а после да се залавяме на работа! Ще трябва да отложим закуската, докато намерим вода.

— Стига само скоро да се натъкнем на вода. Би било много хубаво и за нашите животни, които и без това нямат достатъчно храна. Впрочем мога да си пуша пурата и на коня.

След тези думи аз си запалих една пура и развързах мустанга си.

— Как ще яздим? — попита Марк.

— Оттук до мястото, където беше спрял влакът, ще яздим, описвайки спирала. По такъв начин няма да ни се изплъзне никаква следа.

— Но няма да сме един до друг, нали?

— Не. Ще оставим достатъчно разстояние между нас. Напред!

След пожара във фината пепел от изгорялата трева краката на бягащите оглаласи сигурно бяха оставили ясни следи и тогава дирята е била съвсем лесна за разчитане. Но през нощта вятърът тъй беше разнесъл пепелта, че сега не си личеше абсолютно нищо. Така че ние се добрахме до целта си без никакъв успех.

— Забеляза ли нещо, Чарли? — осведоми се Марк.

— Не.

— Аз също. По дяволите този вятър, дето се появява тогава, когато например никому не трябва! Ако не беше намерил писмото, наистина нямаше да знаем какво да правим.

— Да тръгваме към Рио Пекос!

— Well! Но нека преди туй покажа на червенокожите на кого дължат вчерашното удоволствие.

Докато аз слязох от коня и се излегнах на насипа, Безухия се залови със своята работа, в която няхах желание да участвам, и не след дълго мъртвите индианци лежах един до друг с отрязани уши в ръцете.

— А сега да тръгваме! — каза Марк. — До най-близкия поток ни очаква продължителна езда и аз съм любопитен кой ще я понесе по-добре — твоят мустанг или моята стара Тони.

— Твоят кон има малко по-лек товар от моя.

— Е да, Чарли, ще носи по-малко човешко месо, но затова пък повече акъл. Слушай, приятелю, нямам никаква вина, че този Фред Морган офейка. Но че ти не пречука както трябва двамата вождове, ще ти простя например едва тогава, когато ми помогнеш да заловя двамата Морган!

Трета глава Вода! Вода!

Между Тексас, Ню Мексико и Индианската територия (Индианска територия — сегашният щат Оклахома — Б. пр.), или с други думи, между крайните възвишения на планините Озърк и Сиера Гуадалупе, заобиколена отвред от планински върхове, обграждащи горното течение на Рио Пекос, на Канейдиън и изворите на Ред Ривър, Брасос и Колорадо, се простира обширната и страшна област, която би могла да бъде наречена «Сахара на Съединените щати».

Пустинни райони, покрити със сух нажежен пясък, се редуват с голи, напечени от слънцето скали, които не са в състояние, да дадат и най-мизерните условия за съществуване дори и на най-оскъдната растителност. Студената нощ настъпва рязко и следва без преход горещината на деня. В мъртвата еднообразна пустиня не се среща нито някоя планина, нито пък зеленееща се долина, както е, да речем, в Сахара. Никъде няма и един кротък извор, чиято живителна влага да предизвика появата на малък оазис. Липсва напълно даже и степта, която е преходна зона между обраслите с гъсти гори планински склонове и безжизнената пустиня. Окото навсякъде забелязва озъбена смъртта в нейния най-ужасен вид. Само тук-там расте — един господ знае от каква сила посаден и запазен — по някой самотен жилав мескитов храст, сякаш за подигравка на погледа, копнеещ за каква да е зеленина. От време на време може да се срещне и един вид див кактус, растящ поотделно, на групи или пък нагъсто покрил обширни площи, без да е възможно да се обясни неговото съществуване. Но нито мескитовият храст, нито кактусът предлагат някаква радостна и освежителна гледка. Цветът им е сиво-кафяв, а формата — грозна. Покрити са с гъст слой прах и тежко и горко на коня, непредпазливо насочен от ездача си в подобен кактусов оазис! Острите като игли, стоманенотвърди бодли така ще изранят краката му, че никога повече няма да може да ходи. Ездачът трябва да се откаже от него и ако не го убие, той несъмнено ще загине от окаяна смърт.

Въпреки всички ужаси на тази пустиня човекът все пак е дръзнал да навлезе в нея. През нея минават пътища в различни посоки — към Санта Фе и форт Юниън, към Пасо дел Норте и на юг към богатите на вода прерии и гори на Тексас. Но при думата «път» човек не бива да си представя пътища в смисъла на прокарваните транспортни артерии от пътното строителство на цивилизованите страни. Понякога набързо прекосяват пустинята самотни ловци и следотърсачи, групи от големи смелчаци или индиански отряди със съмнителна цел и поведение. Понякога се чува скърцането на кервани от волски каруци, бавно пълзящи през безутешната пустош, обаче истински път няма, няма дори й онези коловози, отстоящи на четвърт час път един от друг, които се срещат в Люнебургската равнина или в пясъците на Бранденбург. Тук всеки язди или пътува по свой собствен път, докато земята му предлага и най-малките признаци, от които може да разбере, че все още се движи в желаната посока. Но постепенно тези признаци изчезват дори и за най-силно развитото зрение и оттам нататък хората са се погрижили да обозначат посоката с колове, забити в земята на определено разстояние един от друг.

И въпреки това пустинята взема своите жертви, които в съотношение с размерите на тази пустош са далеч по-многобройни и ужасни от жертвите на африканската Сахара и азиатската Шамо. Край и по споменатите пътища лежат човешки скелети, животинска мърша, конски седла, различни части от волски коли и други всяващи ужас останки и разказват истории, които наистина слухът не може да чуе, но пък толкоз по-ясно могат да бъдат разбрани от окото. А високо в небето над тях се реят лешоядите, които с обезпокояваща упоритост следят и най-малкото раздвижване долу в пясъците, сякаш знаят, че сигурната плячка няма да им се изплъзне.

А как се казва тази пустиня? Жителите на заобикалящите я земи й дават различни имена — ту английски, ту френски или испански. Но тя е известна надлъж и нашир като Ляно Естакадо (Ляно (исп.) — гола равнина. Естакадо — «размерен» с колове — Б. нем. изд.), заради забитите колове, с които се обозначават пътищата през нея...

В посока на изворите на Ред Ривър към Сиера Бланка язدهа двама мъже, чиито коне изглеждаха страшно много отпаднали. Нещастните животни бяха станали само кожа и кости, имаха клюмнал вид на птица, която ще намерят на следващото утро мъртва в кафеза, и тъй бавно влачеха безсилните си крайници, спъвайки се на всяка крачка, сякаш всеки миг щяха да рухнат на земята. Очите им бяха потъмнели, сухите им езици висяха между отпуснатите устни и въпреки палещата жегата по цялото им тяло не се забелязваше нито капчица пот, нито пък по устата им каквато и да била следа от пияна, един признак, че освен кръвта, съгъстена от жаркото пустинно слънце, в телата им нямаше вече никаква друга влага. Двамата коня бяха Тони и моят мустанг и следователно ездачите едва ли можеха да бъдат други хора, освен дребосъка Марк и аз.

Вече пет дни яздехме през Ляно Естакадо, където отначало само тук-там намирахме по малко вода. Сега обаче надлъж и нашир нямаше никакви признаци на влага и аз не можех да се отърся от натрапчивата мисъл, колко практически би било пренасянето на камили в тази пустиня. Дойдоха ми на ум думите на Уланд:

«Конете чувстваха се вече толкоз зле, че ездачите замалко да ги метнат на своите рамене.» («Швебише кунде» — Б. пр.) Но даже и иначе да би било възможно, в момента, не можеше и да се мисли за изпълнение на казаното в последния стих, понеже ездачите се намираха в същото безнадеждно състояние, както и техните животни.

Дребният съсухрен Марк се беше отпуснал на врата на кобилата си, сякаш някакво щастливо обстоятелство го крепеше все още на коня. Устата му беше отворена, а очите му имаха онзи втренчен, безжизнен поглед, по който можеше да се познае скорошното настъпване на пълно безразличие. Аз самият чувствах клепачите си тежки като от олово. Устата ми бе тъй пресъхнала, сякаш всеки звук, излязъл от нея, би ми раздрал или разкъсал гърлото, а в жилите ми като че течеше разтопен метал. Имах усещането, че нямаше да измине и час и ние щяхме да се строполим от конете си, оставайки да лежим на земята в предсмъртни мъки.

— Во... да! — простена Марк.

Повдигнах глава. Какво ли да му отговорех? Предпочетох да си замълча. В този момент конят ми се препъна и застана неподвижно. Какви ли усилия не положих, но нищо не бе в състояние да го помръдне. Старата Тони незабавно последва примера му.

— Слизай! — обадох се аз, като всеки звук причиняваше болка на гласните ми струни. Имах чувството, сякаш пътят от белите ми дробове до устните бе посипан с хиляди иглички.

Смъкнах се бавно от коня, взех юздите и се заклатушках напред. Освободен от товара си, той ме последва с провлачена крачка. Марк започна да тегли поводите на своя Росинант, но очевидно бе по-изтощен и от мен. Той се олюляваше и заплашваше при всяка крачка да падне на земята. Продължихме да се влачим тъй може би около половин английска миля, докато зад гърба си чух шумна въздишка. Огледах се. Моят добър Марк лежеше на пясъка със затворени очи. Приближих се, седнах до него, но останах тих и безмълвен, понеже никакви приказки не можеха да променят положението ни.

Нима така щеше да завърши животът ни, тук ли щеше да бъде краят на моите странствувания? Помъчих се да помисля за родителите си, за моите братя и сестри у дома, в далечна Германия, помъчих се да събера мислите си за молитва — напразно, защото мозъкът ми просто вреше. Бяхме станали жертва на неприятна случайност. Преди два дни мустангът ми се беше спянал и оттогава куцаше, тъй че пътуването през Ляно ни беше отнело значително повече време от предвиденото. На всичко отгоре днес внезапно установих, че коловете, служещи за пътепоказатели, се отклоняваха от вярната посока. Следователно в случая бе приложен онзи ужасно жесток трик, който бе струвал вече живота на немалко хора.

Често от Санта Фе се спускат групи от златотърсачи и се отправят към Пасо дел Норте. Някои от тези хора, имали щастие в мините и златните находища на Калифорния, решават да се отправят на изток с плодовете на своя труд. Те са принудени да прекосят Ляно Естакадо и тъкмо тук ги дебне страшна опасност.

Хора, които не са имали късмет в мините и са изгубили желание за всяка почтена работа, пропаднали негодници, отритнати от обществото на източните щати, представители на какви ли не видове човешка поквара, се събират край Естакадо, за да издебват

златотърсачите. Но тъй като последните са най-често яки и калени мъже, изпитали смелостта си стотици пъти в борба с неволята и какви ли не опасности, безспорно е твърде рисковано да се счепкаш с тях. Ето защо разбойниците, наричани стейкмани, т. е. хора, забиващи колове, или още Лешоядите на Ляно, са измислили един трик, който едва ли има равен на себе си по жестокост и пълкленост — изваждат от земята пътеуказващите колове и ги забиват в друга посока, тъй че нищо неподозиращите пътници, незапознати с местността, биват отвеждани в най-ужасните краища на пустинята и натиквани право в ръцете на смъртта. Хората загиват от жажда и глад. По този начин престъпниците с лекота присвояват имуществото на мъртъвците, а костите на стотици хора остават да се белеят под палещите лъчи на слънцето в глухата усамотеност на пустинята, докато техните близки и роднини напразно очакват завръщането на търсачите на щастие у дома и до края на живота си не научават нищо повече за участието им.

Досега бяхме следвали доверчиво коловите и едва днес към обед забелязах, че ни водеха в погрешна посока. При изтощението си състояние не ми бе възможно да кажа кога се бяхме отклонили от вярното направление. Ето защо не бе разумно да се връщаме, още повече че в нашето положение всяка минута ни беше скъпа. Марк не бе в състояние да продължи, а и аз може би щях да се придвижа най-много една миля напред, и то ако напрегнах силите си до краен предел. Едно беше сигурно: ако някое щастливо стечение на обстоятелствата не ни се притечеше на помощ, което трябваше да стане скоро, ние се намирахме вече в гроба си, макар да бяхме все още живи.

Ето че в този миг над нас проехтя остър дрезгав кръсък. Погледнах нагоре и съзрях един лешояд, вдигнал се очевидно съвсем скоро от земята, и то отнейде наблизко. Той описа над главите ни кръг, сякаш вече ни считаше за своя съвсем сигурна плячка. Несъмнено недалеч от нас се намираше някоя жертва на пустинята или на стейкманите. Огледах се наоколо, за да открия някакви следи от нея, ако имаше такива.

Въпреки че слънчевият зной и треската пълнеха кръвоносните съдове на очите ми с кръв, тъй че те ме боляха и се опитвах да откажат да ми служат, аз все пак забелязах на разстояние от около хиляда крачки няколко точки, които не можеха да бъдат нито камъни, нито пък неравности на почвата. Взех карабината «Хенри» и положих усилия да се приближа.

Не бях изминал и половината от разстоянието, когато различих три койота, а малко по-надалеч от тях и няколко лешояда. Животните седяха около някакво тяло, което не можеше да се разпознае твърде добре. Сигурно беше някакво животно или човек, във всеки случай някое живо същество, което все още не беше умряло, понеже в противен случай тези лакомни животни отдавна щяха да си поделят трупа. Същевременно присъствието на койотите ме изпълни с нова надежда, защото тези животни не могат да издържат дълго без вода и не смеят да навлизат надалече в негостоприемната пустиня. Впрочем трябваше да видя какво беше наобиколеното от тях тяло и вече повдигнах крак, за да продължа, когато ми хрумна една мисъл, която ме накара бързо да приготвя карабината си за стрелба. Не след дълго щяхме да умрем от жажда. Наоколо нямаше вода. Но не можеше ли кръвта на тези животни поне донейде да ни подкрепи? Прицелих се, обаче моята отпадналост и треската караха дулото на карабината ми да играе с по няколко сантиметра насам-натам. Ето защо коленичих на едното си коляно, подпях лакът на другото и вече имах опора за сигурен изстрел.

Натиснах спусъка веднъж, два и два койота се търкулиха на пясъка. Тази гледка ме накара да забравя изтощението си и с бързи крачки се затичах натам. Единият от койотите бе улучен в главата, но другият изстрел е бил толкова лош, че би трябвало да се срамувам от него до края на живота си, ако не се намирах в такова отпаднало състояние. В момента, когато второто животно бе скочило на крака, куршумът бе раздробил предните му два крака, тъй че сега то се въргаше из пясъка и виеше.

Веднага извадих ножа си, прерязах на първия койот вратната артерия, прилепих устни до това място и засмуках кръвта с такава ненаситна жажда, сякаш пиех от нектара на боговете от Олимп. После взех от колана си кожената чаша, напълних я догоре и пристъпих към човека, който лежеше наблизко като умрял. Беше негър и щом погледът ми се спря на лицето му, което в момента не беше черно, а имаше някакъв мръсен тъмнопепеляв цвят, замалко щях да изпусна чашата от изненада.

— Цезар!

При този вик негърът понадигна клепачите си.

— Вода! — простена той.

Коленичих край него, повдигнах горната част на тялото му и поднесох чашата към устните му.

— Пий!

Той отвори уста, обаче пресъхналото му гърло едва-едва успяваше да преглъща и затова измина доста време, докато му наля между зъбите цялата отвратителна течност. После той отново се отпусна назад.

Вече трябваше да помисля и за Марк. Съвсем съзнателно бях използвал най-напред кръвта на убития който; защото тя скоро щеше да се съссири, докато за ранения който тази опасност не съществуваше.

Приближих се до другото животно. Макар че хапеше около себе си като бясно, аз го сграбчих за врата и го помъкнах към Безухия. Там го притиснах към земята тъй, че да не може да шава, доубих го и разрязах артерията му.

— Марк, ето пий!

Моят спътник лежеше на земята напълно безчувствен, обаче при тези думи се надигна.

— Да пия ли! О-о!

Грабна трескаво чашата и я изпразни на един дъх. Взех я от ръката му и я напълних отново. Марк пак я изпи.

— Кръв, пфуй...! А-а, бррр... Ама е по-хубава, отколкото човек би могъл да си помисли!

Изцедих между зъбите си малкото все още останали капки и после скочих на крака.

Избягалият трети който се беше върнал и въпреки присъствието на негъра, се беше нахвърлил върху другаря си, убит най-напред. Отново грабнах карабината си, промъкнах се по-наблизо и го застрелях. С помощта на неговата кръв чернокожият си възвърна съзнанието и отново бе в състояние да се движи.

Пътешественикът нерядко има срещи, които не могат да не изглеждат направо поразителни — едно такова чудо бе и сегашната ми среща с този негър, когото познавах много добре. Няколко дни бях гост в дома на неговия господар, бижутера Маршъл от Луисвил, и тогава обикнах верния, винаги весел чернокож слуга. Двамата сина на бижутера предприеха заедно с мен лов из планините Къмбърланд (Намирата се в Тенеси — Б. нем. изд.), а после ме придружиха до Мисисипи. И двамата бяха великолепни младежи, чиято компания ми беше доставила удоволствие. Как ли бе попаднал сега Цезар в Ляно Естакадо?

— Цезар, вече по-добре ли си? — попитах го аз.

— По-добре, твърде по-добре, съвсем по-добре!

Той се изправи и изглежда, че чак сега ме позна.

— Маса, съм ли туй възможно? Маса Чарли, кой съвсем много голям ловец! О, негър Цезар съм радостен да срещне маса, понеже маса Чарли спаси маса Бърн, който иначе мъртъв, съвсем много мъртъв.

— Бърнард? Къде е той?

— О, къде съм маса Бърн? — Той се огледа и посочи на юг. — Маса Бърн сме там! О, не, не, там... или там... или там!

При тези думи той се въртеше около собствената си ос и показваше на юг, на запад, на север и на изток. Добрият Цезар сам не можеше да каже къде се намира неговият млад господар.

— Какво прави Бърнард тук в Ляно Естакадо?

— Какво правят? Цезар не знаят туй, понеже Цезар не виждат маса Бърн, кой тръгнал с всички друг маса.

— С какви хора е потеглил на път?

— Хора съм ловци, съм търговци, съм... о. Цезар не знаят всичко!

— Къде искаше да отиде?

— Към река Пекос, после във Франциско при млад маса Алън.

— Значи Алън е във Франциско?

— Маса Алън съм там, купува много голям злато за маса Маршъл. Но маса Маршъл нямат вече нужда от злато, защо маса Маршъл съм мъртъв.

— Нима мистър Маршъл е умрял? — запитах учудено, понеже по време на посещението ми бижутерът беше здрав и бодър.

— Да, ама не мъртъв от болест, а от убийство.

— Убиха ли го? — възкликнах ужасен. — Кой?

— Убиец дошли през нощта, забиват нож в гърди на масса Маршъл и вземат всичко скъпоценен камък, бижу и злато, кое принадлежало масса Маршъл. Кой бил убиец и накъде отишъл, не знаят шериф нито съд, туй знаят само детектив, масса Бърн също и Цезар.

— Кога се случи това?

— Било преди много ден, преди много седмица. Масса Бърн съм станал съвсем много беден. Масса Бърн пишат на масса Алън в Калифорн, ама не получат отговор, и затуй сега първо хванат убиец и после отидат в Калифорн, за да търсят масса Алън.

Новината, която чух току-що, бе наистина ужасна. Убийство с грабеж бе разрушило щастието на това добро семейство. Бащата бе убит, а двамата му сина бяха понесли тежки материални загуби. Бяха изчезнали най-скъпоценните им бижута, макар и навярно да не беше откраднато всичко, нито пък всичкото злато, което притежаваха, както беше казал негрът. Неговото преувеличаване бе, разбира се, напълно простимо. Неволно се сетих за диамантите, които бях отнел на Фред Морган и все още носех у себе си. Но какво ли бе накарало престъпника да напусне Луисвил и да се отпрати в прерията?

— По кой път минахте? — продължих да го разпитвам.

— От Сент Луис до форт Скот и после през много реки и планини, масса. Цезар пътувал, яздил, ходил чак до голям страшен пустиня Естакадо, къде никой вече не намерил вода. Тогава кон и Цезар изтощили, тогава кон и Цезар имал жажда огромен кат Мисисипи, тогава Цезар паднал от кон, кон продължил върви. Цезар останал лежи. Цезар бил в съвсем страшно голям беда и все по-умирал от жажда, докато дошъл масса Чарли и дават Цезар кръв в уста. О, масса спасят масса Бърн и Цезар тъй много обичат масса Чарли, тъй голям кат цял свят и цяла земя.

Несъмнено това беше такова желание, за чието изпълнение можех да имам засега съвсем слаба надежда. Не знаех откъде идваше това упование на негра и също тъй не знаех дали ще успее да го оправдая. Въпреки всичко продължих да разпитвам:

— Колко голяма беше вашата група?

— Съвсем много голям, масса — девет мъже и Цезар.

— Коя беше най-близката ви цел?

— Цезар туй не знаят. Цезар винаги яздат отзад и не чуват какво много масса говорят.

— Ти имаш нож и сабя. Всички ли бяха въоръжени?

— Да, много пушка и карабина, и нож, и пишов, и револвер.

— Кой ви беше водач?

— Тоз човек се казвал Уилямс.

— Я си спомни добре в каква посока яздехте, когато ти падна от коня!

— Не знае вече. Насам, натам, не, натам!

— Кога беше това? По кое време на деня?

— Скоро щяло свечери и... а, о, сега Цезар знаят — масса Бърн яздат точно към слънце, кога Цезар падат от кон.

— Добре! Ще можеш ли да вървиш?

— Цезар тичат кат елен. Кръв добро лекарство за жаден човек.

Наистина, това необичайно питие ме беше освежило дотолкова, че треската ми бе изчезнала, а и застаналият до мен Марк чувствуваше същата щастлива промяна. Той се беше приближил, за да слуша разговора ни, и изглеждаше далеч по-добре, отколкото преди пет минути.

Отрядът, с който е пътувал Бърнард Маршъл, несъмнено е бил също тъй изтощен, както и ние, иначе доблестният младеж сигурно не би изоставил верния си слуга. Може би жаждата и треската са го били съсипали така, че не е могъл да владее повече нито мислите, нито сетивата си. Последните сведения на Цезар ме накараха да предположа, че Бърнард Маршъл е яздил в нашата посока — на запад. Но как да се добера до него, как да му помогна, когато и ние самите се нуждаехме от помощ толкова много, а не ни беше възможно да използваме конете си!

Колкото и да си блъсках главата, не ми идваше никаква спасителна идея. Отрядът не можеше да бъде далеч, въпреки че наоколо не се забелязваше никаква следа от него. Обърнах се към Марк.

— Остани тук при конете! Може би ще се посъвземат дотолкова, че по-късно ще им бъде възможно да изминат още една миля. Не се ли върна до два часа, тръгни бавно по следите ми!

— Добре, Чарли, няма да стигнеш кой знае колко надалеч, понеже тази малка глътка койотска кръв едва ли ще ни държи бодри например дълго време.

Огледах внимателно земята и разбрах, че от мястото, където беше лежал Цезар, дирята му водеше на север. Последвах я и след около десетина минути достигнах до едно място, където от изток на запад преминаваха следите на десет коня. Тук изтощението бе свалило негъра от коня му, изглежда, без останалите да го забележат. Може би е бил доста изостанал от групата. Продължих по дирите и видях, че неговото животно се беше помъкнало подир другите, обаче, изглежда, всички останали коне са били страшно много изтощени, понеже от време на време се бяха препъвали, а походката им е била толкова провлечена, че при всяка крачка ръбовете на копитата бяха оставяли дълги ивици по пясъка.

Това правеше дирята ясно видима, тъй че с лекота можех бързо да я следвам. Казвам «бързо» и наистина вървах бързо, макар че и днес все още не мога определено да твърдя какво ми беше придало така внезапно тези неочаквани сили — дали зловещото питие, или пък загрижеността за съдбата на Бърнард Маршъл.

Бях изминал около една миля, когато забелязах тук-там отделно растящи кактуси, които бяха дотолкова напълно изсъхнали, че бяха почти пожълтели. По-надалеч те се издигаха в отделни групи, съгъстяващи се постепенно, които най-накрая се сливаха в плътна маса, покрила необятна площ, ширнала се докъдето ти стига погледът.

Споменатата диря заобикаляше около опасните растения. Загледах се в тях и изведнъж ми хрумна една мисъл, която веднага ме изпълни с нови сили.

Когато в нажежените низини на полуострова Флорида жегата стане толкова непоносима, че застраши хора и животни с гибел, а земята се превърне в «разтопено олово и небето в нажежен метал» без никакво облаче по него, тогава хората подпалват тръстиката и всички сухи храсталаци и ето ти на, че започва да вали. Всеки, който е запознат поне донякъде със законите и силите на природните явления, несъмнено ще може да си обясни този процес, без да вярва в чудеса и магии.

Ето какво ми хрумна в този миг, още повече че аз самият се бях възползвал вече от този способ (Виж в том 35 «Призрака на Ляно Естакадо» — Б. нем. изд.) и само секунди след като ми бе хрумнала тази мисъл, бях вече клекнал край кактусите, за да отцепя с ножа си тънки тресчици, необходими за подпалването на огъня. Няколко минути по-късно припламнаха весели пламъчета, които отначало бавно, а после все по-бързо започнаха да се разпростират наоколо, докато най-сетне се видях изправен пред огнено море, чиито граници чезнеха в далечината.

Бях виждал вече не един прериен пожар, обаче никой от тях не се беше разпростирал с подобно гръмотевично боботене, както кактусовият огън. Отделните кактуси се пръскаха с гръм, подобен на пушечен изстрел, тъй че се получаваха впечатление, сякаш цял армейски корпус в разпръснат строй бе влязъл в сражение с безредна стрелба. Огромни пламъци стигаха до небето, а над тях се люшкаше и потрепваше море от нажежени изпарения, пронизвано от прелитащи кактусови снаряди, изхвърляни нагоре от жегата като стрели. Земята под краката ми осезателно трепереше, а из въздуха сякаш се носеше глухият тътен на далечна битка.

Това беше най-добрата помощ за Бърнард Маршъл и неговите хора, която можех да му дам поне в момента, тръгнах си обратно, без да ме е грижа дали после пак щях да намеря следите им, или не. Надеждата така укрепил силите ми, че за завръщането щеше да ми бъде необходим само около четвърт час. Но не се оказа нужно да изминавам целия път, понеже нейде по средата му насреща ми се зададоха Марк и Цезар с двата коня, намерили отново сили да се помъкнат на известно разстояние.

— Zounds ((англ.) — За бога! — Б. пр.), Чарли, какво става всъщност там пред нас? — попита Безухия. — Отначало помислих, че има земетресение, сега обаче ми се струва например, че тези сатанински пясъци са се запалили.

— Пясъците не, Марк, ами кактусите, които растат ей там в големи количества.

— Ами как ли са пламнали? Не ми се вярва ти да си ги подпалил.

— Защо не?

— Ама наистина, той е бил? Но кажи ми, Чарли, с каква цел?

— За да докарам дъжд.

— Дъжд ли? Не ми се сърди, Чарли, но ми се струва, че например малко нещо си откачил!

— Не знаеш ли, че някой първобитни народи считат откачените за много мъдри хора.

— Надявам се, не искаш да твърдиш, че си направил нещо мъдро! Та жегата стана двойно по-ужасна отпреди.

— Горещината се е увеличила и така ще се получи електричество.

— Я не ме занимавай например с твоего електричество! Нито мога да го ям, нито пък да го пия и изобщо нямам представа що за непознато нещо се крие под тази дума.

— Скоро ще го чуеш, защото след кратко време ще се разрази най-красивата буря с дъжд, а може би и малко ще прегърми.

— Е, ама стига вече! Нещастни Чарли, ти наистина напълно си се смахнал!

Той ме погледна толкова загрижено, че аз разбрах, че не се шегува. Посочих нагоре.

— Не виждаш ли изпаренията, които вече се съгъстват и кълбят насреща?

— Мътните го взели, Чарли, вярно! В крайна сметка може би все пак не си чак толкова побъркан, колкото те мислех!

— От тях ще се образуват облаци, от които сигурно ще падне силен дъжд — продължих аз.

— Чарли — възкликна той. — ако действително е така, тогава аз съм глупак, а ти си най-мъдрият човек в Съединените щати, а че и малко по-надалеч.

— Не е кой знае какво, Марк. Преди време използвах веднъж този номер в Ляно, а днес го повтарям, защото ми се струва, че няколко шепи дъжд няма да ни навредят. Погледни, ето ти ги на вече облаците! Догорят ли кактусите, ще се започне. А ако не ти се вярва, тогава виж как твоята Тони размахва чукачето на опашката си и как издува ноздри! И моят мустанг надушва вече дъжда, който все пак няма да падне над кой знае колко по-голяма площ от тази на пожара. Давай напред, за да ни навали както трябва!

Закрачихме пред конете, но сега бихме могли спокойно и да ги яхнем, понеже нашите животни се показваха ободрени според силите си и буквално напиреха напред. Със своя инстинкт те надушваха тъй желаното освежаване.

Предсказването ми се сбъдна. Половин час по-късно негодлемите облаци се разпространиха тъй нашироко, че цялото небе над нас бе почерняло чак до хоризонта. После livна дъждът, обаче не постепенно както в по-умерените географски ширини, а внезапно, сякаш облаците представляваха солидни съдове, които някой изведнъж бе преобърнал. Имаме чувството, като че яки юмруци започнаха да барабанят по раменете ни и само за една минута бяхме мокри до кости, сякаш заедно с дрехите си бяхме преплували река. Отначало двата коня останаха спокойни и посрещнаха рукналия порой само с радостно пръхтене. След това обаче Тони, та дори и моят окуцал мустанг започнаха да правят какви ли не скокове във въздуха и скоро забелязахме, че силите им се възстановиха напълно. Самите ние изпитвахме изключително голямо удоволствие, разпънахме одеялата си, за да събираме скъпоценната влага, а с водата, която не успяхме да изпием, напълнихме нашите мехове. Най-невъздържан в своята радост бе негърът Цезар. Премяташе се презглава, търкаляше се по земята и правеше неописуеми гримаси.

— Маса, маса, о, о, вода, хубав вода, добър вода, много вода! Цезар съм оздравял. Цезар съм силен. Цезар пак пътува, тича и язди към Калифорн! Дали маса Бърн също имат вода?

— Вероятно, защото не ми се вярва да са се отдалечили кой знае колко от кактусовото поле. Но я пий! Скоро ще престане да вали.

Цезар вдигна от земята широкополата си шапка, която бе паднала преди това, подложи я обърната на дъжда, после разтвори устата си така, че между месестите му устни се появи цяла бездна, достигаща от едното до другото му ухо, отхвърли глава назад и изсипа освежителното питие между широко разтворените си зъби.

— О-о, а-а, добре, маса! Цезар пият още съвсем много голям!

Той отново подложи шапка, обаче се видя измамен.

— Ах, дъжд съм свършил, не идват вече вода!

И действително, след един последен гръм дъждът престана също тъй внезапно, както и беше започнал да вали. Но ние нямахме вече нужда от него, понеже бяхме уталожили жаждата си, а освен това меховете ни бяха пълни догоре.

— А сега нека хапнем малко — напомних аз, — а после бързо напред, за да догоним Маршъл!

За няколко минути приключихме с яденето. Състоеше се само от едно парче сушено бизонско месо. После възседнахме конете и потеглихме в тръс, при което Цезар се оказа добър бегач и без особени усилия поддържаеше същото темпо. Мустангът ми се беше възстановил учудващо добре, а и куцането му изглеждаше намаляло, тъй че успяваше да бъде в крак с Тони, което ме радваше особено много.

Разбира се, следите на Маршъл и спътниците му бяха заличени от дъжда напълно, обаче посоката ми беше известна и не след дълго забелязах на земята една кратунка, която несъмнено е била захвърлена от някой от ездачите.

Явно кактусовото поле се е простирало от изток на запад, понеже черната обгоряла площ нямаше край. Това ме радваше, защото можех да си направя извода, че търсените от нас хора са били застигнати от дъжда. Но ето че най-сетне се добрахме до мястото, докдето бе достигнал пожарът, и веднага след това съзрях в далечината някаква тъмна група, състояща се от хора и животни. Взех далекогледа и преброих девет мъже и десет коня. Осем от човешките фигури седяха на земята, но деветата бе възседнала един от конете и тъкмо в този миг се отдели от групата, за да се насочи в галоп към нас. Но, изглежда, ездачът ни забеляза и дръпна поводите на коня си. Огледах го по-добре и разпознах Бърнард Маршъл. Сега вече разбрах как стояха нещата. Маршъл е бил изпаднал в такова състояние на пълно безсилие и безразличие, че също както и останалите не е обърнал внимание на изчезването на своя слуга. Но чрез освежаващия живителен дъжд той отново бе станал господар на духовната си дееспособност и беше счел за свое първо задължение да потърси Цезар и да го доведе до отряда. За това говореше и наличието на втори кон, който Маршъл водеше със себе си. Фактът, че никой от другите не се присъедини към него, не можеше да спечели моите симпатии и аз бях готов да се обзаложа, че те до един бяха янки, за които животът на някакъв си «нигър» ((амер.) — презрително прозвище за негрите в САЩ Б. пр.) не струва и колкото кух орех, още повече, когато не става въпрос за собствения им слуга.

Маршъл огледа нашия малък отряд и подвижна няколко думи към своите хора. Веднага всички се метнаха на конете с оръжие в ръка.

— Напред, Цезар, легитимирай ни! — наредих на негъра. Цезар се затича, а ние го последвахме в добро темпо. Всички подозрения на Маршъл се разсеяха, щом разпозна своя слуга. Ездачите слязоха от конете и ни зачакаха миролюбиво. Бяхме оставили на Цезар малка преднина, тъй че дочухме съобщението, което подвижна на бижутера.

— Не стреля, масса, не ръга с нож! Идват много добър хубав мъже, съм масса Чарли, кой убива само негодник и индианец, но не закача джентълмен и негър.

— Чарли, нима е възможно! — извика изненадано неговият господар, оглеждайки ме няколко мига изпитателно.

По време на моето гостуване у тях бях носил повече градско, отколкото типичното за саваната облекло. А и не можеш веднага да разпознаеш след месеци някое лице, скрито от голяма занемарена брада, ако си срещнал преди този човек само с някоя малка брадичка. И понеже освен това Маршъл никога не ме беше виждал в сегашните ми дрехи, не можех да му се сърдя, че не ме позна още отдалече. В момента се бях приближил на около десетина конски дължини и той разбра, че Цезар не го бе излъгал. Незабавно се озова до мен и ми подаде ръка от коня си.

— Чарли! Наистина ли си ти? Мисля, че се канеше да се отправиш от форт Бентън към Снежните планини. Как си попаднал толкова далеч на юг?

— И горе бях, Бърнард, но там ми се стори твърде студено и затова слязох малко на юг. Впрочем добра среща тук, в Естакадо! Няма ли да ме представиш на своите другари?

— С удоволствие! Чарли, ще ти кажа, че и хиляда долара няма да предпочета пред твоето присъствие. Слизай от коня и ела по-близо!

Бърнард Маршъл каза на мъжете моето гражданско име, а след като и аз научих техните, той се нахвърли върху мен с безбройни въпроси, на които отговорих доколкото ми беше възможно. Всичките му спътници бяха янки — петима закупчици на компания за търговия с ценни кожи, които имаха великолепни коне и снаряжение, и три персони, накичени с толкова много оръжия, че бе изключено да са уестмани. Несъмнено тези хора бяха търговците, за които бе споменал Цезар. Считах ги по-скоро за авантюристи, които се отправят към Запада, за да търсят щастieto си било по честен, било то по нечестен път. Предводител на групата бе най-възрастният от закупчиците, представен ми под името Уилямс, който на пръв поглед имаше съвсем сносен вид на «миеща мечка», както се изразяват в Запада. След като отговорих на въпросите на Бърнард, закупчикът се обърна към мен. Изглежда, дребничкият Марк не му правеше никакво особено впечатление.

— Вече знаем горе-долу кои сте и откъде идвате. А сега ни кажете и накъде сте тръгнали!

— Може би към Пасо дел Норте, а може би и в някоя друга посока, сър, зависи къде ще си намерим работа.

Не считах за необходимо да му казвам нещо повече. На първо време това му стигаше.

— Ас каква работа се занимавате?

— Оpozнавам света.

— Lack-a-day ((англ.) — възклицание на почуда Б. пр.), това е такова занимание, при което човек не скучае, макар и да не е необходимо да се напруга много-много! Тогава вие сигурно сте някой доста заможен човек, ако не и цял богаташ.

Личи си по излъсканите ви оръжия.

С това свое предположение той, разбира се, страшно се лъжеше, защото притежавах само тези оръжия и нищо друго. Впрочем въпроса му не ми хареса, а още по-малко едновременно с това отпращения към мен поглед, както и полуподигравателния, полудебнеш тон, с който го зададе. Този човек бе твърде непредпазлив. Реших да не го изпускам из очи и затова му отговорих уклончиво:

— Струва ми се, че в Естакадо е доста безразлично дали човек е беден, или заможен.

— Прав сте, сър. Само допреди половин час всички ние бяхме на крачка от смъртта, а не можехме да си купим глътка вода дори и за всичкото злато на този свят. Спаси ни само някакво чудо, чудо, каквото тук, в Ляно Естакадо, още не се беше виждало.

— Какво имате предвид?

— Дъжда, естествено. Или идвате може би от такава посока, където не е валило?

— Валя, защото ние самите направихме дъжда.

— Направихте ли го? Какво искате да кажете, сър?

— И ние бяхме като вас на крачка от смъртта и разбрахме, че ще можем да се спасим само ако с вълшебна пръчица предизвикаме появата на облаци, светкавици и гръмотевици.

— Слушайте какво, мастър Дърдорко, не ми се ще да допусна, че ни смятате за хора, които не могат да различат мечка от whip-roog-will (Американски козодой — Б. пр.). В противен случай само след няколко мига кожата ви ще бъде в много лошо състояние! Сигурно сте били някога в Юта край голямото Солено езеро и сте от «светците на последните дни» (членове на реакционна религиозна секта в САЩ, наричали се «светци на последните дни» — Б. пр.), които също вършат чудеса, подобни на вашите.

— Вярно, че веднъж бях там, но това съвсем не означава, че съм мормон. Впрочем аз ви казах самата истина. А сега нека бъдем делови! Ще разрешите ли на нас двамата да се присъединим, към вас?

— Защо не? Още повече щом сте познати на мистър Маршъл. Но как така сте се осмелили само двамата да навлезете в Ляно Естакадо?

Вслушвайки се в гласа на моето недоверие, аз продължих да се преструвам на лекомислен и неопитен човек.

— За какво пък е необходима смелост? — попитах аз. — Пътят е белязан с колчета. Просто влизаш в пустинята и после щастливо си излизаш.

— Good luck ((англ.) — възклицание на изненада, учудване — Б. пр.), колко лесно ви се струва! Та нима никога досега не сте чували нещо за стейкманите?

— Що за хора са пък те?

— Ето ти на! Не ми се иска да говоря за тях, защото дяволът си няма работа, току-виж... Но едно ще ви кажа: ако двама души решат да рискуват да навлязат в Естакадо, трябва да са

хора като Огнената ръка, Поразяващата ръка или Безухия, старият ловец на индианци. Но вероятно и за тях не сте чували нищо, а?

— О, напротив, но ми се струва, че ще се намерят и други храбри мъже. Колко време ще трябва да яздим още, за да излезем от Естакадо?

— Два дена.

— Все още ли се движим по верния път?

— Защо пък да не е верният?

— Защото по едно време ми се стори, сякаш коловете изведнъж се насочиха на югоизток, вместо да продължават на югозапад.

— На вас е възможно да се стори подобно нещо, но не и на опитен пътуващ търговец като мен. Познавам Естакадо като патронташа си.

Подозренията ми се засилиха. Ако Уилямс действително беше опитен, той трябваше да знае, че посоката се е променила. Реших да го поразпитам малко по-подробно.

— А защо компанията за търговия с кожи ви е изпратила толкова далеч на юг? Струва ми се, че на север се намират повече ценни кожи, отколкото тук.

— Колко сте умен само! Кожите са си кожи. Тръгнали сме на юг, за да приберем няколко хиляди кожи по време на есенното преселение на бизоните, да не говорим за това, че и тук има колкото искате сиви и черни мечки, ракуни, опосуми и други животни с ценна кожа.

— Аха! Мислех си, че на север из националните паркове и около тях можете да ги ловите много по-лесно. Впрочем като закупчици на кожи сте в изгодно положение, понеже няма защо да се боите от индианците. Разказвали са ми, че компанията за търговия с кожи използва своите закупчици същевременно като пощальони и куриери и че едно писмо било най-добрият талисман срещу враждебността на индианците. Вярно ли е това?

— Да. Вместо да се страхуваме от враждебното поведение на червенокожите, винаги можем да разчитаме на помощта им.

— Тогава и вие навярно имате подобни писма?

— Разбира се. Необходимо е само да покаже печата и всеки индианец ще ме вземе под закрилата си.

— Карате ме да ставам любопитен, сър. Я ми покажете един такъв печат!

Забелязах, че Уилямс се смути, но се опита да го скрие чрез престорен гняв.

— Никога ли не сте чували за тайната на кореспонденцията, човече? — избухна той. — Разрешено ми е да показвам печата само на индианци.

— Но аз не искам да чета съдържанието на писмото — отвърнах аз. — Освен това не мога да разбера вашия отказ. Изглежда, никога не изпадате в такова положение, когато да ви е необходимо да се легитимирате пред някой бял!

— В подобни случаи е достатъчна карабината ми. Запомнете го!

Престорих се на сплашен и замълчах, играейки добре ролята на смутен човек. Дребничкият Марк с лукаво изражение смигна, но не на мен, това би могло да го издаде, ами на... своята Тони. А аз се обърнах към Маршъл.

— Бърнард, Цезар ми каза, накъде си тръгнал и каква е целта на пътуването ти. По-късно ще трябва да ми разкажеш всичко по-подробно! Но най-напред имам един въпрос — ще продължите ли още днес пътя си, или ще останете тук на лагер?

— Разбрахме се да бивакуваме тук.

— Тогава да разседлая моя кон.

С тези думи аз станах, свалих седлото и юздите на мустанга и му дадох да изяде няколко шепи царевични зърна. Марк направи същото със своята кобила. По време на тези занимания избягвахме да разговаряме. А не беше и необходимо, понеже и без това се разбирахме твърде добре. Когато двама ловци са живели заедно известно време, те само с погледи си разчитат мислите. Също и с Маршъл не си разменихме нито една дума тихо или потайно. Тъй измина остатъкът от деня във водене на почти изцяло безинтересни разговори. Свечери се.

— Сър, разпределете постове! — подканих Уилямс. — Изморени сме и искаме да спим. Той свърши тази работа и аз забелязах, че нито веднъж не състави патрулната двойка от един свой и един наш човек. Това ме накара да се замисля.

— Настани се да спиш между тях, за да не могат тайно да разговарят! — прошепнах на Маршъл, който ме погледна учудено при това загадъчно указание, но все пак го изпълни.

Конете бяха налягали, защото нямаше никаква храна за тях. Докато останалите се разположиха в кръг, аз легнах при моя мустанг, като използвах тялото му за възглавница. Другите си послужиха със седлата за тази цел. Имах причина да заема такава усамотена позиция. Нямаше нужда да давам някакъв знак на Марк. Той ме разбра и си избра такова място между непознатите, че им оставаше възможността да разговарят тайно помежду си само докато стояха на пост.

Показаха се звездите, но може би в следствие на дъжда между тях и земята се стелеха някакви изпарения, тъй че светлината им не достигаше до нас с онази сила от предишните вечери. Двама от търговците първи застанаха на стража. При тях всичко мина без инциденти. Уилямс бе определил за втория пост себе си и най-младия от своите хора, който ни беше представен с името Мъркрофт. Когато им дойде редът, те все още не бяха заспали. Надигнаха се и всеки започна да обхожда своя полукръг. Запомних много добре двете места, където се срещаха всеки път. Едното от тях беше близо до коня на негъра и това обстоятелство ми се стори благоприятно, понеже едва ли можеше да се допусне, че на чернокожия бе поверен някой хубав прериен кон, от чието обоняние човек би могъл да се опасява.

Не успях да видя дали двамата мъже разговаряха, щом се срещнеха, обаче шумът от крачките им ми издаде, че винаги преди да си обърнат гръб, те се позабавяха. Животът в саваната бе изострил слуха ми и ако не се лъжех, си имах работа с двама изпечени негодници.

Описвайки дъга, предпазливо запълзах към коня на Цезар. Изглежда, той беше търпелива и доверчива кранта, понеже не издаде приближаването ми нито с тихо пръхтене, нито с каквото и да било движение, и ми се удаде да се прилепя тъй плътно до тялото му, че нямаше защо да се опасявам, че ще бъда открит.

Тъкмо в този момент от едната страна се зададе Уилямс, а от другата — Мъркрофт. Преди двамата да си обърнат гръб, ясно долових думите:

— Аз него, а ти негъра!

Думите бяха изговорени от Уилямс. Когато отново се срещнаха, чух следното:

— Но и тях!

Вероятно отсреща, на другото място, където двамата се срещаха, Мъркрофт бе задал някакъв въпрос, засягащ Марк и мен. Щом отново се приближиха до мен, прозвуча:

— Pshaw! Единият е дребосък, а другият... нали ще стане, докато спи!

Без съмнение под «дребосъка» имаха предвид Марк, а под «другия» — мен. Ясно беше, че се канеха да ни убият. Но защо — не можех да си обясня. Ето че те пак се приближиха и отчетливо долових отговора:

— И тримата! .

Може би отсреща някой от двамата е поставил въпроса дали тримата търговци ще споделят съдбата ни, или не. Значи тези петима закупчици на ценни кожи се канеха да се нахвърлят върху нас, петима срещу седем. Изходът можеше лесно да се предвиди: ако не ми беше хрумнала мисълта да ги подслушам, те щяха да ни пречукат, без някой от тях дори да бъде одраскан. В този момент двамата разбойници отново се срещнаха.

— И нито минута по-рано... а сега край! — каза Уилямс.

И тъй, хубавият разговор бе свършил. Лесно можех да се досетя, че последните думи се отнасяха за времето, когато трябваше да бъде извършено престъплението. По време на сън — ето какво бях подслушал. Но кога по-точно щеше да е това? Днес или утре? Във всеки случай за нашата безопасност бе по-добре да приема, че ще е днес, и тъй като двамата мерзавци имаха да се разхождат още най-много четвърт час, беше крайно време да ги изпреваря.

Приготвих се бързо да скоча на крака. Пак се срещнаха, но този път без да разменят нито дума. Двамата едновременно си обърнаха гръб и едва Уилямс ме беше подминал, когато аз светкавично се изправих, стиснах с лявата си ръка гърлото му така, че той не успя да издаде някакъв звук, а с юмрука на десницата си го ударих в слепоочието и той безшумно се свлече на земята.

Продължих да крача вместо него и на отвъдното място се срещнах с Мъркрофт. Той не подозираше нищо и ме взе за Уилямс.

Веднага го сграбчих за гърлото и с един удар го повалих. Поне десетина минути двамата щяха да лежат в безсъзнание. Знаех го доста точно. Затова бързо се отправих към спящите хора. Само двама бяха будни. Разбира се, Марк и Бърнард, когото моето тихо прошепнато указание бе хвърлило в такава тревога, че не беше могъл да заспи.

Развързах ласото от пояса си. Марк веднага направи същото.

— Само тримата закупчици — прошепнах аз, а после силно извиках: — Е-хей, хора, ставайте!

Мигновено всички скочиха на крака, даже и негърът Цезар, но със същата бързина примките на ласата ни обгърнаха ръцете и горната част от телата на двамата от закупчиците на кожи. Последва дръпване и ремъците се затегнаха толкова здраво, че не бе възможно пленниците да се освободят от тях. Бърнард Маршъл не разбра съвсем ясно какво става, но по-скоро предугаждайки положението, се нахвърли върху третия от тях и го държа здраво, докато го вързах със собственото му ласо. И това стана толкова бързо, че бяхме вече свършили, когато един от тримата търговци се окопити и грабна карабината си.

— Предателство! На оръжие!

Марк силно се изсмя.

— Я си остави пушкалото на спокойствие, момчето ми! Може би на тебе и на другите двама да ви липсват капсулите, хи-хи-хи-хи!

Докато съм подслушвал, предвидливият дребосък беше извадил капсулите от трите карабини, едно доказателство за това, колко добре ме беше разбрал, без да бяхме разменили нито дума.

— Не се тревожете бе, хора, няма да ви се случи нищо лошо! — успокоих ги аз. — Тези мъже искаха да избият и нас, и вас. Затова на първо време ги обезвредихме.

Въпреки тъмнината можеше да се забележи каква уплаха предизвикаха думите ми у тях. И Цезар се приближи бързо.

— Маса, а те искали убият и Цезар?

— Да!

— Тогава те умрат. Цезар ги обеси в Естакадо на много съвсем висок кол!

Пленниците изобщо не отвориха уста. Може би разчитаха на помощта на постовете.

— Цезар, ей там лежи Уилямс, а пък отсреща е другият. Донеси ги тук!

наредих на негъра.

— Вече те мъртъв? — попита ме той.

— Не, но са в безсъзнание.

— Добре, тях вземе!

Грамадният негър ги довлече един подир друг на широките си рамене и ги захвърли на земята. Незабавно бяха вързани. Най-сетне можехме да разговаряме и аз дадох разяснения на тримата търговци за всичко онова, което бях подслушал и извършил. Те страшно се разгневиха и поискаха пленниците веднага да бъдат убити. Възпротивих се.

— Саваната също си има своето правораздаване и закони — заявих аз. — Ако те се бяха изправили срещу нас с оръжие в ръка, тъй че животът ни да зависеше от един-единствен миг, тогава бихме могли да ги застреляме. Но при сегашното положение на нещата нямаме право да извършим подобно убийство, а ще трябва да организираме съд.

— О, о, да, съд — обади се негърът, зарадван от изгледите за подобно приключение, — и после Цезар обеси съвсем всички петима!

— Но не и сега! Нощ е. Нямаме огън и ще трябва да изчакаме идването на деня. Ние сме седмина. Петимата могат спокойно да спят, докато двама стоят на пост. По този начин няма защо да се безпокоим и за пленниците си до разсъмване.

Струваше ми доста усилия да наложа своето мнение, но най-сетне успях да накарам петима от хората отново да легнат да спят, докато аз и един от търговците застанах на пост. След един час ни смениха. Марк пое самичък последната стража, тъй като по това време вече започваше да се развиделява и две очи бяха достатъчни, за да гарантират необходимата безопасност.

«Лешоядите на Ляно Естакадо»

През нощта никой от пленниците не издаде какъвто и да било звук. Но когато станахме, забелязах, че Уилямс и Мъркрофт отдавна бяха дошли на себе си. Най-напред закусихме. Конете ни получиха своите царевични зърна и след това пристъпихме към разглеждане на съдебното дело. Марк посочи към мен.

— Този е нашият шериф. Той сега например ще открие заседанието на съда.

— Не, Марк, няма да ръководя съдебното заседание. Тази работа ще свършиш ти!

— Аз ли? Neigh-ho (възклицание, изразяващо неодобрение или досада — Б. пр), как си го позволяваш — Марк Джорокс — шериф! Тази служба подхожда по-добре на онзи, който пише книги!

, — Не съм гражданин на Съединените щати и не съм бил в саваната тъй дълго като тебе. Ако не искаш, тогава ще трябва да го стори Цезар.

— Цезар ли? Един негър шериф? Би било най-голямата глупост, която бихме могли да извършим в тази стара пясъчна дупка, и в такъв случай съм принуден да кажа «да», ако ти например не искаш да си промениш мнението!

Той се настани удобно и лицето му придоби изражение, от което ясно можеше да се разбере, че този съд на саваната щеше да прояви поне същото старание и справедливост, както и съдебното жури (Съдебни заседатели — Б. пр.) в която и да било цивилизована страна.

— Мешърс, седнете наоколо в кръг, всички вие сте съдебни заседатели! Само негърът Цезар ще остане прав, понеже той ще бъде полицаят! Цезар позатегна колана на сабята си и се опита да придаде на лицето си израз на колкото се можеше по-голямо достойнство.

— Полицай, я свали ремъците на пленниците, понеже се намираме в свободна страна, а в една такава страна даже убийците застават пред своите съдии, без да са с вързани ръце и крака.

— Но ако офейка всички пет, тогаз... — осмели се да възрази негърът.

— Изпълнявай! — кресна му Безухия. — От тези мъже никой няма да ни избяга, понеже сме им взели оръжията, и преди например да са направили и десет крачки, нашите куршуми ще ги настигнат.

Развързаха ремъците им и пленниците се изправиха, като все още продължаваха да мълчат. Всеки от нас бе взел в ръка карабината си. Следователно не можеше и да се мисли за бягство.

— Наричаш се Уилямс — поде Марк. — Това истинското ти име ли е?

По лицето на запитания се изписа гняв.

— Всъщност не би трябвало изобщо да ти отговарям. Самият ти си нарушител на закона. Самите вие ни нападнахте и би трябвало да бъдете изправени пред съда на саваната.

— Прави каквото искаш, приятелче. Твоя воля! Но ти казвам, че мълчанието е равно на признание. И така — действително ли сте закупчици на компанията за търговия с ценни кожи?

— Да.

— Докажи го! Къде са ти писмата?

— Нямам писма.

— Добре, това е достатъчно, за да знаем с какви хора си имаме работа. А ще ми кажеш ли какво сте приказвали и решили с твоя приятел Мъркрофт вчера, докато сте били на пост?

— Нищо! Дума не сме обелвали.

— Този уважаван сър ви е подслушал и ясно е чул всичко. Вие не сте уестмани, защото някой истински скитник от саваните щеше да подхване цялата работа по по-умен начин.

— Ние ли не сме уестмани? Hang it all, изкарайте си комедията до край, а пък после ние ще ви покажем, че не се боим от нито един от вас! Та кои сте вие? Негодяи, които нападат спящи хора, за да ги убият и ограбят!

— Я не се гневи напразно! — изръмжа Безухия. — Ще ти кажа, кои са негодяите, седнали тук да решават съдбата ви. След като ви е подслушал, ей този човек само с голия си юмрук ви е проснал на земята и всичко това е станало например толкова «чисто», че никой не го е забелязал, дори и ти самият. Ловецът, който е собственик на този хубав юмрук, се нарича

Поразяващата ръка. А сега ме погледнете! Човекът, комуто навахите навремето са отрязали ушите, има право да се нарече Безухия, нали? И тъй ние двамата сме хора, които се осмеляват да навлязат в Ляно Естакадо без други придружители. А вярно е, че вчера докарахме дъжд. Ами иначе кой ли друг ще го е докарал? Или е чувал някой досега, че в Естакадо било валяло ей тъй от само себе си?

Очевидно впечатлението, което направиха нашите имена на петимата мъже, не беше особено окуражаващо. Пръв заговори Уилямс. Той добре беше обмислил положението, в което се намираха, и може би тъкмо нашите имена го бяха навели на мисълта, че няма защо да се опасява от някакво насилие от наша страна.

— Ако наистина сте онези, за които ни се представяте, тогава Несъмнено можем да се надяваме на справедливост — заяви той. Ще ви кажа истината. По-рано имах друго име, но това не е никакво престъпление, понеже всъщност и вие имате други имена освен Поразяващата ръка и Безухия. Всеки има правото да се нарича както си иска.

— Well, обаче не сте изправени пред съда заради имената си!

— А не можете да ни обвините в убийство, защото нито сме извършили, нито пък сме имали намерение да извършваме някакво убийство. Вярно, вчера вечерта разговаряхме с Мъркрофт, споменахме за едно убийство, но... нима сме назовали вашите имена?

Добрият Марк дълго гледа пред себе си със сведен поглед и най-сетне, изпаднал в доста кисело настроение, се обади:

— Не, наистина не сте, обаче от думите ви е можело да се направи съвсем ясен извод.

— Изводът не е доказателство, не е никакъв факт. Съдът на саваната е нещо похвално, но и в такъв случай съдебното жури има право да съди само според факти, а не според предположения. Ние приехме между нас Олд Шетърхенд и Безухия дружелюбно, а като отплата те искат да ни убият без никакво правно основание. Това ще се узнае от всички ловци, намиращи се между океана и Мисисипи, между Мексиканския залив и Реката на робите, и всички те ще кажат, че двамата прочути уестмани са станали разбойници и убийци.

Тайно в себе си бях принуден да призная, че този подлец водеше защитата си превъзходно. Марк се видя поставен на тясно и скочи на крака:

— S'death, никой няма да каже подобно нещо, понеже няма да ви съдим. Свободни сте, това е моето решение! Какво ще кажат останалите?

— Свободни са. Невинни са! — закимаха с глава тримата търговци, които още от самото начало не бяха особено убедени във вината на обвиняемите.

— Според това, което знам, и аз не мога да приведа никакви доказателства за вината им — отсече Бърнард. — Не ни засяга какви са и как се казват, а нашето обвинение се гради само върху предположения, но не и върху доказателства.

Негърът Цезар направи смаяна физиономия. Той се видя излъган в надеждите си да обеси обвиняемите. Що се отнасяше до мен, аз бях горе-долу доволен от това развитие на нещата. Дори го бях предвидил и ето защо не само че вчера бях посъветвал да изчакаме настъпването на деня, ами и днес бях предоставил на добрия Марк ръководенето на съдебното заседание. Като ловец той се отличаваше с рядко срещана хитрост, но не беше човекът, който можеше в кръстосан разпит да постави на тясно един убиец. В прерията никога не си сигурен за живота си. Защо тогава да отнемеме пет човешки живота, щом не е било на лице никакво враждебно действие? В такъв случай би трябвало направо да се убива всеки неприятел само заради неговия начин на мислене. За мен не беше толкова важна смъртта на тези хора, колкото нашата безопасност, а за нея много лесно можехме да вземем подходящи предохранителни мерки. Но все пак трябваше по някакъв начин леко да клъвна Марк, понеже позволи да изтръгнат от него онова, което щеше да е по-добре да им го бяхме дали от състрадание или милосърдие. Ето защо, когато се обърна към мен с въпроса за моето мнение, аз отвърнах:

— Спомняш ли си какво е предимството на твоята Тони?

— Какво?

— Че има пипе в главата.

— Egad, спомням си, а, изглежда, че и ти имаш добра памет за подобни неща. Но виновен ли съм, че съм ловец, а не някой учен юрист? Ти може би щеше да изкопчиш нещо от тези

хора. Защо не прие ролята на шерифа? Ето на — сега са свободни, а каквото сме казали веднъж, трябва да остане в сила.

— Разбира се, още повече че моето мнение не би могло вече нищо да промени. Свободни са от обвинението в опит за убийство, но в друго отношение все още не са свободни... Мистър Уилямс, сега ще ти задам един въпрос и от неговия отговор ще зависи понататъшната ви съдба. В коя посока човек може най-бързо да се добере до Рио Пекос?

— Право на запад.

Това съвпаднаше с моята представа.

— За колко време?

— За два дни.

— Считам ви за стейкмани, макар че ти вчера искаше да ни предупредиш да се пазим от тях и макар че с вашия отряд привидно сте се придържали към верния път, обаче след като хората са били порядъчно отпаднали. В продължение на два дена ще останете при нас като пленници. Ако след този срок не достигнем реката, ще се простите с живота си. Тогава самият аз ще застана начело на журито, за да ви съдя. Сега знаете в какво положение се намирате... Вържете ги върху техните коне и после напред!

— О, а, туй съм добре! — обади се Цезар. — Ако не достигне река, Цезар обеси тях на дърво!

След четвърт час бяхме вече на път. Пленниците, завързани върху конете си, се намираха в средата на отряда ни. Изглежда, Цезар никак не искаше да се откаже от длъжността си на полицаи. Той не се отделяше от стейкманите и строго ги охраняваше. Марк предвождаше ариергарда, а аз и Бърнард Маршъл яздехме начело.

Вчерашните преживелици силно вълнуваха Бърнард и бяха предмет на разговора ни, обаче аз не изпитвах желание да се разпростирам надълго и нашироко върху тях. Най-сетне, изоставяйки темата за мнимите закупчици на кожи, той каза:

— Вярно ли е онова, което твърдеше Безухия, че си докарал дъжда?

— Да.

— Съвсем не го разбирам, макар и да знам, че казваш истината.

— «Накарах» дъжда да вали, за да спася и нашия, и вашия живот.

Обясних му протичането на твърде простия процес, с чиято помощ жреците и магьосниците на някои първобитни народи съумяват да си създадат огромен авторитет сред своите привърженици и последователи.

— Значи, в такъв случай всички ние ти дължим живота си — призна Маршъл. — Щяхме да умрем от жажда на мястото, където ни срещна.

— Нямахме да умрете от жажда, а щяхте да бъдете убити — гласеше отговорът ми. — Щях да застрелям пленниците, ако не ми беше съвестно да проливам човешка кръв. Най-подозрителен ми изглежда този Мъркрофт и ми се струва, че нейде съм виждал вече подобна физиономия при неособено препоръчителни обстоятелства. Но я разкажи сега с подробности за убийството на баща ти и обира у вас!

— Няма кой знае какви подробности. Алън беше тръгнал на път за Сан Франциско, за да закупи злато. И тъй, заедно с Цезар и икономката бяхме останали само четирима, понеже, както знаеш, работниците и майсторите не живеят в нашия дом. Както може би си спомняш, баща ми всяка вечер редовно излизаше на разходка и една сутрин намерихме трупа му в заключения коридор на къщата. Обаче работилницата и магазина бяха отключени и всичко ценно бе ограбено. Татко винаги носеше в себе си ключ, който отваряше всички врати. След убийството му бяха взели ключа, тъй че грабежът е бил извършен без никакви затруднения.

— Не заподозря ли някого?

— Подозренията ми паднаха върху двамата майстори — обясни Бърнард Маршъл, — защото само някой от тях двамата е могъл да знае как стоят нещата с ключа. Съобщих го на полицията, но всички издирвания останаха безплодни. Ето защо натоварих един детектив да следи по-нататъшния развой на нещата и му поставих специална задача да наблюдава двамата майстори. Наложих ми се да ги уволня, понеже реших да се откажа от магазина и да замина за Калифорния, за да търся брат си, който от дълго време ни беше оставил без каквото и да било известие за себе си. Значителна част от откраднатите бижута не бяха наши, а ни бяха поверени за съхранение. Трябваше да възстановя тези скъпоценности, тъй

че едва-едва ми останаха необходимите средства за покриване на пътните разноски и за изплащане възнаграждението на детектива.

— А детективът? — попитах аз. — Намери ли някакви по-ясни следи?

— Да — гласеше отговорът. — Скоро успя да издири, че един от майсторите на име Хоулфърт се бил събирал често в жилището си с човек с незавидна слава, някой си Фред Морган, И продължавал да общува с него. Един ден двамата внезапно изчезнали от Луисвил. За щастие хазайката на Хоулфърт подслушала някакъв разговор на двамата, от който се разбирало, че в средата на март те се канели да се срещнат със сина на Морган край Рио Пеняско. Станало дума и за скъпоценни камъни... Когато детективът ми разказа това, на мен ми стана ясно, че Морган и Хоулфърт са търсените престъпници. Веднага тръгнах на път заедно с Цезар, за да ги последвам към Рио Пеняско. Ако ми се удаде да ги заловя и да им отнема ограбеното, тогава ще се отправим към Сан Франциско, за да търся брат си.

Замалко да се изсмея в лицето на моя добър Бърнард. Представете си: Бърнард и Цезар тръгнали да преследват Морган! Все пак се овладях и само казах:

— Ами какво ще речеш, ако се окажа в състояние да ти помогна да си възвърнеш голяма част от вашата собственост?

— Чарли, не си прави такива лоши шеги с мен? — махна той с ръка. — По време на убийството ти беше в прерията. Как ще ти е възможно да направиш нещо, което не се удаде на непосредствените участници в тази драма?

— Бърнард, аз съм грубоват човек, но блазе на онзи, който е съумял да съхрани вярата си от своите щастливи юношески години за сериозната възраст след възмъжаването! Има едно око, което бди над всичко, и една ръка, която ни предпазва и от най-злостните кроежи и извежда всичко на добър край. За това око и за тази ръка Луисвил и саваната се намират съвсем наблизко. Ето погледни!

Извадих торбичките и му ги подадох. Маршъл ги пое с трескава възбуда, а когато ги отвори, видях, че ръцете му се разтрепериха. Щом хвърли един поглед в тях, той нададе вик на радостна изненада.

— Господи, боже мили, нашите диаманти! Да, наистина са те! А как са по...

— Тихо! — прекъснах го аз. — Овладей се, приятелю! Онези зад нас не е необходимо да разберат за какво говорим. Задръж скъпоценните камъни, щом са твои, нещо, в което вече съм напълно убеден. А за да не би самият мен да ме помислиш за някой негодник, ще ти разкажа как попаднах в ръцете ми.

— Чарли, какви ги говориш! Как бих могъл да си помисля...

— По-полека, по-полека! Крешиш тъй, сякаш искаш да чуят разговора ни чак в Австралия! Добрият Бърнард бе изпаднал в съвсем лесно обяснимо радостно опиянение. От сърце се радвах на щастieto му и съжалявах само за това, че не ми беше възможно заедно със скъпоценните камъни да му върна и неговия баща.

— Разказвай, Чарли, горя от нетърпение да чуя как нашите скъпоценни камъни са попаднали в твоите ръце — замоли се той.

— За малко щях да заловя и престъпника — продължих аз. — Беше тъй близо пред мен, че с един ритник го свалих от локомотива, където стоях, а Марк започна да го преследва, обаче напразно. Но се надяваме пак да го спипаме, и то скоро, по възможност още край Рио Пеняско. Твоят детектив те е осведомил правилно. Морган действително се е насочил натам, несъмнено за да извърши някое ново мошеничество, на което навярно също ще влезем в дирите.

— Разказвай, Чарли, разказвай!

Описах на Маршъл с всички подробности нападението на оглаласите над влака, а после му прочетох писмото, писано от Патрик до Фред Морган. Той ме изслуша внимателно и накрая каза:

— Ще го заловим, Чарли, ще го заловим и след това ще разберем къде е отишло всичко останало!

— Не започвай отново да крешиш, Бърнард! — напомних му аз. — Вярно, че сме на няколко конски дължини пред тях, обаче тук, в Запада, човек трябва много да внимава дори и за най-обикновените неща.

— А ти действително ли ще ми предоставиш скъпоценностите без никакво условие, без каквато и да било претенция?

— Разбира се, та нали са твои!

— Чарли, ти си... ама не... — Той бръкна в торбичката и измъкна един от по-едриите камъни. — Направи ми услугата да вземеш този камък като спомен от мен!

— Pshaw! Няма да се съглася, Бърнард! Ти нямаш право да ги подаряваш, понеже те не са само твоя собственост, ами и на твоя брат.

— Алън ще одобри постъпката ми!

— Възможно е, да, дори съм убеден в това. Но не забравяй, че тези скъпоценни камъни все още далеч не са всичко, каквото сте загубили! И тъй, запази си диамантите, а когато се разделяме, ще ми дадеш нещо друго, което няма да ти струва нищо, но въпреки това за мен ще бъде скъп спомен! А сега продължавай да яздиш в тази посока. Аз ще изчакам Марк! С тези думи го оставих насаме с неговото щастие и се спрях, за да пропусна отряда покрай мен, докато Безухия ме застигне.

— Чарли, какво толкоз важно имаше да обсъждаш там отпред? — попита ме той. — Сякохте въздуха с ръце тъй, че изглеждаше например, сякаш се каните да играете балет върху конете.

— Знаеш ли кой е убиецът на бащата на Бърнард? — запитах го на свой ред.

— Е? Кой? Да не би да си го открил?

— Да.

— Well done ((англ.) — Браво, чудесно! — Б. пр.)! Ти си човек, който винаги успява. Ако някой друг с години напразно се мъчи да постигне, да се докопа до нещо, то ти насън протягаеш ръка във въздуха и току-виж, че то ти е в ръката. Е, Кой е? Надявам се, че не бъркаш.

— Фред Морган.

— Фред Морган — той ли? Чарли, ще ти повярвам всичко друго, само това не. Морган е един мерзавец сред уестманите, но той не отива на изток.

— Твоя работа. Но скъпоценните камъни принадлежат на Маршъл. Вече му ги дадох.

— Хмм, щом си го сторил, значи трябва да си напълно убеден, че са негови. Нещастният момък сигурно ще се радва. Сега имаме още една причина да си поговорим с Фред Морган насаме. Надявам се скоро да имам възможност да направя неговата резка.

— А когато го намерим и си разчистим сметките, после какво ще правиш?

— Какво ще правя после ли? Хмм, само заради него тръгнах на юг и щях да го преследвам до Мексико, Бразилия и чак до Огнена земя. Но намеря ли го тук, после ще ми е все едно накъде ще тръгна. Може би ще ми се прииска например да се прехвърля с коня си отвъд, в добрата стара Калифорния, където, казват, имало толкова чудесни приключения.

— В такъв случай ще останем заедно. Имам още няколко месеца свободно време и не ми се иска да оставям добрия Бърнард да предприема сам това дълго и опасно пътуване.

— Well, тогава се споразумяхме. Само най-напред се погрижи да се отървем щастливо от тези пясъци и от това общество! То все по-малко ми харесва, а пък физиономията на онзи Мъркрофт ми е дяволски противна. Той има типично лице на мошеник и ми се струва, че съм го виждал вече някъде, където се е вършило някакво злосторничество.

— И аз имам същото чувство. Може би ще успея да си спомня къде съм го срещал.

Без никакви по-особени случки продължихме ездата до вечерта, след което спряхме, погрижихме се за конете си, хапнахме малко твърдо сушено месо и легнахме да спим. За през нощта пленниците бяха вързани, а постът имаше грижата да внимава да не би да се освободят. Щом се зазори, продължихме пътя си, а по обяд забелязахме, че земята започна да става по-плодородна. Кактусите, които срещяхме, станаха по-сочни и вече тук-там в пясъка се показваше по някое стръкче или кичурче жълто-зелена тревица, която конете ни стръвно изяждаха. Постепенно стръкчетата и кичурчетата се сляха и пустинята се превърна в тревиста равнина. Трябваше да слезем от седлата, за да могат животните ни да задоволят глада си. С истинско настървение те се нахвърлиха на свежата зеленина, за която отдавна копнееха. Но не биваше да им позволяваме да прекаляват. Ето защо ги завързахме с ласата за колчета, та да могат да пасат само в определен периметър. Вече бяхме сигурни, че скоро ще намерим и вода, тъй че не бяхме много пестеливи с остатъка от нашите запаси.

Как се радвахме само, че най-сетне страшната пустиня бе останала зад гърба ни! Уилямс се приближи до мен.

— Сър, сега вярваш ли, че казах истината?

— Да.

— Тогава ни върнете конете и оръжията и ни освободете! Нищо не сме ви сторили и имаме пълно право на това искане.

— Възможно. Но тъй като не мога сам да решавам съдбата ви, ще попитам първо и останалите.

Събрахме се на съвещание, на което държах преднамерено следното встъпително слово:

— Мешърс, пустинята остана зад гърба ни, а пред нас имаме плодородна земя.

Наложително е да решим въпроса, дали ще останем заедно, или не. В каква посока смятате да се отправите? — обърнах се аз най-напред към търговците.

— Към Пасо дел Норте — гласеше отговорът им.

— Ние четиримата ще яздим към Санта Фе, следователно пътищата ни се разделят. Преди това трябва да решим какво ще правим с тези петима мъже.

След кратко обсъждане този важен въпрос бе решен така: пленниците щяха да бъдат освободени, и то не едва утре, а още днес. Това не беше неблагоприятно за моя план. И тъй, върнахме им имуществото и те веднага потеглиха на път. На въпроса, накъде ще се отправят, Уилямс отвърна, че щели да яздят покрай Пекос до Рио Гранде, за да ловували там бизони. Не беше изминал и половин час, откакто потеглиха, когато и търговците тръгнаха на път. Скоро и двете групи изчезнаха от погледите ни. Седяхме мълчаливо. Най-сетне Марк се обади:

— Какво ще кажеш, Чарли? — попита ме той.

— Ще кажа, че няма да отидат до Рио Гранде, ами ще ни направят засада нейде по пътя за Санта Фе.

— Well, и аз съм на същото мнение. Умно постъпи, като ги метна, че искаме да се отправим към Санта Фе. Сега се питам, дали ние ще останем например тук, или веднага ще продължим ездата.

— Предпочитам да останем. Няма как да последваме веднага онези хора, понеже те предполагат, че ще постъпим така, и ще бъдат много внимателни. А тъй като вероятно ни очаква трудно пътуване, за което конете ни все още нямат сили, ще бъде уместно да дадем възможност на нашите животни до утре да си отпочинат и да се напасат.

— Ами ако те се върнат още днес и ни нападнат? — попита Маршъл.

— В такъв случай най-сетне ще имаме причина да разговаряме с тях така, както заслужават — заявих аз. — Впрочем ще отида на разузнаване. Бърнард ще ми заеме коня си, защото моят мустанг все още куца и трябва да бъде щаден. Ще чакате тук, докато се върна, а това ще стане може би чак привечер.

С тези думи се метнах на седлото и насочих коня по дирите на заподозрените от нас хора, без да срещна никакво възражение от страна на Марк. Следите им водеха на югозапад, докато дирята на тримата търговци се отклоняваше повече в южна посока.

Поех в тръс подир мнимите закупчици на кожи. Те се бяха отдалечили в бавно темпо, обаче по-късно сигурно са ускорили своя ход, понеже измина може би около половин час, докато успее да ги зърна. Тъй като знаех, че те нямаха далекоглед, можех да ги следвам, без да ги изпускам от очи, използвайки моя бинокъл.

За мое учудване след известно време от тяхната група се отдели един ездач и се насочи право на запад. Далеч в тази посока забелязах тъмни ивици от ниски дървета и храсталак, врязващи се в прерията като полуострови. Сигурно там имаше поток или някоя река. Какво трябваше да направя? Кого да последвам? Четиримата или самотният конник? Някакво предчувствие ми подсказа, че самотният ездач има определен план, който засягаше нас. Можеше да ми е безразлично накъде отиваха другите, защото се отдалечаваха от лагера ни все повече и повече. Но ми се струваше твърде важно да разбера какво бе замислил човекът, който се беше отделил. Ето защо тръгнах подир него.

След около три четвърти час го видях да изчезва сред гъсталака.

Тогава пришпорих жребца си в пълен галоп и описах дъга, за да не би преследваният от мен негодник да ме забележи, в случай че поискаше да се върне по същия път. Добрах се до храстите недалеч от мястото, където и той бе навлязъл между тях, но продължих да се

промъквам доста по-навътре, докато се озовах пред някаква малка полянка, заобиколена наоколо от гъсталаци и покрита с много сочна трева. За моя радост установих, че оттук бликаше бистро изворче. Слязох от коня на Бърнард и го вързах така, че да има възможност да пие вода и да пасе. После и аз самият пих от чудесната прясна вода, а след това закрях в посоката, в която несъмнено щях да се натъкна на следите на конника.

За мое удивление скоро забелязах, че оттук са яздили много конници и че това направо бе истинска пътека, която очевидно често се използваше. Не рискувах да изляза на нея. Не беше изключено да е охранявана, а в такъв случай всеки миг можех да очаквам някой куршум. Запромъквах се през храсталациите успоредно на пътеката, докато след известно време бях предупреден от силно конско пръхтене.

Тъкмо се канех да завия покрай един храст, за да видя къде се намираше конят, обърнал вниманието ми върху себе си, когато мигновено се отдръпнах назад, понеже точно пред мен лежеше някакъв човек, прикрил главата си между клонките така, че да има възможност добре да наблюдава пътеката, но сам да остане незабелязан от минаващите по нея хора. Несъмнено това бе предполагаемият пост, а от неговото присъствие със сигурност можеше да се заключи, че наблизо имаше цяла банда разбойници.

Човекът не ме беше видял, нито чул. Промъкнах се няколко крачки назад, за да заобиколя поста. И това ми се удаде тъй добре, че след около пет минути вече бях успял да разузная цялата близка околност.

Пътеката излизаше на голяма обширна поляна, в центъра на която растяха гъсти храсталаци във формата на окръжност и тъй бяха преплетени с див хмел, че погледът не можеше да проникне между тях. Пръхтенето се беше разнесло от този храсталак. Започнах да се прокрадвам по края на поляната, за да видя дали нямаше да забележа някаква пролука в гъсталака. Безрезултатно. Сигурно имаше такава, но беше прикрита, понеже тъкмо в този миг се разнесе човешки глас, а след него и още един, което издаваше присъствието на хора. Дали да рискувам да се промъкна дотам? Беше опасно, но въпреки това реших да опитам. С няколко бързи скока се стрелнах през поляната, и то на такова място, където постът не можеше да ме забележи, защото между мене и него се простираха храсти. Дотам, докдето имах възможност да обиколя, без да бъда забелязан. храсталакът беше толкова гъст, че погледът ми не успяваше да проникне през него. Имаше само едно-единствено място, ниско долу, почти до самите корени, което ми позволи да провря тялото си, притискайки се плътно до земята. Придвигвах се бавно, но все пак успях да се вмъкна и установих, че порано без съмнение тези храсталаци са образували плътна маса, но после в средата са били изсечени, тъй че да се оформи свободно пространство с диаметър от около двадесетина метра, една полянка, която благодарение на плътната стена от зеленина оставаше напълно скрита за околния свят. На едната ѝ страна съзрях не по-малко от осемнадесет коня, навързани нагъсто един до друг. А съвсем близо до моето скривалище на земята седяха или лежаха седемнадесет мъже. Останалото място бе заето с купчини от най-различни предмети, покрити с бизонски кожи. Имах впечатлението, че се намирам пред разбойнически лагер, в който бе струпано всичко, отнето от нападателите и избити хора. Тъкмо в този момент един от мъжете говореше на останалите. Беше Уилямс, в когото разпознах конника, отделил се от другите четирима. Можех да разбирам добре всичко, каквото обсъждаха.

— Единият от тях трябва да ни е подслушвал, защото изведнъж ме удари с юмрук по главата така, че се стоварих като пън...

— Подслушвали са те? — попита строго един от мъжете, облечен в твърде хубави мексикански дрехи. — Тогава си некадърник, който не може повече да ни бъде от полза. Как е възможно да се оставиш да те подслушват, и то в Естакадо, където човек няма къде да се скрие!

— Капитане, не прекалявай! — обади се Уилямс. — Ако знаеше за кого става въпрос, щеше да признаеш, че и ти самият не ще се чувствуваш в безопасност, щом той е наблизо.

— Аз ли? Да ти понижа ли главата с куршум? Не само че те е подслушвал, ами дори те е прострелял на земята, прострелял те е с юмручен удар като някое дете, като някой мекушав страхливец!

Лицето на Уилямс се наля с кръв.

— Капитане, знаеш, че не съм страхливец. Онзи, който ме повали, ще прати и теб на земята с един-единствен удар.

Капитанът гръмко се изсмя. После направи небрежно движение с ръка:

— Продължавай разказа си!

— Той просна на земята в безсъзнание и Патрик, който временно се беше прекръстил на Мъркрофт.

— И Патрик ли? С неговия волски череп? Ами после?

Уилямс разказа случилото се до онзи момент, когато освободихме пленниците.

— Сагаја — проклетие, негоднико, ще те застрелям като куче! — започна да го ругае капитанът. — Остава се дръвникът да го повалят на земята с един удар и да го пленят заедно с четирима от най-добрите ми хора също като някое хлапе, което няма никаква сила и смелост и никога не се е отделяло от фустрата на майка си! И всичко това го позволява на двама мерзавци, довели се кой знае откъде.

— Bless my soul ((англ.)) — Бога ми, за бога! — Б, пр.), капитане! — изръмжа Уилямс. — Знаеш ли кои бяха онези двамата? Единият, дето му викаха Чарли, и другият, към когото отначало всички се обръщаха с името Марк Джорокс? Ако сега двамата влязат тук сами с пушки в ръка и поразхлабени ножове в поясите, то сред нас ще се намерят някои хора, които няма да знаят много точно дали не ще е по-добре да се предадат, отколкото да се съпротивляват. Двамата бяха Поразяващата ръка и Безухия.

Главатарят на бандата подскочи.

— Лъжец! Искаш само да извиниш вашата страхливост!

— Капитане, пронижи ме! Знаеш, че окото ми няма да трепне!

— Значи казваш истината, така ли?

— Да.

— Щом е тъй, por todos los santos — в името на всички светии, двамата трябва да умрат, а и онзи янки заедно с негъра, понеже двамата ловци няма да се успокоят, докато не ни открият и унищожат.

— Нищо няма да ни направят, защото се канят веднага да продължат ездата си към Санта Фе.

— Мълчи! Ти си хилядократно по-глупав от тях и пак няма да им кажеш накъде действително искаш да се отправиш. Твърде добре познавам характера и нравите на тези горски скитници от Севера. Ако рекат да потърсят следите ни, ще ги намерят, даже и да можехме да яздим във въздуха. Така е, дори не сме сигурни дали вече някой от тях не се е сврял нейде из околните храсти и дали не слуша всичко, каквото говорим.

Тези думи не ме оставиха съвсем равнодушен, но за щастие той продължи:

— Да, подробно съм запознат с нравите им, защото цяла година изкарах заедно с прочутия Флоримънт, когото те наричаха track-smeller ((англ.)) — буквално надущвача на следи. — Б, пр.) докато индианците му бяха дали друго име — Аскола (Мечото сърце — Б. нем. изд.). От него научих всичките им хитрини и характерни особености. Казвам ви, тези хора няма да тръгнат за Санта Фе и още по-малко ще изоставят лагера си днес. Те знаят, че и утре ще намерят следите ви и че преди всичко конете им се нуждаят от почивка. А утре ще поемат по петите ви със свежи сили и бодър дух. Но макар и да е сигурно, че ще ги пречукаме, те все пак ще очистят повече от половината наши хора. Чувал съм да разказват, че Поразяващата ръка имал пушка, с която можел да стреля цяла седмица, без да има нужда да я зарежда. Дяволът му я бил направил, а в замяна на това той му продал душата си. Ето защо още тази вечер трябва да ги нападнем, и то докато спят. Понеже са само четирима, те са поставили най-много един пост. Знаеш ли къде се намира лагерът на тези типове?

— Да — заяви Уилямс.

— Тогава се пригответе! Точно в полунощ трябва да сме там, обаче без коне. Ще пропълим незабелязано до тях и ще ги нападнем, тъй че изобщо няма да могат да помислят за съпротива.

Все пак добрият капитан не ни познаваше чак толкова добре, колкото си мислеше. Иначе щеше да вземе други мерки. Все таки той имаше прекалено високо мнение за нас, което бе съвсем обяснимо. В прерията, също както и в населените места на цивилизованите страни, се среща манията за преувеличаване, която, както обикновено се казва, «от мухата прави слон». Ако ловецът веднъж или два пъти се държи храбро пред неприятеля си и освен това

проявява проникателност и съобразителност, то мълвата за него тръгва от бивак на бивак. Навсякъде прибавят по нещичко към нея и най-сетне той се превръща в герой с направо неземни качества, чието име притежава почти същото въздействие, както и неговите оръжия.

— Къде е Патрик с останалите? — продължи да разпитва главатарят.

— Тръгна към Рио Пеняско, за да се срещне там с баща си, както ти е казал. Ще използва случая, за да нападне тримата търговци, които имат отлични оръжия и носят хубавичка сума пари. Може би вече се е справил с тях, понеже не искаше да губи никакво време с тази работа.

— Ще ми изпрати ли плячката?

— Ще ти я прати по двама от неговите хора. Третият ще вземе със себе си.

— Добре. От всичко ще имаме нужда. И от оръжията. Но най-хубавите пушки ще вземем от двамата ловци. Разказвали са ми, че Безухия имал карабина, която можела да стреля на хиляда и двеста крачки.

В този миг нейде отдалеч се дочу ласнето на прерийно куче. Сигурно беше уговорен сигнал.

— Антонио идва с коловете, които трябваше да донесе за Естакадо — обади се капитанът. — Нека не ги стоварва отвън, а да ги внесе вътре! Докато ловците са наблизко, необходимо е да сме двойно по-предпазливи.

Тези думи напълно ме убедиха, че си имах работа с банда стейкмани. Покритите с кожи предмети представляваха несъмнено натрупаната от грабежи плячка, струвала живота на предишните си собственици.

В този момент точно срещу мен се разтвориха клонките на гъсталака. На това място стената от зеленина бе образувана само от висящи увивни растения, които лесно можеха да бъдат повдигнати или отместени настрана. Вътре в кръга влязоха трима ездачи, чиито коне носеха известно количество колове, завързани от двете страни на седлата с ремъци.

Пристигането на тези мъже привлече вниманието на събралите се хора до такава степен, че имах възможност незабелязано да се измъкна, но аз не го направих, без да взема нещо като доказателство за моето присъствие. Предводителят им беше оставил зад гърба си своя колан с ножа и два двучевни пистолета, чиито дръжки бяха обковани с месинг. Протягайки ръка, успях да достигна един от пистолетите. Взех го и бавно запълзях обратно, като внимателно заличавах всяка следа от моето присъствие. Същото сторих и отвън, пред стената от гъста зеленина, а после се стрелнах през открития пояс, заобикалящ скривалището на разбойниците, и навлязох в отсрещните храсти. Тук започнах да пълзя заднишком само на пръстите на ръцете и краката си, за да унищожавам дирите си. Това продължи, докато вече можех да рискувам да се изправа и да се върна при коня на Маршъл.

Отвързах го, метнах се на седлото и описах толкова голяма дъга, че беше изключено стейкманите да открият следи от моето промъкване към тяхното скривалище.

Когато се добрах до моите спътници, бе започнало вече да се смрачава и по израженията на лицата им разбрах, че се бяха разтревожили за мен и нетърпеливо очакваха завръщането ми.

— Ето съм масса Чарли! — възкликна Цезар с такъв тон, който издаваше твърде големите

му симпатии към мен. — О, тревожил се Цезар, тревожил се всички ние за масса Чарли!

Останалите не ме посрещнаха толкова бурно. Изчакаха ме да сляза от коня и да седна при тях. Едва тогава Марк започна да ме разпитва:

— Е?

— Търговците са загубени!

— Така си и мислех! Тези мними закупчици на кожи, които не са нищо друго освен стейкмани, са променили посоката си и през нощта ще се нахвърлят върху своите жертви, ако не са го сторили вече посред бял ден. — Отгатни кой е този Мъркрофт!

— Неведнъж съм ти обяснявал, че предпочитам да се счепкам с някоя мечка, отколкото да

гадая за нещо, което може да ми бъде казано веднага.

— Мъркрофт е измислено име, а...

— Не съм толкова глупав да повярвам, че е истинското му име!

— ... а — продължих аз прекъснатото си изречение — всъщност човекът се казва Патрик Морган!

— Па... трик... Мор... ган! — възкликна Марк, при което за пръв път от началото на нашето запознанство по лицето му се изписа смайване. — Патрик Морган! Възможно ли е ? О-о, Марк Джорокс, стари Куне (Съкращение от ракун, миеща мечка, с което траперите обичали сами да се наричат — Б. нем. изд.), какъв глупак си бил! Да е в ръцете ти този мерзавец, да играеш ролята на шериф, докато журито го съди, и да го оставиш да ти се изплъзне! Чарли, сигурен ли си, че е той?

— Съвсем съм сигурен, а сега разбирам и защо ми се струваше толкова познат. Прилича на баща си.

— Сега най-сетне ми става съвсем ясно! И аз веднага си помислих, че нейде трябва да съм го виждал, ама не го разпознах, защото по онова време той беше още много млад. Къде е? Надявам се, че няма да ни се изплъзне!

— Ще убие търговците и след това, придружен само от един човек, ще се отправи към Рио Пеняско, за да се срещне с баща си.

— Тогава тръгвайте, хора, напред? Трябва да го последваме!

— Чакай, Марк! Вече се свечерява и няма да можем да виждаме следите му, а освен това трябва да се приготвим за едно височайше посещение.

— Посещение ли? Кой ще дойде?

— Патрик е член на банда стейкмани, разположили се ей там на лагер. Главатарят им е някакъв мексиканец, когото наричат капитан и който е изкарал една съвсем нелюба школа при стария Флоримънт. Подслушах разбойниците точно тогава, когато Уилямс им разказваше нашето приключение. Искат да ни нападнат в полунощ.

— Значи предполагат, че ще останем тук, така ли?

— Естествено.

— Добре, тогава нека бъде тяхна воля. Ще останем тук и ще им кажем «добър вечер». Колко са на брой?

— Двадесет и един.

— Малко множко са за нас четиримата! Какво ще кажеш, Чарли? Да запалим огън и да подредим наоколо палтата си така, че те да вземат дрехите за техните собственици. А самите ние ще заемем позиции по-надалеч, и то така, че противниците ни да попаднат между нас и пламъците. По такъв начин ще имаме сигурна цел.

— Планът е добър — съгласи се с предложението му Бърнард Маршъл — и навярно е единственият, чието изпълнение е възможно в нашето положение.

— Хубаво! Тогава нека потърсим съчки и дърва за огъня веднага, преди да се е стъмнило! — настоя Марк и се изправи.

— Седни си на мястото! — възпротивих се аз. — Наистина ли вярваш, че по такъв начин ще можем да се справим с двадесет и един души?

— Защо не? Още при първите изстрели ще избягат, понеже няма да знаят, кой е зад гърба им.

— Ами ако капитанът е достатъчно умен, да прозре как стоят нещата? Тогава ще изпаднем в много тежко положение и въпреки съпротивата ни ще бъдем пречукани.

— Прерийният ловец трябва например винаги да е готов за подобно нещо!

— Но в такъв случай ще бъдеш принуден да се откажеш от двамата Морган!

— Behold, вярно! Може би си на мнение, че трябва тихомълком да офейкаме, без да сложим край на безчинствата на тези разбойници и убийци? Но ние не можем да поемем такава отговорност пред бога и пред всички свестни хора, които пресичат Естакадо.

— Разбира се, че не можем. Имам един друг план, който ми се струва по-добър.

— Казвай го!

— Докато те ни търсят на това място, ние ще нападнем тяхното hide spot ((англ.) — скривалище — Б. нем. изд.) и ще вземем конете и припасите им.

— Qood luck, вярно! Но ти каза «конете им» — да не би да се канят да ни атакуват пеша?

— Да. А от това можем да си направим извода, че ще напуснат скривалището си два часа преди полунощ, защото точно толкова време ще им е необходимо, за да се доберат дотук.

— Запомни ли добре мястото?

— Разбира се. Ако останем да ги чакаме тук, залагаме живота си на карта, обаче отнемем ли им храната, боеприпасите и конете, за дълго време ще им бъде невъзможно да продължат

безчинствата си. С други думи, ще ги обезвредим, без да е необходимо да даваме даже и един изстрел.

— Но те несъмнено ще оставят пазачи!

— Знам мястото, където се намира постът.

— Ще ни преследват!

— Ще го направят и ако останем да ги чакаме, а после ще бъдем принудени все пак да бягаме.

— Е, добре, да кажем, че си прав. Кога тръгваме?

— Можем да потеглим и след четвърт час. Ще бъде вече тъмно като в рог.

— О-о, това ще съм хубав! — обади се негърът. — Цезар също дойде и вземе всички неща, които се намират при разбойник. Това по-добър, отколкото остане тук и стейкмани застрелят мъртъв Цезар!

Скоро се стъмни толкова много, че бе възможно да се вижда най-много на десетина крачки. Метнахме се на седлата. Заставах начело, а останалите язدهа подир мен по индиански маниер — един след друг.

Предвидливо не тръгнах по най-краткия път право към скривалището, ами описах една колкото се можеше по-голяма дъга, която ни отведе до обрасло с храсталаци място, намиращо се на около една английска миля от «скривалището». Тук завързахме нашите коне и после пеша се отправихме към разбойническото свърталище. Въпреки че нито Маршъл, нито пък негърът бяха особено сръчни в безшумното промъкване, ние все пак незабелязано достигнахме края на поляната, озовавайки се точно срещу пътеката, до която, скрит в храсталака, беше лежал постът по време на моето разузнаване. Слаби отблясъци над скривалището издаваха, че там гори огън или най-малкото някой факел. Обаче около нас бе толкова тъмно, че можех да прекося поляната съвсем спокойно. Намерих мястото, откъдето бях подслушал разговора на стейкманите, и ето че и сега, преди още да се наведе, отвътре дочух гласа на главатаря. Бързо се вмъкнах между стърчащите корени и видях, че цялата банда стоеше в средата на обграденото пространство. Всички бяха въоръжени добре и готови за тръгване. Капитанът все още говореше.

— Ако бяхме открили и най-малката следа, щях да си помисля, че някой от ловците е бил тук и ни е подслушвал. Къде ли се е дянал pistolетът ми? Може би днес сутринта съм го изгубил по време на ездата и когато съм свалял колана си, не съм забелязал липсата му. И тъй, Хоблин, ти действително ли видя и четиримата в техния лагер?

— И четиримата. Бяха трима бели и един черен, а конете им пасяха съвсем близо до тях. Едното от животните нямаше опашка и изглеждаше като козел без рога.

— Това е старата кобила на Безухия, която е също тъй известна като самия него. Не те забелязаха, нали?

— Не. Приближихме се с Уилямс на конете, доколкото това можеше да бъде безопасно, а после аз продължих пълзешком, прилепен към земята, докато ми бе възможно да наблюдавам всичко съвсем ясно.

Значи ученикът на стария Флоримънт се бе оказал все пак достатъчно умен и предпазлив, за да изпрати срещу нас двама разузнавачи. За нас бе цяло щастие, че това бе станало, след като се бях завърнал при приятелите си.

— Тогава всичко ще мине добре — каза накрая капитанът. — Уилямс, ти си изморен, ще останеш тук, а ти, Хоблин, ще застанеш на пост край пътеката! А вие останалите, напред! На светлината от огъня забелязах как откриха входа. Деветнадесет мъже напуснаха скривалището. Останаха само двамата вече споменати. Все още не всички бяха изчезнали по пътеката, когато аз отново се озовах при Марк.

— Какво е положението, Чарли? Струва ми се, че те тръгват!

— Да. Двама остават тук — един на пост ей там край пътеката, а Уилямс вътре в скривалището. Уилямс не е въоръжен, обаче постът е с карабина в ръка. Засега все още не бива да предприемаме нищо, понеже е възможно някой нещо да е забравил и да се върне. Но нека се приготвим! Ела, Марк! Вие двамата оставате тук, докато ви извикаме или дойдем да ви вземем!

Промъкнахме се до пътеката, но бяхме принудени да чакаме около десетина минути, докато постът излезе от скривалището. Той започна безгрижно да се разхожда насам-натам по поляната и ние можехме да бъдем сигурни, че изобщо не се съмнява в своята безопасност.

Измина около четвърт час, докато Хоблин се приближи до нас. Нямаше защо повече да се страхуваме, че някой би се върнал. Следователно нямаше и основание да се бавим. Скрих се зад един храст от едната страна на пътеката, а Марк стори същото от другата ѝ страна. В мига, когато постът се канеше да мине между нас, Марк го сграбчи за гърлото. Откъснах голямо парче вълнен плат от късата му стара дреха, направих парцала на топка и го пхнах между зъбите на Хоблин. После със собственото му ласо вързахме ръцете и краката му, а след това го завързахме за едно дърво.

Повдигнах настрани вейките на дивия хмел и се промъкнахме през входа. Уилямс седеше край огъня и над пламъците му си печеше къс месо. Беше с гръб към мен. Успях да се приближа до него, без да ме забележи.

— Мистър Уилямс, дръж месото по-високо, иначе ще изгори! — казах аз.

Стейкманът светкавично се извърна, но щом ме видя, уплахата му го закова неподвижен на мястото, където седеше.

— Добър вечер! — продължих аз. — За малко щях да забравя да поздравя, а с джентълмени от твой сорт човек трябва да бъде извънредно учтив.

— О... О... Олд Шетър... Шетърхенд! — заекна той, гледайки ме втренчено с широко отворени очи. — Какво търсиш тук?

— Искам да върна на капитана ей този пистолет, който взех днес, докато ти му разказваше приключенията си.

Уилямс поприсви единия си крак, като че ли искаше да се приготви за светкавично изправяне, и се огледа наоколо, за да види дали ще може да се добере до някоя карабина. Но до него лежеше само ловджийският му нож.

— Стой си спокойно на мястото, мистър Стейкман, защото и най-малкото движение ще ти струва живота! — предупредих го аз. — Първо, пистолетът на твой капитан е зареден, и второ, необходимо е само да погледнеш към входа, за да разбереш, че тук има повече куршуми, отколкото си мислиш.

Той се извърна още повече и съзря Марк, който бе вдигнал карабината си и се целеше в него.

— Damn it — загубен съм! — изскърца със зъби той.

— Може би все още не си, ако спокойно се предадеш в ръцете ни. Бърнард, Цезар, елате насам!

След този силен вик нашите двама спътници се появиха на входа.

— Цезар, ей там на седлата висят ласа. Вземи едно от тях и вържи този човек!

— Хиляди дяволи! — избухна Уилямс. — Жив няма да ви падна отново в ръцете!

С тези думи стейкманът заби своя собствен нож в сърцето си и рухна на земята.

— Дано бог се смили над душата му! — казах потресен. Но Марк остана напълно равнодушен.

— На съвестта на този мерзавец тегне смъртта може би, на повече от сто души — рече той с глух глас. — Не съм виждал друг удар с нож да бъде тъй на място.

— Той сам се осъди — отвърнах аз. — Блазе ни, че не бяхме принудени ние да вършим тази работа!

Изпратих Цезар да довлече Хоблин. Скоро пленникът лежеше в краката ни. Парцалът бе изваден от устата му и човекът си пое дълбоко въздух. Изпълненият му с ужас поглед се втренчи в трупа на неговия съзаклятник.

— Обречен си на смърт като ей този там, ако откажеш да ни дадеш някои сведения — заплаших го аз.

— Всичко ще ви кажа — обеща обхванатият от страх човек.

— Е, добре, къде сте скрили златото?

— Закопано е ей там, в дъното, под чувалите с брашно.

Махнахме кожата и започнахме да оглеждаме струпаните запаси. Беше събрано цяло богатство от всичко онова, което някога е било пренасяно през Естакадо: всякакви видове оръжия, барут, олово, патрони, ласа, седла, различни торбички и кесии, одеяла, всякакви дрехи за пътуване и лов, сукно и други платове, огърлици от фалшиви корали, перлени наниз и други украшения, каквито обичат да носят индианките, какви ли не дребни предмети за шев и инструменти, известно количество консерви и пемикан (По специален

начин изсушено месо — Б. пр.), големи запаси от други хранителни стоки и всичко това несъмнено е било събрано чрез грабеж.

Цезар хвърляше чувалите около себе си тъй, сякаш си имаше работа с леки кесии за тютюн. Маршъл измъкна от инструментите кирка и лопата. Започнахме да разкопаваме дъното на склада и след кратко време извадихме толкова много златен прах и златни зърна, че този товар можеше да бъде отнесен само от кон.

Побиха ме тръпки на ужас само като си помислих колко ли нещастни златотърсачи е трябвало да се простят с живота си, за да бъде събрано такова количество злато, заслужаващо напълно да бъде наричано «deadly dust».

Завръщащите се дигъри ((англ.) — копачи, миньори, златотърсачи — Б. пр.) взимат със себе си само малко количество злато при напускането на мините, а по-голямата част от придобития благороден метал превръщат в книжни пари или ценни книжа. Несъмнено убитите са носели у себе си такива книжа. Къде ли се намираха те?

— А къде са парите и ценните книжа, които сте ограбили от хората? — попитах Хоблин.

— В едно скривалище далеч оттук. Капитанът не искаше да държи тези суми тук, понеже няма доверие на някои членове от бандата.

— Значи само той знае мястото на скривалището, така ли?

— Само той и лейтенантът.

— Кой е вашият лейтенант?

— Патрик Морган.

През ума ми светкавично премина една мисъл. «Във всички случаи ще станем богати», беше писал този човек на баща си. Да не би да кроеше някаква измяна спрямо другарите си?

— Нямаш ли никаква представа къде горе-долу би могло да се намира това скривалище? — продължих да разпитвам.

— Не съм съвсем сигурен, но, изглежда, капитанът няма доверие на лейтенанта. Днес Патрик Морган, придружаван от още един човек, потегли към Рио Пеняско, а утре аз трябваше да тръгна подир него с двама души, за да го наблюдавам.

— Аха! Капитанът ти е казал името на някаква местност и подробно ти я е описал, нали? Стейкманът смутено замълча.

— Отговаряй! Мълчиш ли, все едно че си мъртъв. Но ако си искрен, ще можеш да разчиташ на снизхождение, макар че вие всичките сте заслужили въжето.

— Правилно се досещате, сър! — призна Хоблин.

— И коя е тази местност?

— Оттук трябваше веднага да отида там и да застрелям лейтенанта ако се приближи до нея. Представлява малка долина и ми е добре известна, понеже веднъж съм бил там. Но описанието няма да ви свърши никаква работа, защото въпреки всичко няма да я намерите. — А капитанът само долината ли ти спомена, или изрично ти назова някое точно определено място?

— Той никога няма да ми издаде това място. Заповедта му гласеше да се скрия и да изпратя един куршум на лейтенанта, ако влезе в долината.

— Добре! Ще ти подаря живота, но при условие, че ни заведеш в тази долина — реших аз.

— Ще направя каквото искате.

— Обаче запомни, че си загубен, ако се опиташ да ни измамиш! Ще яздиш с нас като пленник.

— Well — обади се Марк, — значи тук приключихме вече с нашето издирване. Ами сега?

— Ще вземем златото и всичко друго, което можем да използваме: оръжия, муниции, тютюн и храна, а също и някои дреболии като подаръци за индианците, в случай че се срещнем с някое племе. Хайде, избирайте си! Междувременно ще огледам конете. Намерих четири яки мичигански коня, които бяха много подходящи за носене на товари. Освен тях още три мустанга заслужаваха да бъдат взети. Бяха по-добри от животните на Бърнард и Цезар. Двата коня можеха да бъдат разменени, а третия определих за Хоблин. Сред складираните стоки имаше и товарни седла от онзи тип, който носят мулетата. На всеки от мичиганските коне поставих по едно такова седло. После опаковахме в одеяла всичко, каквото мислехме да вземем с нас. Направихме осем денка, от които натоварихме

по два на кон. Останалите предмети струпахме на голям куп, като в подножието му оставихме барута, който не можехме да вземем, както и всички лесно запалими неща.

— Какво ще правим с другите коне? — попита Марк.

— Цезар ще ги развърже и ще ги разпръсне из прерията. Наистина, това не е много разумно, обаче нямам никакво желание да ги избием. Поведи хората покрай храсталака в западна посока! Аз ще остана, за да запала кладата.

— Защо не го направиш веднага? — попита ме Маршъл.

— Огънят ще се вижда отдалеч. Щом не ни заварят в нашия лагер, стейкманите сигурно ще се завърнат, колкото им е възможно по-бързо, и въпреки тъмнината биха могли да ни спипат. Следователно ще е по-добре да ви оставя първо да изминете достатъчно разстояние, а после с бърза езда да ви догоня.

— Well, прав си, Чарли. И тъй, напред, момчета! — нареди Марк.

Повеждайки за юздите един от товарните коне, той закрачи начело. Останалите трима го последваха — Цезар, завързаният на своя кон Хоблин и Маршъл, застанал на края на малкия керван. Аз останах с коня си и зачаках. Стъпките на моите спътници заглъхнаха. Тъй измина повече от четвърт час и аз не биваше да се бавя повече, защото стейкманите можеха да се върнат и да ме изненадат. Ето защо отново влязох в скривалището, за да запала натрупаните вещи.

С помощта на едно разкъсано одеяло бяхме направили нещо като фитил, който щеше да ми даде време да се отдалеча на порядъчно разстояние преди избухването на барута. Понеже бяхме прибавили и известно количество патрони, се очакваха доста силни гърмежи. И тъй, подпалих фитила, хванах поводите на коня си и по пътеката излязох навън в прерията. Преди последните храсти се метнах на седлото. В този миг откъм скривалището се разнесе трясък и пукотевица. Огънят бе обхванал одеялото, в което бяха завити патроните. Пришпорих коня и се отдалечих толкова бързо, колкото ми позволяваше тъмнината, за да избегна силната светлина, хвърляна от високо лумналите пламъци на горящото скривалище. Огънят унищожаваше цялото богатство на стейкманите, плякосано от толкова много жертви.

Пета глава Съгледвачът на апачите

В югоизточната част на щата Ню Мексико, врязваща се надълбоко в територията на Тексас, се издигат планините Сиера Бланка, които продължават на юг под името Сиера Гуаделупе. Тези планини образуват обширен район от сурови, хаотично разхвърляни и пресичащи се хребети, приличащи на великански бастиони, лишени от всякаква растителност, отделени ту от една или друга страна от дълбоки, почти отвесно пресечени каньони, или пък от не толкова стръмни урви. Човек получава представата, сякаш тези колоси са били отделени от околния свят още със своето създаване. И все пак вятърът пренася над високите зъбери и хребети цветен прашец и семенца, тъй че има възможност за развитието на растителен свят. Все пак кафявата и сивата мечка се катерят нагоре по скалите, за да се спуснат после в уединението на непроходимите каменни колоси. Все пак скитащите бизони си намират тук-там някой проход, през който се промъкват стада от хиляди глави по времето на тяхното есенно и пролетно преселение. Все пак тук се мяркат ту бели, ту медночервеникави човешки фигури, диви и сурови като самата местност, а след като отново се оттеглят и изчезнат, вече никой не може да каже какви сцени са се разигрвали там. Отвесните каменни великани са неми, девствената гора — мълчалива, а все още няма човек, който да разбира езика на животните.

Тук идва храбрият ловец, който разчита само на себе си и на своята карабина. Тук се изкачва беглецът, скъсал веднъж завинаги със света на цивилизацията. Тук се промъква безшумно индианецът, обявил война на целия свят, понеже целият свят иска да го унищожи. По тези места между клоните може да се появи ту кожената шапка на трапер, ту широкополото сомбреро на мексиканец, ту дългата коса на някой индианец. Какво търсят те тук? Какво ги кара да се изкатерят чак горе сред тези високи планини, откъснати от

околния свят? На този въпрос има само един отговор: подтиква ги враждата с хора и животни, борбата за едно съществуване, което не винаги може да се нарече достойно за тази борба.

Долу в равнината се срещат ловните полета на апачите и команчите. По границата им се извършват подвизи, за които не се споменава в нито една история. Понякога след битка между тези две храбри племена, се случва отделни хора или някой откъснат отряд да бъде преследван и принуден да се изкачи нагоре в планините, където на всяка крачка трябва да се бори със смъртта или с такива сили и стихии, победата над които граничи с невъзможното.

Рио Пекос извира под Трачъс Пик в планините Сиера Моро, отначало се отправя на югоизток, а после покрай Сиера Бланка завива право на юг. Близко до южния край на планинска верига реката описва широка дъга в западна посока, където е обградена от планини и отляво, и отдясно. Тези възвишения отстъпват от двете страни на речния бряг дотолкова, че и от едната, и от другата страна се образува място за една ту по-широка, ту по-тясна прерийна ивица, покрита с буйна зелена трева, губеща се при първите дървета на девствената гора, покрила околните планински склонове чак до тяхното подножие. Тези местности са опасни. Планините се проточват покрай реката и много рядко в тях се връзва някой проход или клисура, тъй че, който се натъкне тук на неприятел, няма възможност да се изплъзне настрани, освен ако не иска да зареже коня си, без който може би пък ще бъде съвсем обречен на гибел.

Бяхме се добрали тъкмо до тази речна долина, която ми беше вече позната. Малко по-надалеч в северна посока бе разположено публото на Винету. Изпитвах голямо желание да отскоча дотам, за да разпитам хората за моя приятел, или пък може би дори да успее да се видя с него. Обаче трябваше да се откажа от подобни намерения. Мой дълг беше преди всичко да помогна на Марк Джорокс и Бърнард Маршъл.

Хоблин не беше вече вързан и яздеше в средата на отряда ни редом до Цезар. Марк бе начело, а отзад следвахме аз и Бърнард, който се прояви като добър ездач.

Рано сутринта преплувахме Рио Пекос и след това продължихме ездата си по нейния западен бряг. Сега беше вече предиобед и слънцето току-що бе достигнало върховете на възвишенията отвъд реката. Допирът на лъчите му бе приятен за нас, понеже нощта беше студена, а утрото толкова влажно и хладно, че одеялата все още бяха наметнати на раменете ни.

Много ли път има още до Рио Пеняско? — попита ме Маршъл.

— Щяхме да я достигнем още днес, ако според описанието на Хоблин не трябваше преди това да се отбием вдясно.

— А не е ли по-добре първо да отидем до Пеняско, тъй като там ще се срещнем с Фред Морган?

— Даже и в такъв случай не бива да се приближаваме до Пеняско в права Посока, защото Морган ще ни забележи. Той сигурно е вече там, понеже днес е 14 март. Впрочем аз мисля, че Патрик е влязъл в долината, следователно навярно и бащата ще е там.

— Have care ((англ.)) — Внимание, бъдете внимателни! — Б. пр.)! — извика в този миг Марк Джорокс откъм челото на нашия отряд. — Ей там в края на гората на земята лежи някакво клонче, което е все още зелено. Несъмнено е откършено неотдавна и следователно наскоро тук се е намирал някой.

Приблжихме се и сляхохме от конете. Марк вдигна клончето, огледа го и ми го подаде.

— Я поогледай например това нещо, Чарли!

— Хмм, мисля, че клончето е било откършено преди не повече от час.

— И аз съм на същото мнение. А виждаш ли тези стъпки?

Наведох се към земята:

— Някой бял! Вероятно Патрик или баща му. Не можем да продължим, Марк!

— Прав си. Негодникът не бива да забележи, че има хора по петите му. Но щом е слязъл тук от коня си, той сигурно е имал някаква цел. Ей там е оставил коня си, който е ровил земята с копита, а пък ей в тази посока стъпките се губят между дърветата. Я да видим къде отиват!

Оставихме другите трима да ни чакат и следвайки дирята, навлязохме в гората. Трябваше да изминем значително разстояние, докато най-сетне Марк, който крачеше начело, се спря.

Точно пред него земята беше изпотъпкана, а килимът от мъх разровен. Изглеждаше, сякаш някой бе копал под него и после отново бе наредил чимовете с мъх на старото им място. Наведох се и отстраних мъха.

— Кирка! — възкликна Марк.

— Прав си! — потвърдих аз. — Тук е имало кирка! Рохкавата плесенясала почва под мъха показваше ясните отпечатащи от някаква кирка, която е била скрита на това място.

— Взел я е Патрик. Но кой ли я е скрил тук? — попита Марк.

— На този въпрос лесно може да се отговори — отвърнах аз. — Когато капитанът и лейтенантът са закопали съкровището и са напуснали долината, не след дълго този инструмент е започнал да им пречи и тук те са се отървали от него. Всъщност на това място може да е бил само Патрик, понеже капитанът е все още зад нас, а пък Фред Морган не знае за него. Несъмнено в края на гората още по първите дървета ще открием някакъв знак, направен от капитана и лейтенанта, който да им посочи мястото, когато се върнат, за да приберат съкровището. Нали в такъв случай кирката отново ще им потрябва. Пак покрих скривалището с мъха и се върнах, за да огледам крайните дървета. И наистина! На две от тях, а именно на онези, между които преминаваше дирята, се виждаха все още безелите от три резки, направени една над друга, а освен това и на двете дървета трите най-долни клона бяха откъснени.

— Какво излиза от всичко това, Чарли? Можеш ли да разбереш? — попита ме Безухия.

— Разбирам го също тъй добре, както и ти, пък и всеки друг, понеже е лесно да се отгатне. Патрик действително има намерение да отиде в долината.

— Така е. Необходимо е да го изпреварим, само се пита дали ще отиде право там, или първо ще потърси баща си.

— Веднага ще го научим. Обърнах се към Хоблин:

— Далече ли сме още от онова място, където трябва да се отклоним, за да влезем в долината на Пекос?

— Да има най-много два часа път, ако не ме лъже паметта.

— Тогава ще яздим дотам. Тръгне ли Патрик по този път, значи отива право към скривалището. Обаче запази ли досегашната си посока, то в такъв случай иска първо да вземе баща си. Ние ще постъпим съобразно неговите действия. Впрочем Патрик да има най-много един час преднина. Поради тази причина е разумно да спрем за малко да починем. Възможно е нещо да го е накарало да се забави и тогава не е изключено да се изпречим изневиделица право пред него.

— All right, Чарли — кимна Безухия. — Хайде да останем тук! Обаче нека не бъдем тъй непредпазливи като него и да не оставяме конете си навън на открито. Вкарайте ги между дърветата и вземете нещо за хапване от кобурите на седлата, защото аз например от изгрев слънце не съм слагал ни зальк в уста!

Приехме предложението му и се настанихме в мекия мъх. Едва се бяхме разположили, когато Хоблин тихо извика и посочи с ръка между дърветата надолу по реката.

— Мешърс, погледнете към онази клисура от другата страна на Пекос! Току-що ми се стори, сякаш в най-високата ѝ част нещо проблясна — също като металическо острие на копие.

— Невъзможно! — обади се Безухия. — Как ли пък ще успееш да забележиш острие на копие от толкова голямо разстояние?

— И все пак, Марк — отвърнах аз, — ако погледът ти попадне точно в точката, където се намира то, тогава е напълно възможно. Но подобни копия носят само индианците и следователно би трябвало... наистина, сега и аз го виждам да блести, веднъж проблясна най-горе, а после и малко по-надолу. Слушайте, хора, това може да са само индианци и за нас беше голямо щастие, че ни хрумна мисълта да се прикрием тук. Ако бяхме продължили ездата си, непременно щяха да ни забележат, понеже слънцето е точно срещу нас. Извадих далекогледа си и го насочих към клисурата. Онова, което открих, бе напълно достатъчно, за да ме изпълни с тревога.

— Вземи, Марк, огледай конниците по-подробно! Поне сто и петдесет са.

Той вдигна бинокъла пред очите си, а после го даде на Бърнард.

— Поогледай червенокожите, мистър Маршъл! Може би си имал вече работа с команчи, а?

— Още не. Значи са команчи, така ли?

— Да. Според местността, където се намираме, можеха да бъдат и апачи, обаче те носят косите си по-иначе от хората, спускащи се от отсрещната клисура. Виждаш ли червените и сини бои, с които са изрисували лицата си? Това е сигурен белег, че са тръгнали по пътеката на войната. Затова са излъскали тъй добре и остриетата на копията си, а пък във всеки колчан има по няколко стрели, с които аз например нямам никакво желание да се запозная. Какво мислиш, Чарли, какво ще стане, ако минат оттук покрай нас?

— Непременно ще ни забележат.

— Да можехме само да се измъкнем навън, за да махнем клончето и да заличим нашите следи! Но вече е късно.

— И не би ни помогнало много, Марк, защото по-нагоре те ще открият дирята ни и без съмнение ще я проследят дотук.

— Знам. Обаче така бихме могли да спечелим време, да се измъкнем оттук и да офейкаме, преди да са се върнали.

— Прав си. Следите от конските копита минават покрай самия край на гората. Може би ще успее да ги залича, без да излизам на открито.

Зад мен растеше едно тънко изсъхнало борче. Отрязах го и с негова помощ докопах клончето. После потърсих сухи, нападали по земята борови иглички, събрах няколко шепи и ги посипах по дирята, която бе наистина толкова слабо различима, че можеше да бъде забелязана само от острото зрение на някой индианец.

— Да видим дали ще помогне, Чарли — обади се Безухия — мен не би могъл да ме заблудиш по такъв начин.

— Какво искаш да кажеш?

— Нима кленът има иглички?

Вярно, че тъкмо над следите от конски копита се издигаше клен, но вече нищо не можеше да се промени. Впрочем сега индианците привлякоха цялото ни внимание. Тъкмо в този момент те достигнаха долния край на клисурата, спряха се и изпратиха няколко съгледвачи на разузнаване.

— Neigh-day, няма да дойдат насам! — възкликна Марк зарадвано.

— По какво разбра? — попита Бърнард.

— Обясни му ти, Чарли, тъй като и без това си се заел да го обучава!

— Много просто — поучих аз Бърнард, — от тримата мъже, които отиват на разузнаване, двама започнаха да яздят покрай планинските възвишения надолу по течението на реката, а един от тях се отправи към водата. Значи, индианците се канят да се прехвърлят отвъд реката, но няма да се изкачат нагоре, защото биха тръгнали нагоре по брега. Двамата имат за задача да го претърсят за следи, т. е. да разберат дали са в безопасност, докато третият трябва да разузнае дали на това място е възможно да преплуват Пекос.

Скоро и тримата се върнаха при очакващия ги отряд. Изглежда, известията им бяха благоприятни, понеже ездачите потеглиха право във водата. Вече можехме да ги преброим с невъоръжено око и излезе, че първоначално бях по-скоро подценил тяхната численост. Всички бяха млади яки хора, несъмнено събрани от две Племена или от две села, понеже начело яздеха двама вождове.

— Двамината с орлови пера в косите са вождове, нали? — осведоми се Бърнард.

— Да.

— Чувал съм, че предводителите винаги яздели бели коне. Така ли е?

— Бели коне? Хи-хи-хи-хи! — Марк се закиска развеселен.

— Неправилно са те осведомили, Бърнард — обадох се аз. — Отвъд океана, на стария континент, има случаи, когато този или онзи полководец яхва своя любим бял кон, обаче тук не е така.

Индианецът изобщо не обича конете със светъл цвят и ако още по време на лов белият жребец му е безполезен, понеже цветът му прогонва дивеча, то по време на боен поход той пък съвсем никаква работа не може да му свърши. Само през зимата, когато белият цвят на фона на снега служи за маскировка, е възможно някой да възседне бял кон по време на поход и в такъв случай ездачът си слага бяла наметка. Самият аз съм го правил веднъж на север край Норт Парк, и то доста успешно.

Междувременно всички коне на червенокожите бяха навлезли във водата и въпреки че на това място Пекос имаше силен пад, животните се старяха толкова много, че когато се добраха до отвъдния бряг, течението ги беше отклонило само на няколко метра. Сега околността отново бе претърсена и след това колоната потегли надолу по течението. Вече можехме да си отдъхнем с облекчение, понеже опасността не бе никак малка за нас. Марк погали врата на кобилата си.

— Какво ще кажеш, добра ми Тони, ако на червенокожите днес бе хрумнало да ми отрежат ушите, а на теб пък опашката?... Ах, да, та това е направено вече преди доста време! — прекъсна се той сам с лукава усмивка и после се обърна към мен: — Но, Чарли, какво ли ще стане например с Патрик? Защото те непременно ще забележат неговата диря!

— Няма да му сторят нищо лошо — намеси се Хоблин.

— Няма ли? Защо?

— Защото го познават. Това са команчи от племето на ракуросите, с които той и капитанът пушиха лулата на мира, понеже им продадохме голяма част от нашата плячка.

— Лошо, тъй като е твърде възможно да се съюзи с тях срещу нас.

— Ще трябва да изчакаме и да видим, Марк — утеших го аз. — Патрик ще внимава много да не би червенокожите да влязат в долината заедно с него! Учивостта изисква да остане при тях най-много няколко часа, за да изпуши калюмета с вождовете. После пак ще може да прави каквото си иска.

Пристъпих до края на гората и проврях глава между клоните, за да погледна подир индианците. Бяха вече изчезнали зад следващия завой на реката и планинския склон. Преди да се обърна, погледът ми неволно се отправи нагоре по течението и... бързо скрих главата си зад клоните. Марк забеляза това чевръсто, почти припряно движение и попита:

— Какво има? Да не се задават индианци и отгоре?

— Да, както изглежда. Поне един се е спрял ей там, отвъд реката, където е изходът на по-горната клисура.

Далекогледът се намираще все още до Безухия. Той го вдигна пред очите си.

— Zounds, вярно! Ама е само един, освен ако няма и други зад него.

Той продължи да се вира и изведнъж рязко вдигна глава.

— Но какво виждам! Та този например е апач!

— Апач ли?

— Да. Дългата му коса е спусната свободно надолу. Стига му чак под плещите. Ето че насочва коня си към водата.

— Подай ми бинокъла!

Марк протегна ръка, но за съжаление не успях нищо повече да видя, тъй като човекът се намираще вече в реката и едно възвишение на отсания бряг го скри от погледа ми.

— Чарли, знаеш ли как стоят нещата? — попита ме Безухия.

— Апачите преследват нищо неподозиращите команчи и са изпратили напред съгледвач, за да ги държат постоянно под око. Той си върши работата дяволски умно, защото не е следвал точно дирите им, ами е преминал планините, навлизайки в следващата, по-високо разположена клисура. Отдръпнете се назад, понеже червенокожите имат остро зрение!

Апачът ще премине оттук във всички случаи, ето защо сложете длан върху ноздрите на конете си. Те са привикнали да пръхтят, когато близо до тях се появи индианец. Е, вярно е, че моята Тони има малко повече пипе в главата. А сега тихо!

Ние не можехме да следим приближаването на апача, понеже се намирахме зад един завой на долината, обаче едва-що бяха изминали пет минути от последните думи на Безухия и ето че доловихме тропота от копитата на индианския кон.

Другите се бяха оттеглили, но аз останах да лежа в края на гората зад един доста гъст храсталак. Разузнавачът се приближаваше бавно, като оглеждаше земята. Дали не беше забелязал вече няколко смачкани стръкчета трева или пък някаква друга следа? Сигурно беше така, защото в този момент той се спря точно срещу мен и отправи поглед към боровите иглички, които бях нахвърлял там преди малко. Само за един миг той се намери на земята с томахок в ръка, тъй като бе надушил нещо подозрително. Обаче също тъй бързо както червенокожиат бе скочил от коня, и аз се проврях през храсталаците и се завтекох към него. Мускулестата му ръка се вдигна, за да нанесе страшен удар.

— Винету! — извиках аз. — Нима великият вожд на апачите иска да убие своя брат?

Той отпусна ръка, а тъмният му строг поглед просветна.

— Шарли!

Той извика само тази дума, но в тона му се криеше такава радост, каквато обикновено гордият индианец предпочита да скрие, отколкото открито да изрази. После ме прегърна и ме притисна до гърдите си.

И аз се радвах сърдечно на тази среща, обаче сега не му беше времето да давам израз на каквито и да било чувства.

— Какво прави моят червенокож брат на това място край Пекос?

Винету затъкна томахока в пояса си.

— Команчите са напуснали лагера си, за да създават неприятности на апачите. Великият дух казва, че Винету ще ги победи... Ами какво търси моят бял брат в тази долина? Не каза ли той преди много лун, че отново ще премине през Голямата вода, за да отиде във вигвама на своя баща и своите сестри?

— Видях вигвама на моя баща, обаче духът на саваната ме зовеше непрекъснато — и в светлината на деня, и в сънищата ми през нощта. Ето че последвах неговия глас.

— Моят бял брат е постъпил правилно. Сърцето на прерията е голямо и обширно. То обхваща живота и смъртта, и онзи, който е почувствувал веднъж пулса му, може да си отиде, но той винаги се завръща. Хау!

Вождът улови юздите на коня си и заедно с мен навлезе сред дърветата. Едва тук той забеляза моите спътници. Въпреки че изобщо не бях споменавал за тях, той ни най-малко не се показва изненадан от присъствието им. Напротив — престори се сякаш изобщо не ги беше виждал. Посегна към лулата и торбичката с тютюна и седна на земята. От поведението и стойката му се излъчваше достойнство.

— Винету ходи далеч на север, за да вземе свещена глина за калюмета си — каза той, — и Олд Шегърхенд е първият човек, който ще пуши от нея заедно с него.

— Днес и други ще пушат заедно с моя червенокож брат — подметнах аз. — Чувал ли е вече великият вожд на апачите за Безухия, храбрия и умен ловец?

— Апачът е слушал за него, но още не го е виждал. Безухия е хитър като змията, умен като лисицата и смел като ягуара. Той пие кръвта на червенокожите мъже и дълбае тяхната смърт върху приклада на карабината си. Обаче той избива само злите измежду тях. Ето там стои неговият кон. Защо този ловец не дойде при Винету, за да изпуши с него лулата на мира?

Марк стана и се приближи. По лицето му си личеше, че съзнаваше важността на този миг — изправяше се пред мъжа, който бе известен като най-великия, най-храбрия и най-справедливия воин на всички савани.

— Моят червенокож брат казва верни думи. Аз убивам само злите, а добрите могат да разчитат на помощта ми — потвърди той.

Направих знак и на Бърнард да се приближи.

— Нека вождът на апачите спре погледа си и на този воин. Той беше богат човек. Но бели убийци отнеха живота на неговия баща и му ограбиха диамантите и доларите. Убиецът е тук край Рио Пекос. Той ще умре от неговата ръка!

— Винету е негов брат. Ще му помогне да залови убиеца на баща си. Хау!

За Винету тази дума имаше стойността на клетва, която бе свещена за него. И тъй бях спечелил за Бърнард такава помощ, по-надеждна от която не можехме и да си пожелаем. Апачът натъпка лулата си и я запали. След като изпусна дим към небето и земята, той направи същото и в четирите посоки на света, а после ми подаде калюмета. Постъпих като него, след което предоставих лулата на Марк. Когато и Маршъл приключи с формалностите, калюметът се завърна в ръцете на Винету. Тогава Марк попита апача:

— Наблизо ли са многобройните воини на моя червенокож брат?

— Уф!

Това възклицание означаваше за Винету винаги учудване. Марк все още не познаваше привычките на апача и тъй като вместо отговор се чу само този звук, той си помисли, че е бил разбран погрешно. Ето защо повтори своя въпрос.

— Попитах дали воините на моя червенокож брат са нейде наблизо?

— Уф! Нека моят бял брат ми каже колко мечки са необходими за да смачкат хиляда мравки!

— Само една.

— Ами колко крокодили, за да изядат сто крастави жаби?

— Само един.

— А колко вождове на апачите са нужни за да обезвредят тези команчи? Когато Винету изравя бойната секира, той не повежда със себе си своите воители, а тръгва сам. Той не е вожд само на някое отделно племе, а е върховен вожд на всички апачи. Необходимо е само тук или там повелително да протегне ръка и веднага ще се притекат хиляда бойци, за да изпълнят заповедите му. Той разполага с множество езици, които го осведомяват какво правят воините на команчите и е достатъчно силен, за да отблъсне с лекота враговете си. След тези думи той се обърна към мен.

— Мъжът би трябвало да говори с юмука си. Но нека моят брат Шарли ми разкаже какво мисли да прави с мъжете, които са заедно с него!

Разказах му накратко, но точно за събитията, довели ни до Рио Пекос. Той внимателно ме изслуша, после известно време гледа втренчено в земята. След като издиха и последното облаче дим от лулата си, той стана и отново окачи калюмета около врата си.

— Нека моите бели братя ме последват!

Апачът улови юздите на коня си, изведе го на открито и го възседна. Застанах от едната му страна и продължихме пътя си с бърза езда. Той препускаше на кафяв едрокалест кон, който ми беше познат от по-рано. Когато Винету тръгваше на разузнаване и не искаше да излага на опасности врания си жребец Илчи, той обичаше да взима това животно. По външния си вид то напълно приличаше на някоя изнемошяла гальотаджийска кранта и само някой познавач като Винету можеше да се реши да го използва за ездитен кон. Белите му дробове бяха здрави като ковашки мехове, беше неуморим, с голяма крачка, спокоен тръс и великолепен галоп. По ум и интелигентност в никой случай не отстъпваше на кобилата на Марк, а с твърдите си и остри копита неведнъж бе обръщал в бяг опасния сив вълк, та даже и пумата.

Когато достигнахме следите на команчите, разбрахме, че несъмнено отрядът им се е чувствувал в пълна безопасност, понеже не си бяха правили труда да заличават дирите си. Продължихме да яздим около час, като спирахме пред всеки завой на пътя, за да оглеждаме внимателно намиращата се зад него отсечка. Тъкмо отново бяхме достигнали един врязал се напред ъгъл от гората и се канехме да го заобиколим, когато Винету изведнъж рязко дръпна коня си назад. Докато с лявата си ръка ни направи знак да мълчим и да бъдем предпазливи, с десницата си той посочи право напред. Протегнах врат и напрегнах зрението си, но не забелязах абсолютно нищо.

Винету окачи карабината си на седлото, слезе от коня, извади ножа си и без да каже нито дума, изчезна между дърветата.

— Какво ли може да има, Чарли? — попита Марк.

— Не знам. Забелязал е нещо подозрително и отиде да разбере какво е то. Това си личеше от поведението му и ето защо той не счете за необходимо да проговори. Трябва да чакаме тук зад дърветата, докато се завърне, или пък ни даде някакъв знак.

— Маса, о-о, а-а, маса съм чул? — прекъсна Цезар краткия ни разговор.

— Какво?

— Извикал някакво животно!

— Къде?

— Там зад тез дървета!

Погледнах останалите въпросително, обаче никой не бе чул нищо. Все пак не беше изключено негърът да има право.

И ето че в този миг се разнесе (и всички ясно го чухме) викът на присмехульник. Всеки друг би взел тези звуци наистина за гласа на този малък весел приятел, но аз знаех, че те идваха от устата на апача, понеже често бяхме използвали този вик по време на нашите предишни скитания.

— Присмехульник тук! — обади се Марк. — Ще ми се например да знам къде ли не се среща тази птица!

— Тази птица виждаш и чуваш днес за първи път — поучих го аз. — Това е Винету, който ни вика. Напред, ей къде е застанал в края на гората!

Хванах поводите на коня на апача и останалите ме последваха. Винету бе застанал на стотина метра в края на леса, но щом видя, че последвахме неговия зов, той отново изчезна в гъсталака. Когато се озовахме на това място, аз скочих на земята и навлязох между дърветата. Там ме очакваше апачът, а в краката му лежеше млад мъж, вързан със собствения му колан. Той тихо стенеше и изпълненият му със страх поглед бе прикован във Винету.

— Страхливец!

Апачът произнесе само тази дума, а после презрително се извърна. Пленникът беше бял. Щом ме забеляза, лицето му малко се проясни. Може би бе придобил известна надежда, тъй като аз бях от неговата раса. Тази надежда укрепна още повече, когато се приближи и Марк.

— Един бял! — възкликна Марк. — Защо моят червенокож брат се отнася към него като към неприятел?

— Зъл поглед! — отвърна кратко Винету. Ето че зад нас се разнесе силен вик и когато се обърнах, видях, че Маршъл оглеждаше пленника с неописуем израз на лицето.

— Хоулфърт! За бога, как попадна тук?

— Маршъл! Мистър Маршъл! — заскна смаяно човекът. Значи той беше Хоулфърт, някогашният служител на Маршъллови, съдружникът на братята Морган.

Обърнах се към пленника.

— Мистър Хоулфърт, от дълго време ви търсим. Ще ми кажете ли, къде се намира вашият добър приятел, който се нарича Фред Морган.

Той се изплаши.

— Детектив ли сте, сър? — попита ме той.

— Все ще узнаете кой и какъв съм, но засега ще ви кажа, че не ми се иска да се отнасям към вас като ваш съдия, понеже съм склонен да приема, че сте бил подведен. И тъй, отговорете ми! Къде е Морган?

— Развържете ме, сър, и ще ви кажа всичко!

— И дума не може да става за развързване, но малко ще поразхлабим възела. Цезар, отпусни колана!

Негърът пристъпи напред и се наведе.

— Цезар, и ти ли си тук? — възкликна учудено Хоулфърт.

— Цезар също тук, йес! О, къде негов маса Бърн, там винаги и негов негър Цезар.

Чернокожият поотпусна колана на Хоулфърт тъй, че пленникът можеше да седне. Аз продължих разпита:

— И тъй за трети път — къде е Морган?

— Край Рио Пеняско.

— Колко време бяхте заедно?

Човекът млчеше. Извадих револвера си.

— Мистър Хоулфърт, погледнете този малък предмет! Знам много добре що за стока сте, но все пак ми се иска да ми разкажете някои подробности за смъртта на вашия работодател, както и за изчезването на неговите пари и скъпоценни камъни. Ако не проговорите или ако ни кажете някоя лъжа, ще получите куршум. С крадци и убийци в Запада се церемонят още по-малко, отколкото в източните щати!

— Аз не съм убиец! — увери ни човекът, обхванат от панически страх.

— Вече ви казах, че знам много добре, що за стока сте. Сега става въпрос единствено за това, дали да се отнасяме към вас като към закоравял престъпник или като към разкаял се човек. И тъй, познавали сте Морган от по-рано, нали?

— Той ми е роднина.

— И ви е посетил в Луисвил?

— Да.

— Продължавайте! Нямам намерение да задавам цял куп въпроси, след като и сам можете да говорите. Не забравяйте револвера!

— Ако мистър Маршъл се отдалечи, ще ви разкажа всичко. Нямах как да не се съобразя с тази проява на чувствителност на тъй неочаквано заловения престъпник.

— Ще изпълним желанието ви.

С тези думи направих знак на Бърнард да се отдалечи, но видях много добре как той описа дъга и връщайки се отново, застана зад гърба на пленника, скрит зад ствола на едно дърво. Да можех в този момент да надникна в сърцето му!

— Е, хайде!

— Фред Морган ме посещаваше често и аз се поддадох на придумките му да играя с него на комар.

— Посещаваше ви във вашето жилище, така ли?

— Да, никога в магазина. Започнах да печеля и продължих да играя с увлечение. После започнах да губя, губех все повече и повече, докато задлъжнях към Фред с няколко хиляди долара. Не можех да заплатя дълга си и тогава той ме заплаши с донесение в полицията, понеже му бях давал полици с подправения подпис на моя работодател. Вече нямаш възможност да се спася по друг начин освен като му издам къде се намира ключът за магазина.

— Знаехте, какво иска да извърши Морган там, нали?

— Да. Щяхме да делим и после да отидем в Мексико.

— Казахте му, че вашият работодател винаги носи главния ключ в себе си, така ли?

— Да. Но не вярвах, че Фред ще убие моя работодател. Каза ми, че щял само да го зашемети. Издебнахме мистър Маршъл, обаче вместо да го прати на земята в безсъзнание, Фред го наръга с нож. После отворихме входната врата на къщата и оставихме мъртвеца в коридора. Всичко, каквото намерихме, разделихме веднага на място.

— Морган взе диамантите, а вие получихте останалото, нали?

— Да. Тъй като съм специалист, не ми беше трудно да превърна моя дял в пари, е, вярно, че с известна загуба...

— И сега... а-а, досещам се! Фред Морган ви е отнел тези пари, нали?

— Така е.

— Наистина ли сте бил толкова глупав да повярвате, че един такъв злодей ще постъпи почтено с вас? Можели сте да се досетите, че ви е подмамил в тези диви райони само за да присвои безнаказано цялата плячка! По какъв начин ви взе парите?

— Вчера вечерта Морган стоеше на пост. Аз бях заспал здраво. Изведнъж почувствувах някакво леко докосване и се събудих. Онзи мерзавец ми беше взел оръжията и портфейла и се канеше да забие ножа си в гърдите ми. Страхът ми придаде сили. Блъснах го настрана, скочих на крака и побягнах. Започна да ме преследва, но понеже беше тъмно, успях да се изплъзна. Вървах цялата нощ, защото не беше трудно да се досетя, че още на зазоряване ще тръгне по дирите ми. Едва преди малко се осмелих да се свра тук, за да поспя за кратко време. Но и това не стана, защото оттук минаха индианците. Ето защо се наках веднага да продължа. В същия момент забелязах този червенокож и отново се скрих. Но въпреки всичко той ме намери.

Човекът изглеждаше твърде отпаднал. Може би това негово състояние допринесе най-много, за да си признае всичко тъй открито, понеже по тона му не си личеше особено да се е разкалял или затрогвал.

Обърнах се към Бърнард, който междувременно отново се беше появил.

— Този човек е твой. Какво ще го правиш?

Маршъл мълчеше. Изглежда, в сърцето ми се бореха жаждата за отмъщение и състраданието. Най-сетне той зададе на Хоулфърт още няколко въпроса и накрая ни заяви:

— Този негодник е виновен за смъртта на баща ми и по законите на саваната заслужава смърт. Но в случая аз съм обвинител, значи съм страна и следователно не ми подобава длъжността на съдия.

— И хич не е необходимо, мистър Маршъл — обади се Безухия. — Например и ние сме също тук. Гласувам за смърт. Разстреляйте този престъпник! Такива гадини трябва да бъдат унищожавани.

— И аз гласувам за смъртта му — потвърди Винету присъдата на Безухия. — Обаче гърмежът на изстрела се разнася надалеч и би могъл да ни издаде. Наоколо има достатъчно дървета. Нека негърът обеси този предател на най-близкия дебел клон. Какво ще каже моят брат Олд Шетърхенд?

Канех се да оспорвам присъдата, която ми се струваше твърде тежка. Обаче не успях да изрека мислите си, понеже се случи нещо, което никой от нас не очакваше. През

последните минути не бяхме обръщали внимание на пленника. Не знам как му се удаде да се освободи тъй бързо. Вероятно при разхлабването на колана Цезар бе проявил непредпазливост. Преди още да отворя уста, за да възразя, Хоулфърт се стрелна покрай нас с такива скокове, на каквито не бях считал способно отпадналото му тяло, и преминавайки между последните дървета на гората, излезе на открито, като се насочи към мястото, където стояха конете.

Мигновено се втурнахме подир него, но само успяхме да видим как върху гърба на коня на Маршъл той препусна в галоп към Пекос, чийто бряг на това място бе отдалечен на около двеста крачки.

— Bless me ((англ.) — възклицание на изненада, неудоволствие — Б. пр.)! — ядоса се Безухия. — Този подлец препусна например, без да ни каже «гуд бай». Бързо, трябва да го преследваме!

Втурнах се към моя мустанг, метнах се на седлото и забих шпори в слабините на животното тъкмо в момента, когато Хоулфърт достигна брега. Конят му се приготви за скок, но в същия миг зад мен изтрещя карабината на Винету. Улучен точно в главата, беглецът изпусна юздите и падна във водите на Пекос, които мигновено го погълнаха. Конят, останал без ездач, описа дъга и се върна на брега, след което със силно цвилене се отпрати в тръс към нас.

Винету хладнокръвно зареди изстреляната цев.

— Духът на саваната е справедлив. Белият човек трябваше да умре. За съжаление не мина без изстрел, нещо, което апачът много искаше да бъде избегнато. Обаче мерзавецът в никакъв случай не биваше да ни избягва, понеже щеше да ни предаде. Великият дух желаше неговата смърт.

След тези думи апачът възседна коня си и го подкара, без да се обърне към нас.

Последвахме го мълчаливи и сериозни. Тайно в себе си подложих на преценка постъпката на Винету и нямаше как да не му дам право.

Следите на команчите продължаваха да бъдат ясни. Боите по лицата им ни бяха доказали, че са предприели боен поход. Обаче тяхната цел сигурно не беше никак близка, в противен случай биха се държали по-предпазливо. Несъмнено Винету знаеше намеренията им, но той си беше твърде мълчалив, за да ни каже нещо по този въпрос, без да има някакъв наложителен повод. Тъкмо се наках да се приближа до него, когато чухме пред нас един... два... три изстрела.

Веднага спряхме. Винету ни направи знак да останем на мястото си и се стрелна към храсталаците. Скоро излезе от тях, за да ни повика с движение на ръката си.

— Команчи и двама бледалики!

С тези думи той отново пропъзля между храстите и ние тримата го последвахме, докато Цезар остана при Хоблин и конете.

Пред нас долината на Пекос се разширяваше, образувайки широка котловина, в която ни се предложи изненадваща гледка. Съвсем близо до десния бряг на реката вождовете на команчите бяха забили копията си в земята, а на дръжките им бяха облегли щитовете си. Самите те седяха на земята и пушеха калюметите си заедно с двама бели, заели места от двете им страни. Конете на тези четирима мъже пасяха наблизо. Пред тях се разиграваше дива, войнствена и все пак мирна сцена: команчите провеждаха една от онези свои военни игри, в които показват цялото си майсторство в ездата и боравенето с оръжията.

Разстоянието бе твърде голямо, за да можем да различим чертите на лицата им, и ето защо измъкнах далекогледа си. Изведнъж аз се стъписах.

— Охо-о, виж кой бил! Марк, я погледни!

Безухия взе далекогледа и го насочи към тях.

— S'death! Фред Морган със сина си! Значи вече са се срещнали тук и после са попаднали на индианците.

— Така е. Ние бяхме непрекъснато по петите на Патрик, а пък Фред Морган е започнал да преследва Хоулфърт от Пеняско. По такъв начин те са се срещнали. А както чу и ти, те няма защо да се крият от индианците.

— Тъй ще да е. Неприятен обрат в развитието на нещата.

— Защо?

— Ами как ще измъкнем двамата от индианците?

— Надявам се, че белите и червенокожите няма да останат заедно. Надали двамата негодници имат намерение да разкрият на индианците тайната на съкровището, което се канят да изровят.

— Тогава най-добре ще е да останем тук да ги наблюдаваме.

— Вероятно тук ще сме в безопасност, защото нямаме основание да очакваме, че някой от червенокожите ще се върне.

— А не е ли възможно Морган да дойде насам, нали е по петите на Хоулфърт? — попита Маршъл.

— Фред Морган ще разбере от сина си и от команчите, че не са срещнали Хоулфърт, и ще си помисли, че е тръгнал в друга посока — заключих аз. — Да отведем конете на някое скрито място!

Винету кимна в знак на съгласие и аз се оттеглих, за да се погрижа за конете. Тъй като очаквахме престой от няколко часа, свалихме товара от гърба на товарните животни и заедно с другите коне ги откарахме по-навътре в гората.

Веднага щом Хоблин огледа котловината, той протегна ръка.

— Сър, ей там надясно нагоре води клисурата, по която трябва да тръгнем!

— Там ли? Не ни върви!

— Защо, Чарли? — попита Марк.

— Защото няма как да се доберем до там, та да изпреварим двамата бандити. Сигурно се досещаш, че ще тръгнат на път веднага след оттеглянето на команчите.

— Не се безпокойте, сър! — намеси се Хоблин. — Този път е известен само на капитана и на мен. Лейтенантът ще тръгне по друг път, който започва малко по-надолу и води нагоре покрай коритото на Пеняско.

— Щом е така, тогава можем спокойно и безгрижно да погледаме какво правят тези хора. Команчите се бяха разделили на два отряда, които, изглежда, воюваха един срещу друг ту в плътни редици, ту разпръснато в отделни единоборства. Те проявяваха такава издръжливост и пъргавина, които несъмнено биха удивили всеки европейец. Конете им нямат нито седла, нито оглавници. Те връзват на гърба на животните някакво одеяло, кожа или рогозка. От всяка страна на тази кожа е прикрепен широк, особено здрав ремък, който минава през врата на коня и служи на ездача да промушва ръката си под него, когато поиска да се скрие от едната или от другата страна на животното, увисвайки закачен с единия си крак за гърба на коня. Това своеобразно оседлаване и продължителното упражняване дават на ездачите възможността да използват животните си като щит, да се прикриват с тях от неприятеля и все пак да запазват достатъчно голяма свобода на движенията си, за да могат да изпращат на враговете си някоя стрела над гърба на коня или пък под врата му. А в случай че са въоръжени с огнестрелно оръжие — да го поздравят и с някой куршум. При това червенокожите воини са толкова пъргави, че според нуждата се хвърлят ту от лявата, ту от дясната страна на коня, и то с такава лекота и бързина, че би могъл да им завиди всеки цирков ездач. А конете им имат толкова сигурен ход, че рядко някой куршум или стрела ще пропусне целта. Ремъкът, под който се пхва ръката почти чак до рамото, е закрепен за гривата на животното върху халката, тъй че даже и одеялото, служещо за седло, да се развърже и падне, тази опорна точка не отказва помощта си на ездача. Ако сръчният конник е закрепил добре ремъка, то за изпълнението на своите изкусни номера той изобщо не се нуждае от одеяло и седло. Обутите му в мокасини крака се задържат с петите здраво и сигурно на голия гръб на коня.

Цялото ни внимание беше погълнато от военните игри на команчите, които наподобяваха арабската «фантазия», затова един-единствен път погледнах пред храстите назад в посоката, от която бяхме дошли — и то за наше щастие, понеже тъкмо навреме забелязах как двама ездачи се спускаха покрай гората, впили внимателни погледи в следите на команчите.

— Have care, приятели, оттам идват някакви хора! Всички погледнаха назад.

— Капитанът и Кончес! — каза Хоблин възбудено.

— Наистина той е! Влизайте бързо навътре в гората и заличавайте следите! — настоях аз. За две минути тази работа бе свършена. Само Винету и аз останахме малко по-напред, откъдето ни бе възможно да наблюдаваме приближаващите се хора, без да бъдем забелязани от тях.

Ето че те бяха вече съвсем наблизил и сигурно щяха да се появят иззад завоя, ако тъкмо в този миг команчите не бяха надали такива бойни крясъци, които приличаха на рева на диви зверове. Двамата конници се стъписаха, слязоха на земята, надникнаха внимателно иззад завоя и после отведоха конете си до мястото, където бяха стояли нашите животни.

Оттеглихме се при спътниците си.

Почти зад самите гърбове на новодошлите се издигаха съвсем близо един до друг два клена. Успях да се промъкна до тях, за да подслушам полувисокия разговор на двамата мъже, които бяха седнали на земята.

— Команчите са — обади се капитанът. — Значи няма защо да се страхуваме от тях. Само трябва преди всичко да разберем кои са двамата бели.

— Твърде далече са. Няма как да ги разпознаем.

— Би могло да се ориентираме по облеклото им. Този, дето е седнал по-напред, не го познавам, а пък вождовете закриват другия.

— Капитане, я погледни от четирите коне онзи златистия! Опашката му е подрязана, а това е много рядко срещано из саваната и планините. Какво ще кажеш?

— Сагаа, това е конят на лейтенанта!

— И аз тъй мисля. Значи вторият бял не може да е никой друг освен той.

— Правилно! Ето сега се навежда напред. Виждаш ли пъстрото серапе ((исп.) — шарп, вид шал, носен от мексиканците — Б. пр.)? Той е. Какво да правим?

— Да знаех само какви ти са всъщност плановете спрямо него, тогава може би щях да знам какво да ти кажа.

— Сега вече наистина става необходимо да говоря открито с тебе. В тази местност закопах най-скъпоценното от нашите съкровища. Не искам да го съхранявам повече в скривалището ни, понеже сред нас има неколцина, на които не мога да се доверя. Никой освен мен и лейтенанта не знае мястото, където са закопани тези неща. Той очакваше да дойде баща му и вместо да го повика в лагера ни, си уреди среща с него тук, край Рио Пекос. Това събуди у мен подозрения и тъй като след последната езда през Естакадо се насочи право насам, без преди това да се отбие при мен, аз бях убеден, че има намерение да ни отмъкне съкровището. Патрик се е срещнал с индианците случайно. Въпросът е дали веднага да отидем при тях и да го накажем, или да тръгнем по петите му и да го заловим на местопребыванието.

— Второто предложение е несъмнено по-добро. Ако сега отидем при него, няма да ни е възможно да докажем, че е имал пъклени намерения. Просто ще твърди, че е дошъл тук, за да вземе баща си, а после един господ знае какви пътища би могъл да намери, за да се добере до целта си. Ние сме двамина и той заедно с баща си са също двама, а на индианците човек не може да разчита със сигурност.

Кончес полагаше явни усилия да накара капитана да се откаже от първия си план. Сигурно за него бе много важно да научи къде е скрито съкровището.

— Прав си — кимна капитанът. — Ракурсите са тръгнали на боен поход и няма да се бавят тук дълго. Тогава сигурно и Патрик веднага ще потегли на път. Той ще трябва да язди още доста дълго, преди да може да свие настрани, обаче аз знам един по-къс път, по който ще стигнем преди него. Сигурно е, че няма да получи нищо, ако... ако изобщо съкровището е все още там.

— Ако е все още там? Та кой ли ще го е взел, след като само вие двамата знаете за скривалището?

— Хмм... Безухия и Поразяващата ръка, на които дължим и нашето последно голямо поражение.

— Те ли? Ами как ще са узнали тайната?

— По един много прост начин. Реших да изпратя Хоблин подир лейтенанта и бях толкова непредпазлив да му дам съответните указания. Но той изчезна безследно и аз не мога да се отърся от мисълта, че е попаднал в ръцете на ловците и за да си спаси живота, е преминал на тяхна страна.

— Хмм, тогава може би най-добре би било, ако...

— Е, какво ако?

— ... ако се обърнем към команчите.

— И да им открием тайната си, те да ни отнемат съкровището? Не. Впрочем имаме време да обмислим нещата, понеже както виждам команчите изваждат своите торби с хранителни припаси. И ние можем да похапнем. Донеси месото!

Ако Кончес станеше, за да отиде при конете, щеше непременно да ме види. Ето защо запълзях назад колкото можех по-бързо и наистина, ако се бях забавил само още секунда-две, щях да бъда открит.

Разказах на спътниците си какво бях подслушал.

— А например нищо ли не казаха за тримата мними закупчици на ценни кожи, които тръгнаха след търговците заедно с лейтенанта? — попита Марк. — Та нали един от тях би трябвало да е при Патрик.

— Нищо не казаха. Може би го е убил, за да не му пречи. Ами какво ще правим с тези двама бандити?

— Ще ги оставим спокойно да си вървят по пътя, Чарли.

Винету поклати глава.

— Нека моите бели братя не забравят, че имат само един скалп за губене!

— Та кой ли ще ни го вземе? — възрази Марк.

— Воините на ракуросите.

— Няма да успеят. И изобщо скоро ще се изпарят, понеже са тръгнали по пътеката на войната.

— Моят бял брат е умен ловец и храбър воин, обаче не знае пътищата на команчите. Преди червенокожите мъже да се промъкнат към вигвамите на апачите, те ще се отправят към гроба на своя вожд Чу-га-хат (Тъмния дим — Б. нем. изд.) в планините, както правят всяка година в деня, в който вождът им бе убит от Винету.

Сега изведнъж се изясни защо Винету преследваше този отряд команчи.

— Все едно — обади се Марк. — Щом са тръгнали с такава цел, хич няма да ги е еня например за нас и за стейкманите.

— И аз не бих искал ненужно да цапам ръцете си с кръв — подкрепих Безухия.

— Нека моите бели братя постъпят както намерят за добре — каза апачът. — Те щадят врага, който е грабил и убивал, и в замяна на това ще дадат собствената си кръв. Апачът каза. Хау!

Съжалявах, че трябваше да му се противопоставя, но днес бе пролята вече кръвта на един човек и цялото ми същество се бунтуваше срещу мисълта да насоча оръжието си даже срещу убийци, щом не го изискваше законната самоотбрана.

Все още бях потънал в тези мисли, когато откъм лагера на команчите проехтяха викове, по които можеше да се съди за някакво непредвидено събитие. Забелязахме, че те привлякоха и вниманието на капитана и на неговия спътник и аз се запромъквах внимателно през гората, описвайки дъга, за да науча причината за това вълнение.

Щом достигнах едно място, което ми предлагаше добра видимост, аз съзрях гъста тълпа от команчите, струпана на брега на реката. Разглеждаха някакъв предмет, който не можех да различа. След известно време отново го хвърлиха в Пекос и воините образуваха кръг около вождовете и двамата бели. Върнах се при моите спътници.

— Какво е станало? — попита Бърнард.

— Намерили са нещо в реката, не е изключено даже да е трупът на Хоулфърт.

Винету наостри уши. Ако предположението ми излезеше вярно, то нашето присъствие бе вече издадено!

— Мисли ли моят бял брат, че един мъртвец може да бъде отнесен от реката за толкова кратко време на такова разстояние?

— При определени обстоятелства, да. В тази местност Пекос е дълбока и буйна, а бреговете й са гладки, така че не е лесно какъвто и да било предмет да заседне някъде.

Винету стана, без да продума, и изчезна наляво нагоре между дърветата. Знаех намерението му. Сигурно отиваше под прикритието на гората нагоре по течението на реката до някое място, където вече никой не можеше да го види, а оттам щеше да влезе във водата, да доплува до лагера на команчите и да разбере какъв е бил онзи предмет, привлякъл вниманието им.

Въпреки че апачът бе най-превъзходният плувец, все пак трябваше да си призна, че неговото начинание не беше безопасно. Първо, капитанът и Кончес, тласкани от същото

любопитство, можеше да се отправят към реката. Второ, което бе доста вероятно, възможно бе у команчите да се е събудило подозрение и да са стигнали до извода, че несъмнено наоколо има някой, който е застрелял този човек, и то неотдавна, ако се съди по състоянието на трупа. В подобен случай бе близко до ума предположението, че потеглянето им бе само «криеница» и че ще се завърнат, за да се убедят в истинското положение на нещата. Ако по време на война съществува твърдото правило да не оставяш зад себе си незавладяна или поне необсадена крепост, то в Дивия Запад е също много опасно да не знаеш точно какви хора се намират зад гърба ти.

Разстоянието, което Винету трябваше да преплува отначало надолу, а после пак нагоре по реката, беше може би около половин миля. Като добър плувец за тази цел му бе необходим най-много половин час, като в това време влизаха и десетина минути за изминаването на пътя по суша. Обаче не беше изтекъл и четвърт час, когато капитанът и неговият спътник потеглиха.

Случи се онова, което бях предполагал — те яздиха до мястото, където доскоро бе лагерът на команчите, а после се отправиха към реката. Сега вече трябваше на всяка цена да закрилям Винету, и то без да им позволя да ме забележат. Той сигурно бе оставил дрехите и оръжията си на брега, там, където бе влязъл във водата, взимайки със себе си вероятно само своя нож. Грабнах карабината «Хенри».

— Останете тук!

С тези думи напуснах нашето скривалище и се втурнах между дърветата с най-голямата бързина, каквато ми позволяваше гората, без да излизам от нея, право надолу към едно място, откъдето пред карабината ми се откриваше онази част на брега, от която индианците отново бяха хвърлили във водата въпросния предмет. Обаче все още не бях стигнал до споменатото място, когато капитанът вдигна пушката си и стреля във водата. Бях сигурен, че не е улучил. Знаех колко сръчно и бързо се гмуркаше Винету. И действително не минаха и пет секунди и го видях как изскача от водата с пъргавината на риба, как се изкатерва по брега и връхлита върху капитана. В този момент Кончес вдигна карабината си. Винету изостави капитана, извърна се светкавично, хвърли се към Кончес и изби нагоре цевта ѝ тъкмо в момента, когато той натискаше спусъка. Куршумът отлетя във въздуха. Винету изтръгна пушката от ръцете му, хвана я за цевта, за да я използва като боздуган, и съвсем навреме направи голям скок встрани, понеже капитанът бе вече замахнал, за да му нанесе изотзад удар с приклада.

Но тъкмо когато Винету се намери едновременно да нападне и двамата, нейде по-надолу по течението на реката проехтяха силни крясъци. Значи, и моето второ предположение се сбъдваше — команчите не бяха стигнали много надалеч и бяха дочули изстрела на капитана. Връщаха се в галоп.

Щом ги забеляза, Винету веднага изби от ръката на капитана неговата карабина, която за щастие бе едноцевна, запрати я надалеч във водата и побягна нагоре по реката с такива скокове, сякаш беше някоя подгонена пантера.

Знаех, че по този начин той можеше да се състезава цели десет минути с най-бързия бегач. Беше ме учил на тези скокове, с които не тичаш както обикновено, а просто се изхвърляш във въздуха с широки крачки, прехвърляйки по-голямата част от тежестта на тялото върху един и същ крак, който ти служи като пружина, а след време, когато този крак се измори и започне да трепери, тежестта се прехвърля на другия. Винету не се нуждаеше и от десет минути, за да се добере до дрехите си, а после несъмнено щеше да бъде толкова разумен да продължи да бяга нагоре по реката, преди да свърне в гората и под прикритието ѝ да се върне при нас.

Затичах се колкото ми бе възможно по-бързо към нашето скривалище.

— Веднага ставайте! Трябва да бягаме!

— By Jove ((англ.)) — За бога! — Б. пр.)! А накъде например? — попита Марк. — Ей оттам идват команчите. И двамата бели са с тях.

— Имаме късмет! Те ще прелетят покрай нас и там горе ще си имат достатъчно работа, докато открият следите на Винету. Бързо, откарайте конете към края на гората! Преминат ли червенокожите, ще препуснете надолу по реката, и то по техните собствени следи, за да не успеят после да различат вашите. Аз оставам тук, за да прикривам отстъплението и да изчакам апача.

— Ти самичък? — попита Марк.

— Да — отвърнах аз, отправяйки скришом многозначителен поглед към Хоблин, на когото все още не можехме да имаме доверие. — Другите не са достатъчно опитни. Трябва да ги поверя на теб!

— Well, тогава напред!

Команчите отминаха.

И действително току-що бе префучал и последният червенокож покрай нас. Врязалата се напред гора се намираше между тях и нас, така че не можехме да бъдем забелязани. Марк и останалите потеглиха, а в същото време, доколкото бе възможно, аз се залових да заличавам нашите следи. Тъкмо когато бях вече привършил, в храсталака се разнесе шумолене и Винету изникна пред мен.

— Уф! Команчите търсят дирята на апача. Къде са спътниците на моя бял брат?

— Вече тръгнаха.

— Мислите на моя брат са винаги мъдри. Нека не караме бледоликите дълго да ни чакат! Той облече бързо дрехите си, които бе държал до този момент в ръка, и после изведе коня си на открито. Един поглед към горната част на долината ме убеди, че засега команчите все още не ни застрашаваха. Ето защо, без да бързам, му зададох въпроса:

— Какво намери моят червенокож брат в Пекос?

— Трупa на бледоликия. Днес Винету на два пъти постъпи като момче, което не може да мисли. Но той ще поеме последиците върху себе си, а неговите братя ще му простят!

Тези думи съдържаха едно признание, което гордият апач без съмнение нямаше да направи пред никого освен пред мене. Отговорът ми остана спестен, понеже в същия миг Винету вече препускаше на гърба на кафявия си жребец като вихрушка, тъй че трябваше незабавно да го последвам с моя мустанг.

Шеста глава

Един поглед в «Мрачните и кървави поля»

Нашите хора се бяха спрели да ни изчакат там, където пътят ни водеше надясно в планините и следователно се отделяше от следите на команчите. Марк беше слязъл на земята и подпомогнат от останалите, увиваше копитата на конете. За тази цел трябваше да бъдат нарязани няколко от одеялата, взети от тайния склад на стейкманите. После продължихме навътре в клисурата. Винету ни следваше пеша, за да заличава дирите, които евентуално щяхме да оставим.

Щом се скрихме зад първия завой на клисурата, аз спрях.

— Бърнард, вземи юздите на коня ми, докато ви догоня!

— Какво ще правиш, Чарли? — попита Марк.

— Ще остана тук да видя какво ще предприемат червенокожите.

— Well, не е лошо! Така ще разберем дали ще разгадаят хитростта ни.

Моите спътници продължиха да яздат, а аз пропъзях в храсталака. Не измина много време и ето че долових конски тропот. Команчите се връщаха, но това беше само половината отряд. Къде ли се намираха останалите? Видях и двамата Моргановци. Капитанът и Кончес липсваха. Индианците яздеха съвсем бавно, приковали поглед в земята. Спряха се там, където бяхме слизали от конете, за да увием копитата им. Един от вождовете, който се намираше сред тях, изведнъж скочи от коня си, наведе се и взе нещо в ръка, но не успях да различа какво беше то. Той го показа на другите. Огледаха земята наоколо най-подробно. Проведоха съвещание, а после двамата бели и вождът се отделиха от групата, за да навлязат пеша в клисурата.

Приближаваха се, оглеждайки внимателно с острите си очи даже и на пръв поглед най-незначителното. Това бяха опасни мигове за мен. Все пак благодарение на предпазливостта ни те не забелязаха абсолютно никаква следа от нашето присъствие. Когато отминаха, различих в ръката на вожда въпросното «нещо». Беше вълнена нишка, хвърлена нехайно на земята от някой от нас при разрязването на одеялата. Сега буквално можеше да се каже, че ако не на косъм, животът на всички ни висеше на една вълнена нишка.

Те повървяха още малко навътре в клисурата, а после се върнаха. Вероятно се бяха убедили, че оттук никой нито е яздил, нито е вървял и вече не считаха мълчанието чак толкова необходимо.

— Оттук никой не е минавал — чух да казва Фред Морган. — Значи, изглежда, онези следи от конски копита са били нашите.

— Но кой ли е бил онзи червенокож и кои ли са двамата бели, които все още не можем да открием? — попита синът му.

— Скоро ще разберем, защото е невъзможно да ни се изплъзнат. Червенокожият беше гол и нямаше как да се установи към кое племе принадлежи.

— Направи ни немалка услуга, ако мъртвецът наистина е онзи Хоулфърт, за когото ти ми разказваше.

— Той беше. Ами как ли се е добрал индианецът до мястото, където лагерувахме толкова дълго? Дали още преди нас е бил вече там, или е пристигнал по-късно? Струва ми се...

Не успях да чуя повече, понеже двамата отминаха. Но от дочутото можех да си направя заключението, че на първо време се намирахме в безопасност и че капитанът е предпочел да не се показва на команчите. Несъмнено той бе постъпил тъй само защото по такъв начин щеше да има възможността да залови лейтенанта на местопрестъплението. Въпреки всичко изглеждаше доста съмнително дали капитанът и Кончес щяха да успеят да останат неоткрити от острото зрение на команчите за по-дълго време.

В този момент тримата съгледвачи отново се присъединиха към своя отряд, който след кратка заповед на вожда направи завой и изчезна зад дърветата. Аз бях постигнал целта си и забързах подир моите спътници, които бяха изминали вече толкова значително разстояние, че ги догоних едва след около половин час. Винету ме погледна въпросително и аз им разказах какво бях разубил.

— Well — обади се Марк, — значи ни се удаде да им изиграем например един номер.

— Воините на команчите имат очи, но не виждат, а ушите им са запушени, та не чуват стъпките на враговете си. Нека моите бели братя свалят мокасините на конете!

С удоволствие последвахме нареждането на Винету, понеже животните се измъчваха много по трудния път с обвитите си копита.

Ужасна беше ездата ни през осеяната със скални отломъци клисура, където нямаше и следа от проправен път. Напреко лежаха дървета, повалени на дъното ѝ или от старост, или от някоя буря. Колкото повече напредвахме, толкова по-негостоприемна ставаше околността. Привечер достигнахме хребета на планинската верига, простираща се от север на юг успоредно на Сиера. Започнахме да се спускаме по отвъдната страна и при залез слънце намерихме чудесно място за лагеруване.

Вечерта и нощта преминаха спокойно, а на сутринта предприех кратка разузнавателна езда обратно по нашия път и успях да се убедя окончателно, че никой не ни преследва.

Продължихме пътуването си, и то през такъв терен, какъвто бях виждал по-рано край Колорадо. Постепенно гората изчезна, тъй като започна да се чувства липса на вода. Срещаха се немалко пресъхнали речни корита, които още отдалеч си личаха по обширното плато като някакви тъмни ивици. Всички те бяха врязани надълбоко и красноречиво говореха за мощта на водата, текла някога оттук. Щом човек се приближи до някое от тези речни корита, свързани помежду си така, че образуват цяла мрежа, то той възприема отсрещния бряг като тъмния проектиран силует на брега, на който се намира. Колкото повече върви напред, толкова по-ясно се откроява забелязаната преди това тъмна ивица, докато накрая се застане пред дълбока пропаст, чийто страшен вид се посмекчава от това, че на дъното ѝ е почти толкова светло, колкото и горе. Поради стръмните си стени подобни пропасти представляват препятствия, които са много трудни за преодоляване.

Поогледа ли човек внимателно тези клисури, ще разбере, че по време на дъждовния период те несъмнено се изпълват с вода по цялата си ширина, понеже и от двете им страни ясно си личат следите от нивото на водата. По тези места могат да се видят красиво разположени един над друг огромни скални късове с най-странни и живописни контури. Издигат се пирамиди и квадратни колоси, едни върху други се извисяват огромни колони и арки, а тук-там водата е изваяла толкова своеобразно заоблени форми, такива чудновати фигури, би могло да се каже направо украшения, че наблюдателят не може да се отърси от мисълта за планомерната намеса на човешки ръце.

Дъното на тези речни корита хлътва в средата твърде слабо и само нерядко е възможно човек да се спусне от високите брегове долу — би трябвало да е някой много добър катерач. Обаче платото е набраздено във всички посоки така, че вървейки по брега на подобно пресъхнало речно корито, човек по всяко време може да се натъкне на някоя странична клисура, по която да е възможно да се добере до главния каньон. Тъй като обикновено тези проломи следват една определена посока, то те могат твърде добре да служат вместо улици и поради това, че дъното им е дълбоко врязано в земята, пътуващите по него е възможно да бъдат забелязани само ако човек се приближи непосредствено до самия бряг на пролома. Но пък това е свързано с неприятното неудобство, че и пътникът не е в състояние да забележи своя неприятел, преди да се е изпречил право пред него. Придвижвахме се през подобен пролом в западна посока. Постепенно той започна да става все по-плитък, от двете му страни все по-рядко се виждаха странични клисури и ето че най-сетне пред нас съзряхме покритите с гора стръмни склонове на Сиера Бланка. В полите на планината отново се натъкнахме на многобройни потоци, които без изключение се стичаха към Рио Пекос. Между тях беше и Рио Пеняско, която протичаше през търсената от нас долина.

Добрахме се до долината късно следобед. Беше дълга няколко английски мили, а средната ѝ ширина възлизаше на около половин час път. Тя бе заобиколена от обрасли с гори възвишения, а от двете страни на реката се простираха тучни зелени ливади. За съжаление не биваше да разрешаваме на конете си да пасат тук, защото веднага щяхме да издадем присъствието си.

— А дали това наистина е търсената долина? — попитах Хоблин, понеже не беше изключено да се заблуждава.

— Съвсем съм сигурен, сър. Ей там горе под онзи дъб ношувахме навремето заедно с капитана.

— Тогава предлагам да продължим ездата до някоя от най-близките клисури. Там ще оставим конете с един пазач и после тук ръцете ни ще бъдат развързани.

— Звучи много добре — обади се Марк, — но не е ли възможно да изпаднем в такова положение, когато животните неочаквано да ни потриват? Не се отдалечавам толкова много от Тони!

— Well, в такъв случай трябва да намерим в гората някое закътано местенце. Аз и Цезар ще потърсим от тази страна, а пък Винету от другата. Останалите ще чакат тук, докато се върнем.

С тези думи слязох от коня, взех пушките си и заедно с негъра навлязохме в гората, която се изкачваше твърде стръмно нагоре от тази страна на долината. Нямаше да бъде лесно на конете да минат оттук поради съборените дървета и безбройните пръснати наоколо скални късове. С Цезар вървахме успоредно, отдалечени на известно разстояние един от друг, и вече бяхме изминали може би половината от предвидения път, когато изведнъж чух силния вик на негъра:

— Маса, о, а, маса, дойдат бързо, бързо!

Видях как се втурна към стеблото на един нисък бук, хвана се за най-долните му клони и се покатери на дървото.

— Какво има, Цезар?

— Маса дойдат бързо, помогнат беден Цезар! О, не, не идват ами отидат доведат всички, съвсем много хора, за да умъртвят чудовище!

Не стана нужда да питам за какво чудовище се отнасяше, понеже тъкмо в този момент го видях да се измъква измежду храсталаците. Беше сива мечка, един от онези миловидни екземпляри, които уестманът нарича гризли.

Чувал съм в дивата пустиня лъвът да издава звуците, получили от арабите името «рад» — гръмотевица. Чувал съм как реве бенгалският тигър и макар че тогава ръката ми не е имала правото да трепери, сърцето ми е забивало неспокойно. Но всичко това не може да бъде сравнено с дълбокото, дрезгаво, злобно и демонично ръмжене на сивата мечка. То просто те пронизва до мозъка на костите и предизвиква дори у смелчаците проявяването на такова усещане, сякаш зъбите им са станали «по-бързи». И това «трепетно» чувство завладява не само зъбите ами и цялото тяло.

Щом се приближи на около седем-осем крачки от мен, мечката се изправи на задните си крака и разтвори пастта си. Тя или аз — един от двама ни трябваше да умре. Карабината се намираще вече в ръцете ми, прицелих се в слепоочието на животното и натиснах спусъка. В следващия миг насочих оръжието към сърцето и изстрелях и втората цев. Захвърлих мечкоубиеца, извадих ножа и отскочих настрана, за да мога по-добре да нанеса удара. Огромното животно продължаваше да крачи право към мен, сякаш двата куршума бяха прелетели покрай него — две... три... пет.. шест крачки и тъкмо вече замахвах с ножа, когато мечката отпусна вдигнатите си предни лапи, изръмжа почти плачейки, остана неподвижна близо цяла минута, а после рухна на земята, сякаш бе получила мощен удар с боздуган. Единият от куршумите бе попаднал в мозъка ѝ, а другият бе пронизал сърцето, с други думи, и двата я бяха ранили смъртоносно. При тези обстоятелства някоя пантера или пък ягуар щеше само да потрепне, както правят котките, и да остане на място. Но моята гризли спокойно бе продължила да върви — само още две крачки и щях да бъда загубен, ако ножът ми не улучеше точно сърцето ѝ.

— О-о, а-а, хубаво, добре! — възкликна Цезар от дървото. — Маса, мечка наистина ли мъртъв?

— Да. Слизай!

— Ама съвсем ли сигурно мъртъв, маса? Не изяде ли негър Цезар?

— Съвсем мъртва е.

Цезар се спусна на земята със същата бързина, с която се беше покатерил. Обаче когато се приближи, позабави крачка. Най-предпазливо аз се наведох над животното и на два пъти забих ножа си между второто и третото ребро.

— О.-о, а-а, голям мечка, сме повече голям отколкото цял Цезар? Може Цезар яде мечка?

— Да. Лапите и бутовете и са много вкусни.

— О-о, маса дадат Цезар и лапи, и бутове, понеже негър Цезар обича съвсем твърде много яде вкусно!

— Ще си получиш твоя дял както всички останали. Но я ме почакай тук за малко, веднага се връщам!

— Цезар чакат тук? О-о, ами ако мечка отново оживеят?

— Тогава пак ще се метнеш на дървото.

— Щом маса сега тръгват, то по-добре Цезар веднага се метне на дърво.

И действително още в следващия миг той отново се намери горе, яхнал един клон. Добрият Цезар не беше страхливец, срещу врагове от човешкия род се държеше много храбро, обаче за пръв път се срещаше с гризли, тъй че не можех да му се сърдя заради неговата мъдра предпазливост.

Първо претърсих околността, за да разбера дали имах работа с една-единствена мечка, или пък с цяло семейство. Обаче открих дирите само на това животно, тъй че можех да бъда спокоен. Впрочем ние с Цезар не останахме дълго време сами. Моите спътници чули изстрелите и понеже не знаели с кого си имам работа, веднага се втурнали към мястото, откъдето се разнесли гърмежите.

Всички заявиха, че мечката е от най-големите, каквито са виждали дотогава. Винету ми помогна да одера кожата на животното и да отрежем най-хубавите парчета месо заедно с връхчетата на ушите и ноктите като символ на победата. Всичко останало покрихме с клони, камъни, пръст и мърс по такъв начин, че се надявахме да не привлече нито един лешояд, който много лесно би могъл да ни издаде.

Апачът беше намерил вече на отсрещната страна скривалище за нас и за конете ни.

Отидохме там. Тъй като все още бе светло, можехме да рискуваме да запалим огън и да опечем сочните мечи лапи. И те наистина станаха превъзходни.

Когато се стъмни, определихме кой кога щеше да стои на пост, а после се загърнахме в одеялата си и се приготвихме да спим. Сънят ни не беше смутен от нищо, а дори и по-голямата част от предиобедна измина без вниманието ни да бъде привлечено от каквото и да било.

При изхода на клисурата бяхме поставили Стража. Към обяд с тази задача бе натоварен Марк. Не бе изминало много време, откакто той смени предишния пост, и ето че го видяхме да се връща.

— Идват! — съобщи той.

— Кой? — попитах го.

— Ами все още не мога например да ти кажа съвсем точно, понеже са доста надалеч.

— Колко са?

— Двама, на коне.

— Да ги видим!

Завтекох се към споменатото място и с помощта на далекогледа си различих двамата Моргановци, които трябваше да яздят още петнадесетина минути, за да достигнат клисурата. Още вчера старателно бяхме заличили всички наши следи и понеже превъзхождахме по численост двамата, съвсем спокойно можехме да изчакаме приближаването им.

Тъкмо се канех да се върна при спътниците си заедно с Марк, който ме бе последвал, когато нейде над нас из хрусталаците се разнесе прашене. Нима пак беше някоя мечка? След като се вслушах по-внимателно, се убедих, че несъмнено отгоре се приближаваха към нас две същества.

— Zounds, Чарли, кой ли може да е?

— Ей сега ще разберем. Бързо, между храстите! Свряхме се в гъсталака така, че клоните му изцяло ни скриваха, обаче самите ние бяхме в пълна готовност за отбрана, в случай че наистина ставаше въпрос за диви животни. Няколко минути по-късно видяхме, че си нямахме работа с дивеч, ами с двама мъже, които теглеха зад себе си своите коне за юздите. И тези двама души бяха... капитанът и Кончес. Жребците им изглеждаха твърде изтощени, а и цялата външност на двамата ездачи показваше, че са имали зад гърба си тежко пътуване. Спряха се близо до нашето скривалище. От това място околността се откриваше пред очите ни доста надалеч.

— Най-сетне! — обади се капитанът с въздишка на облекчение. — Това беше такава езда, каквато скоро не би ми се искало отново да преживявам. Но пристигаме навреме. Все още никой не е бил тук.

— По какво съдиш, капитане? — осведоми се Кончес.

— Скривалището ми е още недокоснато. Значи сме изпреварили двамата Морган. А как ли пък би попаднал някой друг тъкмо в тази усмотена местност?

— Вероятно имаш право. Значи не мислиш повече за Безухия и Поразяващата ръка?

— Не, защото, ако бяха тръгнали по петите на двамата Морган, непременно биха се натъкнали на команчите и в такъв случай сигурно щеше да им се изпари желанието да продължат по-нататък.

— Но кой ли беше онзи гол индианец в Рио Пекос и откъде ли се беше взел трупът на белия във водата?

— Вече не ни засяга. Никой не може да ни напакости, защото команчите се намират между нас и всички онези, които евентуално биха си наумили да ни преследват.

— Значи ти наистина мислиш, че без съмнение всички червенокожи са останали зад нас?

— Толкова съм сигурен, колкото съм сигурен, че те виждам пред себе си. Ако онзи индианец е бил техен враг, те са го пречукали, но това не ми се вярва, защото никой апач не би се осмелил да дойде дотук. После са тръгнали подир нас. Нали трябваше страшно много да бързаме, а по този начин оставихме такава ясна следа, каквато може да направи само някое стадо бизони.

— Ами ако ни намерят тук?

— Няма значение. Нали сме приятели. Най-много да се учудят, че не сме отишли при тях веднага, но аз ще им разясня нашето поведение, като им разкажа за лейтенанта, който... сагаја, нека ме обесят, ако той вече не идва насам!

— Патрик заедно с баща си!

— Добре, най-сетне го спипахме, сега ще разбере какво означава да измамиш капитана си и неговите другари!

— Идват сами и това е само по себе си доказателство, че команчите са по петите ни. Но, капитане, нима наистина ще изровиш съкровището днес, пред очите ми?

— Да.

— За кого ще бъде то?

— За нас.

— За нас? Какво имаш предвид? «За нас» може да означава за цялата банда, а може да означава и за нас двамата.

— А ти кое би предпочел?

— По-лесно е да си го мислиш, отколкото да го кажеш, капитане, обаче, ако си припомниш само какво е сегашното положение в нашето hide-spot, вероятно ще се съ согласиш, че е по-добре изобщо да не се връщаме там. След като човек дълго време се е мъчил и трепал, то сърцето му започва да копнее за спокойствие и удобства и ми се струва, че онова, от което се нуждаеш за тази цел, се намира тук, в твоето скривалище, в предостатъчно количество, в такова количество, че би останало нещичко и за мен.

— Говориш като по книга и не мога да не ти дам право — кимна капитанът. — Обаче сега преди всичко трябва да свием сармите на тези двама негодници. Ела да продължим нагоре! Знам едно място, по-хубаво от което не бихме могли да намерим, а и скривалището е съвсем наблизо.

Дали нищо неподозиращият капитан нямаше предвид мястото, където се бяха разположили нашите? Дватама закрачиха заедно с конете си в тази посока и ние ги последвахме. Те бяха тъй безгрижни и невнимателни, че не забелязаха дори отпечатьците, оставени от мен и Марк. Но наистина, човек трябваше да има остро зрение, за да ги открие.

Нашите хора бяха доловили, че се приближават непознати, и се бяха изправили на крака. И до ден-днешен не съм забравил какво изражение имаха лицата на двамата «достопочтени» джентълмени, когато се измъкнаха измежду последните храсталаци и разпознаха индианеца, когото бяха гонили край Рио Пекос. В същото време те забелязаха и своя другар.

— Хоблин! — извика смаяният Кончес, щом го съзря.

— Хоблин ли? — попита капитанът. — Наистина! Как попадна в Сиера Бланка и кои са тези хора?

Приблжих се до него изотзад и го потупах по рамото.

— Все добри познати са, капитане. Пристъпи само по-напред и седни. Разположи се удобно!

— Ти кой си, сър? — попита ме той.

— Ще ти представя първо тези мъже, тъй че ще остана последен по ред. Чернокожият майстор се казва Цезар, пътувал е с някой си мистър Уилямс, когото ти добре си бил познавал. Този бял джентълмен е мистър Маршъл от Луисвил и той трябва да си поприказва с двамата Морган, които се канят да ти отмъкнат плячката под носа. Червенокожият сеньор се нарича Винету; сигурно си чувал вече това име, така че няма защо да ти говоря надълго и нашироко за него. Този джентълмен го наричат обикновено Безухия, а пък моето име от време на време е Поразяващата ръка.

Човекът се слиса толкова много от уплаха, че не намери какво да отговори, ами само изпелтечи:

— Въз... въз..., можно ли е!

— Ами да! Повтарям — седни и се разположи удобно! Тъй удобно, както се бях разположил аз, когато ви подслушвах във вашето скривалище. Бях залегнал съвсем близо зад тебе и за спомен си присвоих един от твоите пистолети. Завчера пак лежах скрит близо до теб, когато наблюдавахте тайно команчите и си приказвахте тъй задушевно. Цезар, я вземи оръжията на тези господа и позавържи ръцете и краката им!

— Сеньор...! — избухна капитанът.

— Добре, добре! Ще разговаряме с вас като със стейкмани. Не прави никакви излишни усилия, защото едно ще ти кажа: преди още двамата Морган да са достигнали до тази клисура, вие или ще бъдете вързани и със запушени уста, или... мъртви! Всичко това бе връхлетяло двамата тъй бързо и неочаквано, че те изобщо не намериха време за съпротива.

— Сеньор капитано, кажи ми къде е скривалището, за което тъй жадуват двамата Морган? — осведомих се аз.

— Тези неща не са твоя собственост!

— Както искаш. Но все пак може би ще станат наши. Няма да те принуждавам да раздрънкваш вашата тайна, но вероятно ще ми отговориш на един друг въпрос: какво стана

с тъй наречените закупчици на животински кожи, които се присъединиха към твоя лейтенант, и какво стана с търговците, подир които тръгнаха те?

— Търговците ли? Хмм... и аз не знам...

— Well, обаче аз знам. Ами закупчиците на кожи?

— Двамина от тях трябва да са се върнали в нашето скривалище, а третият е убит от лейтенанта по пътя. Намерихме трупа му.

— Тъй си и мислех! А сега остави спокойно да ти затъкнат устата! Ще го направим, за да не ни издадеш на двамата Моргановци.

Тъкмо се бяхме справили с капитана и Кончес, когато в началото на клисурата се появи Фред Морган със сина си. Те се спряха за около минута и огледаха околността. После Патрик пришпори коня си и започна да се приближава към нас в тръс. Баща му го последва със същата бързина. Изглежда, те нямаха намерение да се бавят дълго на това място. Точно срещу нас, на разстояние от около двадесетина крачки от нашия лагер, преплиташа клонки млади къпинови храсти. Дватама се насочиха към тях.

— Тук е, тате!

— Тук ли? Хубаво местенце, където никой не би предположил, че има закопано съкровище!

— Да го вземем и да се махаме! Не знаем кои бяха двамата бели и дали команчите са успели да ги пленят.

Дватама скочиха на земята и завързаха конете си край потока. Жадните животни започнаха да пият вода, а в това време двамата бандити коленичиха, оставиха оръжията си настрана и с помощта на кирката освободиха мястото от къпинака. Показа се рохкава хумусна почва, която двамата разкопаха.

— Ето! — възкликна след известно време Патрик и измъкна някакъв пакет, обвит с нещавена бизонска кожа, краищата на която бяха зашити.

— Това ли е всичко?

— Всичко, но е достатъчно. Банкноти, ценни книжа и прочие. А сега да заровим дупката и да се махаме!

— Може би ще поостанете още малко!

Тези думи бяха изречени от Марк; а пък аз с един скок се озовах между иманярите и оръжията им, докато останалите насочиха към тях карабините си. В първия миг двамата бяха напълно изненадани, но бързо се окопитиха и понечиха да вземат своите оръжия. Прицелих се в тях с револвера си.

— Не мърдайте! Всеки опит да направите и една крачка напред може да ви струва живота! — заявих им аз.

— Ти кой си? — запита Фред Морган.

— Попитай тъй наречения мистър Мъркрофт, твоя син!

— Кой ви дава правото да ни нападате?

— Ние самите, също както и ти сам си си дал правото да нападаш други хора, например мистър Маршъл в Луисвил, по-късно влака, а пък преди повечко време и фермата на някой си Марк Джорокс, застанал тук пред тебе. А сега бъдете тъй любезни да легнете на земята! — Няма да го бъде!

— Щом ви назова нашите имена, ще се подчините въпреки всичко. Тук е застанал Винету, вождът на апачите. Този човек е Безухия, някогашния Марк Джорокс, а сигурно синът ти вече ти е казал кой съм аз. Ще броя до три. Ако дотогава не сте легнали на земята, ще умрете. Едно... две...

Мерзавците се подчиниха със скърцащи зъби и свити юмруци.

— Цезар, вържи ги!

— Цезар ще вържат много хубав, съвсем здрав, масса! — обади се чернокожият и направи всичко възможно, за да изпълни своето обещание.

До този момент Бърнард беше стоял при другите пленници. Сега негърът го смени и той се приближи. Щом го зърна, Фред Морган опули очи, сякаш виждаше призрак.

— Маршъл!

Бърнард му хвърли кратък поглед, но остана безмълвен. Обаче погледът му бе по-изразителен от всякакви думи. В него се четеше спокойното сурово решение за справедливо отмъщение.

— Цезар, докарай тук и другите! — обади се Марк. — И ние например нямаме никаква причина да се бавим на това място. Ще осъдим тези хора без много приказки и губене на време.

Негърът домъкна Кончес и капитана. И Хоблин дойде. Досега той се беше държал по-добре, отколкото можеше да се очаква от един стейкман, и затова му бяхме дали известна свобода.

— Кой ще бъде съдия! — попита Бърнард.

— Ти, Чарли! — каза Марк.

— Не. Всички ние сме страна. Само Винету прави изключение. Той е свободен вожд на прерията, нека говори той!

Всички се съгласиха. Апачът сведе глава в знак на одобрение.

— Вождът на апачите чува гласа на Духа на саваната, Винету ще бъде справедлив съдия на обвинените бледолики. Нека моите братя вземат оръжията си, понеже само истински мъже имат правото да съдят пленници!

Това бе напълно по индианските обичаи и ние се подчинихме.

— Как се казва този бледолик? — започна той.

— Хоблин — отвърна Марк.

— Какво е извършил?

— Той е стейкман.

— Виждали ли са го моите братя да убива някой от техните спътници?

— Не.

— Той самият казвал ли е, че е убиец?

— Не.

— На кого е помагал досега — на стейкманите или на братята ми?

— На нас.

— Тогава нека моите братя съдят не с карабините, а със сърцата си. Винету желае този мъж да бъде освободен, но да не се връща при стейкманите!

Всички ние изразихме съгласието си. Думите на апача отговаряха до такава степен на моето становище, че аз взех пушката и ножа на Фред Морган и ги подадох на Хоблин.

— Вземи! Ти си свободен и имаш право пак да носиш оръжие.

— Благодаря ти, сър — каза той зарадван. — Ще видиш, че няма да те разочаровам!

По лицето му си личеше, че бе твърдо решен да удържи на думата си. Винету продължи:

— Кой е този бледолик?

— Предводителят на стейкманите.

— Това е достатъчно. Той трябва да умре! На друго мнение ли са моите братя?

Никой не отговори. Следователно присъдата бе потвърдена.

— А този човек как се казва?

— Кончес.

— Това е име, което се носи от коварните мъже на юга. Какъв е той?

— Стейкман.

— Какво търси тук? Искане да измами собствените си другари, като задигне съкровището.

Той има две души и два езика. Кончес трябва да умре!

И сега никой не се обяви в защита на обвиняемия. Винету отново продължи:

— Но двамата не бива да умрат от ръката на някой доблестен мъж, ами от ръката на онзи, който сам ще бъде съден. Как се казва този човек?

— Патрик Морган.

— Да бъде развързан! Нека той хвърли стейкманите във водата, понеже никакво оръжие не бива да се докосва до телата им. Нека се удавят.

Цезар развърза Патрик и докато държахме дулата на карабините си насочени към него, лейтенантът на стейкманите изпълни заповедта на Винету с такава готовност, каквато може да прояви в подобен случай само някои наистина закоравял престъпник. Той разбра, че е загубен, и явно за него бе цяло удоволствие преди смъртта си да изиграе ролята на палак спрямо своите доскорошни другари. Осъдените бяха вързани тъй здраво, че не им бе възможно да се съпротивяват. Те дори и не направиха подобен опит и аз бях принуден да се извърна, понеже нямах сили да отправя поглед към мястото, където двама души умираха от насилствена смърт, макар и да беше тя десетократно заслужена. След две минути тази

ужасна сцена бе вече приключила. Патрик се остави отново да бъде вързан. И без това нямаше друг изход.

— А кои са тези бледалики? — попита Винету, посочвайки към двамата Моргановци.

— Те са баща и син.

— В какво ги обвиняват моите братя?

— Обвинявам ги в убийство на моята жена и моето дете — заяви Марк.

— А аз обвинявам Фред Морган в грабеж и в убийство на моя баща — добави Бърнард.

— Аз пък обвинявам стария Морган в нападение на влака и в убийството на един служител от железниците — допълни аз. — Обвинявам и Патрик Морган в опит за убийство на мен и на вас. Това стига. Не е нужно да прибавяме и останалото!

— Моят бял брат е прав — това стига. Те трябва да умрат. Нека чернокожият човек ги убие!

— Чакай! — извика Марк. — Няма да го допусна. От дълги години съм по петите им.

Злото, което ми причиниха, е най-старото им престъпление. Те са мои и няма да ги отстъпя никому. Техният живот ми принадлежи и резките за смъртта им трябва да бъдат издълбани върху приклада на моята карабина. Едва тогава Безухия ще постигне целта си и той и неговата стара Тони ще могат да намерят покой в някоя планинска клисура или пък в откритата прерия, където се белеят костите на безброй много ловци!

— Желанието на моя брат е справедливо. Убиецът му принадлежи! — отсече апачът.

— Марк — казах тихо аз, като приближих главата си към неговата така, че никой друг не можеше да чуе думите ми, — не си цапай ръцете с кръвта на убийците, не стреляй хладнокръвно по беззащитни хора! Подобно отмъщение безчести християнина и представлява грях. Остави ги на негъра, който и бездруго е поел ролята на изпълнител на напълно законните присъди.

Суровият ловец заби мрачния си поглед в земята и не ми отговори. За да му дам време да размисли, аз се приближих заедно с Бърнард до коня на Фред Морган. В кобурите на седлото намерихме няколко перли, които бижутерът разпозна като своя собственост. И нищо друго. После претърсихме самия престъпник и най-сетне открихме едно пакетче, зашито с еленово сухожилие към вътрешната страна на ризата му от бизонска кожа. То съдържаеше банкноти със значителна стойност. Сигурно това беше онзи дял, който той бе отмъкнал от Хоулфърт. Бърнард пхна пакетчето в джоба си.

В този миг откъм мястото, където стояха нашите коне, дочух страховито пръхтене. Стори ми се, че беше моят мустанг. Реших да се убедя и видях как конят възбудено теглеше ремъка, за да се освободи. Или наблизко имаше някакво хищно животно, или пък бяха индианци. Веднага нададох предупредителен вик, обаче той не беше чул от спътниците ми, понеже в същия момент откъм поляната се разнесе страхотен рев.

Бързо се озовах при последните храсти и надникнах през клоните им. Цялото открито място гъмжеше от индианци. Трима или четирима се бяха нахвърлили върху Марк и го бяха съборили и притиснали на земята. В същото време други двама бяха хвърлили ласо върху Винету и го влачеха по тревата. Хоблин лежеше прострян с разбит череп, а многобройните нападатели напълно скриваха Бърнард от погледа ми. Не успях да установя къде беше Цезар.

И тъй ракурсите действително са вървели по петите на капитана, бяха се промъкнали към нас незабелязано по време на съдебното заседание и бяха врхлетели върху спътниците ми толкова неочаквано, че всяка съпротива би била равна на чисто безумие. Какво можех да направя за тях? Нищо друго освен да спася себе си. Вероятно щях да успея да поваля половин дузина индианци, но нима с това щях да помогна някому. Изглежда, Хоблин беше единствената жертва, а доколкото познавах команчите, можеше да се очаква, че те щяха да отведат победените като пленници, за да ги умъртвят бавно и мъчително в своето село. И тъй аз се върнах при коня си, развързах го и дърпайки го за юздата след себе си, започнах да се катеря по височината колкото ми бе възможно по-бързо. Нямаше никакво време да спасявам каквото и да било друго, защото червенокожите сигурно бяха забелязали как навлизам между храстите и несъмнено щяха да побързат да ме заловят.

Нашите съкровища бяха загубени — както онези от тайния склад на бандитите, така и пакетът, взет от двамата Морган. Златото е и си остава *deadly dust*, смъртоносен прах. Заради него деветдесет процента от хората, втурнали се към златните залежи в Дивия

Запад, намират смъртта си. Блясъкът и звъntenето на този съблазнителен метал събужда тъмни нечисти духове. Само под закрилата на закона златото запазва своята благодатна сила.

Значителният наклон затрудняваше придвижването ми с коня, обаче, когато изкачих височината, храсталаците, които също ми пречеха, изчезнаха. Тогава се метнах на седлото и продължих по проточилия се пред мен планински хребет с такава бързина, сякаш цялата индианска орда беше по петите ми. После се спуснах в друга долина от отвъдната страна на хребета. Не полагах никакви усилия да заличавам дирите си. Напротив. Знаех, че непременно щяха да ги открият и проследят, и тъкмо това бе моята цел. Трябваше да заблудя преследвачите.

Продължих да яздя няколко часа, без да спирам, все на запад, докато най-сетне се добрах до един поток, който беше подходящ за намеренията ми. Накарах коня да навлезе в течащата по каменистото дъно вода, където копитата на коня ми не можеха да оставят отпечатащи, и яздих нагоре срещу течението дотогава, докато вече счетох, че преследвачите ми биха се изморили. После увих копитата на животното с парцалите и по обиколен път се върнах до мястото, откъдето бях започнал бягството си.

Когато съзрях веригата от хълмове, зад които се намираше съдбоносната за нас долина, слънцето бе вече залязло. Днес не биваше да се приближавам повече и ето защо си избрах в гората място покрито с мъх, което беше удобно за лагеруване. Конят ми бе толкова изморен от ходенето с увити копита, че нямаше никакво желание да пасе, и незабавно легна на земята до мен.

Колко бързо се беше променило всичко! Започнах да обмислям положението си, обаче не мога да кажа, че се бях отчаял. В случая можеха да помогнат само решителни действия, а за да бъдех способен на такива действия, преди всичко се нуждаех от почивка и сън. Поверих живота си на божията закрила и затворих очи. Отворих ги едва когато слънцето се беше издигнало вече високо на небето. Толкова дълго бях спал.

Най-напред потърсих някое закътано място, където да има малко трева. Там вързах коня си за юздите, а после се отправих към арената на вчерашното нападение. Това бе опасно начинание. Но ако исках да бъда полезен на спътниците си, трябваше да рискувам. Крачка по крачка се промъквах нагоре към хребета. Бяха ми нужни цели два часа за едно разстояние, което някой пешеходец би изминал с бавен ход за десетина минути. Щом превалих височината, започнах да се спускам, и то с удесеторено внимание. Тъкмо се канех да премина покрай един стар дъб, когато долових някакъв странен звук.

— Пссст!

Огледах се, обаче нищо не забелязах.

— Пссст!

Сега разбрах, че звукът идва нейде от високо и погледнах нагоре.

— Пссст, масса!

Аха, горе над първия клон на дървото имаше прогнила хралупа и от нея дружелюбно ми се хилеше лицето на чернокожия Цезар.

— Маса чакат, Цезар идват! — прошепна ми той отгоре. После долових шум, подобен на онзи, който сме свикнали да чуваме при работа на коминочистачите, и веднага след това се раздвижиха пръчките на лещака, избуял около дънера на дъба.

— Маса дойдат вътре в стая! Тогава никой индианец не намерят умен Цезар и масса.

Пропълзях навътре и се озовах във вътрешността на кухото дърво, чиято хралупа оставаше скрита от гъстия лещак.

— Lack-a-day, как намери това скривалище? — попитах аз.

— Добиче бягат от Цезар, промъкват вътре в дърво и надничат горе през прозорец. Цезар могат направят също така.

— Какво животно беше?

— Цезар не знаят. Било толкоз голямо, имало четири крака, две очи и една опашка.

Вследствие на това колкото точно, толкова и интелигентно описание аз стигнах до заключението, че може би ставаше въпрос за някоя миеща мечка.

— Кога откри това дърво? — продължих да го разпитвам.

— Веднага щом индианец дошли.

— Значи още от вчера се криеш тук! Какво видя и чу през това време?

— Цезар видял и чул много индиън.

— И нищо друго?

— А туй недостатъчно?

— Червенокожите идваха ли близо до дървото?

— Бил тук наблизо, търсил, ама не намерил Цезар. После запалил огън, кога свечерила, изпекъл бутове на мечка, дето маса застрелял. Защо индиън изял наша мечка?

Възмущението на добрия негър бе напълно оправдано, но за съжаление не можеше да промени фактите.

— Продължавай!

— После настъпил утро и индиън си тръгнал.

— А-а, отишли са си! Ами в каква посока!

— Цезар не знаят, понеже не можел тръгне с тях, но видял как много индиън излизат на кон от долината. Успял види всичко от малко прозорец горе. Заедно с тях били и маса Винету, и маса Марк, и маса Бърн. Около техни тела било много въжета и ремък.

— После?

— После? После индиън започнал пълзи насам-натам. Искал залови Цезар, ама Цезар умен.

— Колко индианци останаха тук?

— Туй Цезар не знаят, но знаят къде са те.

— Е, къде са?

— Отсреща при мечка. Цезар можал види през прозорец.

Погледнах нагоре. Не беше невъзможно човек да се изкатери нагоре във вътрешността на кухото дърво. Цезар го беше доказал. Аз също се опитах и успях. Наистина, от горната хралупа, наречена от Цезар прозорец, можех да хвърля поглед към отсрещната страна на долината. Гледката беше почти като «от птичи поглед». Действително, до ствола на бука, по който се беше покатерил Цезар, за да се избави от мечката, забелязах един клекнал индианец. И тъй, бяха отвели пленниците и бяха оставили тайно постове в долината, за да заловят Цезар и мен, щом се върнем при нашия ловен трофей и на мястото на нападението. Спуснах се обратно на земята и започнах да размислям какво да предприема.

— Само този индианец отсреща ли е останал, Цезар? — попитах аз.

— Нейде другаде съм още един и още един, ама Цезар не знаят къде.

— Чакай ме тук!

— Маса искат тръгва? О-о, по-добре маса остават тук при Цезар!

— Трябва да потърсим някакъв начин да спасим нашите приятели.

— Спасим? Спасим маса Бърн? О-о, о-о, това съм много хубав и съм съвсем твърде добре!

Цезар също помага спасим маса Бърн и маса Марк, и маса Винету!

— Тогава стой тук и мирувай, за да не те заловят!

Предпазливо се измъкнах от кухото дърво. Бях обхванат от приятното чувство, че край мен имаше още едно човешко същество, което се беше спасило от индианците, макар да беше не Винету, или Марк, ами негърът Цезар. Впрочем трябваше да призная, че червенокожите бяха постъпили хитро, скривайки съгледвач при останките от мечката. Нейното месо можеше да ни подмами да се върнем и така да се окаже гибелно за нас.

След около час аз се намирах вече на отвъдната страна на долината, на не повече от два метра от индианеца, който седеше неподвижно като статуя. Само два пръста на дясната му ръка си играеха с една малка свирка, окачена на врата му. Знаех, че звуците на такава свирка се използват често като сигнал. Да не би и в този случай червенокожите да бяха уговорили помежду си подобен сигнал?

Индианецът беше още млад, едва ли имаше осемнадесет години. Може би за пръв път участвуваше в боен поход. Имаше изразителни черти на лицето, а чистотата на облеклото му както и начинът на изработка на неговите оръжия ме накараха да предположа, че е син на някой вожд. Трябваше ли да го убия? Трябваше ли да унищожа този млад живот на човек, комуто очевидно се възлагаха големи надежди? Не.

Промъкнах се безшумно напред, с лявата си ръка го стиснах за гърлото, а с десницата си го ударих не много силно в слепоочието, този удар едва ли щеше да навреди особено на някой възрастен мъж, но беше достатъчен мигновено да повали младежа в безсъзнание. После завързах ръцете и краката му, запуших му устата и го вързах за дънера на едно дърво по такъв начин, че околните храсти го скриваха и никой не можеше да го забележи. Взех

неговата свирка. След това се скрих, поставих я на устните си и свирнах кратко и полувисоко. В отсрещните храсти незабавно се разнесе шумолене. Появи се възрастен индианец и бързо дотича. Юмручен удар в слепоочието простря и него на земята. Наблизо имаше сигурно повече от трима или четирима индианци и несъмнено беше невъзможно да подмамя със свирката и да обезвредя с юмручен удар всички тези хора. Най-напред трябваше да разбера къде се намират конете на индианците, а това бе опасна задача. Въпреки всичко направих опит. Имитирах кратко изцвилване на жребец и ето на, че тъкмо от там, откъдето се беше появил вторият червенокож и където неотдавна бяха стояли нашите коне, се разнесе в отговор цвиленето на няколко животни.

Сега вече трябваше да разчитам само на щастieto си. Вързах здраво възрастния индианец със собствените му ремъци и го оставих да лежи на земята, метнах младежа на рамо и под прикритието на дърветата забързах по късата дъга, представляваща задния край на долината, право към скривалището на конете. Те бяха шест, едно сигурно доказателство, че наоколо дебнеха още четирима индианци. Несъмнено те се намираха нейде по-надалеч към входа на долината, тъй че аз имах достатъчно време за моите приготовления.

Най-напред се изкачих заедно с товара си до скривалището на Цезар. Той се беше покатерил във вътрешността на дървото до «прозореца» и надничаше отгоре. Щом ме съзря, се свлече на земята и проверя глава между лешниковите клонки.

— Маса, о-о, хванал един млад индиън! Маса, изглежда, убил индиън?

— Не, ще го задържа само като пленник. Искаш ли да ми помогнеш да спася маса Бърнард?

— О-о, Цезар с удоволствие спасят мил добър маса Бърн! Какво трябва направят Цезар?

— Ще вземеш този индианец и ще го носиш надолу все направо, докато стигнеш до голямата хикория. Там ще го оставиш на земята и ще ме чакаш!

— Маса, Цезар тъй ще направят.

— Обаче няма да пипаш ремъците му. Ако той успее да се освободи, ти си загубен!

— Цезар няма да бъде загубен.

— Добре, тогава тръгвай!

Огромният негър метна с лекота индианеца на рамо и започна да се спуска от другата страна на височината. Върнах се при конете на команчите. Нямах съмнение в сложността на подобна задача — да бъдат отвлечени всичките шест животни при трудността на този терен. Това означаваше, че те първо трябваше да изкачат възвишението, обградило долината, и после отново да се спуснат по отвъдната страна. Въпреки всичко сам щях да се справя навярно по-добре, отколкото с помощта на негъра, понеже индианските коне изпитват непреодолимо отвращение към чернокожата раса, чиято миризма те не могат да понасят. Вярно, че се оставят да бъдат възседнати от някой чернокож, обаче, ако той застане пред тях, за да ги води за юздите, те отказват да го следват.

Тъй като бях сам, за да мога да водя шестте коня, аз вързах с помощта на подкоремния ремък опашката на всяко животно за главата на следващото и по този начин се образува нещо като керван. После хванах юздата на първия кон и започнах да изкачвам стръмния планински склон. Много видях и патих с тези опърничави и своенравни животни. Сигурно останалите индианци са се намирали нейде надалеч, за да не чуят пръхтенето и тропота на конските копита. Все пак ми се удаде да прехвърля възвишението без неприятни инциденти. Червенокожите останаха без коне и вече не бяха в състояние да догонят своите хора. А главната им цел, да заловят или убият Цезар и мен, беше осуетена.

Негърът седеше под споменатата хикория и пазеше индианеца. Щом се появих, той видимо се зарадва и си отдъхна. Изглежда, все пак това усамотение с врага не му е било съвсем приятно.

— О-о, хубаво, че маса идват! Индиън въртят очи кат дявол, ръмжат и мучат кат добиче, ама Цезар пернал през муцуна, та да мълчат!

— Не бива да го биеш, Цезар, понеже не е почтено, а освен това боят е такава обида, която индианецът измива само с кръв. Ако той се освободи, и те срещне, сигурно ще те убие.

— Убие Цезар? О, о, маса! Тогаз по-добре веднага пречукат индиън, та да не се освободят! Чернокожият незабавно измъкна ножа си и допря острието му до гърдите на команча.

— Стой, Цезар, не го убивай! — намесих се бързо. — Ако го оставим жив, ще ни бъде много полезен. Помогни ми да го вържа върху коня!

Извадих парцала от устата на индианеца.

— Нека моят червенокож брат диша свободно! Обаче не бива да говори, освен ако не го попитам за нещо.

— Ма-рам ще приказва, когато си поиска — отвърна ми той. — И да не говори, бледоликият пак ще го убие и ще вземе скалпа му.

— Ма-рам ще остане жив и ще запази скалпа си, защото Олд Шетърхенд убива неприятелите си само в бой.

— Бледоликият е Олд Шетърхенд? Уф!

— Да, аз съм, Ма-рам вече не е мой враг, а мой брат. Олд Шетърхенд ще го отведе във вигвама на неговия баща.

— Бащата на Ма-рам е То-кай-хун (Рогатия бик — Б. нем. изд.), великият вожд, който е повелител на воините на ракуросите. Той ще убие Ма-рам, понеже е бил пленен от бледоликия.

— Искан ли моят брат да бъде свободен?

Индианецът ме погледна учудено.

— Може ли Олд Шетърхенд да освобождава воин, чиито скалп и живот му принадлежат?

— Ако моят млад червенокож брат ми обещае да не избяга, а да ме придружи до вигвамите на своето племе, аз ще го развържа и ще му върна коня. Ще може отново да носи и оръжията си, които висят ей там на седлото.

— Уф! Олд Шетърхенд има силен юмрук и голямо сърце, той не е като другите бледолики. Но да не би езикът му да е раздвоен?

— Аз говоря винаги истината. Ще ми се подчинява ли моят червенокож брат, докато застанем лице в лице с То-кай-хун?

— Ма-рам ще се подчинява!

— Тогава нека вземе огъня на мира от моята ръка. Ако не удържи на думата си, този огън ще го унищожи.

Конят ми беше скрит наблизо. Доведох го и извадих от кобура на седлото две от пурите, които бях взел за себе си от запасите на стейкманите. Намираше се и кибрит, тъй че след като освободих индианеца от ремъците, тънките «Хавана» бяха запалени и изпушени при спазване на обичайните формалности.

— Нима бледоликите нямат Велик дух, който да ги дари със свещена глина, за да си направят калюмет? — попита Ма-рам.

— Имат дух, който е по-велик от всички други духове. Той им е дал много глина, но те обикновено пушат лулата само в своя вигвам, понеже ги е научил да пият дима на мира от тези пури, които не се нуждаят от толкова много място като лулата.

— Уф! Си-кар (От немското Zigarre — пура — Б. пр.)? Великия дух на бледоликите е мъдър! Тези си-кар се носят по-лесно от калюмета.

По лицето на Цезар се изписа смайване, защото макар и наблизо да дебнеха нашите врагове, аз най-спокойно пуших пури с индианеца, когато само преди малко исках да вържем върху неговия кон.

— Маса, Цезар също искат пушат мира! — каза той.

— Ето, вземи една пура, но я пуши на седлото, защото трябва да тръгваме!

Команчът намери своя кон и го възседна. Нямах ни най-малко основание да се тревожа, че щеше да избяга. Цезар се качи на един друг кон, макар и след като доста се поизмъчи. Завързах поводите на останалите животни един за друг така, че да мога удобно да ги водя с едната си ръка. Най-сетне и аз се метнах на мустанга си и потеглих.

Възвишенията, издигащи се между падината, в която се намирахме сега, и долината, изиграла за нашия отряд толкова съдбоносна роля, се снишаваха постепенно, колкото повече се приближавахме към равнината. Първо яздихме успоредно с тях, после ги заобиколихме и продължихме, докато се натъкнахме на следите на команчите. Разбира се, че по време на тази езда бяхме забелязани от намиращите се в долината петима индианци, чиито коне бяхме отвлекли. Те нададоха гневен рев, който отекна надалеч. Не им обърнахме никакво внимание, а Ма-рам показа толкова силно самообладание, че даже окото му не трепна, и не прояви ни най-малкото желание да се обърне и да погледне към своите хора.

Без да проговорим, следвахме дирята до свечеряване, когато се добрахме до Рио Пекос и намерихме едно място, което беше подходящо за пренощуване. В одеялата на индианските коне открихме запаси от сушено месо, тъй че не ни се наложи нито да гладуваме, нито пък да търсим някакъв дивеч: впрочем бяхме се отдалечили от петимата команчи толкова много, че сигурно нямаше да успеят да ни догонят през нощта.

Ма-рам веднага легна да спи. Аз и Цезар се редувахме да стоим на пост. Щом започна да се разсъмва, свалих от останалите коне одеялата, юздите и всичко каквото носеха, а после ги натирих в реката. Те я преплуваха и скоро изчезнаха в гората на отсрещния бряг.

Индианецът мълчаливо следеше действията ми.

Дирите, които следвахме, бяха съвсем ясни. Несъмнено команчите отново се чувстваха в безопасност. Непрекъснато се бяха придържали към десния бряг на Рио Пекос, следвайки реката надолу по течението ѝ до онова място, където тя минаваше съвсем близо покрай предпланините на Сиера Гауделупе. Там за мое учудване следата се разделяше. Повечето червенокожи бяха свърнали към планината, а останалите бяха продължили да следват течението на Пекос.

Слязох на земята, за да огледам следите. Между отпечатьците на втората диря ясно различих копитата на старата Тони, чиито отпечатьци познавах твърде добре, за да бъде възможно да се заблудя. Малко преди това бяхме намерили следи от нощен бивак.

— Воините на команчите са се отправили към планините — обърнах се към Ма-рам, — за да посетят гроба на техния велик вожд, нали?

— Моят брат казва истината.

— А пък тези — аз посочих втората диря — имат намерение да отведат пленниците във вигвамите на команчите, нали?

— Такава е заповедта на двамата вождове на ракурсите.

— Команчите са взели със себе си и съкровищата на белите. Така ли е?

— Те ги задържаха, защото не знаеха на кого от бледоликите принадлежат.

— А къде са издигнали сега команчите своите вигвами?

— В саваната, простираща се между тази вода и реката, наречена от бледоликите Рио Гранде.

— Значи в някаква савана сред Апач Маунтънс?

— Да.

— Тогава няма да следваме тези дири, а ще се отправим по на юг.

— Олд Шетърхенд ще постъпи както иска, но нека знае, че по този път няма да намери вода нито за себе си, нито за своите коне.

Погледнах го право в очите.

— Моят червенокож брат виждал ли е някога планини, които да се намират близо до голяма река и въпреки това да са безводни? Всяка река получава водата си от планините.

— Моят бял брат ще се убеди кой има право — той или команчът!

— Знам защо команчът не иска да се движим право на юг.

— Нека моят брат ми каже защо!

— Воините на ракурсите яздят с пленниците си покрай реката, която описва голяма дъга.

Ако се насоча по на юг, ще ги догоня още преди да са достигнали вигвамите си.

Ма-рам замълча, понеже разбра, че съм прозрял мислите му. Преброих отпечатьците от конски копита и установих, че са оставени от шестнадесет животни. Следователно Винету, Марк и Бърнард се придружаваха от тринадесет команчи. Без съмнение тримата бяха здраво вързани и даже да ги догонех, бих могъл да ги спася по-скоро с хитрост, отколкото с употреба на сила.

Ето защо свърнах повече на юг и накарах конете да препуснат колкото се можеше по-бързо. Ездата беше тежка и изнурителна, тъй като не познавах местностите, а и не можех да получа от Ма-рам никакви задоволителни сведения. Обаче усилията ми се увенчаха с успех и още през следващия предиобед оставихме планините зад гърба си, а пред очите ни се разкри необятна савана. От лявата ни страна проблясваха водите на Рио Пекос, към която се насочихме отново.

Седма глава
В лагера на команчите

Гората ни съпътстваше не само докато слизахме по планинските склонове, а и по продължение на реката и донякъде навътре в прерията. Край някакъв поток, който се вливаше в Пекос, се натъкнахме отново на следите на команчите. Бяха оставени вероятно още вчера по обед, а малко по-нататък, край друг поток, червенокожите бяха спирани да си почиват, навярно изчаквайки да попремине голямата жега по пладне.

Аз реших и ние да си отдъхнем малко, обаче избрах такова място, което не се намираше съвсем близо до реката, а бе разположено по-навътре в храсталаците и ни предлагаше по-сигурно прикритие, отколкото добра видимост. Много скоро тази предохранителна мярка доказа своята полза. Едва бях седнал на земята заедно с Ма-рам, и ето че се зададе Цезар, който имаше намерение да се изкъпе заедно с коня си в реката. Той извика:

— Маса, о, о, конник идват... един, два, пет, шест ездач. Офейква, маса, или пречукат ездач?

Затичах се към края на храсталака и наистина забелязах шест коня, които препускаха към нас нагоре по реката, разделени в две групи по три коня. Двата последни коня от всяка група бяха натоварени с някакъв багаж и само на първите животни се намираше по един ездач. Следователно си имахме работа само с двама неприятели, в случай че изобщо бяха неприятели, тъй като въпреки голямото разстояние успях да различа, че не бяха индианци, а бели.

Но зад тях бясно препускаха пет човешки фигури, които не можеха да бъдат нищо друго освен червенокожи и най-много след пет минути щяха да застигнат двамата бегълци. Явно, че в случая ставаше въпрос за преследване и за да разбере какво трябваше да предприема, аз взех далекогледа в ръка.

— Zounds! — изтръгна се неволно от устата ми, понеже първият от ездачите беше Фред Морган, а другият неговият син Патрик.

Реших да ги заловя живи, приготвих се за стрелба и зачаках. Те се изкачваха покрай самата река, а индианците ги следваха на по-малко от петстотин метра. Вече можех да доловя пръхтенето на конете им. Ето че се изравниха с нас и само след миг щяха да ни отминат. Натиснах спусъка два пъти. Бях се прицелил внимателно в главите на двете ездитни животни. Те рухнаха на земята. Товарните животни бяха вързани за тях и изплашени от изстрелите, се опитаха да се освободят. Ездачите бяха изхвърлени от седлата надалеч. Понечих да се хвърля върху тях.

— О-о-и-и-и-и! — проехтя в този миг бойният вик на бързо приближаващите се червенокожи, към който започна да приглася и Ма-рам. За миг се видях обкръжен. Три томахока и два ножа пробляснаха над главата ми.

— Ча! — извика Ма-рам, протягайки закрилящо ръка. — Този бледолик е приятел на Ма-рам.

Те ме оставиха на мира, обаче последиците от нападението им не можеха вече да се променят. Двата изхвърлени на земята ездачи намериха време да се изправят на крака и да избягат в храсталаците, а конете, подплашени от страхотния рев на индианците, започнаха като обезумели да се изправят на задните си крака, разкъсаха ремъците и паднаха в реката. Още от самото начало бях разпознал в тях нашите четири товарни животни. Те бяха тежко натоварени и затова при падането си в реката веднага потънаха.

Четирима от индианците препуснаха подир бегълците. Петия задържах.

— Нека моят червенокож брат ми каже защо воините на команчите преследват своите бели приятели!

— Белите мъже са като змиите. Езиците им са раздвоени. През нощта убиха нашия пост и избягаха със своите съкровища.

— Със златото?

— Взеха метала и много вълшебни хартийки, които бяха в кожата.

Той ни заряза и се втурна подир своите другари. Значи, двамата Морган са се обезпокоили, че команчите няма да им оставят току-така всички богатства, и тайно бяха офейкали. Под «вълшебни хартийки» трябваше да разбирам ценните книжа и банкнотите, които се бяхме опитали да им отнемем. Точно там, където конете паднаха във водата, реката правеше завой

и образуваше водовъртеж, който не ни оставяше никаква надежда да си възвърнем каквото и да било от богатствата, погълнати от водната стихия. Deadly dust, смъртоносен прах! Какво трябваше да направим сега? Тревогата ми за съдбата на моите приятели беше по-силна от желанието да заловя двамата престъпници. Впрочем петимата команчи бяха по петите на двамата Моргановци. Можехме да им предоставим преследването най-спокойно. — Защо моят бял брат стреля по конете, а не по ездачите? — попита Ма-рам. —

Поразяващата ръка не се ли е учил да се цели?

— А защо Поразяващата ръка не уби Ма-рам, команча, над чиито гърди се беше вече издигнал ножът? Той уби конете, понеже искаше да говори с ездачите.

— Той ще говори с тях, защото ще ги преследва заедно със своите червенокожи братя! За малко щях да се изсмея на усилията на индианеца да забави колкото се можеше повече преследването на неговите хора, пленили моите приятели.

— Той няма да ги преследва. Воините на команчите са умни и храбри. Те ще заловят злите бледолики и ще ги отведат в своите вигвами. Нека Ма-рам се качи на коня си и ме последва!

Тази случка ми отне всяко желание за почивка, а към това се прибавяше и едно друго съображение, което нямаше как да не се натрапи в съзнанието ми. Тринадесет ездачи придружаваха нашите приятели. Но от това число трябваше вече да се извадят двамата Моргановци, петимата команчи и убитият постови, в резултат на което излизаше, че сега ги надзираваха само петима индианци. При тези обстоятелства освобождаването им ставаше значително по-лесно.

И тъй, накарах конете да препуснат по-бързо отпреди. До свечеряване изминахме толкова значително разстояние, че когато внимателно огледах дирята, се убедих в следното: малкият отряд бе минал оттук едва по обед. Бягството на Фред и Патрик Морган, убийството на поста, както и предположението, че никой не ги преследва, бяха намалили бързината на команчите.

Въпреки че Ма-рам настойчиво се оглеждаше за някакво място, подходящо за почивка, все пак се видя принуден да ме следва още почти четири английски мили, докато стана толкова тъмно, че просто повече не беше възможно да се различават следите. Чак тогава дадох нареждане за слизване от конете. И едва бе започнало да се зазорява, когато отново потеглихме на път.

Дирята се отдели вече от реката и навлезе навътре в саваната, продължавайки все на юг. От време на време се натъквахме на утъпкани от бизоните «пътища», които използвахме и ние. Всеки път, когато внимателно оглеждах дирята, забелязвах, че непрекъснато се приближаваме до преследваните. Вече бях започнал да се надявам, че ще ги догоним нейде по обед, но само няколко секунди бяха достатъчни, за да се разочаровам, и то когато стигнахме до едно място, изпотъпкано от множество конски копита. Оттук нататък на юг водеха следи, оставени поне от четиридесет коня.

— Уф! — възкликна Ма-рам.

Той не каза нищо друго обаче, докато чертите на лицето му останаха неподвижни, очите му заблестяха от удоволствие. И аз го разбирах много добре. Пазачите на нашите спътници се бяха натъкнали на отряд команчи, под чиято закрила бързаха към своите вигвами.

— Колко път има още до лагера на команчите — попитах индианеца.

— Ракурсите нямат лагер. Те са построили село в саваната, което е по-голямо от градовете на бледоликите — гласеше отговорът. — Ако моят бял брат язди бързо, ще го достигне, преди още слънцето да се е скрило зад високата трева.

По обед направихме кратка почивка и действително привечер на хоризонта се появиха няколко тъмни линии. С помощта на бинокъла различих, че това са дълги редици от шатри. Команчите бяха построили тук значително по големината си селище, и то несъмнено заради предстоящия лов на бизони. Успяхме да се приближим доста до лагера им, без да срещнем нито един индианец. Изглежда, че пристигането на пленниците твърде силно бе привлякло вниманието на всички.

Дръпнах поводите на моя кон.

— Пред нас са вигвамите на команчите, нали? — попитах аз.

— Да, те са — потвърди Ма-рам.

— А дали То-кай-хун, великият вожд, е там?

— Бащата на Ма-рам е винаги при своите воини.

— Ще отиде ли моят червенокож брат при него, за да му каже, че Олд Шетърхенд ще го посети?

Той ме погледна малко изненадано.

— Не се ли страхува Олд Шетърхенд от толкова много неприятели? Той убива бизона и сивата мечка, но не може да убие команчите, които са тъй многобройни като дърветата на гората.

— Олд Шетърхенд не иска да убива своите червенокожи братя. Той не се бои нито от сиусите и кайовите, нито от апачите и команчите, понеже е приятел на всички храбри воини и изпраща куршумите си само срещу злите хора и предателите. Той ще чака тук. Нека моят брат отиде при То-кай-хун!

— Но нали Ма-рам е пленник на блеодоликя? Ако Олд Шетърхенд го изгуби?

— Ма-рам не е вече мой пленник. Той пи заедно с мен дима на мира. Сега е свободен.

— Уф!

Едновременно с това възклицание той смуши с пети хълбоците на жребца си и препусна в галоп. Аз и Цезар слязохме на земята. Седнахме и оставихме конете да пасат. Добрият негър имаше страшно загрижена физиономия.

— Маса, какво ще правят индиън с беден Цезар, кога маса вземат Цезар със себе отидат при индиън?

— Ще изчакаме и ще видим.

— Изчаквам съм лош, зъл, нехубав работа. Нима трябва Цезар изчакват, докато индиън изпекат Цезар на кол?

— Може би цялата работа няма да е чак толкова лоша, колкото си мислиш. Нали, ако искаме да спасим твоя маса Бърнард, трябва да отидем при команчите.

— О-о, а-а, да, Цезар спасят добър маса Бърн! Ще се остави пекат него и варят и изядат, само индиън да освободи маса Бърн!

Чернокожият оповести вземането на това героично решение с такава гримаса, която сигурно би отнела на индианците всяко желание да се нагостят с него. После той си взе едно парче сушено месо, за да се наслади поне още малко на житейските радости преди своята мъченическа смърт.

Не стана нужда да чакаме дълго резултата от съобщението за нашето пристигане. След известно време към нас се отправи внушителна група ездачи, която се разпръсна, образува широк кръг и ни обгради отвсякъде. А после с кръсци и размахване на оръжията този кръг се понесе в галоп към нас и внезапно се стесни толкова, че изглеждаше сякаш индианците искаха да ни прегазят с конете си. И действително, четирима вождове се отделиха от останалите, насочиха се в пълен галоп право към нас и ни прескочиха. Цезар падна по гръб на земята, но аз останах спокойно седнал, без да помръдна главата си нито на сантиметър наляво или надясно.

— О, а, индиън убият с коне Цезар и маса! — закрещя негърът, като предпазливо повдигна глава, за да огледа какво беше положението.

— Няма подобно намерение — обясних му аз. — Искат само да изпитат нашата смелост.

— Изпитат? О-о, нека само индиън дойдат, Цезар имат смелост, съвсем много голям смелост!

Той отново седна, придавайки на лицето си най-страшния възможен-израз, и то тъкмо навреме, понеже вождовете бяха скочили от конете си и се приближаваха към нас. Най-възрастният от тях заговори:

— Защо не става белият човек, когато при него идват вождовете на команчите?

— Защото така иска да им покаже, че са му добре дошли — отвърнах аз. — Нека моите червенокожи братя седнат до мен!

— Вождовете на команчите седят само до някой друг вожд. А къде са вигвамите и воините на белия човек?

Десницата ми хвана дръжката на ловджийския нож.

— Един вожд трябва да бъде силен и смел. Ако червенокожите мъже не вярват, че съм вожд, тогава нека се бият с мен. Така ще разберат дали им казвам истината.

— Какво име има блеодоликят?

— Червенокожите и белите воини и ловци ме наричат Поразяващата ръка.

— Сигурно белият човек сам си е дал това име!

— Ако воините на команчите искат да се бият с мен, могат да вземат томахока и ножа си. Аз обаче ще си служа само с юмрука. Хау!

— Белият човек изрича горди думи. Ще има възможност да ни покаже хвали ли се, или не. Нека се качи на коня си и дойде с воините на ракурсите!

— Ще изпушат ли команчите с мен калюмета?

— Те ще се посъветват дали имат това право.

— Имат го, понеже идвам при тях с миролюбиви намерения.

Метнах се на седлото. Цезар също се покатери, макар и с мъка, на своя опърничав кон. Никой не му обръщаше каквото и да било внимание. Индианците гледат на чернокожата раса още по-отвисоко, отколкото белите. Аз обаче бях заобиколен от вождовете и се понесохме в бесен галоп към селото. Навлязохме в него и препуснахме по «главната улица», докато достигнахме до една голяма шатра, където вождовете спряха конете и скочиха на земята. Последвах примера им.

Цезар не се виждаше никъде. Аз бях заобиколен от всички воини, които бяха излезли от селото, за да ме доведат дотук. Вожът, който бе говорил досега, посегна към моите пушки.

— Нека бледоликият ни даде оръжията си!

— Ще задържа оръжията си, понеже дойдох при вас доброволно, а не като ваш пленник.

— Въпреки това белият човек ще трябва да ни даде оръжията си и те ще останат у нас, докато разберам защо е дошъл.

— Нима червенокожите мъже се боят от мен? Онзи, който настоява да предам оръжията си, се страхува от мен.

Вожът почувствува засегната воинската си чест и затова хвърли към останалите въпросителен поглед. Сигурно прочете в очите им успокоителен отговор, понеже каза:

— Воините на команчите не знаят що е страх. Нека белият човек задържи оръжията си.

— Какво име носи моят червенокож брат? — попитах аз вождя.

— Олд Шетърхенд говори с То-кай-хун, пред когото враговете треперят.

— Аз моля моя брат То-кай-хун да ми даде един вигвам, където мога да чакам, докато вождовете на команчите решат да говорят с мен.

— Думите ти са добри. Бледоликият ще получи вигвам, докато воините на ракурсите решат на съвещанието си дали могат да изпушат с него калюмета.

То-кай-хун направи подканящо движение с ръка и тръгна пред мен. Взех поводите на моя мустанг в ръка и го последвах. Индианците образуваха шпалир, през който минахме.

Забелязах как от не една шатра тайно надничаха с по едно око някоя млада или пък възрастна индианка, за да огледат бледоликия, осмелил се да влезе в бърлогата на лъва. За щастие това племе на команчите нямаше нищо общо с племето, с което бе воювал Винету в Мопими (Виж «Винету» II — Б. нем. изд.).

Шатрите или колибите бяха построени по съвършено същия начин, който съм виждал и при северните индианци. Работата се извършва само от жените, тъй като индианецът не познава друго занимание освен война, лов и риболов, а всичко останало стоварва върху плещите на онзи пол, който ние обикновено наричаме «нежен».

Жените домъкват кожите, които трябва да послужат за стени на шатрите, разпростират ги на слънцето и с парче въглен начертават върху тях необходимата форма. После ги изрязват и с помощта на тънки ремъчета съшиват отделните парчета кожа. След това се взимат прътите и целия материал се отнася на мястото, определено за жилището. Там със съвсем оскъдни инструменти се издълбава яма за огъня, дълбока към половин метър. Около нея се поставят на съответно разстояние един от друг повече или по-малко пръти, в зависимост от желаната големина на жилището. В горната си част те се огъват леко и се завързват с тънки върбови или лескови пръчки. Тази работа не е никак лека, понеже жените и момичетата трябва да се изкатерят по прътите, като по време на връзването се придържат само с краката си. Щом скелетът на шатрата стане готов по описания начин, тогава се започва най-трудната част от строежа, а именно обличането му с тежките кожи. Прътите на този скелет се закрепват нейде на половината си височина с други отвесни пръти, които завършват в горната си част с чатал и се завързват за главните пръти с ремъци. По такъв начин вътре в първия кръг се образува втори, който разделя цялото помещение на две части. Външните пръти се покриват отгоре с кожи, които се застъпват една друга също като керемиди. Обаче

горе се оставя отвор, за да излиза димът от огъня, запален в средата на шатрата. После и двете кръгообразни части на помещението, външната и вътрешната, могат да се разделят допълнително на различни по-малки части според желанието на собственика. За целта се използват кожи или прегради, плетени от върбови клони.

Шатрата, в която бях отведен, беше малка и в момента никой не живееше в нея. Завързах коня отвън, повдигнах кожата, закриваща входа, и влязох вътре, без да обръщам никакво внимание на вожда, който изобщо не ме последва.

Не бях прекарал и две минути в шатрата, когато се появи една прастара индианка и свали от гърба си голям наръч съчки. След това изчезна, а после отново влезе с голямо глинено гърне, в което имаше вода, а изглежда, и още нещо. Тя напали огън и сложи гърнето в средата на жарта.

Аз бях легнал на земята и я наблюдавах мълчаливо, понеже знаех, че според индианските схващания щях да накърня честта си, ако ми хрумнеше да завържа разговор с нея. А освен това не беше трудно да се досетя, че се намирах под наблюдение и че навярно не един чифт очи ме гледаха през различни дупки или пролуки.

Водата в гърнето започна да ври и миризмата ми подсказа, че за ядене щях да получа бизонско месо. И действително, след около един час старицата постави още врящото гърне точно между изпънатите ми крака и се отдалечи, като ме остави да се храня както намеря за добре. Не се двоумих дълго и ще призная, че здравата се залових с голямото парче филе, което намерих вътре, а накрая не се отказах и от бульона, въпреки че чистотата на съда никак не беше на висота и освен това яденето бе приготвено без каквато и да било сол. Ако искам да бъда справедлив, не мога да не призная, че индианците се отнасяха към мен съвсем прилично, а и до ден-дневен се хващам на всякакъв бас, че моето глинено гърне е било единствено в целия лагер.

След като се нахраних, аз пак си легнах, сложих под главата си едно одеяло и се отдадох на размисли, които дълго време ме държаха буден. Ето защо успях да видя, че и конят ми беше нахранен и че двама пазачи непрекъснато обикаляха около моята шатра. По-късно огънят догоря и аз заспах. Несъмнено бях изправен, макар че в момента бях легнал, пред важни събития. Обаче една нощ, прекарана в безсъние, с нищо не можеше да ми бъде полезна. Ето защо се събудих едва на сутринта от някакво прашене. Когато отворих очи, отново видях старицата, която пак бе разпалила огъня и беше поставила в жарта вече познатото ми гърне. Тя вършеше задълженията си, без да ме погледне, но аз не виждах никаква причина да се чувствам засегнат от тази липса на внимание. Изядох си месото със същото удоволствие както и на вечеря, а след това реших малко да поизляза пред вигвама. Обаче щом подадох глава пред вратата, един от пазачите се нахвърли с копие то си върху мен, сякаш искаше да ме набучи на него от горе на долу.

Не биваше да допускам да се отнасят така с мене, ако не исках да подкопая веднъж завинаги авторитета си. Взех бързо решение, улових копието с две ръце близо зад острието, отблъснах го назад, а после внезапно и силно дръпнах оръжието към мен тъй, че червенокожият воин не успя да го задържи. Той го изпусна и падна на земята в краката ми.

— Уф! — извика той, изправи се и посегна към своя нож.

— Уф! — възкликнах и аз, изваждайки ножа си, като същевременно с лявата си ръка захвърлих в шатрата извоюваното копие.

— Нека бледокожият ми върне копието!

— Нека червенокожият си го вземе!

Ако се съдеше по физиономията на команча, изглежда, моето предложение не му се стори съвсем уместно, но той получи подкрепа от другия пост, който се появи иззад шатрата и се приближи към мен.

— Белият човек да се прибере вътре! — заповяда ми той грубо.

И той тикна острието на копието си толкова близо пред лицето ми, че не успях да устоя на изкушението да повторя успешния си опит. В следващия миг и той легна на земята, там, където преди малко беше лежал и другият, а копието му последва в шатрата първото копие. Това дойде все пак малко многократно на двамата. Те нададоха викове, които раздвижиха целия лагер.

Точно срещу моята шатра се намираше значително по-голям вигвам, пред чийто вход бяха окачени на копия три щита. След виковете на пазачите кожата на входа бяха отменати и

оттам се показва тъмнокосата глава на една девойка, за да разбере какво беше предизвикало този шум. Две черни огнени очи се спряха на мен за кратко време, а после главичката на момичето изчезна. Но след няколко секунди навън излязоха четиримата вождове и се отправиха към нас. То-кай-хун направи повелително движение с ръка и пазачите се отдръпнаха.

— Какво прави бледоликият пред шатрата?

— Какво правя тук ли? Може би моят червенокож брат иска да попита какво правят двамата червенокожи воители пред моя вигвам!

— Те внимават да не се случи нещо лошо на бледоликия и ето защо белият човек трябва да си остане във вигвама.

— Нима То-кай-хун има толкова зли мъже сред своите воители или пък на заповедите му се обръща толкова малко внимание, че се налага да охранява гостите си с пазачи? Но Поразяващата ръка не се нуждае от пазачи, понеже неговият юмрук ще срази всеки, който крои нещо подло и не е искрен. Моите червенокожи братя могат спокойно да се приберат във вигвама си. Аз ще разгледам тяхното село и после ще се върна, за да разговарям с тях. С тези думи влязох в шатрата си, за да взема моите оръжия. Когато понечих отново да изляза навън, срещу мен се насочиха десетина копия. Значи все пак бях пленник! Трябваше ли да окажа съпротива или не?

Безмълвно се прибрах вътре и се приближих до задната стена на шатрата. С ножа си разрязах кожата и успях безпрепятствено да напусна помещението. Докато те стояха и пазеха пред входа, аз се появих иззад шатрата. В първите секунди по лицата им се изписа смайване, обаче после се разнесе такъв рев и вой, сякаш стотина кучета се бяха освободили от веригите си. Вождовете се бяха върнали във вигвама си. В този момент те се появиха отново, и то с такава бързина, която всъщност бе под обичайното им достойнство. Проправиха си път между воителите и, изглежда, имаха намерение да ме хванат. Нямах как да се отбранявам с оръжията си, защото ме очакваше гибел, а заедно с мен щяха да загинат и моите другари. Измъкнах бързо далекогледа си, разглобих го на две части и заплашително ги насочих към вождовете.

— Спрете, или всички синове на команчите ще загинат!

И те действително отскочиха назад, понеже явно все още не познаваха този предмет. Но и да бяха виждали вече далекоглед, не можеха да знаят дали не е в състояние да причинява пагубни последици.

— Какво мисли да прави белият човек? — попита То-кай-хун. — Защо не си стои във вигвама?

— Олд Шетърхенд върши винаги онова, което му харесва. Няма защо да се оставя да бъде задържан като пленник против волята си, понеже е велик жрец на бледоликите и в случай на нужда може да убие душите на всички команчи. Сега ще го докажа на червенокожите мъже.

Прибрах далекогледа и взех карабината «Хенри».

— Нека червенокожите мъже гледат към пръта пред онази шатра!

При тези думи посочих към висок дебел прът, който стърчеше пред един от по-отдалечените вигвами. После вдигнах пушката и стрелях. Близо до върха на пръта се появи дупка, а сред червенокожите се разнесе одобрително мърморене. Индианецът се възхищаваше от смелостта и сръчността, проявени дори от най-върлите му врагове. При втория изстрел куршумът попадна в пръта на два сантиметра под първия куршум. При следващия изстрел третият куршум се заби на същото разстояние под втория. Но вече не се чуха одобрителни възгласи, понеже индианците бяха смаяни. Без съмнение те бяха слушали много за моята карабина «Хенри», известна сред червенокожите като «омагьосаната пушка», но може би все пак не бяха повярвали сериозно в чудото на непрекъснатата ѝ стрелба. След четвъртия изстрел цялата тълпа се вкамени. След шестия и седмия учудването нарасна още повече. После учудването премина в сливане, което се изписа по всички лица. Така изстрелях десет куршума. Всеки от следващите куршуми попадна на два сантиметра под предишния. Прекратих стрелбата, най-спокойно претнах пушката през рамо и нехайно казах:

— Червенокожите мъже видяха ли сега, че Поразяващата ръка е велик жрец? Който иска да му причини някакво зло, ще умре! Хау!

Закрачих сред тълпата, без някой да направи опит да ме спре. От двете страни на «улицата» пред входовете на шатрите бяха застанали жени и момичета и ме зяпаха удивено, сякаш бях някое свръхестествено същество. Можех да бъда доволен от впечатлението, направено от моята изкусна стрелба.

Пред една от следващите шатри забелязах самотен пазач. Сигурно вътре се намираше някой пленник. Кой ли беше той? Все още размислях дали да попитам поста, или не, когато откъм входа на вигвама се разнесе глас, който познавах твърде добре:

— Маса, о, о, пуснат навън нещастен Цезар! Индиън хванал Цезар и ще го колят и ядат!

Приблжих се, отметнах кожата и го пуснах да излезе. Постът бе толкова смутен, че не се съпротиви, а и никой от червенокожите, следващи ме по петите, не направи каквото и да било възражение.

— Още с пристигането ни в селото ли те натикаха в тази шатра? — попитах чернокожия.

— Да, маса. Индиън свалил Цезар от кон и отвел него във вигвам. Там седял досега.

— Тогава нямаш никаква представа къде може да е твоята маса Бърнард, така ли?

— Цезар ни видял, ни чул маса Бърн!

— Ела с мен, но гледай да не изоставаш!

Едва що бяхме отминали още няколко шатри, когато срещу нас се зададоха четиримата вождове с многочислена свита. Тези предпазливи хорица бяха избързали зад шатрите, та да ме пресрещнат и прекратят разходката ми. Сложих длан върху приклада на карабината си, обаче То-кан-хун още отдалеч ми направи знак, че няма враждебни намерения. Спрях се и спокойно го изчаках да се приближи.

— Къде иска да отиде моят бял брат? Нека дойде с мен при мястото на съвещанието, където вождовете на команчите ще говорят с него!

До преди малко бях за него «белият човек» или «бледоликият». Сега вече ме наричаше «моя бял брат». Значи нямаше съмнение, че все пак бях съумял да накарам тези хора да изпитват по-голямо уважение към мен.

— Ще изпуснат ли моите червенокожи братя калюмета с Олд Шетърхенд?

— Те ще говорят с него и ако думите му са добри, той ще бъде за тях също като някой воин на команчите.

Тръгнахме обратно, минавайки покрай моята шатра. Малко по-нагоре в същата посока забелязах старата Тони на Марк, завързана за едно колче, а край нея и конете на Винету и Бърнард. Обаче тримата пленници явно не се намираха нейде наблизо, защото в противен случай сигурно щях да забележа техния пазач.

Най-сетне стигнахме до едно място, където «улицата» се разширяваше, образувайки нещо като площад почти с формата на окръжност, който беше обграден от няколко редици индианци. На това място щеше да се състои съвещанието.

Вождовете се отправиха към средата на «площада» и насядаха на земята. Известен брой червенокожи също пристъпиха напред и заеха места в полукръг срещу вождовете. Сигурно бяха някои привилегировани воини. Без да се церемоня много-много, аз също седнах и направих знак на Цезар да се настани зад мен. Но постъпката ми не се хареса на вождовете.

— Защо сяда белият човек, когато ще бъде съден? — попита То-кай-хун с намръщено чело. Направих пренебрежително движение.

— А защо сядат червенокожите мъже, когато Олд Шетърхенд се кани да ги съди?

Въпреки че лицата им останаха безизразни, си пролича, че отговорът ми ги изненада.

— Белият човек обича да се шегува, но нека остане седнал. Защо обаче освободи чернокожия мъж и защо го доведе на съвещанието? Не знае ли той, че в присъствието на червенокожи мъже негърът никога не бива да седи?

— Чернокожият човек е мой слуга. Щом му заповядам да седне, той ще седне, ако ще да присъстват и стотици вождове. Аз съм готов, съвещанието може да започне!

Беше ми напълно ясно, че можех да търся спасение само в това нахакано поведение.

Колкото по-рязко и дръзко се държах, обаче без да обиждам червенокожите, толкова по-силно впечатление им правех. Показах ли се смирен и сговорчив, щях сам да се осъдя на гибел.

То-кай-хун запали калюмета и той тръгна наоколо от ръка на ръка. На мен не ми го дадох.

След като тази уводна формалност приключи, вождът се изправи и започна своята реч.

Пред чужденци индианецът остава прекалено мълчалив. Но където е необходимо, той

показва такава речовитост, която в никой случай не отстъпва на приказливостта на белите по време на събрания. Сред индианските вождове има такива, които са известни надалеч с ораторската си дарба, а умението им да говорят завладяващо е не по-малко от умението на великите оратори на цивилизованите народи от древността и нашето съвремие. Техният цветист език напомня начина на изразяване на ориенталските народи. Вождът започна с един увод, който се използва винаги, когато става въпрос да се говори срещу бледолики, а именно — с обвинение срещу цялата бяла раса:

— Нека белият човек слуша, защото ще говори То-кай-хун, вождът на команчите! Преди много лета червенокожите мъже живееха съвсем сами на земята между двете Големи води. Те строяха градове, засаждаха царевица, ходеха на лов за бизони. Слънчевата светлина и дъждът им принадлежах. Принадлежах им реките и езерата, принадлежах им гората, планината и всички савани на необятната земя. Те имаха жени и дъщери, братя и синове и бяха щастливи. Но ето че дойдоха бледоликите, които са бели като снега, обаче сърцата им са черни като саждите на дима. Отначало те бяха малцина и червенокожите мъже ги приеха в своите вигвами. Но бледоликите донесоха със себе си огнените оръжия и огнената вода, доведоха други богове и други жреци. Донесоха със себе си предателството, много болести и смъртта. През Голямата вода прииждаха все повече бледолики. Езиците им бяха лъжливи, а ножовете — остри. Червенокожите мъже им повярваха и бяха измамени. Бяха принудени да отстъпят земята, където се намираха гробовете на техните бащи. Те бяха прогонени от собствените си вигвами и ловни полета, а опитваха ли да се отбраняват, биваха избивани. За да ги победят по-лесно, бледоликите започнаха да сеят раздори между племената на червенокожите мъже, които са осъдени да измират като безмилостно преследвания дивеч в саваната. Проклети да са бледоликите! Проклети да са толкова пъти, колкото звезди има по небето и колкото са листата по дърветата в гората!

Силни викове на одобрение възнаградиха заклеяващото изказване на вожда, който говореше достатъчно високо, за да може да бъде чуто ясно от всички наоколо. После той продължи:

— Един от тези бледолики дойде сега във вигвамите на команчите. Този бял има цвета на лъжците и езика на предателите, но червенокожите воини ще изслушат думите му и ще го съдят справедливо. Нека говори!

То-кай-хун седна на земята, а след него се изредиха един подир друг останалите трима вождове. Всеки от тях държа по една реч в същия смисъл и дух и приключи с подканата към мен да говоря. Бях извадил малкия си скицик и докато траяха тези речи, се помъчих да нарисувам седналите пред мен вождове на фона на изправените воини и шатрите зад тях. Щом и четвъртата реч бе изпратена с аплодисменти, То-кай-хун посочи с ръка към мен и попита:

— Какво прави белият човек, докато вождовете на команчите говорят?

Откъснах листа от скицика, станах и му го подадох.

— Нека великият вожд сам види какво правя!

— Уф! — възкликна той високо, щом хвърли един поглед на откъснатия лист хартия.

— Уф! Уф! Уф! — прозвуча още три пъти, когато тримата други вождове взеха хартията в ръка, а То-кай-хун добави:

— Това е голяма магия! Белият човек е омагьосал душите на команчите върху тази бяла кожа. Ето къде седи То-кай-хун, а тук, са и неговите трима братя. Ето къде са и техните воини и вигвами! Какво ще прави бледоликият с това нещо?

— Червенокожият мъж ще разбере веднага!

Взех листа от ръката му и го подадох на седящите зад мен воини, та да могат и те да му хвърлят един поглед. Те бяха също тъй смаяни както и вождовете. После смачках листчето и го направих на топче, което пхнах в цевта на моята карабина «Хенри».

— То-кай-хун — казах аз, — ти самият заяви, че съм омагьосал душите ви върху тази хартия. Сега те са напъхани в цевта на моята пушка. Да ги изстрелям ли нагоре във въздуха, та да бъдат разкъсани от ветровете и никога да не отидат във вечните ловни полета?

Въздействието на този номер бе по-силно, отколкото бях очаквал. И четиримата вождове скочиха на крака, а наоколо се разнесе силен вик на ужас, изтръгнал се едновременно от всички гърла. Побързах да успокоя индианците.

— Нека червенокожите мъже отново седнат и изпуснат с мен калюмета. Когато станат мои братя, ще им върна пак техните души!

Те бързо насядаха, а То-кай-хун взе лулата. В това време ми хрумна една забавна идея, която може би щеше да направи тези хора още по-сговорчиви. Ловната дреха на един от тримата вождове, направена от бизонска кожа, имаше особено ценно украшение, състоящо се от две месингови копчета с големината на талер. Приблжих се до него.

— Нека моят червенокож брат ми даде за малко това украшение. После ще му го върна веднага.

Отрязах с ножа си двете копчета, преди още да успее да ми откаже, и отстъпих няколко крачки назад, без да обръщам никакво внимание на неговото смайване.

— Моите червенокожи братя виждат тези копчета между пръстите ми — по едно във всяка ръка. Нека добре внимават!

Престорих се, че хвърлям копчетата във въздуха, а после им показах празните си длани.

— Нека моите братя погледнат ръцете ми! Къде са копчетата?

— Няма ги! — възкликна собственикът им с нарастващ гняв.

— Да, няма ги, те летят далеч нагоре към слънцето. Нека моят червенокож брат ги свали с куршумите си!

— Нито червенокожите, нито белите могат да сторят това, нито пък жреците!

— Тогава ще го направя аз! Нека червенокожите ми братя внимават, за да видят кога ще паднат копчетата!

Не взех карабината «Хенри», тъй като в цевта ѝ беше рисунката с вождовете, а мечкоубиеца, който лежеше на земята близо до То-кай-хун. Насочих цевите му право нагоре и натиснах спусъка. Няколко секунди по-късно нещо силно тупна до нас на земята. Собственикът на скъпоценното копче се притече и с помощта на ножа си го изрови оттам.

— Уф! То е!

Докато всички с удивление разглеждаха предмета, аз незабелязано поставих второто копче върху отвора на другата цев и отново насочих пушката нагоре. Изстрелът изтреща и всички се загледаха към небето. Но ето че Цезар нададе силен вик, светкавично се изправи и като заподскача на един крак, започна да си разтрива рамото.

— О, а, масса улучил мен, застрелял нещастен Цезар в рамо!

Копчето действително бе паднало върху рамото му и сега лежеше на земята до него.

Вождът го вдигна, а после прибра в пазвата си и двата скъпоценни предмета с такова изражение на лицето, което издаваше твърдото му решение никога повече да не позволява да бъдат хвърляни към слънцето. Този малък евтин фокус направи значително впечатление. Бях хвърлил две копчета към слънцето, а после ги бях свалил с изстрели. А нямаше съмнение, че и двете са били нейде горе, иначе едното нямаше да се забие тъй надълбоко в земята, а пък другото нямаше да причини толкова видима подутина на чернокожия, който правеше страшни гримаси от болка. Вождовете седяха безмълвни и очевидно не знаеха какво да предприемат, а хората около тях очакваха с напрежение развоя на нещата. Опитах се да разсея напрежението, и то по един малко рискован начин. На земята до То-кай-хун все още се намираха лулата и торбичката от кожата на опосум, в която имаше тютюн, примесен по индиански обичай с накълцани конопени листа. Бързо взех калюмета, натърках го с тютюн, заех най-гордата поза, на която бях способен, и започнах да говоря:

— Моите червенокожи братя вярват в един Велик дух и имат право, понеже техният Маниту е и мой Маниту. Той е повелител на небето и на земята, баща на всички народи и неговата воля е всички хора да живеят в мир и разбирателство. Червенокожите мъже са като тревата между тези вигвами, обаче бледоликите са многобройни като стръковете из всички прерии и савани. Те се прехвърлиха през Голямата вода и прогониха червенокожите мъже от техните ловни полета. Това не беше хубаво от тяхна страна. Но защо червенокожите мъже таят омраза към всички бледолики? Не знаят ли червенокожите мъже, че на земята живеят извънредно много племена на бледоликите и че само няколко от тях са участвали в прогонването на червенокожите воители? Нима воините на команчите ще бъдат несправедливи и ще ненавиждат заедно с виновните и невинните? Олд Шетърхенд принадлежи към могъщото и силно племе на джърманите. Нима това племе е причинявало някога страдание на червенокожите мъже? Нека моите червенокожи братя погледнат Олд Шетърхенд, който е застанал пред тях! Виждат ли те по неговия колан скалпа на някой

червенокож мъж? Ще намерят ли те по неговите легинси и мокасини косите на някой от своите братя? Кой може да каже, че той е изцапал ръката си с кръвта на червенокожите мъже? Той беше залегнал с приятелите си в гората, докато воините на команчите пушеха калюмета заедно с неговите двама неприятели, обаче не причини никому и най-малкото зло. Той плени Ма-рам, сина на великия вожд То-кай-хун, но не го уби, ами му върна оръжията и го доведе до вигвама на баща му. Нима нямаше възможност да убие шестима воители на ракурсите? Обаче не им стори никакво зло, а само върза един от тях, за да го намерят и развържат по-късно неговите братя. Нима той не можеше да тръгне по петите на воините, отправили се към планините, да убие мнозина от тях и да оскверни гробницата на мъртвия вожд? Не стреля ли той с карабината си по двамата бледолики, които убиха поста на команчите и после избягаха със златото? Не е ли затворил душите на команчите в цевта на карабината си и въпреки това не иска да ги погуби? Нима не може да изпрати към слънцето всички амулети на ракурсите и после да ги свали с изстрелите си? Може, обаче няма да го направи, напротив, той има желание да стане брат на команчите и да изпуши с тях калюмета. Вождовете на команчите са храбри, мъдри и справедливи. Който не го вярва, ще бъде убит от Олд Шетърхенд с пушката, от която излитат безброй много куршуми, и ето защо той ще изпие сега с тях дима на мира!

Запалих тютюна, дръпнах два пъти, изпуснах дим към небето, към земята и в четирите посоки на света, а след това подадох лулата на То-кай-хун. И действително ми се удаде да го надхитря. Той пое калюмета, издуха дим в същите шест посоки и после предаде лулата на следващия. Последният вожд ми я върна обратно и едва сега аз седнах сред самите червенокожи.

— Ще ни върне ли моят бял брат нашите души? — попита загрижено един от вождовете., Трябваше да отговоря много предпазливо.

— Мога ли вече да се чувствавам сред червенокожите мъже като воин на команчите? — отвърнах на въпроса с въпрос.

— Поразяващата ръка е наш брат. Той е свободен. Ще получи вигвам и може да прави каквото си поиска.

— Коя шатра ще ми дадете?

— Поразяващата ръка е велик воин. Ще получи онази шатра, която сам си избере.

— Тогава нека моите червенокожи братя дойдат с мен, за да направя избора си!

Те наставаха, за да ме последват. Тръгнах нагоре по «улицата» на селото и вървах, докато забелязах една шатра, пред която стояха на пост четирима воители. Веднага разбрах какво е положението и с един скок се намерих до входа й.

— Ето жилището на Олд Шетърхенд!

Вождовете се спогледаха смаяно, защото не бяха предвидили този толкова възможен случай.

— Моят бял брат не може да получи тази шатра.

— Защо?

— Защото е дадена на враговете на команчите.

— Кой са тези врагове?

— Двама бледолики и един червенокож.

— Как се казват тези мъже?

— Червенокожиат е Винету, вождът на апачите, а единият от бледоликите е Безухия, убиецът на индианци.

— Олд Шетърхенд желае да види тези мъже!

С тези думи аз влязох вътре. Вождовете незабавно ме последваха.

Пленниците лежаха на земята с вързани крака и ръце, а освен това ги бяха завързали и за пръстите на вигвама. Никой от тях не обели дума, никой не издаде с нищо радостното чувство, което несъмнено ги беше обзело при моето появяване.

— Какво са направили тези мъже? — попитах аз.

— Убиха воители на команчите.

— Моят червенокож брат видя ли това?

— Воините на ракурсите го знаят.

— Воините на ракурсите ще трябва да го докажат. Тази шатра е моя, а тези трима мъже са мои гости!

Извадих ножа си, за да прережа ремъците на пленниците. В същия миг един от вождовете ме улови за ръката.

— Тези мъже трябва да умрат. Моят бял брат няма да ги остави тук като свои гости!

— Кой може да ми забрани?

— Четиримата вождове на ракурсите.

— Нека само се осмелят!

С тези думи заставах между индианците и пленниците. Освен вождовете в шатрата бе влязъл само Цезар.

— Цезар, срежи ремъците! Първо на Винету!

Негърът се беше прокраднал вече до своя господар, обаче веднага се подчини на заповедта ми, понеже, изглежда, и той разбираше, че Винету можеше да ни помогне повече, отколкото Бърнард.

— Нека чернокожият човек си прибере ножа! — заповяда един от вождовете, обаче Винету бе вече свободен.

— Уф! — извика команчът, щом видя, че заповедта му бе пренебрегната, и понечи да се нахвърли върху Цезар, който междувременно се беше втурнал към Марк, за да освободи и него.

Изпречих се на пътя на червенокожия. Той замахна с ножа си към мен и понеже бързо се извърнах настрана, ме рани леко в ръката над лакътя. Индианецът дори не намери време да издърпа ножа си обратно. Един удар на юмрука ми го прати на земята. Друг удар със същата сила улучи стоящия до него вожд. После сграбчих третия за гърлото, докато Винету въпреки подутите си стави вече душеше То-кай-хун.

Беше се разнесло само онова единствено «уф!». Отвън стояха пазачите, но въпреки това ние само за две минути станахме господари на шатрата, а вождовете лежаха на земята със завързани крайници и запушена уста.

— Heavens, това се казва помощ навреме! — призна Марк, разтривайки своите изтръпнали крака и ръце. — Чарли, как я свърши например тази работа?

— После ще ти обясня. Сега преди всичко се въоръжете. Четиримата вождове имат достатъчно оръжия!

За да бъда готов за всякакви изненади, аз отворих висияния на колана ми патронташ и отново заредих моите пушки. Докато вършех тази краткотрайна работа, дадох на моите спътници указания как да се държат, а те се заключаваха в следното: да убият незабавно четиримата вождове, ако индианците ни нападнеха. След това излязох от вигвама. От уважение пред вождовете постовите се бяха пооттеглили назад, а още по-нататък стояха множество команчи, които ни бяха последвали и с напрежение наблюдаваха развитието на тези вълнуващи събития. Най-напред се отправих към постовите.

— Моите братя чува, че Олд Шетърхенд стана приятел и брат на команчите, нали?

Те притвориха очи, което означаваше утвърдителен отговор.

— Червенокожите воители ще охраняват добре шатрата и няма да пускат никой да влиза вътре, докато вождовете не издадат друга заповед!

След тези думи пристъпих към останалите воители.

— Нека моите братя отидат да свикат всички воители на мястото на съвещанието!

Те се разпръснаха и аз закрих сам към уговореното място. Човек, непознат с обичаите на червенокожите, ще сметне постъпката ми за безумно дръзко начинание. Но няма да е прав. Индианецът съвсем не е такъв «дивак», какъвто често го представят. Той си има своите непоклатими закони и обичаи. Който съумее да се възползва от тях, си спестява много опасности. Впрочем в случая още от самото начало въпросът беше за живот и смърт и затова и да исках, не можех да заложа на карта нещо повече от живота си.

Пътем ми се удаде да залича следите от незначителното ми нараняване. След това седнах на същото място, където бях седял преди. За десетина минути целият «площад» се изпълни с воители. В средата бе оставено свободно място, където се настаниха онези по-видни воители, които и преди бяха седели там. Навсякъде другаде събранията преминават при голям шум. Тук обаче, при така наречените «дивации», никой не обелваше нито дума. Всеки идваше сериозен и мълчалив, избираше си място и после заставаха неподвижни като статуя, за да изчака развоя на събитията.

Направих знак с ръка на споменатите вече по-видни воители да седнат по-близо до мен. Те се настанаха в полукръг пред мен и аз започнах:

— Поразяващата ръка е вече приятел и брат на команчите. Моите братя чува това, нали?

— Ние го знаем — отвърна един индианец от името на всички.

— Той трябваше да си избере жилище и погледът му се спря на шатрата с пленниците.

Става ли тя в такъв случай собственост на белия ловец?

— Тя му принадлежи.

— И въпреки това шатрата му беше отказана. Нима вождовете на команчите са лъжци?

Като обитатели на шатрата пленниците попадат под закрилата на Олд Шетърхенд. Има ли той право да им даде тази закрила?

— Да.

— Добре. Той постъпи според този обичай и каза, че пленниците са негови гости. Има ли той това право?

— Поразяващата ръка има това право и задължение. Обаче той не може да ги избави от съда, който ги очаква. Има правото само да ги закрие и в дадения случай да умре заедно с тях.

— И има правото да ги развърже, щом гарантира за тях?

— Да.

— Тогава Олд Шетърхенд е направил само онова, на което е имал право. Въпреки всичко поискаха да го убият. Но ножът улучи само ръката му. Как постъпва един команч, когато някой друг се опита да го убие в собственото му жилище?

— Той може да му вземе живота.

— И може да вземе живота на всички, които са искали да помогнат на убиеца, нали?

— Да.

— Моите братя са мъдри и справедливи. Четиримата вождове на ракурсите искаха да ме убият. Обаче аз не им взех живота, а само ги повалих на земята с юмрука си. Те лежат вързани в моята шатра и гостите ми ги охраняват. Искам свободата на моите гости срещу свободата на моите убийци! Нека моите братя се съвещават, а аз ще почакам. Но нека те не безпокоят гостите ми, защото тези мъже ще убият вождовете, ако в шатрата влезе някой друг, а не Олд Шетърхенд!

Лицата на червенокожите с нищо не издаваха голямото впечатление, което тази реч несъмнено им бе направила. Оттеглих се от тях на такова разстояние, че да не мога да чувам думите им. Както и предполагах, те направиха тъй да се каже, съвещание на по-ниско ниво — в отсъствие на вождовете. По знак, даден от тях, от всички страни на «площада» се приближиха няколко души, на които те, изглежда, обясниха как стоят нещата и им възложиха да съобщят всичко на стоящите наоколо хора. Тази мярка пораздвижи събранието, но без да породи каквато и да било неприятност за мен. После се започна дълго съвещание и то продължи, докато трима от тях станаха и се приближиха към мен. Единият заговори:

— Нашият бял брат е пленен в шатрата си вождовете на команчите, така ли?

— Така е.

— Той ще трябва да ги предаде на воините на команчите, за да ги съдят.

— Моите братя забравят, че воители никога не могат да съдят свой вожд, освен ако по време на битка се е показал като страхливец. Вождовете на команчите искаха да убият Олд Шетърхенд. Те се намират в неговия вигвам и само той може да ги накаже.

— И какво ще направи с тях?

— Поразяващата ръка ще ги убие, ако неговите гости не получат свободата си.

— Познава ли той тези гости?

— Да.

— Единият от тях е Безухия, убиецът на индианци.

— Видели ли са го моите братя да убива команч?

— Не. Но затова пък един друг от пленниците, Винету, Пимо (презрително прозвище на апачите — Б. нем. изд.), е избил стотици команчи!

— Да, но само в скалистата котловина на Мадими, и то след като три пъти напразно е предлагал на команчите мир и приятелство. Освен това там не е имало нито един воин от племето на ракурсите.

Те не можеха да оспорят, че казвам истината. Тогава червенокожият попита най-сетне за Бърнард Маршъл:

— Ами кой е третият?

— Един мъж от Севера, който никога не е воювал срещу индианците.

— Ако нашият брат убие вождовете, тогава и той ще загине заедно със своите гости.

— Моите братя се шегуват. Кой ще убие Поразяващата ръка? Та нима душите на команчите не се намират в цевта на неговата пушка?

Команчите изпаднаха в голямо затруднение и се замислиха. Беше им невъзможно да изоставят вождовете си на произвола на съдбата.

— Нека моят брат почака, докато се върнем!

Те се отдалечиха и съвещанието започна отново. Докъдето стигаше погледът ми, по ничие лице нямаше и следа от омраза или гняв срещу мен. Защищавах се самоотвержено и проявявах доверие към тях. Следователно за тях не беше позорно да преговарят с мен. Почти след половин час тримата се върнаха.

— Олд Шетърхенд ще получи свобода за себе си и за своите гости, но само за една четвърт от денонощието!

Аха! Значи им беше хрумнало да си доставят едно старо индианско удоволствие — да освободят пленниците си, за да могат после да започнат вълнуващо преследване. Освен това по този начин те поставяха вождовете си извън всяка опасност. На нас ни даваха шест часа преднина. Беше малко. Обаче, ако тръгнем точно шест часа преди смрачаване, този срок се удължаваше с една цяла нощ, през която индианците нямаше да могат да ни преследват. Щеше да бъде цяла глупост да не се съглася при дадените обстоятелства. Само че трябваше да покажа необходимата сдържаност.

— Олд Шетърхенд ще каже «да», ако неговите гости си получат обратно оръжията, които са им били отнети.

— Ще им бъдат върнати.

— И всичко останало, което им принадлежи?

С този въпрос имах предвид най-вече скъпоценностите, които Бърнард носеше със себе си и за които не знаех дали са му били отнети.

— Всичко!

— Моите бледолики гости са били пленени, макар че не са причинявали на команчите никакво зло. А вождовете ще бъдат освободени, въпреки че искаха да ме убият. Размяната не е равностойна.

— Какво още иска моят брат?

— Раната на ръката ми ще струва на вождовете три коня, които ще избира измежду техните животни. В замяна ще им дам три коня от нашите.

— Моят брат е хитър като лисица. Той знае, че неговите животни са изморени. Но ще получи каквото желае. Кога ще пусне вождовете от вигвама си?

— Когато си тръгва от селото на своите червенокожи братя.

— А ще освободи ли душите от цевта на карабината си?

— Той няма да ги изстреля към слънцето.

— Тогава нека върви, където иска. Той е велик войн и хитра лисица. Вождовете на команчите са били слепи и глухи, та са се съгласили да изпуснат с него калюмета на мира. Хау!

Преговорите бяха приключени и аз можех да си вървя. Стоящите наоколо индианци ме пропуснаха да мина необезпокояван и бавно, без да бързам, аз закрях към моя вигвам. Там ме очакваха с голямо напрежение и когато влязох сам, това подсказа на спътниците ми, че развоят на събитията едва ли бе взел твърде лоша насока.

Е? — попита Бърнард, който едва се сдържаше от нетърпение.

— Взеха ли ти диамантите или ценните книжа?

— Не. Защо?

— Защото в противен случай трябваше да си ги получиш обратно. Пускат ни на свобода с преднина от шест часа!

— Свободен, масса? — възкликна Цезар. — О, а, свободен сме Цезар и масса Бърн! Но само шест часа, после индиан отново хванат масса Бърн и Цезар!

— Well — обади се Марк. — Повече не можем и да желаем. Като помисля само например как здравата бяхме загазили! Но я ми кажи какво ще става с Тони?

— Ще си я получиш заедно с всичко останало, което ти е било взето. И на Винету ще върнат коня. Обаче другите животни са твърде изтощени и макар че не ми се иска много да се разделя с моя славен мустанг, все пак извоювах правото да избира за нас три жребца измежду конете на вождовете.

— Neigh-day, Чарли! — засмя се Марк. — Шест часа преднина и пет добри коня — това е достатъчно за хора като нас. Защото мога със сигурност да кажа, че няма да избереш някоя кранта.

После вече нямаше как, трябваше да разкажа на спътниците си поне накратко преживелиците си след нашата насилствена раздяла. Още не бях свършил, когато отвън се разнесе вик. Излязох пред вигвама и забелязах старицата, която два пъти ми беше приготвяла яденето.

— Нека бледоликът дойде с мен!

— Къде?

— При Ма-рам.

Това беше странно известие. Първо уведомих моите спътници, а после я последвах. Тя ме отведе при шатрата, която се намираше срещу моето вчерашно жилище. Пред нея стояха два коня. На един от тях седеше Ма-рам.

— Нека моят брат си избере коне!

Значи това било! Метнах се на другия кон и препуснахме бързо между шатрите. Когато излязохме в откритата прерия, видяхме доста голям брой коне, завързани за забити в земята колчета. Младият индианец ме отведе право при един вран жребец.

— Ето най-хубавия кон на команчите! Ма-рам го получи от баща си. Сега го подарява на Поразяващата ръка заради скалпа, който белият ловец му остави.

Бях изненадан от големия великодушен подарък, още повече че на гърба на такъв жребец не беше възможно да ме догонят. С радост приех този дар, а след това избрах за Бърнард и Цезар две животни, от които и двамата можеха да бъдат доволни.

Тръгнахме обратно. Ма-рам се спря пред вигвама си.

— Нека моят бледолик брат слезе от коня и ме придружи вътре в шатрата!

Нямаше как да откажа на тази покана. Въведоха ме във вигвама, където ми дадоха да изям парче сладкиш, приготвен от камас (Особен вид лукоподобни корени — Б. изд.), После се сбогувах. Когато излязох от шатрата, видях при моите коне чернооката девойка, която бях забелязал още сутринта. Тя се навърташе около животните, които бяха вече оседлани, опаковаше и товареше за нас хранителни припаси.

— Коя е тази дъщеря на ракуросите? — попитах Ма-рам.

— Това е Хи-ла-ди (Кристален извор — Б. нем. изд.), дъщерята на вождата То-кай-хун. Тя те моли да приемеш, каквото ти предлага, защото си пощадил нейния брат Ма-рам.

Подадох ръка на момичето.

— Нека Маниту ти даде щастие и много лета, цвете на саваната! Погледът ти е бистър, а челото чисто. Дано и животът ти бъде тъй светъл и непомрачен!

След тези думи аз се метнах на седлото и откарах трите коня при моите приятели. Всички и особено Марк изпаднаха във възхищение при вида на врания жребец.

— Чарли — обади се той, — този кон има почти същата стойност като моята стара Тони, само дето тя има по-къса опашка и по-дълги уши. Впрочем вече събрахме всичко, понеже червенокожите нехранимайковци ни върнаха каквото бяха взели. До свечеряване остават точно шест часа. Да тръгваме, пък после ще видим дали например ще успеят пак да ни спипат!

Пригответх се за път и едва тогава свалихме ремъците на нашите пленници.

— Маса вече тръгва — подкани Цезар, — съвсем много бързо тръгва, та да не настигнат индиън и пак заловят всички маса Бърн, Марк, Олд Шетърхенд и Винету!

Докато все още бяхме в шатрата, вождовете не се помръднаха. Метнахме се на конете и препуснахме напред. «Улицата» между вигвамите бе безлюдна. Не се виждаше нито един индианец. Но бях сигурен, че нашето оттегляне бе наблюдавано от всички. Когато преминавах покрай вигвама на То-кай-хун, ми се стори, че два чифта очи надничаха през процепа, образуван от кожата на входа. Стотици сърца биеха в нетърпеливо очакване да

бъдем догонени, но не се съмнявах, че тук имаше и две сърца, които ни пожелаваха щастливо бягство.

Осма глава
В ранчото на дон Фернандо

Прекосихме река Колорадо приблизително там, където се допират границите на щатите Аризона, Невада и Калифорния, щастливо пресякохме територията на индианците паюта и вече очаквахме появяването на източните предпланини на Сиера Невада. Близо до тях, на брега на езерото Моно, мислехме да останем няколко дена, за да си отпочинем. Значително е разстоянието от територията на команчите до това езеро. Трябва да се преодолеят необятни савани, планини, забили върховете си в небесата, а след това и мъртви солени пустини, тъй че колкото и яки и издръжливи да са конете и ездачите, все пак толкова тежко и мъчително пътуване не остава без последици за тях.

А какво ни беше накарало да изминем този дълъг път до Калифорния? Първо, Бърнард Маршъл искаше да потърси там брат си и второ, допускахме, че след като двамата Моргановци тъй неочаквано бяха загубили плячката си край Рио Пекос, те се бяха отправили към страната на златото. Имахме достатъчно основание за това предположение. След като напуснахме селото на команчите, ние яздихме през целия следобед и през цялата нощ, тъй че още по обед на следващия ден видяхме пред нас северните склонове на Сиера Гуадалупе. Въпреки неимоверното напрежение кобилата на Марк и жребецът на Винету бяха в изключително добро състояние, а и останалите коне бяха толкова бодри, че нямаше защо да се безпокоим за тях. Преодоляхме и Сиера Гуадалупе, без да забележим каквато и да било следа от преследвачи, а когато няколко дни по-късно пресякохме Рио Гранде, вече нямаше защо да се страхуваме от команчите.

Западно от Рио Гранде от юг на север напират многобройни планински вериги, сред които се намира и планината Зуни. Добрахме се до нея без особени приключения. Обаче тук се случи нещо твърде важно.

По обяд се спряхме да лагеруваме на най-високото място в един проход и Винету се покатери върху скалата над нас, за да наблюдава околността. Оттам се виждаше надалеч по пътя и пред нас, и зад нас.

— Уф! — извика той внезапно, легна на земята и бързо се спусна при нас.

Веднага грабнахме оръжията си и се изправихме на крака.

— Какво има? — попита Маршъл.

— Червенокожи мъже.

— Колко са?

— Осем.

— От кое племе?

— Винету не успя да разбере, понеже мъжете са отстранили от себе си всичко, което би могло да издаде към кое племе принадлежат.

— Дали са тръгнали по бойната пътека?

— Няма т бой по лицата си, обаче носят оръжия.

— На какво разстояние са от нас?

— За четвъртинката от един час ще пристигнат тук. Нека моите братя се разделят. Винету и Безухия ще отидат напред, Маршъл заедно с чернокожия човек назад, за да се прикрият зад скалите. Моят брат Шарли ще остане тук при своя кон.

Той хвана юздите на останалите четири коня и ги отведе зад огромните скални отломъци, където не беше възможно да бъдат забелязани. После той и останалите трима заеха предложените от него позиции. Аз останах седнал, полуобърнат към посоката, откъдето трябваше да се появят очакваните от нас индианци. Карабината «Хенри» лежеше до мен, готова за стрелба.

Не беше изминал и четвърт час, когато долових конски тропот. Престорих се, сякаш не съм чул нищо, обаче скришом наблюдавах внимателно осемте ездачи, които ме бяха вече забелязали и спряха конете си за няколко мига. Размениха две-три думи и после се насочиха

към мен. Наоколо земята бе толкова камениста, че по нея не бяха останали никакви следи. Следователно те нямаше как да разберат, че не бях сам тук.

В този момент аз се изправих спокойно и взех карабината в ръка. Червенокожите се спряха на десетина крачки пред мен и застаналият най-отпред попита:

— Какво прави бледоликът в тези планини?

— Белият човек си почива от дълъг път.

— Откъде идва той?

— От бреговете на Рио Гранде.

— А накъде е тръгнал?

— Уф! — възкликна в този момент един друг, преди още да бях отговорил на последния въпрос. — Воините на команчите са виждали този бял човек край водите на Пекос. Той беше там с Ма-рам, сина на вождата То-кай-хун. Той стреля по двамата бледолики, преследвани от моите братя!

И тъй, този човек беше от петимата команчи, които бяха виновни за бягството на двамата Моргановци, понеже в същото време се бяха нахвърлили върху мен. Не успях да го позная сега, защото тогава лицето му бе покрито с боите на войната, а освен това бях имал възможност да видя индианците за съвсем кратко време.

— Къде отиде после бледоликът с Ма-рам? — попита ме предводителят им, след като чу това изявление.

— В лагера на команчите.

— А къде и как се срещна бледоликът с Ма-рам?

— Плених го в долината, където той беше останал, след като воините на команчите нападناх Винету, Безухия, един друг бледолик и един негър.

При този отговор команчите посегнаха към ножовете си.

— Уф! — възкликна предводителят им. — Бледоликът е пленил Ма-рам! Ами какво стана с другите червенокожи мъже?

— Не съм им причинил никакво зло. Единия връзях, а останалите четирима нямаха ни очи, ни уши, за да видят и чуят, че отведох със себе си сина на вождата.

— Но Ма-рам не беше вързан, когато го срещнахме заедно с бледоликът — отбеляза другият индианец.

— Аз му свалих ремъците, понеже ми обеща да ме следва покорно до вигвамите на команчите.

— Уф! Каква работа е имал белият човек там?

— Исках да освободя вождата на апачите и Безухия. Плених четиримата вождове на ракурсите и ги освободих само срещу техните пленници. Тези пленници получиха разрешението да тръгнат с мен, а команчите ни дадоха като преднина четвъртината от денонощието.

— И пленниците избягаха, така ли?

— Да!

Правеше ми удоволствие да ядосвам червенокожите с описанието на тези събития. И наистина, ето че в този момент предводителят на малкия отряд избухна:

— Тогава бледоликът трябва да умре!

Той взе пушката си. Останалите имаха само лъкове и стрели.

— Ако се стигне до сражение, то червенокожите мъже ще умрат, преди още да са вдигнали оръжията си, понеже аз не се страхувам от осем индианци — заявих нехайно. — Но воините на команчите няма да ми сторят нищо лошо, като им кажа, че още днес биха могли да заловят Безухия, Винету и другите двама.

— Уф! Къде?

— Тук!

Посочих наляво и после надясно.

— Ето там е Винету заедно с Безухия, а пък там е другият бял с чернокожия човек. Спътниците ми се бяха показали от едната и от другата страна и държаха пушките си готови за стрелба. В същото време аз бързо отскочих няколко крачки назад и се прицелих с карабината си в предводителя.

— Червенокожите мъже са наши пленници. Нека слязат от конете си! — заповядах им аз.

Те бяха с трима повече от нас, обаче ги превъзхождахме с нашите пет пушки. Нямаха никаква възможност за бягство нито напред, нито назад и ето защо не се учудих, че предводителят им остави своята пушка и попита:

— Не вижда ли моят бял брат, че червенокожите мъже не са тръгнали по бойната пътека?

— И въпреки това искаха да ме убият! Обаче белият човек не желае да пролива кръвта на своите червенокожи братя. Нека слязат от конете си и изпушат с нас калюмета на мира!

Те се поколебаха да последват моята подкана, зад която можеше да се крие някоя военна хитрост.

— Как се казва моят бял брат? — попита червенокожият.

— Наричат ме Поразяващата ръка.

— Уф! Тогава можем да вярваме на думите му. Нека моите братя слязат от конете!

Той свали лулата от врата си и седна до мен. Неговите другари последваха примера му.

Моите спътници се приближиха и също насядаха. Лулата бе натъпкана и тръгна да обикаля от ръка на ръка. Но когато Бърнард я подаде на Винету, той отказа да я вземе и рече:

— Вождът на апачите седи заедно с команчите само защото неговият брат говори с тях, но Винету няма да вземе калюмета от техните ръце. Нека не забравят Мапими, където те упорито отхвърлиха всички мирни предложения на апача.

Команчите се престориха, че не чува тези думи. Отново се обърнах към предводителя им:

— Червенокожите мъже се втурнаха по дирите на двамата бледолики предатели, нали?

— Моят брат го чу вече.

— А догониха ли ги?

— Не. Белите се добраха до територия, където живеят врагове на команчите, и ние трябваше да се върнем.

— Но как успяха негодниците да офейкат, след като нямаха коне!

— Те откраднаха жребците на команчите.

— Ах! Та нямат ли команчите очи да видят крадеца, или пък уши, за да чуят стъпките му?

— Бяха се събрали около гробницата на своя вожд, а когато се върнаха при конете, пазачът им беше убит и две от най-хубавите животни липсваха.

Това бе единственият възможен начин за двамата Моргановци да си спасят кожата.

Наистина, необходима е голяма дързост да рискуваш да се промъкнеш в тила на преследвачите си, на команчите, и да отвлечеш конете им. Двамата разбойници бяха смели мъже и не биваше да бъдат подценявани като противници. Но все пак трябваше да ни паднат в ръцете, та дори и да се наложеше да ги гоним около цялото земно кълбо. Ето защо срещата ни с тези команчи беше добре дошла за мен.

Те не останаха да почиват дълго. Едва когато си тръгнаха, аз ги попитах:

— Къде видяха моите червенокожи братя следите на белите мъже за последен път?

— На два дни езда оттук. Моят брат иска да ги преследва?

— Да. Свършено е с тях, ако ги срещнем!

— Уф! Олд Шетърхенд изказа горещото желание на команчите. Нека той язди все към залез слънце и щом измине един ден ще стигне до голяма долина, която се простира от юг на север. Да продължи през долината на север, докато намери едно място, където е горял огън!

После нека прехвърли с коня си височината и продължи, докато се срещне с водата, която тече на запад. Нека я следва. Ще намери два пъти пепелта от огньовете им. Но при втория огън воините на команчите бяха принудени да тръгнат обратно, понеже там започват ловните полета на навахите.

— А колко далече бяха моите братя от преследваните, когато се видяха принудени да се върнат?

— Нямаше и един ден езда. Червенокожите воини щяха да продължат преследването, обаче в долините съзряха вигвамите на своите неприятели, където сигурно щяха да намерят смъртта си.

— Воините на команчите могат да кажат на То-кай-хун и на другите трима вождове, че Винету, Безухия и Поразяващата ръка ще догонят двамата предатели. Нека Ма-рам си спомня често за Поразяващата ръка, защото и белият ловец ще мисли за него.

— А Винету, апачът, ще преследва ли воините на команчите?

— Не. Той е техен враг, обаче те изпушиха калюмета на мира с неговите братя. Той ще ги остави да си вървят.

Команчите се метнаха на конете и си тръгнаха. Ние сторихме същото. Те отнасяха на изток вестта за нашата среща, а ние пък поехме на запад с увереността, че ще заловим двамата Моргановци.

По нашия път видяхме, че описанието, дадено ни от индианците, бе съвсем точно. Тъй като Винету и аз се намирахме в приятелски отношения с навахите (Виж том-37 «Краля на петрола» — Б. нем. изд.), можехме да се отбием при тях. Там разбрахме, че търсените от нас хора са останали само няколко часа и са питали за най-близките пътища, водещи към Колорадо. Бяха споменавали и за езерото Моно и макар да бяхме на няколко дни път зад тях, все пак дотук следите им бяха тъй ясни, че можехме да бъдем сигурни в скорошната ни тъй желана среща с тях.

Насочихме се към Сиера Невада, а после препуснахме през обширна равнина с многобройни следи от бизони, която се беше проточила покрай източните склонове на величествената планина. Много ни се искаше да срещнем някои от тези животни, понеже от дълго време ядохме само сушено месо и макар и да имахме запаси за още няколко дена, все пак прясното филе или бут на някой бизон или на някоя млада юница щеше да ни е добре дошло.

По тази причина аз и Бърнард, който досега не беше участвувал в лов на бизони, се отбихме вдясно от нашия път, където храсталците и различните ниски дървета ни караха да предполагаме, че може да се намери вода, а тя бе условие и за присъствието на бизони. Вече бе настанало знойно пладне и по това време този дивеч с удоволствие се разхлажда във водата или пък преживя близо до нея.

И наистина, изглежда, било писано надеждите ми да се сбъднат, защото на хоризонта се появи група от четири животни, към които ние незабавно се насочихме. За съжаление вятърът духаше откъм гърба ни, тъй че скоро животните ни забелязаха. Видяхме се принудени да пришпорим конете до краен предел. И ето че сега враният жребец на Ма-рам блестящо доказва качествата си. Той летеше с такава бързина, сякаш бях някой жокей, лек като перо. Конят на Бърнард изостана далеч назад. Тази великолепна черта на животното ме накара да изпитам и едно друго негово качество, което много се цени в Запада. А именно реших да не използвам карабината си, а ласото. Моето ласо нямаше ухо, а пръстен, през който ремъкът на клупа се движи много по-сигурно и по-добре, отколкото през коженото ухо, използвано от индианците.

Недалеч от един върбалак догоних животните и забелязах, че не бяха бизони, ами говеда, излезли на паша. Стадото се състоеше от един много силен бик и три крави, от които си избрах една, чиято загладена кожа ме караше да предполагам, че месото ѝ бе крехко. Отделих я от останалите животни, приближих се отстрани и хвърлих ласото. И сега моят кон доказва превъзходните си качества. Щом ласото изсвири във въздуха, жребецът, без да чака подкана, бързо се обърна, наведе силно напред тялото си и запъна крака в земята. Клупът се затегна около врата на кравата, последва мощно дръпване, което принуди коня ми почти да седне, но той все пак остана на крака и здраво изпъна ремъка, завързан за предната част на седлото. Кравата бе съборена на земята. Сkochих от коня, измъкнах ножа си и със силен удар в тила я довърших. Жребецът, който ме следеше с поглед, отпусна ласото. Приближих се до това славно животно и започнах да го милвам по врата, а то от благодарност потърка глава в рамото ми.

Измъкнах клупа на ласото през главата на кравата и тъкмо се канех да ѝ разпоря корема, когато се появи Бърнард.

— Закъснях! — завайка се той. — Да продължа ли подир другите?

— Не. Това месо ни стига. А и тук можеш да помогнеш.

Той слезе на земята, а аз обърнах кравата на другата страна. Едва тогава забелязах, че тя имаше дамгосан някакъв знак.

— Така си и мислех. Това животно е от стадото на някоя естансия или ранчо.

— Ами имаме ли право да убиваме такава крава? — попита Бърнард.

— Да. В тези райони само кожата на говедата има някаква стойност. Обичаите разрешават на всеки пътник да убие някое добиче за лични нужди, обаче той е длъжен да предаде кожата на собственика.

— Тогава ние трябва да му занесем кожата, така ли?

— Не е точно така. Ако наблизко се намира някое ранчо, в такъв случай е необходимо само да съобщим на хората къде могат да намерят кожата.

Кравата лежеше най-много на пет крачки от споменатия храсталак. Едва бях свършил с обяснения си, когато дочух остър звук и Бърнард нададе вик. Вдигнах глава от моята работа и успях да забележа как той бе повлечен с ласо през тясната открита ивица между храсталаците. Грабнах лежащата до мен карабина «Хенри», бързо прекосих храсталака и забелязах един конник, облечен по мексикански, който се отдалечаваше в галоп, влачейки след себе си Маршъл.

В случая нямаше място за колебания, иначе Бърнард щеше да бъде влачен с ласото, докато умре. Мигновено вдигнах карабината, прицелих се в коня на ездача и натиснах спусъка. Животното направи още няколко крачки и рухна на земята. Изтичах до него. Човекът беше излетял от седлото. В този момент той се изправи на крака и щом ме съзря, зарязва всичко и си плю на петите.

Не можех да го гоня, защото най-напред трябваше да се погрижа за Бърнард. Ласото беше пристегнало ръцете му тъй здраво към тялото, че той нямаше възможност да се помръдне. Незабавно го освободих и за щастие се оказа, че е пострадал съвсем малко и веднага успя да се изправи на крака, жив и здрав.

— *By Jove* — ама че пързалняне падна! — рече той, като си пое дълбоко дъх. — Какво искаше от мен този тип?

— Не знам.

— Защо не застреля него, ами коня?

— Първо, защото той е човек, а конят — животно, и второ, смъртта му нямаше да ти е от голяма полза, защото, както виждаш, ласото е закрепено за седлото и конят щеше да продължи да те влачи, макар и останал без ездач.

— Всъщност би трябвало и сам да се сетя — обади се Бърнард, опипвайки цялото си тяло, за да разбере, дали не е пострадал.

— Ела да се върнем при кравата! — напомних му аз. — Нека побързаме да свършим работата си с нея, защото тук не ми се струва вече тъй безопасно.

— Мислех, че тук не сме изложени вече на подобни опасности, тъй като териториите на индианците останаха зад нас.

— Много се лъжеш. Вече се намираме в онези опасни райони, където вместо «индиос бравос» (испанците са нарекли така свободно скитащите червенокожи), вилнеят мексикански разбойници и бандити от американските щати. Скоро ще чуеш за тях, а може и да ги видиш!

Взехме само най-хубавите парчета месо от кравата, натоварихме ги зад нас на седлата и се постаряхме да догоним нашите хора. Това не се оказа особено трудно, понеже междуременно те бяха спрели. Щом Цезар съзря месото, се развика още отдалече:

— О-о, а-а, ето масса идват с бифтек! Цезар веднага донесат дърва, напалят огън и опекат бут на бизон!

Оставихме го да върши каквото намери за добре и докато той старателно изпълняваше ролята на готвач, ние обсъдихме нашето последно приключение. След като печеното придоби необходимия цвят, човек можеше направо да се смае от големината на късовете, които започнаха да изчезват зад дебелиите бърни на негъра. Той бе толкова силно погълнат от това занимание, че изобщо не обърна внимание на възкликанието на Марк:

— Behold, отсреща ездачи ли се задават или са само коне?

Погледнах през бинокъла.

— Ездачи... трима... петима... осем.

— Дали ще ни видят?

— Разбира се. Сигурно отдавна вече са забелязали дима.

— А що за хора са?

— Мексиканци, ако се съди по широкополите шапки и високите седла.

— Тогава нека например се позаловим за оръжията си. Това посещение би могло да е във връзка с вашия ездач с ласото!

Групата ездачи се спря на известно разстояние от нас. Всички бяха мексиканци, както изглеждаше — един ранчери и седем ратаи. В един от тях разпознах човека, чийто кон бях

застрелял. Очевидно те се съвещаваха, после се разпръснаха наляво и надясно, образуваха кръг и ни обградиха.

— Тези мъже, изглежда, искат да разговарят с нас, хи-хи-хи-хи! — закиска се Марк, дребосъкът, по онзи начин, който винаги бе сигурен признак, че се чувства развеселен. — Заемам се например съвсем сам да се справя с всичките!

Кръгът от ездачи постепенно се свиваше, докато най-сетне радиусът му достигна най-много дванадесетина конски дължини. След това предводителят им излезе един-два метра напред. Заговори ни на смесицата от английски и испански думи, която обикновено се използва в онези райони.

— Кои сте вие?

Марк му отговори:

— Ние сме мормони от големия град край Соленото езеро и отиваме в Калифорния като мисионери.

— Няма много да ви провърви, помнете ми думата. А кой е този индианец?

— Той не е индианец, а ескимос от Нова Холандия. Ако работите ни наистина не потръгнат добре, тогава ще го показваме на хората за пари.

— Ами негърът?

— Не е никакъв негър, ами лойър (Лойър (англ.) — адвокат — Б. пр.) от Камчатка, който има съдебно дело в Сан Франциско.

Този човечец, изглежда, не беше запознат с географията по-добре от средния мексиканец.

— Хубава компания, няма що! — промърмори той. — Трима мормонски мисионери и някакъв чуждоземен адвокат ми открадват една крава, а после се опитват да убият един от моите вакероси ((исп.) — пазач на стада добитък, аналогично понятие на американския каубой — Б. пр.)! Ще ви дам да разберете какво означава това. Вие сте мои пленници и ще дойдете с мен в ранчото ми!

Марк се извърна към мен и с лукаво изражение на лицето ме попита:

— Да отидем ли, Чарли? Може би в ранчото ще има нещо повече за хапване отколкото тук.

— Можем да опитаме. Ако този човек не е някой естансиеро с неколкостотин подчинени, а е само дребен ранчери, тогава не би могъл да ни стори нищо лошо.

— Well, нека в такъв случай си направим това удоволствие. Той отново се обърна към мексиканеца:

— Сеньор, наистина ли ще се занимавате с нас заради една такава дреболия?

— Не съм никакъв сеньор, а дон, гранд. Наричат ме дон Фернандо де Венанго-и-Колона де Молинарес де Гахалпа-и-Ростредо, запомнете го!

— Neigh-day, брей, че знатен господар! Значи ще трябва да ви се подчиним, но се надявам, ще бъдете милостив към нас.

Ние не направихме никакъв опит да се съпротивяваме. Станахме от местата си, изгасихме огъня и възседнахме конете. Цезар се хилеше доволен:

— О-о, а-а, хубаво! Негър Цезар сме лойър от... от... Цезар вече съм забравил! В ранчо ще съм много хубав храна и напитка и Цезар там живеят съвсем твърде много добре!

Заобиколени от всички страни, потеглихме в бесен галоп, тъй като мексиканците не са свикнали да яздят иначе. В това време ми се предложи чудесната възможност да огледам облеклото на тези хора.

То е много живописно и красиво и едва ли облеклото в някоя друга страна би могло да се сравни с него. Главата е покрита от ниска шапка с много широка периферия, тъй нареченото сомбреро. То се прави от черна или кафява филцова материя или се изплита от мека и фина трева, известна и в Европа. Тези шапки са дошли вече и при нас под името «панаме» или панамена шапка. Периферията на шапката на един сеньор, т. е. на някой господар, пък бил той естансиеро, ранчери или разбойник, е винаги подвита нагоре от едната страна и на нея е закачена тока от злато или месинг, украсена със скъпоценни камъни или късчета цветно стъкло. Тя поддържа периферията подгъната, а същевременно крепи и красивото перо, чиято стойност е различна в зависимост от състоянието на собственика на шапката. Във всеки случай тази украса никога не бива да липсва.

Мексиканецът носи къс елек, отворен отпред, със силно цепнати ръкави. Както тези ръкави, така и шевове на гърба и двете гръдни парчета са извезани по най-красивия възможен

начин. За тази цел се използват тънки фини шнурове от вълна, памук или коприна, нишки от обикновени метали или злато и сребро.

Около врата се увива черна кърпа, която се връзва отпред така, че да се образува малък възел. Краищата на тази кърпа са толкова дълги, че биха достигнали под пояса, ако подобен начин на носене не противоречеше на обичая. Те се премятат назад върху раменете, което придава на мексиканеца твърде живописен вид.

Панталонът има особена форма. Горе той е много тесен и е плътно прилепнал около кръста и ханша. Но от чатала надолу става все по-широк и по-широк. Долната част на крачолите е два пъти по-широка от колана на панталона. Освен това крачолите са цепнати от външната си страна, украсени са с широки ширити и богато взмо, а самата цепка е обшита с копринен плат, чийто цвят се подбира така, че силно да контрастира с цвета на самия панталон.

И ботушите, изработени от фина лакирана кожа, имат винаги красиво извезани кончови. Непременно са снабдени с шпори с грамадни размери. Те са направени или от сребро, или от хубава ажурена стомана, или от лош месинг, или пък дори от рог. Острият връх, изработен от кост, е напълно способен да причини дълбоки рани в хълбоците на нещастния кон. Големината на тези шпори надминава размерите на които и да било шпори на покритите с броня рицари от средновековието. Заедно с вилката дължината им като нищо достига двадесет и пет сантиметра, от които най-малко петнадесет сантиметра се падат на правата част, която носи «колелото». Онова, което ние наричаме «колелце» и има при нас размерите на средно голяма монета, при мексиканците е с формата на звезда с дванадесет лъча и диаметър от петнадесет сантиметра. Цялата шпора тежи около килограм, а често и значително повече.

Всички мексиканци са ездачи. Конете им са добре дресирани, извънредно пъргави и са способни да понесат всякакви трудности и несгоди. Освен това мексиканците са много сръчни в употребата на всички видове оръжия. Кажи-речи и през нощта не се разделят с тях и при най-малкия повод са готови да ги използват.

Те достигат особено голямо майсторство в употребата на един модел дълъг кавалерийски пистолет с нарязи в цевта, който е с такава конструкция, че винаги може с едно-единствено натисване да се постави на приклада на пушка, като по този начин пистолетът се превръща в карабина. Това оръжие в ръката на някой мексиканец улучва целта съвършено сигурно от сто и петдесет крачки, понеже разстоянието между нарезите в цевта е по-малко от обикновено, тъй че куршумът получава по-силно въртливо движение около оста си и трудно може да бъде отклонен от предвидената траектория. Съобразно с особената конструкция в зарядната камера е необходимо да се слага малко количество барут, поради което оръжието не «рита». То е направо безценно в ръката на някой опитен стрелец, а конете са дресирани тъй добре, че от седлото може да се стреля и с лице, и с гръб към неприятеля. Достатъчно е да покажеш карабината на коня и тогава по време на прицелването и стрелбата умното животно остава тъй неподвижно, сякаш е издялано от камък или излято от бронз.

Друго, едва ли не още по-опасно оръжие от този безпогрешен кавалерийски пистолет, е ласото, онази страшна кожена примка, с която опитният ездач спира лудия бяг на дивия бик, улавя пумата по време на нейния скок, връзва и обезврежда хора както когато нападат, тъй и когато бягат. Ласото, което представлява кожен ремък с дължина около дванадесет метра, завършващ накрая с примка, се хвърля по хора и животни най-често по време на галоп и може би само в един от стотина случаи се пропуска целта. Упражненията с ласо започват още от детска възраст и най-сетне се постига такова съвършенство, сякаш човекът и ласото са слети в едно неделимо цяло. То се подчинява не само на ръката, а би могло да се каже, че се подчинява още на самата мисъл, понеже смъртоносната примка полита точно натам, накъдето пожелае ездачът, било то в игра и на шега, било по време на упражнения и състезания, или в безмилостна борба на живот и смърт.

Качи ли се мексиканецът на коня си, той прикрепя за седлото и пончото си — наметка, прилична на одеяло, която може да покрие цялото тяло и в средата има отвор за главата, тъй че, като се навлече, половината от пончото се спуска отпред по гърдите, а другата половина надолу по гърба.

Седлото и сбруята на конете не отстъпват по стойност на облеклото на ездачите. Навсякъде по седлото, юздите и оглавника има сребро, а понякога и злато. Мундшукът на юздата на богаташките коне е винаги от тежко чисто сребро, а верижките, които красят юздите, не са кухи, а се изработват плътни, и то от чисто злато. Понякога мундшукът заедно с всички украшения струва само петдесет ескудо, но често стойността му възлиза и на петстотин ескудо де оро (Златно ескудо равно на 8,25 марки — Б. пр.).

Всички коне носят прочутото, но също и придобило мрачна слава, необикновено високо испанско седло, тъй че седне ли веднъж ездачът на него, вече е почти невъзможно да падне. А ако той е поне донякъде сръчен, на коня вероятно ще му бъде доста трудно да го хвърли на земята. Плътното долепеното до гърба облегалo на седлото се издига чак дотам, откъдето започват късите ребра. Предната част на седлото е също много висока, и тъй като завършва с един месингов издатък, дълъг около петнадесетина сантиметра, чийто край обикновено представлява конска глава, то тя достига до височината на гърдите на ездача.

От седлото до подопашния ремък се спуска броня от твърда дебела кожа, която пази задницата и хълбоците на коня. В наше време ездачите обикновено не я поставят, обаче предприемат ли пътуване, често я взимат, и то преди всичко, защото по нея има значителен брой джобове, джобчета и кобури, които са много практични. Тази броня носи смешното име «кола де пато». ((исп.) — патешка опашка — Б. пр.)

Стремената, често закачени на сребърни вериги, се изработват, общо взето, от дърво и в стари времена са представлявали истински обувки, които са покривали стъпалото на крака и са го предпазвали от всякакво нараняване. Дървените обувки са изчезнали, обаче дървените стремени са се запазили. За да бъде все пак защитена от нараняване долната част на крака, отпред на стремени са поставени «тапагерес» ((исп.) — кожено покривало, щит — Б. нем. изд.), които обгръщат предната част на стъпалото и са красиво извезани с метални нишки. Много богатите хора имат стремени от ажурена желязна ламарина, представляващи скъпоценна изработка от онзи тип, който днес виждаме в оръжейните музеи. Тъй като ездачът се стреми да се защити срещу всичко възможно, то той окача на предната част от седлото и две «армас де п-ело», които се спускат надолу от двете страни на коня. Това са здрави груби кожи от коза с окосмената страна навън, с които в дъждовно време се покриват бедрата и колената. А когато конете минават през трънливи храсталаци, кожите добре предпазват краката от разраняване...

След около половин час пред очите ни се появи някаква постройка и ние предположихме, че е ранчото. Влязохме в просторния двор в галоп и там слязохме от конете.

— Сеньора Еулалия, сеньорита Алма, елате, елате и вижте кого ви вода! — извика ранчерото високо на испански по посока на главната сграда.

На гласа му се отзоваха две същества, които изхвъркнаха навън през вратата с такава бързина, че аз неволно преиначих мислено стиховете на Шилер:

«Тогаз избълваха двукрилите врати ведно и ненадейно две жени»... (Авторът има предвид Шилеровото стихотворение «Ръкавицата» — Б. пр.)

Да, както чухме те бяха дами, една сеньора и една сеньорита, само че външността им с нищо не го издаваше. И двете бяха боси и гологлави. Но не беше възможно веднага да се установи дали странната сплътсена маса върху главите им беше коса, или не. Къси поли закриваха горната част на краката им, докато надолу по тях бе полепнала такава кал и мръсотия, че човек като нищо би си помислил, че са обути във високи ботуши. От кръста нагоре бяха облечени само в някакви блузи, които преди години са били може би бели, обаче сега имаха такъв вид, сякаш са били използвани за почистване на някоя камина. Та тези две дами излетяха като стрели през вратата, спряха се и с широко отворени уста нахално се зазяпаха в нас.

— Що за хора ни водите, дон Фернандо де Венанго-и-Коло-на? — извика пискливо по-възрастната от тях. — Знаете ли каква работа ще падне, щом петима гости ще трябва да ядат, да пият, да се веселят, да пушат и да спят! Не обичам такива неща! Няма да го позволя! Предпочитам веднага да се махна оттук и да ви оставя сам в това мизерно ранчо заедно с цялата ви сбирщина. Как ми се иска никога да не се бях вслушвала в увещанията ви да напусна моето хубаво Сан Хосе и...

— Майко — прекъсна я по-младата жена, посочвайки към Маршъл, — знаеш ли на кого прилича този сеньор тъй много? На моя мил дон Алано!

— Може да му прилича, ама не е той! — отговори другата, очевидно разлютена от прекъсването на нейното неповторимо словоизлияние. — Кой са тези мъже и кой ще върши работата, която ще ни отворят? Аз и никой друг! А туй хич не е без значение, щом като и без друго трябва да се грижа за едно домакинство, където работата край няма! Често чак свят ми се завива от толкоз много работа, а сега на всичко отгоре и тези петима непознати гости ще...

— Но сеньора Еулалия, та те изобщо не са никакви гости! — успя да я прекъсне едва сега ранчерото.

— Не са гости ли? А какво са тогава дон Фернандо де Гахалпа-и-Колона?

— Пленници, сеньора Еулалия.

— Пленници ли? Ами защо са пленени, дон Фернандо де Венанго де Молинарес?

— Скъпа моя сеньора Еулалия, те убиха една наша крава и трима вакероси.

Безсрамието, с което дон Фернандо умножаваше нашите злодеяния, бе наистина смайващо.

— Една крава и трима вакероси! — възкликна тя, като плесна с почернелите си от мръсотия ръце така, че конете ни изплашено наостриха уши. — Та това е страшно, ужасно, нечувано! Заловихте ли ги на местопрестъплението, дон Фернандо-и-Колона де Гахалпа?

— Не само на едно, ами на всички местопрестъпления, сеньора Еулалия. И цялата работа не свърши само с убийство, ами после последва изпичане и изяждане.

Очите на донята станаха двойно по-големи.

— Изпичане и изяждане? На кравата или на тримата вакероси, дон Фернандо де Гахалпа-и-Ростредо?

— Най-напред на кравата, сеньора Еулалия.

— Най-напред! А после, дон Фернандо де Венанго?

— После ли? После нищо, понеже им нарушихме спокойствието и им попречихме да свършат останалото. Пленихме ги и ги довякохмe дотук, сеньора Еулалия.

— Пленихте ги и ги довякохте! О-о, цял свят знае, какъв храбър рицар сте вие! Ами кои са тези хора, дон Фернандо де Молинарес-и-Колона?

— Тримата бели са мисионери от града на мормоните и са тръгнали за Сан Франциско, за да покръстят Калифорния.

— Помощ, помощ! Мисионери, които крадат крави, убиват вакероси, а после искат да ги изядат! Продължавайте, дон Фернандо де Ростредо-и-Венанго!

— Този чернокож, който досущ прилича на негър, е някакъв си адвокат от... от.. нейде от Огнена земя. Кани се да отиде в Сан Франциско, та да отмъкне по нечестен път някакво наследство, сеньора Еулалия!

— Да го отмъкне ли? О, тогава не е никак чудно, че отмъква и крави, и вакероси! А последният, дон Фернандо де Колона-и-Гахалпа?

— Той изглежда също като някой индио браво, обаче е хотентот от... от... от Гренландия. Искане да показва мисионерите срещу пари, сеньора Еулалия!

— О! О! О! Какво ще ги правите тези хора, скъпи ми сеньор дон Фернандо де Молинарес-и-Гахалпа де Венанго-и-Ростредо?

— Ще наредя да ги обесят и застрелят. Сеньора Еулалия, извикайте всички мои хора да дойдат тук!

— Всички ваши хора? Та те всички са вече тук с изключение на старата негърка Бети, а ето че и тя се мъкне насам. Но едва сега ми прави впечатление, че никой не липсва, а нали казахте, дон Фернандо-и-Ростредо де Колона, че тези мъже са убили трима от вашите вакероси!?

— Това все ще се изясни, сеньора Еулалия. Хора, залостете всички порти и врати, за да не избягат пленниците! Веднага ще започна да ги съдя най-строго.

Всичко на всичко имаше една-единствена порта, която бе тъй здраво затворена с огромно мандало, че добрият дон заедно с всичките си хора ни беше съвсем сигурно в ръцете.

— Тъй! — обади се ранчерото. — А сега ми донесете стол! Конете заедно с конете на пленниците да бъдат вързани за гредите и след това можем да започваме!

Не попречихме на вакеросите да изпълнят тази заповед. С отдалечаването на конете се получи необходимото ни пространство. Впрочем ние никак не се страхувахме от предстоящия съдебен процес.

Донесоха се три стола. На средния от тях зае място дон Фернандо, а от двете му страни, в описаните вече «съдийски одежди», се настаняха сеньора Еулалия и сеньорита Алма. Ние се скупчихме близо един до друг, а вакеросите ни заобиколиха.

— Най-напред ще ви питам за имената ви — поде ранчерото. — Как се казваш ти?

— Цезар — отговори негърът, към когото бе отправен въпросът.

— Типично име на мошеник. Ами ти?

— Винету.

— Винету ли? Крадено име, защото тъй се казва най-великият и прочут индиански вожд. А ти?

— Маршъл.

— Чу ли, че той се казва също като него? — подхвърли веднага сеньоритата, обръщайки се към своята майка.

— Име на янки — обади се ранчерото, — а всички янки са негодници. Ами ти?

— Безухия.

— И това име е откраднато, понеже тъй се казва един стар и опитен скаут, който надлъж и нашир е известен като храбър ловец и минава за най-прочутия враг на индианците. Ами ти?

— Поразяващата ръка.

— Пак крадено име. Вие сте не само разбойници, ами и нагли лъжци!

Пристъпих малко напред, тъй че се озовах близо до онзи коравосърдечен вакеро, който беше влачил с ласото си Бърнард и заслужаваше добър урок.

— Ние не лъжем. Да ви го докажа ли?

— Докажи го!

Мигновено юмрукът ми се стовари върху главата на вакерото и той рухна на земята, без да гъкне.

— Този юмрук не е ли наистина на ръка, която поразява?

— Дръж ме, Алма! Ще припадна, ще получа удар, ще се задуша! — извика сеньора Еулалия, разпери ръце и се отпусна в обятията на добрия дон Фернандо.

Той понечи да скочи на крака, но не можа да се освободи от пленителния си товар, който се бе вкопчил здравата в него. Разкрещя се за помощ, а сеньорита Алма започна шумно да му приглася.

На кон мексиканецът е много добър боец, но спеша ли се, става точно обратното.

Вакеросите не правеха изключение от това правило, защото, когато след моя юмручен удар ние петимата насочихме към тях карабините си, те явно изпаднаха в затруднение. Аз взех думата:

— Не се страхувайте, сеньори! Ако сте разумни, няма да ви се случи нищо лошо. Искаме само да ви обърнем внимание на едно дребно заблуждение, а после можете да постъпите с нас както намерите за добре.

След тези думи се приближих до столовете и направих дълбок поклон, изпълнен с почитание.

— Доня Еулалия, аз съм ценител на красотата и съм страстен почитател на женските добродетели. Ще ми разрешите ли да ви помоля да се съвземете и да ме дарите с погледа на вашите пленителни очи?

— А-а-а-х!

С една продължителна въздишка тя отвори малките си котешки очи и се опита да придаде на жълтеникавото си лице израза на сантиментален копнеж, но от него не изчезнаха страхът и смущението.

— Красива сеньора, сигурно сте чували за «cours сTamour», за онези дворцови обичаи в стари времена, когато начело на съда е заставала най-чаровната жена и всеки е трябвало да се подчинява на нейната присъда. Начинът, по който иска да ни съди дон Фернандо, не може да е справедлив, понеже самият той е страна. Ние го молим да предаде тази власт във вашите нежни ръце и сме убедени, че присъдата ви ще накаже само истинския злодей!

— Действително ли имате такова желание, сеньор? — «изчурулика» тя с такъв глас, сякаш гласните й струни бяха посипани с дървени стърготини.

— Говоря напълно сериозно, доня Еулалия! Вярно е, че всъщност не сме в състояние да се представим пред вас във вид, подходящ на дама с вашите достойнства, понеже се

намираме от дълги месеци в Дивия Запад, обаче добрината е най-хубавото украшение на женския пол и ние се надяваме, че вие ще се вслушате в нашата молба.

— Наистина ли сте онези мъже, чиито имена споменахте? — попита тя, очевидно очарована от моите ласкателства.

— Да.

— Чухте ли, дон Фернандо де Венанго-и-Гахалпа? Тези прочути сеньори ме провъзгласиха за съдия, който ще ги съди самите тях. Знаете, че не търпя възражения. Съгласен ли сте?

Мексиканецът направи кисела физиономия, но, изглежда, не бе в състояние да излезе на глава със своята съпруга, а и навярно бе радостен, че пак можеше свободно да диша.

— Заемете се с изпълняването на тази служба, сеньора Еулалия! — каза той. — Убеден съм, че ще обесите тези скитници.

— Ще получат каквото са заслужили, дон Фернандо де Колона-и-Молинарес!

След тези думи тя се обърна към мен.

— Говорете, сеньор. Давам ви думата!

— Представете си, доня Еулалия, че вие като гладен и изморен скитник срещнете из саваната една крава, с чието месо бихте могли да заситите глада си. Имате ли право да убиете кравата, при условие че ще предоставите кожата ѝ на нейния собственик?

— Разбира се.. Такъв е обичаят навсякъде!

— Не. Не е така навсякъде... — опита се да се намеси ранчерото, обаче тя бързо го прекъсна.

— Мълчете, дон Фернандо! Сега аз заповядвам тук и вие имате право да говорите, когато аз ви подканя.

Той покорно се отпусна назад върху облегалото на стола. От израженията на лицата на вакеросите също можеше да се заключи, че в действителност сеньора Еулалия беше истинският господар на ранчото.

— В това се състои цялото ни престъпление, доня Еулалия — продължих аз. — После се появи вакерото, дето лежи ей тук на земята, и хвърли ласото си по сеньор Маршъл, застанал тук пред вас, след което го повлече с коня си. Щеше да го умъртви, ако не бях застрелял неговия жребец!

— Маршъл? — повтори тя въпросително. — Това име ни е скъпо. Един сеньор Маршъл, Алано Маршъл, живя известно време при сестра ми в Сан Франциско.

— Алън Маршъл? Може би е от Луисвил в Съединените щати? — осведомих се аз.

— Разбира се, разбира се, че е той! Познавате ли го?

— Ами да! Този сеньор се казва Бърнард Маршъл, ювелир е от Луисвил и е негов брат.

— Света Лаурета! Така е! Той беше ювелир, имаше брат, който се казваше Бернардо. Алма, сърцето ти не те е измамило. Сеньор Бернардо, елате в моите обятия, вие сте ми добре дошъл!

Този внезапен изблик на радост се нуждеше все пак от някакво допълнително обяснение. Макар че Бърнард страшно много се зарадва тъй неочаквано да получи някаква вест за своя изчезнал брат, той все пак предпочете само лекичко да поднесе ръката на сеньората в близост до устните си, отколкото да се озове в нейните прегръдки.

— Тръгнал съм да търся моя брат — поде той. — Къде се намира сега той, доня Еулалия?

— Алма, моята дъщеря, беше на посещение при сестра ми — обясни повелителката на ранчото. — Когато е трябвало вече да се връща, той се канел да отиде в златните мини. Сеньор Бернардо, всички тези мъже ваши приятели ли са?

— Всички! Дълга им твърде много, дори свободата и живота си. Този сеньор Шетърхенд ме избави от гладна и жадна смърт, от ръцете на стейкманите и от пленничество при команчите.

Тя отново плесна с ръце.

— Нима е възможно? Такива приключения ли сте преживели? О, трябва да ни ги разкажете! Но как така сте мормон, а пък вашият брат не е?

— Не сме мормони, доня Еулалия! Само се пошегувахме.

Достопочтената жена бързо се извърна към ранчерото.

— Чухте ли, дон Фернандо де Венанго-и-Гахалпа? Те не са нито миртопи, нито разбойници и убийци! Моята присъда е да бъдат освободени. Те ще са наши гости и ще останат у нас колкото си искат. Алма, тичай бързо в кухнята и донеси бутилката с босилков джулеп

((англ.) — В случая силно спиртно питие, смесвано с доста захар и различни ароматни треви — Б. пр.). Трябва да пийнем за добре дошли.

Щом чу думата «джулеп», лицето на ранчерото изведнъж се проясни. Изглежда, че той влизаше в допир с въпросната бутилка само при особено тържествени случаи и ето защо ние не можехме да му се сърдим, че се радваше и гледаше на нашето появяване именно като на такъв случай. Стана ми ясно, че бутилката ще е най-доброто средство за нашето помиряване.

Сеньорита Алма скочи и изприпка тъй чевръсто, та ми се стори че виждам как се разхвърчаха корички мръсотия от краката ѝ. Върна се също тъй бързо, носейки обемисто тумбесто шише и чаша със съответната големина.

Който знае каква долнопробна парцуца доставят янките в онези райони под името «джулеп», той със сигурност ще предположи, че ние най-много да сме лизнали от това питие, а пък дамите изобщо не са го опитали. По отношение на нас би трябвало да му дам право, обаче, и двете жени изпиха по една чаша с такова удоволствие, като че ли ставаше въпрос за «Люнел» (известен френски ликьор — Б. пр.). Винету не пи даже и капка, понеже изобщо не слагаше в уста огнена вода. Но ранчерото продължи да си налива дотогава, докато неговата стопанка без много церемонии му изтръгна шишето от ръцете.

— Не прекалявайте, дон Фернандо де Венанго-и-Рестредо-и-Колона! Знаете, че имам само още две бутилки от това питие. Отведете сеньорите в стаята! Ние, дамите, ще се издокараме най-напред, а после ще се погрижим да задоволим глада, който несъмнено всички изпитват. Ела, Алма! *Hasta luego* (I(исп.) — До скоро виждане — Б. нем. изд.), сеньори!

«Дамите» изчезнаха в една дупка на стената, зад която сигурно се намираше техният «будоар» или пък кухнята, а може би и двете заедно. А нас ранчерото ни отведе в помещението, което сеньора Еулалия бе почела с названието «стая», но нейде другаде то положително щеше да бъде наречено с думата «харман». В него имаше една маса и няколко скамейки, сковани от грубо одялани пръти. И тъй, можехме да седнем. Но в същото време забелязахме, че вакеросите незабавно се нахвърлиха върху конете ни, за да претърсват съдържанието на кобурите на седлата ни. Излязох навън, за да прибера на сигурно място кобурите и съдържанието им, понеже бях чувал, че най-добрите вакероси неизбежно са и най-големите джебчи. Наложих се да оставим Цезар при конете, за да ги пази, докато пасат пред портата. Той се заоплакваше горко от това решение.

— Маса сега ядат много добър хубав неща в стая. Защо Цезар трябва останат при коне?

— Защото си по-силен и храбър от Винету и Безухия, тъй че предпочитам да поверя на теб нашите добри коне.

— А, о, това съвсем вярно! Цезар съм силен и смел и ще внимава кой не нападне коне. Той остана доволен. Завърнах се в стаята, където заварих твърде едносричен разговор, докато най-сетне се появили дамите. Външността им бе съвсем променена. Бяха се облекли, сякаш бяха тръгнали на разходка по «Аламедата» в град Мексико (изискана улица в столицата Мексико с много паметници по нея. Предпочитано място за разходка — Б. нем. изд.)

Дрехите на мексиканките само понякога приличат на модерното европейско облекло. Даже и изтъкнатите дамски шивачки не знаят какво е това шапка. Затова пък при всички носии се среща типичното «ребосо», двуметров шал, който служи същевременно и за покриване на главата. Когато се намират в компания, жените го носят наметнат на раменете, горе-долу както правят и нашите жени. Но ако след сиестата се направи посещение при приятелки или пък ако вечерта се излезе на разходка, ребосото се слага на главата. То покрива спуснатата надолу коса и оставя лицето открито. Тъй като обикновено е от фина материя, подобна на воал, може да се използва също и като воал. В такъв случай то не само че покрива главата, лицето и раменете, ами загръща и цялото тяло.

Ребосото на знатните мексиканки трябва да е изтъкано от индиански ръце. или по-скоро би могло да се каже — изплетено. Тъй като в него е вложен трудът на две години, безспорно цената от осемдесет песо е умерена. Впрочем има и шалове, които струват двойно повече. Ето че сега нашите две дами се появили загорнати в такова ребосо. Бяха си измили лицето и ръцете. Краката им бяха обути в чорапи и обувки. Ако преди малко не бях видял двете в тяхното домашно, или по-скоро казано «ранчово» облекло, то поне по-младата щеше да ми направи твърде задоволително впечатление.

Те седнаха край масата и изцяло предоставиха подреждането ѝ на старата негърка. Не можеше да не привлече вниманието ми фактът, че непрекъснато говореха за сеньор Алано, в следствие на което у мен се зароди подозрението, че сеньорита Алма се бе опитала да хвърли мрежите си върху хубавеца ювелир и до ден-дневен не го беше забравила. Поднесените ястия бяха чисто мексикански: говеждо месо с ориз, оцветен керемиденочервено от червения пипер. Тестени изделия с чесън, сушен зеленчук с лук, овнешко месо, потъмняло от чер пипер, млади ярки, приготвени с лук и чесън. Устата ми така се подлюти, гърлото ми тъй се подлучи, а стомахът ми — подчесъни, че набързо можах да скалпя следните рими:

«Изгълтах всичко аз без страх,
но бях от ужас обладан,
във огън пламна бедний ми стомах,
изпълнен сякаш с врящ катран.»

Обаче нежните дами не бяха тъй чувствителни като Олд Шетърхенд и подсилиха удоволствието си с няколко големи глътки джулеп, последвани от неизбежната цигара. А за да не остане нашият Цезар с пръст в устата, един от вакеросите получи нареждане да изнесе навън при конете върху стара протрита сламена рогозка частта от яденето и пиенето, която му се полагаше. Любимият джулеп бе сипан в празната кутия от някаква помада. Може би, докато стигнеше до Цезар, долнокачествената напитка с помощта на козметичните остатъци в кутията щеше да се превърне в лековит и препоръчителен мехлем срещу циреи! И дума не можеше да става да продължим пътуването си още днес. Сеньорита Алма не се отделяше от моя добър Бърнард, а аз, нещастният уестман, трябваше да изкупувам моята добре пресметната любезност с постоянната компания на сеньора Еулалия. Колкото и «зъбата» да се беше показала тази «дама» още с първото си появяване, толкоз по-любезна бе сега всяка нейна дума. В обръщенията си към мене тя премина от Олд Шетърхенд през сеньор Карлос, та стигна чак до дон Карлос, а когато Бърнард разказа за своите преживелици и страдания, аз бързо напреднах до храбрия и доблестен Карлос. И най-сетне, когато станахме от масата, тя попита своя мил Карлос, какво ще занесе на съпругата си в Германия като спомен от своето пътешествие. Не можех да отвърна с лъжа на това толкова хитро подпитване. Казах ѝ, че нямам никакво право да взимам подобен подарък със себе си, понеже в графата за гражданското ми състояние бе отбелязано «неженено лице от мъжки пол». За да я оставя най-сетне да се посвети, на задълженията си към домакинството, аз ѝ казах, че трябва да нагледам нашите коне, и отидох при Цезар.

Негърът лежеше на земята по корем, правеше най-различни движения с крака и ръце, които си оставаха непонятни за мен, и същевременно издаваше толкова странни звуци, та останах с впечатлението, че разучава на някой явайски анклонг (Музикален инструмент, който тежи около 25 кг и се състои от 24 бамбукови тръби — Б. нем. изд.) странната модернистична Вагнерова музика.

— Цезар! При този вик той повдигна глава.

— О-о, масса... масса... масса!

— Какво има?

— О, о, о, масса-а-а-а! Цезар съм изял всичко, дето донесли, и сега горят огън в Цезар, сякаш Цезар съм печка. Масса помагат Цезар, инак Цезар умират!

Това бяха последиците от двата вида пипер, лука и чесъна! Кутията от помада бе съвсем празна. В случая бе необходима незабавна помощ, понеже храбрият Цезар правеше такива гримаси, сякаш вече умираше.

— Трябва да изпиеш нещо, което да успокои болките, иначе си загубен, бедни ми Цезаре! Какво предпочиташ: мляко, вода или джулеп?

Той бързо скочи на крака и ме погледна в загриженото лице с благодарност и някак си съучастнически.

— Масса, о, о, мляко и вода не помогнат! Само джулеп могат спасят нещастен негър Цезар!

— Тогава бързо тичай при доня Еулалия и ѝ кажи, че непременно ще умреш, ако незабавно не ти даде джулеп.

Негърът веднага хукна и след известно време наистина се завърна — просто не повярвах на очите си — с половин бутилка джулеп. Бяха му дали всичко, каквото бе останало от тези скъпоценни запаси.

— Мис Еула не искат дадат джулеп, ама Цезар казал, че него изпратили маса Чарли и тогава мис Еула дават веднага цял джулеп!

— Тогава пий, той ще ти помогне!

И вечерята бе сервирана в «стаята».. Сеньората седеше до мен. По едно време както си говорехме, тя ми прошепна:

— Дон Карлос, искам да ви разкрия една тайна.

— Каква тайна?

— Не тук! Излезте навън веднага след вечеря и елате при чинарите!

Значи рандеву! Не биваше да ѝ отказвам, понеже все пак съществуваше възможността да ми съобщи нещо важно. Докато се хранехме, конете бяха прибрани вътре в двора, но въпреки това малко по-късно заварих портата все още отворена. След вечеря излязох навън и се излегнах под чинарите. Обаче твърде скоро трябваше да се надигна от удобното си положение, защото сеньора Еулалия не ме накара дълго да я чакам.

— Дон Карлос — поде тя, — благодаря ви! Трябваше да ви помоля за този разговор, понеже искам да ви разкрия една тайна. Бих могла да го кажа и на някой друг, но избрах тъкмо вас, защото...

— ... защото седяхме един до друг и ви беше най-лесно на мен да определите среща тук, нали, доня Еулалия?

— Разбира се, сега слушайте. Сеньор Бернардо разказа за двама бандити, които преследвате. Те бяха в нашето ранчо.

— А-а, така ли! Кога?

— Тръгнаха си завчера, рано сутринта.

— В каква посока?

— През Сиера Невада към Сан Франциско. Моята дъщеря разговаря с тях надълго и нашироко за сеньор Алано и те решиха да го посетят.

Наистина нейното съобщение беше много важно, а аз лесно отгатнах взаимовръзката между нещата. Сеньоритата обичаше да говори за Алън пред кого ли не. Споменала е за него и пред двамата Морган, а те от своя страна с радост веднага са се възползвали от случая да отмъстят на Бърнард, като ограбят брат му, който несъмнено носеше у себе си значителни парични средства.

— А сигурна ли сте, доня Еулалия, че са били тъкмо двамата, които търсим? — попитах аз.

— Те са, понеже всичко отговаря на казаното от вас, нищо, че имената им бяха други.

— Разпитвали са подробно дъщеря ви за нейната сестра и сеньор Алън, така ли?

— Да. Дори трябваше да им даде нещо, което да служи като доказателство, че са били при нас.

— И какво беше това доказателство?

— Едно писмо, изпратено до мен в Сан Хосе от моя зет.

— А жив ли е още вашият зет?

— Да. Той е собственик на хотел «Валядолид» на Съгърстрийт и се казва Енрике Гонсалес.

— Кога ги е напуснала сеньорита Алма, за да се върне при вас в ранчото?

— Преди три месеца.

— Ще ми опишете ли най-подробно двамата мъже, на които сте дали писмото?,

Тя изпълни молбата ми и аз се убедих, че действително ставаше въпрос за двамата Моргановци. Тя можеше да ми съобщи всичко това най-открито и по време на вечерята. Но поради важността на известието не биваше да ѝ се сърдя, че ме беше накарала малко да се поразходя. Ето защо ѝ благодарих най-любезно, след което тя се отправи към портата. Когато малко по-късно влязох в стаята, моите спътници ме очакваха вече нетърпеливо. Искаха да спят, а трябваше да хвърляме жребий за разпределянето на постове, тъй като считахме тази мярка за необходима дори и тук, в ранчото. След като свършихме тази работа, легнахме да спим.

За да може читателят да си представи къде и как спяхме, трябва да бъде запознат с вътрешността на едно ранчо. В повечето случаи подобна сграда има в действителност едно-единствено жилищно помещение. По съвсем патриархален начин тук живее и спи заедно всичко живо, което принадлежи към този дом, включително и различните гости. С думите «всичко живо, което принадлежи към дома» често се имат предвид кравата, осигуряваща топло мляко, ездитните коне, овцете, свинете, кокошките, кучетата и котките. Подът е покрит с добре утъпкана глина, придобила твърдостта на камък, върху която се разстила малко трева или мъх. Тази постеля се превръща в постоянно обиталище на скорпиони, паяци, стеножки и други гадини и през нощта служи на спящите хора вместо дюшек. Пончото пък се използва като одеяло.

Такова беше положението и в нашето ранчо. Дон Фернандо де Венанго, сеньора Еулалия, сеньорита Алма, старата негърка, всички вакероси, а най-сетне и ние налягахме нагъсто един до друг също като в някоя планинска хижа у нас, където за три пфенига получавах правото да спиш върху слама и вместо възглавница да използваш облегалото на някой прекатурен стол. Бих предпочел да си избира удобно местенце навън на открито, но не биваше да рискувам да наруша законите на гостоприемството по подобен начин, тъй като това би било голяма обида за домакините.

Сутринта тръгнахме на път, изпроводени от приятелските благопожелания на всички обитатели на ранчото. Волю-неволю, за да угоди на доня Еулалия, даже и вакерото, когото бях ударил с юмрук, бе принуден да ни пожелае «на добър път».

Дон Фернандо де Венанго-и-Колон де Молинарес де Гахалпа-и-Ростредо ни придружи на кон доста надалеч и едва към обед реши да се връща. Изглежда, че нямаше голямо желание да се раздели с мормонските мисионери, макар че по тяхна вина бе останал без капка джулеп.

След толкова потайното съобщение на сеньора Еулалия нямаше нужда строго да се придържахме към първоначалния си план на пътуване. Когато достигнахме езерото Моно, направихме много по-краткотрайна почивка, отколкото предвиждахме предварително. Нали в ранчото нашите коне си бяха отпочивали почти цяло денонощие.

После продължихме с бързи целодневни преходи през Сиера Невада, спуснахме се към Модесто, там взехме влака и през Стоктън се добрахме до Сан Франциско. целта на пътуването ни.

Девета глава

Една необикновена страноприемница

Сан Франциско е разположен в самия край на дълъг и тесен нос. От западната му страна е океанът, от източната — великолепият му залив, а на север се намира входът за този залив. Пристанището на Сан Франциско е може би най-красивото и най-безопасното в цял свят и същевременно е толкова голямо, че в него биха се побрали флотите на всички страни.

Навсякъде се забелязва кипещт на трескав живот, среща се неопишимо пъстър хаос от най-различни националности, каквито изобщо може да си представи човек. С европейците от всички държави на Стария континент се смесват «дивите» или полуцивилизовани червенокожи, които изнасят на тукашния пазар плодовете на своя лов и може би за пръв път получават такава цена, която не може да се нарече, направо чиста измама. В този град гордият, живописно облечен мексиканец крачи редом с непретенциозния немец, невъзмутимо спокойният англичанин редом с чевръстия французин. Индийските кули в бели памучни дрехи се срещат с нечистоплътните полски евреи, елегантните контета — с грубите американски пионери, а тиролските търговци — със златотърсачите, загорели от слънцето, с невчесани сплъстени Коси, под чиито големи рошави бради е изчезнало всичко онова, което Обикновено се определя с понятието «физиономия». Тук можете да се натъкнете на монголци от азиатските плата, на перси от Индия, малайци от Зондския архипелаг и китайци от брега на Янг-це-кианг.

Тези синове на «Небесната империя» (Привърженици на учението на Заратустра — Б. пр.) представляват най-забележителната чуждоземна съставна част от населението на града и му

придават особен облик. Те всички до един изглеждат като излети от един калъп и скроени по една мярка. На всички носове са къси и чипи, на всички долната челюст е издадена напред, на всички устните са обърнати нагоре, ъглестите скули силно изпъкнали, очите тесни и изтеглени. Лицата им имат един и същ цвят — жълтеникавопепеляв без никакви други нюанси, без следа от по-тъмно оцветяване на бузите или от по-светло на челото. В неподвижните безизразни черти на всички лица се наблюдава някаква празнота, тъй че изобщо не би могло да става дума за какъвто и да било израз на лицето, ако в присвитите очи не се четеше нещо, отличително за тях — притворство.

Китайците са най-трудолюбивите работници на Сан Франциско. Тези дребни, кръглолики, добре охранени и при все това тъй пъргави хорица имат рядко срещана вродена дарба за всякакви дейности и показват особено завидна сръчност при онзи вид труд, при който най-важното нещо е ловкостта на ръцете и търпението. Те изрязват всякакви фигурки от слонова кост и дърво, струговат метали, бродират върху сукно, кожи, платове от памук, лен и коприна. Плетат и тъкат, чертаят и рисуват, плетат дантели и шият. Умеят да изплетат нещо от привидно съвсем непластичен материал и изработват странни чудновати неща, достойни за възхищение, които им осигуряват добра клиентела сред всички колекционери на рядкостите.

Освен това те са скромни и се задоволяват и с най-малката печалба. Вярно е, че отначало искат безсрамно много пари, обаче всеки знае, че с тях човек може да се пазари и накрая се съгласяват дори и когато им се предложи една трета или даже една четвърт от първоначалната сума. И надниците, които им се заплащат, са по-малки от надниците на белите, но все пак са десеторно по-високи, отколкото в тяхната родина, и тъй като китайците имат малки разходи, понеже живеят необикновено скромно и пестеливо, постепенно успяват да се замогнат. Всички дребни занаяти са в техни ръце. Те се грижат както за прането, поддържането на чистотата и реда в домовете, тъй и за всички дейности в кухнята.

Ала не само китайците са пъргави и работливи. Невероятни са предприемчивостта и трудолюбието изобщо на всички жители в Сан Франциско. Тези хора имат само една цел — искат да спечелят пари, и то колкото се може повече и по-бързо. Всички знаят, че времето е пари и че всеки, който задържа и бави другите, пречи сам на себе си. Ето защо всичко върви безпрепятствено.

Така е навсякъде из града: в домовете и странноприемниците, така е по улиците и площадите. Бледата и слабичка американка, гордата черноока испанка, русокосата немкиня, грациозната францужойка, всички те вървят, пристъпят леко, бързат и ситнят насам-натам. Богатият банкер с фрак, ръкавици и цилиндър носи в едната си ръка голямо парче шунка, а с другата размахва кошница със зеленчуци. Ранчерото е преметнал през рамо мрежа с риба, за да украси с нея празничната си трапеза. Някакъв офицер държи в ръка угоен петел. Един квакер е събрал и вдигнал нагоре полите на дългото си палто, също както жените правят с престилките си, и е наслагал вътре няколко едри омара. И в цялото това живописно множество хората вървят редом един до друг, задминават се, пресрещат се, връщат се обратно, пресичат си пътя един другиму, обаче без да си пречат.

При влизането ни в столицата на Страната на златото ние минахме безпрепятствено и необезпокоявано през многолюдните и оживени улици и стигнахме до Сътърстрийт, където скоро намерихме хотел «Валядолид». Той представляваше странноприемница в калифорнийски стил, състояща се от дълга едноетажна дъсчена сграда, подобна на пивниците-еднодневки, които се строят у нас по време на народни увеселения и състезания по стрелба.

Оставихме конете си на коняря, който ги отведе под малък навес. Влязохме в помещението за посетители, което въпреки огромните си размери бе толкова пълно, че едва успяхме да се докопаме до една маса. Появи се един от келнерите. Всеки от нас направи поръчка по свой вкус и щом като ни бе сервирано, аз веднага започнах с въпросите си:

— Мога ли да говоря със сеньор Енрике Гонсалес?

— Йес, сър. Да го извикам ли?

— Да, ако бъдете тъй любезен.

Висок испанец със сериозно изражение на лицето се приближи до масата ни и се представи като сеньор Гонсалес.

— Можете ли да ми кажете дали някой си Алън Маршъл все още живее при вас? — попитах го аз.

— Не знам, сеньоре, не го познавам, никого не познавам. изобщо не се интересувам за имената на моите гости. Това е работа на сеньората.

— Мога ли да говоря с нея?

— И това не знам. Ще трябва да попитате някое от момичетата.

С тези думи той ни обърна гръб. Изглежда, че отношенията между него и сеньората бяха същите като отношенията между ранчерото Фернандо де Венанго и сеньора Еулалия, нейната сестра. И тъй, аз станах и взех курс към онази посока на света, откъдето цялото заведение се пълнеше с примамливия аромат на печено. Пътном се натъкнах на дребна и стройна женска персона, която бързешком се опита да се шмугне покрай мен. Хванах я за ръката и я задържах.

— Ей, малката, къде е сеньората?

Тъмните ѝ очи гневно ме пронизаха.

Vous etes un ane! ((фр.) — Вие сте магаре (глупак)! — Б. пр.)

Аха, значи французойка! Ядосана, тя рязко си освободи ръката и бързо се отдалечи.

Продължих нататък. Край ъгъла на една от масите ме пресрещна втора Хеба ((древногръцка митология) — богиня на младостта — Б. пр.).

— Мадмоазел, бихте ли ми казали, дали е възможно да говоря със сеньората?

— I am not mademoiselle! ((англ.) — Не съм мадмоазел! — Б. пр.)

И изчезна. И тъй, англичанка или американка! Но ако ми беше писано, преди да се добера до моята сеньора, да премина през всички народи и езици, едва ли щях да разговарям с нея преди свечеряване. Ала ето че отсреща забелязах да стои друга млада жена, която ме следеше с поглед. Стори ми се... да, наистина, несъмнено бях виждал вече това лице! Отново опънах платна, насочвайки се право към нея. Но преди още да я достигна, тя плесна с ръце и се втурна към мен, като че ли имаше намерение да вреже носа на кораба си в моя борд и да ме прати на дъното.

— Господин съседе, нима е възможно? Едва ви разпознах, каква брада сте си пуснали тук!

— Я виж ти! Густел, Густел Ебербах! И аз едва ви познах, тъй много сте пораснала! Но как попаднахте от дома тук в Америка, в Калифорния!

— Майка ми умря малко след като отново тръгнахте по света. И ето че тогава при нас дойде някакъв посредник и успя да придума татко да заминем. Но не всичко стана тъй, както си мислеше той. Сега баща ми и братята ми са горе в планините, където имало толкоз много злато, а мен ме оставиха тук да чакам, докато се върнат. Добре съм, не се оплаквам.

— По-късно пак ще си поговорим — рекох ѝ аз, — а сега ми кажете къде мога да намеря сеньората! Вече питах две ваши колежки, но в отговор чух само различни грубости.

— Лесно обяснимо е, понеже не бива да наричате госпожата иначе освен «доня». Най-добре доня Елвира.

— Ще го имам предвид! И тъй, възможно ли е да разговарям с нея?

— Ще проверя. Къде сте седнали?

— Ей там на втората маса.

— Засега се върнете на мястото си, съседе. Щом науча нещо, ще ви съобщя.

Това беше пак една от онези необикновени срещи, каквито съм преживявал не една или две. Бащата на Густел Ебербах и моят баща бяха съседни и взаимно са си кумували. А ето че сега старият дърводелец се бе запилял горе в златните мини, Двамата му сина, по-възрастният от които ми беше съученик, се намираха при него, а още в първата странноприемница на Сан Франциско, чийто праг прекриваше кракът ми съдбата ми бе отредила да срещна най-малкото му дете, Густел. Когато все още я носех на ръце, тя все си разрошваше гъстата коса тъй, че кичурите ѝ щръкваша във всички посоки. После се засмиваше и с малкото си носле започваше да «рисува» по лицето ми. По онова време и през ум не ми е минавало, че някога ще се видим в Калифорния.

Не след дълго тя се приближи до масата ни.

— Сеньората иска да ви види, макар че в момента няма приемен час.

— Приеман час ли? Една хотелиерка? Густел повдигна рамене.

— Ами на, има, и то два пъти дневно: сутрин от единадесет до дванадесет и следобед от шест до седем. Всеки, който дойде да я посети извън това време, трябва да чака, освен ако няма някоя добра препоръка.

— Аха, много благодаря! — засмях се аз. — Човек изобщо няма представа каква цена би могла да има една любезна съседка!

— Нали? Хайде, елате!

Цялата работа започваше да прилича на истински прием при някоя видна личност. Бях въведен в малко помещение, което бе подредено като чакалня. Според указанията на Густел трябваше да чакам тук докато зад дебелината завеса се разнесе звън на звънец.

Всичко това ми се струваше твърде странно, още повече че измина почти половин час, докато бе даден въпросният сигнал. Влязох и се озовах в стая, която бе буквално претъпкана от цяла колекция всевъзможни мебели и различни предмети, служещи като украшения. Изглежда, доня Елвира държеше на всяка цена да има красива и богато обзаведена стая и тя наистина си я беше обзавела, и то така, че от стените не се виждаше даже и един квадратен сантиметър. Тя седеше на едно канапе, подпряла се с длан върху географска карта, праметната през страничното облегалко на канапето. В скута ѝ имаше китара, до нея някаква започната бродерия, а пред нея пък стоеше триножник за рисуване, но бе поставен между нея и прозореца по такъв начин, че за светлина и дума не можеше да става. Върху закрепения бял лист забелязах две полузавършени скици. Ако не се лъжех, едната, изглежда, представляваше главата на котарак или на старица, на която все още липсваше утринното боне, а другата скица пък несъмнено имаше зоологически характер, само че никак не ми беше лесно да определя по-точно изображението предмет. Тя представляваше или кашалот, изтънен стократно, или пък глист в съответното удебеляване. Поклоних се ниско и смирено. Изглежда, сеньората не ме забеляза, а втренчено гледаше някаква точка на тавана, където аз не успях да открия нищо забележително. Но ето че с внезапно и бързо движение обърна към мен глава и ме попита на английски:

— Какво е разстоянието между луната и земята?

Въпросът ѝ не ме изненада. Бях очаквал някаква подобна чудатост. Но каквото повикало, такова се и обадило!

— На петдесет и четири хиляди мили, и то в понеделник — отвърнах аз. — В съботите разстоянието намалява на около петдесет хиляди.

— Правилно!

Доня Елвира отново започна да разучава споменатата точка. След това пак последва същото рязко обръщане на главата ѝ към мен и тя ме попита:

— От какво се правят стафидите?

— От грозде.

— Съвсем правилно!

Нешащната точка за трети път трябваше да изтърпи втренчения ѝ поглед, след което тя ме атакува с въпроса:

— Какво представлява *Poil de chevre*?

— Това е плат за дрехи, петнадесет аршина от който струват едно златно ескудо, но хората го носят вече твърде рядко.

— Правилно! Сега вече сте ми добре дошъл, сеньор! Аугуста ме помоли да бъда благосклонна към вас, обаче аз не съм особено разточителна с моята благосклонност и имам навика да подлагам на изпит всеки, който се стреми да я получи. Вие, немците, сте известни с вашата ученост, ето защо ви избрах най-трудните въпроси от различните области на човешкото знание и вие великолепно издържахте изпита, макар че имате по-скоро вид на мечка, отколкото на учен. Но Аугуста ми каза, че сте посещавали много училища и сте се запознали с всички страни и народи. Седнете, сеньор!

— Благодаря, доня Елвира де Гонсалес! — отвърнах аз и скромно се настаних на ръба на един от столовете.

— Желаете да останете в моята странноприемница, така ли?

— Да.

— Ще ви дам тази възможност, понеже както виждам сте много учтив човек, а пък, ако си дадете малко труд, и външността ви ще придобие по-приличен вид. Бил ли сте вече в Испания?

— Да.

— Какво ще кажете за тази карта на моята родина, която съм начертала?

Тя ми подаде хартията. Картата бе прерисувана през копирена хартия, и то твърде зле.

— Много прецизна работа, доня Елвира де Гонсалес!

Тази чудачка прие похвалата ми като нещо съвсем естествено.

— Да, ние жените най-сетне се еманципирахме и нашата най-голяма слава и заслуга е, че започнахме да навлизаме в дълбините на науката, а също така и да изпреварваме мъжете в изящните изкуства. Погледнете тези две картини. Ненадминати са в грандиозността и възвишеността на сюжета. Какви фини линии, какви нюанси, какво отражение на светлината! Вие сте специалист, но въпреки всичко искам да ви изпитам. Какво представлява тази картина?

Сигурно сега щях да претърпя най-позорно поражение, ако «грандиозността и възвишеността на сюжета» не ми бяха подсказали ясно за какво става въпрос. ето защо с невъзмутимо дръзновение отвърнах:

— Морското чудовище.

— Правилно! Вярно, че досега никой не успя ясно да го различи, обаче както за духа на изследователя няма никакви непреодолими пространствени прегради, тъй и околото на художника е дарено със способността да възприема образи, които все още са незрими. Ами тази рисунка?

— Представява «Горилата» на прочутия Дю Шайи ((1835–1903) — френски изследовател на Африка, донесъл в Европа първата жива горила — Б. пр.).

— Правилно! Вие сте най-ученият човек, когото съм виждала, понеже никой преди вас не съумя веднага да разпознае «Морското чудовище» и «Горилата». Достоеен сте за всичките научни звания и титли!

Това признание, което би трябвало да ме изпълни с гордост, има почти същото въздействие като чesъна и лука на добрата сеньора Еулалия. Нейната гениална сестра посочи към масата, поставена до входната врата.

— Аз ръководя моята странноприемница, без да се занимавам пряко с ежедневните въпроси на нейното стопанисване. Ей там има мастило, перодръжка и една книга. Нанесете в нея вашите имена!

След като свърших тази работа, попитах:

— А мога ли сега да запиша и имената на моите спътници?

— Спътници ли имате? Кои са те?

Започнах с чернокожия.

— Цезар, моят тъмнокож слуга.

— Разбира се, човекът, разпознал моето «Морско чудовище» от пръв поглед, не може да пътува без прислуга. Но тези имена не се вписват. По-нататък!

— Винету, вождът на апачите.

Тя направи движение, издаващо изненадата й.

— Прочутият Винету?

— Естествено.

— Трябва да го видя. Ще ми го представите! Запишете му името!

— След това един ловец на име Безухия, който...

— Изстребителят на индианци ли?

— Да.

— Запишете го! Вие пътувате в най-отбрано общество. Продължавайте!

— Четвъртият и последен мой спътник е мистър Бърнард Маршъл, ювелир от Луисвил, щат Кентъки.

При тези думи тя едва не скочи на крака.

— Не думайте! Ювелирът Маршъл от Луисвил!

— Бърнард има брат на име Алън — допълних аз, — който е имал щастието да живее при вас, доня Елвира де Гонсалес.

— Значи предположението ми е вярно! Запишете незабавно и него, сеньоре! Ще получите най-хубавото спално помещение. Вярно, че в хотел «Валядолид» няма самостоятелни стаи, но въпреки това ще останете доволни от моето гостоприемство, а още тази вечер всички сте поканени на вечеря в моя частен салон.

— Благодаря ви, доня Елвира! Уверявам ви, че умея да ценя оказването на такава висока чест. Имам навика да записвам и събирам всичко каквото видя и науча по време на моите пътешествия. После то се отпечатва и става обществено достояние. Няма да забравя най-горещо да препоръчам хотел «Валядолид».

— Сторете го, сеньор, макар че при вашия външен вид никак не мога да си представя как седите пред писалището! Имате ли някаква молба? С удоволствие ще ви я изпълня.

— Нямам молба, но ми се иска да ми дадете едно сведение.

— Сведение ли?

— Да. Алън Маршъл не живее вече при вас, нали?

— Не. Напусна хотела ми почти преди четири месеца.

— Къде отиде?

— В златните мини край Сакраменто.

— Получавали ли сте някакво известие от него?

— Да, веднъж. Съобщи ми адреса, на който трябваше да му препращам писмата.

— Ще можете ли да си го спомните?

— Разбира се, защото човекът, до когото трябваше да изпращам писмата на мистър Маршъл, е наш добър семеен познат. Мистър Хоулфи, Йелоу Уотър Граунд. Той е търговец, при когото златотърсачите могат да си купят всичко необходимо.

— А след заминаването на Алън получи ли се тук писма за него?

— Няколко. Винаги му ги изпращах при първа възможност. А после... да, наскоро тук се появиха двама мъже, които питаха за него. Били негови постоянни търговски партньори и искаха спешно да преговарят с него. И на тях им дадох адреса му.

— Ами кога си тръгнаха двамата мъже оттук?

— Почакайте... да, беше вчера рано сутринта.

— Единият от тях е по-възрастен, а другият по-млад, нали?

— Така беше. Изглежда, бяха баща и син. Имаха препоръка от моята сестра, която им бе оказала гостоприемство. Кимнах.

— Имате предвид ранчото на дон Фернандо де Венанго-и-Колона де Молинарес де Гахалпа-и-Ростредо!

— Какво? Нима познавате този човек?

— Много добре, а също така и вашата сестра, доня Еулалия при която бяхме, без да съм я молил да ми даде някое писмо като доказателство за това.

— Възможно ли е? Разказвайте, сеньор, разказвайте!

Изпълних желанието ѝ, но разказът ми не беше особено подробен и откровен. Тя ме изслуша с жив интерес и щом свърших, каза:

— Благодаря ви, сеньор! Във ваше лице се запознавам с първия немец, който знае как трябва да се отнася към една испанска сеньора. Радвам се на нашата съвместна вечеря и своевременно ще ви известя кога ще започне тя. *Hasta luego!*

Направих страхопочитателен поклон, който несъмнено никак не подходеше на външността ми, и заднишком се измъкнах навън. Когато влязох в гостилницата, погледите на целия обслужващ персонал се отправиха към мен с нескривано уважение. Густел Ебербах се появи веднага.

— Господин съседе, ама вие сте голям късметлия! Никой досега не е имал толкова продължителна аудиенция при сеньората, а даже не е имало, случай и на половината от това време. Сигурно страшно ви е харесала!

— Напротив! — отвърнах през смях. — Ще ме остави в хотела си само при условие, че подобря външността си. Тя каза, че съм имал вид на истинска мечка.

— Хмм, все пак има известно право. Но аз мога да ви помогна. Ще ви отведа горе в моята стаичка и ще ви осигурия всичко, от което имате нужда: бръснач, вода, сапун, всичко!

— Няма да е необходимо, защото скоро ще ни бъде дадено спално помещение — възразих аз.

— Хич не го вярвайте! Нарезданията за разпределянето на спалните помещения ми се дават едва точно в осем и нито минута по-рано.

— Сеньората каза, че ще получим най-хубавата стая. Къде се намира тя?

— Всички спални помещения са горе под самия покрив. Значи, ще получите онзи гълъбарник, който се отличава с най-добро проветрение.

В този миг се разнесе силният звън на камбанка.

— Тя ме вика, съседе. Трябва да побързам, понеже звъни в необичайно време и сигурно се е случило нещо неочаквано.

Густел бързо се отдалечи, а аз седнах при спътниците си, които бяха привлекли вече погледите на посетителите, макар че появяването на един уестман или на някой индианец тук, в Сан Франциско, е нещо най-обикновено. Особено интересни за тях бяха великолепната фигура на Винету и неговите маниери, а също и Марк, дребосъкът с липсващите уши, което не оставяше място за съмнение у хората, че беше преживял необикновени приключения.

— Е? — попита ме Бърнард.

— Преди повече от три месеца брат ти е заминал оттук и е писал само един-единствен път от Йелоу Уотър Граунд. Писмата ти са му били препращани на един тамошен адрес.

— Къде се намира това селище?

— Доколкото си спомням, е разположено в една странична долина на Сакраменто, в която е намерено много злато. Казваха, че там буквално гъмжало от дигъри, но, изглежда, напоследък са се преместили нейде по-нагоре по реката.

— Алън оставил ли е тук нещо?

— Не попитах доня Елвира.

— А е трябвало да я попиташ.

— Скоро ще имаме тази възможност, защото всички сме поканени на вечеря.

— А-а, това звучи приятно! Впрочем ще се осведомя от нашата тукашна банка, дали Алън я е посетил.

В този момент към нас се приближи Густел.

— Господин съседе, повикаха ме заради вас. Вечерята ще бъде в девет часа, а стаи ще получите още сега.

— Стаи ли? Струва ми се, че тук имаше само гълъбарници!

— Отзад е издигната пристройка с няколко помещения. Там има две хубави стаи, използвани от доня Елвира само когато ѝ дойдат на гости роднини.

— Вероятно там е живяла и сеньорита Алма?

— Да, чувах да се говори за нея, макар че по онова време все още не бях тук.

— А не сте ли чували и дали тази дама е познавала някой си Алън Маршъл, който е живял тук по същото време?

— О, да! Хората много говориха за тях и се смяха. Тя буквално преследвала този господин, тъй че той едва успял да се отърве от нея. А сега елате с мен. Вече нося и ключовете.

Ние станахме и я последвахме. Двете стаи, които получихме, можеха да се нарекат направо луксозни в сравнение с останалото обзавеждане на «хотела». В едната от тях се настаняха Бърнард и Безухия, а в другата Винету и аз. На Цезар дадох отделно помещение.

Моята услужлива съседка ни снабди с всичко, което ни бе необходимо, за да придадем на външността си по-приветлив вид, тъй че скоро бяхме вече в състояние да излезем из града. Винету остана в стаята си. Беше твърде горд, за да има желание да се превърне в обект на хорската жажда за зрелища по улици и по площади. И Марк се излегна на кревата си с думите:

— Какво ли ще правя в града? — рече той. — Мога да ходя, не е необходимо да се упражнявам в ходене например из този град, а къщи и хора съм виждал предостатъчно.

Гледайте по-скоро да се измъквате от тази лудница и да се връщате в саваната, иначе от голямата скука ще вземат пак да ми пораснат ушите и тогава край на Безухия!

Добрият Марк се намираше в града едва от няколко часа, а вече чувстваше копнеж по свободната прерия. Какво ли би трябвало да изпитват «диваците», когато за да се «поправят», биват тиквани в тесните мрачни килии на някой филаделфийски или обърнски затвор само защото са се съпротивявали срещу насилственото изхвърляне от земите, които са тяхна родина, от които се препитават и където са гробовете на техните бащи и братя! Обиколката ни из града не беше безцелна. Бърнард и аз посетихме банкера, с когото семейство Маршъл поддържаше делови отношения. Но успяхме да научим само, че Алън се отбил няколко пъти, а после след кратко сбогуване потеглил за мините. Изтеглил всичките си пари и ги взел със себе си, за да закупува нъгитс.

След това безрезултатно посещение започнахме да се шляем из улиците, докато Бърнард внезапно ме вмъкна в някакъв магазин, където се продаваха всевъзможни видове и големини облекла. Тук човек можеше да си избере както най-фина мексиканска носия, тъй и ленената работна дреха на кулите.

Не беше трудно да се отгатне намерението на Бърнард. Макар и направени от здрава материя, по време на дългото ни пътуване нашите дрехи бяха пострадали толкова много, че наистина изглеждаха не само малко, ами и доста окъсани и занемарени. Бяхме избръснати, взаимно си бяхме подстригали косите, обаче облеклото ни бе в окаяно състояние. По време на покупките забелязах, че Бърнард имаше вкус. Избра си траперско облекло, което му стоеше много хубаво. Само че цените съответстваха на по-скъпия живот в Сан Франциско.

— Хайде, Чарли, сега да вземем дрехи и за теб! — рече той, след като си купи всичко необходимо. — Ще ти помагам в избора.

— Хмм, вярно че се нуждаех от подобна покупка, обаче цените не бяха съвсем съобразени с моя джоб. Никога не съм се числял към онези нещастни хора, които, където и да бръкнат, вадят по някоя стотачка и навсякъде, където отиват, се препъват в чувал, пълен с талери, а спадам към онези достойни за завиждане люде, които имат сладкото съзнание, че днес са припечелили толкова, колкото им е необходимо за утрешния ден. И ето защо навярно съм изглеждал доста смешен, когато след думите си Маршъл веднага се залови да избира дрехи за мен.

Погледът му се спря на следното: ловна риза със снежнобял цвят от шавена кожа на малко еленче, изящно украсена с червено вземо от ръцете на индиански жени. Кожени легинси от гърба на елен с ресни по двата външни шева. Ловна върхна дреха от кожата на бизон, но тъй мека и еластична, сякаш бе от кожа на катеричка. Ботуши от мечка кожа, чиито подгънати кончови можеха да се изтеглят нагоре чак до хълбоците. Подметките им бяха от най-добрия материал, какъвто може да се намери за тази цел, а именно кожа от опашка на възрастен алигатор. И накрая Маршъл избра боброва шапка, украсена по горния си ръб с кожа от гърмяща змия. По негово настояване трябваше да вляза в малко помещение, преградено с дъски, за да облека новите дрехи, а когато излязох, той ги беше вече платил. Протестите ми останаха напразни.

— Чарли, хайде да не спорим! — рече той. — Все още съм ти много задължен, а ако не искаш да го признаеш, тогава ще пиша тези неща на твоята сметка, която все някога ще уредим.

Той искаше да вземе и за Марк някои неща, обаче го разубедих, понеже много добре знаех колко силно е привързан дребосъкът към допотопните си дрехи, а освен това Безухия имаше такава фигура, за която нямаше да се намери готово облекло.

Когато се върнахме във «Валядолид», моето преобразяване предизвика най-силна радост у Цезар.

— О, маса, сега маса изглеждат съвсем много твърде красив, тъй хубав кат Цезар, ако и той получил нов дреха и шапка!

Нямаше как, трябваше да го възнаградя за това добронамерено сравнение с един благодарствен поглед, понеже знаех, че по този начин негърът ми бе изказал най-голямата си възможна похвала. Все пак на Марк Джорокс стаята му се бе видяла твърде тясна. Беше се настанил сам на една маса в гостилницата и щом ни видя да влизаме, ни направи знак с ръка да седнем при него.

— Слушайте! — каза той с приглушен глас. — До нашата маса се води разговор, който засяга например и нас.

— За какво става дума?

— Горе в мините и златните залежи са се случили някои неща, които човек не би могъл да одобри. Навъдили са се много бандити и както изглежда, не са индианци, ами бели, които нападат завръщащите се златотърсачи, отнемат им живота, а и някои други работи. Тук е седнал един, който им се е изплъзнал на косъм. Тъкмо разказва приключенията си.

Слушайте!

На масата зад нас забелязах неколцина мъже, на които им личеше, че бяха видели през живота си и опасности, и беди. В момента един от тях говореше, а останалите следяха думите му с най-голям интерес.

— Well — чух го да казва сега, — отрасъл съм в Охайо, а това ще рече, че съм понасъбрал опит по реките и в саваната, по суша и вода, в планините и долу в долините на Запада. Срещал съм се и с пиратите на Мисисипи, и с бандитите от горските райони и съм се бил неведнъж с тях. Слушал съм да разказват за провеждането на някой удар, на който никой не би повярвал. А аз съм го считал за възможен. Но никога и през ум не ми е минавала мисълта, че стават чак такива неща по толкова оживен път, и то посред бял ден! Това надминава даже и номера със старата пушка, дето някой можел да стреля с нея под тъгъл. — И все пак не ми звучи много правдоподобно — обади се един друг. — Нали сте били цял керван от петнадесет души срещу осем разбойници. Не е ли срам и позор, ако всичко е станало тъй, както ни го разказваш?

— Човече, много умно и мъдро говориш, ама я иди някой път сам да опитаеш! — гласеше отговорът. — Наистина бяхме петнадесет души, а именно шест тропейроси ((исп.) — водачи на мулета, керванджии — Б. нем. изд.) и девет златотърсачи. Обаче ако решиш да се осланяш на тези тропейроси, загубен си! А трима от деветимата златотърсачи бяха болни от треска. Едва се крепяха върху мулетата, целите се тресяха от болестта, тъй че нито можеха да дадат свестен изстрел, нито пък да нанесат хубав удар с нож. Е, били ли сме действително петнадесет души, а?

— След това обяснение, работата наистина става малко по-ясна. Но все пак по този път минават толкова често разни коли, ездачи и пешеходци, че по всяко време нейде наблизо има хора, от които можеш да очакваш помощ?

— Тъй е, обаче какво пречи на онези типове да издебнат тъкмо един такъв миг, когато наблизо няма жив човек?

— Е, тогава разказвай цялата история подред, та човек да може да проумее нещо от нея!

— Ще ти изпълня желанието, драги! И тъй бяхме открили горе край Пирамиденото езеро такова богато златно находище, каквото едва ли ще намериш нейде другаде и просто трябва да ми повярвате, че след два месеца всеки от нас четиримата бе събрал около петдесетина килограма златен прах и нъгитс. Но работата спря дотук, понеже находището се оказа изчерпано, а двамина от нас получиха страшни болки в ставите от студа. Хич не е лесно от сутрин до вечер да стоиш до кръста във вода и да тръскаш батеата ((исп.) — съд за промиване на златоносен пясък — Б. пр.). И тъй събрахме си багажа и се върнахме в Йелоу Уотър Граунд, където продадохме добитото злато на един янки, който плащаше значително повече от мошениците, занимаващи се с разменна търговия, дето за една унция (мярка за благородни метали, равна на 28,35 г — Б. пр.) чисто злато ти дават килограм лошо брашно или половинка още по-лош тютюн. Но въпреки това този човек въртеше добра търговия. Мисля, че се казваше Маршъл и беше от Кентъки или нейде от онзи край. Бърнард бързо се извърна.

— Още ли е там?

— Не знам, а и не ме интересува. Но не ме прекъсвайте с безполезни въпроси, защото, ако наистина трябва да разказвам цялата история подред, както настоява този човек, то не бива да ми отвличате вниманието! И тъй този Маршъл, мисля, че се казваше Алън Маршъл, изкупи целия ни добив. Ако бяхме умни, веднага щяхме да си вдигнем чуковете, но, първо, искахме да си отдъхнем от преживените мъки и неволи, нашите болници се нуждаеха от грижи, и второ, не ни се предложи незабавно някоя добра възможност за пътуване. Хората си шушукаха туй-онуй за разбойнически нападения, дори споменаваха имената на различни мъже, които били тръгнали на път от златните мини, обаче никога не пристигнали в Сакраменто или Сан Франциско.

— А това истина ли беше?

— Ще разберете от останалата част на разказа ми. Чакахме няколко седмици. Но горе животът е дяволски скъп и тъй като бяха научили, че джобовете ни не са празни, всичките ни удоволствия се състояха в непрестанна отбрана срещу разни мошеници картоиграчи и друга подобна паплач, която денонощно ни обсаждаше. Състоянието на ставите на двамата ни другари се беше малко подобрило, тъй че решихме да не чакаме повече, а да тръгнем заедно с други петима мъже, на които, както и на нас, не им се седеше вече на това място. Бяхме станали девет души, наехме и необходимите ни мулета, а по този начин числеността ни се увеличи и с шест тропейроси. Всички бяхме отлично въоръжени, тропейросите също, от които впрочем всеки един изглеждаше тъй, сякаш сам би могъл да се разправи с

десетина противници. Тръгнахме на път и отначало всичко вървеше добре, но после започна да вали, и то тъй продължително, че нашите болници бяха обхванати от треска. На туй отгоре водата тъй разкаля пътя, че пътуването ни стана извънредно тежко и бавно. За цял ден изминавахме едва-едва осем мили, а през нощта даже и в палатките си не можехме да се спасим от пороя, който се лееше от небето, сякаш някой беше прекатурил нейде над главите ни огромна бъчва с вода. Това влоши състоянието на болните от треска до такава степен, че се видяхме принудени по време на езда да ги връзваме върху мулетата.

— Ама че дяволски проклета история — обади се един от седящите край него. — И аз съм я карал тая гадна болест и знам как се чувства човек.

— Well! И тъй бяхме изминали около две трети от пътя и вечерта си избрахме място за лагеруване. Тъкмо се бяхме заловили да опънем палатките и накладохме огън, достатъчно голям за да освети силно близката околност, и ето че в един миг около нас изненадващо изтрещя пушечен залп. Тъкмо в този момент бях коленичил на земята в сянката на една от палатките и се мъчех да завържа въжето за колчето. Ето защо не бяха успели да ме забележат. Светкавично се изправих, и то тъкмо навреме, за да видя как нашите тропейроси се качиха на конете си и побягнаха. Но всичко туй бе извършено толкова вяло и бавно, че бандитите имаха десетократна възможност да ги покосят с куршумите си. Наканих се да вдигна карабината си, обаче онова, което се разигра пред очите ми, ме накара да се откажа. Куршумите на осемте разбойници бяха улучили целта си толкова сигурно, че моите петима спътници, които бяха здрави и работеха на светлината на огъня, сега лежаха мъртви на земята. А тъкмо в мига, когато посягах към карабината си, убиха и тримата болни. Останах съвсем сам. Какво бихте направили вие в моето положение, а?

— Hell and damnation! ((англ.)) — Проклетие, хиляди дяволи — Б. пр.) Щях веднага да се нахвърля върху мерзавците и щях да сторя каквото е по силите ми! — обади се един от слушателите.

— Не, бих очистил неколцина от тях с куршумите си — увери друг.

— Много добре! — заяви разказвачът. — Лесно е да се говори, ама всички щяхте да постъпите тъй, както постъпих и аз. Би било безумие да се нахвърлям върху тях. Да стрелям по тях щеше да бъде също тъй неразумно, защото после щяха да ме очистят. Та нали не биваше да остава жив нито един свидетел на нападението! По тази причина убийците щяха да ме преследват, накъдето и да побегнех. Най-много щях да убия един или двама от тях.

— Е, ами какво направи тогава?

— Всичките ми пари бяха в джоба, превърнати в сигурни ценни книжа. Мулето ми стоеше завързано при другите животни недалеч от палатките. И тъй, докато негодниците претърсваха палатките, аз се промъкнах до мулето си и го развързах. В този момент един от тях изсвири с уста. Дочух тропот на копита и какво мислите, че стана?

— Казвай!

— Тропейросите се върнаха. Бяха ни предали на онези мерзавци и идваха, за да си получат частта от плячката. Бандитите наброяваха вече четиринайсет души. Метнах се на мулето си и препуснах колкото му държаха краката. За мое щастие то бе кротко създание и у него нямаше ината на онези твърдоглави добичета, които се срещат тъй често сред този род животни. Чух зад гърба си гръмки проклетия и голяма дандания, после долових и тропот на копита, но беше тъмно и успях да се измъкна.

— А после?

— Какво после! Гледах час по-скоро да се добера до Сан Франциско и сега съм радостен, че мога да си седя тук жив и здрав и да си пия портера.

— Не разпозна ли някой от бандитите?

— Всички имаха черни маски. Само един от тях, изглежда, беше предводителят им, смъкна тоя парцал от лицето си, когато тикна пръст в устата си, за да изсвири. Тогава успях да зърна физиономията му. Сигурен съм, че веднага ще позная негодника, ако ми се мерне нявга пак пред очите. Беше мулат. На дясната си буза има широк белег, несъмнено останал от дълбока рана, нанесена му с нож.

— Ами тропейросите?

— Всичките ще ги позная, но нямам намерение да се качвам пак горе в онзи ад, където сатаната вади и топи своето злато, за да подмами към смърт и гибел човешките души.

— Как се казваше мулерото (Предводител на Тропейросите — Б. пр.)? Често се оказва доста полезно да знаеш името на такъв почтен джентълмен!

— Наричаше се Санчес, но навярно преди това е имал вече едно или няколко други имена. Струва ми се, че мнозинството от тези престъпници се числят към тъй наречените «hounds» ((англ.) — букв. кучета, негодници, «вълци», членове на добре организирана банда от крадци и убийци, тероризирали дълго цял Сан Франциско, докато неговите жители се обединили и ликвидирали организацията. — Б. пр.), избълвани от Сан Франциско в посока към всички златоносни райони. Те си сътрудничат един на друг като посредници, тропейроси, мулероси и разбойници. Най-добре би било, ако златотърсачите основат някой «Vigilance-Commktee» ((англ.) — Комитет за бдителност — Б. пр.) както навремето в Сан Франциско, който би могъл да се заемем с преследването и изстребването на тези банди, докато в златодобивните райони настъпят по-добри условия за работа и живот. Тъй, вече разказах всичко подред както си беше. Свърших.

— В такъв случай може би ще ми позволите да попитам отново за онзи Алън Маршъл, за когото стана дума в началото — обади се Бърнард. — Той е мой брат.

— Ваш брат ли е? Наистина, струва ми се, че си приличате! Кажете какво искате да научите от мен!

— Всичко, каквото сам знаете за него. Колко време мина откакто ги видяхте за последен път?

— Е, ами може би около пет седмици.

— Мислите ли, че все още се намира в Йелоу Уотър Граунд?

— Не знам. Горے при златните мини хората идват и току-виж на другия ден си отишли, макар че първоначално не са имали никакво намерение скоро да се местят.

— Алън никога не ми писа, въпреки че е получил няколко мои писма.

— Не бива да сте толкоз сигурен, че това е станало. Спомнете си само какво разказах току-що! Има ли поща, която да отнася писмата от града до златните находища? Има, ама само името ѝ е поща. Ще ви кажа, че наистина се изпращат писма до мините и обратно, обаче никога не попадат в ръцете на онзи, за когото са предназначени. Влезнете ли там горе в някоя пивница, то кръчмарят ще е от бандата на «вълците». Влезнете ли в магазин, и бакалинът ще е «вълк». Да речем, че играете монте (Испано-американска хазартна игра с 45 карти — Б. пр.) трима мъже, то един от тях, а може би и двама, или даже и тримата ще са «вълци».

Копаете ли заедно с някой друг вашия клейм (Клейм (англ.) — парче земя, давано или продавано за рудна разработка — Б. пр.), и той ще е «вълк», който или ще ви отнеме добитото от вас злато, или, ако сте твърде силен и бдителен, ще ви предаде на бандитите, та да получи поне една част от имуществото ви. В селищната управа също има «вълци», «вълците» са навсякъде. А защо тогава и в пощата да няма «вълци», които да са заинтересовани от това, различни вести да не стигат истинското си местоназначение? Описаната картина за порядките в мините наистина не бе особено привлекателна. Бърнард мълчеше.

— Искате да отидете горе при своя брат? — попита човекът от Охайо.

— Разбира се.

— Well, тогава ще ви дам един добър съвет. Дали ще го последвате, си е ваша работа.

Знаете ли къде се намира Йелоу Уотър Граунд?

— Знам само, че тъй се наричал някакъв приток на река Сакраменто, прорязващ една нейна странична долина. И това е всичко.

— Пътят опасва около три четвърти от залива на Сан Франциско, после пресича Рио Сан Хоакин и се изкачва нагоре към долината на Сакраменто. Оттам нататък трябва да яздите все нагоре. Можете да попитате как да се доберете до целта си всеки срещнат или пък хората на кой да е клейм. Ако нямате много багаж, ще стигнете за пет дни. Но не ви съветвам да изберете този път.

— Защо?

— Първо, макар и да е най-удобният, той не е най-късият път. Второ, тъкмо по него вилнеят «вълците». Вярно, че Те предпочитат да нападат по-скоро завръщащите се от мините хора, отколкото отиващите, обаче не се знае дали някой път няма да направят тъкмо обратното. И трето, този път е направо застлан с доларите, които буквално биват измъквани от

джобовете на пътниците. В странноприемниците културата на обслужването е пораснала дотам, че получавате сметката, написана на лист. Но много по-лесно е да прочетеш сметката, отколкото да я платиш. За стая даваш един долар, а получаваш два наръча стара слама, за осветление плащаш един долар, а луната играе ролята на фенер, за прислуга пак един долар, а не виждаш и къорав прислужник, за леген с вода друг долар, а трябва да се миете в Сакраменто, за пешкир отново долар, а си избърсвате ръцете в собствената дреха. Единственото нещо, което заплащате и действително получавате, е сметката — и тя струва един долар! Как ви харесва, мистър Маршъл?

— Не е лошо!

— И аз тъй мисля. Ето защо ще ви посоча друг по-хубав път, по който, ако имате добри коне, ще стигнете в Йелоу Уотър Граунд за четири дни. Ще прекосите залива с ферибота и оттам нататък ще яздите право към планините Сент Джонс, после свръщате на изток и щом излезете на Сакраменто, ще сте вече и при вашата цел или поне нейде съвсем наблизо. Има достатъчно речни корита, които ще ви заведат в тази посока.

— Благодаря, сър! Ще последвам съвета ви.

— Well! И ако нейде край Сакраменто или из планините срещнете един мулат, който има белег от нож на дясната си буза, тогава дайте му да опита вашето острие или куршум, защото мога със сигурност да ви кажа, че ще извършите добро дело!

Междувременно бе станало време да отидем на уговорената вечеря и Густел дойде да ни уведоми. Отведе ни в една съседна стая, където масата бе подредена така, сякаш щеше да бъде гощавана цяла компания от испански грандове. Доня Елвира вече ни очакваше. Мъжът ѝ не се виждаше. Представих моите спътници на сеньората с необходимата церемониалност, а пък тя ги посрещна с позата на владетелка по време на аудиенция, в която са дошли да я молят за милост, и с такова величествено снизхождение, каквото трудно би проявил и някой индийски раджа.

Тъй като за нея най-важното бе да ни направи колкото бе възможно по-голямо впечатление, отначало разговорът ни се движеше из областите на изкуството и науката, но след това, когато ние изглеждахме вече изпълнени с полагаемото се най-дълбоко уважение, сеньората прояви интерес към самите нас, към нашите взаимоотношения и съдби и тогава се видяхме принудени да ѝ разкажем преживелиците си.

Когато вечерята приключи, тя стана от трапезата и каза:

— Сеньори, надявам се можах да ви докажа, че ви предпочитам пред останалите си гости, и мисля, че с удоволствие ще останете при мен по-дълго време!

— Доня Елвира де Гонсалес, благодарим ви за вашата добрина — отвърнах аз. — Наистина ще останем по-дълго във вашия гостоприемен дом, само че не сега, понеже още утре рано сутринта ще трябва да предприемем едно малко пътуване.

— Накъде, сеньор?

— Към Сакраменто, за да потърсим Алън. После ще го доведем тук.

— Чудесно, сеньори! Вземете оттук всичко необходимо. По-късно ще си оправим сметките! И ако имате още някакво желание обърнете се към Аугуста! Във всеки случай се надявам, че утре, преди да потеглите на път, ще ми кажете «адиос».

Шумолейки с роклята си, тя величествено напусна стаята, а ние излязохме подир нея, за да нагледаме конете и след това да си легнем да спим. На сутринта фериботът ни пренесе през залива и ние слязохме на носа, разположен срещу Сан Франциско.

Десета глава

Смъртоносен прах

Следвахме пътя, описан ни от златотърсача, и щом настъпи вечерта на третия ден, достигнахме склоновете на Сент Джонс. После свихме право на изток. По обед на следващия ден се спуснахме в долината на Сакраменто. Навсякъде забелязахме многобройни следи от онази трескава дейност, която повсеместно бе разровила земята в търсене на тъй желанния «deadly dust», чийто блясък заслепява очите, обърква разума и чувствата, подлудява сърцата.

Толкова много е писано и говорено по този повод, че ми се иска да се въздържа от всякакви забележки. Обаче трябва да призная, че златната треска заразява и най-трезвомислещия човек, щом кракът му стъпи в онези местности и се види заобиколен от мъжете, които (често с хлътнали страни и повечето загърнати с парцали) жертвуват здравето си, а понякога и своя живот, само и само да забогатеят бързо. Но дори и да им се усмихне «щастие» да намерят това богатство, нерядко те го загубват също тъй бързо. Често работят дълги месеци с пълно напрежение на силите, без да постигнат никакъв значителен успех. Всяка копка, направена от тях, се съпровожда от ругатни и проклетия. При тях идва бледният призрак на глада, мизерията и отчаянието и тъкмо когато се канят да отпуснат изтощените си ръце и да се откажат от тази работа, току виж се разпространил слухът за някакво невиджано находище, което някой си нейде бил открил. Тогава те отново взимат в ръце батеата и пак стават жертва на тази неудържима страст...

Следобед достигнахме Йелоу Уотър Граунд, дълга и тясна долина, през която минава маловоден приток на Сакраменто. Разровена от горе до долу, по нея ясно си личаха отделните клеймове.

Виждаха се значителен брой пръстени колиби и палатки и все пак веднага се забелязваше, че славното време на разцвет за тази част от златоносните находища бе вече отминало.

Приближително в средата на долината се издигаше ниска, но затова пък широка и дълга дъсчена барака, над чийто вход с тебешир бе написано: «Store and Boardinghouse of Yellow Water Ground». Собственикът на тази комбинация от странноприемница, смесен магазин и кръчма можеше навярно да ни даде най-точните сведения. И тъй, слязохме от конете, оставихме Цезар при тях и влязохме вътре.

Грубо скованите пейки и маси бяха заети от различни типове, кои с окаяна външност, кои с дързък и напет вид. Всички ни заглеждаха с любопитство.

— Нови златотърсачи! — засмя се един от тях. — Може би ще намерят нещо повече от нас. Хей, червенокожия, я ела, каня те на един «дринк» ((англ.) — питие, пиене, чаша с напитка — Б. пр.)!

Винету се престори, че не беше чул тази подкана. Тогава човекът стана, взе чашата си с бренди и с предизвикателно изражение се приближи към апача.

— Негоднико, не знаеш ли, че най-голямата обида за един златотърсач е да му се откаже на поканата за «дринк»? Питам те дали ще пиеш и дали и ти ще почерпиш по чаша?

— Червенокожият воин не пие огнена вода, но не иска да обиди бледоликите.

— Тогава върви по дяволите!

Златотърсачът запрати в лицето на апача чашата с бренди, измъкна бързо ножа си и се хвърли напред, за да го забие в сърцето на Винету. Обаче веднага политна назад, надавайки силен вик, и после рухна на земята с предсмъртно хъркане. Апачът също имаше нож, сега той беше в ръката му. Острието му бе лъскаво както винаги. То беше останало в тялото на златотърсача само за някаква десета част от секундата. Човекът лежеше мъртъв на земята. Другите веднага наскачаха. В свитите юмруци проблеснаха ножове. Но ние вече бяхме насочили карабините си към тях. Дори и Цезар, който тъкмо в този миг бе надникнал през вратата, стоеше сега на прага с пушка, готова за стрелба.

— Стойте! — извика съдържателят. — Хора, сядайте си по местата! Това не е ваша работа. Не ви засяга, понеже този въпрос трябваше да се уреди само между Джим и индианеца, и той се уреди. Нел, отнеси мъртвеца!

Златотърсачите се подчиниха. Нашето заплашително поведение, изглежда, им направи също тъй силно впечатление, както и думите на съдържателя. Иззад тезгяха се появи барманът, натовари мъртвеца на плещите си и го изнесе навън, за да го спусне, както видяхме след малко, в една изоставена от златотърсачите яма и да нахвърля върху него малко пръст. И този Джим бе дошъл тук, за да търси злато, а разбира се, по своя вина намери смъртта си — deadly dust! Колко ли често се разиграваха подобни сцени в златните мини!

Седнахме настрани от другите.

— Какво ще пиете, мешърс? — попита съдържателят.

— Бира — отговори Бърнард.

— Портър или ейл (видове английска бира Б. пр.)?

— Която е по-хубава!

— Тогава ще ви донеса ейл, мешърс! Истинска Бъртън-ейл, от Бъртън в Стафордшър. Бях доста любопитен да видя това питие, което както казваше съдържателят, било докарано до Сакраменто чак от Англия, и то от града, прочул се по целия свят с превъзходната си бира. Получих пет бутилки, взех едната от тях и я занесох на Цезар. Той напъха гърлото на бутилката толкова навътре в устата си, че се изплаших да не би да му стигне до стомаха, след което я изпразни на един дъх. Но едва-що извадил шишето от устата си, той започна да превърта очи, та чак бялото им се видя, раззина толкова широко уста, че тя зае три четвърти от лицето му, и нададе вик като корабокрушенец, който за последен път се показва над вълните.

— Какво има? — попитах го аз, като помислих, че е наранил небцето си с гърлото на бутилката.

— Маса, о, а Цезар умира! Цезар съм изпил отрова!

— Отрова ли? Но това е английска бира ейл!

— Ейл? Не, о, не! Цезар познават ейл. Цезар съм изпил отрова! Цезар чувствуват в уста и тяло арсен и беладона!

Нашият добър Цезар не беше някой изнежен гастроним. Как ли щеше да се хареса тази бира ейл на хора с изтънчен вкус? Отново влязох в кръчмата, и то тъкмо навреме, за да чуя въпроса на съдържателя:

— Мешърс, а ще можете ли да ми платите?

Бърнард направи обидена физиономия и бръкна в джоба си.

— Чакай, мистър Бърнард! — обади се Марк. — Аз ще уредя тази сметка. Колко струва бирата?

— Бутилката е три долара, значи всичко прави петнадесет долара.

— Човече, та туй е евтино, още повече че можем да си вземем с нас бутилките, нали?

— Разбира се.

— Обаче ще ги оставим тук, понеже хора, които знаят златни находища, където златото лежи ей тъй на открито в тежки самородни късове, няма защо да си правят труда да се занимават с някакво си парче стъкло. Донеси си везната!

— Със злато ли искате да платите?

— Естествено.

Марк отвори патронташа си и измъкна няколко нъгитс, между които имаше едно парче с големината на гълъбово яйце.

— Бре да се не види, човече, къде намерихте тези златни късчета? — попита съдържателят.

— В моето находище.

— Ами къде се намира то?

— Горедолу нейде из Америка. Аз например имам лоша памет и обикновено си спомням къде е туй място само тогава, когато на мен самият ми е нужно малко злато.

Съдържателят трябваше да преглътне този добър урок. Обаче очите му блестяха от алчност, докато мереше едно от самородните парчета злато и връщаше остатъка от сумата в пари.

Той прие златото на твърде ниска цена, а навярно и везната му си имаше своите капризи.

Но тъй или иначе Марк прибра върнатите пари с изражението на човек, за когото няколко долара не играят особено голяма роля. Сред куршумите си той тайно бе носил доста хубава сумичка и сега аз неволно се сетих за забележката му при нашата първа среща, че знаел къде в планините имало достатъчно злато, за да направи богат някой свой приятел.

Опитахме бирата. Ако идвахме направо от саваната, може би щяхме да я изпием. Но понеже в хотел «Валядолид» при гостоприемната доня Елвира бяхме вече пооправили съсипаните си езици и гърла, сега в никакъв случай не бяхме в състояние да погълнем тази помия. Стана ни ясно, че този човек сам си приготвяше бирата «ейл» от някакви билки и подправки и после я продаваше... по три долара бутилката! Това е само един от многото примери, че в златните мини не винаги златотърсачите намираха златото.

Впрочем, изглежда, съдържателят не си бе извадил никаква поука от урока на Марк.

Напротив, той седна при нас и продължи да разпитва:

— Ами много далече ли е оттук златното находище, дето го знаете, сър?

— Кое? Знам четири или пет.

— Четири или пет? Невъзможно! Защото иначе нямаше да дойдете в това печално място, наречено Йелоу Уотър Граунд, където вече почти нищо не се намира.

— Дали ми вярвате, или не, си е например ваша работа!

— И винаги ли взимате само толкова, колкото ви трябва?

— Да.

— Какво лекомислие, каква непредпазливост! Ами ако дойдат други хора и отнесат всичко, което бихте могли да приберете за себе си!

— Няма такава опасност, мистър «Ейл-ман»!

— Искам да купя едното от вашите златни находища, сър!

— Изобщо не можете да го заплатите! Или имате достатъчно пари, за да покриете цената на петдесет или шестдесет центнера (мярка за тежест, равна на 50 или 100 кг според прилагането ѝ в съответната държава — Б. пр.) злато?

— Bounce (Bounce (англ.) — възклицание на удивление — Б. пр.)! Толкова много!? Човек би трябвало да си намери един съдружник, или пък двама, та дори и трима. Хмм... такъв например като онзи Алън Маршъл, който пристигна с няколко хиляди долара, а си тръгна с истинско богатство. Той си разбираше от работата!

— Закупчик на злато?

— Йес.

— Добри познати ли сте с него?

— Не. Той имаше един помощник, когото зарязал тук, понеже оня постоянно го крадял. Та този човек ни разказа всичко. Маршъл превърнал в Сакраменто златния прах и по-дребните зърна в банкноти, а по-едрите нъгите заровил в земята, където се намирала палатката му. После внезапно изчезна. Никой не знае как и в каква посока.

— Маршъл притежаваше ли някакви животни?

— Само един кон. Впрочем завчера едни хора търсиха мистър Маршъл.

— А-а! Ами кои бяха?

— Трима мъже, двама бели и един мулат, които ме разпитваха за него. Но струва ми се че и вие го познавате?

— Бегло и затова искахме и ние да го посетим. Ами накъде отидоха тримата?

— Отидоха при мястото, където се намираше неговата палатка. След това се върнаха и дълго седяха над някакъв къс хартия, който несъмнено бяха намерили там. Случайно успях да ѝ хвърля един поглед и забелязах, че очевидно представляваше някаква карта или план.

— И после?

— Попитаха ме за долината на Шорт Ривюлит. Описах им пътя и те се отправиха натам.

— Едва ли ще намерят пътя оттук до Шорт Ривюлит само по едно голо описание.

— А вие знаете ли го?

— Бях веднъж там. А можете ли да ни покажете мястото, където е била палатката на Маршъл?

— И оттук ще го видите. Ей там в дясно на онзи склон до трънаците. Отидете ли там, веднага ще забележите огнището и всичко останало.

— А как се казва бившият помощник на Маршъл?

— Фред Булър. Работи ей там наляво от втория клейм от горе на долу.

Направих знак на Бърнард. Излязохме заедно от странноприемницата и закрачихме нагоре по потока. Спряхме пред посочения ни клейм. Там работеха само двама души.

— Good day, мешърс! Има ли тук някой си мистър Булър? — попитах аз.

— Йес, сър. Аз съм! — отвърна единият от тях.

— Имате ли време да ми отговорите на няколко въпроса?

— Може би, ако си заслужава. При нашата работа всяка минута струва пари.

— Колко ще струват десетина минути?

— Един долар.

— Ето, вземете! — каза Маршъл, подавайки парите на Булър.

— Благодаря, сър! Изглеждате ми щедри джентълмени.

— Може би ще почувствате щедростта ни още по-добре, ако отговорите изчерпателно на въпросите ни — опитах се да го подмамя.

— Well, сър. Само питайте!

Очите му издаваха, че беше негодник. Как ли трябваше да подхвана разговора? Набързо реших да се представя за човек от неговата черга.

— Ще дойдете ли за малко с нас настрани?

— Bless my soul сър! Изглежда, имате хубави оръжия.

Аха, този тип имаше нечиста съвест!

— Имаме хубави оръжия за нашите врагове и хубави пари за нашите приятели. Ще дойдете ли с нас?

— От мене да мине!

Булър излезе от ямата и заедно се отдалечихме малко настрани.

— Завчера при вас са идвали трима мъже, нали? — заразпитвах аз.

— Да.

— Двама бели и един мулат?

— Да. Защо?

— Белите са били баща и син, нали?

— Да. Мулатът е мой познат, а и те го познавах.

— Аха!

И аз не знам откъде ми хрумна една мисъл, от която веднага се възползвах:

— И аз познавам мулата. На дясната си буза има белег от рана, нанесена му с нож.

— Така е, значи познавате капи... познавате мистър Шели! Къде се запознахте?

— Заедно правихме някои сделки и сега ми се иска да разбера къде бих могъл да го намеря.

— Не зная, сър!

Личеше си, че Булър казва истината.

— Какво искаха тези хора от вас? — продължих да го разпитвам.

— Сър, струва ми се, че заплатените десет минути вече изминаха.

— Още не са! Но аз мога да ви кажа, че тримата са разпитвали за предишния ви работодател, мистър Маршъл. Впрочем до края на нашия разговор ще получите още два долара!

Бърнард бръкна в джоба си и му даде парите.

— Благодаря, сър. Вие сте други хора, а не като двамата Моргановци и оня Шели. На вас ще дам по-точни сведения, отколкото на него. Тъй като сте работили заедно с него, сигурно знаете колко е стиснат. Той трябваше да даде на един наш другар от Сид...

Човекът замлъкна, изплашен от думата, която остави недоизречена.

— Сидни Коувс (Известно навремето свърталище на «вълците» — Б. пр.), та кажете го де! — помогнах му аз. — И аз го знам.

— И вие ли? Ами вижте, тогава несъмнено знаете стойността, която често имат дребните услуги. Не знам накъде са се отправили тримата, но дълго се мотаха ей на онова място и намериха някакво парче хартия. Но ако мистър Шели бе разговарял с мен по друг начин, то и от мен щеше да получи няколко листа с голяма важност.

— А как би трябвало да разговаря човек с вас, за да получи каквото му е необходимо?

Негодникът мерзко се изсмя и добави:

— Както досега!

Значи разговор с долари! Този тип беше несъмнено съвсем изпечен мошеник.

— Какво представляват тези листове? — осведомих се аз.

— Писма.

— От кого до кого?

— Хмм, сър, как да ви кажа без да знам дали наистина ще разговаряте с мен на моя език?

— Кажете цената!

— Сто долара!

— Не е лошо! Присвоявате си писмата на вашия работодател, за да ги дадете на предводителя на бандитите, но тъй като този човек не ви заплаща достатъчно, запазвате писмата за себе си, понеже си мислите, че онова, което носи на мистър Шели облаги, няма причина да не донесе полза и на вас. Но аз ви казвам, че тази работа все пак може да ви донесе и вреда! Ще се съгласите ли на петдесет?

Бях изрекъл само едно мое предположение, което произтичаше най-логично от обикновеното свързване на всичко чуто от мен досега. По изражението на лицето на този човек разбрах, че съм отгатнал истината. Той незабавно се съгласи с моето предложение.

— Сега разбирам, че вие действително сте си имали работа с капитана. Знаете всичко. Ето защо няма да ви изнудвам, ами ще приема петдесетте долара.

— Къде са писмата?

— Елате в нашата колиба!

Върнахме се малко назад до онова нещо, което той бе нарекъл «нашата колиба». Тя се състоеше от четири пръстени стени, над които бе опънато одеяло от филцова материя, пробито на няколко места. И в четирите ъгъла имаше направена по една вдлъбнатина, която, изглежда, се използваше като шкафче, понеже Булър бръкна в една от тях и измъкна някаква изпокъсана кърпа, в която бяха завити различни предмети. Той разгърна кърпата, извади от нея две писма и ми ги показа. Посегнах към тях, но той бързо си дръпна ръката.

— Чакайте, сър! Първо парите!

— Но не и преди да съм прочел адресите! — възразих аз.

— Добре! Аз ще държа писмата, а вие ще ги огледате. Той поднесе писмата към очите ни и ние двамата едновременно вперихме поглед в тях.

— Наистина! — кимнах аз. — Бърнард, дай му парите!

Писмата бяха адресирани до стария Маршъл, бащата на двамата братя. Алън ги беше писал и ги бе дал на помощника си, за да ги предаде на пощальона. Алън все още не е знаел, че стария Маршъл е убит. Обаче Булър задържал писмата. Бърнард незабавно извади парите, но просто си личеше, че му е много неприятно да възнаграждава с подобна сума една кражба, която несъмнено му бе донесла само щети. Булър прибра парите с доволна физиономия и понечи да сгъне кърпата. В същия миг ние двамата забелязахме блясъка на някакъв златен предмет и Бърнард веднага протегна ръка. Оказа се масивен златен джобен часовник.

— Какво искате да правите с моя часовник? — сопна се Булър.

— Ще го отворя, за да видя колко е часът — отвърна Маршъл находчиво.

— Не е навит — рече мошеникът, посягайки припряно към него. — Дайте ми го, сър!

— Чакай! — казах му повелително и го хванах за ръката. — И да е спрял, ти може би ще разбереш поне, че ти е ударил часът!

— Часовникът на Алън! — възкликна Бърнард.

— Човече, как е попаднал този часовник в ръцете ти? — запитах го аз.

— Какво ви интересува? — отвърна той дръзко на въпроса с въпрос, опитвайки се да се освободи.

— Интересува ме, понеже този джентълмен е брат на собственика на часовника. И тъй, как си се добрал до часовника на мистър Маршъл?

Крадецът явно изпадна в трудно положение.

— Мистър Алън Маршъл ми го подари — заяви той.

Това е лъжа — отвърна Бърнард — Чарли, погледни тези скъпоценни камъчета! Никой няма да подари часовник за триста долара на помощника си.

— Well, Бърнард, я претърси наоколо! Междувременно ще хвана този човек малко по-яко. Улових Булър за двете ръце. Той се опита да се откопчи, но не му се удаде.

— Ама кои сте вие? Кой ви дава право да извършвате обиск в моята колиба? Ще викам за помощ и ще накарам да ви линчуват!

— Слушай, драги, я не пускай такива глупави шеги, иначе съдията Линч би могъл да ти дойде на теб до главата! При първия вик, който нададеш, ще те стисна още по-яко! — заплаших го аз.

Сега го хванах с лявата си ръка над лакътя, а десницата ми го стискаше за врата. Изцяло се намираше във властта ми и най-сетне разбра, че трябва да се подчини.

— Нищо друго не намирам — осведоми ме Бърнард, след като приключи с обиска.

— Е, видяхте ли? Пуснете ме и ми върнете часовника! — опъна се Булър.

— Я по-полека, по-полека! — предупредих го аз. — Ще те държа така, докато с моя спътник се споразумеем какво да те правим. Какво ще кажеш, Бърнард?

— Откраднал е часовника — заяви Маршъл.

— Няма съмнение.

— Трябва да го върне.

— Естествено.

— Ами какво ще е наказанието му?

— Нека проявим милосърдие. Линчуването му няма да ни донесе никаква полза. И тъй заради скриването на писмата и кражбата на часовника, ще ни даде писмата без никакво възнаграждение.

— Как така без възнаграждение?

— Много просто — ще ни върне петдесетте долара, после двата и накрая единия долар. Това е голямо милосърдие от наша страна. Бъркай смело в джоба му!

Въпреки съпротивата на Булър парите му бяха взети. След това го пуснах. Веднага щом усети, че е свободен, той изтича навън и се втурна надолу към странноприемницата-магазин.

Бавно го последвахме, но скоро още отдалече дочухме гневни крясъци. Ускорихме крачките си. Конете ни стояха пред вратата, обаче Цезар не се виждаше. Влязохме бързо и... се озовахме сред бойно поле. В един от ъглите бе застанал Винету, сграбчил с лявата си ръка гърлото на крадеца на часовника, докато десницата му размахваше приклада на Сребърната карабина. Близо до него Безухия се бранеше срещу неколцина нападатели. Цезар се намираше в другия ъгъл. Вече му бяха изтръгнали карабината, но той здравата се отбраняваше с нож и юмруци. Както научих по-късно, Булър подканил златотърсачите да заловят Бърнард и мен, а Марк се противопоставил на изпълнението на този план. Тъй като златотърсачите все още бяха разгневени заради случката с Джим, а съдържателят се беше убедил, че с Безухия няма да може да направи никаква сделка, с неговата благословия бе последвало нападение, което щеше да струва живота на тримата, ако ние двамата не се бяхме намесили своевременно.

Винету и Марк все още се държаха. Най-напред трябваше да помогнем на Цезар.

— Бърнард, стреляй само в краен случай. Давай с прикладите! — извиках аз.

С тези думи се нахвърлих върху златотърсачите и само след минута негърът се намери до нас, държейки отново в ръка своята карабина. Втурна се към враговете си като тигър, излязъл от клетка. Противниците ни нямаха огнестрелни оръжия и това бе цяло щастие за нас.

— А-а, Чарли — извика ликуващо Марк, — давай сега с прикладите, само че с плоската страна!

Последвахме указанието му и битката се превърна направо в удоволствие. След като двамата-трима почувстваха плоската страна на прикладите върху черепите си, цялата тълпа се разпръсна и изхвъркна през вратата. От влизането ни с Бърнард не бяха изминали и две минути, а ето че се видяхме останали сами със съдържателя и Булър.

— Чарли, наистина ли си откраднал на този човек часовника и парите? — попита Марк.

— Ами! Той е откраднал часовника от брата на Бърнард и освен това е задържал писмата му за себе си.

— И го оставяш просто тъй да си отиде? Но всъщност това не ме засяга. Обаче ме засяга, че насъска срещу нас тези иманярчета и сега например ще си получи наградата.

— Да не искаш да го убиеш, Марк!

— Този негодник не би бил достоен за подобно нещо! Цезар, држ го здраво!

Негърът го сграбчи толкова яко, че Булър не бе в състояние да се помръдне. Марк измъкна ножа си и се прицели. Последва кратко замахване... Булър извика... Марк му беше отрязал върха на носа.

— Ха така, момчето ми! Не е хубаво да се опитваш да убиеш опитни и честни уестмани. Защото, напъхат ли хората носа си в такава опасна работа, то възможно е тоя или она да загуби върха му. Ами нашият кръчмар? А, ей го къде е! Драги, я ела насам, искам да видя дали носът ти не е излишно дълъг с някоя и друга педя!

Изглежда, съдържателят не беше съвсем съгласен с това предложение. Той колебливо пристъпи само крачка напред.

— Джентълмени, надявам се, че няма да се отплатите по такъв начин за гостоприемството ми! — каза той.

— Гостоприемство ли? Да не би да наричаш така цената от три долара за половин литър помия?

— Незабавно ще ви върна парите, мешърс!

— Задръж си ги и не се страхувай! Та кой ли иначе ще продължи тук да прави «портър» и «ейл» ако сложим край на занаята ти?... Но, хора, да се махаме оттук, защото в противен случай пак бихме могли да си имаме главоболия с ровещите злато къртици!

— Маса Марк искат тръгват? О, а, защо тръгнат без преди това накажат крѣчмар за отрова? Тогава негър Цезар накажат!

Той грабна едно от шишетата върху тезгяха и го подаде на съдържателя.

— Сам налей в стомах свой бира! Бързо, инак Цезар застрелят мъртъв крѣчмар!

Човекът бе принуден да вземе бутилката и да я изпие. Но още в следващия миг Цезар му поднесе друга.

И тя бе изпразнена.

— Пие още една.

По този начин изплашеният крѣчмар бе принуден да изпие пет бутилки бира и беше направо трагикомично да се наблюдава изразът на лицето му.

— Тъй, о, а крѣчмар изпили пет пъти по три долар и сега имат в тяло твърде много хубав оцет и стипца!

Нямаше какво да правим повече тук. Наказаният крадец беше избягал, надавайки болезнени викове. Метнахме се на конете и потеглихме. И беше вече крайно време, защото недалеч от странноприемницата се събираха златотърсачите, взели със себе си своите карабини. За щастие все още далеч не всички бяха пристигнали на сборния пункт, тъй че успяхме необезпокоявани да стигнем Сакраменто.

— Къде се намира Шорт Ривюлит? — попита Бърнард.

— Засега ще яздим нагоре покрай реката — посочи ни Марк пътя.

Продължихме в бърз трѣс, докато вече можехме да приемем, че от страна на златотърсачите не ни заплашва опасност.

— А сега спрете! — каза Бърнард заповеднически. — Трябва най-сетне да прочета писмата от моя брат.

Слязохме и насядахме. Маршъл отвори писмата и ги прочете.

— Това са последните две писма, които е писал — установи той. — Алън се оплаква, че не сме му отговаряли, а в последното си писмо добавя нещо, което е много важно за нас. То гласи:

«... впрочем тук правя още по-добри сделки, отколкото съм очаквал. Златният прах и тези нѣгитѣ изпратих по сигурни хора в Сакраменто и Сан Франциско, където получавам за тях значително по-висока цена от тази, която сам заплащам тук. По този начин сумата, която имах на разположение, се увеличи неколкостранно. Но вече смятам да напусна Йелоу Уотър Граунд, понеже сега тук не се добива и четвъртината от предишното количество злато, а освен това пътищата са станали толкова опасни, че не мога сам да рискувам повече нито една пратка. По различни признаци стигам до предположението, че бандитите се канят да направят посещение на моята палатка. Ето защо ще се махна оттук най-неочаквано, без да оставям никакви следи, понеже иначе със сигурност би трябвало да очаквам, че разбойниците ще трѣгнат подир мен. С печалба от хиляди долари потеглям за долината на Шорт Ривюлит, където са били открити изключително богати находища, и само за един месец ще мога да направя същите сделки, които правех тук за четири месеца. Оттам ще продължа пътуването си през планините Лин към пристанището Хумболд, където сигурно ще намеря някой параход, който да ме върне в Сан Франциско...».

— Значи вярно е за долината Шорт Ривюлит — обади се Марк. — Чарли, не е ли странно? Двата Морган също са го знаели. Питам откъде, а?

— Несъмнено върху онзи лист хартия, който са намерили на мястото на Алъновата палатка, е имало някакво указание.

— Възможно — намеси се Бърнард. — Малко по-нататък в писмото откривам едно място, което може би ще ни даде някакво разяснение. Слушайте!

«... още повече че не се нуждая от многобройни придружители. Даже и водач не ми е необходим, защото с помощта на най-новите географски карти си начертах план на пътуването или по-скоро на самия път, по който ще мога да трѣгна с упование...»

— Дали Алън не е изгубил своя чертеж или пък е захвърлил нейде небрежно първоначалната скица? — предположих аз.

— Не е изключено — обади се Марк, — понеже той не е уестман и следователно не се е научил още, че животът може да зависи например и от най-дребното обстоятелство. А дори и да се добере дотам успешно, все още остава открит въпросът, как ще се оправи с индианците-змии, чиито села се намират там горе, а ловните им полета са разположени край Змийската река.

— И те ли са опасни като команчите? — осведоми се Бърнард угрижено.

— Всички червенокожи си приличат — отвърна Марк, — към приятелите си са благородни, за неприятелите са страшни. Но ние няма защо да се безпокоим, тъй като съм бил сред тях доста време и всеки човек от племето им познава Безухия, ако не лично, то поне по име.

— Змиите ли? — намеси се и Винету. — Вождът на апачите се познава с шошоните (Шошоните са известни и под името индианците-змии Б. пр.). Те са негови братя. Воините на шошоните са храбри и верни хора. Ще се радват да видят Винету, който не веднъж е пушил с тях калюмета.

И тъй грижите ни наведнъж намаляха с две, още повече че и аз се бях срещал веднъж с една друга част от племето на шошоните, живееща в Уайоминг. Както Винету, тъй и Марк не бяха чужди хора за шошоните, а освен това и двамата познаваха местността, където трябваше да търсим долината Шорт Ривюлит. Те станаха сега наши водачи.

Теренът, през който минавахме, бе предимно планински, тъй като скоро прекосихме долината на Сакраменто и се отправихме към планините зад Чико. Пътят беше труден, но затова пък бе най-правият и най-късият, което може би щеше да ни помогне да изпреварим двамата бандити. Вярно, че те имаха преднина от два дни, обаче пътят им бе несъмнено по-дълъг. Ако бяха минали и те оттук, все някъде трябваше да се натъкнем на следите им.

От Чико се отправихме на североизток и на четвъртия ден след тръгването ни от Йелоу Уотър Граунд стигнахме до един мощен планински масив, който със своя диаметър от над петнадесет английски мили се издигаше над околните планински вериги като великански пресечен конус. Полите му бяха покрити с гъст широколистен лес, но по-нависоко растеше почти непроходима иглолистна гора. Горе, точно в средата на едно плато имаше езеро, което заради мрачния си вид, тъмни води и неприветлива околност бе наречено «Black eye» (Черното око Б. нем. изд.). В това езеро се влива идващата от запад Шорт Ривюлит.

Откъде се беше взело намереното горе злато? Не е възможно да е било свлечено от реки и порои от някакви околни възвишения, а сигурно имаше плутоничен произход. При издигането на този огромен планински масив мощните сили, скрити в земните недра, са изтласкали нагоре и златните съкровища на подземния свят. Не беше трудно човек да се досети, че вместо златоносен пясък там се срещат цели златни жили и гнезда, които даваха по-голям добив даже и от прочутата долина на Сакраменто.

Навлязохме в толкова дива и девствена гора, в такъв непристъпен пущинак, който едва не ни обезвери, че някога ще можем да се проврем през привидно непроходимия хаос от дървета и скали. Но колкото повече напредвахме, толкова по-добър ставаше пътят.

Досадните храсталаци и ниски дървета постепенно изчезнаха и най-накрая навлязохме с конете си сякаш в някаква катедрала, чийто покрив се състоеше от гъсто сплетените корони на широколистните дървета, а нейните хиляди «колони» бяха толкова дебели, че трима души едва-едва биха могли да ги обгърнат с ръце, и растяха често на пет-шест и повече метра една от друга.

Една такава девствена гора прави на чувствителните хора същото впечатление, каквото оставя божият храм у малкото дете, когато влезе за пръв път в него. Тук човекът, произлязъл от прахта, започва да се чувства като червей, който прави напразни усилия да се изкачи нагоре по кората на великански дъб. Преди да достигне върха му, той умира. Тъй е и с хората, които си мислят, че са господари на света, и все пак само по божия милост и като незаслужен подарък са получили място над всички други смъртни същества.

Бавно и упорито яздехме нагоре, докато се добрахме до платото. После стана по-лесно бързо да се придвижваме напред и когато се свечери, достигнахме южния бряг на Черното око, чиято дълбока и неподвижна вода слабо блещукаше пред нас като някаква коварна загадка, носеща гибел на всеки, който се опитва да я разгадае.

Долу в долината се беше възцарил вече мрак, но тук горе здрачът току-що бе започнал да се спуска. Все още имахме добрата възможност да обходим и претърсим една част от брега.

— Ще продължим ли? — попита Маршъл, който тъй копнееше да отпразнува срещата си със своя брат.

— Моите братя ще бивакуват тук — заяви Винету по своя кратък и нетърпящ възражения начин.

— Well — съгласи се Марк. — Тук има разкошен мъх, за да се излегнем на него, а край водата расте достатъчно трева за конете ни. А ако си намерим някое закътано местенце, нещо, което ще ни бъде невъзможно например след стъмване, бихме могли да си стъкнем малък огън по индиански маниер, за да изпечем пуйката, убита днес от Цезар.

Да, Цезар наистина бе застрелял днес за първи път дивеч и много се гордееше с това необоримо доказателство, че и той е напълно полезен член на нашето малко общество. След кратко търсене открихме такова място, каквото желаше Марк, и се разположихме на лагер. Скоро пламна огънят, а негрът се зае усърдно да смъква пернатата дреха на птицата. Междувременно настана истинска нощ — катраненочерна нощ. Леко играещите пламъци придаваха на околните дървета и клони най-причудливи форми. А ето че и пуйката се опече. Вечеряхме превъзходно, а после спяхме необезпокоявани чак до настъпване на утрото.

На сутринта тръгнахме на път и скоро достигнахме долината на Шорт Ривюлит (Къса рекичка). Реката не беше дълга, което ни подсказваше и нейното име. Тя получаваше слаб приток на вода от няколко могилообразни възвишения и изглежда, че през горещите летни месеци пресъхваше съвсем.

Заварихме съборени и изпокъсани палатки, разровени ями за търсене на злато, сринати пръстени колиби. Навсякъде личаха следи от ожесточени схватки.

Нямаше съмнение, че златотърсачите са били нападнати от бандити. Обаче не видяхме никакви трупове.

След по-продължително търсене открихме насреща под дърветата на вековната гора една по-голяма палатка. Тя също бе изпокъсана, нарязана и превърната в парцали. Но не открихме нищо, дори и най-малката следа или предмет, които да ни издадат кой е бил собственикът ѝ.

Огромно беше разочарованието на Бърнард, който досега бе убеден, че ще се срещне с брат си на това място.

— Тук е живял Алън — каза ни той със сигурност. Тази увереност бе плод на предчувствие и беше съвсем възможно то да не го лъже. Минахме с конете през цялата долина, обградена от вековната гора, и открихме следи от разбойниците. Те водеха към западните склонове на планинския масив.

— Оттук Алън се канеше да прехвърли планините Лин и да се отправи към пристанището Хумболд. Бандитите са тръгнали по петите му! — обади се Бърнард.

— Сигурно. При условие, че брат ти е избягал — напомних аз. — Обстоятелството, че тук не видяхме трупове, все още не е доказателство, че нападнатите хора са успели да избягат. Струва ми се, че мъртвците са били хвърлени в езерото.

Навярно нейде на дъното на Черното око лежаха сега труповете на онези мъже, които бяха мечтали за богатство, щастие и удоволствия. Мрачният демон, наречен злато, ги беше изтръгнал от техните мечти и ги бе хвърлил в обятията на смъртта!

— А кои са били убийците? — попита Маршъл с гняв в гласа.

— Мулатът Шели и двамата Моргановци, които толкова дълго все успяват да ни се измъкнат, макар че непрекъснато сме по следите им!

— Но сега вече ще ни паднат в ръцете — каза уверено Безухия — и тогава ще принадлежат само на Марк Джорокс и на никой друг, защото той има да урежда сметки с тях.

— И тъй — напред, след тях!

Дирята не беше дотам ясна, че да можем да преброим отделните следи. Обаче по-надолу, сред дърветата на високостеблената гора, всеки конник сам си беше избрал пътя между дънерите и ние успяхме да установим, че отпечатъците са направени от двама животни. На известно разстояние оглеждах следите много внимателно.

— Били са шестнайсет ездачи и четири натоварени мулета — установих аз. — Копитата на четири от животните са се отпечатали по-дълбоко и по-ясно, а че са мулета си личи от малките им копита и от честите опити да се инатят. Следователно бандитите няма да могат

да се движат толкова бързо като нас и имаме всички изгоди да ги догоним, преди да са настигнали Алън.

Следобед се добрахме до мястото, където бяха спирали за пръв път да ношуват.

Продължихме да яздим, докато все още можехме да различаваме дирята, а после легнахме да подремнем само няколко часа. На зазоряване отново поехме на път и още преди обед стигнахме до техния втори нощен лагер. И тъй бяхме скъсили преднината им с един ден. До вечерта искахме да достигнем горното течение на Сакраменто, която там се спуска от планината Шаста, и тогава можехме да се надяваме вече, че на следващия ден щяхме да догоним бандитите. Обаче скоро се натъкнахме на непредвидено затруднение. Дирята се разделяше. На това място Сакраменто завиваше, описвайки широка дъга, и ние се насочихме точно към средата на дъгата. Добре, но видяхме, че следите от четирите мулета и още шест конници се отбиваха наляво, за да пресекат завоя на реката, докато останалите продължаваха в досегашната си посока.

— The devil ((англ.)) — По дяволите! — Б. пр.), глупава история — обади се Марк. — Дали е някаква военна хитрост, или пък е например просто случайност!

— И да е направено с някаква хитра умисъл, едва ли са имали предвид нас — предположих аз.

— Но защо са се разделили? — попита Бърнард.

— Лесно е да се отгатне — заявих аз. — Мулетата, натоварени с плячката от Черното око, пречат на бързината на бандитите. Ето защо те изпращат товара направо към мястото на крайната си цел, докато останалите ще преследват Алън с по-голяма скорост. След като задигнат и неговото имущество, ще се насочат навярно към някое уговорено място край Сакраменто, за да се срещнат отново.

— Well, тогава нека например оставим мулетата да вървят, където щат, и да се втурнем подир другите с още по-голяма бързина! — посъветва Безухия. — Моята Тони вече отдавна се сърди, че се мъкнем като охлюви.

— Хубави охлюви! — засмях се аз. — Впрочем в случая трябва да премислим и нещо друго, Марк. Кой от двамата Моргановци ще искаш да запазиш за себе си?

— Zounds, ама че въпрос, Чарли! И двамата, разбира се!

— Хмм, трудно ще стане тази работа.

— Защо?

— Мулетата носят злато. Щом Фред Морган ги отделя от себе си, тогава на кого ще ги повери?

— Е, на кого?

— Навярно само на сина си.

— Прав си. Но какво да правим?

— Кой от двамата искаш да заловиш пръв?

— Стария!

— Добре. Тогава давай направо!

Действително прехвърлихме Сакраменто за предвиденото от нас време и спряхме да бивакуваме на отвъдния ѝ бряг. На сутринта продължихме, отдалечавайки се от реката. Не откъсвахме очи от дирята, която оставаше все така ясна. По обед излязохме на равнина, а следите бяха толкова пресни, че отрядът на бандитите едва ли можеше да бъде на повече от пет мили пред нас.

Пришпорихме конете си да направят едно последно усилие. Стремежът ни бе да се приближим до преследваните от нас хора дотолкова, че през нощта да имаме възможност да се промъкнем незабелязано до техния бивак. Всички бяхме обхванати от силно вълнение, защото се намирахме съвсем близо до убийците, които преследвахме безуспешно от толкова дълго време. Моят вран жребец ме носеше напред все начело на отряда ни, а съвсем близо зад мен следваше конят на апача.

Но какво беше това? Изведнъж забелязахме толкова много отпечатыци от конски копита, че едва ли броят на конниците е бил по-малък от стотина. По земята личаха следи от схватка, а по големите листа на някакво растение забелязах полепнала кръв.

Претърсихме мястото най-подробно. Наляво в равнината се отдалечаваха дирите на три коня, докато направо пред нас водеше широка следа, оставена от множество конски копита.

Втурнахме се по широката дия с най-голяма бързина. Несъмнено тези ездачи бяха индианци и понеже Алън нямаше голяма преднина, можеше като нищо да е попаднал в ръцете им. Не бяхме изминали повече от една миля, когато право пред нас съзряхме шатрите на индиански лагер.

— Шошоните! — възкликна Винету.

— Индианците-змии! — съгласи се с него Марк и без да спираме, скоро навлязохме в лагера им.

В центъра между шатрите повече от стотина индианци се бяха насъбрали около вожда си. Щом ни забелязаха, те хванаха своите пушки и томахоки и отвориха кръга.

— Ко-ту-хо (Поразяващия гръм — Б. нем. изд.)! — извика Винету, препускайки право към вожда, сякаш искаше да го прегazi с коня си. Обаче на една-единствена крачка от него дръпна поводите на своя жребец.

На вожда не му мигна окоото при тази рискована и изкусна ездаческа проява на Винету. Той простря ръка пред себе си.

— Винету, вождът на апачите! Във вигвамите на воините на шошоните се вселява радост, а в сърцето на вожда им — щастие, защото Ко-ту-хо копнееше отново да види своя храбър брат!

— А и мен също! — извика Марк. — Не познава ли вече вождът на змиите своя приятел Безухия?

— Ко-ту-хо познава всички свои приятели и братя. Нека бъдат добре дошли във вигвамите на неговите воини!

В този миг нейде отстрани проехтя страшен вик. Извърнах се и видях, че Бърнард бе коленичил на земята до някакво човешко тяло. Незабавно се приближих до него. Човекът, който лежеше до шатрата, беше мъртъв. На гърдите си имаше рана от куршум. Беше бял, когото веднага познах — Алън Маршъл, братът на Бърнард.

Приятелите ни също се приближиха. Никой не каза и дума. Бърнард коленичеше безмълвно край убития, целуваше го по устните, челото и страните, пригладя с ръка назад разпиляната над челото му коса и го прегърна през врата. После се изправи.

— Кой го уби? — попита той.

Вождът разказа следното:

— Ко-ту-хо изпрати воините си да обядват своите коне. По едно време те забелязали приближаването на трима бели, преследвани от други бледолики. Щом десет мъже преследват трима, то тогава десетте не са добри и смели хора. Ето защо червенокожите воини се втурнали срещу тримата, за да им помогнат. Обаче десетимата стреляли по преследваните и този бледолик бил улучен от куршум. Червенокожите воини пленили седмина от преследвачите, а трима избягали. Този бледолик умря в ръцете им, а двамата, които са били заедно с него, си отпочиват в нашите вигвами.

— Незабавно трябва да ги видя! Този мъртвец е мой брат, син на баща ми — добави Бърнард, досещайки се за другото значение, което има при индианците думата «брат».

— Моят бял брат дойде при нас с Винету и Безухия, приятелите на шошоните. Затова Ко-ту-хо ще изпълни желанието му. Нека ме последва!

Бяхме отведени в голямата шатра, където лежах пленниците с вързани ръце и крака. Между тях се намираше и мулатът Шели. На дясната му буза имаше белег. Фред Морган не се виждаше.

— Какво ще правят моите червенокожи братя с тези бледолики? — попитах аз.

— И моят бял брат ли ги познава?

— Познавам ги. Те са бандити, на чиято съвест тежи смъртта на много мъже.

— Тогава нека моите бели братя ги съдят! Размених с моите спътници един поглед, с който се разбрахме и отговорих:

— Те са заслужили смъртта, но нямаме време да ги съдим. Предаваме ги в ръцете на нашите червенокожи братя.

— Моят брат постъпва правилно.

— Къде са двамата бледолики, които са придружавали мъртвеца?

— Нека моите братя пак ме последват!

Бяхме отведени до друга шатра, където спяха двама мъже. Носеха облеклото на тромпероси. Веднага ги събудихме. Сведенията, получени от тях, ни убедиха, че са били в

чисто служебни отношения с Алън и можеха да ни съобщят само незначителни неща. Отново се върнахме при мъртвеца.

През последните месеци Бърнард бе преминал една сурова школа. Той бе укрепнал и физически, и психически, но въпреки това ръцете му трепереха, когато започна да претърсва джобове на своя брат. Оглеждаше грижливо всеки отделен предмет, а когато разтвори бележника на Алън и видя писаното от него, той горко се разрида. Аз споделях мъката му и не можах да сдържа сълзите си, които потекоха по страните ми.

Шошоните стояха край нас и по лицето на вожда премина израз на презрение заради нашата слабост. Това засегна Винету. Той не се сдържа и посочи към нас:

— Нека вождът на шошоните не мисли, че тези мъже приличат на жените! Братът на този мъртвец се е сражавал със стейкманите и команчите и показва, че има силна ръка, а пък този бледолик е прочут ловец. Името му е Поразяващата ръка.

Из редиците на индианците-змии премина тих шепот. Вождът пристъпи още по-близо до нас и ни подаде ръка.

— Този ден ще бъде отпразнуван във всички вигвами на шошоните. Моите братя ще останат в нашите шатри. Ще ядат от нашето месо, ще изпушат с нас лулата на приятелството и ще гледат игрите на нашите воини.

— Белите мъже обичат да бъдат гости на червенокожите си братя, но това няма да бъде днес. Те пак ще се върнат. Ще оставят тук трупа и имуществото на техния убит брат и незабавно ще подемат преследването на избягалите убийци — отвърнах му аз.

— Да — потвърди Бърнард, — ще оставя тук Алън и неговите тропейроси, без да чакам нито минута повече. Кой ще участва в преследването?

— Всички ние! — заявих аз.

Винету и Марк се бяха отправили вече към конете си. Вождът даде на хората си няколко тихи заповеди. Доведоха му великолепен жребец с юзди, изработени и поставени по индиански маниер.

— Ко-ту-хо ще язди заедно със своите братя. Имуществото на мъртвия бледолик ще бъде пазено в шатрата на вожда, а неговите жени ще оплакват мъртвеца и ще пеят за него! Кратко бе посещението ни при храбрите шошони. Но нашият отряд получи подкрепата на една силна десница в преследването на бандитите.

Лесно намерихме следата им. Имаха малко повече от два часа преднина. Но нашите коне сякаш разбираха намерението ни — те така летяха из равнината, че ако почвата бе камениста, щяха да хвърчат искри. Само кафявият кон на Цезар показваше признаци на умора, обаче негърът непрекъснато го прищпорваше тъй, че животното успяваше да не изостава.

— Дий! Ху, ху! — ревеше той. — Кон трябва тича, трябва много препуска. Цезар заловят убийци на добър масса Алън!

Носехме се като вихрушка.

Следобедът се беше вече преполовил, а бегълците трябваше да бъдат застигнати още преди свечеряване. Продължихме да препускаме повече от три часа. По едно време слязох от коня, за да огледам следите. Те бяха много ясни, макар че земята бе покрита с гъста ниска трева. Все още нито едно стръкче не се беше изправило. Следователно разбойниците не можеха да бъдат на повече от една миля пред нас.

От време на време започнах да вадя моя бинокъл, за да претърсвам с него хоризонта в посока на дирята. Най-сетне съзрях три точки, които се движеха пред нас с привидно малка бързина.

— Ето ги!

— Давай напред! — извика Бърнард и прищпори коня си.

— Чакай! — предупредих аз. — Нямаме полза от такива действия. Трябва да ги обкръжим. Моят жребец и конят на вожда на змиите са най-бързи и издръжливи. Аз ще препусна надясно, а Ко-ту-хо наляво, за да ги заобиколим. За двадесетина минути ще ги изпреварим, без да ни забележат, а после и вие ще се нахвърлите върху тях.

— Уф! — съгласи се Винету.

— Уф! — извика и вождът на шошоните. Като изстрелян от тетивата на лък той полетя наляво.

Аз също се отбих, само че надясно, и за десетина минути спътниците ми се изгубиха от моя поглед, въпреки че те продължаваха ездата. Сигурно вече се намирах на една линия с преследваните бандити. Въпреки голямото напрежение на последните дни моят жребец не проявяваше признаци на изтощение. По муцуната му не се появи никаква пяна, а по гладката му кожа нямаше и следа от пот. Красивото му и гъвкаво тяло летеше в такъв плавен галоп, сякаш бе направено от каучук.

След петнайсетина минути свърнах наляво, а след още пет минути зърнах тримата убийци зад мен и малко встрани, както и вожда на индианците-змии, който, макар и поизостанал от мен, все пак ги беше изпреварил. В този момент той се насочи към тях и аз последвах примера му.

Понеже яздехме едни срещу други, разбойниците ни забелязаха много скоро. Огледаха се назад и видяха, че са преследвани. Разбраха в какво положение са се озовали. Оставаше им само един начин за измъкване — пробивът. Насочиха се към вожда на шошоните.

— А сега дръж се, мое врано конче!

Надавайки онзи остър и пронизителен вик, който подтиква конете с индианска дресировка да напрегнат всички свои сили и да достигнат най-голямата си бързина, аз вдигнах високо ръката си, уловила ласото, и се изправих на стремената, за да намаля товара на животното и облекча дишането му. Това бе такава езда, която иначе се предприема само когато зад ездача бушува прериен пожар.

В този миг един от тримата, в когото разпознах Фред Морган, дръпна юздите на коня си, вдигна пушката си и се прицели. Когато от дулото ѝ проблясна пламъче, вождът заедно с коня рухнаха на земята като поразени от гръм. Помислих си, че изстрелът е убил или него, или жребца му, и нададох гневен вик. Но се бях излъгал, понеже още в следващата секунда Ко-ту-хо отново седеше на гърба на изправилия се кон и с високо вдигнат томахок полетя към тримата. Падането му беше един от онези майсторски номера, на които индианците години наред обучават своите коне. Жребецът му бе дресиран светкавично да се хвърля на земята само при кратка заповед. Куршумът на Фред Морган сигурно бе преминал над двамата. Тъкмо в мига, когато връхлитах върху стария Морган, шошонът повали с удар на томахока един от тримата. Искях да заловя бандита жив и не обърнах внимание на насочената към мен карабина, чиято втора цев бе все още заредена. Конят му не стоеше спокойно. Изстрелът изтрещя и куршумът му прониза ръкава на дрехата ми.

— Дръж се, тук е Олд Шетърхенд! — викнах аз.

Ласото ми изсвистя. Конят ми се извъртя незабавно и препусна в обратна посока.

Почувствавах силно дръпване, но все пак далеч не толкова силно, както бе в случая с кравата на достопочтения дон Фернандо де Венанго-и-Колона де Молинарес де Гахалпа-и-Ростредо. Огледах се. Примката бе стегнала ръцете на Фред Морган към тялото му и ремъкът го повлече подир мен. В това време видях, че Винету, Марк и другите двама също достигнаха полесражението. Третият бандит стреля по Бърнард, но почти в същия миг бе свален на земята от куршума на Марк.

Скочих от седлото. Най-после, най-после Фред Морган беше в ръцете ни! При падането си от коня той бе загубил съзнание. Взех си обратно ласото и вързах пленника с неговото собствено ласо. В този момент се приближиха и останалите. Негърът пръв скочи от коня и извади ножа си.

— О, а, тук съм Цезар с нож и бавно режат къс по къс лош зъл бандит и убиец!

— Чакай! — извика Марк, като го хвана за ръката. — Този човек е мой!

— Другите мъртви ли са? — осведомих се аз.

— И двамата! — потвърди Бърнард, от чието дясно бедро течеше кръв.

— Ранен ли си?

— Съвсем леко.

— Въпреки това е неприятно, понеже ни очаква все още дълго пътуване. Трябва да догоним и мулетата! Какво ще правим с Фред Морган?

— Той е мой — заяви Марк, — тъй че имам правото да определям съдбата му. Предавам го на мистър Бърнард и Цезар, които ще го отведат в лагера на шошоните и ще го пазят, докато се върнем. Бърнард е ранен и освен това ще си има работа например със своя брат. Цезар трябва да остане при него, а струва ми се, че ние четиримата сме напълно достатъчни, за да се справим с мерзавците при мулетата.

— Планът е добър, да побързае!

Морган бе вързан върху коня си. Бърнард и Цезар застанаха от двете му страни и така се върнаха в лагера на шошоните. А ние четиримата останахме, където си бяхме, за да могат конете ни преди всичко да си отпочинат и малко да попасат.

— Не бива да се бавим много — обадих се аз. — Трябва да използваме деня, за да изминем известно разстояние.

— Накъде отиват моите братя? — попита Ко-ту-хо.

— Към водите на Сакраменто в югоизточна посока оттук — обясни му Марк.

— Тогава да не се тревожат! Вождът на шошоните знае всяка педя от този път. Братята му могат да оставят конете си да пасат и после да яздят през нощта.

— Не трябваше да отправяме Фред Морган толкоз бързо — подхвърли Марк.

— Защо?

— Можехме да го разпитаме.

— Ще го сторим по-късно, а дори и съвсем не ни е необходимо. Вината му е доказана десетократно — заявих аз.

— Но можехме да научим от него къде се е канел да се срещне с мулетата!

— Pshaw! Действително ли вярваш, че щеше да ни го каже?

— Не е изключено.

— Не. Никога няма да ни предаде своя син заедно със заграбените съкровища, особено пък като знае много добре, че по този начин с нищо няма да промени участието си.

— Моят брат Шарли е прав! — подкрепи ме Винету. — А освен това очите на червенокожите и белите ловци са достатъчно остри, за да открият следите на мулетата при всякакви обстоятелства.

Той наистина имаше право, но несъмнено щяхме да си спестим доста време, ако бяхме успели да научим мястото на срещата.

— Кого търсят моите братя? — попита шошонът съвсем в разрез с привычката на индианците никога да не проявяват любопитство пред хора, които не се числят към племето им. Но тук той се намираше сред мъже, които смяташе за равностойни на себе си, тъй че можеше да наруши съдържаността, предписвана му иначе от обичаите.

— Търсим спътниците на разбойниците, пленени от войните на шошоните.

— Колцина са?

— Шестима.

— Само един от моите братя ще ги победи. Ще ги намерим и ще ги съберем с другите.

Когато започна да се смрачава, конете ни си бяха отпочинали дотолкова, че можехме да ги подложим на нови изпитания. Яхнахме ги и предоставихме водачеството на вожда Ко-ту-хо, който и вечерта, и през цялата нощ язди пред нас, проявявайки такава сигурност, която доказваше истинността на думите му, че познава всяка педя от пътя.

Отдавна прерията бе останала зад нас. Наложихме си се ту да изкачваме възвишения, ту да яздим през долини или да пресичаме малки гори и савани. На сутринта направихме почивка, а после продължихме в същата посока, докато пред нас съзряхме долината на Сакраменто.

Спуснахме се в нея и прекосихме реката. Точно пред нас видяхме сграда, построена на такова място, от което вляво и вдясно в планините се врязваха странични речни долини. Къщата бе направена от кирпичени зидове, облицовани с дъски. От надписа над вратата се разбираше, че е «хотел». Собственикът бе избрал за заведението си много удобно място. Това показваше и големият брой посетители, на които, изглежда, се радваше то, защото пред сградата стояха много впрегатни, ездитни и товарни животни, а пък вътре навярно не можеха да се поберат всички гости, тъй като изнесените на открито маси и пейки бяха почти изцяло заети.

— Ще влезем ли да се осведомим? — попита ме Марк.

— Имаш ли още нъгитс за бира «ейл» от Бъртън в Стафордшър? — отвърнах през смях.

— Имам още нещичко от този сорт.

— Тогава да вървим!

— Но няма да влизаме вътре, ами ще седнем отвън, ако нямаш нищо против, защото аз например не обичам нищо друго тъй много, както глътката чист въздух.

Смушихме конете, приближихме се, вързахме животните за юздите и седнахме в някаква лека дъсчена пристройка, над която гордо се мъдреше надписът «веранда».

— Какво ще пият господата? — попита притичалият Ганимед ((гръц.) — виночерпецът на Зевс — Б. пр.).

— Бира. Колко струва?

Аха! Сега добрият Марк бе по-предпазлив, отколкото преди, когато бяхме в Йелоу Уотър Граунд.

— И «портър», и «ейл» струват по половин долар.

— Тогава «портър»!

Келнерът донесе четири бутилки и Марк тъкмо се канеше да започне да го разпитва, когато аз хвърлих поглед през отвора, играещ ролята на прозорец, който гледаше към пътя, и незабавно му направих знак да млчи.

През една от страничните речни долини се спускаха шест конници, двама от които водеха за юздите четири мулета. Човекът, който ги предвождаше, не беше никой друг, освен Патрик Морган. Те се отправиха към «хотела», вързаха животните си, а после седнаха на една маса, която се намираше отвън точно под нашия прозорец. Не можехме и да желаем нещо по-хубаво и удобно за нас.

Но защо мулетата им нямаха вече никакъв товар? Сигурно бяха прибрали пляквата си в някакво скривалище и сега бяха тръгнали към мястото на срещата със своите съучастници. Негодниците си поръчаха бренди и подеха разговор, който можехме да чуваме много добре.

— Дали баща ти и капитанът ще отидат преди нас на мястото на срещата? — попита един от тях.

— Възможно е — отговори Патрик. — Те могат да яздат по-бързо от нас и навярно лесно ще се справят с Маршъл. Придружават го само двама души.

— Твърде непредпазлив човек. Да носиш такива съкровища със себе си, а да пътуваш само с двама придружители.

— Толкоз по-добре за нас! Изглежда, че поначало си е непредпазлив, иначе не би захвърлил на земята в Йелоу Уотър Граунд скицата на пътя, по който беше тръгнал. Но, hang it all, това пък какво е?

— Кое?

— Я огледайте онези четири коня!

— Три великолепни животни, а четвъртото е нещо единствено по рода си. Кой ли разумен човек би възседнал подобна отвратителна кранта!

Марк сви пестници.

— Ще ви окрантя аз така, че например душичките ви ще изкарам през зъбите! — промърмори той.

— Да? Вярно, че този кон е единствен по рода си, обаче въпреки грозния си вид е един от най-известните и прочути коне на Дивия Запад. Знаете ли на кого Принадлежи?

— Не.

— На Безухия.

— Sounds! Наистина, казват, че той яздел подобен козел!

— Значи този тип е тук! Изпивайте чашите и да се махаме! Веднъж имах едно малко спречкване с него и не ми се ще да му се мяркам пред очите.

— Ама няма как да го избегнеш — измърмори Марк. Шестимата възседнаха конете си и се отправиха нагоре по долината на Сакраменто.

— Това са мъжете, които търсим — обясних на вожда на змиите. — Моите двама червенокожи братя ще ги изпреварят, а аз и Безухия ще ги последваме по петите. Така ще попаднат помежду ни.

— У ф! — потвърди съгласието си Ко-ту-хо и се изправи. Двамата с Винету яхнаха конете си. Марк плати бирата, която съвсем не беше толкоз лоша, и после ние двамата също потеглихме подир бандитите, като постоянно се стремяхме да останем скрити от погледите им.

Местността бързо опустя и щом излязохме на такъв терен, където не можеше да ни прикрие нито никакъв храст, нито пък завой на пътя, пришпорихме конете си, преминавайки в галоп. Достигнахме негодниците, преди да успеят напълно да проумеят, че те бяха целта на нашето препускане. Съвсем близо пред тях изникнаха Винету и Ко-ту-хо.#

— Good day, мистър Мъркрофт! — поздрави Марк. — Все още ли сте с конете, които ти открадна от команчите?

— S' death! — изруга негодникът и грабна пушката си, но бе съборен от коня, преди да успее да натисне спусъка.

Двамата вождове бяха спрели конете си само на няколко метра пред бандитите и ласото на Винету се затегна около раменете на Патрик. Останалите петима негодници се пръснаха на различни посоки. Марк и шошонът изпразниха пушките си след тях и се впуснаха да ги преследват.

— Стойте, оставете ги! — извиках аз. — Нали заловихме главния престъпник!

Но те не се вслушаха в думите ми. Изтрещяха още два изстрела, а втурналият се напред Коту-хо свали последния бандит от коня му с удар на приклада.

— Какво направихте! — смъмрих Марк. — Следите им сигурно щяха да ни отведат първо до мястото на срещата, а после до скривалището, където са оставили плячката си!

— Ей тоя Морган ще бъде принуден да ни го издаде!

— Няма да го направи!

Скоро се оказа, че бях прав, понеже въпреки всички заплахи Патрик не отговори на нито един от въпросите ни. Златото, заради което бе съдено на толкова хора да умрат, беше изгубено завинаги — deadly dust!

Вързахме го, както и преди това бяхме вързали баща му върху коня, и за да избегнем «хотела», прекосихме Сакраменто, която тук не беше дълбока. Добрахме се до планините, без някой да ни обезпокои.

През цялото си пътуване не успяхме да изтръгнем нито дума от пленника. Само когато се върнахме в лагера и той разпозна Маршъл, излязъл да ни посрещне, устните му пророниха тихо проклятие. Отведох Патрик в шатрата, където все още се намираха другите пленници. И баща му лежеше там.

— Мистър Морган, представям ти твоя син, по когото сигурно изпитваш силен копнеж — казах аз.

Старият ме стрелна с гневен поглед, но нищо не каза. В лагера бяхме пристигнали привечер. Следователно съденето на пленниците трябваше да се отложи за следващия ден. Като гости на вожд ние вечеряхме в неговия вигвам и изпушихме «калюмета на мира». След това всеки се отправи към отредената му шатра.

Напрежението на последните дни ме беше изтощило много и аз заспах доста дълбоко, нещо, което можех да си позволя в лагера на шошоните, но едва ли и в откритата прерия. Сънувах ли, или бе действителност? Сражавах се с някакви свирепи човешки същества, обградили ме застрашително. Удрых наоколо като побеснял и въпреки това все нови и нови врагове изникваха сякаш изпод земята. Пот се стичаше по лицето ми, виждах, че последният ми час е ударил, и чувствах как страхът от смъртта ме завладява. Но всичко било само сън и най-сетне мъчителното притеснение ме накара да се събудя. Обаче едва бях полу отворил очи и долових отвън шума на някаква суматоха.

Веднага скочих на крака, грабнах оръжията си, без да съм напълно облечен, и се втурнах навън. Пленниците се бяха освободили от ремъците си по някакъв начин, който и по-късно не можа да се изясни, бяха се измъкнали от шатрата и опитали да обезвредят постовите. От всички вигвами изскачаха меднокафеникавите фигури на индианците, кой въоръжен само с нож, кой с бойната си секира, кой с карабина в ръка. В този миг се появи и Винету, бързо огледа цялата сцена, разиграваща се на светлината от огъня на пазачите, и извика с гръмовит глас към суетящите се хора:

— Обградете лагера!

Шестдесет-седемдесет души незабавно се втурнаха между шатрите. Разбрах, че участието ми в схватката не е необходимо. Пленниците нямаха оръжия, а индианците ги превъзхождаха по численост десетократно. А щом откъм гъстата маса на счепкани човешки тела долових и гласа на Марк, можех да бъда вече напълно спокоен. И действително, не изминаха и десетина минути, когато проехтя предсмъртният вик и на последния съпротивяващ се бандит. Отдалече зърнах пепелявобледото му лице. Беше Фред Морган, повален от ножа на Марк.

Крачейки бавно между шатрите, отмъстителят се приближи до мен. Забеляза ме и каза:

— Чарли! Защо не беше с нас?

— Мислех, че ще се справите сами.

— Well, тъй и стана? Но ако аз самият не бях застанал на пост пред шатрата на пленниците, може би те щяха например щастливо да офейкат. Бях легнал до самата стена, долових отвътре някакъв шум и понеже веднага уведомих постовете, те бяха нащрек.

— Някой избяга ли?

— Никой! Преброих ги. Но иначе си бях представял разчистването на сметките с двамата Моргановци!

Той седна пред мен на земята и направи на приклада на пушката си двете резки, за които бе мечтал толкова дълго.

— Тъй, сега са отмъстени хората, които обичах, и смъртта ми вече може да дойде, ако ще днес или пък утре!

— Марк, нека добавим като християни: дано бог Бъде милостив към престъпниците!

— Well, Чарли. След смъртта им не ги мразя повече. Безухия продължи бавно пътя си и се провря в шатрата. На следващия ден се състоя тъжна церемония: погребението на Алън Маршъл. Поради липса на ковчег, той бе обвит в бизонска кожа. Шошоните изградиха четириъгълник от камъни и в него положихме трупа. После четириъгълникът бе издигнат нагоре и заострен във формата на пирамида, около която натрупахме толкова камъни, колкото можахме да намерим наоколо. Горе на върха поставих кръст, направен от клони. Бърнард ме помоли да държа кратка надгробна реч и да кажа молитвата «Отче наш».

Сторих го, дълбоко трогнат, и със силно вътрешно вълнение наблюдавах с каква сериозност стоящите наоколо шошони участваха в тази простичка церемония.

Щом погребението свърши, шошоните не оставиха никакво време на опечаления Бърнард да изпадне в болезнено униние. Гостувахме им цяла седмица, която прекарахме в лов, бойни игри и други развлечения, тъй че тя ни се стори кратка като един ден. После се върнахме в Сан Франциско.

II. В «дивия запад» на Северна Америка

(Im «wilden Westen» Nordamerika's)

Първа глава

Рейлтърбълърсите

[2]

На територията на щата Уайоминг близо до изворите на Йелоустоун Ривър, посред дивите, непристъпни и приказно красиви Скалисти планини, се намира Националният парк на Съединените щати, област, поставена под закрила на закона за защита на природата, възлизаща на 8670 квадратни километра, една «Страна на чудесата», каквато едва ли може да се намери на друго място по земята. Първите мъгляви сведения за нея е получил генерал Уорън през 1856 година. Това му дало повод да организира експедиция, обаче за съжаление тя не достигнала целта си. Едва десет години по-късно на други се удало отчасти да повдигнат воала на тайните на тази местност и да дадат на света макар и бегла представа за огромното богатство от никого неподозирани най-великолепни природни чудеса. През лятото на 1871 година професор Хейдън успял да проникне в онези райони и неговите доклади, колкото и да били сухи и делови, така въодушевили Конгреса на Съединените щати, че той взел решение да обяви онази вълшебна страна за национален парк и по този начин да я спаси от ръцете на безскрупулните търгаши.

Отвъд просторните западни прерии, още по-назад от планинските вериги на Блек Хилс, се издигат към небето гигантските масиви на Скалистите планини. Би могло да се каже, че тук не е действувала ръката на Твореца, а неговият юмрук. Къде са онези циклопи, които са съумели да извисят подобни бастиони? Къде са титаните, могли да издигнат над облаците такива каменни товари? Къде са майсторите, украсили онези високи върхове с корони от сняг и лед? Тук Творецът е съградил «възпоменателен паметник на своите чудеса», който не би могъл да бъде по-въздействащ, смайващ и вълнуващ.

А зад онези великански скалисти бастиони и до днес земните недра бълват горещи маси, които напират неудържимо, врят, кипят и димят. По тънката земна кора се надигат мехури, нажежени серни изпарения излитат нависоко със свистене, а с тътен, наподобяващ оръдейни изстрели, исполински гейзери издигат мощно врящите си водни маси в трептящия въздух. Плутонични и вулканични сили се борят срещу втвърдените вече части на земната кора. Час по час подземният свят разтваря своята паст, за да избълва огъня на дълбините и да погълне в бучащото си гърло образуванията, видели вече слънчевата светлина.

Тук често всяка крачка е свързана със смъртна опасност. Човешкият крак може да пропадне през измамната земна кора, димящият водовъртеж да подхване морния странник, подкопаната скала да се срути в зейналата пропаст заедно с почиващия на нея човек. Обаче някога тези области, където витае смъртта, ще посрещат хиляди посетители, които ще търсят лечение за страданията си в горещите извори и наситения с озон въздух, а после може би ще открият и онези чудни проломи и клисури, където скъперническата самота е натрупала приказни съкровища от камък и други ценности ...

По някаква дребна служебна работа се бях озовал в Хамбург, където срещнах един мой познат. Появяването му внезапно събуди в мен стари спомени. Той беше от Сент Луис и ние двамата бяхме застреляли заедно доста дивеч из блатата на Мисури. Беше богат, много богат и ми предложи да ми заплати пътуването през океана, ако му направех удоволствието да го придружа до Сент Луис. И ето че прерийната болест ме връхлетя с цялата си всепобеждаваща мощ. Съгласих се, бих телеграма до дома да ми изпратят по най-бърз начин пушките и всичко останало от снаряжението ми и пет дни след срещата ни ние плувахме вече по Елба на път за океана.

Отвъд океана ние най-напред навлязохме дълбоко в горите на Южно Мисури, където останахме няколко седмици. После моят спътник трябваше вече да се връща, а аз продължих нагоре по реката към Омаха, за да мога оттам с помощта на голямата железопътна линия Юниън Пасифик да навляза далеч на запад.

Имах основателни причини, за да избира именно този път. Познавах Скалистите планини от северните области на Монтана чак до пустинята Мапими на юг, но няма друга отсечка, която да е оставила в мен толкова силни и трайни впечатления, като разстоянието между Хелена и Северния парк. Защото точно тук се намират най-забележителните части на тези планини: Тетън Рейндж, планините Уиндрийвър, Саут Пас и особено изворните райони на Йелоустоун Ривър, на Змийската река и на Грийн Ривър.

По тази причина нещо ме теглеше и този път към онази област, неколкратно посещавана от мен (Виж разказа «Синовете на упсарака» от т. 48, както и т. 24 «Коледа», и т. 35 «Синът на ловеца на мечки» — Б. нем. изд.). Освен някой тайно промъкващ се индианец или пък храбър трапер никакъв друг човек не се мярка там; Почти непреодолимо е изкушението да поемеш върху себе си риска да проникнеш в тези негостоприемни пропасти и каньони, обитавани според легендите на индианците само от зли духове.

Собствено всичко това съвсем не бе тъй лесно както е лесно да се разкаже. Помислете само какви сложни и многобройни приготовления извършва, да речем, пътуващият из Швейцария, преди да започне изкачването на Алпите! А какво представлява неговото начинание в сравнение с действията на самотния уестман, който, доверил се само на себе си и на своята карабина, рискува да тръгне срещу опасности, за които кроткият европейски странник даже не е и чувал! Но тъкмо тези опасности омайват и подмамват ловеца.

Той има железни мускули и стоманени жили, тялото му устоява на всички лишения, на преумора и напрежение, а чрез непрекъснатото упражняване неговите сетива и дух са достигнали такава издръжливост и съвършенство, които му помагат да намери начин за спасение, дори и когато изпадне в най-голяма беда. Ето защо не го свърта в цивилизованите

райони, където няма възможност да упражнява и използва способностите си. Той чувства необходимост да отиде в безкрайната савана, да се впусне в смъртоносните пропасти на планините и колкото по-застрашително го върхлитат опасностите, толкова по-силно е усещането му, че е в стихията си, толкова повече нараства смелостта, самоувереността му и толкова по-крепко става вътрешното му убеждение, че даже и сред най-дивата и негостоприемна пустош той е воден от ръка, която е по-могъща от всички земни сили. Аз бях добре подготвен за подобно начинание. Липсваше ми само едно нещо, без което е направо невъзможно да просъществуващ в dark and bloody grounds — «мрачните и кървави поля». А това беше добър кон, на който да можеш да се осланяш. Обаче тази липса не ме безпокоеше кой знае колко много. Скоро продадох кроткия жребец, който ме беше носил на гърба си по време на лова из Южно Мисури, и в Омаха се качих във влака с твърдото убеждение, че потрѣбваше ли ми, щях да си намеря някой добър кон.

По онова време по тази линия все още имаше отделни участъци, които бяха едва-едва «скърпени» само за да може да мине влакът оттам. Ето защо по време на пътуването на доста места все още се виждаха работници, занимаващи се с укрепването на мостове и надлези или пък с поправянето на повредените вече места от релсовия път. Ако не работеха в близост до някое от онези поселища, които никнеха тогава от земята като гъби, тези хора си изграждаха «камп», лагер, съоръжен с няколко укрепления. Това се налагаше заради индианците, които гледаха на строежа на железопътната линия като на посегателство върху техните права и по всякакъв начин се стремяха да попречат на построяването ѝ или поне да го затруднят.

Но из онези области имаше и други врагове, врагове, които всяваха едва ли не по-голям страх и от червенокожите.

Из прерията се скиташе доста многобройна сбирщина, състояща се от човешки отрепки, отритнати от обществото на цивилизования Изток, съмнителни елементи, които са претърпели «корабокрушение» във всяко едно отношение и нищо повече не очакват от живота. Тези хора се обединяваха в банди, за да извършат ту едно, ту друго престъпление, и бяха по-опасни дори от най-дивите индиански орди. По времето, когато се строеше железопътната линия, те бяха хвърлили око особено на новите поселища и работническите лагери, възникващи по протежение на линията, и ето защо никак не бе чудно, че лагерите биваха укрепявани, а техните жители носеха оръжие дори и по време на работа.

Заради нападенията, извършвани от тези бандити над лагерите и товарните влакове, при което обикновено разрушаваха релсите, за да принудят влака да спре, те получиха прозвището «рейлтърбълърс», разрушители на релсов път. Но хората бяха станали много бдителни и винаги бяха готови да посрещнат нападенията им, тъй че най-сетне разбойниците можеха да предприемат набезите си, само ако няколко техни групи се обединяха, за да получат необходимата численост. Впрочем срещу тях се бе създавало такова озлобление, че сигурна смърт очакваше всеки заловен рейлтърбълър. Тези банди избиваха хора, без да различават възраст и пол, затова и дума не можеше да става за някаква милост към тях.

Беше към обед, когато влакът, в който седях, напусна Омаха. Измежду спътниците ми не се намираше нито един човек, който да привлече вниманието ми за по-продължително време. Едва по-късно във Фримонт се качи някакъв мъж, чиято външност веднага прикова погледа ми. Тъй като седна в непосредствена близост до мен, аз имах чудесна възможност да го огледам най-подробно.

Външният му вид несъмнено би накарал някои хора от градовете на Изтока да поклатят глава. Но в Дивия Запад човек достатъчно е привикнал на подобни образи. Той бе нисък на ръст, но затова пък доста дебел. Носеше кожух от овча кожа, обърната с козината навън. Някога тази страна е била естествено окосмена, но сега вълната бе изчезнала и само тук-там се виждаше по някое малко самотно снопче, останало върху голата кожа като оазис в пустиня. Преди много години може би този кожух да е бил по мярка на притежателя си, но после под влиянието на сняг и дъжд, пек и студ той така се беше свил, че полите му не можеха да стигнат вече до колената. Не беше възможно вече и да се закопчава, а ръкавите се бяха отдръпнали нейде до лактите. Под кожата се виждаха дрехи от червена фланела и кожени панталони, които без съмнение някога са били черни, но сега лъцяха във всички цветове на дъгата и навяваха предположението, че собственикът им ги използваше като

кърпа за хранене, за ръце, а и като носна кърпичка. Под крачолите на тези допотопни панталони се виждаха голите посинели от студа кокалчета на глезените му и после следваха чифт обувки, които можеха да издържат цяла вечност. Те произхождаха от ботуши от говежда кожа, чиито кончови бяха отрязани. Имаха двойни подметки, подковани с такива огромни гвоздеи, че ритниците, раздадени с тях, биха могли да убият и крокодил. Този човек носеше на главата си шапка, която бе загубила не само формата си, но и една част от своята периферия. Около кръста си бе препасал някакъв стар шал, останал съвсем без цвят. В него бяха затъкнати праисторически кавалерийски пистолет и закривен ловджийски нож. До тези две оръжия висяха торбички за куршуми и тютюн, едно малко огледало от онези, каквито се продават по немските панаири за десет пфенига, манерка, обвита в плат, и четири необикновени подкови, които се нахлузваха на конските копита като обувки и после се завинтваха. Редом с тези предмети забелязах някакъв калъф, чието съдържание на първо време остана тайна за мен. По-късно разбрах, че вътре има всички необходими бръснарски принадлежности.

Но най-странното в този човек бе неговото лице. То беше тъй гладко избръснато, сякаш току-що бе излязъл от някоя бръснарница. Розово-червените му бузи бяха толкова дебели и напращели, че малкото му чипо носле се губеше почти напълно между тях, а живите му кафяви очи се затрудняваха доста при своята дейност. Щом като пълните му устни се отвореха, между тях се разкриваха два реда ослепително бели зъби, но за съжаление те веднага събудиха в мен подозрението, че са изкуствени.

Той седеше пред мен, притиснал между късите си дебели слонски крака едно пушкало, което си приличаше с Лиди на моя добър Сам Хокинс като две капки вода.

Беше се настанил пред мен с простичкото «good day, sir», след което не ми обърна повече никакво внимание. Едва час по-късно ме помоли за разрешение да запали лулата си. Това ми направи впечатление, понеже никой истински трапер или ловец не пита другите дали са съгласни с онова, което му се иска да прави.

— Пушете, колкото си искате, сър! — отвърнах аз. — Ще ви правя компания. Ще запалите ли една от моите пури?

— Благодаря, сър! — рече той. — Тези неща, наречени пури, са твърде префинени за мен. Не се разделям с лулата си.

По обичая на траперите дебелият бе окачил своята къса, омазнена лула на шнурче около врата. След като я натъпка, аз побързах да му подам клечка кибрит, обаче той поклати отрицателно глава, бръкна в джоба на кожуха си и измъкна прерийно огниво от онзи вид, които носят името «пункс» и имат суха гнила дървесина вместо прахан.

— Тези кибрити са още едно от онези съвременни изобретения, дето в саваната пет пари не струват — забеляза той. — Човек не бива да се разглезва.

С тези думи нашият кратък разговор приключи и дебелият, изглежда, не изпитваше никакво желание да подеме нов разговор. Пушеше някакъв тютюн, който живо ми напомняше на орехови листа, и цялото си внимание бе посветил на околностите. Тъй се добрахме до гарата Норт Плейт, близо до която се сливат реките Норт и Саут Плейт. Тук той слезе за малко от вагона и си намери някаква работа към предните вагони. Забелязах, че в един от тях имаше кон, очевидно неговото ездитно животно.

След като отново се качи при мен и влакът потегли, непознатият продължи да мълчи и едва когато към полунощ спряхме в Шайен в подножието на Ларамии Маунтънс, той попита:

— Може би оттук ще продължите с колорадската железница за Денвър, сър?

— Не — отговорих аз.

— Well — значи продължаваме заедно...

— Надалеч ли ще пътувате с Пасифика (В случая се има предвид голямата трансконтинентална жп линия в Сев. Америка, свързваща двата океана — Б. пр.)? — осведомих се аз.

— Хмм! И да, и не... както ми се хареса. А вие?

— Искам да отида до Огдън.

— Аха! Имате намерение да видите града на мормоните?

— Ще го поогледам, а после ще се кача в планините Уиндрийвър и Тетън Рейндж.

Той ме измери с невярващ поглед и се обади:

— Ще изкачите онези планини? Но с това може да се справи само някой смел уестман. Имате ли други спътници?

— Не.

Сега вече малките му очички ме погледнаха почти развеселено.

— Значи сам? Из планините Тетън? Сред сиусите и сивите мечки? Pshaw! А може би сте чували някога какво представлява сиусът или сивата мечка?

— Мисля, че да.

— Хмм! Ще разрешите ли да попитам каква ви е професията, сър?

— Писател съм.

— Писател? Тъй! Значи пишете книги?

— Да.

— След този отговор цялото му лице грейна в усмивка. Също както по-рано Безухия, така сега и той изпитваше страшно удоволствие при мисълта, че някакъв си писател се е решил съвсем сам и без ничия помощ да се отправи към най-опасните райони на Скалистите планини.

— Чудесно! — закиска се той. — Значи искате да напишете книга за планините Тетън, така ли, уважаеми сър?

— Може би.

— И навярно ви е попаднала книга, където има снимки на индианци и мечки?

— Разбира се — кимнах сериозно.

— И вече си мислите, че и вие можете да пишете за тях?

— Ами да!

— А навярно имате и пушка, завита ей там във вашето одеяло?

— Естествено.

— Тогава ще ви дам един добър съвет, сър! Слезте незабавно от влака и се приберете у дома си! Като ви гледам, ми се струва, че сте силен мъжага, но хич не ми изглеждате на човек, който би могъл да застреля и катеричка, а да не говорим за мечка. Четенето ви е завъртяло главата. Би било жалко за младия ви живот, ако получите удар при вида на някое диво котенце. Сигурно някога си сте чели Купър, а?

— Ами, разбира се!

— Тъй си и мислех. Може би сте чували и за прочути ловци на прерията?

— Да — потвърдих аз все тъй скромно.

— За Винету, Огнената ръка, Поразяващата ръка, за Шарп Ай ((англ.) — Зоркото око — Б. нем. изд.) или Леля Дрол?

— За всички — кимнах с глава.

Дебелото човече не подозираше, че ми доставяше почти същото удоволствие, което му правеха и моите отговори.

— Да — рече той, — подобни книги и истории наистина са чудесни за четене. Всичко звучи тъй хубаво и става толкоз лесно. Сър, не ми се сърдете, ама ми е жал за вас. Винету е вожд на апачите и ако му се наложи, би се сражавал и с хиляда дяволи. Огнената ръка ще ви улучи с куршум всеки комар, който му посочите в облака от комари, а Поразяващата ръка никога досега не е пропускал целта си и само с един юмручен удар може да направи на каша и най-силния червенокож. Ако някой от тези юначаги ми кажеше, че се кани да отиде горе в планините Тетън, то това пак си остава рисковано начинание, но човек може да повярва, че биха издържали изпитанията. Ама вие? Един драскач на книги! Pshaw! Ами къде ви е конят?

— Нямам.

Той не можа повече да се сдържи. Избухна в силен смях.

— Тръгнали сте без кон за планините Тетън?! Сър, да не сте нещо мръднал?

— Мисля, че не съм. И да нямам засега кон, то или ще си купя, или ще уловя.

— Аха! Ами къде?

— Където ми е удобно.

— А вие, самият вие ли ще го уловите?

— Да.

— Развеселявате ме, сър! Вярно, че имате ласо, праметнато през рамо, ама с него няма да хванете и коте, та камо ли див мустанг!

— Защо?

— Защо ли? Ами, защото сте от онези ловци, дето отвъд океана, на Стария континент ги наричат «неделни ловци».

— А защо си съставяте такова мнение за мен?

— Много просто! Понеже всичко по вас е тъй изискано и чисто. Я погледнете някой свестен горски скитник и го сравнете със себе си. Високите ви ботуши за езда са нови и, ама наистина, те са и току-що лъснати! Легинсите ви са от най-фина еленова кожа. Ловната ви риза е цяло произведение на изкуството, излязло изпод ръцете на някоя индианка. Шапката ви е струвала поне дванадесет долара, а ножът ви заедно с револвера едва ли някога е причинявал някому болка! Сър, можете ли да стреляте?

— Да, малко. Дори веднъж излязох шампион по стрелба на един събор! — заявих аз, придавайки си важност.

— Шампион по стрелба на събор ли? Аха, ами тогава да не сте на всичко отгоре и немец?

— Да.

— Хмм! Тъй, тъй! Значи сте немец, а? Стреляли сте по дървени пилета и сте станал шампион, а? Е, това са немците! Казват, че и Поразяващата ръка бил немец, ама той е просто едно изключение. Сър, сърдечно ви моля да се върнете колкото е възможно по-скоро, иначе ще загинете!

— Ще видим, а засега нека говорим за нещо друго! — опитах да се измъкна. — Къде ли може да е сега Поразяващата ръка, за когото споменахте?

— Ха, та кой ли знае? Наскоро бях в Канзас сити и там срещнах прочутия ловец Безухия, който е пътувал заедно с него. Та той ми каза, че Олд Шетърхенд пак бил отишъл отвъд океана в Африка, в онази глупава област, наречена пустинята Сахара. Навярно се сражава с тамошните индианци, които се казват араби. Този мъж е получил името Поразяваща ръка, защото за него хич не е трудно да повали неприятеля си само с юмручен удар. Често го е правил. А я погледнете вашите ръчички! Бели и нежни като ръцете на някоя лейди. Веднага се вижда, че се разправяте само с хартия и че пачето перо е единственото оръжие, което познавате. Сър, вслушайте се в съвета ми и се върнете в добрата стара Германия! Нашият Запад не е подходяща местност за джентълмени като вас!

С това предупреждение той завърши нашия разговор, а аз не си направих труда да го подновя. Вярно беше, че бях споменал пред Безухия, че по-късно се каня да посетя Ориента.

Първата спирка на влака, която видяхме на следващото утро, бе Ролинс. Зад това селище започва пуст, негостоприемен планински пейзаж, чиято единствена растителност се изчерпва с храсталаците от артемизия. Това е една огромна неплодородна област, без живот, без реки или потоци, една планинска Сахара, лишена от каквото и да било оазис. Скоро изморените очи започват да болят от ослепителната белота на наситената с алкални соли земя. И тази пустиня придобива някакво мрачно и меланхолично величие, създавано от голите била, безводните склонове и стръмните скалисти стени, рушени и разкъсвани от бури, порои и светкавици.

В тази безутешна местност е разположена гарата Битър Крийк ((англ.) — Горчивата река (поток) — Б. нем. изд.), но оттук до най-близкия поток има цели три английски мили. Въпреки всичко един ден на това място ще се зароди и разгърне кипящ живот, защото наоколо се намират неизчерпаеми залежи от въглища, които ще осигурят на тази пустиня добро бъдеще.

Нашият влак продължи през Рок Спрингс и Грийн Ривър. Гарата на Грийн Ривър се намира на повече от хиляда километра по въздушна линия западно от Омаха. Тъжният вид на местността се измени, отново се появи растителност, а планинските вериги получиха свежа весела премяна. Току-що бяхме прекосили една прекрасна долина и излязохме на открита обширна равнина, когато локомотивът пронизително изпищя няколко пъти на кратки интервали, което бе сигнал за опасност. Бързо наставяхме от местата си, спирачките заскърцаха, колелата запищяха... влакът спря и ние наскочахме от вагоните на сигурната земя.

Гледката, която ни се предложи, бе потресаваща. Някой беше нападнал тук влак, превозващ работници и различни материали за Запада, и на едно известно разстояние всичко бе покрито с изгорелите и полуовъглени останки от вагоните. Нападението е било проведено

през нощта. Релсите са били разрушени от рейлтръблърси, вследствие на което влакът е дерайлирал и паднал от високия насип долу. Можехме да предположим какво се беше случило. От катастрофирания влак бяха останали едва ли не само железните части. Всеки вагон е бил обиган и след това подпалван. В пепелта намерихме трагичните останки на много хора, които или са загинали още при обръщането на влака, или пък са били убити от рейлтръблърсите по-късно. Изглежда, никой не бе успял да се спаси.

За нас бе цяло щастие, че машинистът успя навреме да забележи опасността в тази открита местност, иначе и нашият влак щеше да излезе от релсите и да падне от насипа.

Локомотивът бе спрял само на няколко метра от разрушените релси.

Възбудата на пътниците и персонала на влака беше огромна и е невъзможно да се предадат всички ругатни и проклетия, които се разнасяха наоколо. Хората започнаха да ровят из димящите развалини, но вече нямаше нищо за спасяване и след като бе установено фактическото положение на нещата, не оставаше нищо друго освен да се започне поправянето на релсите по най-бързия възможен начин. Всички необходими инструменти бяха налице, както бе обичайно по онова време за всеки американски влак. Началникът на влака заяви, че трябвало да се ограничи само с кратко съобщение на следващата гара. Всичко останало, а значи и преследването на престъпниците, било работа на съдебното жури, което щяло веднага да се образува там на мястото.

Докато останалите пътници съвършено безсмислено продължаваха да се ровят из останките от влака, аз сметнах, че ще е най-добре да се огледам за следите на рейлтръблърсите.

Теренът представляваше открита равнина, покрита с трева, където само тук-там се виждаше някой храст или ниско дърво. Върнах се на известно разстояние по линията, а после описах полукръг отдясно около мястото на катастрофата, при което насипът служеше за основа на полукръга. Ако внимавах, по този начин нищо не можеше да ми се изплъзне от погледа. На около триста крачки от катастрофирания влак видях, че тревата между няколко храста бе изпомачкана, като че ли тук са седели значителен брой хора, а ясно различимите следи ме отведоха до мястото, където са били вързани конете им. Там огледах земята най-внимателно, за да разбера колко са били животните, както и някои други подробности за тях. После продължих издирването си по-нататък.

Край насипа се срещнах с моя съсед от купето, който, както забелязах едва сега, бе имал същото хрумване и бе претърсил местността, но вляво от мястото на катастрофата. Той ме погледна учудено и попита:

— Сър, вие тук? Какво правите?

— Същото, което би сторил всеки уестман, изпаднал в подобно положение — търся следите на бандитите.

— Вие! Аха! Няма много нещо да намерите! Тези негодници не са били глупави и са съумели да заличат следите си. Не открих абсолютно нищо. А какво ли ще намери такъв грийнхорн като вас?

— Може би грийнхорнът има по-добро зрение от вашето, сър — усмихнах се аз. — Защо търсите следите от лявата страна? Искате да минете за стар и опитен прериен ловец, а все пак не забелязвате, че теренът отдясно е много по-подходящ за бивак и предлага по-добро прикритие, отколкото лявата страна, където не се вижда почти никакъв храст.

Той ме погледна в очите с нескрита изненада, а после рече:

— Хмм, разсъждавате нелошо. Изглежда, един такъв драскач на книги може от време на време да има някоя и друга мъдра мисъл. Намерихте ли нещо?

— Да. Лагерували са ей там зад онези доста нависоко израсли диви череши, а пък зад лешниковия храсталак са били конете им.

— Виж, тук трябва да отида там, защото все пак вие нямате необходимия опит и зрение, за да установите колко са били конете.

— Били са двама и шест.

Той отново ме погледна с израз на силна изненада.

— Двама и шест? — повтори невярващо. — По какво разбрахте?

— Във всеки случай не по облаците, а от следите, сър — засмях се аз. — От тези двама и шест коня осем са били подковани, а осемнайсет неподковани. Двама и трима от ездачите са били бели, а трима индианци. Предводителят на целия отряд е бил бял, който куца с десния си крак. Предполагам, че конят му има червен косъм. А вождът на индианците,

намираш се сред тях, язди или вран жребец, или кон с кафяв косъм. Струва ми се, че е сиус от племето на оглаласите.

Физиономията, която направи Дебелия при тези думи, изобщо не може да бъде описана. От смайване забрави да си затвори устата, а малките му очички ме загледаха с такова изражение, сякаш бях привидение.

— The devil! — извика той най-сетне. — Сър, да не бълнувате?

— Проверете сам! — отвърнах сухо.

— Ама откъде разбрахте, че са били еди-колко си бели и еди-колко си индианци? Откъде разбрахте чий кон е бил чер или кафяв и кой ездач е куцал, и от кое племе са били червенокожите?

— Помолих ви сам да проверите! После ще видим кой има по-добро зрение — аз, грийнхорнът, или вие, опитният уестман.

— Хубаво! Ще видим! Елате, сър! Един нищо и никакъв грийнхорн да отгатне кои са били престъпниците!

Той се забърза към посоченото му място, като се смееше, а аз бавно го последвах.

Когато го настигнах, беше толкова усърдно зает с оглеждането на дирите, че изобщо не ми обръна никакво внимание. Едва след около десетина минути, когато бе огледал близката околност най-подробно, той се приближи към мен и каза:

— Действително имате право! Били са двадесет и шест, а осемнадесет не са били подковани. Но всичко останало е глупост, чиста глупост. Ей тук са лагерували, а пък в тази посока са потеглили на коне. Нищо друго не се вижда.

— Тогава елате, сър! — обадих се аз. — Ще ви покажа какви глупости могат да открият очите на един грийнхорн!

— Well, любопитен съм! — кимна той развеселен.

— Я погледнете конските следи по-внимателно! Три животни са стоели отделени настрана и са били вързани на кръст, а не както обикновено успоредно едно до друго. Следователно няма съмнение, че са били индиански коне.

Дебелият се наведе, за да измери съвсем точно разстоянието между отделните конски отпечатащи. Покритата с трева земя бе влажна и за тренираното зрение не бе особено трудно да ги различи.

— By Jove, имате право! — възкликна той учудено. — Били са индиански коне.

— Тогава елате с мен малко по-нататък, при онази локва вода! Тук индианците са си мили лицата и наново са ги покрили с цветовете на войната. Боите са били забъркани с меча лой. Виждате ли малките кръгли вдлъбнатини в меката почва? Тук са били поставени съдинките с боите. Било е топло, вследствие на което боите са били по-редки и са капали. Забелязвате ли ей тук в тревата една черна, една червена и две сини капки?

— Йес! Наистина, така е!

— А нима черно-червено-синьото не са бойните цветове на оглаласите?

Той само кимна. По лицето му се изписа вече някакъв израз на подозрение, примесен с дълбока замисленост. Но аз се престорих, че нищо не забелязвам, и продължих:

— А сега по-нататък! Когато отрядът е пристигнал тук, се е спрял най-напред при застоялата локва вода. Това ни показват отпечатащите от копита наоколо, които са се напълнили с вода. Само двама ездачи са продължили напред. Навярно предводителите.

Искали са първо да се огледат, а другите е трябвало да ги чакат. Погледнете конските следи в мочурливата почва! Единият от двата коня е подкован, а другият не е. Вторият кон е оставял със задните си крака по-дълбоки отпечатащи. Следователно е бил язден от индианец. Другият конник пък е бил бял, понеже неговият кон е имал подкови и предните му крака са направили по-дълбоки отпечатащи. Навярно ви е позната разликата в начина на езда между индианци и бели?

— Сър — каза той, — струва ми се, че вие...

— Добре, добре! — прекъснах го аз. — Сега внимавайте хубаво! Шест крачки по-нататък конете са започнали да се хапят. А след толкова дълга и уморителна езда, каквато са имали тези хора, това могат да направят само жребци. Ясно ли е?

— Ама откъде пък знаете, че са се хапали, а?

— Първо ми го показва разположението на отпечатащите от копитата. Ей тук индианският кон е направил скок към другия. Ще го признаете, нали? И второ, я погледнете космите,

които са на дланта ми! Намерих ги, когато сам оглеждах дирите. Четири косъма от грива със светлокестеняв цвят, които индианският кон е изскубнал от другия и веднага е пуснал на земята. А още по-нататък намерих тези два черни косъма от опашка и тъй, от разположението на отпечатъците разбирам, че индианският кон е захапал другия за гривата, но веднага ездачът му го е дръпнал назад, а след това го е пришпорил напред. В този момент другият кон е извил глава и е откъснал тези два косъма от опашката му, останали още няколко крачки по муцуната му, след което са паднали на земята. Конят на червенокожият е или черен жребец, или пък има кафяв косъм, а пък животното на белия има червеникав цвят. Да продължим нататък! На това място белият е слязъл на земята, за да се изкатери върху железопътния насип. Дирята му се е запазила в мекия пясък. Можете да видите много добре, че с единият си крак е стъпвал по-силно и по-тежко отколкото с другия. Значи куца. Впрочем тези хора са били извънредно непредпазливи. Не са си дали ни най-малък труд да заличат следите си. Следователно те сигурно се чувствуват в доста голяма безопасност, а за това може да има само две причини.

— Какви? — попита той кратко.

— Или са имали намерение още днес да вземат голяма преднина пред своите преследвачи, в което се съмнявам, понеже от следите си личи, че конете им са твърде отпаднали и изтощени, или пък са знаели, че нейде наблизо се намира по-многочислен отряд от техни хора, при които ще могат да се оттеглят. Второто обяснение ми се струва по-вероятно. И понеже трима самотни индианци не биха се включили току-така в отряд от повече от двадесетина бели, аз предполагам, че на север се намира някоя доста многочислена орда оглаласи, към която са се присъединили и двадесет и тримата бели бандити. Наистина бе много забавно да се види особеният поглед на моя спътник, с който ме измери от глава до пети.

— Човече! — извика той най-сетне. — Кой сте вие всъщност?

— Нали ви казах вече.

— Pshaw! Не сте никакъв грийнхорн, а не сте и драскач на книги, въпреки че с излъсканите си ботуши и вашето празнично облекло и снаряжение много ми приличате на грийнхорн. Толкова сте чист и зализан, че веднага можете да се появите на сцената в някоя театрална постановка в ролята на уестман. Обаче измежду стотина истински уестмани едва ли ще се намери някой друг, който да умее да разчита следи като вас. Ву Jove, досега си мислех, че и мен ме бива за нещо, но не мога да се меря с вас, сър!

— И въпреки всичко пиша книги. Но още преди години кръстосах тези хубави прерии от север на юг и от изток, та чак до най-далечния Запад. — Ето откъде съм се научил горедолу да разбирам от следи.

— И наистина ли искате да се качите горе в планините Уиндрийвър?

— Разбира се.

— Но, сър, онзи, който иска да направи това, трябва да е нещо много повече от добър следотърсач, а точно там — не ми се сърдете — ми се струва, че доста ви липсва.

— В какъв смисъл?

— Ами всеки човек, когото го очаква един толкова опасен път, не тръгва тъй лекомислено наслуки като вас, а преди всичко се оглежда за някой хубав кон. Разбрахте ли?

— И това ще стане.

— А къде?

— Е, на всяка гара мога да си купя кон, пък макар и да е някоя дърта кранта. Намеря ли се веднъж на седлото, все ще успея от кое да е диво стадо да си уловя мустанг, който да ми харесва.

— Вие ли? Аха! Нима сте толкова добър ездач? Можете ли да укротите един мустанг? И дали в планините ще има коне?

— Забравяте, че тъкмо сега е настъпило онова годишно време, когато започва преселението на стадата бизони и мустанги. Убеден съм, че преди да достигна планините Тетън, ще се натъкна на някой табун диви коне.

— Хмм. Значи сте ездач. Ами какво е положението със стрелбата?

— Да не би да искате да ме изпитате, сър? — засмях се аз.

— Ами да — кимна той сериозно. — Защото имам нещо предвид.

— А ще ми кажете ли какво е то?

— После. Първо трябва да стреляте. Донесете си пушката!

Тази малка интермедия ми правеше голямо удоволствие. Можех, разбира се, направо да му кажа, че съм Олд Шетърхенд, но предпочетох да си замълча. Нека сам се досети. И тъй, върнах се във вагона, за да взема одеялото, където бяха завити пушките ми. Пътниците забелязаха намерението ни и веднага образуваха полукръг около нас двамата. Известно е, че американецът и особено хората от Запада не пропускат случай да погледат как гърми нечия пушка.

Разгърнах одеялото.

— Behold, карабина «Хенри»! — възкликна Дебелия. — Истинска оригинална карабина «Хенри»! Сър, колко изстрела давате с нея, без да зареждате?

— Двадесет и пет.

— А-а, страшно оръжие! Човече, завиждам ви за тази пушка!

— Предпочитам обаче другата.

При тези думи взех тежкия мечкоубиец.

— Pshaw! Излъскана, добре изчистена пушчица! — обади се Дебелия презрително. —

Хвала на някоя стара ръждива кентъкийска карабина или ей на това мое старо пушкало!

— Сър, а няма ли да погледнете поне фирмата-производител? — попитах аз, като му подадох пушката.

Той хвърли поглед на гравираната с киселина марка и изненадан направи крачка назад.

— Извинете, сър — рече той, — това е наистина нещо друго. Малко са останали от тези пушки. Чувал съм, че и Поразяващата ръка имал такава. Ако знаех, че сте и добър стрелец, тогава...

— Какво тогава?

— Хмм! Ще поговорим по-късно. Покажете ми първо вашето изкуство!

— Добре. Посочете целта, по която трябва да стрелям, сър!

— Първо заредете отново!

— Ха, не е необходимо. Зарядите са сухи.

— Well, тогава застреляйте птицата на онзи храст!

Посочената птица бе кацнала на храст, отдалечен на около двеста крачки. Улучването й нямаше да бъде кой знае какво постижение. Но високо над главите ни бях забелязал граблива птица, увиснала неподвижно във въздуха. Погледнах нагоре.

— Мешърс, виждате ли горе онази птица? — попитах, като се огледах наоколо. — Ще я сваля.

— Невъзможно е! — възкликна Дебелия. — Не би успял да го стори даже Безухия или пък Олд Файерхенд!

— Ще видим!

Вдигнах пушката и натиснах спусъка.

— Избяга! — засмя се Дебелия. — Изстрелът подплаши птицата и тя офейка. Скри се на безопасно място нейде зад железопътния насип.

— Не, не избяга, ами е улучена — обадох се аз, сваляйки пушката. — Та отидете зад насипа, тя падна там, горе-долу на осемдесет крачки от нас!

Посочих с ръка към предполагаемото място и неколцина от стоящите наоколо хора веднага се завтекоха натам. Донесоха птицата, която бе улучена безупречно. Моят спътник заглежда ту птицата, ту мен.

— Улучена, наистина улучена! Сър, не бях виждал досега такъв изстрел! Изглежда, че сте си поставили за цел да си поиграете с мен малко на криеница! Но вече край на играта. Знам що за човек сте. Елате с мен малко настрана!

Моят спътник ме дръпна за ръка и ме отведе там, където отпечатьците от конски копита си личаха най-ясно. Извади къс хартия и го постави върху една от вдлъбнатините.

— Well, съвпада! — рече той замислено. — Сър, я ми кажете разполагате ли с време?

Искате ли направо да отидете в планините Тетън, или преди това бихте могли да предприемете едно пътуване в друга посока?

— Мога да върша каквото си поискам — заявих аз.

— Отлично! Тогава ще ви кажа нещо. Може би сте чували вече за Стивън Муди, когото наричат обикновено Зоркото око?

— Да, казват, че бил добър уестман. Несъмнено е един от най-добрите следотърсачи из планините и говори няколко индиански диалекта.

— Сър, аз съм този Стивън Муди!

— Предполагах нещо подобно. Ето ви ръката ми! От сърце се радвам, че ви срещнах, сър!

— Наистина ли? Е, може би ще се опознаем още по-добре. А аз имам да си поговоря доста сериозно с някой си Монк. В последно време той беше главатар на банда разбойници и конекрадци, а изобщо да не говорим за онова, което още отпреди му тежи на съвестта. Сега се е отправил с бандата си далеч навътре в Запада, а аз го следвам по петите. Това късче хартия в ръката ми е точно копие от двете задни копита на коня му. То свършено съвпада с тези отпечатъци, а тъй като Монк куца с десния си крак, съм напълно убеден, че той е предводител на рейлтръбълърсите.

— Монк ли? А какво е собственото му име? — попитах аз.

— Лу, Луис. Но има навика да носи различни имена.

— Луис Монк? А-а, чувал съм за него! Не беше ли счетоводител на краля на петрола Ралоу? После офейка, отмъквайки от работодателя си значителна парична сума!

— Да, същият е. Подлъга касиера да изпразни цялата каса и да избяга с него, а след това го застреля. Полицията започна да го преследва и той уби двама полицаи, които искаха да го задържат. Заловиха го в Ню Орлиънс, тъкмо когато се канеше да се качи на борда на един параход. Но и този път му се удаде да се измъкне, като пречука тъмничаря. После се отправи към Запада. Нищо друго не му оставаше да направи, тъй като му бяха отнели заграбените пари. Оттогава досега е вършил престъпление след престъпление и е крайно време да се сложи край на безчинствата му.

— Искате да го заловите?

— Трябва да го спипам, жив или мъртъв.

— Значи имате някаква лична сметка за уреждане?

Муди се загледа известно време в земята, а после колебливо отвърна:

— Не обичам да говоря за това, сър. Може би ще го споделя с вас, щом се опознаем по-отблизо. А аз се надявам да се опознаем по-отблизо, сър. Беше странен каприз на съдбата, че се намирах тъкмо в този влак, но въпреки това навярно още дълго щях да търся безуспешно следите на Монк, ако Олд Шетърхенд не ми беше наврял носа право в тях.

— Аха! — засмях се аз. — Мислите, че този ловец съм аз?

— Да мисля ли? Pshaw! Знам го със сигурност — рече той.

— Ами ако въпреки всичко се лъжете?

— Изключено! Немец, който пише книги и рискува самичък да предприеме пътуване из планините Тетън, който мъкне със себе си карабина «Хенри» и един стар мечкоубиец, майстор е в разчитането на следи и стрелбата... сър, който не успее да разпознае в този мъж Поразяващата ръка, трябва да живее на Марс, а не в Дивия Запад като Стивън Муди. И тъй, стига сте го усуквали и ме оставете да довърша! Нямаше да се добера до фактите, че главатарят на тези бандити куца и че язди кон с червеникав косъм, а тъкмо те са меродавни за моето предположение. Тук се разделям с влака, за да тръгна по следите. Искате ли да ме придружите?

— Хмм! Няма ли да е по-добре за вас да се присъедините към хората, които твърде скоро ще пристигнат тук от съседните гари, за да започнат преследването на разбойниците?

— Не. Не ми говорете за подобно преследване! Един-единствен уестман струва повече от цяла дузина такива пищовлии, събрани от кол и въже. Но трябва да бъда откровен и ще призная, че хич не е безопасно да следваш по петите хора от този сой. В подобни случаи човешкият живот виси само на опърлен косъм. Но мисля, че вие сте човек, който търси опасните приключения и умее да им устоява, а ето че в случая ни се предлага приключение, по-вълнуващо от което трудно бихте намерили.

— Вярно е — съгласих се аз. — Но да се бъркам в работите на чуждите хора, ето това никога не е спадало към моите страсти. Лу Монк изобщо не ме засяга, а и не знам дали бих ви се харесал като спътник.

Той ми смигна шеговито с малките си очички и усмихнато каза:

— Навярно искате да кажете обратното — дали аз бих ви допаднал. Е, това не бива да ви тревожи. Зоркото око не е човек, който предлага приятелството си на първия попаднал му уестман. Можете да бъдете напълно спокоен. Обичам да съм самостоятелен, а ако се

присъединя към някой друг, то трябва да имам пълно доверие в него и той трябва да е човек на място. Разбрахте ли?

— В това отношение си приличаме. И аз обичам да съм самостоятелен. Тук човек трябва страшно много да внимава в избора си на спътници. Да речем, намериш си другар, лягате вечерта да спите, а на сутринта си труп. А другарят ти спокойно продължава да язди заедно с плячката си.

— Zounds, сър, да не би да си мислите, че съм от тези негодници?

— Не. Честен човек сте, това ви личи. Нещо повече, вие сте даже от полицията, която не търпи негодници между своите хора. Муди се стресна и смени цвета на лицето си.

— Сър! — възкликна той. — Що за хрумване?

— Мълчете, сър! Външният ви вид наистина не е много полицейски, обаче тъкмо заради това сте може би твърде полезен детектив. Вярно че не сте и намеждали за подобно нещо, но аз все пак ви прозрях. Бъдете в бъдеще по-предпазлив! Ако из тези места се разнесе мълвата, че Зоркото око броди из прериите само за да издирва и обезврежда някои офейкали джентълмени в качеството си на таен полицай, може би скоро ще изгърмите последния си патрон.

— Заблуждавате се, сър! — опита се той да ме разубеди. Но аз само махнах с ръка.

— Сигурен съм, че не се лъжа. Приключението ми допада и аз незабавно бих се присъединил към вас, за да изиграем някой номер на тези бандити. Опасността не би могла да ме изплаши, защото тя и без друго дебне хора като нас навсякъде, докдето се простира прерията. Но ме спира само това, че не сте откровен към мен. Щом приемам някого за съюзник, трябва да знам, що за човек е той.

Той впери замислено поглед в земята, после вдигна глава и каза:

— Добре, сър, ще научите, що за човек съм, тъй както и аз знам кой сте вие, макар че все още не сте ми казали открито нищо за себе си. Да, служител съм на частното детективско бюро на доктор Съмтър в Сент Луис. Моята задача е да издирвам престъпници, избягали в дивите райони на Запада, което прави несъмнено живота ми съвсем не лек, но аз съм вложил в нея цялата си сила и енергия. А защо върша тази работа, ще ви разкажа по-късно, когато имаме необходимото време. Това е една тъжна история. А сега ми кажете, сър, ще тръгнете ли с мен?

— Да, сър. Ето ви ръката ми! Нека бъдем добри приятели и делим опасности и неволи. И... и сега признавам, че съм човекът, когото наричат Олд Шетърхенд.

Дебелия ми стисна десницата радостно.

— Ето това се казва мъжка дума, сър! Благодаря ви! Надявам се, че ще се разбираме добре. Но я оставете това «сър», предпочитам да ме наричате Стивън! Тъй е по-кратко и ясно и знам съвсем точно кого имате предвид. А ще ми кажете ли как да се обръщам към вас?

— Казвайте ми просто Чарли. Това е достатъчно. — След тези думи посочих към мястото на катастрофата. — Но гледай, релсите са поправени и пътуването може да продължи. Скоро хората ще се качат обратно във вагоните.

— Тогава ще взема Виктор. Гледай да не се изплашиш от външния му вид. Вече на нищо не прилича, ама ме е носил на гърба си дванайсет години и не бих го заменил даже и срещу най-добрия бегач в света. Ти имаш ли още нещо в купето?

— Не. Изобщо ми се иска по възможност да изчезнем оттук, без да се сбогуваме много-много.

— Правилно, Чарли. Колкото по-малко се знае за нас, в толкова по-голяма безопасност се намираме.

Стивън отиде до вагона, където стоеше конят му, и накара да го отворят. Теренът ни най-малко не бе подходящ за изкарване на кон от вагона. А нямаше и никаква рампа. Но скоро се оказа, че може да се мине и без рампа.

— Виктор, come on ((англ.)) — Хайде, давай! — Б. пр.)!

След вика на ловеца, животното първо подаде глава, за да огледа как стоят нещата, присви замислено уши, но после с един наистина безстрашен скок се озова върху насипа. Всички, които видяха този скок, започнаха да ръкопляскаат. Конят, изглежда, разбра за кого са овациите. Той размаха опашка и силно изцвили.

Външният вид на това животно с нищо не издаваше, че то има каквото и да било право да носи името Виктор, Победител. Беше кльощав дългокрак кафяво-червеникав кон, който

сигурно имаше петнайсет години. Гривата му бе напълно опадала, по опашката му само тук-там бяха останали тънки снопчета косми, а ушите му приличаха на заешки уши само че в неколkokратно увеличение. Въпреки това животното ми вдъхна голям респект, още повече че забелязах как започна да рита и да се опитва да хапе, щом един от мъжете понечи да го погали. Както се вижда, Виктор страшно приличаше на старата Тони на моя добър приятел Безухия. Животното бе оседлано, а и оглавникът му бе поставен. Стивън затегна колана на седлото, метна се на коня и го пришпори надолу по стръмния насип, без да се оглежда. Никой не ни обърна повече каквото и да било внимание. За другите бяхме просто непознати и никой не го беше грижа, че напускаме влака.

В подножието на насипа Зоркото око спря коня си.

— Чарли, виждаш ли сега колко добре щеше да бъде, ако имаше кон? — рече той.

— Не след дълго ще имам — утеших го аз. — С помощта на твоя Виктор лесно ще уловя някой мустанг.

— Ти ли? Сигурно аз ще трябва да го хвана, понеже ти давам честната си дума, че няма да можеш да яздиш Виктор, макар да си Олд Шетърхенд. Не търпи никой друг на гърба си освен мен.

— Ще видим.

— Но така е, уверявам те! За да не те изморява много ходенето, бихме могли да се сменяме на коня, обаче несъмнено Виктор ще те хвърли на земята. Тъй че си осъден да биеш крак, докато се натъкнем на стадо мустанги. Неприятна работа, защото по този начин ще напредваме бавно и ще изгубим много време. Но виж, хората вече се качват. Влакът се кани да тръгва!

Наистина беше така. Локомотивът изпусна пара, колелата се задвижиха и влакът отново се понесе на запад. След броени секунди изчезна от погледа ни.

— Закачи тежката си пушка на седлото ми! — посъветва Зоркото око.

— Добрият ловец нито за миг не се отделя от пушката си — отвърнах аз. — Благодаря ти, Стивън. Напред!

— Ще яздя бавно, Чарли.

— Все пак накарай Виктор да върви по-стегнато! Аз съм добър пешеходец и ще издържа.

— Well, тогава да тръгваме!

Сложих на гърба си одеялото, нарахих карабината «Хенри» и мечкоубиеца и закрачих отстрани на конника. Преследването на рейлтърбълърсите започна.

Втора глава

Среща на бойната пътека

Следата на разбойниците беше толкова ясна, че нямаше нужда да полагаме никакви усилия да я търсим. След като пресече Грийн Ривър, тя се насочи на север и ние продължихме да я следваме без прекъсване до обед, когато направихме кратка почивка и малко хапнахме.

Обядът ни се състоеше от оскъдната храна, която бяхме взели от влака, понеже и през ум не ни беше минало да се запасим с хранителни продукти по този начин. Докато ловецът на саваната има карабина и барут, той никога няма да остане гладен. А в това отношение бях добре подсигурен, тъй като моят непромокаем кожен колан съдържаше такова количество патрони, което щеше да ми стигне за дълго време.

Местностите, които пресичахме, бяха хълмисти и покрити с гъсти храсталаци, а там, където имаше повече влага — и с гора. Дирята се изкачваше нагоре срещу течението на малка рекичка, чиито брегове бяха отчасти песъчливи, а отчасти покрити с толкова гъста и сочна трева, че копитата на конете навсякъде бяха оставили ясни отпечатыци. Следобед застрелях една антилопа, която ни обещавахе хубава вечеря. Щом се стъмни, спряхме в малка скалиста клисура, обрасла с гъст храсталак, където, без да се страхуваме за сигурността си, можехме да запалим огън и да изпечем антилопата. На това място се чувствавахме в такава безопасност, че счетохме за излишно да стоим на пост. След като Стивън се погрижи за своя Виктор, легнахме и двамата да спим.

На другия ден тръгнахме на път много рано и следобед стигнахме до мястото, където през изминалата нощ бандитите бяха лагерували. Те бяха палили няколко открити огъня, сякаш искаха да се подиграят с всякакво преследване. Привечер продължихме да се движим през някаква равнина покрай същата рекичка, насочвайки се към един ъгъл от вековната гора, врязала се в тревистата савана. Преследваните от нас хора имаха преднина от почти цял ден път и тъй като не бяхме забелязали ни най-малката следа от присъствието на какъвто и да е човек, ние сметнахме, че се намираме в пълна безопасност. И така, достигнахме образувания от гората ъгъл и тъкмо се канехме да го заобиколим, когато изведнъж и двамата мигновено се дръпнахме назад. Пред нас се изпречи някакъв индианец, който също бе имал намерение да завие с коня си около врязалите се в саваната дървета, само че откъм другата страна. Той бе яхнал вран жребец, а край себе си водеше за юздата друг кон с товарно седло.

Щом ни зърна, светкавично слезе от коня, застана зад него, използвайки го като прикритие, и насочи карабината си към нас. Всичко това се случи толкова бързо, че успях да видя фигурата му само бегло и неясно.

Със същата сръчност и Стивън скочи от коня си и зае позиция зад него. Аз обаче с огромни скокове се втурнах в гората и се настаних зад един дебел бор. Едва що бях заел това място, когато от дулото на индианската карабина проблясна пламъче и куршумът ѝ се заби в дънера на дървото. Ако се бях забавил само миг, той можеше да ме пониже. Този човек бе разбрал веднага, че съм по-опасен за него от Стивън, защото, криейки се зад дърветата, можех да се появя в гръб на двата му коня и да стрелям по него.

Още докато тичах, бях взел в ръка карабината «Хенри», но сега, след като куршумът се заби в дънера на дървото, аз се отказах от използването ѝ. Защо?

Опитният уестман знае, че всяка пушка си има свой собствен глас. Трудно е да се различат гърмежите на две карабини. Обаче животът и дивата пустош изострят сетивата до най-висше съвършенство и ако някой често е слушал гърмежите на определена карабина, той ще различи гласа ѝ измежду стотици други. Ето защо се е случвало близки приятели ловци, които дълго не са се виждали, още отдалече да се познаят по гласовете на своите пушки. Същото стана този път и с мен. И до края на живота си не бих могъл да забравя карабината, с която стреля червенокожият. Моментално разпознах острия ѝ благозвучен гърмеж. Тя принадлежеше на прочутия вожд на апачите Винету, моя кръвен брат, който бе мой учител в живота из дивите гори и саваните. Но дали сега я носеше самият той, или беше преминала в нечия друга ръка? Иззад дървото извиках на диалекта на апачите:

— Тозелкита ши штеке — не стреляй, аз съм твой приятел, а ти си Винету, вождът на апачите!

— Хау — аз съм! — потвърди той, като излезе иззад коня, понеже позна гласа ми.

Мигновено изскочих от скривалището си и се втурнах към него.

— Шарли! — извика той тържествуващо, протягайки към мен двете си ръце. — Шарли, ши штеке, ши нта-йе — Карл, приятелю мой, братко мой! — продължи, изпълнен с радост. — Ши инта ни инта, ши итхи ни итхи — моето око е и твоето око, а моето сърце е и твоето сърце! И аз бях искрено развълнуван от тази неочаквана среща. Не можех и да желая по-щастливо стечение на обстоятелствата. Той продължаваше да ме гледа с очи, изпълнени с обич. Отново и отново ме притискаше към гърдите си, докато най-сетне се сети, че не бяхме сами.

— Ти ти нте — кой е този мъж? — попита той, като посочи към Зоркото око.

— Агуан нте ншо, ши штеке ни штеке — той е добър човек, мой приятел, а също и твой приятел — отвърнах аз.

— Ти тенлие агуан — как се казва?

— Шарп Ай — назовах английското име на моя спътник. Тогава апачът подаде ръка и на Стивън, поздравявайки го с думите:

— Приятелят на моя брат е и мой приятел! За малко щяхме да стреляме един в друг, но Шарли позна гласа на моята карабина, както и Винету би познал неговата. Какво правят моите братя в тази местност?

— Преследваме неприятеля, чиито следи виждаш тук в тревата — обясних му.

— Апачът ги забеляза току-що, понеже пътят му го доведе до тази река от изток. Какви са мъжете, които преследвате?

— Бели разбойници и неколцина оглаласи.

При последната дума той свъси вежди и сложи ръка върху лъскавия си томахок, който бе пхнат в пояса му.

— Оглаласите са като червеите. Щом изпълзят от дупките си, ще ги смачкам с крак. Да придружа ли моя брат Шарли, за да преследваме заедно оглаласите?

Нищо друго не можеше да ни бъде тъй добре дошло, както това негово предложение.

Спечелехме ли Винету за съюзник, все едно че към нас щяха да се присъединят двадесетина уестмани. И без друго бях сигурен, че сега той в никой случай нямаше веднага да се раздели с мен, но доброволното му предложение да ни придружи показваше, че това приключение му допада.

Ето защо побързах да му кажа:

— Моят брат Винету се появява за нас като слънчев лъч в студено утро. Нека неговият томахок се присъедини към нашите!

— Моята ръка е ваша ръка, а моят живот е ваш живот. Хау!

По лицето на моя добър Стивън си личеше какво огромно впечатление му бе направил апачът. Същото би станало и с всеки друг, защото Винету наистина бе великолепен първообраз на индианец и видът му не можеше да не възхити който и да било уестман. Винету не беше нито прекалено висок, нито много широкоплещест, обаче именно неговата изящна и при това извънредно жилава конструкция на тялото, както и пъргавината на движенията му не можеше да не респектират даже и най-яките и опитни трапери. Винаги го бях виждал такъв, какъвто бе застанал и сега пред нас — чисто и спретнато облечен, с рицарската осанка на повелител, от глава до пети истински мъж.

— Нека моите братя седнат, за да изпуснат с мен лулата на мира! — каза апачът.

Той незабавно се настани в тревата на мястото, където бе стоял, бръкна в пояса си, извади мъничко тютюн, примесен с листа на див коноп, и натъпка своя калюмет, украсен с перца. Ние насядахме до него. Тържествената церемония с лулата на мира бе абсолютно необходима, защото тя слагаше печата на специалния съюз, който бяхме сключили току-що. А докато не бъдеше изпушена лулата, Винету сигурно нямаше да каже и една дума относно плана ни.

Щом запали тютюна, Винету се изправи, изпусна дим нагоре към небето, а също и към земята. После се поклони към четирите посоки на света, като дръпна четири пъти от лулата и духна по малко дим съответно на всяка от тези страни. След това отново седна на земята и ми подаде лулата с думите:

— Великия дух чува клетвата ми: моите братя са като Винету и Винету е като тях. Ние сме приятели!

Взех калюмета, изправих се, извърших същите действия и рекох:

— Великия Маниту, когото почитаме, властва над земята и звездите. Той е мой баща и твой баща. Ние сме братя и ще си помагаме във всяка опасност. Лулата на мира поднови нашия съюз.

След тези думи предадох лулата на Зоркото око, който също пусна дим в шестте посоки и се закле:

— Виждам великия Винету, най-прочутия вожд на апачите, пия дима на неговата лула и съм негов брат. Неговите приятели са и мои приятели, а враговете му са и мои врагове. Този съюз никога няма да бъде нарушен!

После Стивън отново седна и върна лулата на апача, който продължи да пуши. Обичаите бяха спазени и сега съвещанието ни можеше да започне.

— Нека моят скъп брат Шарли ми разкаже какво е преживял, откакто пътищата ни се разделиха, а също и как е попаднал на следите на оглаласите! — помоли Винету.

С кратки думи изпълних втората част от желанието му. По-късно можех подробно да му опиша какво бях направил след нашата последна раздяла. Когато свърших, аз го подканих:

— Нека моят брат Винету ми каже какво е преживял, откакто не съм го виждал, защо се е отдалечил толкова много от публото на своите деди и е навлязъл в територията на сиусите!

Апачът подръпна дълбоко и замислено от калюмета, а после отвърна:

— Бурята сваля водата от облаците на земята, а слънцето отново я издига към небето. Тъй е и с човешкия живот. Дните идват и си отиват. Защо е необходимо Винету надълго и

нашироко да разказва за часове, които са отлетели? Един вожд на сиусите го обиди. Винету го настигна и го уби в двубой. Неговите хора започнаха да преследват апача. Винету заличи своята диря, върна се при техните вигвами и взе със себе си символите на своята победа, които натовари на коня на вожда. Ей го къде е застанал!

С оскъдни и непретенциозни думи този човек ни осведоми за един подвиг, за който някой друг би разказвал с часове. Но такъв си беше той. Бе преследвал неприятеля си в продължение на седмици през вековни гори и прерии, накрая го беше победил в мъжествена открита борба, после се бе осмелил да влезе в лагера на противниците си и да им отнеме символите на победата. Това бе такъв геройски подвиг, който не можеше да бъде извършен от друг освен от Винету, а колко скромно говореше за него!

— Моите братя — продължи той, са решили да преследват оглаласите и белите мъже, наричани рейлтърбълъри. Но за това са необходими добри коне. Искате ли моят брат Шарли да язди жребца на сиуса? Той има най-добрата индианска школовка, а моят брат разбира от нея повече от всеки друг бледолик.

— Аз моля моя брат да ми разреши сам да си уловя кон. Жребецът на сиуса трябва да носи плячката.

Винету поклати глава.

— Защо Шарли забравя, че всичко, което ми принадлежи, е и негово? Защо иска да губи време с лов на мустанги? Нима е необходимо да се издаваме на оглаласите чрез такъв лов? Шарли да не мисли, че Винету ще влачи със себе си тази плячка, щом веднъж тръгне по дирите на сиусите? Винету ще я закопае, а конят ще бъде свободен. Хау!

Нищо не можеше да му се възрази. Бях принуден да приема този подарък. Впрочем вече от доста време с възхищение оглеждах сиуския кон. Самият Винету яздеше добре познатия ми Илчи. Жребецът на сиуския вожд бе вран кон със съвсем тъмен косъм и набито късо тяло. Макар и изящни, краката му бяха толкова яки и жилести, че сигурно щеше да е цяло удоволствие да го яздиш. Гъстата му грива се спускаше чак под врата, а опашката му почти докосваше земята. Вътрешната страна на ноздрите му имаше червеникавата окраска, на която индианците отдават толкова голямо значение, а освен огънят, който гореше в очите му, в тях се четеше и особен вид спокойна разсъдливост, която будеше надеждата, че добрият ездач напълно може да разчита на този кон.

— Ами седло? — подхвърли Стивън. — Чарли, та ти не можеш да яздиш на товарното седло!

— Това е най-малката беда — заявих аз. — Не си ли виждал още как индианецът превръща товарното седло в ездитно? Не си ли гледал как някой сръчен ловец си приготвя съвсем сносно седло от кожата и ребрата на някой току-що убит дивеч? Още утре ще бъдеш свидетел как ще се сдобия с толкова удобно седло, че ще ми завидиш.

Апачът кимна в знак на съгласие.

— Недалеч оттук Винету откри край реката пресни следи на голям вълк. Преди да залезе слънцето, ще имаме неговата кожа и ребра, от които ще стане хубаво седло. Имат ли моите братя месо за ядене?

След като отговорих утвърдително, той продължи:

— Тогава нека моите братя тръгнат с мен да намерим вълка и да си изберем място за лагуване, край което ще мога да закопая моя трофей. Щом слънцето изгрее, ще продължим по следите на бандитите. Те са разрушили колите на Огнения кон, ограбили са, убили и изгорили много от вашите бели братя. Те са разгневили Великия дух и той ще ги предаде в нашите ръце, понеже по закона на саваната са заслужили смъртта.

Напуснахме мястото на нашата щастлива среща. Скоро открихме леговището на вълка. Убихме животното, което беше от онази разновидност, наричана от индианците «койот». Малко по-късно седяхме край лагерния огън и се занимавахме с приготвянето на седлото. На следващото утро закопахме плячката на Винету, която се състоеше от индиански оръжия и свещени амулети. Беязахме мястото, за да може после да бъде намерено. След това поехме на път по дирите на убийците, които навярно биха се изсмели презрително, ако узнаеха, че трима мъже, далеч превъзхождани от тях по численост, са дръзнали да ги преследват, за да им потърсят сметка за техните злодейства.

Трета глава
«Аве Мария» далеч от цивилизацията

Когато на следващото утро тръгнахме на път, моят вран жребец се прояви като превъзходен кон. Разбира се, някой ездач, който нищо не разбира от индианска дресировка, нямаше да остане нито миг на седлото, но ние двамата скоро се сприятелихме. Старият Виктор също показва добра издръжливост, тъй че бързо напредвахме. Още по обед достигнахме мястото на последния бивак на бандитите, а това означаваше, че се бяхме приближили до тях почти с половин ден път.

Следваните от нас дири се отклониха от вече спомената рекичка и през дълга планинска клисура, сред която се виеше Пасифик Крийк, отново се насочиха на север. Забелязах, че оттук нататък Винету започна да оглежда земята далеч по-внимателно. Погледът му се опитваше да проникне навътре в гората, която се спускаше по височините и от двете страни чак до дъното на клисурата. Най-сетне дори спря коня си и се обърна към мен, тъй като яздехме един зад друг, а той бе застанал начело.

— Уф! — възкликна Винету. — Какво ще каже моят брат Шарли за този път?

— Той ще ни отведе горе до хребета.

— А после?

— Целта на бандитите се намира сигурно на отвъдната страна.

— А каква ли е тази цел?

— Лагерът на оглаласите.

Винету кимна.

— Както винаги моят брат Шарли има зрението на орела и обонянието на лисицата.

Правилно се е досетил. После той предпазливо продължи да язди.

— От къде на къде пък лагер на оглаласите? — намеси се Зоркото око.

— Нали те питах вече, дали мислиш, че трима индианци биха се присъединили към толкова многочислен отряд от бели, без да имат никакви особени причини — отвърнах аз. —

Съвсем ясно е че банда от над двайсет негодници не би могла да върши безчинствата си в тази област, без да бъде забелязана от червенокожите!

— Не, сигурно няма да може.

— Е тогава на какво ще се видят принудени белите?

— Хмм, да! Ще се видят принудени да се поставят под закрилата на червенокожите.

— Правилно! А ще получат ли тази закрила без нищо?

— Не. Ще трябва да я заплатят.

— С какво?

— С каквото имат — с плячка.

— Хубаво! А сега схващаш ли какво имаме предвид двамата, Винету и аз?

— А-а значи това било! Белите са нападнали влака, а тримата оглаласи са били нещо като наблюдатели, понеже белите ще трябва да отстъпят на червенокожите определена част от плячката.

— Може би е така, а може би и не е. Но сигурно е, че нашите достопочтени бели братя скоро ще се присъединят към някой по-многоброен отряд от червенокожи. Това ти го казах още долу при железопътната линия. Но да продължа! Да не би да мислиш, че сега индианците и белите ще се съберат само за да безделничат? Можеш да бъдеш сигурен, че скоро ще измъдрят някой друг пъклен план, още повече че последният е приключил тъй благополучно за тях.

— Какво ли биха могли да измислят?

— Хмм, имам определено предчувствие.

— Хайде бе! Да предчувствуваш какво ще направят хора, които още не си видял! Чарли, изпитвам голямо уважение към Олд Шетърхенд, ама от туй предчувствие май нищо няма да излезе.

— Да изчакаме. Достатъчно дълго съм се скитал сред индианци, за да познавам начина им на действие. А знаеш ли как най-лесно може да се отгатне, какво ще направи даден човек?

— Е?

— Като най-живо си представиш, че се намираш в неговото положение и при това се съобразиш с характера му. Искаш ли да дръзна подобен опит?

— Правиш ме любопитен!

— Добре! На кого е вероятно най-напред да е съобщила охраната на нашия влак за повреждането на железопътната линия и за унищожаването на другия влак?

— Сигурно на най-близката гара.

— Следователно оттам ще изпратят хора до мястото на катастрофата, за да го огледат и да започнат преследването на престъпниците. Но по този начин въпросната железопътна станция ще остане почти без защитници и ще може да бъде нападната без особено голям риск.

— Egad! Вече се досещам какво мислиш!

— Нали? Тукашните железопътни станции имат все още временен характер. Пита се къде ли ще има сега достатъчен брой хора, за да могат да отделят един въоръжен отряд. Според мен това ще направят от станцията Екоу. Тя носи името си от каньона Екоу, където се намира.

— Чарли, може би си прав. Несъмнено бандитите и червенокожите знаят, както и ние, че в такъв случай станцията и поселището ще останат без защитници.

— Ако прибавим към всичко и факта, че сиусите са изровили бойната секира и са покрили лицата си с бойните цветове и следователно без съмнение замислят някакви враждебни действия, близко до ума е, че те действително са хвърлили око на Екоу... Но я виж, ето го и извора на потока! Сега вече пътят се изкачва стръмно нагоре и няма време за бърборене. Яздохме под високи дървета в посока към Саут Пас. Теренът беше труден и трябваше да внимаваме. Горе хребетът ставаше равен като дъска, а после отново се спускаше надолу към друга долина, където скоро достигнахме брега на реката Суит Уотър, добре позната ми от по-рано (Виж събрани съчинения, том 24, «Коледа» — Б. нем. изд.).

Тук преследваните от нас хора бяха спирани за обедна почивка, а после се бяха насочили на север, яздейки покрай Уилоу Крийк. Минахме през няколко малки долини и клисури и следите постепенно ставаха все по-свежи и по-свежи, тъй че бяхме принудени да внимаваме още повече.

Привечер най-сетне изкачихме върха на дълъг планински хребет и вече се канехме да се спуснем по отвъдната му страна, когато яздецът начело апач дръпна поводите на своя кон и посочи с ръка напред.

— Уф! — възкликна той приглушено. Спряхме и ние и обърнахме погледи към указаната ни посока. Дълбоко долу под нас от дясната ни страна се простираше малка равнина, която можеше да се прекоси приблизително с едночасова езда. Тя бе открита и обрасла с трева. Там съзряхме известен брой индиански шатри, около които цареше голямо оживление. Конете без седла и оглавници пасяха тучната зеленина, а наоколо, заети с работа, се навъртаха голям брой мъже. Бяха ходили на лов. Край шатрите се търкаляха скелетите на няколко бизона, а върху пръти бяха опънати тънки ремъци, на които се виждаха окачени да съхнат тесни ивици бизонско месо.

— Оглаласи! — продума Стивън.

— Видя ли, че бях прав?

— Тридесет и две шатри! — добави той. Винету впери напрегнато поглед надолу.

— Наки гутеснонтин нагойя! — двеста воини!

— И белите са при тях — отбелязах аз. — Нека преброим конете. Така ще бъдем най-сигурни.

Имахме възможност да обхванем с поглед цялата равнина и преброихме двеста и пет коня. Като за ловен поход месото бе твърде малко, пък и тази долина съвсем не беше място, където можеше да се направи хубав лов на бизони. Значи ставаше въпрос за военен поход, което доказваха и щитовете на червенокожите. По време на лов щитът повече пречи, отколкото помага. Най-голямата шатра се издигаше малко настрани от другите, а орловите пера, украсяващи забитото в земята копие пред нея, ни улесниха да разберем, че това бе шатрата на вождя.

— Какво мисли моят брат Шарли? Дали тези червеи, оглаласите, ще останат дълго тук? — попита Винету.

— Не.

— По какво съдиш, Чарли? — попита Стивън. — Трудно е да се отговори на подобен въпрос.

— Погледни скелета на бизона, Стивън! Костите са вече побелели. Избелило ги е слънцето. Сигурно лежат там от четири-пет дена. Значи и месото е вече доста поизсъхнало. Не си ли на същото мнение?

— Разбира се!

— Е, ами тогава червенокожите могат да тръгват. Или мислиш, че ще поостанат тук, за да изиграят още няколко партии шах или табла?

— Чарли, ставаш хаплив. Искях само да чуя какво ще кажеш — започна да се защитава Зоркото око, но веднага след това посочи възбудено с ръка надолу: — А-а, я вижте! Някой излиза от шатрата на вожда!

Апачът бръкна в кобура на седлото и извади своя далекоглед. Изтегли частите на тръбата и я постави пред окото си, за да огледа по-подробно човека, забелязан от Стивън. Когато свали далекогледа и ми го подаде, по лицето му пробягваха гневни светкавици.

— Ко-итсе, лъжецът и предателят! — каза ядно той.

Взех тръбата и също огледах червенокожия. Ко-итсе означава Огнена уста. Собственикът на това име бе вожд на оглаласите, известен като добър оратор, храбър воин и непримирим враг на белите. Ако ни се наложеше да се разправяме с него, трябваше да внимаваме много. Предадох далекогледа на Зоркото око и подхвърлих:

— Няма да е лошо, ако се скрием. Там долу има много повече коне, отколкото хора, а даже и мнозина от тях да са останали да лежат в шатрите, все пак е твърде възможно част от този голям отряд да се скита из околността.

— Нека моите братя ме почакаат — обади се апачът, — Винету ще потърси място, където да може да се скрие заедно с приятелите си.

Той незабавно изчезна между дърветата и доста се забави. След като се върна, ни поведе встрани, успоредно на хребета, към едно място, където храсталаците растяха толкова нагъсто, че едва успяхме да се проврем между тях. Във вътрешността на гъсталака имаше достатъчно пространство за нас и конете ни, които вързахме, без да ги спъваме. През това време Винету се върна, за да заличи следите ни.

Останахме да лежим там във високата ароматна горска трева до настъпването на тъмнината, като всеки миг бяхме готови при най-слабия подозрителен шум да скочим на крака и да закрием с длан ноздрите на конете, за да не ни издаде пръхтенето. Щом се стъмни напълно, Винету отново се измъкна от скривалището ни, но се върна скоро с известието, че долу били запалени няколко огъня.

— Тези хора се чувстват в пълна безопасност — обади се Зоркото око. — Ако знаеха само, че сме толкова наблизо!

— Не е толкова трудно да се досетят, че ще бъдат преследвани — отвърнах аз. — И ако в момента проявяват такава безгрижност, то тя би могла да се дължи само на убеждението им, че все още не е възможно преследвачите от станцията да се появят тук в близките часове. А от това правя заключение, че ще тръгнат утре сутринта. Трябва да се опитаме да научим нещо.

— Винету ще отиде — заяви апачът.

— Ще дойда с теб — обадох се аз. — Нека Зоркото око остане при конете. Няма да взимаме пушките си. Само ще ни пречат. Достатъчни са юмруците и ножовете ни, а в красен случай имаме и револвери.

Нашият спътник веднага се съгласи да остане. Несъмнено той притежаваше и храбростта, и ловкостта да се промъкне незабелязано до червенокожите. Подозирах какво го караше да не настоява да отиде на разузнаване. Той признаваше превъзходството на Винету, а пък с Винету трябваше да тръгне естествено Поразяващата ръка.

До новолуние имаше още три или четири дни. Небето бе покрито с облаци й не се виждаше нито една звезда. И тъй нощта бе извънредно благоприятна за нашето начинание. Безшумно се измъкнахме от гъсталака и пипнешком стигнахме до мястото, където бяхме спирали следобед.

— Винету ще тръгне надясно, а моят брат Шарли нека се отправи наляво! — прошепна апачът и още в следващия миг изчезна безшумно в тъмнината на гората.

Следвайки указанието на моя приятел, аз се отправих наляво и се запромъквах надолу по доста стръмния склон. Като се прокрадвах безшумно между храсти и дървета, аз се добрах до дъното на долината и съзрях пред себе си лагерните огънове. Тук стиснах между зъби ловджийския си нож, легнах в тревата и запълзях бавно към шатрата на вожда, отдалечена от мен на около двеста крачки. Пред нея гореше огън, обаче тъмната ѝ сянка падаше върху мен.

Напредвах сантиметър по сантиметър, но поне ветрецът подухваше срещу мен и нямаше защо да се тревожа заради конете, които обикновено издават приближаването на чужд човек с пръхтенето си. В това отношение Винету трябваше да преодолява по-големи трудности от мен.

Тъй измина много повече от половин час, преди да преодолея тези двеста крачки. Но ето че вече лежах непосредствено зад направената от бизонска кожа шатра на вожда, а мъжете, насядали край огъня, се намираха най-много на пет метра от мен. Разговаряха оживено на английски и когато се осмелих да понадигна глава, за да мога да ги огледам, забелязах, че бяха петима бели и трима индианци.

Червенокожите почти не продумваха. Само белият се държи шумно край лагерния огън, а мълчаливият и предпазлив индианец разговаря повече чрез установени знаци, отколкото с думи. И огънят гореше буйно, а не по индиански маниер.

Един от белите беше висок брадат човек с белег от нож на челото. Изглежда, той играеше някаква ръководна роля, за което можеше да се съди и по отношението на другите към него. Можех добре да чувам разговора им.

— А колко ли път има оттук до Екоу? — попита един от тях.

— Почти двеста мили — отговори Дългия. — Може да се изминат за пет-шест дни.

— Ами ако сметките ни излязат криви, ако не тръгнат да ни преследват и всички хора си останат там?

Дългия се изсмя пренебрежително.

— Глупости! Сигурно е, че ще ни преследват. Та нали им оставихме толкова ясна диря!

При нападението загинаха около тридесет души, а ние заловихме хубава плячка. Няма да ни го простят току-така, без поне да се опитат да ни догонят.

— Ако това излезе вярно, тогава нашият удар непременно ще има успех — рече другият тържествуващо. — Даниълс, колко хора работят в Екоу?

— Към сто и петдесет — отвърна Дългия, — всички добре въоръжени. Освен това там има няколко магазина, натъпкани със стоки, доста голям брой кръчми, а за това, дали ще намерим пълна касата, която плаща всичко по строежа, както и на администрацията, няма защо да се тревожим. Чух, че в нея се съхранявали средствата, с които се посрещали всички разноски, направени между Грийн Ривър и Промънтори. А тази отсечка от линията е дълга около двеста и тридесет мили. Значи може да се предполага, че в касата ще има много хиляди.

— Neigh-day, звучи добре! И ти мислиш, че ще успеем да отклоним преследвачите от нашите следи?

— Във всички случаи. Предполагам, че ще пристигнат тук утре следобед. Ние ще тръгнем на зазоряване, ще изминем първо известно разстояние на север, а после ще се разпръснем в различни посоки на толкова много групи, че те няма да знаят по коя диря да продължат. По-късно всяка една от групите ще заличи следите си най-грижливо и пак ще се съберем долу край Грийн Ривър. Оттам нататък ще избягваме всякакви открити места и пресметнато от днес, след пет-шест дни ще можем да бъдем в Екоу.

— Ще изпратим ли напред разузнавачи?

— Разбира се! Рано сутринта те тръгват направо за Екоу и ще ни чакат северно от станцията. Това е вече уговорено. А дори, и всички работници да останат в Екоу, пак няма защо да се безпокоим. Ние ги превъзхождаме и преди някой да успее да се добере до оръжията си, по-голямата част от тях ще бъдат очистени.

Наистина надали можех да дойда да подслушвам в по-подходящ момент, защото онова, което чух, бе далеч повече, отколкото бях очаквал. Трябваше ли да остана по-дълго? Не. Сигурно нищо друго нямаше да науча, а по-скоро и най-малкото неблагоприятно обстоятелство можеше да ме издаде. Започнах бавно да се оттеглям.

Тръгнах обратно все още ниско приведен и заднишком, защото трябваше да се погрижа да залича моите следи, за да не ги открият след настъпването на утрото. Това бе работа, която ми загуби твърде много време, понеже всичко ставаше пипнешком трябваше да проучвам едва ли не всяка отделна тревичка. Измина може би около час, докато се добера до края на гората и се почувствах в безопасност.

Тук поставих двете си длани около устата във формата на раковина и издадох вика на голямата зелена жаба. Това беше сигнал за отстъпление, уговорен между мен и Винету още много отдавна, и аз бях убеден, че той ще го чуе и ще го последва. Този жабешки крясък не би могъл да направи впечатление на индианците, защото нямаше нищо чудно в присъствието на такова животно в околността — тук растеше колкото щеш висока влажна трева, беше се и свечерило, времето, когато обикновено жабите започват да се обаждат. Считам, че не беше излишно да дам този сигнал. Вятърът идваше откъм гърба на апача и Винету можеше лесно да бъде открит. Онова, което бях чул, бе напълно достатъчно и затова несъмнено бе уместно да го уведомя за постигането на нашата цел.

И нагоре по височината трябваше да заличавам следите си. Ето защо се зарадвах, когато въпреки тъмнината най-сетне успях щастливо да се добера до нашия хрусталак.

— Е, какво стана? — запита Зоркото око.

— Почакай, докато дойде Винету!

— Да почакам? Изгарям от любопитство!

— Ами изгори тогава! Не обичам да говоря излишно. Не искам два пъти да разказвам едно и също.

Той трябваше да се задоволи с този отговор, въпреки че Винету се забави дълго.

Най-сетне доловихме шумолене в хрусталаците. Апачът се промъкна до нас и седна при мен.

— Моят брат Шарли ме повика, нали?

— Да.

— Значи моят брат е имал успех?

— Да. Какво можа да научи вождът на апачите?

— Нищо. Трябваше му много време, за да се промъкне покрай конете, а когато беше почти достигнал първия от лагерните огньове, той чу вика на жабата. После трябваше да заличи дирята си и звездите се издигнаха високо, преди да успее да се завърне. Какво научи моят брат?

— Чух всичко, каквото ни е необходимо да знаем.

— Моят бял брат винаги има късмет, когато подслушва неприятеля. Нека разказва!

Накратко им съобщих какво бях чул. Щом свърших, Зоркото око се обади:

— Чарли, следователно предположението ти се оказа вярно. Правилно се досети, че станцията ще бъде нападната.

— Не беше трудно.

— Ами как изглежда Дългия? Казваш, че имал белег на челото?

— Да.

— И голяма брада?

— Да.

— Той е човекът, когото отдавна търся. Той е, макар че по-рано не носеше брада. Раната от нож е получил при нападението над една ферма на юг край Левънуърт. Ами с какво име се обръщаха към него?

— Даниълс.

— Трябва да го запомня. То е вече четвъртото чуждо име, под което чувам да се представя. Ами какво ще правим сега, Чарли? Днес няма да можем да го измъкнем от лагера.

— Наистина е невъзможно. Но впрочем не вярвам да държиш само на Неговото наказание. Останалите бандити не са по-добри от него. Стивън, ще ти кажа, че по време на всички мои скитания доколкото е било възможно съм се старал да не убивам никого, защото човешката кръв е най-скъпоценната течност, каквато може да има. Понякога дори съм предпочитал да понеса някои неприятни за мен последици, отколкото да използвам смъртоносно оръжие, а в случаите, когато това е било необходимо, съм го правил несъмнено само при безспорна самоотбрана. Но даже и тогава съм предпочитал само да направя неприятеля небоеспособен, отколкото да му отнема живота.

— Да — обади се Зоркото око, — такъв са ми описвали Поразяващата ръка. Аз продължих: — Но въпреки всичко и през ум не ми минава да оставя спокойно да си върви по пътя един злодей или пък цяла банда от такива негодници. Това би означавало и аз да стана техен съучастник, да позволя на тази сбирщина отново да се нахвърли върху почтени хора. Няма как да измъкнем този Монк или Даниълс. Вярно, нямаше да ми бъде кой знае колко трудно да го обезвредя преди малко. Но бързата смърт би била, направо казано награда за него, като се има предвид какви престъпления е извършил. По-скоро съм на мнение, че трябва да заловим и неговите помагачи, а това може да стане само ако ги оставим спокойно да продължат пътя си към Екоу.

— Ами ние?

— Този въпрос е излишен. Ние ще ги изпреварим и ще предупредим хората, които предстои да бъдат нападнати.

— Well! Тази идея ми харесва. Може би ще ни се удаде да заловим живи тези разбойници и убийци. Но не са ли твърде многобройни за нас?

— Преследвахме ги тримата, без да се страхуваме, а пък още по-малко ще се страхуваме в Екоу, където ще имаме съюзници.

— За съжаление едва ли ще бъдат кой знае колко много. По-голямата част от тези хора сигурно ще участват в преследването.

— Ще се погрижим да ги уведомим за положението на нещата, тъй че да се върнат по най-бързия възможен начин. Ще напиша бележка и ще я закрепя на някое дърво, покрай което минават следите.

— Хмм! А дали ще повярват на това послание? То би могло да бъде и хитра уловка от страна на бандитите, която да отклони отмъстителите от техните следи.

— Прав си. Обаче те ще научат от другите пътници във влака, че на мястото на нападението двама души са го напуснали, а сигурно ще открият и следите ни. Впрочем така ще напиша предупредителната бележка, че да звучи правдоподобно. Освен това ще помоля тези хора да избягват горното течение на Грийн Ривър, както и местността, разположена северно от Екоу, тъй като първото място е сборният пункт на сиусите, а пък нейде на второто ще се крият съгледвачите на бандитите. Те в никакъв случай не бива да забележат завръщащите се железопътни работници. Ето защо изрично ще подчертая, че връщането им към Екоу непременно трябва да стане откъм юг.

— Уф! — обади се Винету. — Нека моите бели братя тръгнат с мен. Когато слънцето изгрее, трябва да ни види вече далеч от това място.

— Ами ако утре сутринта открият дирите ни? — изрази Стивън все още известно съмнение.

— Кучетата оглаласи незабавно ще се отправят на север и никой от тях няма да изкачи тази височина. Хау!

С тези думи Винету стана и се приближи до своя Илчи, за да го отвърже. Изведохме конете от гъсталака, метнахме се на седлата и ги подкарахме по същия път, по който бяхме дошли. За съжаление и дума не можеше да става за почивка през нощта.

Все още бе тъй тъмно, както и преди, и само един уестман можеше да се реши при толкова труден терен да язди през девствена гора по следи, които не се виждаха. При такава тъмнина някой европейски ездач би слязъл от седлото, за да поведе коня си за юздите, обаче уестманът знае, че животното му има по-силно зрение от неговото. В тези минути се проявиха великолепните качества на Винету. Той яздеше начело през потоци и скали без никакъв път и нито веднъж не се поколеба накъде да насочи коня си. Моят вран жребец се държеше чудесно, а старият Виктор от време на време изпръхтяваше малко недоволено, обаче не изоставаше.

Когато започна да се развиделява, ние се бяхме отдалечили от лагера на оглаласите може би на девет или десет английски мили и вече можехме да пришпорим конете. Засега яздехме обратно в южна посока. Щом намерих подходящо място, ние спряхме. Откъснах лист от моя бележник, написах необходимото с молив и с помощта на заострена дървена клечка забих бележката в кората на едно дърво по такъв начин, че непременно да бъде забелязана от всеки, който се зададе от юг. После свихме леко надясно в югозападна посока.

По обед на следващия ден се прехвърлихме през Грийн Ривър, но, разбира се, много далеч от мястото, където щяха да се съберат отделните отряди на оглаласите. Червенокожите трябваше да избягват всички открити места и да се промъкват през столетната гора по

обиколни пътища. А на нас нищо не ни пречеше да използваме, доколкото бе възможно, най-прекия път и не дадохме на конете си никаква почивка, докато не залезе слънцето. До вечерта на третия ден изминахме не по-малко от сто и петдесет английски мили и бе направо учудващо, че старият Виктор все още се държеше. Яздехме между две стръмни височини, притиснали ни от двете страни, и се канехме да си изберем някое място, удобно за лагеруване. Но ето че изведнъж стръмните склонове се отдръпнаха и ние се озовахме пред един от входовете на някаква обширна котловина, в средата на която имаше малко езеро. То се подхранваше от поточе, спускащо се от източната ѝ страна. След като излезеше от езерото, то продължаваше пътя си на запад, където бе намерило пролука между скалите. Щом зърнахме котловината, ние изненадано спряхме конете си. Но изненадата ни не бе причинена от самата котловина, а от нещо друго. Гората по отсрещните ѝ склонове бе изкоренена и там се виждаха ниви, а по дъното ѝ пасяха коне, говеда, овци и кози. В подножието на склона се издигаха пет големи блокхауса с пристройки, които доста приличаха на нашите селски чифлици в Германия, а пък най-горе, на самия връх на възвишението, имаше малък параклис, над който се открояваше голямо разпятие, издялано от дърво.

Край параклиса забелязахме няколко души, които, изглежда, все още не ни бяха видели. Те бяха отправили погледи на запад, където слънчевото огнено кълбо слизаше все по-ниско и по-ниско, и щом то докосна водата на рекичката, оцветявайки я във великолепни мастилени цветове, отгоре се разнесе сребристият звън на малка камбана.

Тук, сред Дивия Запад, в затънтените девствени гори да видиш лика на разпнатия Христос! И параклис между бойните пътеки на индианците! Дълбоко развълнуван, свалих шапката си.

— Ти-ти — какво е това? — попита Винету.

— Settlement ((англ.) — сепълмънт — малко поселище, колония на заселници — Б. пр.) — отвърна Зоркото око. — Камбаната бие за вечерня.

— Уф! Винету вижда поселището и чува звъна на камбаната. Но откъде се е взела тя в тези диви и непристъпни места?

— Ще разберем по-късно — рече Зоркото око, който видя, че бях скръстил ръце за молитва. Щом отзвуча и последният звън на камбанката, изведнъж се разнесе песнето на някакъв хор. Наострих слух, изненадан от хоровото изпълнение, но още повече от думите на песента:

«Денят разсветнал гасне вече,
безмълвно спуска се нощта.
Защо и мъките сърдечни
не си отидат с вечерта!
До божия престол нетленен
възносяй плахия ми глас —
о, Богородице, смирено
и с обич те приветствам аз:

Аве Мария!»

[3]

Не ме ли лъжеше слухът? Та това беше моето собствено стихотворение, моята «Аве Мария»! (Стихотворението «Аве Мария» на К. Май е отпечатано в отделен том само с поезия, под № 49 от събр. съчинения Б. пр.) Как бе достигнала до дивите Скалисти планини? Бях направо онемял и дълбоко затрогнат. Как ли бе дошла тази песен до едно място, където едва ли можеше да се предположи присъствието на някой индианец, а камо ли на толкова добре школуван двоен квартет? Когато и последните тонове отзвучаха над котловината, аз бързо свалих тежката си карабина от рамото, изстрелях и двете ѝ цеви, а после пришпорих врания си жребец. Прелетях през котловината, нагазих в рекичката,

измъкнах се на отвъдния бряг, а после се отправих към първия блокхаус, без да се оглеждам за моите спътници.

Двата изстрела не само разбудиха ехото в котловината, но предизвикаха и голямо оживление. Вратите на блокхаусите се отвориха, наизлязоха хора, които угрижено надничаха, за да разберат какво ли може да означава тази стрелба. Но щом видяха един бял с горе-долу цивилизована външност, те се успокоиха и очаквателно се насочиха към мен. Пред вратата на най-близкия блокхаус стоеше старица. Дрехите ѝ бяха простички и чисти, целият ѝ външен вид говореше за непрекъснат усърден труд. Снежnobели коси обграждаха лицето ѝ, в чийто блажено усмихнат израз се четеше онзи мир, който може да се възцари само в душа, живееща със своя бог в неизменно доверие.

— Good evening, grandmother — добър вечер, бабке! Моля те, не се плаши. Ние сме честни уестмани. Ще ни разрешите ли да се отбием при вас? — попитах аз.

Тя кимна усмихнато.

— Welcome, сър! Слезте спокойно от коня! Всеки честен човек ни е винаги добре дошъл. Ей там е моят старец с моя Уили! Те ще ви помогнат.

Изстрелите ми накараха певците да слезат от височината по най-бързия възможен начин. Вече наближаваха жилищата. Начело вървеше държелив старец заедно с хубав и добре сложен младеж, а зад тях се виждаха още шестима мъже и младежи, всички облечени в здрави и трайни дрехи на американските пионери. И другите хора, които бях видял да излизат пред останалите постройки, се приближиха. Старият ми протегна ръка с добродушен израз на лицето и ме поздрави:

— Добре дошли, сър, в поселището Хелдорф! Каква радост най-после да видиш хора! Още веднъж добре дошли!

Скочих от коня и като му стиснах ръката, отвърнах:

— Благодаря ви, сър! Няма по-хубав миг в живота от онзи, когато видиш някое дружелюбно човешко лице. Ще имате ли място за пренощуване за трима изморени ездачи?

— Да, разбира се! Все ще се намери някое място за хора, които са ни добре дошли!

Досега бяхме разговаряли на английски, но ето че един от младежите се приближи до мен, огледа ме по-внимателно и извика:

— Чичо Хилман, с този господин можеш да разговаряш на немски. Хей, каква чест и радост за нас! Я отгатни кой е той!

Старият Хилман ме погледна озадачено и попита:

— Да не би да е земляк? Познаваш ли го?

— Да, ама не можах веднага да се сетя. Добре дошли, господине! Нали вие написяхте «Аве Мария», която пяхме току-що?

Сега беше мой ред да се учудя.

— Да — признах аз, — но откъде ме познавате?

— От Чикаго. Бях член на певческото дружество на директора Балдинг, който съчини музиката към вашето стихотворение. Спомняте ли си все още концерта, на който тя бе изпълнена за пръв път? Тогава пеех втори тенор, сега обаче пея първи бас. Тембърът на гласа ми се понижи.

— Немец... познат на Бил... авторът на нашата «Аве Мария»... Такива възклицания се разнесоха около мен и колкото мъже, жени, хлапета и момичета присъствуваха, толкова ръце се протегнаха към мен и толкова гласа непрекъснато заповтаряха «добре дошъл». За мен това бяха мигове на радост, каквито човек рядко преживява.

Междувременно Винету и Зоркото око също достигнаха нашата група. При вида на апача, изглежда, добрите хорица се разтревожиха. Но аз веднага разпръснах опасенията им.

— Този мъж е Зоркото око, известен ловец от саваните, а ето тук е и Винету, прочутият вожд на апачите, от когото няма защо да се страхувате.

— Винету? Възможно ли е? — попита старият Хилман. — Стотици пъти съм слушал за него и все хубави неща. Не вярвах да го видя някога. Неговото посещение при нас е голяма чест, защото този човек е по-прочут и уважаван от много князе отвъд, на Стария континент. Той свали шапка от посивялата си глава и подаде ръка на вожда.

— I am your servant, сър — ваш слуга съм, господине. Признавам, че този начин на изразяване към един индианец ме накара да се усмихна, но чувствата на стареца бяха добросърдечни и искрени. Винету кимна дружелюбно и му стисна ръката.

— Winnetou is your friend. He likes the pale-faces if they are good — Винету е твой приятел. Той обича бледоликите, ако са добри хора.

Сега между заселниците се започна приятелски спор чии гости трябваше да бъдем. Хилман сложи точка на спора със своята последна дума:

— Те слязоха от конете си пред моя дом и затова и тримата ще дойдат при мен. Но за да не се почувствувате ошетени, тази вечер каня всички у дома. А сега оставете господата да си починат, те сигурно са изморени!

Останалите се примириха. Конете ни бяха отведени в една от пристройките, а ние трябваше да влезем в блокхауса, в чиято всекидневна ни посрещна хубавичка млада жена, съпругата на Уили, младия Хилман. Настаниха ни колкото се можеше по-удобно и по време на кратката закуска, предхождаща самата вечеря, която днес щеше да се превърне в цяло празненство, ние научихме как стояха нещата с малкото поселище.

Всички поселници живели преди това в Чикаго. В Америка дошли от баварските планини Фихтелгебирге, където има много гравьори на скъпоценни камъни, в Чикаго останали верни на обещанието да не бе разделят и работили здравата, за да изкарат пари за една ферма. Това се удало на всяко едно от петте семейства. Когато трябвало да решат коя област да стане тяхната нова родина, изборът им се сторил много труден. Тогава чули някакъв стар уестман да разказва за планините Тетън и за богатствата, отрупани в онези неизследвани още местности. Заклел им се, че горе можело да се намерят цели полета от халцедони, опали, ахати, карнеоли и други полускъпоценни камъни. Хилман бил по професия гравьор на скъпоценни камъни и този разказ го въодушевил. Неговото въодушевление заразило и останалите, тъй че решили да се преселят в онези райони. Но тези предпазливи немци се оказали достатъчно умни, за да не заложат веднага цялото си имущество на една карта. Решили нейде близо до планините да намерят място, подходящо за фермерска дейност, и там да се установят като скватери (заселници, които се настаняват в пусти земи без ничие разрешение — Б. пр.). И едва след като потръгнала работата във фермите, да започнат да издирват находищата на полускъпоценните камъни. Старият Хилман заедно с още двама мъже тръгнал да търси подходяща земя и така открили тази прелестна котловина с езерото. Това място се оказало много удобно за техните планове. Довели и останалите и ето че след три усилни години тези работливи хорица можели да си позволят за пръв път почивка и спокойствие.

— А бяхте ли вече горе в планините Тетън? — попитах аз.

— Моят Уили и Бил Майнерт, който ви познава от Чикаго, опитаха веднъж да се изкачат горе. Беше през миналата есен. Но стигнали само до езерото Джон Грей. Оттам нататък планината им се сторила много дива, стръмна и негостоприемна. Не могли да продължат.

— Сами са си виновни — забелязах аз. — Погрешно са започнали цялата работа, понеже не са уестмани.

— О, господине, струва ми се, че сме! — обади се Уили.

— Не ми се сърдете, ако остана на моето мнение. Даже и след тригодишна работа по разораване и култивиране на тези диви пушинаци не се става уестман, а само заселник. Искали сте да проникнете в планините Тетън оттук по съвсем права линия, а уестманът знае много добре, че това не е възможно. Как ще преодолеете непроходимите девствени гори, пълни с мечки и вълци, клисури и пропасти, където кракът ви едва ли ще намери нейде опора, каньони, в които зад всяка скала могат да дебнат индианци? Оттук е трябвало първо да се опитате да достигнете Солт Ривър или пък Джон Дейс Ривър. И двете се вливат недалеч една от друга в Снейк Ривър по която е трябвало да тръгнете нагоре, срещу течението ѝ. Тъй от лявата ви страна първо са щели да се появят Снейк Ривър Рейндж и после Тетън Рейндж в цялата си дължина от над петдесет английски мили. Но само двама души изобщо не могат да предприемат подобно тежко и опасно пътуване из непознати райони. Намерихте ли някакви полускъпоценни камъни?

— Само няколко зелени ахата, нищо друго.

— Почакайте! Винету познава Скалистите планини. Него ще попитам.

Понеже знаех, че един индианец никак не обича да говори за злато и други подземни богатства на Запада или пък го прави много рядко, аз зададох въпроса си на езика на апачите. Въпреки това бях убеден, че Винету щеше да откаже да даде каквито и да било сведения.

— Да не би моят брат Шарли да иска да търси злато и скъпоценни камъни? — попита той сериозно.

Обясних му как стоят нещата. Той дълго гледа замислено пред себе си, после тъмните му очи огледаха присъстващите и най-сетне попита:

— А тези мъже ще изпълнят ли едно желание на вожда на апачите?

— Сигурно, и то с удоволствие.

— Ако още веднъж изпеят онова, което Винету чу, преди да навлезе в котловината, тогава ще им кажа къде има такива камъни.

Бях изненадан. Нима обикновената мелодия на «Аве Мария» бе направила на Винету толкова дълбоко впечатление, че той, един индианец, се беше решил заради нея да издаде тайните на планините?

— Ще я изпеят — уверих го аз.

— Тогава нека търсят в планините Гро Вантър. Там има много златни зърна. А в долината на реката, Бийвърдам, която излива водите си в южния край на Йелоустоунското езеро, се намират в изобилие камъни, каквито търсят тези мъже.

Докато превеждах на заселниците тези сведения и им обяснявах къде се намират двете посочени места, се появиха първите съседи и бяхме принудени да прекъснем разговора си. Постепенно всекидневната на блокхауса се изпълни с хора и ние отпразнувахме такава вечер, каквато дотогава не бях преживявал в Запада. Мъжете още знаеха всички песни, които бяха пели в родината си, а после и в Чикаго. Като истински немци обичаха песента и бяха направили твърде добър двоен квартет. Даже и старият Хилман пееше заедно с тях. Имаше доста сносен бас. Така че паузите в разговора се запълваха с немски народни песни и други хорови музикални изпълнения.

Апачът слушаше мълчаливо, но най-сетне ме попита:

— Кога тези мъже ще изпълнят своята дума?

Напомних на Хилман за даденото обещание на Винету и те подеха «Аве Мария». Но едва що бяха започнали и апачът вдигна неодобрително ръка.

— Не! В къщата не звучи добре. Винету иска да я чуе от планината.

— Прав е — съгласи се Бил Майнерт. — Тази песен трябва да се пее на открито. Да излезем навън!

Певците напуснаха блокхауса и се изкачиха донейде по близкото възвишение. Другите останаха долу в котловината. Винету застана до мен, но скоро изчезна. Ето че отгоре от тъмнината се разнесе песента в хубави чисти тонове:

«Денят разсветнал гасне вече,
безмълвно спуска се нощта.
Защо и мъките сърдечни
не си отидат с вечерта!...»

Притихнали, слушахме благоговейно песента. Тъмната обгръщаше певците и мястото, където бяха застанали. Имахме чувството, сякаш мелодията идва от небето. Композиторът не бе направил кой знае каква обработка на мотива. Мелодията бе простичка като някоя църковна песен.

След като заглъхнаха и последните звуци, ние останахме още дълго безмълвни и не се върнахме в стаята, преди певците да се появят в котловината. Но Винету липсваше. Измина може би час, а после и повече, без той да се върне, и понеже бяхме заобиколени от диви местности и не беше изключено да му се случи нещо, аз метнах карабината «Хенри» през рамо и излязох навън. Преди това помолих хората да не тръгват да ме търсят, освен ако не чуят изстрел. Подозирах, какво бе накарало Винету да търси уединение.

Следвайки посоката, в която го бях видял да изчезва, аз се приближих до езерото. Една каменна плоча стърчеше доста навътре над водата и точно там забелязах фигурата на Винету. Той седеше на самия ѝ край, неподвижен като статуя. С тихи крачки се приближих и седнах до него, оставайки в безмълвно мълчание.

Измина дълго време, без той да се помръдне. Но ето че най-сетне вдигна бавно ръка, посочи към водата и сякаш под впечатлението на някаква тежка, сковаваща мисъл, каза:

— Ти паапу ши итзйи — това езеро е като сърцето ми. После отново потъна в мълчание и едва след доста време отново поде:

— Нч-на Маниту ншо. Ши агуан тенезе — Великия дух е добър. Обичам го.

Знаех, че какъвто и да било отговор от моя страна само щеше да смуги неговите мисли и чувства. Ето защо продължих да мълча. И действително той скоро пак проговори:

— Моят брат Шарли е велик воин и мъдър мъж край огъня на съвещанието. Моята душа е като неговата, обаче аз няма да го видя, когато някога отида във Вечните ловни полета. Тази мисъл го натъжаваше. Това бе ново доказателство за мен колко много ме обичаше апачът. Но въпреки всичко с пълно основание му отвърнах:

— Цялото мое сърце принадлежи на брат ми Винету. Душата му живее в моите дела. Но аз няма да го видя, когато някога отида на небето на праведниците.

— Къде е небето на моя брат? — осведоми се Винету.

— Къде са Ловните полета на моя брат? — отвърнах на въпроса с въпрос.

— Маниту властва над целия свят и над всички звезди! — заяви той.

— Защо Великия Маниту дава на своите червенокожи синове една толкова малка част от света, а на белите си чада дава всичко? Какво са Ловните полета на индианците в сравнение с безкрайните прелести, сред които ще живеят праведниците на белите? Нима Маниту обича червенокожите по-малко? О, не! Моите червенокожи братя вярват в една голяма страшна лъжа. Вярата на белите хора казва: «Добрият Маниту е баща на всички свои чада, както на небето, така и на земята». А вярата на червенокожите хора казва: «Маниту е повелител само на червенокожите. Той заповядва да се избиват всички бели.» Моят брат Винету е справедлив и мъдър. Нека размисли! Дали Маниту на червенокожите е и Маниту на белите? Защо тогава той дава своите червенокожи синове? Защо допуска да изчезват от лицето на земята, а позволява на белите да нарастват с милиони и да завладяват цялата земя? Или Маниту на червенокожите се различава от Маниту на белите? Но тогава Маниту на белите е по-могъщ и по-благ от Маниту на червенокожите. Маниту на бледоликите дава на чадата си цялата земя с хиляди радости и удоволствия, а после им разрешава да разполагат с блаженствата на всички небеса во веки веков. А Маниту на червенокожите дава на синовете си само дивата савана и пустите планини, животните на гората и едно безкрайно избиване и клане, а пък след смъртта им обещава мрачните ловни полета, където войните и избиването отново започват, Червенокожите воители вярват на своите жреци, които казват, че индианците във Вечните ловни полета ще убият душите на всички бели. Ами ако моят брат някога срещне своя брат Шарли в тези кървави полета, той би ли го убил?

— Уф! — възкликна апачът силно и възбудено. — Винету би защитавал душата на своя добър брат срещу всички червенокожи мъже! Хау!

— Тогава нека моят брат размисли дали жреците не лъжат! — подканих го аз.

Винету замълча замислен, а аз внимавах да не разруша въздействието на думите си с някоя ненужна забележка.

Познавахме се от години. Бяхме делили и радости, и мъки, бяхме си помагали един другиму, презирайки смъртта, във всяка опасност и беда. Но съобразно с неговата отдавнашна молба между нас никога не бе ставало дума за вярата. Никога не се бях опитвал макар и с една-единствена дума да променя неговите религиозни убеждения. Знаех, че той високо цени поведението ми, и именно затова моите сегашни думи сигурно щяха да окажат двойно по-силно въздействие.

— Защо всички бели мъже не са като моя брат Шарли? Ако бяха като него, тогава Винету щеше да повярва на техните свещеници!

— Защо всички червенокожи мъже не са като моя брат Винету? — отвърнах аз. — Както измежду белите, така и измежду червенокожите мъже има добри и лоши хора. Земята е много по-дълга от хиляда дни път, а е и също толкова широка. Моят приятел познава само една много малка част от нея. Навсякъде властват белите, но тъкмо там, където живее моят брат, в дивата савана, се крият злите бледолики, онези, които са били принудени да бягат от законите на добрите. Ето защо Винету си мисли, че повечето от бледоликите са злодеи. Моят брат се скита самотен из планините, ловува бизони и побеждава враговете си. А какво

му носи радост? Не го ли дебне смъртта зад всяко дърво и всеки храст? Могъл ли е някога да се довери напълно на някой червенокож мъж, или пък да го обикне? Животът му не е ли бил изпълнен само с труд, грижи, бдителност и разочарования? Нима намира мир, спокойствие, утеха и радост за изморената си душа сред грозните скалпове по вигвама си или нейде из несигурната дива пустош?

Той сведе глава и се обади едва след продължително мълчание:

— Моят брат Шарли каза верни думи. Винету не е обичал никой друг тъй, както него.

Винету не се е доверявал на никой друг човек тъй, както на своя приятел, който е бледолик и християнин. Винету не вярва на никого така, както на него. Моят брат познава страните по света и техните жители, той знае много книги на бледоликите, той е храбър в битките и мъдър край съвещателния огън, а към враговете си е милостив. Обича червенокожите мъже и им мисли доброто. Никога не е лъгал своя брат Винету и днес пак ще му каже истината. Думите на моя брат имат за мен по-голямо значение от думите на всички жреци и от думите на всички учени хора на бледоликите. Червенокожите мъже реват и крещят, а белите мъже имат такава музика, която идва от небето и продължава да звучи в сърцето на апача. Нека моят брат ми преведе думите, които пяха мъжете от поселището.

Започнах да му превеждам и обяснявам текста на «Аве Мария» и да му разказвам за вярата на бледоликите. При това се опитах да му представя поведението на белите спрямо индианците в малко по-благоприятна светлина. Правех го не с помощта на сухите религиозни догми и изврътливи софизми, а говорех с обикновени неподправени думи, с онзи благ, убеждаващ тон, който прониква в сърцето, чужд е на всяко многознайничене и завладява слушателя, макар и да го оставя с мисълта, че е достигнал до изводите си по собствени воля и решение.

Винету слушаше безмълвно. Когато свърших, той още дълго седя, потънал в дълбоко мълчание. С нищо не издаваше впечатлението, което му бяха направили моите думи, докато най-сетне бавно се изправи и ми подаде ръка.

— Моят брат Шарли каза думи, които не могат да умрат — започна той с дълбока въздишка. — Винету няма да забрави великия добър Маниту на белите, сина на Създателя, умрял на кръста, нито пък девата, която живее на небето и слуша песента на заселниците. Вярата на червенокожите мъже ги учи на омраза и смърт. Вярата на белите хора учи на любов и живот. Винету дълги години е размислял над това. Но сега за него нещата се изясниха. Той благодари на своя брат. Хау!

Върнахме се в блокхауса, където хората бяха започнали да се тревожат за нас. Бяха разговаряли за рейлтърбълърсите и оглаласите. Казах им, че всъщност би трябвало да укрепят селището си, понеже представлява твърде много изнесен напред самотен пост. Те се съгласиха с мен и решиха в най-скоро време да наваксат пропуснатото. Беше ясно, че малката им колония досега бе останала скрита от погледите на индианските съгледвачи само защото се намирал в много затънтена и уединена местност. Появеше ли се наблизко някой враждебно настроен индианец, това щеше да бъде краят на тяхната безопасност и спокойствие. Четиринайсетте мъже на поселището разполагаха с добри оръжия и достатъчно муниции, а жените и по-големите деца имаха смелостта и уменията да стрелят с пушка, но какво представляваше тази шепа хора срещу дива орда от стотици индианци, които биха могли да се появят? Ако бях на мястото на тези хора, нямаше да построя блокхаузите на сегашното им опасно място, а до самия бряг на езерото, тъй че да можеше да се очаква нападение само откъм сушата.

Посоката, в която се канеха да тръгнат бандитите, подсказваше, че несъмнено щяха да минат доста далеч оттук, но въпреки това помолих заселниците да бъдат внимателни и особено да подсилят своите доста зле направени огради.

Беше станало късно, когато другите гости си отидоха и ние легнахме да спим. Отпочинахме си в меките постели на семейство Хилман, предоставени ни гостоприемно, а на следващото утро благодарихме сърдечно и се сбогувахме с тези добри хора, които ни придружиха на известно разстояние. Преди да се разделим, трябваше да им обещаем, че ако някога пътят ни минеше нейде наблизко, отново щяхме да се отбием при тях.

Конете ни си бяха отпочинали добре от вчерашната напрегната езда. Препускаха толкова бързо, че бе цяло удоволствие да летиш така. Жителите на поселището Хелдорф, наречено по името на баварското село, откъдето произхождаха тези хора, бяха посещавали често

Екоу и съвсем точно ни описаха най-краткия път дотам, тъй че при бързината на нашите коне можехме да се надяваме да достигнем станцията преди свечеряване. Следобед очертанията на планините станаха по-ясни, величествени и стръмни. Попаднахме сред хаос от чудно красиви тесни, пресичащи се една друга клисури, докато най-сетне привечер от един стръмен склон успяхме да видим долу под нас нашата цел — каньона Екоу с железопътната линия и мирната станция, която искахме да спасим от гибел.

Четвърта глава Справедливо възмездие

Под каньон американецът разбира тясно дефиле, дълбоко просечено в скалите. Това веднага ще ви даде ясна представа за мястото, където се бяхме озовали. Линията отдавна минаваше през каньона Екоу, но поставянето на релсите върху основата беше временно, те не бяха укрепени и до окончателното завършване на линията имаше да се преодолеят още толкова много трудности, че за тази цел бяха необходими доста голям брой работници. Малка странична клисура ни даде възможност да се спуснем долу и щом достигнахме дъното на главния каньон, се натъкнахме вече на първите работници, заети с взривяването на една скала. Посрещнаха ни с учудени погледи. Двама непознати бели, въоръжени до зъби и придружавани от индианец — това бе за тях доста обезпокояваща гледка, която ги накара да зарежат инструментите и да грабнат оръжията си.

Отдалече им направих успокоителен знак с ръка и препуснах в галоп към тях!

— Good day! — поздравих. — Оставете карабините си! Идваме като приятели.

— Кои сте вие? — попита един от тях.

— Ловци сме и ви носим важно известие. Кой е тук началникът?

— Всъщност инженерът, полковник Ръдж. Но понеже не е тук, ще трябва да се обърнете към мистър Фаръл, касиера.

— Къде е полковник Ръдж?

— Инженерът преследва банда рейлтърбълънси, които са предизвикали излизането на един влак от релсите.

— Ах, значи тъй! А къде мога да намеря мистър Фаръл?

— Ей там, в станцията, в най-голямата барака!

Продължихме да яздим в указаната ни посока, а те останаха да гледат подир нас, изгаряни от любопитство. След като яздихме пет минути по линията, достигнахме станцията. Тя се състоеше от различни блокхауси и две продълговати постройки, изидани набързо и криволяво от грубо одялани камъни. Около всички сгради бе издигнат зид, направен само от натрупани един върху друг скални блокове, но все пак той изглеждаше доста здрав и достигаше височина от около метър и половина. Яка порта от дебели дървета беше входът. Сега тя бе отворена.

Понеже не забелязах никаква барака, попитах един от работниците, заети нещо по защитния зид, къде мога да намеря касиера. Посочи ми една от каменните сгради. Наоколо не се виждаха много хора, а малчината които забелязах, тъкмо в този момент разтоварваха релси от товарен вагон.

Слязохме от конете и влязохме в сградата. Във вътрешността ѝ имаше едно-единствено помещение, където бяха складирани многобройни сандъци, бурета и чували, от което заключихме, че навярно тук се намираше складът за хранителни припаси. Тук имаше само една самотна жива душа — дребно, слабичко човече, което при влизането ни се надигна от някакъв сандък.

— Какво искате? — попита ме той с остър и тънък гласец. Обаче в същия миг съзря Винету и изплашен се отдръпна назад.

— Майчице мила! Индианец!

— Не се страхувайте, сър! казах аз. — Търсим мистър Фаръл, касиера.

— Аз съм — отвърна той, като ме погледна боязливо иззад големите си очила с металическа рамка.

— Всъщност искахме да посетим полковник Ръдж — продължих аз, но понеже той отсъства, а вие го замествате, позволете ни, сър, да съобщим на вас по каква работа идваме.

— Говорете! — подкани ме Фаръл, поглеждайки скришом с голям копнеж към вратата. — Полковникът е тръгнал с един отряд подир бандитите, нали?

— Да.

— Колко хора взе със себе си?

— Необходимо ли е да го знаете?

— Е, не е необходимо. А колко души останаха тук?

— Необходимо ли е и това да знаете?

Докато изговаряше тези думи той продължи да се измъква лека-полека настрани.

— Засега все още не — рекох аз. — Кога потегли полковникът?

— Необходимо ли е и това да знаете? — попита той с нарастващ страх в гласа.

— Добре, ще ви обясня защо...

Замлъкнах, понеже вече нямаше с кого да разговарям. Дребничкият мистър Фаръл прелетя покрай нас с няколко неописуеми панически скока и изчезна през изхода. В следващия миг затръшна вратата. Извънтяха дългите стоманени лостове, мощното резе изскърца и... ние бяхме пленници.

Обърнах се към двамата си спътници и ги погледнах. Сериозният Винету показва великолепните си зъби, които сякаш бяха от слонова кост. Зоркото око направи такава физиономия, като че бе ял захар със стипца, а аз... аз се разсмях гръмко и сърдечно на тази мила изненада.

— Затворени сме, ама не в единични килии! — установи Зоркото око. — Това човече ни смята за негодници.

Навън се разнесе рязко изсвирване и когато се приближих до малкото прозорче, подобно на амбразура, видях как работниците, заети с разтоварването на релси извън защитния зид, се втурнаха към портата, която веднага бе затворена зад гърба им. Преброих шестнайсет души. Те заобиколиха касиера й изглежда, получиха от него някакви указания. После изчезнаха в различните блокхауси, сигурно за да вземат пушките си.

— Скоро театърът ще започне — съобщих на другарите си.

Какво ще правим, докато чакаме?

— Ще си запалим по една пура — обади се Зоркото око.

Той бръкна в отворено малко сандъче, поставено върху една от балите, измъкна една пура и я запали. Последвах примера му, но Винету отказа.

Скоро след това вратата се отвори предпазливо и тънкото гласче на касиера ни предупреди още отвън:

— Ей, негодници, хич не стреляйте, иначе ще ви избием! Фаръл влезе начело на своите хора, които останаха до вратата, като държаха в ръце готовите си за стрелба пушки. Той обаче застана зад едно огромно буре и скрит зад това укрепление, застрашително ни показва безобидната си пушчица.

— Кои сте вие? — попита той с по-уверен глас, защото не само разчиташе на закрилата на хората си, но зад бурето се чувствуваше неуязвим.

— Я стига глупости! — изсмя се Зоркото око. — Преди малко ни нарекохте негодници, а сега ни питате кои сме били. Излезте иззад бурето и тогава ще си поговорим!

— Нямам такова намерение! И тъй, кои сте?

— Прерийни ловци.

Понеже, изглежда, моят спътник искаше да се заеме с отговорите на въпросите му, аз си замълчах. Касиерът продължи:

— Как се казвате?

— Не е толкова важно!

— Значи и ще упорствате! Ще ви развържа езиците, можете да бъдете сигурни! Какво търсите тук, в Екоу?

— Искаме да ви предупредим.

— Да ни предупредите ли? Ами за какво?

— За нападението на индианците и рейлтръбълърсите, което планират срещу Екоу.

— Pshaw, я не ставайте смешен! Вие сте от онези бандити и искате да ни надхитрите. Ама сте сбъркали адреса! Хванете ги и ги вържете! — заповяда човечето, обръщайки се към хората си.

— Почакайте малко! — обади се Зоркото око. Той бръкна бързо в джоба си. Досетих се, че се канеше да извади детективската си карта, и с едно движение на ръката го възпрях.

— Стивън, не е необходимо. Остави документа! Нека видим дали седемнайсет строители на железопътната линия ще дръзнат да нападнат трима истински уестмани! Ако някой от вас вдигне ръка срещу нас, ще бъде труп!

Придадох на лицето си най-страшния израз, на който бях способен, праметнах бързо пушката си през рамо, взех револверите си в ръце и се отправих към изхода. Винету и Зоркото око последваха примера ми. Една секунда след заканата ми храбрият касиер бе изчезнал. Беше се сгушил колкото се можеше по-ниско зад бурето и само стърчащото отгоре дуло на пушката му издаваше мястото, където в случай на нужда трябваше да се търси мистър Фаръл.

Изглежда, и на работниците им се искаше твърде много да последват примера на своето началство. Те се отдръпнаха настрани и безпрепятствено ни оставиха да минем между тях. Значи това бяха хората, които трябваше да противостоят на оглаласите и бандитите!

Изгледите за близките дни не бяха особено розови.

Извърнах се и казах на железопътните работници:

— Мешърс, сега ние бихме могли на свой ред да ви затворим в склада, обаче няма да го сторим. Измъкнете навън храбрият мистър Фаръл, за да започнем разумен разговор! А това е необходимо, ако не искате да бъдете пречукани от оглаласите!

След известни усилия им се удаде да измъкнат дребосъка на бял свят и тогава им разказах всичко, което се бе случило. Когато свърших, касиерът, седнал на правоъгълен дялан камък, беше пребледнял като платно. С несигурен глас той се обади:

— Сър, сега ви вярвам, понеже ни разказаха, че при мястото на нападението над влака били слезли двама мъже, за да застрелят някаква граблива птица. Значи този джентълмен е мистър Винету! Много ми е приятно, сър! — С тези думи той направи дълбок поклон пред Винету. — А другият джентълмен е мистър Муди, когото наричат Зоркото око? Много ми е приятно, сър! Бих искал да знам и вашето име!

Казах на Фаръл моето истинско име, а не името, с което бях известен из прериите.

— Много ми е приятно, сър — каза той, като се поклони и пред мене. После продължи: — Значи вие мислите, че полковникът ще види бележката и незабавно ще се върне?

— Предполагам.

— Много бих се радвал, можете да ми вярвате. Вярвах му и без клетви и уверения. А той продължи да ни обяснява:

— Разполагам само с четиридесет души, повечето от които в момента са заети с работа по трасето. Няма ли да е по-добре, ако всички напуснем Екоу и се оттеглим в най-близката станция?

— Що за идея? Нима може да имате такова заешко сърце, та веднага да искате да офейкате? Ами какво ще си помислят за вас вашите началници? Нали веднага бихте загубили работното си място!

— Знаете ли, сър — рече той. — Животът ми е по-ценен от моето работно място. Ясно ли е?

— Вярвам ви. Колко души е взел полковникът?

— Точно сто, и то най-храбрите.

— Личи си.

— Ами колко бяха индианците?

— Заедно с белите бандити са над двеста.

— Тежко ни! Ще ни изпозастрелят като зайци! Не виждам никакво друго спасение освен бягството!

— Excellent ((англ.)) — Прекрасно, чудесно! — Б. пр.)! засмях се аз — В коя от по-близките станции има най-много хора?

— В Промънтори. Там има понастоящем към триста работници. Вярно, че Огдън се намира по-близо, но засега все още не влиза в сметките.

— Тогава телеграфирайте и поискайте да ви изпратят сто въоръжени човека!

Той отвори широко уста и ме зяпна втречено. После скочи на крака, плесна радостно с ръце и извика:

— Вярно, как не се сетих!

— Да, както изглежда сте пълководец и половина! Ако нямате достатъчно запаси, нека тези хора си вземат храна и муниции. И запомнете най-главното: всичко трябва да стане колкото се може по-тайно, иначе червенокожите съгледвачи ще разберат, че някой ги е предал! Съобщете в телеграмата и това!... Какво е разстоянието оттук до Промънтори?

— Деветдесет и три мили.

— Дали там ще има локомотив с вагони?

— Винаги има.

— Добре тогава, ако веднага телеграфирате, подкрепленията могат да пристигнат още утре преди изгрев слънце. Навярно съгледвачите ще се появят утре вечерта. Дотогава има време да укрепим станцията още по-добре. А сега наредете на вашите четиридесет души да си плюят здравата на ръцете и да издигнат защитния зид с още половин метър! Утре хората от Промънтори ще им се притекат на помощ. Зидът трябва да стане над два метра, за да попречи на индианците да видят колко хора имаме тук.

— Но сър, нали те ще ни видят отгоре, от височината!

— Това може да се предотврати. Аз ще тръгна срещу шпионите на оглаласите и щом ги открия, ще ви дам сигнал. После вашите хора ще се скрият в блокхаусите и индианците ще помислят, че си имат работа само с неколцина души. Още днес от вътрешната страна на защитния зид ще забием в земята колове, а по тях ще наковем дъски или греди. Така ще се образува някакво подобие на пейки, върху които ще застанат нашите хора по време на нападението, за да могат да стрелят над зида. Ако не се лъжа в предположението си, полковникът ще се появи тук още утре по обед. Тогава заедно с подкреплението от Промънтори ще имаме над двеста и четиридесет души срещу двеста неприятели. Ние ще стоим скрити зад зидовете, а червенокожите няма да имат прикритие и освен това няма да очакват съпротива. Следователно би било истинско чудо, ако още с първия залп не ги подредим така, че да не помислят повече да се върнат пак.

— А после ще ги преследваме! — извика човечето ликуващо, понеже моите разпореждания му бяха вдъхнали голяма решителност.

— Лесна работа — заявих аз. — А сега побързайте! Имате да вършите три неща: да телеграфирате в Промънтори, да наредите на хората си да започнат работата по зида и да се погрижите за нашата вечеря и нощувка.

— Ще стане, сър, веднага! Сега вече и през ум не ми минава да офейкам от червенокожите. А що се отнася до вас, ще получите вечеря, от която ще останете доволни. Защото аз самият съм бил готвач.

Накратко ще кажа само, че всичко бе направено така, както го бях предложил. И конете ни, и самите ние получихме хубава храна.

Изглежда, че бистър Фаръл наистина можеше да борави по-сръчно с готварската лъжица, отколкото със своята съчмалийка. Хората заработиха с голям жар по издигането на зида. Дори и през нощта те самите не си позволиха да почиват и когато на следващото утро се събудих и погледнах да видя докъде е стигнала работата, бях удивен от големия ѝ напредък.

Фаръл изпрати и устно съобщението си до Промънтори, като използва спирането на нощния влак в Екоу, обаче на телеграмата му бе обърнато вече необходимото внимание и още в ранно утро пристигна влак, който докара исканите сто души, а заедно с тях и всичко друго необходимо — оръжия, муниции и храна.

Тези хора веднага се заловиха за работа, тъй че зидът бе завършен още по обед. По мое предложение всички празни бурета бяха напълнени с вода и докарани зад защитната стена. Толкова много хора щяха да искат да пият, а не можеше да се знае дали нямаше да се наложи да издържим някоя краткотрайна обсада или пък да гасим пожар.

Съседните станции бяха уведомени, но влаковете щяха да пътуват както обикновено, за да не се събуди у неприятеля някакво подозрение.

След като обядвахме, ние тримата, Винету, Зоркото око и аз, напуснахме каньона, за да пресрещнем противниковите разузнавачи. Наехме се с тази задача защото предпочитахме да се доверим на самите себе си. А и, никой от железопътните работници не изказа желание

да участвува в това опасно начинание. Уговорихме се, щом някой от тримата се завърне със съобщението, че е забелязал съгледвачите, в каньона да възпламенят експлозив за разбиване на скали.

Налагаше се тримата да се разделим. Несъмнено индианците щяха да се появят от север и в такъв случай по сведения на касиера имало три пътя, по които можело да се приближат. Запазих за себе си западната прерия, Винету се зае със средната, а Зоркото око с източната, тъй че той трябваше да наблюдава пътя, по който бяхме дошли в каньона.

Изкачих се по стръмния скалист склон, горе навлязох в столетната гора, а после по ръба на страничната клисура продължих все на север. Приблизително след три четвърти час се добрах до едно място, сякаш създадено за моята цел. В най-високата част на девствената гора стърчеше огромен дъб, а край него се издигаше строен бор. Изкатерих се по бора и по този начин се докопах до един дебел клон на дъба. Тук вече стеблото на дъба бе достатъчно тънко, за да мога да продължа да се катеря по него. Добрах се до най-високото възможно място.

Свежата пищна зеленина на короната ме скри напълно, тъй че отдолу никой не можеше да ме забележи. А пред погледа ми се ширеше цялата околност открито и ясно като на длан, тъй че имах възможност надалеч да наблюдавам всички оголени от гората места, покрити с трева, както и морето от върхове на дървета. Настаних се колкото се може по-удобно и започнах внимателно да наблюдавам.

С часове останах да седя горе, без да забележа нещо по-особено, но това не биваше да отслабва моята бдителност. Най-сетне на север видях как ято врани се вдигна от върха на едно дърво. Само по себе си това не означава кой знае какво. Обаче птиците не излетяха стегнато в ято, за да се насочат в някоя определена посока, ами се пръснаха из въздуха, повъртяха се насам-натам над върховете на дърветата, сякаш не знаеха какво да предприемат, и най-накрая накацах предпазливо на други дървета малко по-нататък. Сигурно нещо ги беше подплашило.

След малко тази игра се повтори, после я видях за трети и четвърти път. Беше ясно: откъм север през гората се промъкваше някакво живо същество, от което враните се страхуваха. Горедолу то се насочваше към мястото, където се намирах. Чевръсто слязох от дървото и предпазливо започнах да се прокрадвам към подозрителната местност, като непрекъснато грижливо заличавах следите си.

Стигнах до почти непроходим храсталак, в който се скрих. Легнах на земята и зачаках. Не след дълго съгледвачите се появиха, промъквайки се като безплътни призрази: един, двама, трима, петима, шестима индианци минаха покрай скривалището ми. Краката им не настъпиха нито едно откършено клонче по земята. Шумът от счупването му би могъл да ги издаде. Лицата им бяха покрити с цветовете на войната.

Веднага щом отминаха, аз се измъкнах от храсталака. Беше ясно, че щяха да се движат през най-гъстата част от гората. Освен това докато вървяха напред, те трябваше внимателно да оглеждат всяка педя земя, което щеше да ги забави. А аз можех да тръгна по най-правия път, да избирам най-лесно проходимите места и да се върна без страх от разкриване. По този начин щях да спечеля значителна преднина. Затичах се бързо по обратния път и едва бе изминал четвърт час, когато се спуснах по стръмната стена на каньона и се завтекох към станцията.

Там цареше по-голямо оживление от преди и аз веднага забелязах, че бяха пристигнали нови хора. Тъкмо когато пресичах релсите, за моя изненада зърнах Винету, който слизаше от височината. Изчаках го и щом ме застигна, попитах:

— Моят червенокож брат се връща едновременно с мен. Забеляза ли нещо?

— Винету се връща, защото не е необходимо да чака повече — отвърна той. — Нали моят брат Шарли откри съгледвачите.

— Ха! Ами откъде знаеш?

— Винету се покатери на едно дърво и извади далекогледа си. Далеч на запад видя друго дърво. То се намирало в района на моя брат и понеже Винету добре познава своя брат, той разбра, че Олд Шетърхенд ще избере това дърво. После след доста време Винету различи множество точки на небето. Бяха птици, които бягаха от разузнавачите. Сигурно и моят брат ги беше забелязал и щеше да наблюдава съгледвачите. И вождът на апачите се върна в лагера, защото е ясно, че шпионите са тук.

Това бе нов пример за проникателността на моя приятел. Преди още да влезем в станцията, бяхме пресрещнати от един човек, когото не бях виждал досега.

— А-а, сър, връщате се от разузнаване? — попита той. — Моите хора ви забелязаха, като слизахте от скалите, и ми съобщиха. Името ми ви е вече известно. Аз съм полковник Ръдж и трябва да ви изкажа големите си благодарности.

— За това има време, полковник — махнах аз с ръка. — Сега най-напред трябва да взривите експлозива, за да предупредим моя приятел, който още не се е върнал. А после дайте заповед на хората да се скрият, защото след около четвърт час съгледвачите на оглаласите ще започнат да наблюдават станцията от височината.

— Well, ще стане! Влезте засега вътре, веднага ще се върна! След минута-две отекна взрив, който бе толкова силен, че Зоркото око непременно щеше да го чуе. После работниците се оттеглиха в различните постройките, а на открито останаха съвсем малко хора, които уж се занимаваха с обичайните работи по трасето.

Ръдж ни потърси в склада за хранителни продукти.

— А сега преди всичко кажете какво разузнахте, сър? — попита той.

— Видях шестима оглаласи, съгледвачите.

— Добре! Ще се погрижим да бъдат измамени. Впрочем как ми се иска да поговорим за вашите заслуги към нас. Всички ние ви дължим голяма благодарност, сър, на вас и на вашите спътници. Кажете, по какъв начин можем да ви се отблагодарим?

— Като престанете да говорите за благодарност, сър! Намерихте ли бележката ми?

— Разбира се.

— И се вслушахте в предупреждението ми!

— Незабавно тръгнахме обратно, иначе нямаше да можем да сме вече тук. И ми се струва, че пристигнахме тъкмо навреме. Според вашата преценка кога приблизително ще се появят оглаласите и рейлтръблърсите?

— Ще ни нападнат през следващата нощ.

— Значи имаме достатъчно свободно време, за да се опознаем както трябва, сър — засмя се Ръдж. — Елате заедно с вашия червенокож приятел! Ще ми бъдете скъпи гости.

Той ме отведе заедно с Винету до втората каменна постройка, където се намираще жилището му. В него имаше достатъчно място за нас. Полковник Ръдж бе човек със сурова закалка и не се съмнявах, че ни най-малко не се страхува от индианците. Скоро изпитвахме вече пълно доверие един към друг, а, изглежда, че и Винету, чието име впрочем бе отдавна известно на полковника, чувствуваше симпатия към него.

— Мешърс, елате да пуснем кръв на една бутилка хубаво червено вино, понеже засега не можем да сторим същото с червенокожите! — предложи Ръдж. — Разположете се удобно и не забравяйте, че живеете при ваш дължник! Когато дойде вашият другар Зоркото око, и той ще ни прави компания.

Вече можехме да бъдем сигурни, че ни наблюдават от високите скали, а това определяше и нашето поведение. Скоро се върна и Стивън. Не беше забелязал нищо, обаче чул взрива съвсем ясно.

Докато беше светло, нямаше никаква работа, обаче не скучаехме. Ръдж бе преживял много и беше добър разказвач. Когато се стъмни и индианците не можеха вече да ни виждат, довършихме укрепленията и аз се зарадвах, че инженерът одобри взетите от мен мерки. Тъй измина нощта, а подир нея и следващият ден. Имаше новолуние и вечерта се спусна над каньона катраненочерна. Но не след дълго заблестяха звездите и светлината им бе достатъчна, за да могат погледите ни да обхванат една доста широка ивица от терена около защитния зид.

Всеки от защитниците бе въоръжен с карабина и нож. Мнозина имаха револвери или пистолети. Тъй като обикновено индианците започват нападенията си след полунощ, малко преди зазоряване, засега по пейките стояха само необходимите постове, а останалите лежах наоколо в тревата и тихо разговаряха. Отвъд зида нищо не помръдваше. Ала това спокойствие беше измамно и щом настана полунощ, налягалите хора се изправиха на крака, взеха оръжията си и заеха местата си по пейките. Двата с Винету застанахме край портата. Държах в ръка карабината «Хенри», а мечкоубица бях оставил в жилището на полковника, защото в случая карабината бе много по-удобна.

Бяхме се разпределили равномерно покрай четирите страни на зида, всичко на всичко двеста и десет души, защото тридесет човека бяха изпратени в една отдалечена и закътана част от каньона, за да пазят скритите там коне.

Времето пълзеше бавно като костенурка. Някои може би вече си мислеха, че всичките ни опасения са били напразни, но... я чуи! Разнесе се лек звук, като че камъче се бе ударило в една от релсите. Веднага след това дочух онова почти недоловимо шумолене, което неопитният човек би взел за съвсем лек полъх на вятъра. Но аз знаех какво означава то: нападателите се приближаваха!

— Внимание! — прошепнах на стоящия до мен човек.

Той тихо предаде тази дума по-нататък, тъй че тя в най-кратко време обиколи всички защитници. В тъмницата на нощта прибягваха пъргави призрачни сенки ту наляво, ту надясно, без да вдигат какъвто и да било шум. Срещу нас изникна неприятелският фронт, който се разтегли настрани и постепенно обгради целия ни лагер. В следващите мигове нападението щеше да започне.

Сенките се приближаваха. Намираха се вече на петнайсетина крачки от зида, после на дванайсет... десет... осем... шест. В този миг в нощта проехтя силен плътен глас:

— Селкхи оглала! Нтсаге сиси Винету натан апачес! Шие ко! — Смърт на оглаласите! Тук е Винету, вождът на апачите! Огън!

Той вдигна карабината си, обкована със сребърни гвоздеи, и заедно с нея дулата на всички пушки наоколо забълваха огън. В една-единствена секунда се разнесоха над двеста изстрела. Само аз не стрелях. Искях да изчакам ефекта от нашия залп, който бе връхлетял враговете ни неочаквано като божие наказание. В продължение на няколко секунди се възцари дълбока тишина, но после се надигна онзи страшен индиански рев, който направо може да ти скъса нервите. Отначало неочакваното посрещане бе накарало червенокожите да онемееят, но след това каньонът закънтя от крясъци, излизащи сякаш от гърлата на хиляди демони.

— Отново огън! — извика този път гласът на полковника, който успя да надвика даже и тези сатанински резове. Изтреця втори залп, а после Ръдж изкрещя:

— Навън и удряйте с прикладите!

За миг мъжете прехвърлиха стената. Дори и онези, които до преди малко се страхуваха, сега почувстваха в сърцата си лъвска смелост. Нито един индианец не беше успял да се Добере до зида.

Останах на моя пост. Навън закипя ръкопашна схватка, която не можеше да продължи дълго, защото редиците на противниците ни бяха вече силно оредели, тъй че те потърсиха спасение в бягство. Видях как пред мен притичваха тъмните фигури и се загледах подир тях... аха, ето и един бял! И още един! Бандитите бяха нападали откъм другата страна и сега бягаха покрай мен.

Едва сега вдигнах карабината си. В случая имах голямото предимство да мога да стрелям двайсет и пет пъти, без да е необходимо да зареждам. Дадох осем изстрела, а после не видях вече друга цел. Оцелелите врагове бяха избягали, убитите лежаха на земята, а пък ранените се опитваха да се отдалечат с пълзене. Но това не им се удаде, защото се видяха заобиколени и който от тях не се предаваше, биваше убит.

Малко по-късно отвън, пред зида, запламтяха многобройни огньове и можахме да видим ужасната жътва на смъртта, продължила толкова кратко време. Нямах желание да наблюдавам тази гледка, обърнах ѝ гръб и се отправих към жилището на полковника. Но току-що бях седнал и ето че вътре влезе Винету. Погледнах го учудено.

— Моят червенокож брат се връща вече? — попитах аз. — Колко врагове победи?

— Винету се бори срещу неприятелите си, но откакто слуша песента на заселниците, вече не брой убитите. А неговият бял брат изобщо не уби никого?

— Откъде знаеш?

— Карабината на моя приятел Шарли мълча, докато покрай него минаха бягащите убийци. И тогава започна да стреля в краката им. Винету брой само тези ранени. Осем са. Лежат пленени навън, защото не можаха да избягат.

Сметката му беше вярна. Значи се бях целил добре и бях постигнал каквото исках — да пленим неколцина от бандитите. Може би и Монк се намираще между тях.

Не мина много време и ето че при нас влезе и Зоркото око.

— Чарли, Винету, излезте? Заловихме го! — извика той.

— Кого? — попитах.

— Лу Монк.

— А-а! Кой го плени?

— Никой. Ранен е и не можа да се измъкне; Странно. Осем бандити са ранени и осемте на едно и също място, в тазовата кост, тъй че, където са паднали, там са и останали.

— Наистина е странно, Стивън.

— Нито един от пленените оглаласи не се предаде, обаче осемте бели помолиха за милост.

— Какви са раните им — има ли опасност за живота им?

— Не знам. Нямахме време да ги преглеждаме. Защо седите двамата тук? Елате навън! Най-много да са избягали само осемдесет неприятели.

Ужасна равностетка. Но нима заслужавах друга участ? Тези хора получиха днес такъв урок, за който сигурно щеше да се говори и след години. Имаше сцени, които перото е безсилно да опише, а когато в ранното утро видях нахвърляните един върху друг трупове, побиха ме студени тръпки и бях принуден да извърна глава. Неволно се сетих за думите на един от новите учени, че човекът бил най-хищното животно.

Едва следобед с влака пристигна лекар, който се погрижи за ранените. Чух, че Монк бил в безнадеждно състояние. Когато му заявили, че раната му е смъртоносна, не показал и най-малкото разкаяние. Зоркото око присъствувал на тази сцена. Той се втурна при мен в стаята и възбудено извика:

— Чарли, ставай! Трябва да тръгваме!

— Къде?

— Към поселището Хелдорф. Това име ме изплаши.

— Защо? — попитах разтревожено.

— Защото ще бъде нападнато от оглаласите.

— Господи! Откъде знаеш!

— Лу Монк го каза. Седях при него и разговарях с полковника.

Споменах за вечерта, която прекарахме в поселището. Монк се изкиска сатанински и каза, че сигурно нямало да прекараме друга подобна вечер там. И когато настоях за обяснение, научих, че заселниците щели да бъдат нападнати.

— Боже мили, ако е истина! Бързо доведи Винету и поискай да докарат конете ни! Аз сам ще отида при Монк.

Когато влязох в блокхауса, където се намираха ранените пленници, до Монк бе застанал полковник Ръдж. Бандитът лежеше смъртноблед върху окървавено одеяло. Той втренчи в мен упорития си поглед.

— Ти ли си Даниълс или Монк? — попитах го аз.

— Какво те засяга? — изсъска той.

— Засяга ме повече, отколкото мислиш.

Добре разбирах, че на едно открито запитване едва ли щях да получа някакво сведение.

Следователно трябваше иначе да подхвана работата.

— Аз пък да не знам. Измитай се! — извика той.

— Никой друг няма по-голямо право да те посети отколкото аз — рекох му. — Куршумът, който ще ти отнеме живота, е мой.

При тези думи очите му се разшириха. Кръвта нахлу в лицето му тъй, че белегът му ярко изпъкна, и той изкрещя:

— Мерзавцо, истината ли казваш?

— Да.

Не мога да предам онова, което той изрева после, обаче останах привидно спокоен и продължих:

— Исках само да те раня, а като разбрах, че сигурно ще умреш, ми дожаля за теб и започнах да се упреквам. Но сега, когато виждам, що за злодей си, мога да бъда спокоен. С моя куршум направих на света голяма услуга. Ти и твоите оглаласи няма да вършите повече престъпления!

— Тъй ли мислиш? — попита той и ми се озъби като някой пленен хищник. — Я отиди до поселището Хелдорф, върви!

— Pshaw! То е в безопасност.

— В безопасност? Няма да остане камък върху камък от него. Аз самият го открих и беше уговорено първо да ограбим станцията Екоу, а после поселището Хелдорф. Тук няхаме успех, но затова пък там ще успеем толкоз по-сигурно, а заселниците ще изкупят с безброй мъчения онова, което причинихте тук на моите хора и на оглаласите!

— Добре, Монк, това исках да знам. Ти не само че си закоравял престъпник, ами си и много глупав човек. Сега потегляме за Хелдорф, за да спасим каквото може да се спаси. А дори и оглаласите да са отвлекли заселниците, ние пак ще ги освободим. Но нямаше да имаме тази възможност, ако си беше мълчал.

— Сатаната ще освободите, не и пленниците! — извика злобно той.

В този момент неговият съсед, човек от бандата му, който не бе свалял от мен втренчения си поглед, повдигна глава.

— Даниълс, можеш да му вярваш! Ще ги освободи. Познавам го. Той е Поразяващата ръка!

— Поразяващата ръка? — възкликна Монк. — Значи затова даде осем такива изстрела! Е, тогава нека...

Бързо му обърнах гръб и си излязох. Не ми се слушаха проклятията на този злодей.

Полковникът ме последва и каза учудено:

— Сър, истина ли е, че сте Поразяващата ръка?

— Да, вярно е. Но сега това няма никакво значение. Сър, трябва да ми дадете хора. Трябва да тръгна към поселището Хелдорф.

— Хмм, драги сър, няма как. Веднага бих ви придружил заедно с всички мои хора, но съм служител на железниците и трябва да изпълнявам задълженията си.

— Но, сър, нима ще допуснете да загинат тези нещастни заселници? Не бихте могли да поемете такава отговорност!

— Изслушайте ме, мистър Шетърхенд! Имам право да напускам поста си само когато става въпрос за чисто служебни задачи. Освен това нямам право да нареждам на хората си да ви придружат. Но едно мога да направя и ще го направя от сърце: ще ви позволя да говорите с хората ми. Който от тях пожелае за известно време да напусне работа и да тръгне с вас, няма да му попреча. Ще получи кон, оръжия и всичко необходимо, но при условие, че после ми се върнат и конете, и оръжията.

— Добре, благодаря ви, сър. Убеден съм, че правите всичко възможно. Не ми се сърдете, ако сега не съм много словоохотлив. Бързам. Когато се върнем, ще наваксаме всичко пропуснато.

Два часа по-късно аз, Винету и Зоркото око препускахме начело на четиридесет добре въоръжени мъже по същия път, по който бяхме пристигнали неотдавна от Хелдорф.

Винету бе мълчалив както винаги, обаче огънят, който гореше в очите му, говореше повече от всякакви думи. Ако младата колония действително бѐдеше нападната, тогава тежко и горко на престъпниците!

Не спирахме даже и през нощта. Та нали местностите ни бяха познати. Не вярвам по време на цялата езда да съм казал и стотина думи.

Пета глава

В кратера на планината Ханкок

Следобед на следващия ден изпускащите пара коне ни докараха до ръба на котловината, в която се намираше поселището Хелдорф. Още от пръв поглед разбрахме, че Монк не ни беше излъгал и че идвахме твърде късно. От блокхаусите бяха останали само димящи развалини.

— Уф! — възкликна Винету, сочейки към височината. — Синът на добрия Маниту е изчезнал. Винету ще разкъса тези вълци оглаласите!

Наистина и малкият параклис бе разрушен и изгорен, а кръстът бе захвърлен долу.

Препуснахме към развалините и там скочихме от седлата. Наредих на железопътните работници да стоят по-назад, за да не заличат някои дири. Въпреки упоритото ни търсене нямаше и следа от живи същества. Извиках хората да се приближат. Трябваше да ми

помогнат да разхвърляме настрани димящите останки. Не открихме никакви човешки трупове и това бе една голяма утеха.

Веднага щом скочи от коня, Винету се изкатери на възвишението с параклиса. Ето че сега се завърна, носейки малката камбана.

— Вождът на апачите намери звънливия глас от височината — каза той. — Винету ще го зарови тук, докато се завърне като победител.

Междувременно заедно със Зоркото око с трескава бързина претърсихме бреговете на езерото, за да разберем, да не би заселниците да са били удавени, но стигнах до извода, че това не беше станало. Едно по-подробно разследване показва, че поселището е било нападнато посред нощ. Навярно изобщо не бе имало битка. После заедно с плячката и пленниците победителите се бяха оттеглили в посока към границата между Айдахо и Уайоминг.

. — Слушайте, хора — извиках аз. — Не бива да губим нито секунда! Сега не можем да почиваме, а ще трябва да яздим по следите, докато е възможно да ги различаваме, а след като се стъмни, ще спрем да лагеруваме. Напред!

С тези думи отново възседнах моя вран жребец. Другите последваха примера ми. Апачът застана начело и не откъсваше поглед от следите на неприятелите. Такова озлобление го беше обхванало, че само смъртта можеше да го отклони от тези дири. В подобно състояние се намирахме и всички останали. Бяхме четиридесет души срещу осемдесет, но в такова настроение човек не брои противниците си.

Имахме още цели три часа дневна светлина, през което време изминахме толкова голямо разстояние, че можехме да бъдем напълно доволни от изключителната издръжливост на нашите коне. Най-сетне им разрешихме тъй заслужената почивка.

На следващия ден се оказа, че оглаласите имаха преднина от три четвърти ден път, а по-късно забелязахме, че са яздили неспирно през цялата нощ. Не беше трудно да се досетим за причината за бързането им. По време на нападението Винету бе извикал името си в тъмната нощ. Те предполагаха, че ще бъдат преследвани, знаеха, че апачът е по петите им, а това беше достатъчен повод за бързане.

Понеже конете ни бяха направили вече почти невъзможното, не биваше повече да ги преуморяваме. Много важно беше да запазим силите си. Ето защо през този ден не успяхме да скъсим разстоянието между нас и неприятеля.

— Времето си минава — измърмори Зоркото око — и ние ще закъснеем.

— Няма да закъснеем — отвърнах му. — Пленниците са предназначени за кола на мъчението и злата им участ ще ги сполети едва когато оглаласите стигнат селата си.

— А къде се намират сега селата им?

— Селата на оглаласите са по горното течение на Йелоустоун — обясни Винету, — а ние ще догоним тези разбойници много по-рано.

На следващия ден се натъкнахме на значително затруднение — дирята се разделяше.

Едните следи продължаваха на север, а другите завиваха на запад. Северната диря беше по-многобройна.

— Искат да ни забавят! — обади се Зоркото око.

— Нека белите мъже почакай! — нареди Винету. — Никой не бива да стъпва върху дирята.

След тези думи той ми направи знак, който веднага разбрах. Аз трябваше да огледам продължаващата право напред следа, а той щеше да се заеме със завиващата наляво. И тъй продължихме да яздим всеки в своята посока. Другите трябваше да останат да ни чакат. Яздих около четвърт час. Не беше лесно да се определи броят на конете, минали оттук в тръс, понеже животните се бяха движили едно подир друго. Но от дълбочината и формата на общите отпечатьци на копитата успях да заключа, че не са били много над двадесет. Докато се оглеждах наоколо, забелязах в пясъка няколко малки, тъмни кръгли петна, а до тях от двете им страни някакво особено скупчване на сухите песъчинки. И мястото пред всички тези белези изглеждаше тъй, сякаш някакъв широк предмет се е трил в пясъка насам-натам. Веднага се върнах в галоп и заварих Винету вече да ме чака.

— Какво видя моят брат? — попитах го аз.

— Нищо друго освен дирите на ездачите.

— Тогава напред!

С тези думи отново обърнах коня си и препуснах.

— Уф! — възкликна апачът.

Той се учуди на моята увереност, но тя му подсказа, че без съмнение бях намерил неоспоримо доказателство, че пленниците са отвлечени именно в тази посока. След като достигнах мястото, което преди малко бе привлякло вниманието ми, спрях коня си и попитах Зоркото око:

— Стивън, нали си опитен и добър уестман. Когато се запознахме ти дори се показва доста самомнителен в това отношение. Погледни тази следа и ми кажи, какво означава!

— Следа ли? Къде? — попита той.

— Ето тук.

— Аха! Ами че това следа ли е? Тук просто вятърът е духнал по пясъка.

— Хубаво! Но се обзалагам с теб на каквото искаш, че Винету мисли същото като мен за тези почти невидими знаци. Нека моят червенокож брат ги разгледа!

Апачът слезе от коня, наведе се и оглежда мястото дълго и внимателно.

— Моят брат Шарли е избрал верния път — заяви Винету. — Оттук са яздили пленниците. Това са капки кръв. Отляво и отдясно на тях има следи от ръце, а отпред — от тялото на дете...

— ... което — намесих се аз, — е паднало от коня и си е ударило лицето тъй, че от носа му е потекла кръв!

— А-а! — възкликна Стивън. — Наистина е...

— О, не е трудно да се разбере! Но предполагам, че ни очаква и нещо друго, което ще ни създаде много по-големи главоболия. Напред!

Излязох прав. След не повече от десетина минути се озовахме на каменисто място. Оттам нататък изчезваха всякакви следи.

Наложи се останалите да спрат на място, за да не затрудняват търсенето. Не мина много време и апачът нададе радостен вик, след което ми донесе дебела, жълтеникаво оцветена нишка.

— Какво ще кажеш за това, Стивън? — попитах аз.

— Нишката е от одеяло.

— Вярно! Погледни как рязко завършват краищата ѝ. Нарязали са одеялата и са увили отделните парчета около копитата на конете, за да не оставят никакви следи. Трябва да напрегнем сетивата си до краен предел!

Продължихме да търсим и не щеш ли на тридесетина крачки по-нататък в тревата, която бе поникнала тук в песъчливата почва, забелязах зле заличената следа от индиански мокасин. Разположението на стъпката ни издаде посоката, в която индианците бяха продължили пътя си.

Яздейки в тази посока, скоро забелязахме и други признаци и, най-сетне разбрахме, че преследваните от нас хора са се придвижвали тук значително по-бавно. След доста дълго време следите отново станаха по-ясни. Обвивките на конските копита са били махнати, а най-накрая забелязахме много добре, че край конете са вървели индианци.

Това беше странно и ме накара да се замисля, но Винету внезапно дръпна поводите на коня си, загледа се в далечината, а лицето му придоби изражение, сякаш нещо му бе хрумнало.

— Уф! — възкликна апачът. — Пещерата на планината, която бледоликите наричат Ханкок!

— Каква пещера? — попитах го.

— Винету знае вече всичко. В тази пещера сиусите принасят пленниците си в жертва на Великия дух. Оглаласите са се разделили. По-малката група е тръгнала наляво, за да свика пръснатите отряди на племето, а по-голямата част от оглаласите откарва пленниците към пещерата. Наслагали са ги вързани по няколко на кон, а индианците тичат край тях.

— Колко път има до тази планина?

— Моите братя ще стигнат до нея вечерта.

— Невъзможно! Планината Ханкок е разположена край горното течение на Снейк Ривър!

— Нека моят бял брат не забравя, че има две планини с името Ханкок!

— А Винету знае ли къде е планината, за която става дума?

— Да.

— И пещерата?

— Да. В нея Винету и бащата на Ко-итсе сключиха съюз, който по-късно бе нарушен от оглаласа. Моите братя ще се отклонят от тази диря и ще се доверят на вожда на апачите! Напълно уверен в онова, което вършеше, Винету пришпори коня си и се понесе в галоп, а ние го последвахме. Доста време препускахме из долини и клисури, докато изведнъж планините отстъпиха, а пред нас се ширна тревиста равнина, която, изглежда, свършваше чак при някакви възвишения далеч на хоризонта.

— Това е И-аком аконо — Кърватата прерия, както се нарича на езика на племето текуа — обясни ни Винету, без да забавя бързата си езда.

Значи това беше страшната Кървава прерия, за която бях чувал толкова често! Обединените племена на дакотите докарваха тук пленниците си, пускаха ги на свобода, а после ги гонеха до смърт. На това място бяха загинали хиляди невинни жертви било на кола на мъчението, било чрез изгаряне или удари с нож. А някои са били заравяни и живи в земята. Тук не дръзваше да се появи никакъв индианец от друго племе, а камо ли бял, но ние яздехме през тази прокълната равнина тъй безгрижно, сякаш се намирахме в най-мирната област на Запада. Обаче това бе възможно само с водач като Винету.

От бясното препускане конете ни започнаха вече да отпадат. Но ето че пред нас бавно се заиздига самотен масив, който, изглежда, се състоеше от няколко скупчени планински възвишения. Добрахме се до подножията им, обрасли с гора и храсталаци, и оставихме конете да почиват.

— Това е планината Ханкок — наруши мълчанието Винету.

— Ами пещерата? — осведомих се аз.

— Тя е от другата страна на планината. След един час моят брат ще я види. Нека остави пушките си и ме последва!

— Само аз ли?

— Да. Намираме се на място, където витае смъртта. Само непоколебимите и безстрашни мъже могат да оцелеят. Нека нашите братя се скрият между дърветата и ни чакат!

Планината, в чиито поли се намирахме, имаше вулканичен произход и беше широка около три четвърти час път. Оставих мечкоубиеца и карабината «Хенри» и тръгнах подир Винету, който започна да се изкачва по западните склонове на планината. По зигзагообразна линия той се отправи към върха. Пътят ни бе тежък, а моят водач вървеше толкова внимателно, сякаш очакваше иззад всеки храст да изскочи някой неприятел. Действително ни беше необходим един час, за да стигнем до върха.

— Нека моят брат се движи съвсем безшумно! — прошепна ми Винету, като легна на земята и бавно запълзя между два храста.

Последвах го безмълвно и... за малко щях да се отдръпна изплашено назад, защото току-що бях проврял глава между клоните, когато точно пред мен забелязах фуниеобразната стръмна бездна на един кратер, чийто ръб можех да достигна с ръка. Тази пропаст бе обрасла тук-там с отделни храсти и беше дълбока около четиридесет и пет метра. Долу равното ѝ дъно имаше диаметър от около дванадесет метра и там, с вързани ръце и крака, лежаха търсените от нас жители на поселището Хелдорф. Очевидно всички бяха довлечени тук. Край тях стояха многобройни постове на оглаласите.

Огледах всяка педя от кратера, за да разбера, дали оттук можехме да се спуснем на дъното му. Да, възможно беше, стига човек да имаше смелост, здраво въже и да намереше някакъв начин за отстраняване на стражите. Виждаха се многобройни скални издатини, които можеха да се използват за почивка или просто като опора за краката.

Винету се отдръпна назад и аз го последвах.

— Това ли е пещерата на планината? — попитах аз.

— Да.

— Къде е входът ѝ?

— От източната страна. Но никой не може да влезе със сила.

— Тогава ще се спуснем оттук. Ние имаме ласа, а пък работниците са запасени с достатъчно количество конски поводи.

Той кимна и ние се върнахме при другите. Беше ми непонятно защо индианците не охраняваха западната страна на планината. В противен случай нямаше да можем да се приближим незабелязано.

Когато отново се озовахме долу, слънцето току-що потъваше зад хоризонта и ние започнахме нашите приготовления. Събрахме всички налични ремъци и ги вързахме в едно общо дълго въже. Винету избра най-силните и сръчни двадесет мъже. Другите трябваше да останат при конете. Но четиридесет и пет минути след потеглянето ни двама от тях щяха да се метнат на конете си, да опишат дъга около планината, да се появят откъм източната ѝ страна и да запалят няколко огъня далеч в прерията, но все пак тъй, че да не я опожарят. После щяха да се върнат обратно по най-бързия възможен начин. Със запалването на огньовете Винету искаше да отвлече вниманието на индианските постове от нас и да ги накара да излязат в прерията.

Слънцето бе изчезнало и западът пламтеше в светлочервени тонове, които постепенно преминаха в наситен пурпур, после се обезцветиха и угаснаха в сивотата на здрача. Винету се беше отдалечил от лагера ни. Струваше ми се, че през последните часове той се бе много променил. Неговият твърд и сигурен поглед бе изчезнал и вместо него в очите му припламваха странни несигурни пламъчета, а по винаги гладкото му чело се появиха бръчки, които свидетелстваха или за изключително големи грижи, или за много сериозни мисли, оказали се в състояние да нарушат безпримерното му вътрешно равновесие. Нещо го потискаше и аз бях убеден, че имам не само правото, но и задължението да го попитам какво му тежи. Ето защо тръгнах да го търся.

Винету се беше спрял в края на гората, подпрян на едно дърво, и втренчено гледаше на запад към облаците по небето, чиито вече избледняващи ръбове допреди малко бяха позлатени от залязващото слънце. Въпреки че вървах много тихо и макар че в момента бе потънал в някакъв унес, Винету не само че долови стъпките ми, но даже и разбра, кой се приближава. Без да се обръща, той каза:

— Моят брат Шарли идва, за да види приятеля си. И добре прави, защото скоро напразно ще го търси.

Сложих ръка на рамото му.

— Тъмни сенки ли са легнали върху душата на моя брат Винету? Той трябва да ги прогони. Апачът вдигна ръка и посочи на запад.

— Там допреди малко пламтяха огънят и жаравата на живота! Вече изчезнаха и мракът се надигна. Върви и се опитай! Можеш ли да прогониш сенките, които се спускат над земята?

— Не, не мога. Обаче утрото ще върне светлината и ще започне нов ден.

— За планината Ханкок утре ще настъпи нов ден, но не и за Винету. Неговото земно слънце ще угасне като онова слънце там на хоризонта и никога вече няма да изгрее. Следващата зора няма повече да му се усмихне тук.

— Това са предчувствия за смъртта, на които моят брат Винету не бива да се поддава! Вярно, тази вечер ще бъде много опасна за нас, но колко често досега сме гледали смъртта в очите и въпреки това, колкото пъти да е протягала ръка към нас, тя е отстъпвала пред нашия твърд и ведър поглед! Прогони унинието, което те е обзело! Причината за това настроение трябва да се търси само във физическата и психическата преумора от последните дни.

— Не, Винету не се оставя да бъде победен от никаква преумора и никакво изтощение не може да му отнеме веселостта на душата. Моят брат Шарли го познава и знае, че апачът е жадувал за водата на познанието. Ти му я поднесе и той пи от нея с пълни шепа. Винету много научи, толкова много, колкото никой от неговите братя не знае, но въпреки това си остана червенокож. Бледоликият прилича на домашното животно, което се обучава лесно, но чийто нюх и сетива са отслабнали, докато индианецът прилича на дивеча, който не само е запазил изострените си сетива, но вижда и чува и с душата си. Дивечът знае много добре кога се приближава смъртта. Той не само предчувства идването ѝ, но го и усеща с такава сигурност, че се скрива в най-големия гъсталак на гората, за да умре спокойно и самотно. Винету изпитва това усещане, това предчувствие, което никога не лъже.

Притиснах го към себе си.

— И въпреки всичко то те лъже. Имал ли си някога досега подобно чувство?

— Не.

— Значи днес го изпитваш за пръв път?

— Да.

— Как можеш да го познаваш тогава? Откъде знаеш, че е предчувствие за смъртта?

— То е толкова ясно, че всяка заблуда е изключена. То ми казва, че Винету ще умре от куршум в гърдите. Само куршум може да го повали. Вождът на апачите лесно би отбил удар с нож или томахок. Нека моят брат ми повярва — неговият приятел още днес ще отиде във Вечните лов...

Той замлъкна. Явно искаше да каже «във Вечните ловни полета», както повелява вярата на индианците. Какво го възпря да доизрече думите си? Знаех причината: чрез дългото си общуване с мен Винету дълбоко в себе си бе станал християнин, макар че винаги избягваше да си го признае.

Той ме притисна до себе си, продължавайки да мълчи. Бях дълбоко развълнуван, защото някакъв вътрешен глас ми нашепваше:

«Неговото предчувствие никога не го е лъгало. Може би и този път му казва истината!»

Въпреки това рекох:

— Моят брат Винету се мисли за по-силен, отколкото е всъщност. Той е най-могъщият воин на своето племе, но все пак си остава само човек. Никога не съм го виждал изтощен, но днес е отпаднал, понеже изминалите дни и нощи изцедиха много от силите ни. А това потиска душата и намалява самоувереността. Пораждат се мрачни мисли, които бързо се разсейват, щом изчезне умората. Нека Винету си отпочине. Нека легне при мъжете, които ще останат в подножието на планината.

Той бавно поклати глава.

— Моят брат Шарли не говори сериозно.

— Напротив! Нали видях къде е пещерата на планината и със собствените си очи подробно я огледах. Достатъчно ще е, ако само аз предвождам нападателите.

— И Винету да не бъде там? — попита той, като очите му придобиха силен блясък.

— Достатъчно си направил, трябва да си починеш.

— А нима ти не си направил достатъчно, ако не и много повече от Винету и всички други? Апачът няма да остане в лагера!

— Няма ли да останеш, ако те помоля, ако го поискам от теб като жертва в името на приятелството ни?

— И тогава няма да остана! Нима трябва да кажат, че Винету, вождът на апачите, се е страхувал от смъртта?

— Никой няма да посмее да го твърди!

— Даже всички да мълчат и да не го сметат за страхливост, все пак ще се намери един човек, чиито упреци ще ме накарат да се червя от срам.

— Та кой ли ще е той?

— Самият Винету! На този Винету, който си е почивал, докато неговият брат Шарли се е сражавал, без да се бои от смъртта, аз самият непрекъснато бих крещял в ушите, че е станал страхливец и повече не е достоен да се нарича воин, да се нарича вожд на своя храбър народ. Не, не, не ме увещавай повече да остана в лагера. Нима моят брат Шарли трябва да ме причисли към страхливите койоти, макар и негласно, макар и никога да не го каже? Нима Винету трябва да презира сам себе си? Не! По-добре десеторна, стократна и хилядократна смърт!

Това последно основание наистина ме принуди да млъкна. Навярно Винету би се съсипал и физически, и психически от самоупрека, че е постъпил страхливо и недостойно. След кратко мълчание той продължи:

— Толкова често сме се изправяли пред смъртта и моят брат винаги е бил подготвен за нея. Той бе написал в бележника си за Винету, какво трябва да направи, ако белият му брат падне в битката. После апачът щеше да вземе книжката, да прочете написаното и да го изпълни. Това нещо се нарича от бледоликите завещание. Винету също си е направил завещанието, но никога не е споменавал за него. Днес, когато усеща близостта на смъртта, той трябва да проговори. Ще станеш ли изпълнител на неговото завещание?

— Да. Дано предчувствието ти не се сбъдне и ти се скиташ по земята още много лета, в което съм уверен, но ако някога умреш и аз зная последната ти воля, нейното изпълнение ще бъде за мен най-свят дълг.

— Даже и ако това бъде много трудно и ако е свързано с големи борби, опасности и неприятности?

— Винету не може да ми задава такъв въпрос сериозно. Изпрати ме на смърт и аз ще отида!

— Винету го знае, Шарли. Заради него ти би отишъл направо в устата на смъртта. Ти ще направиш онова, за което те моля. Само ти си човекът, който може да го изпълни. Спомняш ли си как преди време, когато твоят брат не те познаваше тъй добре, както сега, разговаряхме за богатството?

— Да, много добре си спомням.

— Тогава апачът подразбра от твоя тон, че все пак ти може би мислеше малко по-иначе от онова, което говореше. Златото имаше голяма стойност за тебе. Тъй ли беше?

— Поне не си се лъгал напълно — признах аз.

— Ами сега? Кажй на твоя брат истината!

— Всеки бял знае стойността на собствеността, но аз не жадувам за мъртви богатства и физически удоволствия. Истинското щастие се гради само върху богатствата, натрупани в сърцето.

— Винету бе сигурен, че сега ще говориш така. За тебе не е тайна, че вождът на апачите знае много места, където се намира злато във форма на златни жили, зърна и прах. Необходимо беше да ти посочи само едно такова място и ти щеше да станеш много богат човек, но нямаше да бъдеш вече щастлив. Добрият мъдър Маниту не те е създал, за да тънеш в богатства изнежен и хилав. Силното ти тяло и душата ти са определени за нещо по-добро. Ти си мъж и трябва да останеш мъж. Ето защо винаги съм бил твърдо решен да не ти издавам нито едно златно находище. Ще ми се сърдиш ли за това?

— Не — отвърнах аз и в този момент действително казах истината. Бях застанал пред най-добрия си приятел, който съм имал някога. Той виждаше смъртта пред себе си и ми поверяваше последната си воля. Как можеше в такъв миг да ми мине през ума мерзката и алчна мисъл за злато!

— И все пак ти ще видиш злато, дори много злато — продължи той. — Но то не е определено за тебе! След като умра, отиди на гроба на моя баща. Нали знаеш къде е. Щом застанеш в подножието на гробницата точно откъм западната ѝ страна и започнеш да копаяш в земята, ще намериш завещанието на твоя Винету, който тогава няма да бъде вече при теб. Там са записани моите желания и ти ще ги изпълниш.

— Думата ми е като клетва — уверих го аз със сълзи в очите. — Никаква опасност, колкото и да е голяма, не ще може да ме спре да изпълня онова, което си написал.

— Благодаря ти. И така, вече се разбрахме. Времето за нападение дойде. Винету няма да преживее това сражение. Нека се сбогуваме, скъпи мой Шарли! Нека Добрия Маниту те възнагради за многото, което даде на своя брат! В сърцето на Винету има по-силни чувства, отколкото могат да се изразят с думи. Но нека бъдем мъже! Погреби ме в планините Гро Вантър на брега на Метсър Крийк, на гърба на моя кон заедно с всичките ми оръжия, също и с моята Сребърна карабина, която не трябва да попадне в ръцете на друг. И след като се върнеш сред хората, от които никой няма да те обича тъй, както аз те обичам, се сещай от време на време за своя приятел и брат Винету, който сега те благославя, защото и ти беше за него благословия!

Той, индианецът, сложи дланите си върху главата ми. Видях какви усилия полагаше Винету, за да овладее вълнението си. Прегърнах го здраво с двете си ръце и през сълзи промълвих:

— Винету, мой Винету, та това е само някакво предчувствие, сянка, която ще отmine. Ти трябва да останеш при мен, не бива да си отиваш!

— Винету си отива! — отвърна той тихо, но твърдо, откъсна се от мен с голямо усилие на волята и се отправи обратно към лагера.

Докато вървях подир него, мислите ми напразно търсеха какво да е средство, което можеше да го накара да не взема участие в предстоящото сражение. Не намерих никакво средство, защото такова нямаше. Какво ли не бих дал тогава, какво ли не бих дал и сега, само и само да ми се беше удало да намеря някакъв изход! Бях силно възбуден, а и Винету въпреки присъщото си самообладание все още не беше преодолял напълно своето вълнение, защото чух как гласът му леко потреперва, докато нареждаше на хората:

— Вече се стъмни съвсем и ще трябва да тръгваме. Нека моите братя следват Олд Шетърхенд и апача!

Заизкачвахме се един подир друг нагоре по планината, вървейки по същия път, по който преди това бяхме минали заедно с Винету. Безшумното катерене в тъмнината бе много по-

трудно, отколкото през деня, и ни трябваше повече от час, за да се доберем до ръба на кратера. Долу гореше огромен огън, на чиято светлина видяхме налягалите пленници и техните пазачи. До нас не долиташе нито говор, нито пък какъвто и да било звук. Най-напред завързахме въжето около един каменен блок. То бе достатъчно дълго, за да стигне до дъното на кратера. После зачакахме появяването на огньовете в прерията. Не след дълго на изток пробляснаха един подир друг пламъците на три... четири... пет огъня, които напълно изглеждаха като огньовете на някой бивак. Вперихме напрегна го погледи надолу в кратера и наострихме слух. И действително не си бяхме направили погрешно сметката, защото след малко видяхме как от един процеп се появи индианец, който каза на останалите няколко думи. Пазачите веднага наскочаха и заедно с него изчезнаха в процепа, за да огледат огньовете.

Ето че дойде време да действуваме. Хванах края на въжето, за да се спусна пръв, обаче Винету го издърпа от ръката ми.

— Вождът на апачите е предводителят — заяви той. — Моят брат ще е след мен.

Бяхме се уговорили нашите хора да ни последват на определени интервали, и то така, че след като въжето допре дъното на кратера, да няма повече от четирима души едновременно на него. Винету пристъпи напред. Въжето се плъзна в пропастта. Оставих го да стигне до първата скалиста издатина и тогава го последвах. След мен се спусна Зоркото око.

Слизането надолу ставаше много по-бързо, отколкото си бяхме представяли, понеже почти нямаше къде да се задържим. За щастие въжето се оказа достатъчно здраво.

За съжаление от време на време свличахме надолу по-едри или по-дребни камъни.

Изглежда, един от тези камъни улучи някое от децата, защото едно от тях ревна. В осветения от огъня скалист процеп незабавно се появи главата на индианец. Той чу и видя търкалящите се към дъното на кратера камъни, погледна нагоре и нададе силен предупредителен вик.

— Винету, напред! — извиках. — Иначе всичко е изгубено.

Застаналите горе мъже забелязаха какво става долу и започнаха да отпускат въжето по-бързо. След половин минута достигнахме дъното на кратера, но в същото време откъм процепа се разнесоха няколко изстрела, Винету падна на земята.

Замръзнах от уплаха.

— Винету, приятелю — изкрещях, — улучиха ли те?

— Винету ще умре! — промълви той. Тогава ме обзе такъв гняв, на който нямаш сили да противостоя. Тъкмо в този миг зад мен се появи и Зоркото око. Извиках му:

— Винету умира! Напред! Удряй!

Даже не намерих време да сваля карабината от гърба си или пък да взема нож или револвер. С високо вдигнати юмруци се нахвърлих върху петимата индианци, които бяха вече изскочили от процепа в скалите. Първият от тях бе вождът. Веднага го познах.

— Ко-итсе, върви в ада! — викнах му.

Юмручният ми удар го улучи в слепоочието и той рухна на земята като пън. Стоящият най-близо до него червенокож бе замахнал вече с томахока си, за да ме удари, но в този миг пламъците на огъня ясно осветиха лицето ми и той отпусна бойната секира изплашен.

— Ка-ут-скамасти — Поразяващата ръка! — извика силно той.

— Да, тук е Поразяващата ръка! Умри!

Не можех да се позная. Вторият ми удар го улучи така, че и той се строполи на земята.

— Ка-ут-скамасти! — развиках се другите индианци разколебани.

— Да, Поразяващата ръка! — изрева Зоркото око. — Удряй! В този момент получих удар с нож в рамото, но изобщо не почувствувах болка. Двама от червенокожите паднаха от изстрелите на Зоркото око, а третия успях да поваля на земята. Междувременно все повече от нашите хора достигаха дъното на кратера. Можех да им предоставя останалите индианци. Върнах се при Винету и коленичих до него.

— Къде е ранен моят брат? — попитах го.

— Нтзаге тхе — тук в гърдите — отвърна тихо той, поставяйки лявата си ръка върху дясната страна на гърдите. Дланта му почервения от кръв.

Мигновено измъкнах ножа и без много да му мисля отрязвах парче от неговото салтилско одеяло, което се беше повдигнало нагоре. Да, куршумът бе пронизал белия му дроб.

Почувствувах такава болка, каквато не бях изпитвал през целия си живот.

— Все още има надежда, братко мой — утеших го аз.

— Нека моят брат постави главата ми в скута си, за да мога да следя битката! — помоли ме той.

Изпълних молбата му и сега той вече можеше да види как всеки индианец, изскочил от процепа, биваше посрещан по реда си от нашите хора. Един подир друг всички работници се спуснаха долу. Пленниците бяха освободени от ремъците и веднага започнаха на висок глас да изразяват радостта и благодарността си. Това изобщо не ме интересуваше. Виждах само умиращия си приятел, чиято рана престана да кърви. Мина ми през ума, че той навярно щеше да се обезкръви от вътрешен кръвоизлив.

— Има ли моят брат още някакво желание? — попитах го аз. Той бе затворил очи и не ми отговори. Главата му бе отпусната върху ръцете ми и аз не смеех да направя никакво движение.

Старият Хилман и другите заселници, освободени вече от ремъците, грабнаха от лежащите наоколо оръжия и нахлуха в процепа. Но и на това не обърнах внимание, защото погледът ми не се откъсваше от бронзовото лице и затворените клепачи на Винету. След време при мен дойде Зоркото око, който също кървеше, и ми съобщи:

— Всички оглаласи умряха!

— Но и Винету ще умре! — отвърнах аз. — А всички те са нищо в сравнение с него, единствения!

Апачът все още лежеше неподвижно. Железопътните работници, които се бяха държали храбро, както и всички заселници, безмълвни и дълбоко потресени, образуваха около нас кръг. И ето че най-сетне Винету отвори очи.

— Има ли моят добър брат още някакво желание? — повторих въпроса си.

Винету кимна и с тих глас помоли:

— Нека моят брат Шарли заведе тези хора в планините Гро Вантър! Край реката Метсър има такива камъни, каквито те търсят. Те го заслужават.

— Нещо друго, Винету?

— Нека моят брат не забравя апача! Да се моли за него на великия добър Маниту!... Ще могат ли пленниците да се катерят с изранените си крака и ръце?

— Да — рекох аз, макар че виждах колко много бяха пострадали заселниците от стегнатите груби ремъци.

— Винету ги моли да изпеят песента на небесната кралица!

Предадох молбата му на заселниците и старият Хилман веднага им направи знак с ръка. Те се изкачиха на малка площадка, образувана в скалите над главата на Винету, за да изпълнят последното желание на умиращия. Неговите очи ги проследиха и се затвориха пак едва когато мъжете бяха вече горе. Той ми хвана ръцете и се заслуша в подетата «Аве Мария».

«Денят разсветнал гасне вече
безмълвно спуска се нощта.

Защо и мъките сърдечни
не си отидат с вечерта!

До божия престол нетленен
възносяй плахия ми глас —
о, Богородице, смирено
и с обич те приветствам аз:

Аве Мария!»

Когато започна втората строфа, очите на Винету бавно се отвориха и с благ и усмихнат израз на лицето той отправи поглед към звездите. После придърпа ръката ми към гърдите си, които едва-едва се повдигаха, и прошепна:

— Шарли, сега идват думите за умирането, нали?

Не можех да говоря, само кимнах, задавян от сълзи. Започна третата строфа:

«Животът труден гасне вече
настъпва мракът на смъртта.

Тук всеки е на край обречен,
душата литва от гърдта.

Молба последна, блян най-жарък
чуй, майко божия, от мен:

аз искам да си ида с вяра
и да възкръсна преблажен!
Аве Мария!»

Когато заглъхнаха и последните звуци, Винету се опита да проговори, но вече не можеше. Приблжих ухото си съвсем близо до устата му и с последното напрежение на чезнещите си сили той промълви:

— Шарли, вярвам в Спасителя. Винету е християнин. Прощавай!

По тялото му преминаха тръпки, от устата му избликна кръв. Вождът на апачите стисна още веднъж ръцете ми и се изпъна. После пръстите му бавно се отпуснаха... той бе мъртъв...

Какво да разказвам повече? Истинската скръб не може да се изрази с думи. Дано час по-скоро дойде време, когато хората ще научават подобни кървави истории само от старите предания!

Често бяхме стояли изправени очи в очи пред призрачната смърт. Дивият Запад повелява всеки миг да бъдеш готов за внезапен край. И все пак, когато видях пред мен мъртъв най-добрия, най-скъпия приятел, когото някога съм имал, сърцето ми сякаш щеше да се пръсне от мъка. Намирах се в такова състояние, което не може да бъде описано. Какъв прекрасен човек беше Винету! И ето че най-неочаквано го убиха, убиха? Не след дълго по същия начин ще бъде избита и цялата раса, чийто най-благороден син бе той.

Будувах край него през цялата нощ, безмълвен, с пламнали сухи очи. Главата на Винету лежеше в skutа ми тъй, както беше и умрял. За какво мислех и какво чувствавах? Кой ли би ми задал подобен въпрос! Да бе възможно, с какво удоволствие, с каква радост бих разделил с него времето, което ми оставаше да живея, запазвайки за себе си само половината! Тъй както сега главата му почиваше на моя skut, бяха издъхнали нявга в неговия skut и Клеки-петра, а после и сестра му Ншо-чи.

Значи неговите мрачни предчувствия не го бяха излъгали и с ясна предвидливост той бе посочил мястото, където искаше да бъде погребан. Тъй като там немските гравьори на скъпоценни камъни щяха да намерят тъй силно желаните полускъпоценни камъни, те с удоволствие се съгласиха да яздят заедно с мен, което много улесни пренасянето на моя скъп мъртвец.

Рано на следващото утро напуснахме планината Ханкок, тъй като всеки миг можехме да очакваме пристигането на другия индиански отряд. Тялото на апача бе завито в одеяла и вързано върху врания му жребец Илчи. Оттук до планините Гро Вантър имаше само два дни път. Насочихме се към тях, и то толкова предпазливо, че едва ли някой индианец щеше да успее да открие следите ни.

Вечерта на втория ден достигнахме долината на рекичката Метсър. Там погребяхме Винету с християнски молитви и всички почести, каквито се полагаха на един толкова велик вожд. Той седи с всичките си оръжия на гърба на своя Илчи, който се наложи, разбира се, да бъде застрелян. И двамата са във вътрешността на могила, издигната около тях от глина и пръст. Но върху тази могила не се развяват скалповете на избити врагове, гледка, която е обичайна за гробницата на всеки индиански вожд, а са поставени три кръста.

В пясъка на речната долина се намериха не само обещаните камъни, но и значително количество златен прах, с който железопътните работници бяха обезщетени за загубеното работно време и надници. Една част от тях реши заедно със заселниците да основе тук ново поселище, което отново щеше да носи името Хелдорф. Останалите се завърнаха в каньона Екоу, където научиха, че бандитът Монк бе умрял от раната си. Неговите съучастници бяха наказани.

Камбанката, закопана от Винету, бе донесена в новото поселище, където заселниците отново построиха малък параклис.

III. Завещанието на Винету

Първа глава
Отново на Нъгит Тсил

Винету мъртъв! Тези две думи са достатъчни, за да обрисуват настроението, в което бях по онова време. Струваше ми се, че нищо не е в състояние да ме откъсне от неговия гроб. В първите дни седях мълчаливо край него и гледах как наоколо се суяха хората, заети с изграждането на новото поселище. Казвам «гледах», но всъщност нищо не виждах. Долавях гласовете им и въпреки това нищо не чувах. Присъствието ми бе само физическо. Намирах се в състоянието на човек, който е получил удар в главата и е полузашеметен. Той чува всичко някак си много отдалеч и вижда всичко като през матирано стъкло. За нас бе цяло щастие, че червенокожите не успяха да открият следите ни и мястото, където се бяхме установили. В момента не бях в състояние да им изляза настръх. А може би не беше изключено подобна опасност да ме изтръгне от моето самовглъбение? Кой знае!

Добрите хорица полагаха усилия да събудят у мен интерес към тяхната работа, но това ставаше твърде бавно. Измина половин седмица, докато се съвзех и започнах да им помагам. Благотворното въздействие на труда не закъсня. Наистина, все още всяка дума трябваше да ми бъде измъквана едва ли не насила от устата, но старата ми дееспособност се възвърна и скоро отново бях онзи, в чиито съвет и мнение останалите се вслушваха.

Тъй изминаха две седмици, а после си казах, че нямам право да оставам повече. Завещанието на моя приятел ме зовеше да тръгна към Нъгит Тсил, където бяхме погребали Инчу чуна и неговата красива дъщеря Ншо-чи. Също тъй мой дълг беше да се отправя към Рио Пекос, за да известя апачите за смъртта на най-прочутия и добър техен вожд. При това знаех колко бързо се разнася из прериите вестта за подобно събитие (тя можеше и да ме изпревари), но все пак трябваше лично да отида при тях, защото като очевидец на тази тъжна сцена бях най-сигурният източник на сведения. За преселниците не бях толкова необходим, а ако се нуждаеха от опитен уестман, то можеха да се обърнат към Зоркото око, който реши известно време да остане при тях. Сбогувахме се кратко, но сърдечно. Метнах се на гърба на моя вран жребец, който си беше отпочинал добре, и, поех по дългия си път. На това място трябва още да отбележа, че дрехите ми вече бяха доста пострадали и се видях принуден да ги заменя с други. Но тъй като в Дивия Запад няма магазини за готово облекло, аз се зарадвах, когато един от заселниците ми предложи дрехи, изработени от самия него, от онзи вид, които се носят повсеместно от американските пионери: от синя ленена материя, саморъчно изтъкана от лично саден и саморъчно изпreden лен и саморъчно скроена и ушита. Но подобно облекло няма и следа от някаква кройка. Панталоните приличат на два скачени кюнеца, електът е като чувалче без ръкави, а пък връхната дреха представлява голям дълъг чувал с ръкави. Понеже моите дрехи бяха шити за човек със съвсем друга фигура, лесно можете да си представите, че в тези одежди няха особено възхитителен външен вид. Приличах на всичко друго, само не и на уестман, а като се прибави към това и моята сегашна мълчаливост и резервираност, бе съвсем ясно, че надали някъде щях да се радвам на уважението, с което обикновено хората посрещаха Олд Шетърхенд.

Някой друг на мое място навярно би се постарал да се отбива в колкото се може повече населени места. А аз по възможност ги избягвах. Искях да остана сам с мъката си. Никой не смути моята тъй желана самота чак до Бийвър Крийк, притока на северната Канейдиън, където имах опасна среща с То-кай-хун, вожда на команчите, от когото навремето успяхме да се измъкнем толкова щастливо. Докато се бяхме сражавали на север със сиусите, на юг команчите отново бяха изровили бойната секира и То-кай-хун заедно със седемдесет свои вождове беше тръгнал на път към Макик Натун (Жълтата планина — Б. пр.), за да изпълни с воините си бойния танц на свещеното място, където се намираха гробовете на вождовете на команчите, както и да се допита до свещените амулети. Пътът в ръцете му бяха попаднали неколцина бели, които трябваше да умрат на кола на мъчението. Обаче аз успях да му ги изтръгна. Все пак тук ще отмина това приключение, защото то няма никаква връзка с Винету, и ще го разкажа по-късно при следващ случай (В събр. съч., т. 26, I част «Лъвът на кръвното отмъщение» — Б. а.). Отведох белите до границата на Ню Мексико, където вече се намираха в безопасност и всъщност оттам можех веднага да

продължа право към Рио Пекос. Обаче завещанието на Винету бе за мен твърде важно, за да ми е възможно да понасям повече неизвестността около него. Ето защо прихпорих коня си в югоизточна посока, за да посетя най-напред Нъгит Тсил.

Пътят ми беше опасен, понеже водеше през териториите на команчите и кайовите, пред които пък съвсем не биваше да се мяркам. Натъквах се на най-различни дири, но бях много предпазлив и успях без преमेждия, незабелязан от никого да се добера в близост до Канейдиън. Там попаднах на не съвсем ясни отпечатъци от конски копита, водещи в моята посока. Нямах желание да се мяркам пред червенокожи и да се занимавам с бели и всъщност трябваше да се отклоня от следите. Но в такъв случай щях да се видя принуден да заобикалям, а това никак не ми допадаше. Освен това беше важно да разбера що за хора яздеха пред мен. Ето защо тръгнах по дирята, оставена може би преди около час.

Скоро забелязах, че следата бе от трима ездачи с подковани коне, а по-късно достигнах до място, където те бяха спирани за кратко време. Един от тях бе слизал от коня си, вероятно за да затегне някой разхлабен ремък. По отпечатъците от краката му разбрах, че носеше ботуши. Следователно нямаше съмнение, че си имах работа с бели.

Не виждах причини заради тях да се отклонявам от моя път.

Продължих да яздя по тяхната диря. В случай че се срещнем, никой не можеше да ме задължи да оставам при тях. Те бяха яздили бавно и ето защо след два часа ги зърнах пред мен. В същото време забелязах хълмовете, между които реката лъкатушеше надолу.

Вечерта наближаваше и се бях накарал да лагерувам край реката. Навярно нямаше да има нужда да променям намерението си заради тримата непознати. Вероятно и те бяха намислили същото, но това не беше причина, да им правя компания. Достигнах ниската горичка, покрила възвишението, малко след като те изчезнаха в нея, и когато излязох на реката, тримата тъкмо се бяха заели да свалят юздите и хамутите на конете си. Както изглеждаше, животните им бяха много добри, а и въоръжението им също, обаче външният им вид не вдъхваше особено доверие.

Когато се появих пред тях изневиделица, тримата се изплашиха, но после бързо се успокоиха, отвърнаха на поздрава ми и щом спрях коня си на известно разстояние от тях, те се приближиха към мен.

— Човече, ама че ни изплашихте — обади се един от тях.

— Нима съвестта ви е тъй нечиста, че появяването ми ви накара толкова да се разтреперите? — попитах аз.

— Pshaw! Щом можем да спим спокойно, значи съвестта ни е съвсем чиста. Обаче Западът е опасна област и изскочи ли ти тъй неочаквано някой непознат, много ти се иска да се хванеш за ножа. Ще ни кажете ли откъде идвате?

— От другата страна на Бийвър Крийк.

— А накъде сте тръгнали?

— Към Рио Пекос.

— Тогава ви очаква по-дълъг път. Ние отиваме само до Мъгуърт Хилс ((англ.) — Пелиновите планини — Б. нем. изд.).

Тези думи ме накараха да наостря уши, защото, доколкото знаех, Мъгуърт Хилс бяха същата група планински възвишения, които Винету и баща му наричаха Нъгит Тсил. Каква ли работа имаха там тези трима мъже? Значи целта ни бе една и съща. Дали да се присъединя към тях, или не? За да можех да реша този въпрос, трябваше най-напред да разбера какво ги водеше натам. Ето защо попитах:

— Мъгуърт Хилс? Що за местност е това?

— Много хубава. Там расте див пелин, откъдето идва и нейното име. Но в нея може да се намери не само див пелин, ами и нещо друго, съвсем по-различно.

— Какво?

— Хмм! Само ако знаехте! Но ще внимавам да не ви го кажа! Иначе веднага ще поискате да тръгнете за Мъгуърт Хилс.

— Плямпало! — скастри го вторият. — Я не дрънкай тъй глупаво!

— Pshaw! Онова, за което мислиш с удоволствие, ти е винаги на езика. А вие кой сте всъщност, непознати човече?

Не е трудно да се разбере, че онова, което чух, ме изненада. Той действително говореше за Нъгит Тсил. Самият аз неколккратно бях виждал дивия пелин, който растеше там в големи

количества. Думите му звучаха толкова загадъчно, че реших да остана при тези хора, но без да им казвам кой съм.

— Трапер съм, ако нямате нищо против — заявих аз по тази причина.

— Хич нищо не мога да възразя. Ами името ви? Или ще го премълчите?

— Мога спокойно и открито да го кажа на всеки. Казвам се Джоунс.

— Много рядко име! — засмя се той. — Не знам дали ще успеем да го запомним. Ами къде са ви примките?

— Команчите ми ги взеха, заедно с всички кожи, събрани за два месеца.

— Неприятно!

— Да, много неприятно, но се радвам, че не ме спипаха и самия мен.

— Вярвам ви. Тези типове не щадят белите, особено в последно време. Човек трябва да е предпазлив.

— А кайовите навярно не са по-добри от тях.

— Така е.

— И въпреки всичко се осмелявате да навлезете в техните територии?

— За нас това е нещо друго, при тях сме в безопасност. Имаме добри препоръки, даже твърде добри. Мистър Сантър е приятел с техния вожд Тангуа.

Сантър! Това име просто ме наелектризира. Положих големи усилия, за да прикрия вълнението си зад маската на безразличието. Тези хора познаваха Сантър. Сега вече твърдо реших да се присъединя към тях. В случая не можеше да става дума за никакъв друг Сантър освен за убиеца на бащата и сестрата на Винету, защото нали казаха, че бил приятел на Тангуа, вожд на кайовите.

— Та няма този Сантър е толкова влиятелен човек? — осведомих се аз невинно.

— И още как! Поне сред кайовите има голямо влияние! Но я кажете, няма ли да слезете от коня? Скоро ще се свечери, а навярно ще искате да пренощувате на брега на реката, където има и вода, и храна за жребца ви.

— Хмм! Не ви познавам, а нали самият вие преди малко казахте, че човек трябвало да бъде предпазлив.

— Охо! Да не би да приличаме на негодници?

— Не. Но досега само ме разпитвахте и дори не ми казахте, що за хора сте.

— Веднага можете да го научите. Уестмани сме и се занимаваме ту с едно, ту с друго.

Човек се изхранва както може. Името ми е Пейн, тук до мен е застанал мистър Клей, а третият се казва мистър Съмър. Сега доволен ли сте?

— Йес.

— Тогава слезте най-после от коня, или пък продължавайте ездата си. Ваша воля!

— Ако ми разрешите, ще остана при вас. В тези местности винаги е по-добре да се съберат повечко хора.

— Well. При нас сте на сигурно място. Името на Сантър ни закриля всички.

— Що за човек е всъщност този Сантър? — запитах аз, като сляхох от коня и го вързах за едно от колчетата, които носех.

— Джентълмен в истинския смисъл на думата — отвърна Пейн. — Ще му бъдем много задължени, ако обещаното от него действително излезе истина.

— Отдавна ли го познавате?

— Не, наскоро го видяхме за пръв път.

— Къде?

— Във форт Лайън на реката Арканзас. Но защо ни разпитвате за него? Да не би и вие да го познавате?

— Мистър Пейн, щях ли да ви задавам подобни въпроси, ако го познавах? — измъкнах се аз.

— Хмм, вярно, така е! — кимна той.

— Казахте, че името му ви гарантирало безопасност, и понеже съм при вас, то, тъй да се каже, и аз се намирам под неговата закрила. Би трябвало все пак да се интересувам от него, нали?

— Йес. А сега седнете при нас и се разположете удобно! Имате ли нещо за ядене?

— Парче месо.

— Ние имаме повече. Ако не ви стигне, можете да получите още храна от нас.

Първоначално бях взел тримата за скитници. Но след като ги огледах внимателно, все повече и повече бях склонен да приема, че са честни хора, тоест имам предвид онова, което в Запада се разбира под «горе-долу честен». Гребнахме си вода от едно място на реката, където тя беше по-бистра, и изядохме парчетата месо. В това време тримата ме оглеждаха от глава до пети. После Пейн, който, изглежда, изобщо взимаше думата и от името на другите двама, се обади:

— Значи са ви задигнали кожата и примките. Много жалко. Ами от какво мислите да се прехранвате?

— Отначало разчитам на лова.

— Пушките ви добри ли са? Както виждам имате две.

— Бива си ги горе-долу. Тази стара гаубица стреля с куршуми, а пък малката пушка е за сачми.

Пейн поклати глава учудено.

— Ама че странна птица сте. Мъкнете две пушки, едната за куршуми, а другата за сачми.

Та човек си взима една двуцевка и в едната ѝ цев слага куршуми, а в другата сачми!

— Прав сте, но просто съм свикнал с това старо пушкало.

— А какво ще правите долу край Рио Пекос, мистър Джоунс? — продължи да разпитва Пейн.

— Нищо особено. Чух че там се ловувало по-лесно, отколкото тук.

— Ако мислите, че апачите ще ви позволят да ловувате край Рио Пекос, добре са ви осведомили, няма що! Хич не вярвайте на тези глупости. Тук сте изгубили само кожата и примките си, а там можете много лесно да се лишите и от собствения си скалп. Непременно ли трябва да отидете там?

— Не, не бих казал.

— Тогава елате с нас!

— С вас? — престорих се на учуден.

— Да.

— Към Мъгуърт Хилс?

— Разбира се.

— Какво ще правя там?

— Хмм! Не знам дали имам право да ви кажа. Какво мислите вие. Клей, Съмър?

Двамата му другари се спогледаха въпросително, а след това Клей заяви:

— Работата не е много ясна. От една страна, мистър Сантър ни забрани да говорим по този въпрос, а от друга пък ни каза, че твърде му се искало да вземе още неколцина подходящи мъже.

Постъпи както искаш!

— Well! — кимна Пейн. — Щом мистър Сантър ще набира още хора, то и ние бихме могли да му доведем един човек. Мистър Джоунс, значи в момента нямате никаква определена работа?

— Не — отвърнах аз.

— И разполагате с време?

— Колкото си искам.

— Ще участвувате ли в едно начинание, което може да ни донесе пари, много пари?

— Защо не? Всеки обича да печели пари, а не виждам защо да не участвам, щом тези пари са много или даже страшно много. Само че, първо, трябва да знам, за какво става въпрос.

— Правилно, ще научите необходимото. Всъщност това е тайна, но вие ми харесвате. Имате толкова честно и добросърдечно изражение на лицето, че сигурно не бихте ни изиграли и измамили.

— Е, не е лъжа, че съм почитена личност. Можете да ми вярвате.

— Вярвам ви. И тъй, тръгнали сме за планините Мъгуърт, за да търсим там злато.

— Злато! — възкликнах аз. — Та има ли там злато?

— Не крещете така! — предупреди ме Пейн и с израз на превъзходство продължи: — Секна ви дъхът, нали? Да, там има злато.

— Откъде знаете?

— Ами именно от мистър Сантър.

— Виждал ли го е?

— Не, защото в такъв случай никога нямаше да ни вземе и нас, а щеше да запази находището само за себе си.

— Значи не го е виждал? Само предполага, че съществува? Хмм...!

— Не предполага, ами е сигурен. Даже знае приблизително и мястото, където трябва да се намира златото, само че не съвсем точно.

— Струва ми се странно.

— Да, странно е, но въпреки това е истина. Ще ви го обясня точно така, както и той ни го разказа. Чували ли сте за някой си Винету?

— За вожд на апачите ли? Да.

— А известен ли ви е някой си Олд Шетърхенд?

— И за него са ми разказвали.

— Двамата са много близки приятели и преди години били веднъж заедно на Мъгуърт Хилс. И бащата на Винету бил с тях, а също и други червенокожи и бели. Мистър Сантър ги подслушал и научил, че Винету се канел заедно с баща си да се изкачи в планините, за да вземе злато. Щом оттам може да се взима злато ей тъй на, когато само някой си поиска, тогава то сигурно се намира в големи количества. Ще признаете ли, че е така?

— Естествено.

— Слушайте по-нататък! Мистър Сантър се скрил и започнал да дебне двамата апачи, за да ги проследи и така да открие находището. Както разбирате, човек не може да го упрекне, понеже за какво им е на червенокожите негодници златото, като изобщо не могат да го използват? Не знаят какво да правят с него.

— Успял ли е?

— За съжаление не съвсем. Тръгнал подир тях. А те били заедно със сестрата на Винету. Сантър бил принуден да се ориентира по следите им, при което винаги се губи време. Когато наближил златното находище, те вече си били свършили работата и се връщали. Идиотска история!

— Съвсем не е идиотска.

— Не е ли? Защо?

— Сантър е трябвало спокойно да остави червенокожите да отминат и после да продължи по следите им. Те са щели да го отведат до златото.

— Дявол да го вземе! Вярно! — удиви се Пейн. — Както чувам, главата ви не е празна и навярно бихте могли да ни бъдете от полза. За съжаление тогава нещата се развили другояче. Сантър помислил, че те са взели злато със себе си, и стрелял по тях за да го присвои.

— Улучил ли е добре? Убил ли ги е?

— Стария и момичето — да. Гробовете им са горе в планините. Сантър е щял да застреля и Винету, но се видял принуден да бяга, защото неочаквано се появил Поразяващата ръка. Придружаван от неколцина бели и червенокожи, този ловец започнал да преследва Сантър, гонейки го чак до кайовите, с чийто вожд Сантър в крайна сметка станал добър приятел. По-късно Сантър няколко пъти, не, много пъти се връщал на Мъгуърт Хилс и направо си изгледал очите, ама нищо не открил. Сега най-сетне му дошла добрата мисъл да наеме хора, които да му помогнат в търсенето. Няколко чифта очи виждат по-добре, отколкото един. Та тези хора сме ние тримата, а ако желаете, и вие можете да дойдете с нас.

— А надявате ли се на успех?

— Очакваме даже голям успех. Червенокожите са се върнали тъй бързо от находището, че е невъзможно то да се намира далеч от мястото, където мистър Сантър се е срещнал с тях. Следователно трябва да се претърси едно неголямо разстояние и само дяволът може да ни попречи да открием златото. Разполагаме с достатъчно време за нашата цел. Можем да търсим и седмици, и месеци, понеже никой няма да ни прогони оттам. Какво ще кажете за цялата работа?

— Хмм! Всъщност не ми харесва.

— Защо?

— Изцапана е с кръв.

— Не бъдете толкова глупав! — разгорещи се Пейн. — Да не би да сме я пролели ние или пък вие? Виновни ли сме? Ни най-малко! Какво пък толкоз, че били застреляни двама червенокожи? Та нали всички те ще бъдат изстребени! Случилото се не ни засяга. Ще

потърсим златото, ще го намерим, ще го поделим и ще заживеем като Астор (Йохан Якоб Астор (1763–1848), преселил се в Северна Америка през 1783 и натрупал огромно състояние от търговия с кожи и спекулации със земи — Б. пр.) и другите милионери. Ето че твърде скоро разбрах с какви хора си имах работа. Вярно, че не спадаха към онази измет, с която се бях срещал толкова често, но за тях животът на индианеца няма по-голяма стойност от живота на дивеча, който всеки може да застреля, когато си поиска. Те все още бяха млади хора и не постъпваха като опитни, предпазливи мъже, защото в противен случай само заради честното ми лице никога не биха ме посветили тъй бързо в тайната си, мен, съвсем чуждия за тях човек, а да не говорим за предложението им да се присъединя към тях.

Навярно не е необходимо да споменавам колко бях изненадан от тази среща и колко добре дошла бе тя за мен. Сантър отново излизаше на сцената! Този път сигурно нямаше да ми се изплъзне. Но, разбира се, с нищо не се издадох, само поклатих глава нерешително и после рекох:

— Много ми се иска да имам злато, но ми се струва, че няма да получим от него нищо, дори и ако го намерим.

— Що за мисъл! — възкликна Пейн. — Нали, като го намерим, ще стане наша собственост!

— Само се пита докога? Предполагам, че ще ни бъде отнето.

— От кого?

— От Сантър.

— От Сантър ли? Да не би нещо да сте мръднал?

— Познавате ли го? — отвърнах му с въпрос.

— В това отношение — да.

— А сте се запознали с него съвсем наскоро!

— Сантър е почтена личност. Който го погледне веднъж, не е възможно да се усъмни в неговата честност. А освен това се осведомихме за него във форта и от всички страни чухме само хвалебствия.

— Къде е сега?

— Вчера се разделихме с него. Ние тръгнахме право към Мъгуърт Хилс, докато той се отправи към Солт Форк, притока на Ред Ривър, където е разположено селото на вожда на кайовите Тангуа.

— Какво ще прави там?

— Искане да съобщи на Тангуа много важна новина, а именно, че Винету е мъртъв.

— Какво? Винету е мъртъв?

— Да. Застрелян е от сиусите. Той бе смъртен враг на Тангуа, следователно кайовът ще бъде извън себе си от радост. Ето защо мистър Сантър се отклони от нашия път, за да занесе важната вест на Тангуа. Със Сантър ще се срещнем пак при Мъгуърт Хилс. Той е почтен джентълмен, който иска да ни направи богати. Сигурно и на вас веднага ще ви хареса.

— Да се надяваме, но искам да бъда и предпазлив.

— Прямо него?

— Да.

— Казвам ви, че не съществува и най-малката причина да му нямаме доверие.

— А аз ви казвам, че все пак реших да се присъединя към вас, но ще си държа очите отворени. Човек, който заради няколко златни зърна застрелва двама души, без да са му сторили никакво зло, вероятно след като намерим златото ще убие и нас, за да заграби всичко.

— Мистър Джоунс, как... какво... си мислите!... Пейн не довърши изречението и втренчи изплашения си поглед в мен. Физиономията на Клей и Съмър изразяваха смайване.

— Да — продължих аз, — не само че е възможно, ами е и твърде вероятно да ви е взел с твърдото намерение първо да ви накара заедно да търсите, а после, когато откриете съкровището, да ви очисти!

— Изглежда, блънувате!

— Ни най-малко. Ако обмислите нещата разумно и без предубеденост в полза на Сантър, непременно ще споделите предположенията ми. Преди всичко не забравяйте, че Сантър е

приятел на Тангуа, известен като най-големия и непримирим враг на всички бледалики! Как ли белият е спечелил приятелството на червенокожия?

— Не знам. Мистър Джоунс, кажете направо какво мислите по въпроса!

— Приятелят на врага на всички бели трябва да е доказал, че пет пари не дава за живота на някой бял, и следователно имаме всички основания да бъдем изключително предпазливи спрямо него. Прав ли съм, или не?

— Поне звучи логично. Имате ли и други причини да мислите така?

— Вече ги споменах.

— Че Сантър бил застрелял двама червенокожи? За мен това не е никаква причина да не му се доверяваме и да го считаме за негодник.

— А аз твърдя обратното и още веднъж ви предупреждавам. Именно защото само от жажда за злато и без никакво колебание Сантър е пожертвувал два човешки живота, бих се заклеял, че от онзи миг, когато намерим златото, животът ни нито за секунда няма да е в безопасност.

— Да изчакаме, мистър Джоунс — отвърна Пейн.

— Аз, разбира се, ще изчакам.

— Има голяма разлика дали стреляш по индианци, или по бели! — продължи Пейн с израз на превъзходство.

— Дори и да е така, това не важи за човек, обхванат от златна треска. Повярвайте ми! — не отстъпих аз.

— Хмм! Даже и, общо взето, да сте прав, то в този случай не сте! — опъна се Пейн не по-малко упорито. — Мистър Сантър е джентълмен в истинския смисъл на думата, както вече два пъти ви казах.

— Ще се радвам, ако не се лъжете.

— Мистър Джоунс, хващам се с вас на всякакъв бас. Първо се срещнете с мистър Сантър и тогава сам веднага ще разберете, че той заслужава пълно доверие!

— Well! С голямо нетърпение ще очаквам мига, когато ще го видя.

Ето че Пейн се ядоса.

— Вие целият сте изпълнен със съмнения и подозрения, тъй както блатата са пълни с жаби и попови лъжички. Ако наистина мислите, че ви заплашва някаква опасност, то можете много лесно да я избегнете.

— Като не дойда с вас до Мъгуърт Хилс, нали?

— Да. Имате пълната свобода да се изключите от групата ни. А и изобщо все още не знам дали ще бъде приятно на мистър Сантър, ако ви вземем с нас. Мислех, че ви правя услуга. Пейн изрече тези думи с почти недружелюбен тон. Той сериозно ми се сърдеше, че проявявах недоверие към онова, което казваше относно личността на Сантър. Ето защо започнах да отстъпвам.

— Наистина ми правите услуга, за която съм ви сърдечно благодарен.

— Тогава проявете благодарността си по друг начин, а не като очерняте един джентълмен, когото още не сте видели! Впрочем нека прекратим спора и да не говорим засега повече по този въпрос!

След тези думи темата «Сантър» бе изоставена и поведохме разговор за други неща, при което ми се удаде да залича лошото впечатление, предизвикано от мен с моите подозрения. Сигурно щяха да ми дадат право, ако ми беше възможно да разговарям с тях открито. Но не биваше да рискувам. Те бяха неопитни, доверчиви хора, които при определени обстоятелства можеха повече да ми навредят, отколкото да ми бъдат с нещо полезни. По-късно легнахме да спим. Считах избраното от нас място за безопасно, но въпреки това първо внимателно претърсих околността и тъй като не открих нищо подозрително, не им предложих да стоим на смени на пост. А те пък бяха толкова наивни, че през главите им изобщо не мина подобна мисъл.

На сутринта потеглихме заедно към Мъгуърт Хилс, без те да подозират, че още поначало онези планини бяха моя цел.

За мен денят премина в непрекъснато безпокойство и тревога. Моите спътници се чувстваха в безопасност. Вярвах, че при среща с кайовите ще е необходимо само да споменат името на Сантър, за да се отнесат индианците с тях приятелски. Но аз бях убеден, че въпреки странните ми дрехи индианците веднага щяха да познаят в мен смъртния си

враг. Тримата считаха всяка предпазливост за излишна и аз не биваше да им противореча, ако не желях да събудя подозренията им или поне да си навлека техния гняв. За щастие през целия ден не ни се мярна никакъв човек.

Вечерта спряхме да лагеруваме в откритата прерия. Тримата много искаха да запалят огън, обаче не се виждаше никакъв горивен материал, на което тайно се зарадвах. Изобщо нямаше причина да палим огън, понеже нито беше студено, нито пък имахме нещо за печене. На следващото утро, преди да продължим ездата, изядохме последните парчета сушено месо и отсега нататък можехме да разчитаме само на лова. По този повод Пейн направи забележка, която тайно ме развесели:

— Мистър Джоунс, вие сте трапер, но не и ловец. Казахте, че умеете да стреляте, ама толкова ще ви е и стрелбата. Можете ли да улучите прериен заек, който прибягва на стотина крачки от вас?

— Стотина крачки ли? — престорих се на замислен. — Хмм, май че е далечко. Нали?

— Тъй си и мислех! Няма да го улучите. Изобщо съвсем напразно мъкнете тази стара тежка гаубица. С подобно нещо навярно може да се сринe някоя черковна камбанария, но не и да се убие дребен дивеч. Но няма защо да се безпокоите, ние ще се погрижим за вас.

— Изглежда, стреляте по-добре от мен, тъй ли?

— Не е трудно да се сетите! Та ние сме прерийни ловци, истински уестмани, ясно ли е?

— Обаче само това не е достатъчно, не стига.

— Тъй ли? Ами какво липсва?

— Дивечът. Можете да сте сръчни в стрелбата колкото си искате, но ако няма дивеч, ще трябва да гладуваме.

— Не се тревожете! Ще намерим дивеч.

— Тук в саваната? Та тук има само антилопи, които няма да ни допуснат толкова близо до себе си, че да можем да стреляме.

— Колко мъдро говорите! Все пак горе-долу улучихте истината. Но Мъгуърт Хилс са покрити с гори, значи ще има и дивеч.

Мистър Сантър ни каза.

— Тъй, тъй. А кога ще бъдем там?

— Може би към обед, стига, надявам се, да не сме объркали посоката.

Никой друг не знаеше по-добре от мен, че не бяхме объркали посоката и че сигурно още преди обед щяхме да достигнем Нъгит Тсил. Всъщност аз бях водачът на групата, без останалите да го забелязваха. Те яздеха с мен, а не аз с тях.

Слънцето още не беше достигнало зенита си, когато в южната част на равнината видяхме да изплуват гористите възвишения на Нъгит Тсил.

— Дали това са Мъгуърт Хилс? — попита Клей.

— Те са — обади се Пейн. — Нали Сантър ни описа съвсем точно как изглеждат, когато човек се приближава от север. А това, което виждаме пред нас, отговаря на описанието.

След половин час ще достигнем нашата цел.

— Няма да я достигнем — възрази Съмър.

— Защо?

— Забравяш, че откъм северната си страна Мъгуърт Хилс са недостъпни за ездаци. Оттам човек не може да ги изкачи.

— Добре го знам. Искам само да кажа, че след половин час сме там. После ще ги заобиколим и като стигнем до южните им склонове ще се натъкнем на клисурата, връзваща се между възвишенията.

Както чух, Сантър действително им беше описал терена много добре. За да разбере, доколко бяха запознати с подробностите, попитах:

— Мистър Пейн, навярно в тази клисура ще се срещнете със Сантър, така ли?

— Не в клисурата, а високо горе.

— С конете ли ще трябва да се изкачим?

— Да.

— Та има ли там някакъв път?

— Всъщност не е път, а корито на поток. Вярно, че не е възможно да се язди, а ще трябва да слезем от конете и да ги водим за юздите.

— Защо? Нима е необходимо да се катерим по височините? Не можем ли да останем долу?

— Не, мястото, където трябва да търсим, се намира горе.

— Но тогава би могло поне конете да оставим долу. Във всеки случай би било по-добре.

— Глупости! Вижда се, че само залагате капани и не сте никакъв уестман. Може би ще изминат седмици, докато намерим златото. Нима можем толкова дълго да оставим конете долу в клисурата? Би трябвало непрекъснато някой да стои при тях, за да ги пази.

А отведем ли ги горе, те ще бъдат близо до нас и няма да е необходимо да поставяме пазач специално за тях. Нима не го проумявате?

— Сега ми е ясно. Но мисля, че подобен въпрос може да си позволи човек, който не е запознат с местността.

— Впрочем горе хич няма да ни е скучно — продължи Пейн. — Както ви казах вече, там се намират гробовете на вожд на апачите и на неговата дъщеря.

— При гробовете ли ще лагеруваме?

— Да.

— И през нощта ли?

Имах много основателна причина за този въпрос, понеже трябваше да копая непосредствено до гроба на Инчу чуна, за да се добера до завещанието на Винету. Нямах нужда от свидетели. А ето сега научавах, че щяхме да лагеруваме там. Беше ми страшно неприятно. Може би естествената боязнь, която изпитват много хора от гробовете и гробищата щеше да накара тримата ми спътници поне през нощта да избягват близостта на двете гробници. Но даже и това не ме задоволяваше. Ако копаех през нощта, нямаше да виждам добре и много лесно можех да повредя нещо. На всичко отгоре в тъмнината щеше да ми бъде невъзможно да засипя дупката така, че след развиделяване да не се забележат никакви следи.

— И през нощта ли? — повтори Пейн въпроса ми. — Защо ви интересува?

— Хмм! Не всекиму е приятно да спи през нощта край гробове.

— А-а, страхувате ли се?

— Съвсем не!

— О, да! Чувате ли, Клей и Съмър? Мистър Джоунс се страхува от мъртвците! Трепери от двамата червенокожи! Мисли си, че ще му скочат на врата. Ха-ха-ха-ха!

Пейн гръмко се разсмя, а другите двама започнаха да му пригласят. Замълчах си, защото трябваше да останат с убеждението, че съм страхлив. В противен случай може би щяха да се досетят, че задавах въпросите си от съвсем други съображения, а това не биваше да става.

Докато траеше разговорът ни, стигнахме до самите възвишения и трябваше да завием на запад, за да ги заобиколим.

Щом се озовахме откъм южната им страна, отново свихме наляво и се добрахме до клисурата, водеща навътре в планините. Тръгнахме по нея. По-нагоре пред нас се откри многократно споменаваната по-рано странична клисура. Продължихме да яздим нагоре през нея, докато и тя се разклони. Тогава слязохме от конете и водейки ги за юздите, започнахме да се катерим по каменистия улей чак до остроръбестия хребет, през който трябваше да се прехвърлим.

Нарочно вървах последен. Пейн се изкачваше пръв. На няколко пъти той се спира, за да си припомни описанието на местността, дадено му от Сантър, и винаги избираше вярната посока. Имаше добра памет. Отвъд хребета той започна да се спуска надолу, навлезе в гората и продължи, докато дърветата ѝ се разрешиха. В края на гората Пейн отново се спря.

— Правилно съм се ориентирал, съвсем правилно! Ей там са двата гроба. Виждате ли ги?

Пристигнахме на уговореното място. Сега остава само да дойде и мистър Сантър.

Да, бяхме на мястото! Пред нас се издигаше гробницата на Инчу чуна, някогашния вожд на апачите. Могилата от пръст бе покрита с няколко пласта камъни, а вътре в нея вождът спеше последния си сън — яхнал своя кон с амулета и всичките си оръжия с изключение на Сребърната карабина. А до неговата гробница се издигаше каменната пирамида, от чийто връх стърчеше дървото, на което бе облежната Ншо-чи във вечния си покой. По време на нашите скитания с Винету бяхме идвали тук няколко пъти, за да почетем паметта на двамата ни свидни мъртвци, а ето че сега бях дошъл без него, защото и той си беше отишъл. Винету бе посещавал това скъпо за нас място и без мен, когато пътешествувах из други страни. Какви ли мисли са се пораждали в главата му, какви ли чувства са вълнували

сърцето му! Навярно преди всичко две: Сантър и отмъщение! Името на този човек и жаждата за разплата изпълваха някога цялото същество на Винету. Да, някога със сигурност, но дали и по-късно?

Винету не беше успял да залови престъпника и да го накаже. Ето че сега аз стоях край гробовете и очаквах убиеца. Нима не бях пълноправният наследник на моя приятел, наследник и на неговото отмъщение? Нима не бях носил и аз в сърцето си горещото желание за разплата? Нямаше ли да бъде прегрешение спрямо Винету и двамата мъртъвци, ако Сантър ми паднеше в ръцете и го пощадах? Но ето че в ушите ми сякаш отново прозвучаха последните думи на моя приятел: «Шарли, вярвам в Спасителя. Винету е християнин. Прощавай!»

За съжаление слухът ми долови и един друг глас, гласа на Пейн, който ми подвигна:

— Какво сте се изправили там и сте зяпнали, тъй двете гробници! Да не би вече да ви се привиждат духовете, от които изпитвате такъв страх? Ако е тъй още посред бял ден, какво ли ще бъде вечерта, а да не говорим за през нощта!

Не му отговорих, изведох коня си на поляната, свалих му седлото и оглавника, оставих го свободно да пасе и по стар навик започнах да претърсвам околността. Когато се върнах, моите трима спътници се бяха разположили вече на лагер. Бяха насядали до гробницата на вожда, тъймо на онова място, където трябваше да копая.

— Къде обикаляхте? — попита Пейн. — Навярно търсихте вече златото, а? Я оставете тези работи! Ще търсим винаги заедно, за да няма никой възможността сам да намери мястото и да го запази в тайна от другите.

Тонът му не ми хареса. Вярно, че не знаеха кой съм, обаче не биваше да позволявам да разговарят с мен по подобен начин. Ето защо отговорих макар и не с обиждащ тон, но все пак остро:

— Сър, само от любопитство ли питате или защото си въобразявате, че имате право да се държите с мен като господар? И в двата случая ви обръщам внимание на факта, че отдавна съм излязъл от възрастта, когато човек позволява да го наставляват по даскалски! Мисля, че мога да отида, където си поискам. Отдалечих се само за да проверя дали тук сме в безопасност. Щом наистина сте толкова добри уестмани, както твърдите, трябва да знаете, че човек никога не остава да лагерува в гора, без преди това да се е убедил дали е сам в околността. И понеже пропуснахте да го сторите, то аз реших да го направя и заслужавам всъщност признание, а не тона, който си позволявате да ми държите, мистър Пейн.

— А-а, така ли? — омекна той. — Значи сте търсили следи? А умееете ли да ги откривате?

— Вероятно.

— Аз пък си помислих, че вече търсите златото!

— Не съм толкова глупав.

— Защо ще е глупаво?

— Защото не знам къде би трябвало да търся. Знае го само Сантър, и то при условие, че тук наистина има злато, в което силно се съмнявам. Действително съм озадачен как вие, опитните уестмани, все още не сте се сетили за това.

— Как така? Не приказвайте с недомлъвки! По-добре говорете открито! Тук е имало злато!

— Съгласен съм.

— Ами кой ще го е отнесъл?

— Винету.

— Ах! Откъде пък ви хрумна!

— По-скоро нека аз попитам как е възможно досега тази мисъл да не ви е минала през главата? Според всичко онова, което съм чувал за Винету, той е не само най-храбрият, но и най-умният, най-хитрият индианец, какъвто е имало някога из саваните.

— Това е известно не само на вас, ами на всеки.

— Тогава имайте добрината да поразмислите! Винету е дошъл тук с баща си и сестра си, за да вземе злато. Били са нападнати и като умен човек той веднага е разбрал, че някой е надушил тайната им. Сигурно си е помислил, че Сантър, който му се е изплъзнал, по-късно ще се върне, за да продължи търсенето на скритите съкровища. Мистър Пейн, как бихте постъпили вие на негово място? Бихте ли оставили златото тук?

— Hang it all! — процеди Пейн.

— Е, отговорете де!

— Тази мисъл наистина си я бива, но е съвсем гадна и отвратителна мисъл!

— Ако считате Винету за глупак, то тогава търсете тук злато — продължих аз, — но само не ме упреквайте, че съм тръгнал да го диря зад гърба ви! Не позволявам да ми се приписва подобна глупост.

— Значи мислите, че тук нищо не може да се намери?

— Убеден съм.

— А защо дойдохте тогава с нас дотук?

Понеже не исках да му кажа истината, аз се измъкнах по следния начин:

— Защото мисълта, която споделих с вас, ми хрумна едва току-що.

— Значи досега и вие сте били не по-малко глупав от нас! Признавам, че казаното от вас звучи доста правдоподобно, но могат да се направят и най-различни възражения.

— Какви?

— Ще спомена само едно: да речем скривалището е било толкова сигурно, че Винету не се е опасявал от откриването му. Нима това е невъзможно?

— Възможно е!

— Хубаво! Бих могъл да приведа и други аргументи срещу твърдението ви, но се отказвам. Да изчакаме, докато дойде мистър Сантър, и да чуем какво ще ни каже по въпроса!

— А според вашата преценка, кога може да пристигне?

— Днес не, но утре е тук.

— Утре? Невъзможно. Знам къде се намира Солт Форк на Ред Ривър, накъдето според вашите думи се бил отправил Сантър. Ако никак не се бави, може да пристигне тук най-рано вдругиден вечерта. А как ще прекараме времето си дотогава?

— Ще отидем на лов. Трябва ни месо.

— Хмм! Мислите ли, че и аз трябва да участвам?

Имах определено основание за този въпрос. Искаше ми се те да отидат на лов и да ме оставят сам. За съжаление желанието ми не се сбъдна, защото той заяви:

— Вероятно ще ни провалите целия лов. Нямаме нужда от вас. Ще тръгна с Клей и мисля, че все ще ударим нещо. Вие можете да останете тук със Съмър.

Клей и Пейн взеха пушките си и се отдалечиха. Дали Пейн нямаше тайното намерение да не ме оставя без наблюдение? Възможно, само че в такъв случай би трябвало да ме счита за малко по-хитър. А, изглежда, мнението му бе съвсем друго, защото например винаги изговаряше думата «трапер» с доста голямо презрение в гласа, следователно бе достатъчно неопитен изобщо да не помисли, че тъкмо траперът доникъде не би я докарал, ако същевременно не е и добър стрелец, и изобщо истински уестман.

Пейн и Клей цял следобед обикаляха из гората, в резултат на което се завърнаха привечер с едно нещастно зайче, предназначено да насити глада на четирима души. На следващото утро той отиде на лов със Съмър. Цялата им «плячка» бяха няколко диви гълъба, и то толкова стари, че едва ли ставаха за ядене.

— Нямахме късмет, ама никакъв късмет — извини се той. — Не ни се мярна никакъв дивеч!

— Де да можехме да опечем и изядем липсата ви на късмет! — поднесох го аз. — А тези гълъби сигурно са живели още по времето на Метусалем (библейски праотец, живял според преданието 969 години. Б. пр.). Колко жалко, че е трябвало да умрат тъй млади!

— Присмивате ли ми се, сър? — изръмжа той.

— Не, понеже е лесно да се досетите, че на стомахта ми хич не му е до смях.

— Щом можете, справете се по-добре от мен!

— Добре, ще донеса нещо за печене.

— Любопитен съм да видя какво ли ще е то.

— Не е проблем да намеря заек или някой допотопен гълъб!

Взех и двете си пушки и потеглих. Докато бавно се отдалечавах, чух го да вика подир мен през смях:

— Гледайте, понесе се със своето оръдие. Сигурно ще повали няколко стари дървета, но иначе няма да удари и мишка!

Повече не чух. Да бях се спрял да ги послушам какво си говорят! Щях да чуя още много неща, а измежду тях и едно тяхно решение от голяма важност за мен. Както научих по-късно, те наистина били убедени, че няма да убия никакъв дивеч, и намислили да ме

засрамят и още веднъж да опитат щастието си, та когато се върна с празни ръце, да ми покажат богатата си плячка и да ми се надсмеят. Ето защо след мен и тримата тръгнаха на лов. Мястото опустяло и в този момент съм могъл спокойно да копая. Щях да намеря завещанието на Винету, да го прочета, да го сложа в джоба си, а после несъмнено пак щях да имам време да застрелям някакъв дивеч. В такъв случай всичко щеше да се развие по съвсем друг начин! Ама иначе било писано. И вчера, и днес, тръгвайки на лов, те поемаха надолу по пътя, по който бяхме дошли. Следователно в тази посока, на юг, сигурно бяха прогонили всякакъв дивеч., Ето защо се отправих на север. Спуснах се в разположената в тази посока низина и минах през поляните, откъдето бяха минали навремето си и кайовите, подмамани от нас към зейналата насреща тясна клисура, в която им бяхме поставили клопка. Навярно от години тук не бе стъпвал човешки крак и се надявах да застрелям хубав дивеч. Но беше по обед, време не съвсем благоприятно за лов, тъй че след изтичането на един час трябваше да се задоволя с убитите от мен две тлъсти диви пуйки. Върнах се в лагера ни с двете птици.

Втора глава Завещанието на Винету

Когато стигнах в лагера, не заварих жив човек. Къде ли се бяха дянали тримата? Дали се бяха изпокрили в гъсталака, за да видят тайно какво ще донесе? Или отново бяха отишли заедно на лов? Извиках ги, но не получих никакъв отговор. Ех, ако наистина ги нямаше! Но трябваше да бъда предпазлив и с трескава бързина претърсих близката околност на лагера ни. Уверих се, че те действително бяха отишли някъде. А сега бързо на работа! Извадих ножа си и точно да самата западна страна на гробницата на вожда изрязах и извадих голям чим, за да мога после отново да го поставя на старото му място тъй, че от копането нищо да не личи. Наоколо не биваше да остава никаква пръст, ето защо постлах одеялото си до мен и започнах грижливо да събирам в него изкопаната пръст, та да засипя после с нея дупката. Работех с трескава бързина, защото всеки миг тримата можеха да се завърнат. Същевременно от време на време се заслушах, за да разбера дали отнежде не се дочуваха стъпки или гласове. Но, разбира се, при обзелото ме възмущение, което не успях да потисна съвсем, бе твърде възможно слухът ми да беше изгубил от обичайната си острота. Дупката бързо растеше, стана вече почти метър дълбока. Ето че ножът ми се натъкна на камък. Извадих го, а после измъкнах и още един камък, който намерих под първия, и видях че пред очите ми се откри малко четириъгълно скривалище, все още свършено сухо. Стените му бяха покрити с плоски гладки камъни. На дъното му имаше дебела сгъната шавена кожа — завещанието на моя приятел и брат Винету. В следващия миг то бе вече в джоба ми, а после побързах да зарина дупката. Тази работа пък вървеше съвсем бързо. Лека-полека насипвах пръстта от одеялото в ямата, набивах я с юмрук и най-сетне отгоре поставих извадения чим. Така никой няма да забележи, че на това място земята е била разкопавана. Слава богу! Успешно се справих — поне така си мислех. Внимателно се заслушах. Не долових абсолютно никакъв шум и сметнах, че имам време да разгърна кожата. Тя беше сгъната също като плик за писмо — с върховете един към друг. Вътре намерих втора кожа, чиито подгънати ъгли Винету бе съшил с еленово сухожилие. Разрязах шевовете и се добрах до завещанието, което се състоеше от няколко листа хартия, нагъсто изписани с мастило. Дали трябваше да ги скрия, или можех да ги прочета на място? Ето какъв въпрос ме възмущаваше. Но защо да ги крия? Просто нямаше причина. Ако тримата ми спътници се върнеха и ме завареха да чета, какво можеха да имат против? Щяха ли да знаят какво чета? Писмо или нещо друго, което от дълго време носех у себе си. Даже нямаха право да ме питат що за листове са. А и да ме попитаха, можех да отговоря каквото ми хрумнеше. При това чувствах направо неудържимо желание да прочета какво бе писал Винету. Клеки-

петра, неговият учител в много Други неща, му беше предал и това умение. Само че навярно апачът не бе намирал много време да се упражнява в писане.

Понявга той беше вписвал по някоя и друга дума в моя бележник. Познавах почерка му. Не беше красив, нито усъвършенстван, обаче бе ясно четлив. Приличаше на почерка на десетгодишен ученик, положил усилия да пише красиво.

Не можах да устоя, седнах на земята и разгърнах листовете. Да, беше почеркът на Винету, еднаквата големина и наклон на всички букви бяха спазени съвършено точно, те не бяха просто писани, а всяка една от тях бе изрисувана и оформена с всеотдайност! Къде ли беше съчинил този значителен по обема си текст и колко ли време бе прекарал над него? Очите ми се изпълниха със сълзи. Изтрих ги набързо и зачетох:

«Скъпи мой братко!

Ти си жив, а Винету, който те обича, е мъртъв; Но душата му е при теб. Държиш я в ръцете си, защото тя ти говори от тези листове. Отвори сърцето си за нея!

Ще научиш последното желание на твоя червенокож брат и ще прочетеш много негови думи, които никога няма да забравиш. Но най-напред ще ти кажа най-необходимото. Ти ще видиш много, много злато и ще постъпиш с него така, както ти определи сега моят дух. То беше скрито на Нъгит Тсил, обаче убиецът Сантър се домогваше до него. Ето защо Винету го пренесе при Деклил-то (Тъмната вода — Б. а.), където веднъж бяхме заедно с тебе. Чуй как да намериш скривалището на златото! Ще яздиш нагоре през Инделче-чил (Борова гора — Б. а.), докато стигнеш до Тсе-шош (Мечата скала — Б. а.) край падащата вода. Там ще слезеш от коня си и ще се изкачиш...»

Само толкова бях успял да прочета, когато зад гърба ми се разнесе глас:

— Good day, мистър Шетърхенд! Навярно се учиш да сричаш, а?

Обърнах се и видях, че преди малко бях извършил най-голямата глупост или нехайство в живота си. На десетина крачки зад мен бях оставил на земята пуйките и пушките си. Седях до гробницата, облегнал дясното си рамо на нея, а следователно бях с гръб към пътя, който водеше от клисурата нагоре. Нетърпението ми да науча последната воля на Винету бе виновенно за това непростимо невнимание. Ето защо не бях успял да забележа как се е промъкнал до пушките ми човекът, който ме бе заговорил. Той бе застанал до тях и тъй като със собствената си пушка ме бе взел на прицел, те оставаха недостижими за мен.

Мигновено скочих на крака, защото този човек не бе никой друг а... Сантър!

В следващата секунда и двете ми ръце посегнаха към пояса. За да измъкна револверите си ли? Е, да, обаче... когато преди малко коленичих на земята, за да копая дупката, коланът ми с всички предмети по него ме убиваше и ми пречеше и затова, приспан от чувството за мнима безопасност, бях толкова непредпазлив да го разкопчея и сваля. Сега той лежеше на земята на няколко метра от мен, а при него беше и ножът ми. Тъй че в момента бях без каквото и да било оръжие. Сантър забеляза безполезното движение на ръцете ми, изсмя се ехидно и заплаши:

— Не мърдай нито крачка от мястото си и не се опитвай да посягаш към оръжията, иначе веднага стрелям! Говоря съвсем сериозно.

Очите на Сантър се бяха впили в мен с особен блясък, който ми подсказваше, че наистина можех да очаквам куршум от насоченото към мен дуло. Внезапното му появяване ме беше изненадало напълно, но вече отново си бях възвърнал самообладанието. Стоях неподвижно и хладнокръвно го гледах в очите.

— Най-сетне си ми в ръцете! — продължи той. — Виждаш ли пръста ми, поставен на спусъка? Само едно леко натисване и ще ти изпратя куршум в мозъка, можеш да ми вярваш! И тъй — не мърдай, иначе отиваш право в пъкъл! С тебе човек трябва да внимава. Май не ме очакваше, а?

— Още не — отвърнах му спокойно.

— Да, пресметнал си, че мога да дойда едва утре привечер. Но тази сметка се оказа грешна. Щом знаеше това, значи подлецът бе говорил вече с моите спътници. Къде ли бяха те?

Тяхното присъствие щеше да ме направи още по-спокоен, макар че и така се бях успокоил.

Те можеха да са какви ли не, но в никакъв случай не бяха убийци и поради това, ако сега не раздразнях Сантър, нямаше защо да се страхувам, че щеше да ме убие в тяхно присъствие.

И тъй, продължих да стоя съвсем неподвижно, докато с израз на несприимост омраза

Сантър продължи да говори:

— Канех се да отида до Солт Форк, притока на Ред Ривър, за да съобща на Тангуа, че онзи пес, апачът, най-сетне хвърли петалата, но случайно се натъкнах на отряд кайови и затова пристигам по-рано. Долу срещнах Пейн и от него научих, че довел някой си мистър Джоунс. Разбрах, че този Джоунс имал две пушки, една голяма и една малка, а това събуди в мен подозрение. Накарах го точно да ми опише непознатия и скоро не се съмнявах повече за кого става въпрос. Макар че Джоунс се държал глуповато и носел обикновени сини ленени дрехи, той не можеше да бъде никой друг освен Поразяващата ръка. Изкачих се горе, за да се скрия и да го заловя при завръщането му от лов, обаче той беше вече тук. Ти копаеше дупката, а ние те наблюдавахме. Казвай, какви са тези хартии в ръката ти!

— Квитанция от един шивач.

— Слушай, не мисли, че можеш да се будалкаш с мен! Какво е това?

— Шивашка квитанция, ела да видиш!

— Нямам такова намерение. Първо трябва по-сигурно да те видя в ръцете си. Какво правиш изобщо на Мъгуърт Хилс, които апачът наричаше Нъгит Тсил?

— Занимавам се с иманярство.

— Аха, тъй си и мислех!

— Но намирам само шивашки сметки.

— Ще ги разгледам по-подробно. Ти никнеш винаги там, където никой не те сее. Но този път най-сетне дяволът показа, че си разбира от работата. Свършено е с теб!

— Или с теб, понеже само един от двамата ни може да греши в това. Бъди сигурен.

— Нахално псе! — изсъска той. — Ама наистина, това куче ръмжи даже и като умира! Но безсилното зъбене няма да те спаси. Повтарям, с теб е свършено! А златните кокали, които искаше да изкопаеш тук, ще вземем ние!

— Нищо, вземи ги и се задави с тях!

— Присмивай се, присмивай се! Вярно, казал си, че от голямото количество злато тук нищо не е останало, но хартията в ръката ти сигурно ще ни каже къде е отишло.

— Ами тогава ела я вземи!

— Да, ще я взема и веднага ще ти покажа как. Само запомни какво ти казвам! При най-малкото непозволено движение и при най-незначителния отказ да ми се подчиниш, натискам спусъка! Ако ставаше въпрос за някой друг, може би тези думи щяха да бъдат само заплаха, но ти си толкова опасен негодник, че на всяка цена ще си изпълня заканата.

— Знам и без да ми го казваш.

— Хубаво, че го признаваш. Елате и го вържете!

Последните думи бяха изговорени настрани. Пейн, Клей и Съмър се бяха крили досега зад дърветата. Те се показаха и бавно се отправиха към мен. Докато измъкваше един ремък от джоба си, Пейн се опита да се извини.

— Сър, за наше учудване научихме, че сте Поразяващата ръка. Защо ни измамихте?

Искахте да ни излъжете и ето че сега трябва да ви вържем. Не се съпротивявайте! Това нищо няма да ви помогне, защото мистър Сантър веднага ще стреля, можете да бъдете сигурен!

— Без излишни приказки! — подвикна Сантър. А на мен заповяда: — Пусни листовите на земята и му подай ръцете си!

Той беше убеден, че съм изцяло във властта му, но точно сега разбрах, че не аз на него, а той на мен нямаше да ми се изплъзне. Важното беше да се използва положението. Бързо и енергично.

— Хайде, побързай, иначе ще стрелям! — сплаши Сантър. — Хвърли листовите!

Пуснах листовите на земята.

— Подай си ръцете! — заповяда отново той. С привидно покорство подадох ръцете си на Пейн, обаче по такъв начин, че за да ги върже, той се видя принуден да застане между мен и Сантър.

— Махни се, махни се оттам! Застанал си пред дулото ми! — викна му Сантър. — Ако стрелям...

Не можа да продължи, защото бе прекъснат по не съвсем нежен начин. Вместо да се оставя да ме вържат, аз сграбчих Пейн през тялото, вдигнах го и го запратих върху Сантър, който се опита да отскочи встрани, но вече беше късно. Той бе съборен на земята, а пушката му изхвъркна от ръката. За миг се приближих и го затиснах с коляно. С юмручен удар го

зашеметих за кратко време. Също тъй бързо се изправих и извиках на неговите съучастници:

— Ето ви доказателството, че наистина съм Поразяващата ръка! Искате да посегнете на мен. Веднага хвърлете оръжията си, иначе ще стрелям! И аз говоря съвсем сериозно! Бях измъкнал един револвер от колана на Сантър и го насочих към тримата «истински уестмани». Те веднага се подчиниха.

— Сядайте там до гробницата на дъщерята на вожда — бързо, бързо!

Отидоха до посоченото място и седнаха на земята. Изпратих ги там само защото наблизко нямаше никакво оръжие.

— Не мърдайте от местата си! — продължих аз. — Нищо лошо няма да ви сторя, защото сте били измамени от Сантър. Но всеки опит за бягство или съпротива незабавно ще ви струва живота!

— Но това е страшно, ужасно! — завайка се Пейн, разкривайки различни части от тялото си. — Полетях из въздуха също като топка. Струва ми се, че съм си счупил няколко кости!

— Сам сте си виновен! Внимавайте да не стане още по-лошо.

Отде взехте онзи ремък?

— От мистър Сантър.

— Имате ли и други ремъци?

— Да.

— Дайте ги!

Пейн ги измъкна от джоба си и ми ги подаде. Завързах краката на Сантър, а ръцете му вързах отзад на гърба.

— Тъй, този е готов — засмях се доволно. — А да ви вържа ли и вас?

— Благодаря, сър! — отговори Пейн. — Стига ми толкова. Ще се държа съвсем кротко, докогато искате.

И ще направите добре, защото, както виждате, не се шегувам.

— Благодаря ви изобщо за вашите шегии! А ние ви мислехме за трапер!

— Тази ваша заблуда не беше най-голямата, понеже добрият трапер умее много повече неща, отколкото, изглежда, подозирате. Ами какво става с вашия лов? Ударихте ли нещо?

— Абсолютно нищо!

— Я вижте тези две пуйки! Аз ги донесох. Ако се държите добре, после можете да ги изпечете и да ядете от тях. Надявам се, че скоро ще разберете колко много сте се излъгали в Сантър. По целия свят няма по-голям мерзавец от него. Веднага ще чуете колко съм прав, защото, както виждам, той вече идва на себе си.

Сантър се размърда, дойде в съзнание и отвори очи. Видя, че съм се изправил пред него и закопчавам колана си. Видя и тримата си другари, които седяха обезоръжени до гробницата на индианката, и изплашено възкликна:

— Какво става? Аз... аз... съм вързан!

— Да. Вързан си — кимнах му. — Положението коренно се промени по един много прост начин. Надявам се, че нямаш нищо против.

— Куче! — изскърца със зъби като побеснял.

— Мълчи! Не си прави участта по-тежка!

— Върви по дяволите, подлецо!

После той огледа изпитателно другарите си и им подвикна:

— Да не би да сте се раздрънкали?

— Не сме — увери го Пейн.

— Не бих ви и посъветвал!

— Какво има? Какво не е трябвало да раздрънкват? — запитах аз, понеже думите на Сантър ме накараха да наостря уши.

— Нищо!

— Охо! Я казвай, иначе знам как да ти отворя устата! И тъй?

— Отнася се за златото — отвърна той уж неохотно.

— И какво по-точно?

— За предполагаемото скривалище. Преди малко им го казах и помислих, че вече са го раздрънкали.

— Вярно ли е? — попитах Пейн.

— Да — гласеше отговорът му.

— Действително ли Сантър няма нещо друго предвид?

— Не, няма.

— Бъдете откровен! Обръщам ви внимание, че с някоя лъжа или пък коварство ще навредите не на мен, а на себе си. Пейн се поколеба няколко секунди и после ме увери:

— Сър, можете да ми вярвате. Не е лъжа. Мистър Сантър имаше предвид златото.

— И въпреки всичко не ви вярвам. Искреността ви е подправена, а в израза на лицето ви дебне притворство. Но по този начин нищо Няма да постигнете. Мистър Пейн, още веднъж ви подканям да ми кажете истината. Когато ви срещна долу в клисурата, Сантър говори ли с вас за кайовите?

— Да.

— А сам ли беше?

— Да.

— Действително ли е срещнал червенокожите?

— Да.

— И по тази причина не е ходил до Солт Форк?

— Не е бил там.

— Многочислен ли е бил отрядът, който е срещнал?

— Шестдесет воини.

— Кой ги е предвождал?

— Пида, синът на вожда Тангуа.

— Къде са сега?

— Завърнали са се в селото си.

— А дали наистина е така?

— Тъй е както ви казвам, сър!

— Както желаете, мистър Пейн. Всеки от ума си тегли. Ако ме лъжете, по-късно сигурно ще се разкайвате. А що се отнася до златото, то пътуването ви дотук е било напразно. Нищо няма да намерите, защото тук вече няма нищо.

Вдигнах завещанието на Винету, което все още лежеше на земята, завих го в двете кожи и го прибрах в джоба си.

— Изглежда, мистър Сантър е по-добре осведомен от вас — възрази ми Пейн.

— Той изобщо нищо не знае — заявих аз кратко.

— А вие знаете ли къде е златото?

— Може би.

— Кажете ни тогава!

— Забранено ми е.

— Ето виждате ли, сър! — избухна Пейн начумерен. — Хич не мислите за нашите интереси. Не сте безкористен другар.

— Това злато не е ваше.

— Но би могло да стане наше, понеже мистър Сантър има намерението да го търсим заедно и като го намерим, да го поделим.

— Той ли, който сега е мой пленник?

— Та какво ли можете да му направите? Мистър Сантър ще бъде освободен.

— Едва ли. По-скоро ще трябва да изкупи злодеянията си със своя живот.

В този момент се разнесе подигравателният смях на Сантър. Ето защо се обърнах към него.

— По-късно няма да ти е толкова до смях. Какво мислиш, че ще направя сега с теб?

— Нищо — захили ми се той.

— Кой ще ми попречи да ти пронижа главата с куршум?

— Ти самият. Та нали се знае, че Поразяващата ръка се страхува да убие човек!

— Вярно, че не съм от онези, които с лека ръка убиват хора. Но ти си заслужил смъртта многократно. Ако те бях срещнал само преди няколко седмици, щях непременно да те застрелям. Но Винету е мъртъв, умря след като в душата си бе станал християнин. Заедно с него бе погребано и отмъщението.

— Я не дрънкай такива красиви фрази! Поразяващата ръка не смее да убие и това е! Искаш, ама не можеш!

Това беше чисто безсрамие. Обясних си го само с факта, че беше закоравял престъпник, защото не знаех онова, което той знаеше. Ето защо казах невъзмутимо:

— Хули ме, колкото искаш. Човек като теб не може да ме разгневи. Вярно, казах, че с Винету бе погребано и отмъщението, обаче има разлика между отмъщение и наказание. Наистина, отмъщението е чуждо на християнството, но християнството изисква наказание за всяко престъпление. След всеки грях трябва да следва изкупление. Следователно няма да ти отмъщавам, обаче не бива да оставаш ненаказан!

— Pshaw! Дали ще го наречеш наказание или отмъщение, все тая! Ставаш смешен! Не искаш да си отмъстиш, но искаш да ме накажеш, вероятно да ме убиеш. Убийството си остава убийство. Не се пъчи много с твоето християнство!

И сега не се оставих да ме извади от търпение, а запазих деловия си тон:

— Лъжеш се. И през ум не ми минава да посегна на живота ти. Ще те откарам до най-близкия форт и там ще те предам на съдията.

— А-а, такива ли са ти намеренията?

— Разбира се.

— Сър, ами как ще я подхванеш тази история?

— Това си е моя работа!

— Навярно е и моя, защото ми се струва, че и аз би трябвало да присъствам. Но вероятно ще стане точно обратното, а именно аз ще те отведа оттук. И понеже не съм толкоз набожен християнин като теб, и през ум няма да ми мине мисълта да се откажа от отмъщението си. Ами че то е вече тук, тук е вече! Виж го как идва!

Сантър изкрещя последните думи тържествуващо и буйната му радост съвсем не беше неоснователна, понеже гласът му бе заглушен от отекналите в този миг около нас кръсци и в същото време отляво, отдясно, отпред и отзад наизскачаха многобройни бакъреночервени фигури, изрисувани с бойните цветове на кайовите. Втурнаха се устремено към мен и ме обградиха.

Пейн ме беше излъгал. Сантир бе довел кайовите до Нъгит Тсил. След като научили новината за смъртта на Винету, те веднага решили да отпразнуват радостното събитие на мястото, където са погребани баща му и сестра му. Това си беше чисто по индиански, а и съвсем точно отговаряше на начина на мислене на убиеца, който на всичко отгоре щеше да изпита и радостта да залови на Мъгуърт Хилс мен, приятеля на Винету.

Колкото и изненадващо да беше нападението, все пак не изгубих самообладание. В първия миг реших да се защитавам и извадих револвера си, но щом се видях обкръжен от шестдесет воина, отново пяхнах оръжията си в колана. Бягството бе невъзможно, а съпротивата безсмислена. Тя можеше само да влоши положението ми. Отблъснах само най-близко стоящите противници, които протягаха ръце към мен, и с висок глас заявих:

— Олд Шетърхенд се предава на войните на кайовите. Тук ли е техният млад вожд Пиди? На него и само на него ще се предам доброволно.

Червенокожите се отдръпнаха от мен и отправиха погледи към Пиди, който не участвуваше в нападението, а се беше изправил очаквателно до най-близките дървета.

— Доброволно ли? — присмя се Сантир, междувременно освободен от неговите хора. — Този негодник, който се нарича с гръмкото име Поразяващата ръка, продължава да говори за собствена воля! Смешно! Трябва да се предаде, иначе ще бъде смачкан. Удряйте! Самият той обаче нямаше никакво намерение да ме нападне.

Но кайовите се подчиниха на виковете му и отново се нахвърлиха върху мен, само че без оръжия, защото искаха да ме пленят жив. Отбранявах се с всички сили и натъркалях неколцина на земята, но все пак нямаше дълго да устоя на голямото им числено превъзходство и скоро щях да бъда повален, ако Пиди не беше заповядал:

— Спрете, отдръпнете се от Поразяващата ръка! Той иска да се предаде на мен!

Индианците отстъпиха назад. В този момент Сантир гневно извика:

— Защо ще го щадите? Нека получи толкова удари, колкото ръце и юмруци има тук! Напред! Аз заповядвам!

Младият вожд незабавно пристъпи към него.

— Ти ли ще заповядваш тук? Не знаеш ли кой е предводителят на тези воина?

— Ти.

— Ами ти какво си?

— Приятел на кайовите, чиято воля, надявам се, все се зачита за нещо!

— Приятел ли? Кой ти го е казал?

— Твоят баща.

— Не е вярно. Тангуа, вождът на кайовите, никога не е употребявал тази дума, когато е ставало въпрос за теб. Ти не си нищо друго освен бледолик, когото кайовите търпят при себе си.

Много ми се искаше да използвам тази кратка разправа, внезапно да си пробия път и да избягам. Може би щях да успея, понеже вниманието на червенокожите беше насочено повече към Сантър и Пиди, отколкото към мен, но в такъв случай щях да бъда принуден да изоставя пушките си, а това никак не ми се искаше. В този момент Пиди се приближи до мен и каза:

— Поразяващата ръка иска да бъде мой пленник. Ще ми даде ли доброволно всичко каквото носи със себе си!

— Да — отвърнах аз.

— И ще се остави да бъде вързан?

— Да.

— Тогава дай ми оръжието си!

Тайно в себе си изпитвах удовлетворение от въпросите на Пиди, защото те бяха сигурен знак, че той правилно ме оценяваше като противник. Подадох му револверите и ножа. Сантър взе карабината «Хенри» и мечкоубиеца. Пиди забеляза това и го попита:

— С какво право посягаш на тези пушки? Остави ги!

— Нямам такова намерение! Те са мои.

— Те бяха собственост на Олд Шетърхенд, който се предаде на мен. Следователно заедно с него са станали моя собственост!

— А кому трябва да благодариш че го плени? Само на мен. Той беше вече в моите ръце.

Той ми принадлежи заедно с всичко, което е негова собственост. Няма да се откажа нито от него, нито от прочутата карабина «Хенри».

Тогава Пиди вдигна заплашително ръка и отново заповяда:

— Веднага я остави.

— Няма!

— Вземете му я! — нареди младият вожд на хората си.

— Да не би да искате да посегнете на мен? — изпъчи се Сантър, заемайки позата на човек, който се кани да се защитава.

— Вземете му я! — повтори Пиди. Когато видя колко ръце се протегнаха към него, Сантър захвърли оръжието и заяви:

— Ето ги! Давам ги, но не и завинаги! Ще се оплача на Тангуа.

— Оплачи се! — отвърна Пиди с нескрито презрение. Занесоха му двете пушки, а аз трябваше да си подам ръцете, за да ме вържат отново. Докато ставаше това Сантър се приближи и каза:

— Тогава задръжте пушките и вървете по дяволите, но всичко друго, което е в джобовете му, е мое и особено това, дето е в този... При тези думи той протегна ръка към джоба ми, където бях пъхнал завещанието на Винету.

— Махай се! — скръцнах му със зъби.

Тонът ми накара Сантър да се отдръпне изплашено назад, но той бързо се окопоти и ми се изхили подигравателно:

— Hang it all, ама че дързък тип! Пленен е, знае, че е с един крак в гроба и пак ми се нахвърля като куче, вързано на синджир! Но това няма да ти помогне. Искам да разбера какво изкопа и чете преди малко.

— Опитай се да го вземеш!

— Това и ще направя. Признавам, че сигурно ще бъде много обидно за теб да видиш съкровището в ръцете ми, но ще трябва да се примириш.

Той отново се приближи и посегна с двете си ръце към мен. Все още не бях вързан напълно. Ремъкът бе завързан на възел около китката на едната ми ръка и предстоеше да бъде омотан и около другата. С бързо енергично движение освободих ръцете си, сграбчих с лявата ръка Сантър за дрехата на височината на гърдите, а с десния си юмрук го ударих по главата така, че той рухна на земята като пън и остана да лежи неподвижно.

— Уф, уф, уф! — завикаха червенокожите наоколо.

— А сега пак ме вържете! — подканих кайовите, подавайки им ръцете си.

— Поразяващата ръка с право носи името си — похвали ме Пиди. — Какво иска Сантър от теб?

— Една говореща хартия — отвърнах аз. Не биваше да му казвам истината.

— Сантър спомена някакво съкровище!

— Pshaw! И той самият още не знае какво има върху хартията.

Впрочем чий пленник съм аз — твой или негов?

— Мой пленник си.

— Тогава защо търпиш Сантър да посяга на мен и да се опитва да ме ограби?

— Червенокожите воини искат да имат само оръжията ти. Нищо друго не могат да използват.

— Нима това е причина да отстъпиш имуществото ми на този човек? Нима един пленник на Пиди остава толкова беззащитен, че всеки негодник може да изпразни джобовете му?

Предадох се на теб и по този начин те почетох като воин и вожд. Да не си забравил вече, че аз съм човек, от когото Сантър може да получи само ритници?

Индианецът уважава храбростта и гордостта, дори когато е проявена от най-върлия му неприятел. Червенокожите не ме познаваха като страхливец, а навремето, когато отвляхох Пиди от неговото село, за да спася Сам Хокинс, аз се бях отнесъл към него внимателно и кавалерски («Винету I», гл. 22 — Б. нем. изд.). Ето на какво разчитах и веднага се оказа, че не съм се излъгал в Пиди. Погледът му се плъзна по мен без каквато и да било враждебност.

— Поразяващата ръка е най-храбрият измежду всички бели ловци. А този, когото той повали на земята, има два езика, всеки от които говори различно от другия. Той има и две лица, които изглеждат ту тъй, ту иначе. Няма да позволя да бъркат в джобовете ти.

— Благодаря ти. Ти си достоен да бъдеш вожд и един ден ще се числиш към най-прочутите мъже на кайовите. Благородният воин убива врага си, но не го унижава.

Забелязах, че тези думи го изпълниха с голяма гордост, и гласът му прозвуча почти съжалително, когато каза:

— Да, той убива врага си. Поразяващата ръка ще трябва да умре, и то не само ще умре, ами ще бъде измъчван безмилостно.

— Измъчвайте ме, убийте ме, няма да чуе от устата ми никакви вопли! Обаче не разрешавайте на този тип да се приближава до мен!

След като ми вързаха ръцете, трябваше да легна на земята, за да стегнат и глезените на краката ми с ремък. Междувременно Сантър отново дойде в съзнание. Изправи се на крака, приближи се до мен, ритна ме и изкрещя:

— Гадино, ти ме удари! Ще ми платиш за това. Ще те удуша! Той се наведе, за да ме сграбчи за гърлото с две ръце.

— Стой, не го докосвай! — извика Пиди. — Забранявам ти!

— Нищо не можеш да ми забраняваш! Този мерзавец е мой смъртен враг и дръзна да ме удари. Затова сега ще разбере как...

Сантър не успя да се доизкаже, понеже внезапно присвих колена до тялото си и му нанесох с крака такъв силен удар, който той изобщо не очакваше, че отхвъркна надалеч, праметна се презглава и се простря на земята. Сега той изрева от гняв като диво животно. Понечи бързо да скочи на крака и отново да се нахвърли върху мен, но това не му се удаде. Цялото му тяло го болеше. Сантър се изправи едва-едва, но не се отказа от мисълта веднага да си отмъсти. Измъкна един от револверите си, насочи го към мен и изкрещя:

— Негоднико, удари сетният ти час! Върви в ада, там ти е мястото!

Един индианец, застанал до него, го улови за ръката. Ето защо, когато натисна спусък, куршумът му не улучи.

— Защо ми пречиш? — озъби се Сантър на червенокожия. — Мога да правя какво си искам, а този мерзавец, който първо ме удари с юмрук, а после ме ритна, трябва да умре.

— Не, ти не можеш да правиш каквото си искаш — заяви Пиди, като се приближи и сложи предупредително ръка на рамото на Сантър. — Олд Шетърхенд ми принадлежи и никой друг няма право да го докосва. Животът му е моя собственост и друг човек няма право да му го отнеме.

— Но аз имам да му отмъщавам още от много отдавна — упорствуваше Сантър.

— Това не засяга Пиди. Ти си направил няколко услуги на моя баща, върховния вожд на кайовите, поради което той ти разрешава от време на време да пребиваваш при нас. Но това е всичко. Не си въобразявай кой знае какво! Казвам ти: посегнеш ли на Олд Шетърхенд, ще умреш от собствената ми ръка!

— Ами всъщност каква участ го очаква? — попита Сантър малодушно.

— Съветът ще реши!

— Какво толкова има да се съвещавате? Ясно е какво трябва да направите!

— Какво?

— Да го убие.

— Това сигурно ще стане.

— Но кога? Дойдохте тук, за да отпразнувате смъртта на Винету, вашия най-върл враг. А какво по-хубаво можете да сторите в този случай от това да измъчвате до смърт Олд Шетърхенд тъкмо тук? Нали той му беше най-добрият приятел?

— Нямаме право.

— Защо?

— Защото трябва да го отведем в нашето село.

— Във вашето село ли? Това пък защо?

— За да го изправим пред Тангуа, моя баща. Навремето Поразяващата ръка му строши и двете колена и ето защо му принадлежи. Тангуа ще определи по какъв начин да умре бледоликният.

— Глупости! Първо ще го отвеждате до вашето село! По-голяма шуротия от тази не може и да има.

— Мълчи! Пиди, младият вожд на кайовите, не върши шуротии!

— Но все пак е така! Нима не си чувал колко често Поразяващата ръка е бил пленяван и винаги е успявал да избяга чрез някоя хитрост. Ако не го убие веднага, а го мъкнете продължително с вас, няма да мине много и пак ще изчезне.

— Няма да ни се изплъзне. Ще се отнасяме с него тъй, както човек трябва да се отнася към такъв прочут воин, но все пак ще бъдем толкова бдителни, че да не може да избяга.

— Hang it all! На всичко отгоре щели да се отнасят към него като към прочут мъж! А не искате ли още и да го украсите с венци и да накичите гърдите му с ордени?

— Пиди не знае какво са това ордени, но знае, че към Поразяващата ръка трябва да се отнасяме по друг начин, отколкото с тебе, в случай че си наш пленник.

— Добре, добре! Вече знам какво мога да очаквам от вас. И аз имам права над него, дори големи права. Заради вас исках да се откажа от тях, животът му щеше да принадлежи на вас. Но вече съм на друго мнение. Той принадлежи на вас толкова, колкото принадлежи и на мен, и ако мислите да се отнасяте към него като към прочут човек, то аз ще се погрижа поне да не се чувства твърде добре. Вас може да измами, на вас може да избяга. Аз обаче ще си държа очите отворени, за да си получи действително наградата, която е заслужил. Щом ще го откарвате във вашето село, тогава идвам и аз.

— Пиди не може да ти забрани да ни придружиш, но той повтаря думите си: посегнеш ли на Поразяващата ръка, ще умреш от ръката на Пиди! А сега нека се посъветваме какво трябва да направим.

— Няма нужда от съвещание, мога и веднага да ви го кажа.

— Гласът на Сантър не ни е необходим. Той не е член на съвета на нашите мъже.

Пиди му обърна гръб и избра най-възрастните измежду воините си. Той седна с тях настрана, за да се съвещават. Останалите се настаниха около мен и си зашепнаха толкова тихо, че не разбирах думите им. Несъмнено те бяха извънредно радостни и много горди, че са пленили Поразяващата ръка. За тях беше голяма чест да ме измъчват до смърт. Това щеше да им донесе такава слава, за която щеше да им завижда всяко друго племе.

Престорих се, че изобщо не им обръщам внимание, но тайно започнах изпитателно да оглеждам всяко лице поотделно, за да разбера какво мислеха и чувстваха. В тях не се четеше никаква злобна, пламенна и безогледна вражда. Навремето, когато още няха славата на добър уестман и раних вожди им, като го прострелях в колената и го направих инвалид, яростта им към мене беше безгранична. Но оттогава изминаха доста години и безмерното им озлобление се бе стопило. Бях станал прочут уестман и често бях доказвал, че за мен червенокожият има същата стойност, каквато има и белият. Най-много само

Тангуа, вождът, да ме мразеше също тъй непримиримо, както и по-рано, но за него това бе естествено при телесния му недъг, който дължеше на мен. А че всъщност вината си беше само негова, Тангуа едва ли щеше някога да признае.

Навремето бях пленил Пида и въпреки враждата, властваща между нас, се бях отнесъл към него човешки. Този факт несъмнено щеше да ми бъде сега от полза. Навярно за кайовите вече бях по-скоро прославеният Олд Шетърхенд, отколкото белият, който, предизвикан от вожда им, се беше видял принуден да го простреля в коленете. Прочетох го в погледите, които ми отправяха и които можеха да се нарекат изпълнени с уважение. Но това не биваше да ме заблуждава относно сегашното ми положение и да ме кара да храня някакви надежди. Можеха да ме уважават колкото си искат, обаче само заради това далеч нямаше защо да очаквам някаква милост. Е да, някой друг щяха може би дори да освободят, но не и мен, чиито плен и смърт несъмнено щяха да предизвикат завистта на всички останали червенокожи племена. В техните очи бях осъден на неизбежна смърт на кола на мъченията. Както белият седи в театъра, преизпълнен с нетърпение, когато за пръв път се дава творбата на някой велик драматург или композитор, също тъй нетърпеливи бяха сега и кайовите да видят как щеше да се държи Олд Шетърхенд по време на мъките, които го очакваха. Въпреки че всички тези мисли ми минаваха през главата, аз не изпитвах никакъв страх, даже не се безпокоях за себе си. Та от какви ли не опасности се бях измъквал! И сега не изпитвах чувството, че съм безвъзвратно загубен. Човек винаги трябва да се надява до последния миг, но, разбира се, е необходимо да направи и всичко, което е по силите му, за да може надеждата да се превърне в действителност. Който не стори това, наистина е загубен.

Сантър беше седнал при моите досегашни спътници и ги увещавахе в нещо тихо и настойчиво. Подозирах за какво им говореше.

И те бяха чували често за Поразяващата ръка и знаеха, че този човек не е нито негодник, нито подлец, така че поведението на Санта̀р към мен в никакъв случай не можеше да им е направило добро впечатление. Навярно към всичко това се прибавяха и мълчаливите упреци, които си правеха сами. По негово нареждане ме бяха излъгали, бяха премълчали, че кайовите се намират наблизко. Всъщност те бяха виновни за пленяването ми и вероятно това не им даваше мира, още повече че не бяха покварени хора. И ето че Санта̀р полагаше усилия така да им представи цялата работа, че да престанат да се самоупрекуват. Съвещанието на кайовите не трая дълго. Червенокожите, които участваха в него, наставяха от земята и Пида обяви на своите хора:

— Воините на кайовите няма да останат тук, а веднага щом се нахранят, ще потеглят към своето село. Нека бъдат готови скоро да яхнат конете си!

Аз бях очаквал нещо подобно, но не и Санта̀р. Изненадан, той скочи на крака, приближи се до Пида и попита:

— Искате да си тръгвате? Но нали беше решено да останем тук няколко дни!

— Често решаваме нещо, което по-късно става другояче — отвърна кратко вождът.

— Нали искахте да отпразнувате смъртта на Винету?

— Пак ще я отпразнуваме, само че не днес.

— А кога?

— Ще разберем от Тангуа.

— Но що за основания имате да променяте тъй неочаквано намеренията си?

— Пида не е длъжен да ти дава обяснения, но все пак ще ти кажа, и то защото Олд Шетърхенд е тук и също слуша.

Обърнат повече към мен, отколкото към Санта̀р, Пида продължи:

— Когато идвахме насам, за да отпразнуваме смъртта на Винету, вожда на апачите, ние не подозирахме, че неговият приятел и брат Олд Шетърхенд ще ни падне в ръцете. Но това важно събитие се случи и удвои радостта ни. Винету беше наш враг, но все пак бе червенокож мъж. Поразяващата ръка също е наш враг, и при това блеодлик. Неговата смърт сигурно ще предизвика още по-голямо ликуване във вигвамите ни, отколкото смъртта на Винету, и същевременно синовете и дъщерите на кайовите ще могат да отпразнуват кончината на своя най-прочут неприятел. Тук присъства само една незначителна част от воините ни, а аз не съм достатъчно възрастен, за да реша как да умре Поразяващата ръка. За тази цел е наложително да се събере цялото племе, а Тангуа, най-великият и възрастен

воин, трябва да издигне своя глас, за да ни каже как да постъпим. Ето защо няма да оставаме тук, а ще побързае да се завърнем у дома, понеже нашите братя и сестри трябва час по-скоро да научат какво се е случило.

— Но няма друго по-подходящо място от това, където се намираме сега, за измъчването до смърт на Поразяващата ръка!

— И Пида го знае. Но нима вече е решено окончателно, че белият трябва да умре на някое друго място? Нима не можем по-късно пак да се върнем тук?

— Това няма да стане, защото Тангуа не може да язди, а сигурно е, че той ще иска да присъства.

— Тогава Тангуа ще бъде носен от два коня — заяви Пида. — Впрочем каквото и да реши той, Поразяващата ръка ще бъде погребан тук.

— Даже и ако бъде решено да умре край Солт Форк?

— Даже и тогава.

— Трупът му ще бъде пренесен тук, така ли?

— Да.

— От кого?

— От мен.

— Непонятно! Каква ли причина може да има един разумен червенокож воин, за да си създава толкова труд с мършата на някакво си умряло бяло куче?

— Ще ти кажа, за да опознаеш Пида, младия вожд на кайовите по-добре, отколкото, изглежда, го познаваш, и за да може да чуе Поразяващата ръка по какъв начин ще му се отблагодаря за това, че навремето не ме уби, а ме размени срещу друг бледолик.

И пак, обърнат повече към мен, отколкото към Сантър, той заяви:

— Вярно, че Поразяващата ръка е наш враг, но той е благороден воин. Преди време имаше възможност да застреля Тангуа на юг край Рио Пекос, обаче не го стори, а само го осакати. И винаги е постъпвал по подобен начин. Всички червенокожи мъже го знаят и затова трябва да го почитат. Смъртта му е неизбежна, но той ще умре като велик мъж, като ни докаже, че мъките, каквито още никой човек не е изтърпявал, няма да изтръгнат от устата му нито един болезнен стон. А после, когато умре, тялото му няма да бъде изядено от рибите в реката, нито разкъсано от вълците и лешоядите в прерията. Прославен вожд като него трябва да има гробница. Изисква го нашата собствена чест, защото ние го победихме. И къде ще бъде издигната тази гробница? Пида е чувал, че Ншо-чи, красивата дъщеря на апачите, му подарила навремето душата си.

Ето защо трупът му ще бъде положен до нея, та да може във Вечните ловни полета неговият дух и нейният да се слепят в едно цяло. Това е израз на благодарността на Пида към неговия неприятел, който нявга му подари живота. Моите червенокожи братя чува думите ми. Съгласни ли са с мен?

Той огледа въпросително кръга от хората си.

— Хау, хау, хау! — разнесе се в знак на съгласие от всяка уста. Действително, този млад кайова бе необикновен човек и по своему проявяваше голямо благородство! В момента не ме засягаше, че говореше с такава сигурност за моята мъчителна смърт, но трябваше да му бъда благодарен, че тя щеше да бъде толкова ужасна и следователно тъй славна за мен. А че искаше да ме погребат до Инчу чуна и Ншо-чи, бе израз на такова чувство за такт, каквото човек не би повярвал да срещне у един червенокож. Докато неговите воители надаваха възклицанията си «Хау, хау!» в израз на съгласие, Сантър високо се изсмя и ми подвикна:

— Негоднико, човек би трябвало да те поздрави! Да отпразнуваш сватбата си с една красива индианка във Вечните ловни полета! Не всеки може да се уреди тъй добре! Бих желал да ми позволиш да присъствам поне като гост, понеже мястото на годеника е вече тъй и тъй заето. Няма ли да ме поканиш?

— Не е необходима покана — заявих аз невъзмутимо, — понеже ще се озовеш там много преди мен.

— Ах, преди тебе ли? Значи още не си се отписал? Добре, че го казваш тъй открито. Ще внимавам да не се измъкнеш, може да разчиташ на мен!

В този момент индианците тръгнаха на път, за да слязат долу в клисурата, където бяха оставили конете си. Развързаха ми краката, но затова пък ме вързаха за двама червенокожи, между които трябваше да вървя. Пида праметна през рамо моите две пушки. Подир мен

следваше Сантър заедно с тримата бели, които водеха конете си за юздите, защото ние се бяхме изкачили горе заедно с нашите животни. Един кайова хвана поводите на моя жребец. Щом слязохме долу, отново се разположихме на лагер. Индианците запалиха няколко огъня и започнаха да пекат дивеч, който бяха донесли. В торбичките на седлото им имаше и още сушено месо. Аз получих едно чудесно парче месо, което беше толкова голямо, че едва успях да се справя с него, но все пак го изядох, защото за мен бе много важно да си запазя силите. За да се нахраня, трябваше да ми развържат ръцете, но в това време бях пазен толкова добре, че даже и не помислих за бягство. След като свършихме с яденето, ме вързаха върху моя жребец и потеглихме към селото на кайовите.

Когато изминахме известно разстояние навътре в равнината, аз се обърнах назад върху гърба на коня си, за да хвърля прощален поглед към Нъгит Тсил. Дали щях да видя отново гробовете на Инчу чуна и неговата дъщеря? Дано! И то като свободен човек!

Пътят до селото край Солт Форк на Ред Ривър е познат на читателя. Не е необходимо повторно да го описвам. А и пътем не ни се случи нищо, което заслужава да се спомене. Червенокожите ме охраняваха строго, но дори и да не бяха толкова бдителни, всеки опит за бягство пак би бил осуетен, защото Сантър оставаше верен на обещанието си и внимаваше да не ми се предостави и най-малката възможност да се изплъзна. Полагаше всички усилия да ми направи ездата колкото се можеше по-тежка, да ми създава неудобства и да ме нервира. Що се отнася до ядосването, опитите му оставаха напразни, защото подигравателните му думи, с които постоянно ме обсипваше, не бяха в състояние да ме извадят от равновесие. Противопоставих им непоклонливо равнодушие и нито веднъж не му направих удоволствието да му отговоря. А пък другите негови усилия бяха пресечени от Пиди, който не му позволи да направи положението ми по-нетърпимо, отколкото бе необходимо.

Индианците почти не обръщаха внимание на Пейн, Клей и Съмър. Тримата се видяха принудени да се навъртат около Сантър. Забелязах, че им се искаше да поговорят с мен, на което Пиди вероятно нямаше да се противопостави, обаче Сантър винаги намираще начин да им попречи. Съвсем разбираемо бе колко е важно за него да осуети всяка възможност да им обясня някои неща. Впрочем той в никакъв случай не се отнасяше с тях като с другари. Бяха се уговорили да му помагат да търси златото и аз бях убеден, че щом го намереха, той щеше да се отърве от тях. В най-лошия случай Сантър не би се побоял да извърши даже и тройно убийство. Но положението се бе променило. Вероятно те му бяха съобшили, че според мен Винету е отнесъл златото нанякъде, и без съмнение листовете, които беше забелязал в ръцете ми, бяха за него доказателство, че имам право в това отношение. Но ако златото се намираще на друго място, тогава бе безсмислено да се търси тук и той нямаше повече нужда от помощници. Ето защо сега Пейн, Клей и Съмър се превърнаха за него в тежест, от която той с голямо удоволствие би се отървал. Но как? Можеше ли да ги отпрати просто ей тъй? Не. Беше принуден да ги вземе със себе си, но го правеше само с твърдото намерение да се отърве от тях при първа възможност.

Не беше трудно да се разбере, че отсега нататък Сантър щеше да мисли само за листовете в моя джоб и да се стреми да се добере до тях. Навярно, и то съвсем не без основание, считаше, че представляват план на новата местност, където апачът бе скрил своето злато. Той тасеше горещо желание да ги види в своите ръце. Заради Пиди не можеше да рискува да ми ги отнеме открито. Следователно за него имаше само два пътя да се докопа до тях: или щеше да ги открадне, докато спя, или пък щеше да изчака пристигането ни в селото на кайовите и да се опита да склони Тангуа да му ги даде. Никак нямаше да му бъде трудно да постигне целта си по някой от тези начини. Листовете се намираха все още в джоба ми. Къде ли можех да ги скрия? Недейте из моите дрехи? Но това трябваше да стане тайно, значи, когато съм сам. Обаче нали бях винаги вързан. А Сантър бе правил услуги на вожда, за които Тангуа му беше благодарен. Колко лесно щеше да бъде за Сантър да придума вожда на кайовите да ми отнеме листовете и да му ги даде!

От тези мисли ме заболя глава. Не бях разтревожен толкова за себе си и своя живот, колкото за завещанието на моя Винету.

Трета глава
В селото на кайовите

Селото на кайовите все още се намираше на същото място както и преди — край устието на Солт Форк, вливаща се в северния ръкав на Ред Ривър. Налагаше се да прекосим северния ръкав, и то на някое място, където водата бе плитка. След това, когато ни останаха само няколко часа път, Пида изпрати напред двама мъже, които щяха да съобщят за нашето пристигане. Какво вълнение, какво ликуване щеше да предизвика вестта, че завръщащият се индиански отряд водеше като пленник Поразяващата ръка!

Все още се намирахме в откритата прерия и от горите по бреговете на двете реки нямаше и следа, а ето че вече срещу нас започнаха да се задават в галоп ездачи, и то не като цял отряд, а поединично или по двама, по трима в зависимост от бързината на конете им. Бяха кайови и всеки от тях искаше първи да види Олд Шетърхенд.

Никой от тях не пропускаше да ни поздрави със силен вик, с пронизителен крясък, да ми подхвърли кратък изпитателен поглед и после да се нареди зад последните конници от отряда ни. Те не се заяпваха любопитно в мен, както несъмнено би се случило край някое селище на белите. Червенокожите са твърде горди, за да дадат израз на обзелото ги възмущение или пък на радостта, която изпитват.

С всяка изминала минута нашият отряд нарастваше, обаче без да ми досажда или да ме обиждат. А когато най-сетне пред нас се появи гората, която край Солт Форк образува само една тясна ивица, около мен се бяха насъбрали може би около четиристотин индианци, всички възрастни воители. Нямаше съмнение, че селото се беше разраснало и жителите му се бяха увеличили.

Под короните на дърветата се издигаха вигвами, където в момента навярно не се намираше жива душа, понеже всичките им обитатели бяха наизлезли навън, за да наблюдават пристигането ни. Там се беше насъбрала тълпа от поизраснали вече хлапета, момичета и деца. Те нямаше защо да бъдат толкова въздържани като сериозните и мълчаливи воители и така се възползваха от тази свобода, че ако не ми бяха вързани ръцете, щях да си запуша ушите. Започнаха да крещат, да викат от радост, да се смеят, да пищят и квичат, накратко вдигнаха шум, който ми доказва колко желан гост бях за тези хора.

Ето че яздящият начело Пида внезапно вдигна ръка, направи с длан бързо хоризонтално движение и шумът незабавно утихна. По друг негов знак ездачите образуваха полукръг около мен. Пида се нареди до мен, а край нас застанаха и двама червенокожи, които имаха специалното поръчение да не се отделят от мен. Сантър също се присъедини към нас.

Младият вожд се направи, че не го вижда.

Насочихме конете си към голяма шатра. Пред входа ѝ забелязах Тангуа, заел полуседнало, полулегнало положение. Той се беше състарил прекалено много за годините си и бе станал направо като скелет. Дълбоко хлътналите му очи ме стрелнаха с поглед, остър като кама и непримирим като..., ами като самия Тангуа. Дългата му коса бе силно посивяла.

Пида скочи от коня си. Воините му последваха неговия пример и се скупчиха около нас. Всеки искаше да чуе думите, с които Тангуа щеше да ме посрещне. Развързаха ме и ме свалиха от моя жребец, като на първо време ми оставиха краката свободни, за да мога да стоя прав. И аз самият изгарях от нетърпение да чуя първите думи на стария вожд, обаче бях принуден дълго да чакам.

Той ме заглежда от горе до долу, после от долу до горе, което се повтори няколко пъти. Погледът му беше страшен, можеше направо да ти смрази кръвта. След това той затвори очи. Всички мълчаха. Възцари се най-дълбока тишина, нарушавана само от стоящите зад нас коне. Това мълчание ми стана досадно и тъкмо когато се канех да го наруша, Тангуа проговори бавно и тържествено, без да си отваря очите:

— Цветето с надежда очаква росата, но тя не идва. Тогава то свежда глава и започва да вехне. И когато вече е на умиране, ето че най-сетне росата идва!

Той отново замлъкна. След известно време пак поде:

— Бизонът рови снега, но под него не намира и стрък трева. От глад той надава рев, в който звучи зовът му към пролетта, която не иска да настъпи. Бизонът отслабва, гърбицата му се топи, силите му чезнат и той замалко да загине. Но ето че появява топъл вятър и малко преди смъртта си той все пак вижда пролетта.

И отново настъпи мълчание. Запълних го със собствените си размисли. Що за странно и неразбираемо същество е човекът! Този индианец ме беше унижавал, обиждал, беше ми се подигравал като никой друг преди това, беше ме мразил и преследвал, беше искал да ме убие, а с какво му се бях отплатил аз? Със снизхождение. Вместо да го застрелям, бях го ранил с куршума си само в краката, и то защото бях принуден да го сторя. А и сега, когато го видях да лежи пред мен като жива развалина на някогашен воин, раздрънкани кости, облечени в човешка кожа, като го чух да говори с глух задгробен глас сякаш в полусън, на мен ми дожаля за него и изпитах желанието навремето изобщо да не бях стрелял по него. Наистина бях обзет от такова желание, макар и да знаех, че той буквално жадува за отмъщение и сега бе затворил очи само от прекомерна радост, от възторг, че най-сетне, най-сетне щеше да може да утоли жаждата си за моята кръв. Да, понякога човекът е твърде голям чудак!

Ето че Тангуа отново заговори, като помръдваше единствено безкръвните си устни.

— Тангуа беше вехнешото цвете и гладуваният бизон. Той копнееше и ревеше за отмъщение. А то не искаше да идва. Той чезнеше от ден на ден, от седмица на седмица, от месец на месец. Отмъщението, продължаваше да се бави. И когато изнемогата и бавната смърт бяха вече близо до Тангуа, то все пак се появи!

След като изрече тези думи по описания по-горе начин, той изведнъж широко отвори очи, изправи тялото си, доколкото му позволяваха сакатите крака, протегна към мен измършавелите си ръце с широко разперени пръсти и закрещя с глас, който постепенно премина във фалцет.

— Да, то идва, идва! Отмъщението е тук, то е тук! Тангуа го вижда непосредствено пред себе си! Куче, как, по какъв начин да умреш!

Обезсилен, той се отпусна назад и пак затвори очи. Никой не се осмели да наруши настъпилата тишина. Мълчеше даже и Пиди, неговият син. Едва след по-продължително мълчание Тангуа отново отвори очи и попита:

— Как попадна в ръцете ви тази воняща жаба? Тангуа иска да чуе.

Сантър веднага се възползува от случая. Без да изчака отговора на Пиди, който всъщност трябваше да разкаже цялата история, той бързо отвърна:

— Аз знам всичко най-добре. Да ти го разкажа ли?

— Говори!

Сантър започна да разказва, като не пропусна дебело да подчертае заслугите си. Никой не го прекъсна. Пиди бе твърде горд, за да го стори, а пък на мен ми беше повече от безразлично дали този тип, се хвалеше, или не. Накрая той добави:

— И тъй не е трудно да се разбере, че ако сега имате възможността да си отмъстите, то трябва да благодарите на мен. Признаваш ли, че е така?

— Да — кимна старият.

— А в замяна на това ще ми направиш ли една услуга?

— Ако мога.

— Можеш.

— Кажи какво желаш!

— Поразяващата ръка има в джоба си говореща хартия. Искам да я имам.

— От тебе ли я е взел?

— Не.

— Чия е?

— Не е негова, той я намери. А аз бях тръгнал към Мъгуърт Хилс, за да я търся. За съжаление той ме изпревари.

— Тогава нека бъде твоя. Вземи му я!

Сантър се зарадва, че можа да постигне толкова много. Приблечи се към мен. Аз не казах нищо, не се помръднах, но го гледах заплашително в очите. Той се побоя веднага да посегне към джобовете ми.

— Сър, нали чу какво нареди вождът — каза ми той.

Не му отговорих. Ето защо той добави:

— Мистър Шетърхенд, най-добре ще е за теб да не се опъваш.

Примири се с положението! Сега ще бръкна в джоба ти.

Подлецът се приближи още повече и протегна ръце. Въпреки че китките ми бяха вързани, аз така го ударих с юмруци под брадичката, че той се простря по гръб на земята.

— Уф! — възкликнаха удивено неколцина червенокожи. Но Тангуа бе на друго мнение и гневно изкрещя:

— Това куче се отбранява, макар че е вързано! Омотайте го в ремъци така, че да не може да се помръдне, и после му вземете говорящата кожа от джоба!

Ето че сега най-сетне синът му Пида за пръв път взе думата.

— Моят баща, великият вожд на кайовите, е мъдър и справедлив. Той ще се вслуша в гласа на сина си.

Ако до този момент старият бе като в някакъв унес, сякаш бе говорил в полусънно състояние, то сега погледът му се избистри. Ясните му очи се спряха на Пида, а и гласът му стана друг, не беше вече тъй глух. Той отвърна:

— Защо моят син говори такива думи? Нима искането на бледоликия не е справедливо?

— Не е.

— Защо?

— Поразяващата ръка не беше победен от Сантър, а от нас. Поразяващата ръка отказа да се съпротивлява, не нарани никого от нас, а се предаде на мен доброволно. Чий пленник е той тогава?

— Твой.

— На кого принадлежат конят му, оръжията и всичко каквото носи със себе си?

— На теб.

— Да, на мен. Залових голяма и ценна плячка. Е как може тогава Сантър да иска за себе си говорящата хартия?

— Иска я, защото е негова.

— Може ли да го докаже?

— Да. Яздил е към Мъгуърт Хилс, за да я търси. Обаче Олд Шетърхенд го е изпреварил.

— Щом я е търсил, тогава той трябва да я познава, следователно трябва да знае, какво съдържа тя. Нека моят баща каже дали съм прав, или не.

— Прав си.

— Нека тогава Сантър ни каже, какви думи говори хартията.

— Да, нека го направи! Ако може да ни каже, значи познава хартията и тя ще бъде негова!

Това нареждане постави Сантър в голямо затруднение. Наистина, той можеше да предполага, че съдържанието на листовете вероятно се отнася до златото, скрито някога на Нъгит Тсил, но ако го заявеше, а после се окажеше, че на тях пише нещо съвсем друго, тогава играта бе изгубена за него. А и даже да отгатнеше истината, биваше ли да я казва? Той сигурно държеше много да остане единственият собственик на тази тайна, след като ме отстранява окончателно. Ето защо той опита да се измъкне по следния начин:

— Съдържанието на говорящата хартия е важно само за мен. Не засяга никой друг.

Доказах, че е моя с думите, че само заради нея предприех пътуването си до Мъгуърт Хилс. По една чиста случайност Олд Шетърхенд я намери преди мен.

— Това са мъдри думи — заяви Тангуа. — Сантър ще получи говорящата хартия. Тя е негова.

Сега вече аз бях на ред да кажа нещо, защото по лицето на Пида разбрах, че беше готов да се откаже от възраженията си.

— Да, думите му бяха мъдри, но не и верни — забелязах аз. — Сантър не дойде до Мъгуърт Хилс заради тази хартия.

Щом чу гласа ми, старият подскочи също както се стряска човек при някоя опасност. Той изсъска злобно:

— Вонящото куче започва да лае, но това няма да му помогне!

— Пида, младият храбър вожд на кайовите, преди малко каза, че Тангуа бил справедлив и мъдър — продължих аз. — Ако е вярно, тогава Тангуа няма да постъпва пристрастно.

— Вярно е.

— Тогава ми кажи дали очакваш да чуеш от мен някоя лъжа.

— Не. Поразяващата ръка е най-опасният бледолик и моят най-върл враг, но никога не е говорил с раздвоен език.

— Тогава ти заявявам, че никой друг човек освен мен не е могъл да знае, къде беше скрита тази хартия и какво пише на нея. Сантър нямаше никаква представа за нея и не аз, ами той дойде, след като хартията бе намерена. Надявам се, че ще ми повярваш.

— Тангуа мисли, че Поразяващата ръка не го лъже. Но Сантър също твърди, че казва истината. Какво решение да вземе Тангуа, ако иска да бъде справедлив?

— Хубаво е, когато справедливостта се съчетава с мъдростта. Сантър често е посещавал Мъгуърт Хилс. Търсил е злато, но не го е намерил. Тангуа добре знае това, понеже нали той му разреши търсенето. Сантър и този път е отишъл само заради златото.

— Това е лъжа! — сопна се Сантър.

— Истина е — уверих аз. — Нека Тангуа попита другите трима бледолики. Сантър ги е довел да му помагат в търсенето.

Старият ме послуша и Пейн, Клей и Съмър нямаше как да не признаят, че казвам истината. Тогава Сантър направи един последен гневен опит.

— И въпреки всичко отидох заради хартията! Вярно, че между другото пак исках да потърся златото и доведох тези трима мъже да ми помагат, но без да им споменавам нещо за хартията, защото никой друг няма право да знае за нея.

Думите му отново объркаха стария вожд. Той недоволно извика:

— Ето на, всеки има право! Какво да прави Тангуа?

— Да постъпиш мъдро — отвърнах аз. — Нека Сантър ми отговори на няколко въпроса. Хартията само една ли е, или са няколко?

— Няколко са — отвърна той. Вероятно беше видял листовете, докато седях край гробницата и четях.

— Колко са? Две, три, четири, пет? Той замълча. Ако сега не отговорише правилно, щеше да бъде уличен в лъжа.

— Виждате ли, че мълчи? — затържествувах аз. — Не знае.

— Не съм броил листовете. Та кой ли обръща чак такова внимание на подобно нещо?

— Щом тези листове са толкова необикновено важни за него, би трябвало точно да знае, колко са на брой. Но даже по-рано Сантър да е знаел техния брой и после да го е забравил, то поне със сигурност би могъл да каже, дали са изписани с мастило или с молив. Обаче предполагам, че и на този въпрос ще отговори с мълчание.

Изрекох последните думи със силно подигравателен тон, за да го подведа към бърз отговор. Очаквах, че няма да отгатне истината, понеже в Дивия Запад мастило може да се намери само във военните фортове и е много по-вероятно човек да носи у себе си молив, отколкото мастило. Сметката ми се оказа вярна, защото той незабавно отговори на хапливата ми забележка с необмисленото твърдение:

— Разбира се, че знам, понеже такова нещо не се забравя. Листовете са изписани с молив.

— Дали не се лъжеш? — попитах още веднъж за по-голяма сигурност.

— Не се лъжа. Молив е, не е мастило!

— Добре! Кой от присъстващите воини е виждал говорящи хартии на бледоликите, та да може да различава мастилото от молива?

Намериха се неколцина, които се решиха да направят опит да установят с какво са изписани листовете. Впрочем тук бяха също Пейн, Клей и Съмър. Ето защо подканих Пида:

— Нека младият вожд на кайовите извади хартията от моя джоб и да я даде да бъде огледана, но нека не я показва на Сантър. Пида изпълни желанието ми, като се погрижи тримата бели да видят редовете, но без да могат да ги прочетат. Те заявиха, че е писано с мастило, а към тяхното мнение се присъединиха Пида и Тангуа, макар че и двамата едва ли разбираха нещо от това.

— Тъпаци такива! — наруга Сантър своите спътници. — Да не се бях залавял изобщо с вас! Та вие дори не знаете какво е молив и какво е мастило!

— Е, не сме чак толкова тъпи, колкото си мислиш — отвърна му Пейн. — Мастило е и мастило ще си остане.

— Да ама това мастило ще ви излезе солено и ще видим само как ще се оправите!

Естествено той не посмя да каже, че е трябвало да излъжат. След като отново прибра листовете в кожите, Пида се обърна към баща си:

— Поразяващата ръка уличи своя противник в лъжа. Сега вече моят баща сигурно знае дали Сантър има право на тези хартии.

— Те не са били негови, а са принадлежали на Поразяващата ръка — отсъди старият.
— Хартиите са вече моя собственост, понеже Поразяващата ръка е мой пленник. Щом двама мъже спорят за тях, те трябва да са много важни. Ще ги съхранявам добре при моя амулет.

Пида прибра листовете. От една страна, това ми беше неприятно, но от друга пък, така бе по-добре. Неприятно ми беше, защото все пак завещанието на Винету щеше да бъде у мен на най-сигурно място. Как ли щях да се добера до него в случай, че ми се удадеше да избягам? Но, от друга страна, тъй беше и добре, защото нямах доверие на Сантър. Ако листовете останеха у мен, вероятно на него щеше да му хрумне мисълта да ми ги вземе. Ако не по време на сън, то тогава с насилие. Бях вързан и не можех дълго да се съпротивявам. В такъв случай може би наистина беше по-добре, ако завещанието останеше в ръцете на младия вожд, на когото Сантър нямаше как да посегне. Тъй или иначе в този момент той се обърна към Пида, и то с такъв тон, сякаш вече не искаше и да знае за листовете:

— Добре, задръж говорящата хартия! Няма да имаш никаква полза от нея, понеже не можеш да прочетеш написаното. С удоволствие бих я притежавал, понеже е важна за мен, но мога да мина и без нея, защото подробно знам съдържанието ѝ. Елате, мешърс! Няма какво да търсим повече тук. Да видим къде ще се подслоним.

Сантър се отдалечи заедно с Пейн, Клей и Съмър. Никой не ги задържа. Въпросът с листовете беше решен и аз очаквах, че сега кайовите ще се занимаят с моята личност. Тъй и стана, обаче преди това Тангуа попита сина си:

— Говорящите хартии бяха все още в Поразяващата ръка. Та нима не сте изпразнили джобовете му?

— Не — отвърна Пида. — Той е велик воин. Наистина, ние ще го убием, но преди това няма да петним неговото име нито да засягаме неговата храброст, като пребъркваме джобовете му. Взехме оръжията му и това е достатъчно. Та нали, след като умре, всичко друго ще остане за мен.

Очаквах, че старият нямаше да се съгласи, но видях, че се лъжа, понеже той хвърли на сина си горд, благосклонен, почти любвеобилен поглед и каза:

— Пида, младият вожд на кайовите, е благороден воин. Той щади даже най-върлите си врагове! Убива ги, но не ги унищожавя и позори. Името му ще стане още по-прочуто и велико от името на Винету, кучето на апачите. Затова ще му разреши да забие ножа си в сърцето на Поразяващата ръка, след като пленникът изтърпи такива мъки, че душата му вече реши да напусне неговото тяло. Пида ще се прослави с това, че най-опасният и прочут бледолик е умрял от неговата ръка. А сега да се свикат старейшините! Ще се съвещаваме и ще решим кога и как това хапливо бяло псе ще се раздели с живота си. Нека междуременно бъде вързан за Дървото на смъртта.

Незабавно разбрах що за дърво беше Дървото на смъртта. Отведоха ме до голям и дебел бор. Около него на четири места в земята бяха забити по четири кола, с чието предназначение се запознах едва вечерта. Борът носеше това име, защото на него завързваха пленниците, обречени на бавна, мъчителна смърт. На най-долните клони висяха готови необходимите за целта ремъци: Вързаха ме за дървото по същия начин, по който навремето бяха вързани Винету и баща му, след като попаднаха в ръцете ни и в ръцете на кайовите (Виж «Винету I» Б. нем. изд.). Двама въоръжени воини седнаха от лявата и дясната ми страна, за да ме пазят. Същевременно точно срещу шатрата на вождата Тангуа старейшините образуваха полукръг, за да обсъдят участта ми или по-скоро, тъй като това бе предварително решен въпрос, да определят каква ще бъде смъртта ми. Преди да започне съвещанието, Пида дойде при мен и провери ремъците ми. Те бяха жестоко стегнати. Той ги поразхлаби и каза на пазачите:

— Ще охранявате строго Олд Шетърхенд, но няма да го измъчвате. Той е велик вожд на бледоликите и без нужда никога не е причинявал страдания на някой червенокож воин. След тези думи той се отдалечи, за да вземе участие в съвещанието.

Бях завързан за дървото прав, с гръб към ствола. Стоях и гледах тълпата от жени, момичета и деца, които се стичаха насам, за да ме зяпат. Воините се държаха на разстояние. Даже и момчетата с изключение на по-малките, бяха вече твърде горди, за да ми досаждат с любопитството си. По нито едно от лицата не видях изписана омраза, а някакъв израз, в който се смесваха уважение и съчувствие. Те искаха да видят белия ловец, за когото бяха

слушали толкова много и чиято смърт щеше да им предложи такова зрелище, по-ужасно и вълнуващо от което може би още не бяха изживяли.

Сред тях ми направи впечатление една млада индианка, която, изглежда, още не беше омъжена. Щом забеляза, че погледът ми се спря на нея, тя се отдръпна, застана настрана от другите и продължи само от време на време да хвърля скришом някой поглед към мен, сякаш се срамуваше, че преди малко бе стояла сред тълпата на зяпачите. Не можеше да се каже, че е красива, но и в никакъв случай не беше грозна. Бих могъл да я нарека привлекателна. Кроткият, сериозен, открит поглед на големите ѝ очи придаваше още по-голям чар на нежните черти на лицето ѝ. Очите ѝ живо ми напомняха Нишо-чи, макар иначе тя да нямаше прилика със сестрата на Винету. Следвайки някакъв мигновен порив, аз дружелюбно ѝ кимнах. Тя цялата се изчерви, обърна се и се отдалечи. След малко за миг се поспря, колкото да се обърне и пак да ме погледне. После изчезна във входа на един от по-големите и хубави вигвами.

— Коя е онази млада дъщеря на кайовите, която стоеше сама ей там и току-що си отиде? — попитах моите пазачи.

Никой не им бе забранил да разговарят с мен, тъй че един от тях ми обясни:

— Беше Како Ото (Тъмнокосата — Б. нем. изд.), дъщерята на Сус Хомаша (Едно перо — Б. нем. изд.), който още като юноша извоюва правото да носи като отличие едно перо в косата си. Харесва ли ти?

— Да — отвърнах аз, въпреки че този въпрос, зададен ми в моето положение, и то от един индианец, ми прозвуча твърде странно.

— Жената на нашия млад вожд е нейна сестра — добави той.

— Жената на Пиди?

— Да. Можеш да видиш баща ѝ с едно голямо перо в косата да седи ей там, сред съвещаващите се.

С тези думи краткият ни разговор приключи. Той щеше да има последици, които съвсем не бях искал да предизвикам.

Съвещанието трая дълго, може би повече от два часа. После ме отведоха при старейшините, за да чуя каква съдба ме очакваше. Бях принуден да слушам многословни речи изобщо за престъпленията на белите, а след това по-специално и за моите. Тангуа поде безкраен разказ за тогавашната ни вражда, приключила с осакатяването на двата му крака. Не пропусна да спомене, че по-късно бях освободил Сам Хокинс и бях посегнал на Пиди.

Накратко, сервираха ми такъв списък от грехове, че през главата ми не можеше да мине даже и мисъл за милост и пощада. А пък списъкът на мъките, които ме очакваха, беше още по-дълъг. Не ми се вярва измежду всички бели, измъчвани някога от индианците до смърт, да е имало макар и един-единствен, който да е умрял от толкова ужасна и бавна смърт, каквато ме очакваше. Можех да бъда горд от такъв голям избор, понеже той бе най-сигурната мярка за уважението, което изпитвах към мен тези любезни хорица.

Единственото утешително обстоятелство бе, че изпълнението на присъдата ми временно се отлагаше, понеже един отряд кайови още не се беше завърнал в селото. Не биваше да ги лишават от висшето удоволствие да видят как умира Поразяващата ръка, тъй че трябваше да изчакаят връщането им.

При обявяването на присъдата аз се държах така, както подобаваше на мъж, който не се бои от смъртта, но казах, каквото имах да им казвам. Бях колкото се може по-кратък и внимавах да не направя някакво изказване, с което да обидя червенокожите.

Това съвсем противоречеше на обичайното поведение в подобни случаи, понеже, ако осъденият се стреми по всевъзможен начин да дразни и гневи мъчителите си, индианците го считат за признак на храброст. Отказах се от такова поведение заради Пиди, който се държеше толкова благородно към мен, отказах се и изобщо заради отношението на кайовите към мен. При тях бях намерил съвсем различен прием от онзи, който можеше да се очаква, като се има предвид характерът им и царящата вражда между тях и апачите. А че спокойствието щеше да се изтълкува като страхливост и малодушие, от това можеше да се опасява всеки друг, но не и Поразяващата ръка.

Докато ме отвеждаха, за да ме вържат отново за Дървото на смъртта, минах покрай шатрата на Сус Хомаша. На входът ѝ бе застанала дъщеря му. Спрях се и само ей тъй, колкото да ѝ кажа нещо, попитах:

— Навярно и моята млада червенокожа сестра се радва много, че злият Олд Шетърхенд е заловен?

Тя се смути както преди, когато ѝ кимнах. За миг се поколеба с отговора си. После отвърна:

— Олд Шетърхенд не е зъл.

— Откъде знаеш?

— Всички го знаят.

— Ами, защо тогава искате да ме убие?

— Ти си осакатил Тангуа и вече не си бледолик, ами апач.

— Бледолик съм и винаги ще си остана такъв.

— Не, навремето Инчу чуна те е приел в племето на апачите и дори те е направил техен вожд. Нима не си сключвал кръвно братство с Винету?

— Наистина, ние бяхме кръвни братя, но аз никога не съм причинявал никакво зло на някой кайова, освен ако самият той не ме е принуждавал да го сторя. Нека Како Ото не забравя това!

— Какво? Нима Поразяващата ръка знае името ми?

— Попитах как се казваш, понеже разбрах, че си дъщерята на велик и знатен воин. Дано

хубавите лета, които те очакват, са по-многобройни от часовете, останали ми да живея!

Отминах. Моите пазачи не направиха и опит да ми попречат да разговарям с нея. Друг пленник на мое място сам едва ли щеше да бъде обграден с толкова голямо внимание.

Всичко това не беше само резултат от начина на мислене и от характера на Пиди, а сигурно бе и следствие от обстоятелството, че баща му се бе променил. И тази промяна не се дължеше на възрастта, която обикновено или прави хората по-кротки, или им отнема дееспособността, ами просто характерът и възгледите на сина бяха оказали своето влияние върху бащата. Благородната издънка придава нови сили и сокове на старото дърво.

След като отново ме вързаха, бях оставен на спокойствие не само от воините, но и от жените и децата. Изглежда, че в това отношение бе издадена някаква заповед, което ми беше добре дошло, защото никак не е приятно да стоиш вързан на едно дърво като някакъв рядък експонат, за да те зяпат с удивление макар и само жени и деца.

След време видях, че Тъмнокосата излезе от вигвама. В ръката си държеше плосък глинен съд и с него се приближи към мен.

— Моят баща ми разреши да ти дам да ядеш. А ти ще приемеш ли?

— С удоволствие — отвърнах аз. — Само че не мога да си служа с ръцете, защото са вързани.

— Няма нужда да те развързват. Аз ще ти помагам. Тя беше донесла печено бизонско месо, нарязано на парченца. В ръката си имаше нож, с който започна да набожда късчетата и да ми ги пъха в устата. Поразяващата ръка, хранен от млада индианка също като малко дете! Напуши ме смях, въпреки че се намирах в съвсем незавидно положение. Нямахше защо да се срамувам от действията ѝ, защото съществото, което така драговошно ми оказваше помощ, не беше някоя превзета бяла лейди или сенъорита, а индианка от племето на кайовите и подобни случаи не ѝ бяха нещо непознато.

Двамата пазачи гледаха най-сериозно как се храня. Когато погълнах и последната хапка, единият от тях счете за уместно да възнагради добрината на момичето, като се раздрънка:

— Поразяващата ръка каза, че Тъмнокосата много му харесва.

Како Ото ме погледна изпитателно. Мисля, че се изчервих също тъй силно, както и тя. После се извърна и си тръгна. Но само след няколко крачки отново се обърна към мен и попита:

— Истината ли каза този воин?

— Попита ме дали ми харесваш и му казах «да» — заявих аз, както беше в действителност. Тя се отдалечи, а аз се загледах замислено подир нея. Късно следобед забелязах Пейн, който се шляеше между вигвамите.

— Мога ли да разговарям с онзи бледолик? — попитах пазача си.

— Да — гласеше отговорът му. — Но не бива да говорите за бягство!

— Нека червенокожият воин бъде спокоен.

Извиках на Пейн да се приближи и той се отправи към мен бавно и колебливо като човек, който не е много сигурен дали има това право, или не.

— По-смело, по-смело! — подканих го аз. — Или са ви забранили да разговаряте с мен?

— Това е против желанието на мистър Сантър — призна той.

— Вярвам ви. Страх го е, че ще ви отворят очите що за човек е той.

— Мистър Шетърхенд, вие все още се заблуждавате относно мистър Сантър.

— Не аз, ами вие!

— Той е джентълмен!

— Не сте много голям познавач на хората. Мога да ви оборя с неопровержими доказателства.

— Нямам желание да ги слушам. Просто сте настроен към него враждебно и това е.

— Вярно, и то толкова враждебно, че той има всички основания да се пази от мен.

— От вас? Хмм! Сър, не ми се сърдете, че съм толкова откровен, ала от вас никой няма нужда повече да се пази.

— Защото си мислите, че ще умра тук, така ли?

— Разбира се.

— Е да, но между мислене и действителност има голяма разлика. Колко често някои са си мислили, че ще умра, обаче все още живея. Но я ми кажете, наистина ли вярвате, че Олд Шетърхенд е такъв голям негодник, какъвто го представя Сантър?

— И вярвам, и не вярвам. Вие двамата сте врагове. Не ме засяга кой от вас има право.

— Тогава поне не беше необходимо да ме заблуждавате и лъжете на Мъгуърт Хилс, когато не ми казахте, че кайовите са наблизко. Ако бяхте почтен към мен, нямаше сега да бъда пленник.

— А вие да не би да бяхте по-откровен?

— Да не би да съм ви мамил или лъгал? — отвърнах с въпрос.

— Казахте, че името ви е Джоунс — заяви той.

— И вие го наричате измама, мистър Пейн? Това, че премълчах истинското си име и ви назовах друго, не бих могъл да нарека даже и хитрост, а беше просто чиста необходимост. Сантър е многократен убиец, невидан измамник и страшно опасен човек. Искан да ме убие. Вие бяхте негови спътници. Е, можех ли тогава да ви кажа, кой съм и че съм се отправил към Мъгуърт Хилс?

— Хмм! — беше отговорът му.

— «Хмм» ли? Не ми се сърдете, мистър Пейн, но ако продължавате да се съмнявате дали съм прав, или не, то аз не мога да ви разбера.

— Въпреки всичко трябваше да ни кажете истината. Все пак мисля, че щяхме да ви повярваме.

— Сигурен съм, че нямаше да ми повярвате! Та нима ми вярвате сега, когато знаете, че съм Олд Шетърхенд, знаете защо бях принуден да премълча истинското си име, и което е най-важното, след като видяхте как Сантър, постъпва с мен?

— Мистър Сантър изобщо не иска да ви причини каквато и да било злина.

— Кой ви го каза?

— Самият той.

— Искан да ви заблуди. Той буквално изгаря от желание да ме убие.

— Не, не лъже.

— Виждате ли, че даже и сега сте на негова страна, а на мен изобщо не ми вярвате? Щеше да бъде напълно безсмислено да ви се доверявам на Мъгуърт Хилс. Там положих всички усилия, за да ви докажа на вас тримата, че намеренията на Сантър са нечестни. Но вие и досега не го вярвате, даже и в случая, когато като бели би трябвало да сте задължени да помогнете на мен, пленника, който ще бъде убит от червенокожите!

— Преди малко Сантър спомена, че ще ви спаси.

— Лъжа, лъжа и пак лъжа! Виждам, че никой не може да ви убеди. Той ви е оплел в мрежите си и ще поумнеете само като си изпатите.

— И дума не може да става да си изпатим. Възможно е да се е държал иначе към вас, понеже сте го преследвали и сте искали да го убие, но към нас се отнася почтено.

— В такъв случай все още храните надежди за златото? — попитах аз.

— Да.

— Вече ви казах, че на Мъгуърт Хилс няма злато.

— Тогава е нейде другаде.

— Къде?

— Не знаем, но ще научим.
— От кого?
— Сантър ще го открие.
— По какъв начин? Не ви ли каза?
— Не.
— Ето ви още едно доказателство, че не е откровен с вас!
— Но мистър Сантър не е в състояние да ни каже нещо, което и той самият все още не знае!
— Знае го, знае поне много добре по какъв начин ще може да открие мястото, където се намира златото в момента!
— Щом го твърдите с такава сигурност, значи го знаете и вие.
— Разбира се.
— Тогава кажете ми го!
— Няма как.
— А-а! Ето виждате ли, че и самият вие не сте откровен към нас? А как тогава да сме на ваша страна?
— Щях да бъда искрен към вас, ако можех да ви имам доверие. Нямаме право да ме упреквате, понеже самите вие ме принуждавате да не споделям нищо. Ами къде се настанихте?
— Живеем заедно в една шатра, която Сантър избра за нас.
— А той остана ли при вас?
— Да.
— Къде се намира тази шатра?
— До вигвама на Пиди.
— Странно! И Сантър сам я избра, така ли?
— Да. Тангуа му разреши да живее, където си поиска.
— И той си избра тъкмо шатрата до вигвама на Пиди, който съвсем не е тъй благосклонен към него както Тангуа, тъй ли? Хмм! Бъдете нащрек! Много е възможно Сантър ненадейно да изчезне и да ви зареже тук. Тогава може да се очаква внезапна промяна в отношението на червенокожите към вас. Сега те ви търпят, обаче ако Сантър офейка, ще гледат на вас като на врагове. А дали...
— Heavens! — прекъсна ме той. — Ето на, видя ме, че стоя при вас!
Тъкмо в този момент измежду вигвамите се показва Сантър, съзря Пейн и бързо се приближи.
— Изглежда, че ужасно се страхувате от този тип, към когото все пак изпитвате толкова голямо доверие! — обадох се подигравателно.
— Не се страхуваме, но той не желае да идваме при вас.
— Тогава тичайте при него и го молете за извинение!
— Какво търсиш тук, Пейн? — извика Сантър още отдалече. — Кой ти каза, че е необходимо да разговаряш с този човек?
— Минавах случайно оттук и той ме заговори — извини се смърненият Пейн.
— И дума не може да става за случайност. Тръгвай! Ще дойдеш с мен!
— Но мистър Сантър, та аз не съм дете и...
— Мълчи и тръгвай с мен! Хайде!

Сантър хвана Пейн за ръката и го дръпна след себе си. Какви ли лъжи беше надрънкар на тези трима неопитни мъже, че толкова държаха на него и допускаха по такъв начин да се отнася с тях!

От практически съображения при мен бяха поставени пазачи, които горе-долу разбираха английски. И тъй, те чува нашият разговор, след което отново получих доказателство, че кайовите гледаха на мен с много по-голямо уважение, отколкото на Сантър. Щом Сантър и Пейн се отдалечиха, един от пазачите, с когото бях разговарял вече няколко пъти, докато другият си оставаше мълчалив, направи следната забележка:

— Тези бледолики са овце, които вървят подир вълк. Той ще ги изяде, веднага щом почувствува глад. Защо не вярват на предупрежденията на Олд Шетърхенд, който им мисли доброто?

Малко по-късно дойде Пида, за да огледа моите ремъци и същевременно да разбере дали имам да се оплача от нещо. Той посочи споменатите колове, забити в земята на четири места по четири.

— Олд Шетърхенд сигурно се е изморил, понеже от дълго време стои прав. През нощта ще лежи тук между коловете. Или може би иска отсега да легне?

— Не — отказах аз, — още мога да стоя прав.

— Тогава нека това стане след вечеря. Има ли белият ловец някое друго желание!

— Да, една молба.

— Каж ми я! Ако мога, с удоволствие ще я изпълня.

— Искам да те предупредя да се пазиш от Сантър.

— От Сантър ли? Та той е като жалка бълха спрямо Пида, сина на вожда Тангуа!

— Много си прав. Но човек трябва да се пази и от бълхата, за да не се загнезди в дрехите му. Чух, че сега живеел до тебе.

— Да, онази шатра беше празна.

— Тогава внимавай да не влезе в твоята! Изглежда, че има такова намерение.

— Пида ще го изхвърли навън!

— Това може да стане само ако дойде открито. Ами ако се промъкне тайно, без да го забележиш?

— Пида ще го забележи.

— Даже и ако не си в шатрата?

— Тогава вътре ще е моята жена и тя ще го изгони.

— Сантър се домогва до говорещата хартия, която ти взе.

— Няма да я получи.

— Надявам се. Би ли ми разрешил още веднъж да я погледна?

— Та нали си я гледал и чел!

— Но не цялата.

— Тогава ще ти дам да я видиш цялата, но не сега, защото вече се смрачава. Рано сутринта, щом се развидели. Пида ще ти я донесе.

— Благодаря ти. И още нещо: Сантър се домогва не само до говорещата хартия, ами и до пушките ми. Те са прочути и той много иска да ги притежава. В чии ръце се намират сега?

— В моите.

— Тогава пази ги добре!

— Пушките са скътани превъзходно. Даже и посред бял ден Сантър да влезе във вигвама ми, пак не би ги видял. Увих ги в две одеяла и ги поставих под моята постеля, за да не се навлажняват. Отсега нататък те ми принадлежат. Пида ще наследи твоята слава като собственик на карабина «Хенри», а за тази цел Поразяващата ръка ще му помогне.

— С удоволствие, стига да мога.

— Внимателно огледах пушките. Мога да стрелям с мечкоубица, но не и с карабината «Хенри». Ще ми покажеш ли, преди да умреш, как става зареждането ѝ?

— Да.

— Благодаря ти. Можеше и да не ми издаваш тази тайна. Ако не ми я кажеш, карабината ще бъде безполезна за мен. Но понеже въпреки всичко си съгласен да ми я издадеш, то аз ще се погрижа до започването на изтезанията ти да бъде изпълнявано всичко, каквото пожелае сърцето ти.

Той си тръгна, без да знае каква надежда ми вдъхна.

Откровено казано, бях таил надежда, че ще мога да извлека някаква полза от присъствието на Пейн, Клей и Съмър. Макар че не изпитваха никакви приятелски чувства към мен, все пак като че ли те бяха длъжни да ми съдействат според силите си. Ако действително постъпеха така, все щеше да се предложи някой удобен случай да ми помогнат да се освободя от Дървото на смъртта. Веднъж само да видех ръцете си развързани, никой повече нямаше да може да ме задържи. Но за съжаление бях принуден да се откажа от подобни мисли. Поведението на Пейн ми доказа, че не можех да разчитам на тези хора.

И тъй бях предоставен сам на себе си. Но все пак трябваше да се намери някакъв начин да се избавя от мъчителната смърт. Веднъж да видех само ръката си свободна с нож в нея! Та това не беше невъзможно дори не беше трудно. Сетих се за Тъмнокосата. Изглежда, тя ми съчувстваше, а ми беше известно колко много бледолики са успявали вече да използват

подобно съчувствие, за да избягат от плен. Не си бях правил тези сметки предварително, не затова бях попитал за името ѝ, а после я бях заговорил! Тази мисъл ми мина през ума едва сега. Във всеки случай каквото и да станеше, трябваше да избягам! Да избягам, та ако ще и в последния миг, преди да ме завържеха за кола на мъчението, да се наложеше да прибягна и до най-отчаяното средство!

И ето че Пиди дойде и ме помоли да му обясня как се стреля с моята карабина «Хенри»! Не можех и да мечтая за нещо по-хубаво. Ако искаше да му покажа как се държи пушката и изобщо как се борава с нея, той трябваше да ми развърже ръцете. После бързо щях да грабна ножа от пояса му, да разрежа ремъка на краката си и щях да бъда свободен в ръка с моята карабина с двадесет и пет изстрела! Вярно, че това беше рисковано начинание. Но нима рискувах нещо повече от живота си, който сега и бездруго бе заложен на карта? Наистина, по-добре щеше да е, ако ми се предложеше удобен случай да се измъкна чрез хитрост, без да е необходимо да се излагам на куршумите и другите оръжия на червенокожите. Но засега все още нямаше изгледи за подобен случай. Може би по-късно щеше да ми се предложи. Все още имах време.

И тъй през нощта щях да лежа вързан. Около дървото в земята бяха забити шестнадесет кола — по четири на всяка една от четирите страни. Следователно бяха достатъчни за четирима пленници, а по разположението им разбрах по какъв начин връзваха хората. След като пленникът легнеше между тях, ръцете и краката му се завързваха за отделен кол. После той оставаше да лежи с разпънати ръце и разчекнати крака в едно наистина много неудобно положение, което едва ли даваше възможност за спане, но затова пък гарантираше на индианците, че дори и да нямаше пазачи, пленникът не можеше да избяга.

Четвърта глава

На дървото на смъртта

Докато ми минаваха подобни мисли през главата, се беше смрачило и пред вигвамите започнаха да припламват огньове, на които индианките приготвяха вечерята. Тъмнокосата отново ми донесе ядене и вода. Сигурно беше придумала баща си да поиска разрешение от Тангуа. Но този път не разговаряхме. Само когато си тръгваше, аз ѝ благодарих. После двамата ми пазачи бяха сменени с други двама индианци, които както и предишните не се държаха враждебно към мен. Попитах ги кога ще трябва да лягам между коловете, а те ми отвърнаха, че Пиди щял да дойде, за да присъствува на преместването ми.

Но вместо младия вожд първо се появи друг индианец, който се приближи с бавна и горда крачка — Едно перо, бащата на Тъмнокосата. Той се спря пред мен, оглежда ме мълчаливо в продължение на около минута, а после нареди на пазачите:

— Нека моите братя се отдалечат и почакаят, докато ги извикам! Искам да говоря с бледоликите.

Те се подчиниха незабавно. Следователно той трябваше да има много голям авторитет сред кайовите, макар и да не беше вожд. След като двамата си отидоха, Сус Хомаша седна пред мен и отново измина известно време, преди тържествено да подеме:

— Бледоликите живееха отвъд Голямата вода. Те имаха достатъчно земя. Но въпреки това дойдоха при нас, за да заграбят нашите планини, долини и равнини.

После той замлъкна. По индиански обичай тези негови думи представляваха увод, от който заключих, че искаше да разговаря с мен по някакъв важен въпрос. За какво ли можеше да става дума? Мисля, че се досещах. Навярно той очакваше сега отговор от мен, обаче аз не си отворих устата, тъй че след кратко мълчание продължи:

— Бледоликите бяха посрещнати гостоприемно от червенокожите мъже, но им се отплатиха за гостоприемството с кражби, разбойничества и убийства. Отново кратко мълчание.

— И в наше време единствената им цел е да ни измамят, да ни изтласкат все по-надалеч и ако това не им се удаде с хитрост, тогава използват насилие.

Пак мълчание.

— Когато някой червенокож мъж види бял, то той може да е сигурен, че пред него е застанал смъртен враг. Или може би има и такива бледолики, които не са наши врагове? Добре разбрах към кого искаше да насочи разговора ни с тези уводни слова, а именно към моята личност, към самия мен. След като и сега не последва отговор от моя страна, той попита открито:

— Поразяващата ръка няма ли да ми отговори? Нима белите не постъпиха тъй с нас?

— Да, Едно перо има право — признах аз.

— Не са ли наши врагове?

— Ваши врагове са.

— А дали измежду тях има и такива, които не са тъй враждебно настроени към нас, както останалите?

— Срещат се и такива.

— Нека Поразяващата ръка ми назове някое име!

— Бих могъл да ти кажа не едно, а много имена, но се отказвам, понеже, ако си отвориш добре очите, ще видиш пред себе си един от тях.

— Виждам само Поразяващата ръка.

— Него имам предвид.

— Значи ти се смяташ за бял, който не се държи тъй вражески към нас като другите бледолики? А нима не си убивал и ранявал наши хора многократно?

— Да, но само когато съм бил принуден. Аз не съм, както ти се изрази, върл враг на индианците, а съм искрен приятел на червенокожата раса. Често съм го доказвал. Винаги когато съм имал възможност, съм подкрепял червенокожите и преди всичко съм ги защитавал срещу посегателствата на бледоликите. Ако искаш да бъдеш справедлив, няма как да не го признаеш.

— Едно перо е справедлив.

— Тогава ще продължа с моите доказателства. Спомни си за Винету! Ние двамата бяхме приятели и братя! Нима Винету не беше червенокож мъж?

— Беше, макар и наш враг.

— Апачът не беше ваш враг, ами самите вие го направихте такъв. Както обичаше своите апачи, той обичаше и всички индианци. Той се стремеше с всички да живее в мир и навсякъде да сее мир, обаче неговите червенокожи братя предпочитаха да се избиват и унищожават помежду си. Това беше и неговата голяма грижа, неговата мъка, която никога не му даваше покой. А аз мислех и чувствах също като него. Всички наши действия и постъпки са били последствие от нашата любов и съчувствие, които изпитвахме към червенокожата раса.

Говорих също тъй бавно и тържествено като Сус Хомаша. Когато замлъкнах, кайовът свде глава и остана безмълвен няколко минути. После отново я вдигна и рече:

— Олд Шетърхенд каза истината. Сус Хомаша е справедлив и признава доброто, извършено даже от неговите врагове. Ако всички червенокожи мъже бяха като Винету, ако всички бледолики следваха примера, който им дава Олд Шетърхенд, тогава червенокожите и белите народи биха живели съвместно като братя, биха се обичали, биха си помагали и по земята щеше да има място за всички нейни чада. Но опасно е да даваш пример, който никой не иска да следва — Винету е мъртъв, улучен от вражи куршум, а Поразяващата ръка го очаква смъртта на кола на мъчението.

Сега вече той бе докарал разговора ни точно дотам, докъдето искаше. Сметнах, че е по-добре да не го улеснявам. Затова си замълчах. А той продължи:

— Поразяващата ръка е герой. Той ще трябва да изтърпи многобройни и големи изтезания. Нима ще достави на завистниците удоволствието да го видят безволев и слаб?

— Не. Ако ще трябва да умра, то ще посрещна смъртта открито като мъж, който заслужава честта да му бъде издигната гробница.

— Ако ще трябва да умреш? Нима не считааш смъртта си за сигурна?

— Не.

— Много си откровен!

— Нима трябва да те лъжа?

— Не. Обаче тази откровеност е опасна за теб!

— Олд Шетърхенд никога не е бил страхливец.

— Навярно се надяваш да избягаш?

— Да.

Този откровен отговор го смая още по-силно от предишния.

— Уф, уф! — изтръгна се от устата му и той вдигна и двете си ръце. — Досега са се отнасяли към теб снизходително. Ще трябва да бъдем по-строги към теб!

— Не се боя от строгостта ви, тя не ме плаши. Горд съм, че не премълчах пред теб истината.

— Само Поразяващата ръка може да има смелостта да каже толкова честно, че се кани да избяга. Това не е само храбро, а и дръзко!

— Не. Дръзкият човек действа или не съвсем благоразумно, или пък отчаяно, понеже повече няма какво да губи. А моята откровеност има основателна причина и преследва специална цел.

— Каква цел?

— Не мога да ти кажа, ти сам трябва да се досетиш.

Онова, което не биваше да му казвам, беше следното: той сигурно идваше да ме спаси, като ми предложеше дъщеря си за жена. Ако се съгласях, нямаше да ме убият, а щях да получа свободата си и заедно с нея — една млада жена, обаче трябваше да стана кайов. Не можех да приема тези условия. И тъй, виждах се принуден да отхвърля предложението на Едно перо, което не само щеше да го засегне страшно много, ами неминуемо щеше да го изпълни с жажда за мъст. За да избегна тази опасност, аз му казах най-открито, че не считам смъртта си за толкова неизбежна, колкото си мислеше той. Това трябваше да означава: не ми предлагай дъщеря си, защото ще се спася сам, без да ставам мъж на индианка! Ако разбереше този намек, щеше да си спести унижението, а пък аз — неговата омраза и отмъщение. И той се размисли, но за съжаление не си направи верния извод, защото каза с израз на лукаво презрение:

— Поразяващата ръка иска само да ни създаде грижи около себе си, макар и да знае, че не може да избяга. Той счита, че е под достойнството му да признае, че е загубен. Обаче не може да заблуди Сус Хомаша. Ти знаеш много добре, че си осъден да умреш.

— Знам много добре, че ще избягам! — опънах се аз.

— Ще бъдеш измъчван до смърт! — увери ме той.

— Ще се измъкна!

— Всяко бягство е невъзможно, защото, ако Сус Хомаша не мислеше, че е така, сам щеше да седне тук да те пази., И тъй, няма да избягаш, но все пак съществува една възможност да се избавиш от смъртта.

— Коя е тя? — попитах аз, тъй като явно не можех да го накарам да се откаже от идеята си.

— Да се избавиш с моя помощ.

— Нямам нужда от ничия помощ!

— Ти си много по-горд, отколкото мислех. Та кой отхвърля помощ, с която би могъл да спаси живота си?

— Онзи, който не се нуждае от помощ, понеже знае как сам да се спаси.

— Гордостта ти пречи да отстъпиш, предпочитай да умреш, отколкото да дължиш някому благодарност. Но Сус Хомаша не иска благодарност. Неговото желание е да те види свободен. Ти знаеш, че Тъмнокосата е моя дъщеря, нали?

— Да.

— Тя изпитва голямо състрадание към теб.

— Тогава Поразяващата ръка трябва да е някой достоен за оплакване и окайване човек, но не и храбър воин. Та състраданието е направо обида!

Нарочно си послужих с този не съвсем любезен израз, за да отклоня индианеца от неговия план, обаче не успях. Той ме увери с кротък глас:

— Сус Хомаша не искаше да те обиди. Како Ото е слушала много да се говори за теб, още преди да те види. Тя знае, че Олд Шетърхенд е най-великият бял воин, и има голямо желание да те спаси.

— Това показва, че Тъмнокосата има добро сърце. Но е невъзможно да ме спаси.

— Не само че е възможно, ами е даже лесно. Ти познаваш всички обичаи на червенокожите мъже, обаче, изглежда, не си запознат с този обичай. Ти ще го използваш, понеже си казал на Тъмнокосата, че ти харесва.

— Не е вярно. Не го казах на нея.

— Но тя ми го призна. Моята дъщеря никога досега не ми е казвала някоя неистина.

— Тогава има объркване на лицата. Тъмнокосата ми донесе храна. После един от пазачите ме попита дали тя ми харесва и аз казах «да». Тъй беше.

— Това е едно и също. Във всеки случай ти е харесала. А знаеш ли, че онзи, който вземе някоя дъщеря на племето за жена, бива приет в племето и става негов член?

— Знам.

— Даже и ако преди това е бил враг на племето или негов пленник?

— Да.

— И че в такъв случай се опрощава неговата вина и му се подарява животът?

— Това ми е известно.

— Уф! Тогава разбираш, какво искам да ти кажа.

— Да, разбирам те.

— Тъмнокосата ти харесва, а и ти ѝ харесваш. Искаш ли да я вземеш за жена?

— Не.

Настъпи дълбока, потискаща тишина. Не бе очаквал такъв отговор. Аз бях осъден на смърт, а тя беше едно от най-желаните момичета, дъщеря на един от най-видните воители на племето и въпреки това се отказвах от нея! Нима беше възможно? Най-сетне той попита кратко и недружелюбно:

— Защо не?

Можех ли да му кажа истинските причини? Че един образован европейец не може да погуби цялото си бъдеще, като се ожени за червенокожо момиче? Че на такъв човек бракът с индианка не е в състояние да му предложи онова, което трябва да му предложи един брак? Че Поразяващата ръка не е от онези негодници, които си взимат червенокожа жена само за да я зарежат след време и които доста често имат даже във всяко племе друга жена? Нима можех да му назова тези, а и много други причини, проумяването на които надхвърляше възможностите на неговия интелект? Не. Трябваше да изтъкна някаква причина, която той можеше да разбере, и ето защо отвърнах:

— Моят червенокож брат казва, че считал Поразяващата ръка за велик воин. Но, изглежда, това не е вярно.

— Вярно е.

— И въпреки всичко искаш да приема моя живот от ръката на една жена? Сус Хомаша би ли постъпил така?

— Уф! — възкликна той смаяно. После замълча. Изглежда, че тази причина поне донякъде му се струваше убедителна. След малко той ме попита: — Какво е мнението на Олд Шетърхенд за Сус Хомаша?

— Сус Хомаша е велик, храбър и опитен воин, на когото племето може да разчита и в бой, и край огъня на съвещанието.

— Ти би ли искал да бъдеш мой приятел?

— С най-голяма радост!

— А какво ще кажеш за Како Ото, моята най-млада дъщеря?

— Тя е най-милото и хубаво цвете между дъщерите на кайовите.

— Достойна ли е за някой мъж?

— Всеки воин, на когото разрешиш да я вземе за жена, може да се гордее с нея.

— Значи ти не я отблъскваш, защото презираш нея или мене?

— Далеч съм от подобна мисъл! Обаче Поразяващата ръка може да защитава живота си, може да се бие за него, но не може да го приеме от ръката на жена.

— Уф, уф! — закима той.

— Нима Поразяващата ръка трябва да направи нещо, което, щом се разчуе край лагерните огньове, ще накара всеки да сбърчи пренебрежително нос?

— Не.

— Нима трябва хората да казват за Поразяващата ръка: измъкна се от смъртта и се втурна в ръцете на една хубавичка млада индианка.

— Не.

— Не е ли мой дълг да отстоявам честта и доброто си име, даже и ако заради това сам се осъждам на гибел?

— Да, твой дълг е.

— Тогава ще разбереш защо съм принуден да отвърна на предложението ти с «не». Но аз ти благодаря, благодаря също и на твоята красива дъщеря. Искане ми се да можех да ви благодаря и по някакъв друг начин, а не само с думи.

— Уф, уф, уф! Олд Шетърхенд е истински мъж. Жалко, че трябва да умре! Онова, което му предложих, беше единственото средство за неговото спасение. Но разбирам, че един храбър воин не може да го приеме. Когато го кажа на моята дъщеря, и тя няма да му се сърди.

— Да, кажи ѝ го! Страшно много съжалявам, ако тя си помисли, че съм отхвърлил предложението ти заради самата нея.

— Сега и тя ще те обича и уважава още повече, отколкото досега, и когато се изправиш на кола на мъчението и всички други се насъберат, за да видят мъките ти, тя ще седи със забулено лице в най-отдалечения и тъмен ъгъл на своята шатра. Хау!

След като подкрепи думите си с това възклицание, той се изправи и се отдалечи, без повече да споменава, че щял да застава сам на стража край мен. Когато си отиде, пазачите отново заеха местата си.

Слава богу, че всичко мина тъй щастливо! Тази работа бе като някой подводен риф, в който надеждата ми за спасение много лесно можеше да претърпи корабкрушение, защото, ако Едно перо се превърнеше в мой враг и предизвиках жаждата му за мърт, неговата бдителност щеше да бъде за мен по-опасна от която и да било друга пречка.

Скоро след това се появи Пиди и аз трябваше да легна на земята. Вързаха ме между четири кола с разперени ръце и крака, но все пак ми дадоха за възглавница едно навито на руло одеяло, а с друго ме завиха.

Веднага щом Пиди си отиде, при мен се появи друг посетител, на когото се зарадвах. Беше мойт вран жребец, който дотогава бе пасъл наблизо, без да се присъединява към останалите коне. След като ме подуши и гальовно потърка глава в мен, той легна наблизо. Пазачите ми не го прогониха. Та нали конят не можеше да ме развърже и отвлече.

Верността на това животно бе за мен сега от голямо значение. Ако изобщо успеях да избягам, то това щеше да стане вероятно през нощта и ако конят ми постъпваше винаги както днес, да идва вечерта при мен, тогава нямаше да бъда принуден да се задоволявам с друг непознат за мен кон, нито пък да губя време и да се излагам на опасност, докато го търся.

Моите предположения се сбъднаха — не можах да заспя. Изпънатите ми ръце и крака започнаха да ме болят и изтръпнаха. Щом задремех, веднага пак се събуждах и за мен бе цяло избавление, когато се зазори и отново ме вързаха изправен за дървото.

Ако всичко това продължаваше много нощи подред, то въпреки хубавата храна физическото ми състояние сигурно щеше да се влоши. Но нищо не можех да кажа, защото би било срам и позор за Поразяващата ръка да се оплаква от безсъние.

Бях любопитен да видя, кой ли щеше да ми донесе закуската. Дали щеше да бъде Тъмнокосата? Едва ли, понеже бях отхвърлил предложението на баща ѝ. Но все пак тя дойде. Не каза нито дума, само в очите ѝ прочетох тъга без никаква следа от гняв.

Когато се появи Пиди, за да види как съм, научих, че с един отряд от своите воини щял да ходи на лов и да се върне чак следобед. Малко по-късно забелязах как индианците препуснаха в откритата прерия. Изминаха няколко часа и ето че между дърветата се показва Сантър. Водейки за юздите оседлания си кон и праметнал пушката си през рамо, той се насочи право към мен.

— Мистър Шетърхенд, аз също отивам на лов и считам за свой дълг да ти го съобща — започна той. — Вероятно ще срещна нейде из прерията Пиди, който е тъй благосклонен към теб, а пък мен толкоз малко може да понася.

Изглежда, че очакваше някакъв отговор, но се престорих сякаш нито съм чул, нито пък видял.

— Да не би да си оглушал, а?

Пак никакъв отговор.

— Съжалявам, че си оглушал. Жалко не само за тебе, ами и за мен!

— Изчезвай, негоднико! — изругах го аз.

— О, значи можеш да говориш, само дето не чуваш, а? Жалко, страшно жалко! Искане да те питам нещо.

Той ме погледна нахално в очите. При това лицето му имаше някакво особено, бих казал сатанинско тържествуващо изражение. Бях сигурен, че таеше нещо.

— Да, искаше ми се нещичко да те попитам — повтори той. — Мистър Шетърхенд, ще се зарадваш, ако ми чуеш въпроса.

Сантър ме погледна очаквателно, за да види дали щях да му кажа нещо. След като не продумах, той се засмя:

— Ха-ха-ха-ха, ама че сцена! Прочутият Олд Шетърхенд вързан за Дървото на смъртта, а пред него подлецът Сантър като свободен човек! Но, сър, ще последва нещо много по-хубаво. Може би ти е позната някаква гора, хмм, да, нещо като борова гора или Инделеччил, а?

При тази дума дъхът ми почти секна. Та тя се споменава в завещанието на Винету! Ако погледите можеха да убиват, Сантър щеше да падне мъртъв на земята.

— Ах, той ме е зяпнал тъй, сякаш вместо очи на главата си има ками! — засмя се той. —

Да, да, както съм чувал, такива гори се намирали!

— Мерзавецо, откъде си научил това име? — изскърцах със зъби.

— Откъдето съм научил и Тзе-шош. Може би я знаеш и нея?

— By Jove! Аз ще...

— Чакай малко, чакай! — прекъсна ме той. — Ами що за чудо е пък това «Деклил-то» или както се казваше там? Бих искал...

— Гад такава! — извиках, не, изкрещях, не, изревах аз. — Ти си отмъкнал листовете, които...

— Да, взех ги! — прекъсна ме той със сатанински триумфиращ кикот.

— Обрал си Пиди!

— Глупости! Само прибрах онова, което си беше мое. Нима това се нарича обир? Да, листовете са в мен, заедно с опаковката и всичко останало.

— Дръжте го! Заловете го! — закрещях на пазачите, изгубил самообладание.

— Да ме задържат ли, мене! — изсмя се той и бързо се метна на седлото. — Нека се опитат!

— Не го пускайте да си отиде! — изревах аз. — Ограбил е Пиди! Сантър не бива да избяга...

Думите ми бяха задушени от усилията, които положих, за да се отскубна от дървото.

Сантър препусна в галоп. Пазачите ми скочиха на крака, но само се зазяпаха подир него неразбиращо, без да предприемат каквото и да било. Завещанието на Винету! Последната воля на червенокожия ми брат бе отвлечена! Крадецът вече бясно препускаше през откритата прерия и никой не си помръдваше пръста да го преследва!

Бях като умопобъркан и не преставах с всичка сила да опъвам ремъка, с който ми бяха вързани ръцете за дървото. Изобщо не помислях, че е невъзможно да бъде разкъсан, а дори и да се беше скъсал, пак нямаше да мога да се помръдна, защото краката ми също бяха вързани. Не усещах даже болките в китките на ръцете си. Дърпах, дърпах и крещях... и ето че внезапно политнах към земята с главата надолу. Ремъкът се беше скъсал.

— Уф, уф! — възкликнаха пазачите. — Олд Шетърхенд се освободи!

Те протегнаха ръце към мен, за да ме задържат.

— Пуснете ме, пуснете ме! — ревах аз. — Изобщо нямам намерение да бягам, искам само да преследвам Сантър и да го заловя!

Той обра Пиди!

Виковете ми вдигнаха на крак цялото село. Всички се затичаха към мен, за да ме усмират.

Това им се удаде сравнително лесно, защото краката ми все още бяха вързани, а към мен се протегнаха десетки ръце. Но докато се видя отново със здраво вързани ръце за дървото, на мен не ми се размина без градушка от удари, а на тях без синини и цицини.

Индианците започнаха да се разтриват там, където ги бях ударил, но изобщо не изглеждаха разгневени, а само даваха израз на удивлението си, че бях разкъсал ремъка.

— Уф, уф, уф... освободил се е... просто да не повярваш! Подобни възгласи на учудване се разнасяха, а аз едва сега усетих болките в китките си. Те кървяха, защото, преди да се скъса, ремъкът се беше врязал в месата ми чак до костите.

— Какво сте се изправили тук и сте ме зяпнали! — сопнах се на индианците. — Още ли не сте разбрали какво ви казах? Сантър ограби Пиди. Бързо на конете! Върнете Сантър!

Но никой не ме послуша. Бях просто извън себе си от ярост и продължих да крещя, докато най-сетне дойде един, който, изглежда, бе по-разбран от останалите. Беше Едно перо. Разбута запачите, пристъпи към мен и попита какво се е случило. Обясних му.

— Значи говорещата хартия принадлежи вече на Пиди? — осведоми се той съвсем излишно.

— Разбира се, разбира се! Та нали и ти беше там, когато тя му бе присъдена!

— И ти си съвсем сигурен, че Сантър е избягал с нея и няма намерение да се върне?

— Да, да!

— Тогава трябва да питаме Тангуа какво да предприемем, защото той е върховен вожд.

— Питайте го, нямам нищо против, питайте го! Само не се бавете, а бързайте, бързайте!

Обаче Едно перо все още не се помръдна, понеже забеляза на земята скъсания от мен ремък, наведе се, разгледа го, поклати глава и попита стоящия най-близо до него червенокож:

— Този ремък ли е скъсал?

— Да.

— Уф, уф! Да, наистина е Поразяващата ръка! И този мъж трябва да умре! Защо не е червенокож воин, не е кайов, а е бледолик!

Едва сега той тръгна, като взе ремъка със себе си. С изключение на пазачите всички останали го последваха.

Разтреперан, целият изгарян от нетърпение, аз зачаках кога ще започне преследването на крадеца. Но нищо подобно не стана! Не след дълго спокойствието в живота на селото се възстанови. Това можеше да ме накара да полудея. Помолих пазачите ми да се осведомят какво е решението. Но те не биваше да напускат поста си. Извикаха един друг индианец. Чрез него научих, че Тангуа бил забранил преследването. Говорещата хартия нямала за тях никакво значение, понеже Пиди не можел да я прочете и използва.

Можете да си представите моята възбуда, моя яд, не, по-точно казано гняв. Скърцах зъби така, че пазачите ми разтревожено вдигаха погледи към мен. Замалко пак щях да се отскубна от дървото въпреки болките, които ми причиняваха ремъците. Буквално стенех от ярост. Но какво ли можеше да ми помогне всичко това? Нищо, абсолютно нищо! Трябваше да се примиря. Най-сетне проумях този факт и се принудих да си навлека поне маската на външно спокойствие.

Изминаха около три часа, когато чух някакъв женски глас силно да вика. Преди време бях забелязал, че Тъмнокосата излезе от шатрата си и отиде нанякъде, но не й обърнах особено внимание. Ето че тя се върна тичешком, като силно крещеше, изчезна във входа на вигвама и се появи заедно с баща си, който също тъй силно викайки, се затича нанякъде с нея. Всички, които се намираха наблизо, хукнаха подир тях. Сигурно се беше случило нещо важно!

Може би имаше някаква връзка с откраднатото завещание на Винету!

Не измина много време и ето че Едно перо се появи, тичайки право към дървото, на което бях завързан. Още отдалеч ми извика:

— Поразяващата ръка разбира от всичко. Дали е и лекар?

— Да — заявих с надеждата, че ще ме отведат при някой болен, а в такъв случай трябваше да ме развържат.

— Значи можеш да лекуваш болни?

— Да.

— Но не и да връщаш живота на мъртви?

— Умрял ли е някой?

— Да, дъщеря ми.

— Дъщеря ти ли? Тъмнокосата? — попитах изплашен.

— Не, сестра ѝ, жената на младия вожд Пиди. Лежеше вързана на земята и не помръдваше.

Жрецът я прегледа и каза, че е умряла, убита от Сантър, крадецът на говорещата хартия.

Олд Шетърхенд ще ѝ върне ли живота?

— Заведи ме при нея!

Веднага ме развързаха от дървото. После ми вързаха ръцете а също и краката, но така, че да можех да пристъпвам, обаче не и да избягам. Преведоха ме през селото и стигнахме до вигвама на Пиди. Бях много доволен, че имах възможност да огледам тази шатра и нейното

разположение, понеже в нея се намираха моите пушки. Мястото наоколо гъмжеше от червенокожи мъже, жени и деца, които почитателно ми направиха път да мина. Заедно с Едно Перо влязохме в шатрата, където Тъмнокосата и някакъв възрастен грозен тип клечаха край лежащия на земята мним труп. Този старик беше жрецът. Щом ме видяха да влизам, и двамата се надигнаха. Незабелязано погледът ми обходи помещението. Аха, ей там, вляво, се намираше моето седло заедно с одеялото, на един от страничните пръти на вигвама висяха револверите ми, а над Тях в кола бе забит ловджийският ми нож! И тези вещи бяха присвоени от собственика на шатрата. Човек лесно може да си представи радостта ми, като ги видях.

— Нека Олд Шетърхенд погледне мъртвата и види дали ще може отново да я съживи! — помоли ме Едно перо.

Веднага коленичих и с вързаните си ръце прегледах жената. Едва след известно време установих, че кръвообращението ѝ още не беше спряло. Баща ѝ и сестра ѝ не откъсваха от мен изпълнените си със страх и напрежение погледи.

— Мъртва е и никой човек не може да събуди мъртвец — заяви жрецът, който не беше забелязал слабите признаци на живот в тялото на изпадналата в безсъзнание жена.

— Поразяващата ръка може — казах категорично.

— Ти можеш? Ти? — попита бързо Едно перо зарадван.

— Събуди я, о, събуди я! — замоли се Тъмнокосата, слагайки и двете си ръце на рамото ми.

— Да, мога и ще го направя — повторих аз, — но ако искаме животът ѝ да се завърне, трябва да ме оставите при мъртвата сам.

— Значи да излезем навън, тъй ли? — попита баща ѝ.

— Да.

— Уф! Знаеш ли какво искам?

— Какво? — попитах аз, макар че много добре знаех.

— Тук са оръжията ти. Вземеш ли ги, ти си свободен. Ще ми обещаеш ли да не ги докосваш?

Човек лесно може да си представи, колко трудно ми беше да отговоря. С ножа можех да срежа ремъците. Вземех ли после револверите и карабината «Хенри», тогава много ми се искаше да видя безумния смелчага, който щеше да рискува да посегне на мен! Но не! В подобен случай лесно можеше да се стигне до сражение, а по възможност ми се искаше да го избегна. Освен това ми беше противно да използвам за такава цел припадъка на една жена.

Обаче още в същия миг ми дойде друга спасителна мисъл. Върху една опъната кожа, където обикновено жените работеха, видях различни инструменти като шила, игли и други подобни, между които имаше две-три малки ножчета, каквито индианките използват за разпарянето на шевове, правени с дебели здрави животински жили. Тези малки тънки остриета обикновено режат като бръснач. За да се освободя, имах нужда само от едно такова ножче. Ето защо спокойно заявих:

— Обещавам. А за да бъдете съвсем сигурни, можете да изнесете оръжията навън!

— Не, не е необходимо. Поразяващата ръка винаги държи на дадената дума. Но това не е достатъчно.

— А какво още?

— Тъй като вече се освободи от Дървото, ти би могъл да избягаш без оръжията си по някакъв друг начин. Ще ми обещаеш ли сега да не го правиш?

— Да.

— Отново да се върнеш при Дървото на смъртта и да се оставиш да те вържат на него?

— Давам ти думата си!

— Тогава излезте с мен навън! Поразяващата ръка не е лъжец като Сантър. Можем да му имаме доверие.

След като индианците напуснаха шатрата, първата ми работа беше да пхна в левия ръкав на ризата си едно от онези ножчета. После се залових с жената.

Мъжът ѝ бе отишъл на лов. Сантър се беше възползвал от това, за да се вмъкне при нея.

Оттогава бе изминало вече доста време, а тя продължаваше да лежи в безсъзнание. Не можеше да е само припадък, причинен от уплахата, а тя беше изгубила съзнание по-някаква друга по-сериозна причина. Опипах главата ѝ и усетих, че в областта на шева между двете

теменни кости има голяма подутина. Щом я натиснах, жената издаде болезнен стон. Продължих да натискам това място, докато тя отвори очи и ме погледна отначало втренчено, но после прошепна едва чуто името ми: Олд Шетърхенд!

— Познаваш ли ме? — попитах я.

— Да.

— Ела на себе си! Недей да губиш пак съзнание, иначе ще умреш! Какво се случи?

Предупреждението ми, че е възможно да умре, има добро въздействие. Тя положи усилия да се съвземе, с моя помощ се изправи в седнало положение и сложи двете си ръце върху главата, която я болеше.

— Бях сама. Белият човек влезе и поиска амулета. Не му го дадох и той ме удари.

— Къде се намираше амулетът? Няма ли го сега?

Жената погледна към един от прътите и макар и с отпаднал глас изплашено възкликна:

— Уф! Няма го! Той го е взел! Когато ме удари, паднах в несвяст. След това вече нищо не помня.

Едва сега се сетих как днес Сантър се беше похвалил пред мен, че бил прибрал листовите заедно с опаковката и всичко останало. Следователно бе взел завещанието на Винету, поставено от Пида в торбичката му с неговия амулет. И така амулетът на младия вожд Пида бе откраднат — една почти непоправима загуба! Той трябваше да направи всичко възможно да си го възвърне.

— Имаш ли достатъчно сили, за да останеш будна? Или пак ще изпаднеш в несвяст — попитах я аз.

— Няма да припадна — заяви жената.

— # Благодаря ти! Ти ми възвърна живота.

Тогава аз станах и отметнах кожата на входа. Бащата и сестрата стояха наблизко, а по-далеч настрани бяха жителите на селото.

— Влезте! — подканих двамата. — Мъртвата оживя.

Не е необходимо да казвам каква радост предизвикаха тези думи. Бащата и дъщерята, а по-късно и всички други кайови, бяха убедени, че съм извършил истинско чудо. Нямах никакво основание да им възразявам. Наредих да й правят компреси и им показах как става това.

Колкото голяма беше радостта им, толкова голяма бе после и яростта им, предизвикана от изчезването на амулета. Съобщиха на Тангуа тази лоша вест и той най-сетне изпрати отряд воини да преследват разбойника, както и няколко вестоносци, за да търсят Пида. Едно перо отново ме отведе при Дървото на смъртта и ме завързаха за него. Той не можеше да ме нахвали и буквално преливаше от благодарност, макар и в индиански стил.

— Ще ти подготвим много по-големи изтезания на кола на мъчението, отколкото бяхме предвидили — увери ме той. — Ще страдаш като никой друг досега, за да бъдеш най-знатният и велик човек между всички бледолики във Вечните ловни полета, получили разрешение да се преселят там.

«Много благодаря», помислих си аз, но гласно казах:

— Ако веднага бяхте тръгнали да преследвате Сантър, както ви казах, щяхте да го плените. Сега обаче вероятно ще се изплъзне!

— Ще го заловим! Дирята му сигурно ще е ясна.

— Де да можех аз да тръгна по следите му!

— Ами че можеш!

— Аз? Та нали съм пленен и вързан!

— Ще те пуснем да тръгнеш с Пида, ако обещаеш, че ще се върнеш с него, за да те измъчваме. Кажи, ще го направиш ли?

— Не. Щом ще трябва да умра, тогава предпочитам да е колкото може по-скоро. Вече губя търпение.

— Да, знам, ти си герой и сега това се потвърждава, защото само един герой може да изговори такива думи. Всички ние съжаляваме, че не си кайов!

Той си отиде, а аз бях достатъчно тактичен, за да не му кажа, че неговото съжаление не намира никакъв отклик в моето сърце. Нещо повече, имах намерението още през нощта да напусна всички мои почитатели, и то без да им кажа «сбогом».

Пида бе бързо намерен и се появи в селото в галоп на гърба на кон, целият плувнал в пот. Най-напред той влезе в шатрата си, после отиде при баща си, а след това дойде при мен. Външно изглеждаше спокоен, обаче сигурно полагаше големи усилия, за да прикрие възбудата си.

— Поразяващата ръка е събудил от смъртта моята жена, която обичам, и я е върнал към живота — поде той. — Аз му благодаря. Той знае всичко, което се е случило, нали?

— Да. Как е жена ти?

— Главата я боли, но водата я облекчава. Скоро ще оздравее. Но моята душа е болна и за нея няма да се намери лек, докато не си възвърна амулета.

— Защо не ме послушахте!

— Поразяващата ръка винаги има право. Ако нашите воители поне днес се бяха вслушали в думите му и веднага бяха тръгнали да преследват бандита, то Сантър навярно щеше да бъде вече тук.

— Пида ще започне преследването, нали?

— Да. Трябва да бързам и дойдох при теб само да се сбогуваме. Ето че смъртта ти отново се отлага, въпреки че много си искал бързо да умреш, както научих от Едно перо. Налага се да чакаш, докато се върна.

— С удоволствие.

Отговорът ми бе наистина искрен, но той го възприе според своите си схващания и се опита да ме утеши:

— Не е хубаво човек да гледа толкова дълго смъртта в очите, но съм заповядал през това време да бъде направено всичко възможно, за да ти е по-леко. А ако се съгласиш с онова, което ще ти предложа, тогава ще ти стане още по-леко.

— Какво е то?

— Искаш ли да яздиш заедно с Пида?

— Да.

— Уф! Това е добре, защото в такъв случай залавянето на крадеца е съвсем сигурно.

Веднага ще те развържем и ще ти дадем оръжията.

— Чакай, още не! Имам условия.

— Какви условия?

— Да тръгна с теб като свободен човек.

— Уф! Невъзможно е.

— Тогава оставам тук.

— Но ти ще си свободен, докато не сме в селото, а после ще се върнеш с мен и пак ще бъдеш наш пленник. Нищо друго не искаме от теб освен думата ти, че по пътя няма да избягаш.

— Значи ще ме вземете с вас само защото на мен не може да ми убегне никоя следа, така ли? Оставам тук. Поразяващата ръка не иска да го използват като копей.

— Няма ли да промениш решението си!

— Не.

— Помисли си добре! В такъв случай е възможно да не заловим крадеца на моя амулет.

— Би било лошо за теб. Пожелая ли да го заловя, на мен сигурно няма да се изплъзне. Но нека всеки сам си търси онова, което са му откраднали.

Той поклати неразбиращо и разочаровано глава, след което ме увери:

— Пида щеше да те вземе с удоволствие със себе си и така да ти благодари, загдето възвърна живота на жена му. Той не е виновен, че не искаш.

— Ако ти действително имаш намерение да ми благодариш, тогава можеш да ми изпълниш едно желание.

— Кажи го!

— Взех да се замислям за тримата бледолики, които дойдоха тук заедно със Сантър. Къде се намират сега?

— Все още са в шатрата си.

— Свободни ли са?

— Не. Вързани са. Те са приятели на човека, който открадна амулета на Пида.

— Но те са невинни.

— И те тъй казват, обаче Сантър е вече наш враг, а приятелите на моите врагове са мои неприатели. Ще бъдат вързани на Дървото на смъртта, за да умрат с тебе!

— Но аз те уверявам, че не са знаели абсолютно нищо за престъплението на Сантър!

— Това не ни засяга. Да се бяха вслушали в думите ти! Пиди знае, че си ги предупредил.

— Нека Пиди, младият, храбър и благороден вожд на кайовите, чуе какво ще му кажа: осъден съм да умра от мъчителна смърт, но не съм молил да бъда пощаден. За тях обаче те моля.

— Уф! И как гласи молбата ти?

— Пусни на свобода тримата бледолики!

— Пиди да ги остави да си отидат заедно с конете и оръжията си? Как може да го стори?

— Пусни ги на свобода заради жена си, която обичаш, както ми заяви!

Той извърна глава. Дълго в него се води душевна борба, но после пак ме погледна и каза:

— Поразяващата ръка не е като другите бледолики, изобщо не е като другите хора. Човек не може да го разбере. Ако се беше молил за себе си, може би щяхме да му дадем възможност да се изплъзне от смъртта. Бихме му разрешили да се бие за живота си срещу нашите най-смели и силни воини. Но той не желае да му подаряваме нищо, а се моли за други хора.

— Така е и даже повтарям молбата си.

— Е, добре, ще ги освободим, обаче в такъв случай и аз имам едно условие.

— Кажете го.

— На теб самия няма да ти бъде опростено нищо, ама съвсем нищо! Вече нямаш право да очакваш благодарност за спасяването на жена ми. Ние сме квит.

— Добре. Квит сме! — потвърдих аз.

— Тогава ей сега ще освободя тримата. Но нека бъдат засрамени. Те не ти повярваха и не се вслушаха в думите ти, нека дойдат при тебе и ти благодарят. Хау!

С тези думи той ми обърна гръб и аз видях да отива към шатрата на баща си, който трябваше да научи какво ми беше обещал неговият син. Малко по-късно Пиди отново излезе и изчезна между дърветата. Когато се върна, по петите му го следваха тримата бели, яхнали конете си. Направи им знак да се приближат до мен, но самият той не се присъедини към тях.

Пейн, Клей и Съмър отправиха конете си към мен. Физиономиите им бяха страшно гузни.

— Мистър Шетърхенд — започна първият от тях, — чухме какво се е случило. Наистина ли е чак толкова ужасно нещо, ако някой път изчезне такава стара торбичка заедно с амулета?

— Този въпрос потвърждава мнението ми, че си нямате никаква представа от Дивия Запад. Изгубването на амулета е най-страшното нещо, което може да се случи на някой индиански воин.

Би трябвало да го знаете.

— Well! Значи затова Пиди беше толкова разгневен и затова ни вързаха. Тежко и горко на Сантър, ако го заловят.

— Заслужил си го е. А сега разбрахте ли, че е искал само да ви измами?

— Нас ли? Нима ни засяга нещо амулетът, с който той изчезна?

— Страшно много! Защото в торбичката на амулета се намираха и листовете, които той тъй много искаше да притежава.

— А каква връзка има между листовете и нас?

— Те съдържат точното описание на мястото, където е скрито златото.

— Hang it all! Наистина ли?

— Разбира се!

— Но тогава и вие знаете мястото! Мистър Шетърхенд, кажете ни го! Ще яздим подир този негодник и ще му отнемем златото изпод носа!

— За тази цел вие, първо, не сте подходящите хора, и второ, досега не ми вярвахте, тъй че не е необходимо да ми вярвате отсега нататък. Сантър ви е влачил със себе си само като хрътки, които е трябвало да му помагат да вдигне златната лисица от бърлогата ѝ. След това е щял да ви застреля като пилци. Вече не му трябват, а на него не му е нужно да ви накара завинаги да онемее, понеже при бягството си е разчитал, че индианците ще се отнесат към вас като към негови съдружници.

— Zonds! Значи действително само на вас дължим живота си? Пиди ни го каза.

— Навярно тъй ще да е. Бяха решили да умрете заедно с мен на кола на мъчението.

— И вие измолихте да ни пуснат? А за себе си не направихте нищо? Ами какво ще стане с вас?

— Ще ме измъчват. Нищо друго.

— До смърт?

— Да.

— Страшно съжаляваме, сър! Не можем ли да ви помогнем по някакъв начин?

— Благодаря, мистър Пеин! За мен всяка помощ е напразна. Спокойно си вървете по пътя и щом се срещнете с хора, можете да им кажете, че Олд Шетърхенд вече не е жив, а е приключил житейския си път на кола на мъчението при кайовите.

— Дяволски тъжна новина! Щеше ми се да можех да им разкажа нещо по-хубаво за вас!

— Щяхте да имате такава възможност, ако не ме бяхте излъгали на Мъгуърт Хилс. Вие сте виновни за моето пленяване и моята смърт, която ще бъде страшна и безмилостна. Правя ви този упрек с пожеланието да ви буди посред сын. А сега си вървете!

От смущение той не знаеше какво да отговори. Още по-малко знаеха Клей и Съмър, които изобщо не си отвориха устата, тъй че тримата счетоха за най-уместно да си оберат крушите. Всъщност никой от тях не ми благодари, но все пак донейде се отсрамиха, като след известно разстояние се спряха и обърнаха към мен опечалените си физиономии.

Още не бяха изчезнали от погледа ми, когато и Пида тръгна на път, но без повече да ми обърне някакво внимание. И имаше пълно право, защото нали вече бяхме квит. Мислеше, че при завръщането си ще ме заvari все още тук, вързан за дървото, а аз пък бях убеден, че ако той не се отделише от следата на Сантър, щях пак да се срещна с него или край Рио Пекос, или южно от Рио Хила на Сиера Рита. Кой щеше да се окаже прав — той или аз?

Когато Тъмнокосата ми донесе обяда и попитах за състоянието на сестра й, научих, че болките й били почти изцяло минали. Доброто момиче ми поднесе толкова много месо, че не успях да го изям, а преди да си тръгне, ме погледна състрадателно с насълзени очи.

Разбрах, че има да ми казва нещо, но се бои да започне да говори без моята подкана. Ето защо я окуражих:

— Моята млада сестра иска да ми съобщи нещо. Желая да го чуя.

— Поразяващата ръка не постъпи правилно — започна тя с видимо колебание.

— Защо?

— Защото не тръгна с Пида.

— Нямах основания за това.

— А може би великият бял ловец все пак имаше основания. Достойно е да се умре без стон на кола на мъчението, обаче Тъмнокосата мисли, че е още по-хубаво да се живее достойно.

— Разбира се, но нали трябваше пак да се върна като пленник и въпреки всичко да умра.

— Пида бе принуден да постави това условие, но може би щеше да стане иначе. Навярно по време на ездата щеше да разреши на Поразяващата ръка да бъде негов приятел и брат и да изпуши с него лулата на мира.

— А един приятел и брат, с когото си пушил калюмета, никога не се оставя да умре на кола на мъчението. Нали това искаш да кажеш?

— Да.

— Права си. Обаче имам свое собствено мнение по въпроса. Ти много би желала да остана жив, нали?

— Да — призна си тя искрено. — Нали възвърна живота на сестра ми.

— Тогава не се тревожи чак толкова за мен! Поразяващата ръка винаги знае какво прави. Тя се загледа замислено към земята, после хвърли скришом поглед към пазачите и направи нетърпеливо движение с ръка. Разбрах я. Искаше да говори с мен за бягството ми, а не биваше. Когато отново вдигна очи към мен, аз й кимнах усмихнато.

— Погледът на моята сестра е ясен и бистър. Поразяващата ръка може да надникне чак в сърцето й. Той разбра мислите й.

— Наистина ли?

— Да, и скоро те ще станат действителност.

— Дано бъде тъй, както казваш! Тъмнокосата много ще се радва.

Този кратък разговор й облекчи сърцето и й вля нова смелост. По време на вечерята тя отиде още по-далеч. Тогава както и вчера вече горяха огньовете, но под короните на

дърветата бе тъмно. Беше застанала съвсем близо до мен, понеже ми поднасяше с ножа късчетата месо. Изведнъж тя многозначително ме настъпи по крака, за да насочи вниманието ми към следващите си думи, и попита:

— Останаха само още няколко парченца, а Поразяващата ръка едва ли се е наситил. Искате ли да получите още нещо? Ще му го донеса.

Пазачите не отдадоха никакво значение на тези думи, но аз разбрах мислите й. Трябваше да й дам някакъв отговор, който, разбира се, да засяга преди всичко яденето, но при това тя искаше да спомена и предмета, от който имах нужда, за да мога да избягам.

Щеше да ми го донесе, както вече бе споменала.

— Моята сестра е много добра — отвърнах аз, — благодаря й. Обаче съм сит и имам всичко, от каквото се нуждая. Как е жената на младия вожд на кайовите?

— Болките намаляват все повече и повече, но продължава да слага вода на главата си.

— Много добре. Тя има нужда от грижи. Кой стои при нея?

— Аз.

— И тази вечер ли?

— Да.

— И през нощта трябва някой да остане при нея.

— Ще остана до сутринта.

Гласът й потрепера. Беше ме разбрала.

— До сутринта? Тогава пак ще се видим.

— Да, тогава пак ще се видим!

Тя си тръгна. На пазачите не им бе направил впечатление двусмисленият ни разговор.

При бягството си аз непременно трябваше да отида в шатрата на Пиди, за да си взема нещата. След сегашния ми разговор с Тъмнокосата бях убеден, че тя щеше да бъде там и да ме очаква. Това ме радваше, но същевременно будеше в мен оправдани опасения. Ако в присъствието на двете сестри вземех оръжието си и всички други мои вещи от шатрата, без съмнение на следващото утро двете индианки щяха да бъдат посрещнати с най-тежки упреци. За да не ме издадат, трябваше да стоят тихо и кротко, докато дългът им изискваше да викат за помощ. Как ли бе възможно да се превъзмогне това раздвоение? Единствено, ако двете сестри доброволно се оставеха да ги вържат. Изчезнех ли веднъж, после можеха да кръщят колкото си искат и ако ги попитаха, щяха да кажат, че внезапно съм нахлул в шатрата и съм ги вързал. Не ме тревожеше въпросът дали и сестрата на Тъмнокосата щеше да се съгласи на това. Та нали вярваше, че съм й спасил живота!

В главата ми имаше и една друга мисъл, която за съжаление не ми даваше тъй лесно покой — дали карабината ми «Хенри» бе все още тук? Мислех си «не е», понеже на Пиди му бе известна стойността на тази пушка и я бе взел със себе си, а от друга страна «тук е», тъй като той не можеше да си служи с нея и ако бе имал намерение да я използва при преследването на Сантър, сигурно, преди да тръгне, щеше да поиска да му покаже как се борави с нея. Кое от двете предположения беше вярно, първото или второто? Трябваше да изчакам. Ако беше взел карабината, тогава най-напред щях да бъда принуден да си я възвърна, а после да преследвам Сантър.

Ето че дойде време за смяна на двамата пазачи. Едно перо доведе новите стражи. Той бе сериозен, но дружелюбен към мен. Собственоръчно ме развърза, понеже мислеше, че другите не биха обърнали особено внимание на дълбоките рани на моите китки. Легнах между четирите кола, при което с дясната ръка скришом измъкнах малкото ножче от левия си ръкав. После протегнах лявата си ръка, за да обвия ремъка около китката й. След като това стана и вече трябваше да завържат ръката ми за кола, се престорих, сякаш ремъкът се е врязал болезнено в раната, и с бързо движение притиснах ръката си до устните. В същото време с дясната ръка тикнах острието между китката и ремъка и почти го разрязах.

— Внимавай! — тросна се Едно перо на червенокожия, който ме връзваше. — Засегна раната. Олд Шетърхенд не бива да бъде измъчван още отсега!

След това пуснах ножчето в тревата, като добре запомних мястото, където падна, за да мога по-късно да се добера до него с лявата си ръка. После ми вързаха десницата, а сетне дойде ред и на краката. Също както и вчера ми дадоха две одеяла — едното поставиха под главата ми, а с другото ме покриха. Накрая Сус Хомаша направи следната забележка:

— Днес Поразяващата ръка сигурно няма да може да избяга. С тези рани на китките си няма да разкъса ремъците.

След тези думи той се отдалечи, а двамата пазачи седнаха на земята пред краката ми. Има хора, които едва могат да овладеят вълнението си пред толкова важни мигове, а аз точно тогава съм винаги спокоен, по-спокоен от обикновено. Измина час, а след него и още един. Огньовете угаснаха, само огънят пред вигвама на Тангуа продължаваше да гори. Стана хладно и моите пазачи присвиха колене към телата си. Обаче това положение бе неудобно, тъй че накрая легнаха на земята с глави към мен. Настъпи времето да действам. След внимателно, но здраво дръпване левият ремък, който бе почти прерязан, се скъса. Ръката ми бе свободна. Раздвижих я и затърсих ножчето. Скоро успях да го намеря. После извъртях тялото си надясно, нещо, което допреди малко ми беше невъзможно, под одеялото протегнах лявата си ръка до китката на дясната и разризах ремъка. И двете ми ръце бяха свободни! Почувствувах се спасен!

А сега краката! Но как? За да ги достигна с ръце, трябваше не само да се изправя в седнало положение, ами и съвсем да се наведе напред. В такъв случай щях да се надвеса едва ли не над главите на двамата индианци. Дали бяха нащрек? Раздвижих се насам-натам, но те не помръднаха. Дали спяха?

Каквото и да беше положението, няхах друг избор. По-добре да действам бързо, отколкото късно! Отметнах одеялото, изправих се седнал и се приведох напред. Наистина, индианците спяха! Две бързи рязания с ножчето и бях свободен! Два също тъй бързи юмручни удара по главите на пазачите и те изпаднаха в безсъзнание. Завързах ги с четирите разрязани ремъка, откъснах от одеялото две парчета от ъглите и ги натъпках в устите им, за да не могат да викат, като се съвземат. За моя радост видях, че конят ми и днес лежеше наблизо. Изправих се и протегнах крайниците си. Какво приятно чувство! След като ръцете ми си възвърнаха своята гъвкавост, аз легнах на земята и запълзах от дърво на дърво, от шатра на шатра. В селото нищо не се помръдваше и успях безпрепятствено да се добера до вигвама на Пида. Вече се канех безшумно да отметна одеялото на входа, когато откъм лявата си страна долових шум. Ослушах се напрегнато. Приближаваха се предпазливи крачки и близо до мен изникна и спря женска фигура.

— Тъмнокоса, ти ли си? — едва прошепнах аз.

— Олд Шетърхенд? — отвърна ми с въпрос. Изправих се и рекох:

— Не си в шатрата. Защо?

— Вътре изобщо няма човек, за да не ни ругаят утре сутринта. Сестра ми е болна, трябва да се грижа за нея и ето защо я отведох във вигвама на баща ни.

О, женска хитрост!

— А оръжията ми още ли са там? — попитах аз.

— Да, където бяха и през деня.

— Тогава видях само някои от тях. Ами пушките?

— Те са под постелята на Пида. Поразяващата ръка взе ли си коня?

— Той ме чака. Ти си толкова добра към мен. Трябва да ти благодаря.

— Поразяващата ръка е добър към всички. Дали ще се върне някога пак при нас?

— Мисля, че да. И тогава ще доведе Пида, който ще бъде мой приятел и брат.

— Ще яздиш по дирите му?

— Да, ще се срещна с него.

— Не му казвай нищо за мен! Никой друг освен сестра ми не бива да знае какво направих.

— Знам, че ти щеше да направиш и нещо повече. Подай ми ръката си, за да ти благодаря!

Тя ми подаде ръка.

— Дано бягството ти успее напълно! — каза тя припряно. — Вече трябва да си тръгвам, сестра ми се страхува за мен.

Преди да мога да ѝ попреча, тя допря с устни ръката ми и бързо изчезна. Стоях на едно място и се вслушвах в глъхнешите ѝ стъпки.

Сбогом, добро дете!

След това влязох във вигвама и най-напред потърсих пипнешком постелята. Завити в одеяло, под нея бяха скрити пушките. Измъкнах ги и ги нарах. Ножът и револверите бяха също в шатрата, както и седлото с кобурите. Не бяха изминали и пет минути, когато

излязох от шатрата и се върнах при Дървото на смъртта, за да оседлая коня си. След като свърших тази работа, се наведох над пазачите. Бяха се съвзели.

— На воините на кайовите не им върви с Поразяващата ръка — казах им с приглушен глас. — Никога няма да го видят на кола на мъченията. Ще догоня Пиди, за да заловим заедно Сантър. Ще се отнасям с Пиди като с брат и приятел. Може би ще се завърна с него при вас. Съобщете всичко това на вожда Тангуа и му кажете, че няма защо да се тревожи за своя син, защото ще го закрилям! Кайовите бяха дружелюбни към мен. Предайте им моята благодарност и обещанието ми, че винаги ще помня това. Хау!

Улових юздите на моя вран жребец и го поведох подир себе си, защото все още не исках да го възсядам, за да не разбудя никого. Едва след като се отдалечих достатъчно, се метнах на седлото и навлязох в прерията.

Пета глава

При тъмната вода

Пътят ми водеше на запад. Знаех го, въпреки че в нощната тъмнина не можех да различа нито следите на Сантър, нито пък дирите на кайовите. Не ми беше необходимо да ги виждам и изобщо няха намерение да се ръководя от тях. Знаех, че Сантър язди към Рио Пекос, и това ми стигаше.

Доколкото бях успял да прочета от завещанието на Винету, в него се срещаха три наименования на езика на апачите. Сантър беше разбрал първото от тях — Инделче-чил, обаче Тзе-шош и Деклил-то му бяха неизвестни. А дори и да знаеше значението на тези думи, той все пак нямаше представа къде трябваше да се търсят Мечата скала и Тъмната вода. Те се намираха далеч в Сиера Рита, където съм бил само един-единствен път заедно с Винету. Самите ние бяхме дали тези имена на скалата и на езерото. Следователно след смъртта на Винету никой друг не знаеше къде се намират тези важни места освен мен и двамата апачи, които навремето ни бяха придружавали. Но двамата червенокожи воини бяха вече остарели и не напускаха пуеблото край Рио Пекос. Искаше ли да научи нещо, Сантър трябваше да отиде при тях.

Кой щеше да му каже, че трябва да отиде тъкмо при тях ли? Всеки апач, когото попиташе за Деклил-то и Тзе-шош. Цялото племе знаеше тези имена. Но дотам бяха ходили заедно с нас само онези двама старци. Сигурно беше, че Сантър щеше да разпитва, защото иначе нямаше да намери мястото, а тези сведения можеха да му бъдат дадени само от апачите, всеки от които щеше да го препрати към пуеблото, щом чуеше въпросните имена.

Обаче сред апачите имаше неколцина, които познаваха Сантър, и то като враг на Винету и убиец на Инчу чуна и Ншо-чи! Щеше ли да рискува да се появи в пуеблото?

Защо не? Човек като него рискува всичко, щом става въпрос за злато. Та нали в случай на крайна нужда щеше да намери какви ли не оправдания. Тъкмо откраднатото завещание можеше да му послужи като един вид легитимация, понеже върху външната кожена обвивка с нож бе изобразен тотемът на Винету.

Моят план беше да достигна пуеблото на апачите преди него, да ги предупредя и веднага с пристигането му да го пленя. Това беше най-доброто, което можех да направя, още повече че имах хубав и издръжлив кон, тъй че нямаше да ми бъде трудно да изпреваря преследвания Сантър. Този план ми спестяваше и труда да се оглеждам внимателно за следите и да губя време с разчитането на дирята.

Но за съжаление ме сполетя нещастие. Още на следващия ден конят ми започна да куца, и то без да успее да открия причината. Едва на третия ден открих на едно място възпаление, причинено от дълъг остър трън, който извадих. Но всичко това толкова ме забави, че едва ли можех повече да се съмнявам в значителното си изоставане от Сантър.

Все още не бях достигнал Рио Пекос и яздех през савана, покрита с оскъдна тревица, когато пред очите ми изникнаха двама конници, насочили се право срещу мен. Бяха индианци.

Понеже бях сам, те не се поколебаха да продължат пътя си. Щом се приближихме на известно разстояние, един от тях размаха пушката си, извика името ми и се понесе в галоп

към мен. Беше Ято Ка (Бързия крак — Б. нем. изд.), воин на апачите, когото познавах. Другия не го бях виждал досега. След като се поздравихме, попитах:

— Както виждам, моите братя са тръгнали на боен или ловен поход. Накъде са се отправили?

— На север, нагоре из планините Гро Вантър, за да отдадем почит пред гроба на Винету, нашия вожд — обясни ми Ято Ка.

— Значи сте чули вече, че е умрял.

— Научихме го преди няколко дни. В публото край Рио Пекос се разнесоха силни вопли на скръб.

— А знаят ли моите братя, че бях заедно с него, когато умря?

— Да. Поразяващата ръка ще ни разкаже всичко и ще бъде наш предводител, когато тръгнем да отмъщаваме за смъртта на най-прочутия вожд на апачите.

— За това ще поговорим по-късно. Вие двамата не сте тръгнали сами на път, за да отидете толкова далеч на север, нали?

— Не, избързахме напред като съгледвачи, понеже кучетата-команчи са изровили бойната секира. Другите ни следват на голямо разстояние.

— Колко са воините?

— Пет пъти по десет.

— Кой ги предвожда?

— Тил Лата (Кървавата ръка — Б. нем. изд.), избран за предводител в този поход.

— Познавам го. Той е най-подходящият човек за тази цел. Забелязахте ли непознати конници?

— Един.

— Кога?

— Вчера. Беше бледолик, който ни попита къде е Тзе-шош. Изпратихме го в публото при стария Инта.

— Уф! Този човек е Сантър, убиецът на Инчу чуна и Ншо-чи. Искам да го заловя.

— Уф, уф! — извикаха двамата, вцепенени от уплаха. — Убиецът на Инчу чуна? А ние не знаехме. Не го пленихме!

— Няма значение. Достатъчно е, че сте го видели. Не можете да продължите пътя си, ще трябва да се върнете и да ме придружите. По-късно ще ви отведе до планините Гро Вантър. Елате!

— Да, ще се върнем — съгласи се Ято Ка. — Трябва да пипнем убиеца!

След няколко часа се добрахме до Рио Пекос, прекосихме я и на отвъдния ѝ бряг продължихме пътя си. Междувременно разказах на двамата апачи за срещата си със Сантър на Нъгит Тсил, както и другите си преживелици.

— Значи Пиди, младият вожд, е тръгнал по следите на избягалия убиец? — попита Ято Ка.

— Да.

— Сам?

— Потегли подир воините, изпратени преди това от баща му, и сигурно бързо ги е настигнал.

— Знае ли Поразяващата ръка колко души наброява отрядът?

— Видях ги, когато тръгваха, и ги преброих. Бяха десет души. Значи заедно с Пиди са единадесет.

— Толкова малко?

— За залавянето на един-единствен беглец единадесет воини не са малко, а даже са много.

— Уф! Воините на апачите ще изживеят голяма радост, понеже ще заловят Пиди заедно с неговите воини и ще ги вържат на кола на мъчението!

— Няма да го направят — заявих аз.

— Няма ли? Искаш да кажеш, че ще ни избягат? Убиецът Сантър се отправи към нашето публо, а кайовите са по петите му, за да го заловят. Значи и те трябва да дойдат в публото и ще ни паднат в ръцете.

— В това не се съмнявам, обаче няма да умрат на кола на мъченията.

— Защо не? Нали са наши врагове!

— Те се отнесоха с мен добре и въпреки че ме очакваше мъчителна смърт, сега Пида е мой приятел.

— Уф! — извика изненадано Ято Ка. — Поразяващата ръка си е все същият странен воин, какъвто е бил винаги. Той закриля враговете си. Но дали и Тил Лата ще се съгласи?

— Сигурно!

— Не забравяй, че той винаги е бил храбър воин, а сега стана и вожд! Този нов ранг го задължава да докаже, че е достоен за него. Не бива да проявява снисхождение към никой враг.

— А нима аз не съм също вожд на апачите?

— Да, Поразяващата ръка е вожд.

— Не станах ли вожд преди Тил Лата?

— Много лета преди него.

— Тогава той трябва да ми се подчини. Ако кайовите попаднат в ръцете му, няма да им причини никаква злина, понеже такава е моята воля.

Може би апачът щеше да възрази нещо, обаче в този момент вниманието ни беше привлечено от някаква следа, която се появяваше отляво, пресичайки реката през едно плитко място, и продължаваше по десния бряг на Рио Пекос в същата посока, в която яздехме и ние. Слязохме от конете, за да я огледаме. Хората, оставили тази диря, бяха яздили в индианска нишка, за да прикрият своя брой, което се прави само когато човек трябва да бъде предпазлив. Очевидно те знаеха, че се намират на неприятелска територия. От това си направих извода, че пред нас е дирята на Пида и неговите кайови, макар че не бях в състояние да определя броя на конниците.

След известно време стигнахме до мястото, където те бяха спирали, разваляйки строя си. Това ми даде възможност да преброя отпечатъците на единадесет коня. Значи не се бях излъгал. Обърнах се към Ято Ка с въпроса:

— Вашите воини ще се изкачат оттук нагоре по реката, нали?

— Да, те ще се срещнат с кайовите, които са само единадесет, докато нашите апачи наброяват десет пъти по пет.

— На какво разстояние се намират вашите хора?

— Когато се срещнахме с теб, бяха на половин ден езда зад нас.

— А както виждам от следите на кайовите, те са на половин час пред нас. Трябва да побързаме да ги догоним, преди да са се срещнали с апачите. Нека яздим по-бързо!

Подкарах коня си в галоп, понеже срещата между двата враждебно настроени отряда можеше да стане всеки миг. Пида заслужаваше да го взема под закрилата си. Не след дълго реката направи завой наляво, който кайовите сигурно познаваха, защото, за да съкратят пътя си, бяха пресекли направо, без да следват брега на реката. Ние постъпихме по същия начин и скоро ги видяхме пред нас как язدهха на юг през равнината. Те не ни забелязаха, понеже никой от тях не се извърна. Но ето че се спряха. Стъписаха се, а после обърнаха конете си, за да поемат обратно колкото се може по-бързо. Сега съзряха и нас, отново се спряха за миг и най-сетне пак пришпориха конете, но като се стремяха да ни заобиколят. — Видели са вашите воини — обясних на Ято Ка, — забелязали са, че апачите далеч ги превъзхождат по численост. А ние сме само трима и те си мислят, че няма защо чак толкова да се страхуват от нас.

— Да, ей там идват нашите воини. Виждаш ли ги в далечината? Забелязали са кайовите, понеже галопират, за да ги догонят.

— Вие двамата побързайте да ги пресрещнете и кажете на Кървата ръка да спре и да чака, докато дойда!

— Защо не отидем заедно?

— Трябва да говоря с Пида! Напред! Побързайте!

Те последваха подканата ми, а аз свърнах наляво, откъдето кайовите се канеха да ни заобиколят. Досега се бях намирали на твърде голямо разстояние, за да ме разпознаят, но тъй като яздех към тях, скоро разбраха кой съм. Пида нададе остър вик на уплаха и пришпори коня си в още по-бърз галоп. Но аз насочих моя жребец така, че кайовът не можеше да мине покрай мен, и извиках:

— Нека Пида спре, аз ще го закрилям от апачите!

Изглежда, че въпреки уплахата, която току-що бе показал, той имаше голямо доверие в мен, защото дръпна юздите на коня си и подвикна на хората си също да спрат. Понеже ги беше изпреварил, те продължиха да яздят, докато се приближиха до самия него и тогава се подчиниха на заповедта му. Въпреки че при всяко положение червенокожият воин е длъжен да запази самообладание, приближавайки се, забелязах, че Пиди полага големи усилия, за да прикрие впечатлението, което му бе направило негово ненадейно появяване. Неговите хора още по-малко успяха да се овладеят.

— Олд Шетърхенд е свободен! Кой го развърза?

— Никой — отвърнах аз. — Сам се освободих.

— Уф, уф, уф! Но това бе невъзможно!

— Не и за мен. Знаех, че ще се освободя. Затова не тръгнах с теб, затова не исках да получа нищо даром от теб и затова ти казах нека всеки сам си възвърне онова, което са му отнели. Моето бягство няма защо да те плаши. Аз съм твой приятел и ще се погрижа апачите да не ти сторят никакво зло.

— Уф! Наистина ли ще го направиш?

— Да. Давам ти думата си.

— Пиди вярва на казаното от Олд Шетърхенд.

— Спокойно можеш да ми повярваш. Погледни назад! Ей къде са спрели апачите, срещу които изпратих моите спътници! Ще чакат, докато отида при тях. Видяхте ли следите на Сантър?

— Да, но досега не успяхме да го догоним.

— Той отива в публото на апачите.

— Така си и мислехме, понеже, докато яздехме, по следите му разбрахме в каква посока се отправя.

— Но така поемате много голям риск! Всяка среща с апачите означава за вас сигурна смърт.

— Известно ни е, обаче Пиди е принуден да рискува живота си, за да си възвърне свещения амулет. Щяхме тайно да дебнем около публото, докато ни се удадеше да заловим Сантър.

— Сега ще постигнете целта си по-лесно, защото ще се погрижа от страна на апачите да не ви застрашава никаква опасност. Но ще мога да ви закрилям само в случай, че станеш мой приятел и брат. Слез от коня! Ще изпушим лулата на мира.

— Уф! — извика Пиди. — Нима великият воин Олд Шетърхенд, който успя без никаква помощ да избяга от селото на кайовите, счита Пиди достоен да бъде негов приятел и брат?

— Да. Побързай, защото воините на апачите могат да изгубят търпение!

Слязохме от конете и по обичайния начин изпушихме лулата, след което наредих на Пиди да стои на това място и да чака да му дам знак. После пак възседнах коня си и се отправих към апачите, междувременно осведомени от Ято Ка за нашата среща и за онова, което възнамерявах да правя. Хванали юздите на конете си, те образуваха полукръг, в който бе застанал Тил Лата, Кървавата ръка.

Добре познавах този апач. Беше много честолобив човек, но винаги е бил благоразположен към мен, поради което разчитах, че няма да се противопостави на застъпничеството ми за Пиди. Поздравих го с няколко приятелски думи и добавих:

— Поразяващата ръка идва сам, без Винету, вожд на апачите. Моите червенокожи братя ще искат да научат подробности за смъртта на този прочут воин и аз ще им разкажа всичко. Но най-напред трябва да поговорим за кайовите.

— Знам какво иска Олд Шетърхенд. Ято Ка ми го каза — отвърна Кървавата ръка.

— А какво е твоето мнение?

— Олд Шетърхенд е вожд на апачите. Те уважават волята му. Нека десетте вожди на кайовите незабавно се върнат в селото си, без да остават тук ни минута повече. В такъв случай нищо няма да им се случи.

— Ами младият вожд Пиди?

— Видях, че той изпуши лулата на мира с Олд Шетърхенд. Нека дойде с нас и бъде наш гост, докато желаш ти, но после пак ще бъде наш враг.

— Добре, съгласен съм. Воините на апачите ще се върнат обратно с мен, за да заловим убиеца на Инчу чуна и неговата дъщеря. Разправим ли се с него, ще ви заведа при гроба на Винету, техния мъртъв вожд. Хау!

— Хау! — потвърди Кървавата ръка и в подкрепа на казаното ми подаде десницата си.

След това направих знак на Пида да се приближи. Той се съгласи с условията на Тил Лата и изпрати обратно своите кайови. После продължихме да яздим надолу по брега на Пекос, докато се свечери и спряхме да лагеруваме.

Понеже се намирахме на територията на апачите, можехме да запалим огън. Разположихме се около него, нахранихме се и тогава подробно разказах за смъртта на Винету. Думите ми направиха дълбоко впечатление на слушателите, които още дълго седяха безмълвни, а после започнаха взаимно да си припомнят отделни случки от живота на техния обичан и достоен за възхищение вожд. Самият аз бях изпаднал в такова настроение, сякаш току-що отново бях преживял гибелта на Винету, и дълго след като другите заспаха, не можех изобщо да мигна. Мислех си за неговото завещание и за златото, което се споменаваше в него. А после това злато ми се присъни. Беше ужасен огън. Огромни купища от блестящия метал бяха струпани на ръба на една пропаст, а Сантър с лопата го сригваше в бездната. Искях да му попреча, да спася златото и се счепках с него, обаче не успях да го надвия. Но ето че под краката ни земята се пропука. Аз отскочих назад, а Сантър заедно с всичкото злато изчезна в зейналата пропаст. Събудих се, облян в пот. Помислих си: сънищата не са нищо друго освен сапунени мехури, обаче през целия ден не успях да се освободя от чувството, че сънят ми означава нещо. А той можеше да се обясни толкова лесно!

Яздехме много бързо. По обяд направихме кратка почивка, за да не пристигнем в пуеблото твърде късно, защото Сантър сигурно никак нямаше да се бави там.

Късно следобед наближихме пуеблото. Вдясно се издигаше гробницата, построена навремето за Клеки-петра, върху която все още стърчеше нашият кръст. Вляво от нас се намираше онова място от реката, където бях принуден да плувам, за да спася живота си. (Виж «Винету» I, гл. 14 — Б. нем. изд.) Колко често бяхме стояли после тук с Винету, разговаряйки за събитията от онези дни!

След това свихме надясно в страничната долина и пред очите ни изникна пуеблото. Беше привечер и издигащите се към небето струйки дим от различните етажи показваха, че обитателите му бяха заети с приготвянето на вечерята. Забелязаха ни, но въпреки това Тил Лата сви длани около устата си и се провикна нагоре:

— Поразяващата ръка идва. Поразяващата ръка! Воини, тичайте да го посрещнете!

Тези думи предизвикаха голямо раздвижване между етажите. Спуснаха дървесните трупи, използвани като подвижни стълби, и когато скочихме от седлата и започнахме да се изкачваме по пуеблото, към нас отвсякъде се запротяха стотици големи и малки ръце, поздравявайки ме с добре дошъл. Едно тъжно приветстване, понеже днес идвах за пръв път без Винету.

Както съм споменавал вече, пуеблото бе обитавано само от една малка част от племето. Заедно със семействата си тук живееха воини, към които Винету винаги бе хранил топли приятелски чувства. Не е трудно да се досети човек, че веднага след поздравите бях отрупан с хиляди въпроси. Обещах им, че по-късно ще им отговоря, и незабавно се осведомих:

— Инта тук ли е? Трябва да говоря с него.

— Той е в своето жилище — отговориха ми, — ще го доведем.

— Не. Той е стар и немощен, не го разкарвайте. Аз ще отида при него.

Заедно с Пида ме отведоха в малко помещение, изсечено в скалите, където седеше старецът. Щом ме видя, той се стресна, но веднага лицето му просия от радост и започна да ми държи дълга реч, но аз го прекъснах с въпроса:

— Ще те изслушам по-късно. Вчера идвал ли е при теб някакъв непознат бледолик?

— Да — отвърна Инта.

— Спомена ли името си?

— Не. Обясни ми, че Винету му бил забранил да го казва.

— Колко време остана Тук?

— Приблизително времето, което бледоликите наричат един час.

— Искаше да говори с теб, нали?

— Да, доведоха го при мен и той ми показва върху някаква кожа тотема на Винету, чиято последна воля трябвало да изпълни.

— Какво искаше от теб?

— Да му опиша езерото, наречено навремето от вас Деклил-то.

— И ти направи ли го?
— Нямаше как, нали беше заповед на Винету! Описах му пътя дотам, а и околността на Деклил-то.
— Боровата гора, скалата и водопада?
— Всичко.
— А също и пътя нагоре през надвисналата скала?
— И него. Душата ми се радваше, че можем да говорим за местата, където съм бил някога заедно с Поразяващата ръка и Винету, вожд на апачите, който ни напусна и отиде във Вечните ловни полета. Скоро ще се видя с него там.
Старецът не можеше да бъде упрекнат в нищо, той бе проявил само необходимата почит към тотема на любимия си вожд и беше постъпил според повелята му. Задах му още един въпрос:
— А беше ли изтощен конят на бледоликия?
— Никак. Когато си тръгна, бе толкова свеж, сякаш беше отпочивал дълго.
— Бледоликият яде ли тук?
— Да, но малко, понеже нямаше време. Попита дали имаме влакна за фитил за взривяване.
— А-а! И дадохте ли му?
— Да.
— За какво му трябваше фитил?
— Не ни каза. Накара ни да му дадем и барут, даже твърде много барут.
— За стреляне?
— Не. За да взриви някакви скали и да си проправи път.
— Видя ли къде прибра тотема?
— В една свещена торбичка на амулет. Това ме учуди, понеже знам, че бледоликите нямат амулети.
— Уф — възкликна застаналият до мен Пиди. — Торбичката е все още у него! Това е моят амулет, който той ми открадна.
— Открадна ли го е? — попита Инта смаяно. — Та този човек крадец ли е?
— Той е нещо по-лошо от крадец — отвърна аз.
— Но нали притежава тотема на Винету?
— И него открадна! Той е Сантър, който уби Инчу чуна и Ншо-чи.
Старецът замръзна като статуя. Оставихме го сам да се справи с уплахата си и си тръгнахме.
И тъй, ние не само че не бяхме успели да догоним Сантър, но не бяхме наваксали даже и малка част от преднината му. Това беше неприятен факт и ето защо Кървавата ръка предложи:
— Изобщо няма да се бавим тук, а незабавно тръгваме. Може би по този начин все пак ще го настигнем, преди да се добере до Тъмната вода.
— Мислиш ли, че ще можем да се справим без никаква почивка? — попитах аз. — Вярно, има луна и бихме могли да яздим и през нощта.
— Тил Лата няма нужда от почивка!
— А Пиди?
— Пиди няма да намери покой, преди да си е възвърнал амулета.
— Добре, тогава да ядем и после да вземем нови коне. Моят вран жребец ще остане тук. И мен не ме свърта на едно място. Щом Сантър е поискал да му дадат барут и фитил, това показва, че той мисли да взривява, а така може да унищожи всичко. Трябва да побързаме. Разбира се, че обитателите на пубелото ни молеха най-настойчиво да останем. Искане да им разкажам за Винету, за последните ни преживявания и за неговата смърт. Но аз им обещах, че скоро ще се върна. Видяха се принудени да се задоволят с обещанието ми. Само два часа след пристигането ни в пубелото Тил Лата, Пиди и аз, придружени от двадесет апачи, отново потеглихме на път, яхнали добре отпочинали коне и богато запасени с нови провизии. Тил Лата бе настоял за такъв голям брой придружители, въпреки че не ни бе необходима подобна охрана, защото земите, през които минавахме, бяха собственост на сродните с апачите мимбренъси, от чиято страна не очаквахме никакви враждебни действия.

За да изминем разстоянието между пубелото и езерото Тъмната вода, трябваше да преодолеем около седемстотин километра, като на всичко отгоре последната част от пътя ни преминаваше през много труден скалист терен. Ако допуснехме, че на ден ще изминаваме средно по около петдесет километра, което е твърде много, пак щяха да са ни необходими цели две седмици, за да се доберем до целта.

Не си давахме труд да търсим следите на Сантър. Само щяхме да си загубим времето. Яздехме просто в посоката, в която някога бяхме поели с Винету, и можехме да бъдем сигурни, че през цялото време Сантър е нейде пред нас, понеже не бе възможно Инта да му е описал някакъв друг път освен този. Отклонеше ли се Сантър от него, ние само щяхме да спечелим.

Пътем не се случи нищо, което заслужава да бъде споменато. Чак на шестнадесетия ден срещнахме един човек. Срещу нас се зададе червенокож ездач, когото познавах. Беше индианец от племето мимбреньо, който навремето ни бе снабдил с месо, мен и Винету. Той също ме позна веднага, спря коня си и зарадвано извика:

— Поразяващата ръка! Какво виждам! Ти си жив, ти не си умрял, не си мъртъв?

— Нима разправят, че съм умрял?

— Да, застрелян от сиусите!

Незабавно се досетих, че той се е срещал със Сантър.

— Кой ти каза? — попитах го.

— Един бледолик, който ни разказа по какъв начин били загинали великият Олд Шетърхенд и прочутият Винету. Нямахме как да не му повярвам, понеже той притежаваше тотема на Винету, а също и неговия свещен амулет.

— Въпреки това е лъжа, защото нали виждаш, че съм жив?

— Ами тогава навярно и Винету не е мъртъв?

— За съжаление той наистина е мъртъв. Но я ми кажи как се срещна с белия?

— В нашия лагер. Искаше да размени изморения си кон и да вземе водач за Деклил-то.

Навярно това е някакво лъжливо име.

Той имаше предвид езерото, наричано от нас Шиш-ту (Черното езеро, означава същото, както и Деклил-то — Б. нем. изд.). В замяна ми предложи амулета на Винету и аз се съгласих. Размених един кон със запазени сили срещу неговия и заедно с моя син го отведохме до Шиш-ту, където той веднага разбра, че се намира на търсеното от него място.

— Измамил те е: Амулетът в тебе ли е?

— Да, ей тук е!

— Покажи ни го!

Той го измъкна от дисагите на седлото си. Пида нададе радостен вик и протегна ръка. Но мимбреньото нямаше намерение да го даде и се разгоря кратък спор, който прекратих с обяснението:

— Този амулет действително принадлежи на младия вожд на кайовите. Никога не е бил собственост на Винету.

— Сигурно се лъжеш! — не отстъпваше мимбреньото.

— Знам го много добре.

— Но само заради този скъпоценен амулет бих онзи дълъг път и дадох на бледоликия похубав кон!

— Нуждаел се е от добре отпочинал кон, защото е знаел, че преследвачите са зад гърба му, и ти е разказал една огромна лъжа, та да те накара да извършиш размяната.

— Ако го казваше някой друг, а не Поразяващата ръка, нямаше да повярвам. Трябва ли да се откажа от амулета?

— Да.

— Добре! Но тогава ще се върна и ще взема живота на онзи лъжец и мошеник!

— В такъв случай тръгвай с нас, защото и ние имаме същото намерение!

Мимбреньото се съгласи и потегли с нас. Когато му разяснихме накратко кой е Сантър и какви престъпления му тежаха на съвестта, той започна да съжалява двойно повече, че с размяната на конете беше помогнал на убиенца. Със своя подкрепа и водачество бе съдействувал на Сантър да спечели преднина.

Пида беше щастлив, защото си възвърна амулета съвсем непокътнат. Беше постигнал целта на пътуването си. Дали щях да мога и аз да кажа същото за себе си?

На следващия ден достигнахме езерото, обаче едва вечерта, когато вече нищо не се виждаше. Безмълвно се разположихме на лагер под дърветата, без да палим огън, за да не се издадем на Сантър. Не знаехме къде се намира в момента, защото не беше казал на мимбреньото нито дума за намеренията си, ами веднага след пристигането си го беше отпратил обратно.

Отдалечавайки се от Рио Пекос, нашия път бе пресякъл косо югозападния ъгъл на Ню Мексико и вече се намирахме в Аризона, горе-долу в онази местност, където граничат земите на хиленосите и мимбреньосите. По-голямата част от онези райони има пуст и безутешен вид. Само скали и пак скали, камънаци и пак камънаци.

Но там, където има вода, вирее богата и пищна растителност, която все пак не се разпростира много надалеч от бреговете на реките и потоците. Слънцето изгаря всичко, което не успява бързо да си набави необходимата влага. Горите се срещат рядко.

Но там, където се намирахме в момента, природата правеше изключение.

Бяхме попаднали в котловина с няколко извора. Те бяха напълнили дъното ѝ, образувайки езеро, чиято вода изтичаше на запад, докато ние се намирахме на източния му бряг.

Склоновете на котловината, покрити с гъста гора, се издигаха нависоко и придаваха на незнайно колко дълбокото езеро онези мрачни цветове, които ни бяха дали повод да го кръстим Тъмната вода, докато, както бяхме разбрали вече, мимбреньосите го наричаха Черното езеро. Северната стена на котловината бе най-високата. От нея във формата на стълб изстъпяше напред гола скала, която се издигаше от езерото право нагоре. Неиде зад нея се насъбираше водата, стичаща се от много по-високите и гористи върхове. Тя си беше издълбала улей в стълбовидната скала и от около тридесет метра височина падаше в езерото, сякаш изтичаше от чучура на огромна кана. Това беше Падащата вода, спомената в завещанието на Винету. Точно над водопада в скалата се виждаше пещера, до която навремето не успяхме да се доберем. Но по-късно Винету несъмнено беше открил достъп до нея. А още по-нагоре пък над тази пещера стърчеше горният край на скалата подобно на навес — една огромна каменна плоча, издала се в пространството без всякаква подпора. Тя се надвесваше толкова силно напред и изглеждаше тъй тежка, че човек учудено се питаше как ли все още не е рухнала в бездната.

Вдясно от тази скала и плътно прилепена до нея се издигаше втора скала, върху която навремето бяхме убили една гризли. Ето защо Винету я нарече Тсе-шош, Мечата скала. Всичко това давам за пояснение.

Намирахме се пред решителните мигове на развръзката и почти не ме ловеше сън. Едва-що се беше развиделило долу в котловината и ние се заловихме да търсим следите на Сантър. Нищо не открихме. Ето защо реших да се изкача горе, където предполагам, че ще намеря дирите му. Взех със себе си само Тил Лата и Пиди. Заизкачвахме се нагоре сред боровата гора, спомената от Винету, докато се озовахме на Мечата скала.

«Там ще слезеш от коня и ще се изкатериш...» Повече не бях успял да прочета от завещанието. Накъде трябваше да се изкатери? Най-вероятно нагоре към пещерата. Длъжен бях да се опитам. Теренът беше много стръмен, но проходим. Изкачвахме се все по-нагоре и по-нагоре, докато се озовахме малко встрани под пещерата.

Но по-нататък не можехме да продължим. Ако имаше някакъв път, ние го бяхме объркали, тъй като нямах описанието на Винету. Тъкмо се канех да се върна, проехтя изстрел и един куршум се удари в скалата до мен. После някакъв глас изкрещя отгоре.

— Куче, пак ли се освободи? Мислех, че само кайовите ме преследват. Върви в пъкля! Изтреця втори изстрел, който също не ме улучи. Погледнахме нагоре и видяхме Сантър, застанал пред самата пещера.

— Искаш да вземеш завещанието на апача и да отнесеш съкровището ли? — подигра ми се той. — Идваш много късно. Аз съм тук преди теб и фитилът е вече запален. Няма да получиш нищо, ама хич нищичко, а аз ще взема за себе си всички тия откачени дарения и фондации!

Силен къртящ кикот прекъсна думите му, а после той продължи:

— Както виждам, не знаеш пътя. Не знаеш и она, дето води надолу от другата страна. По него ще отнесе златото, без да можете да ми попречите. Напразно сте били този дълъг път. Сега вече аз съм победителят, ха-ха-ха-ха!

Как ли трябваше да постъпя? Сантър се намираше горе при съкровището, а ние не можехме да се изкачим. Може би все пак щяхме да намерим пътя, но дотогава вероятно той щеше да офейка заедно с плячката си. Беше споменал за някакъв втори път. Тук нямаше място за колебание, трябваше да му пратя някой куршум. Само че от нашето местоположение беше трудно да се стреля нагоре. Сантър даже отгоре не бе успял да ме улучи. Ето защо слязох малко по-надолу и встрани, а после свалих от рамото си карабината «Хенри».

— А-а, кучето се кани да стреля! — извика той. — Тук е малко трудничко. Чакай, ще ти се покажа на по-удобно място.

Сантър изчезна, но само след броени минути се появи отново, и то високо горе върху каменната плоча. Започна да пристъпва напред, все по-напред, стигайки кажи-речи до самия ѝ край. Почти ми се зави свят. В ръката си държеше нещо бяло.

— Вижте! — изкрещя той. — Ето го завещанието. Знам го наизуст и вече не ми трябва. Нека върви долу в езерото. Вие няма да го получите.

При тези думи той нахъса листовите, хвърли късчетата във въздуха, те затрептяха, закръжиха бавно надолу и нападаха във водата. Скъпоценното завещание! Онова, което изпитах, не беше нито гняв, нито ярост, просто почувствувах, че нещо в мен закипя.

— Мерзавecto — изкрещях нагоре към скалата. — Чуй ме само за миг!

— Добре! Слушам те! — отвърна ми подигравателно.

— Много поздрави от Инчу чуна!

— Благодаря!

— И от Ншо-чи!

— Много благодаря!

— А от името на Винету ти изпращам този куршум. Няма нужда да ми благодариш!

Този път взех мечкоубицеца. Изстрелът с него бе по-сигурен.

Непременно трябваше да улуча. Обикновено прицелването не ми отнема повече от секунда, и сега... но какво беше това? Ръката ми ли трепереше? Или Сантър се раздвижи? Или скалата се заклати? Не успях да взема Сантър на мушка и свалих мечкоубицеца, за да погледна с двете си очи какво става.

Боже мили! Скалата се люлееше насам-натам! Последва силен глух трясък, от пещерата изригна дим и сякаш ударена от невидим юмрук скалата над пещерата започна бавно да се накланя, все по-силно и по-силно, заедно със стоящия горе върху плочата Сантър, който размахваше ръце и крещеше за помощ. После, изгубили вече равновесие, скалните маси с грохот, трясък и пукот се сгромолясаха право в езерото. Горе, около отчупения ръб на скалата, все още се носеха леки облачета от барутен дим и прахоляк.

Стояхме безмълвни, обхванати от ужас.

— Уф! — извика Пиди, вдигайки нагоре и двете си ръце. — Великият дух наказва убицеца и събори скалата под него.

Тил Лата посочи надолу към разпенените води на езерото, което в този момент приличаше на огромен врящ казан, и пребледнял като платно въпреки бронзовия загар на лицето си, със заекване промълви:

— Злият дух го повлече надолу в кипящата вода и няма да го пусне до самия край на всички неща. Той е прокълнат!

Нямах желание да говоря, а и не можех да говоря. Сънят ми, сънят ми! Златото на дъното на езерото! И какъв край за Сантър! В последния миг ми беше спестено да стрелям по него. Той сам се беше осъдил или по-скоро сам бе изпълнил присъдата на една по-висша воля. Беше станал палач на самия себе си, защото той бе запалил фитила.

Долу на брега на езерото стояха апачите заедно с мимбреньото и възбудено жестикулираха. Пиди и Тил Лата бързо се спуснаха от височината, за да видят дали бе останало нещо от Сантър. Безполезно начинание! Скалните маси го бяха повлекли към дъното на езерото, където го бяха затиснали и погребали под себе си.

Макар че иначе бях толкова издръжлив човек и никога не губех самообладание, сега така ми прималя, че бях принуден да седна. Виеше ми се свят. Трябваше да затворя очи, но въпреки това виждах пред себе си люлеещите се, сгромолясващи се скали и чувах Сантър да вика за помощ.

Как бе станало всичко това? Вероятно вследствие на някаква предохранителна мярка от страна на Винету. На мен сигурно нямаше да се случи. Несъмнено той по такъв начин бе

описал скривалището и действията, които трябваше да се предприемат горе, че само аз да мога правилно да го разбера, а- всеки друг неизбежно да извърши грешка. Винету бе поставил нещо като мина, която поради незнанието си всеки незван пришълец непременно да възпламени и сам да причини гибелта си. Но какво бе станало със съкровището, със златото? Дали се намираще все още горе, или беше вече на дъното на Черната вода, затрупано от скалните късове, завинаги загубено за хората?

Но даже и да лежеше на дъното, не се чувствах никак огорчен! Обаче скъсването и разпиляването на завещанието на моя мъртъв брат бе невъзвратима загуба за мен. Тази мисъл незабавно ми възвърна изчезващата енергия. Сkochих на крака и колкото се можеше по-бързо заслизах по височината, понеже може би все пак щях да спася няколко или повече късчета от листовите. Когато стигнах долу, видях, че в средата на езерото се белее нещо като хартия. Веднага се съблякох, скочих във водата и заплувах натам. Наистина беше едно малко парче от завещанието. Преплувах езерото във всички посоки и намерих още три късчета. Сложих останките от завещанието на слънце, за да изсъхнат, и когато това стана, се опитах да разчета размитите и неясни букви. Естествено че не бе възможно да се получи смислен текст. След дълги усилия успях да прочета:

«... да се даде половината... понеже бедността... скалата ще рухне... християнин... разпреди... не отмъщавай...»

Това беше всичко, което ще рече почти нищо и все пак достатъчно, за да може човек да прозре поне част от съдържанието на завещанието. Скътах тези малки хартиени късчета като някоя свещена реликва.

По-късно, когато си бях възвърнал душевното равновесие, започнахме издирването. Изпратихме част от апачите из околностите на езерото, за да търсят коня на Сантър. Трябваше да го намерим, защото, ако беше вързан, щеше да умре от глад и жажда. Останалите се изкачиха заедно с мен горе, за да ми помогнат да открием пътя към пещерата, която, разбира се, вече не съществуваше. Няколко часа усилията ни оставаха напразни, докато най-сетне отново премислих дума по дума онова, което бях прочел от завещанието. Последното изречение, което беше най-важно, гласеше: «Там ще слезеш от коня и ще се изкатериш...» Ето че сега думата «изкатериш» ми направи по-особено впечатление. Вярно, тя може да се употреби и когато става въпрос за планински склон, особено ако е много стръмен, но обикновено тази дума се използва в малко по-друго значение. Дали в случая не се отнасяше до някое дърво? Затърсихме наоколо и най-сетне открихме доста дебел и висок бор, който се издигаше близо до скалата, растеше малко накриво, наклонен към нея и горе се допираше до един от издадените ѝ ръбове. Сигурно това беше пътят! Закатерих се нагоре. Ръбът се оказа по-широк, отколкото изглеждаше отдолу. Стъпих на него и продължих до ъгъла на скалата. Не се бях излъгал! Това беше търсеният път! Пред мен се откри площадка, широка около два метра, по която лесно можеше да се върви. Към задната част на скалата тя се изкачваше леко нагоре и сега завършваше там, където скалата се бе пречупила, с други думи, до новата ѝ платформа. Бях се озовал сред див безпорядък от големи и малки скални отломъци, но въпреки това лесно можех да различа пода на разрушената пещера. Ако златото не е било закопано в него, а е било скрито нейде в стените ѝ или пък още по-нависоко към каменната плоча, то сега се намираще на дъното на езерото.

Извиках на моите спътници да се качат горе и да ми помогнат в търсенето. Обърнахме всеки камък, но нищо не намерихме. Никаква следа, никакъв белег. Въпреки че всички бяхме опитни мъже, свикнали от най-незначителния признак, от най-дребното указание да вадим вярно заключение, всичките ни усилия отидоха на вятъра; цялата ни проникателност бе без полза. Когато привечер се спуснахме при езерото, за да пренощуваме на брега му, апачите, изпратени да търсят коня на Сантър, току-що се завръщаха. Бяха го намерили. Претърсих кобурите на седлото, но те не съдържаха нищо особено.

Цели четири дни останахме край Тъмната вода, напрягайки всичките си сетива и ум. Убеден съм, че ако златото все още се намираще нейде горе по или в скалата, то щеше да бъде намерено. Но то лежеше на дъното на дълбокото езеро при онзи, който замалко не го заграби, а след това бе погребан заедно с него. Завърнахме се обратно в публото край Рио Пекос с празни ръце, но поне с увереността, че най-после Инчу чуна и Ншо-чи бяха отмъстени...

Така изчезна завещанието на апача, също както изчезна и човекът, който го написа, и както ще изчезне цялата червенокожа раса.

Винету, както и неговият народ, беше богато надарен, но все пак не постигна голямата си цел, не му бе дадена възможност да изпълни поставената пред него висша мисия. Тъй както късметата на завещанието бяха пръснати из въздуха, също тъй разпръснати, без дом и покой, се скитат червенокожите мъже из необятните прерии, които някога им принадлежаха.

И все пак, когато някой навлезе сред планините Гро Вантър, стигне до реката Метсър и се изправи пред гробницата на апача, ще каже: «Тук е погребан Винету, един червенокож, но велик мъж!» А когато някога и последното късче от завещанието изгние из гъсталаците или във водата, тогава из саваните и планините на Запада ще живее друго поколение, което ще мисли справедливо и няма да бъде лишено от чувства. То ще каже: «Тук почива червенокожата раса. Тя не стана велика, защото не ѝ бе дадена възможност да стане велика!»

Послеслов

Появяването на «Винету» предизвика истинска река от картички и писма до мен. Тя все още продължава да тече и изглежда, няма намерение да спира. Какъв огромен брой въпроси и догадки! Та кой ли би могъл да отговори на всичките? Моля за търпение.

Да, за търпение, защото мога да издам на читателя, чисто съчувствие и даже любов бе спечелена от моя Винету, че имам още много да разказвам за най-добрия си приятел. Трите тома «Винету» са само един подбор на най-важното от преживелиците на нашето четиринадесетгодишно приятелство. А колко още мога да разказвам за него!

Засега само още следното:

Бях обещал на апачите след завръщането си от Тъмната вода да ги отведа в планините Гро Вантър при гроба на техния мъртъв вожд. Но междувременно се оказа, че в момента е невъзможно.

Наближаваше край на декември. Следователно годишното време бе напреднало твърде много, за да можем да предприемем пътуване до най-дивите и негостоприемни райони на Скалистите планини, което щеше да продължи поне два месеца и дотогава щеше да настъпи най-люта зима. А какво означава това, може да разбере само човек, който някога също като мен в продължение на дълги седмици е бил държан в плен от дълбоките снегове на онези планини (Виж том 24 «Коледа» от събр. съч. — Б. нем. изд.). Апачите, свикнали на по-южен и значително по-мек климат, несъмнено нямаха и представа за трудностите, които биха ги очаквали.

Ето защо успокоих нетърпеливците, че ще тръгнем през пролетта, и им обещах дотогава да остана при тях, което предизвика голяма радост сред всички. Веднага ще добавя, че през пролетта предприехме пътуването. Повече от месец ни беше необходим, за да стигнем до реката Метсър. Пристигнахме тъкмо навреме, защото успяхме да помогнем на приятелите си от новото поселище Хелдорф да отблъснат нападение на оглаласите. Тъй като нападението бе имало за цел не толкова поселището, колкото Сребърната карабина на Винету, на която оглаласите бяха хвърлили око, със съгласието на всички апачи взех Сребърната карабина със себе си и по-късно я отнесох в родината си, запазвайки я като най-свят спомен за моя загинал приятел. (Между експонатите в музея «Карл Май» в Радебойл наистина се намира една сребърна карабина — Б. пр.).

Времето до завръщането ни премина неусетно. Най-напред имаше траурни тържества, които продължиха цяла седмица. С тях се отдаде необходимата почит на най-прочутия и най-обичан вожд на апачите. После бе необходимо да бъде избран нов вожд на мескалеросите. Трябваше да използвам цялото си влияние, за да бъде избран такъв апач, от когото можеше да се очаква, че ще изпълнява длъжността си в духа на миролюбивите и великодушни стремежи на моя мъртъв приятел. Избраха Тил Лата, който въпреки името си бе разумен човек. Най-важното беше, че от всички червенокожи, които можеха да претендират за достойнствата на вожд, Тил Лата най-много робуваше на предразсъдъците на индианците спрямо бялата раса.

Дали наистина щеше да му се удаде да запази и утвърди голямото влияние, което бе имал Винету над останалите племена на апачите?

За съжаление по-късната история показва, че не стана така. Постепенно отделните племена на апачите загубиха тясната връзка помежду си, поддържана от Винету с голямо умение, макар и с много усилия. Те започнаха да се изтощават в кървави и безполезни битки срещу бледоликите. Особено името на вождя Джеронимо от племето на чирикауа-апачите е изписано с кърваво перо по страниците на историята на западните щати (Джеронимо (или Херонимо) води последните битки за независимост срещу белите. Умира в плен във форт Сил през 1909 — Б. пр.).

Завещанието на апача, което изкопах на Нъгит Тсил, е унищожено, безвъзвратно загубено. Но и духовното наследство, оставено от него, не бе запазено от нито един негов съплеменник. Никой от тях не притежаваше неговото необикновено величие, нито победоносната му храброст, която съвсем естествено вещаеше и нови победи.

Никой ли? Наистина ли никой?

А може би все пак имаше такъв човек!

Онова, което още предстои да разкажа, ще даде доказателствата, че ако някои признаци не се окажат лъжливи, червенокожата раса най-после, най-после започва да се самоосъзнава, че току-що произнесената над нея сурова присъда се нуждае от известна поправка. А колкото повече пиша и разказвам, толкова по-величав и силен изниква пред очите ми образът на човека, когото обрисувах и обикнах като представител на целия негов народ, и макар че ми беше съдено със собствените си ръце да го положа в студения му гроб високо горе край реката Метсър, все повече и по-силно оживява с цялата си горда осанка и цветуща сила той, най-благородният индианец —

ВИНЕТУ,

вождът на апачите!

Информация за текста

© 1989 Веселин Радков, превод от немски

Karl May

Winnetou III, 1893

Източник: <http://bezmonitor.com>

1893 (Том 9)

Издателство «Отечество», том 2

Свалено от «Моята библиотека»

<http://www.chitanka.info/lib/text/1870>

Последна редакция: 2006-08-10 20:36:54

Рейлтръблърс (англ.) — разрушители на релси, бандити, които обирали дерайлирали влакове — Б. пр.

Стиховете са превод на Любомир Илиев — Б. ред.

/9j/4AAQSkZJRgABAQEAYADIAAD/2wBDAAyEBQYFBAYGBQYHbWYIChAKCgkJChQODwwQFwQY
GBcUfHyaHSUfGhsjHBYWICwglYynKSopGR8tMC0oMCUoKSj/2wBDACQcHBwoIChMKChMoGhYa
KCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCgoKCj/wAAR
CAJVAZADASIAAhEBAxEB/8QAHwAAAQUBAQEBAQEAAAAAAAAAAAECAwQFBgcICQoL/8QAtR
AA
AgEDAwIEAwUFBAQAAAF9AQIDAAQRBRIhMUEGE1FhByJxFDKBkaEII0KxwRVS0fAkM2JyggkK
FhcYGRolJicoKSo0NTY3ODk6Q0RFRkdISUpTVFVWV1hZWmNkZWZnaGlqc3R1dnd4eXqDhIWG
h4iJipKTlJWWl5iZmqKjpKWmp6ipqrKztLW2t7i5usLDxMXGx8jJytLT1NXW19jZ2uHi4+Tl
5ufo6erx8vP09fb3+Pn6/8QAHwEAAwEBAQEBAQEBAQAAAAAAAAECAwQFBgcICQoL/8QAtREA
AgECBAQDBAcFBAQAAQJ3AAECAxEEBSExBhJBUQdhcRMiMoEIFEKRobHBCSMzUvAVYnLRChYk
NOEl8RcYGRomJygpKjU2Nzg5OkNERUZHSElKU1RVVldYWVpjZGVmZ2hpanN0dXZ3eHl6goOE
hYaHilMkpOUlZaXmJmaoqOkpaanqKmqsR00tba3uLm6wsPExcbHyMnK0tPU1dbX2Nna4uPk
5ebn6Onq8vP09fb3+Pn6/9oADAMBAAIRAxEAPwDrrXUZrzw/pgmkY/IWJOfn5xuPvwelUZpG
bliTk88985pujs40GxjdWQAzqPTLHikfle4ryajbZ9lhKUYQ0XVjC33iTx3px+VsHovI79qY
QCBkHvnFLwWOOvHH4VFzocVcdunHbtDdxxk4xnGaMAd/wA6aOcY7fiKAshwbAz7c05iCDnn
096jGQSex9qXHAOCQeaAsh3P4Yz+VBYkHBJ4yR1pnoKAdw6jHp60DshyN91ckjpt9aS6Y/I
qs2FXHJ7k5NIchcYAFMOWXJIA9c0XEoK92SI+VAwM55INOD8BQTgnn3qNewzn0x2pAccHPHT
igairkjN85JY+uTzSFmXvwe1M56+vY9qQfKtjqcEmkVZEisTgk5PTFLuOMlsgVfK54IHv6U4
c5GMA9xTJAftx5Gec80m5iCoOMnJ/Goycn5Thc90tJjaeeT156UAKh/OOCemOTS787jkhunW
mFuBgY7/AIUh5zt5PakVZEhY4zuOaVGx9/d07dQaZ1A9aQjPg4HagLlcWJU8+1IZDzk8dcA9
KG+8TxjOaZyMdBz+lAWJAzMeSd3X15NG4gHk5IzTB0Aznn0pxyP0xz/KmTYdvIYYyMe9KHO4
AMe/OaYQ3yZ6HvRjkE9KAsh+8hSoc+hpXlYHg5x6molwvC/rQSMdeQe38qA5USF2YYPcdqaj
CRjJ4Gc01QSViPpg0i8A0XFyolVyR97pznPanKzFsZyelRA5JJAzQfuH1+n50XHYok3YHGeu
KeHLNndz1zmoApB46HjilXPce9AuVdiYyOTgnmjeTjH61H6jHtmgZAGccc0XDIXYmD5wMjir
SHJJ64PxxvUSn+X4GIJwcDpnFGouVD8qMnA3Y7d6VWycgcZ6CmZyMcmhSSQOTf2Lkj2JkC9S
TjqeKPNJc84BOcVGOMYOc0DAwBnm14OC7E6sQow3seeaMsrd7v+TTAy4O7r6gUOE6cYxTT
ZDiiTcSD1P1oSVg68n73PHWoTkHHb1oDdgcHtxRdkuEbbEOnhF021EzZ+63H/ZJJ4pX68/Wl
0zH9l2rgnDQqR75zzSSZBNE9y8P8BCT129uKc+Q57jPH5UP7jgenWnODluTnjvjtSNeowkge
+fXrTdpAO7GMdfendevAzxSMCWwucnsBSGIMgDAHxJlpzHLdegxg0uAU4B3cYpBg5xjpzmmA
Lwowe1BHORnnt1pwHTA+bqBSHJLA5J5pAkRseSFHT0P6U1eoYHAzzQcdc8U4fexnFMbFzx1
/CkUD5uvPrt9uAQOgPPFICAeemM5FAkIRnI/+tSYOACB0/KnFQB7+9NP3sg9B0pFCIOQBgHk
VIgXgnIlrZ0fw9JrAuTY3tqy26B5S6yJtHPqvPQ9KyZUiQp5NxHOrDJKo6gHsPmAzt5Xa5mq
kZScVuhg5GRjJxQe2cY9BWja6TJPpc2oyzwWtnFIQ824mRz/CiqCSR/naoayIqyMsb71BwH
2lQw9cHmhppXHGSk2l0IyTn15pFB+oJ+tScAn36CmgYJOP8A69SWJwe2Mj0pzLtwSCQe9AGF
yOg9RQc5PH50AIw64+opCN3fr2pWBOSBkU+ALiyrJKsIP8TKx5+igk0xEeAevGT1NPxjAPat
6XwpeR6CdWW4tZ7QRCYCPfuKE9cFR9eawCCF5PPt2puLW5nCrCpflD7AfXAP07UhyBx7c1b0
+yfUNQtrSDAlmk2KT0HXk/TBrS1rQJNDkjvr+282VC8aRpI5YDj+7gc8c0KLauDqwjQb1f
QwsDHQdfTp7UDcfmbIDdKVSQPXHWI4Hb1NI0GIQATjpSAZHB4qzLbTR2UdzKm23kd0R/7x
UfNgePX1p1/Yz6fNHFdhUkkiSYbWBG1un407Mnnje1ytg9fQYpPHUY9hSDj179aNwClewH
T1pFCgjA5JHakBIIxz60DAH86CATz1NACg5bnHXmLBBLZHoDSHJ6/wA6XjOTnk5NAGU9SDzR
ggEA9D+FAGDnnjOFoYMc5AoEITkcAkDml4DD3/zilGD069zSZ556UCHZ6njOM4NIeuFHPQf5
70DIPOM9aXOT3oAUyX0HPoe1AK+24U3nDYJzmfgMML0x1pkMUgsQe3fApFYcc9O46U8cn5fu
+tJhSM5JOeDQhNaFfScppVk3Z4FbpjPJ5/OppGGR+XWONNyukWK46Qr/ADJ/zmpW7+vTrTlu

FH4EMLfw4A7H1p7MpkYgehyPT1qM5U59ulPcAlgQOOKk1EZhpuz1JzSKR75Geh7elIwJHOO
tN+6ccAYz9KBjjycjPsM84pxcgAcHbjG7ioycHOP/rZpc8nAz05xTJH5BxjAx70nG35hx9eK
TI46EA/ISDrx06cmkWKNUrWSMevU0EAdOD15NRjGCcYIFA5AwPY/hQA8YbC7gCPWILfKdmQT
zkUwZ6kgZGRGuOyME9jxTEObZt4znsKOW5z9B/n3ppyM/MSOv1oXPQg9M0iju/hn/wAeniLG
M+SnI/3ZK4/R7KS/kgt4mWNRH5kkR/dhjUDdI3sB+uBXZ/C5v3OulgrARR8EcHiTrVfw3b6f
4i8K3unWFtDp+rFEkZYnYpOF5UfMSdmeCOxwa3jHmhFPzPKlW9jWrSt/Lr203ZzmtahHeNBD
ao0enWq+VaxMeQvd2/2m6n64rOLhRlxhR1w3YU90dHeKVVSSNtrow5VgeQfpW0totj4Wg1XY
PtI3dmKF3UN5UagkkA8biVxnB46VlrJnfeNGKS66L1f9XZhK0bYKspwexzTvlwf73UV12s3L
6j4BsL2/WOW8+3tCZhGqOUG/jIHoB+QqHUoLBPBujX8VrFGzXEnmRbmdpmGR8zddo25I49B1
p+z/ACuZLFd4/a5fn+Byy+XgbTuHTg9qcSqjng9PxrqnfnXUvBejX8yRi6hntkHMaKoK4JAw
OB90HH19aXwDaWt3JqUF1GHluIGgygbadPLEHscFaPZ+8op7jeJ5aUqkl8Ltb0f9M5Yqu72
P4Ui+2eD3qOPLRozYyV57dqcueM5z2rM6mel+FL9CdN0e6bNrd6NGyqTxuBkdJ8VP/jtedXd
q9ldTWk+PNT3aFs9yDjP4jB/Gte7u5NPfwvex5L29hFIAO4WR8j8QSPxrR+JNmKwqwanbEG2
v4g24dN6gc/ipU/ga3fvQ9LfkeXQ/c1vKd/vTf6GNpTtZWmoajG210QWsDjgiSXqr7hA5/EV
0XxVXOsWABx/o7YGP+mlczqym2sNNsTjeE+2Tc/xyY2g+4jVf++jXUffgqurWDN/z7Of/H6c
dlSXoVL3sTTn35vuS/4d/M4dlCD532gZ6nilUBuVIIIFb2pwP4fj0hLXEd9Lb/apptquwLH5U
G4EAAZ+tWfGjx3Ft4eu5IkSe6szLcNEqoXPY8+nXPY1nyaM6FiLyjZaSuvuv/kVzcabf+Fre
wvLp7S9sXlaJjCOiyq/JHHQ89/T3rM1e+Op3puNuxUjSKNc5IRBgZPr1J+tXvFMFpbabocll
a+QJ7Np3y28lmK9W79Km8dwx2/iJ47aNIkFtCRGihQOD2pyulZ+RnRIDnTV/e5t+muv3swdh
5C7eBk5NRsMADd2xTt3Jxg8dqQD5vQE1mdooXORuGPr1p2wgBj0FNG7Hb3qQnKgDH0z0oJGI
R06nHQc5pFXHBz6fPShipO7j3pwZsjBO4Hg5oB6CkZwB6c+tHB4xx1pScn0J9aQELeQAOWN
AhxXoOue5oLA+2OxpPvEnse/WlZ8nPfNACA9OM4H404k55xzxTc8ZyR26daduOew5zxQAgPY
YI9ulATB647+uKcvIycfWjcw2g52kZ6UCsO25JJ5yOvrQV/PocZpCxY4PTFKWJboBQhS2ILU
BNN08btytaRsAfUjn8jx+FlxIGT6daisCDpdgy4H7hePzqZ/mlHGfWqluRR+BDGBxmnMcSMM
Hk/0pvGOAR1pXOHb35x6UjVCHnpzn170wZ9R1xyOtSHrk+uRntTRwFIGMj+tloRcD5cA5560
nU45yOIL35OAOOp96O+O+Mc0xC4JBz0AwOBSbcKD3pAe3anH6cYwQfWkUR7cDJz6UoXBYZyPX
1pQcjHI78Ug6ZJPQZ4oAOCg4Ge1OfIPyk460g5OQKN2RkgZoABlidoPGTSLuIOcZHI7UuQfY
jjmkJwuBz+NAHc/C/a1t4gbcpXyUU85A+WQ1xejXstLbXlIIgngCspzkHjI1TjqCOD9auR63
qqkhdTvFz/dlKj8hVa7u7i7dGu55JWQbQXOSB1rRyXKonNCjJVJzla0rfgdrtvFGnQ6/pSe
JNGQmUr/AKVAvLHb1P8AvL39Rg9uYFtZda+G+mLpqefPY3JV4wQMglgTzxjDq3PbNcpYanfW
IdbG8uLZZMF/KcruP+NMjvLII7hEuZVW6GJ1DkeaOpDev/1zVe0W7W+5ksLUjFQUtU8f8n9
51+oWsb/AA3svskpPFbXbtNOx2q7fOCV6kgsQFxyeDgVn6hbTS+BdCkhhleNLi48wohYLLiA
Tj+dc/50n2YW5lc23meb5W7K78Y3Y9ccV0t1eXdl4I8NvZ3U9uXe4DmGQpuAZiAcfWhSUvki
J0p0uXW953+9Pcj0m2XVkf0fw8ZTB+9murhyuSpIO1AD32jnPr7VJ4daTSPFWh2twuyeJ2W4X
OdrzDAX04UR/iTXN2k8trcRXFvI0M8Z3LIp5B5/xNIZZGmaYyOZS/mGTcdxbOc59c1HPp5m8
sPKTcb+60/vd/wANfWRy1vT30zVrq1lTZsmfYM/wFjtP0IxiqZYKmk4APUnAqW5uZLi5knnk
aSaU7ndzksfX9KjgmlgmEsDIJBnBGDj16+1TjpttHRBSUEpb2NnxCVIS/DiFhk6WjdQCcua6
rQbWDXp4FhsbyUIbKZVaQ8klpz+sZZa4ifV9RnTzC9X9lu3aVdg3B4I6cD6VXgvLi2S4ht7m
aKGcBZVV9occ8H16mrjNKV/KxyVMNOdNRTtJO6fz/wCCLq16b6/u7xztNzIZEBPQZwq/gu0f
hXYff3Z/aGnjcFzReUYJ/wBof41x1neXFm5a0nkhgdgNjxk1aOsallhEmpXsisCp3yluD1HO
aFNWafUuVB+0hKO0b/irdjqPGtg+qWukavaMFsnsk0x6Q45BI/EjA5yAO9VvHluh03QLq1A
Sz+wrHCHYbiTtIGB7ck9B+Vcv9onNoLQzSfZg/mCHcdm71x61HLNLlkSyyu6QrsjViSEGc4H
oKbqJ303RFPCzg4e9pFv7n+p1Xi2x8/R/Dt6crp6acqTSjHy/d+UDPLHkAd+/ApPiNbv/wAJ
H9p2gRT28QiyeWwDnH0yOfcVzUtzNLaw20ksj28G7y4y3ypnrge9EtxLOyNNK8m1BGpdsIVX
oo9hSc1a3p+A6eGnBxbe3N9zf5kPBPAoP8JUCnHrjPU/IQCAB/EcYrM7BNw3fKSe9OPPU80i
EE9h2xnNKD8uAygnsKBDSM7SeMj9KVBkgdM9v60pwQOOP5UYyCeg5oEwJx6DBoGMYB6cUMDK
dgfT/GIBHfmgGOGM5IApCeucgZoAAPoRSjnAOBk96AE4X2PWg5GecA9KUY2jjHrRn9504PcU
CYpx2J5/WIHfcelAXgZ4NKBk+nv1oAT5ev1pqgZwM57GnDJx0z0pM5IOO2ft86aJlsUdI50a
yLZwLdMcY7f55qw/BBOcCqui/wDID09+ATCD0Ix161bOSuecU5bkUfgRH/Du4A6gU9iN544z
09aRsYJP58c0r8u3HfHNI1A8nkZ7CmsOuM+ILnt17ZNHPoR+v60hjVByT26UHJwSOvHNLknj
r3HrRkYyPw5pgBG3IODgcUEgE5HBoc544pOw2k//AFqTGhmPUAUuSB0OelA7Ht0yaBjBJ6fy
pjAkZGSRn1ozySRjNKSr35oBC9jkc46UGDA3HGT3x6Ugbuc5/PNPzyaaM54GccUAO/iHT0p
qg56cn3p+ACccg+1Jjt0980DQcYIz70mQMGA4PNKehHH5UEc5OSDSAQHnJwCK0LjUpbjSLDT
XjiENm0jowzuYsTntjmqAI3HHrnFDEKBulx3yeINMMUVK11sADdRnp608HHF9ela9to22OF
9Une288boLWGEy3Mw9Vj/hHu35VvW/hrdHmPwxfyKejXmpJDI8AgKjAq1TkzCeLpw/pL8W0
jiDxTcA9sV1OpaFa2wAuI9R0V92Fe9Amtiew81OV+p4qwnhdYJjA1nquqzhVYtahYLBGeJG

5b6ij2cri+uUrXv/AF67ficiB1wDz3poTudwFdrceGdq5vDOpxlOrWeopO4/wCAMOfwrCut
IzBPLplwbyOAEzwEYriAerxnnA9RkUOnJDhiac9n+T/ABTaMfGT06e1KeWOQRx+VKrdCOh6
+ILgjjjOOCKg6BOTjityM0nAA4H40o5HJxxQcFuT+VAB9MbqUcN6enNlpHHOfTh1H+eaQC�
1z0OKAOMnt69Kcw4IHxR9aawwTxxTAQ5zjqMkkmnDO0dOOe1JgDHv680pxglfr60XFYQHJII
Ofb0p69sdxx00sCvBJ54peQCD6+IAIUt3A49O1BzjBlpeccn6YpEGRjH60gAAAgYzn160uDt
4wcc0dxx15yDQB9T/SmIcB0z19OlAxuUkdOvNJz37DpilOSf/rcYoJF5KHPY9KFPTJ5NIPug
etBPzckZHIFAxeAf8aaSOhHHoacASR60jep4+ooJZo+EtEgn8O2Al0zXHKxYlQyQvuO5uSDj
BrRbwvExfjWoASdsT6b5rAdvmVsGrngc+Il8NWBtrXTmIUh1klIydxIwR9f0rpDf+JEGDoFm
4Gfmjvxg/nXVyRe6/A8SOJqxVotf+BL9TiJPDsEeQ15qK8dH0afP6E1BNotj5zFtVnU5yQdJ
uBiu4bVvESAn/hGen929U01/EPiFT83he6z3K3BI/DAPOEf6TNY4qv8A1KH+Rwh07TV664g+
um3A/pTTP2mf9B+L0/48J/8ACu7/AOEn1zPPhe//AO/rH/2Wj/hK9a3HPhfUNvqHbP8A6BS5
Id/wZf1mv2/8mh/kcCdP0sH/AJGG2yOf+PKcf0oNhpuP+RgtMe9pOMf+O133/CWamnJ8Mapj
p1P/AMRSnxdqOefDGq+mcn/4ijkh3/Bj+s4j+X/yaP8AkefGy07oviDT8+jW84/9lpTY6eVz
/wAJBpfXukw5/wC+a74eL7wD954Z1X67c/8AstlfGEygB/DOqDPT90Dn/wAdo5Id/wAxE4j
+V/fH/18/wD7Psc8eltHAPqZR/7JThtocf8VFoePeWQf+yV3Z8Z5PPhvU8/9clx/wCg0n/C
ZQkfP4c1AH/riv8A8TRyQ7/mp6ziP5H96/yOEOL2mQf+Eh8P+v8Ax8v/APEU7+yoO/iDw/6Z
+1t0/wC+K7j/AITKzzz4d1D/AMB06flSDxhp3JPh2/C45/0WPj9KOSHcPrOI/kf4HEDSYMj/
AIn/AIfz6C8Pb/gNA0iJl513w/z63v8A9jXbf8Jbo4/5l69Hr/okf4Ug8WaEAFog3mB0Js4z
RyQ7h9ZxH8j/AaONGjR/MBrmgH/t+/A/9lpf7GXH/ACGvD5HbGoD/AArsj4t8P/xaFd47Zsov
8aQ+LfDn8ehXP/gDF/jS5Idx/WcT/I/uOM/sYZIXWNAx3/4mS8fpSnRCWyNV0E+p/tFP8K7J
vFfhjq+iT5x3sIv8aafFfhQ53aLJn3sIv8aPZw7j+s4n/n2/u/4JyA0J8HGp6Hj1GopitHR9
HW3mku7i70Sea3TdawG+QpJLnguf7q9cdzitz/hKPCOSf7IOSehsI+P1rZ02Xw7qMtosGk2y
m6t5LiMSWSAbUYKc++TxVRpRb0ZIwXlZrTODSfl/wexDpzWWjafPcW17p+pa3Phpp5LxEMzH
r82ThB2UelY1zrOvJKZL7xBo2mQ5+5EUmb/gKAMzH8au6lq3hGyv7izudHhaWBzG+2wQrkc8
H8arx+MvDontu03SSsxxjy7aKH82zWkmtua3zOanCT9/2blfuvy6Jfl6fR725vrK4l1G0EGn
+WAj3YCyTKAd8kkf3UU9h+eKybmK58NwTLYNL/YM67kaKPz209zzuCH70R64HTtXFeI/E9/r
p8uYiCyzn7PESQfdz1b+XtU/hrxdfaKi27KLqZ/LEzYaP2RvT2PH0qXWje34miy+rGLkktf
s/8AB2v+Hy0Nuy1LxZLKJbK/0vVrfOQyyRBWHpj5WU+1b91Ysa9ZQXqxrpnC3yYpULSUo3o
zKTUjb0Pr0rAm17wXfv5moaXEJzyxezUnPuVPNxvD2r+ERq0MWj2aW15c5hVkttm4HnBOenF
OLXWV16mVWE0ueNNxa7R/PWzXfQ5W80O41QLqGk2KxrIzx3NsJFQW1wpw6DcR8p+8B25qt/w
jGtcEWIOBz/pExp/v12GoLpMGs+JBrUEU2nAWl8yMhcJK2Y87R3OBVD7b8PMnNjbg9CPsr/4
1nKnG+r/ABOuni6trRi2tPst7pPfmW2xzy+GNCzgae57f62M/wDs1O/4RXXjnGlzen3k/wDi
q6AXPw7wP9Fth3x9mkpxl+HZH+otz9lJan2ce6+//gGn1yt/I/8AwB//ACRzv/CK67znSrkj
r95M/wA6aPC2uDrpN0f++f8AGukEvw86eTb5/wCuEtKZPh90EduPQ+VNR7OPf8f+AH12r/I/
/AH/APJHnHw1rmOdJu8HttH+NN/4RrWxwNKvME5+4P8AGuoD/D7OAIh77J6Qn4fE8eTn1xPR
7KPf8f8AgB9eqfyP/wABf/yRzH/COa5kZ0m8/wC+R/jQ/hzWsYgKXhOMf6sH+tdMV8A9AYhj
088Ugi8CAn50H4z8Uezj3/H/AIAvr1T+R/8AgL/+SOZHh3Ws4/sm9x67KVdA1kddKvTx/wA8
q6dYvAvGZlXj/WTTr+IL5HgXj9+gA4wJ5wKPZrv+P/AD67P+R/8AgL/+SOY/sDWMHGIX3XP+
qNRnQdXwP+JTfn/ti1dWbbwTwBdAZPX7TPTbheC+P+JgWHP/AC+TUvZrv+I/r0/5X/4C/wDM
5M6Jqw/5hV/+Nu3+FJ/ZGpj/AJhl+P8At3f/AArsfJ8JdF1eUen/ABMZqclfC5OTrc//AIMp
afsl3/EX16X8r/8AAX/mcYNH1QD/AJB1+B05t3/wobSNTJB/sy/J/wCvZz/SuzEHhgKca3Px
0P8AaULKYPDXXLgY/6iUnSj2XmL68/5X9z/wAziv7L1ED5tPvh6f6O/Ofw9qDpeoBvm0++
HubZ/wDCu38jw0owNeuV9hqclHkeHf4PEN2B6DVXFHsvMPrz/lf3M4T7De5/48rxT727/wCF
I1ndDP8Aodzjvmb/8K9A8jQ8ZXxNe+nGqtUcsGkiMn/hJr1uOB/atNUhPH+X4M57wZr1rB4Y
09Jda1G1JLYazjkz8zDOQp9P0rWfxG2XEPiWy27vlfXpblscdSuB69q860Vt/hrSTnA8gj/
AMfYVYZiRwcZPFJ1Wnb/ADKp4GnKN/0j/kdw3iSfnHiLRWGO+nTD9Kf/AMJPc7j/AMTzQCBg
f8eU9cAxYk4bKgdc0+RiZ3POc9jR7Zl/2fT/AKS/yO9/4Si8xg634c/G3nFKfE17/wBBnwzn
P/POfFef7vUnjirTXLEEA8T1o9tIHl9L+kv8j0IeJr3Of7Y8LZPqZxUn/CTagcEap4ULA8f
POK83b724HOe9A53dePmyKftpC/s6l2/A9JXxNqWMrqnhM8c/wCkTD8qk/4SnUx11Dwng+I5
KK80IPGM9vwpdpDHnHqetL20g/s2l/X/AA56UPFOqN/y/eFD3/5CEgqVPFGpkD/SvCzZPbVG
Gf0ry98lJnGT700hcEGDryDT9vIP7MpdI+P+Z6oPFOp/3/DR/wC4uf8ACl/4SrUj0Hh0g+ms
df0ryk8Dn8fagY4O0AN6ij28v6/4YP7MpdI+P/yR6sfE+pkcxaETkH5daxnB+IO/4SrVCElX
Qzx0Gsr/AIV5VtXAwowRjpm4QLwF/Kj6xL+v+GEsspdI+P/AMkesL4q1Xj/AELRiT2Gsr/h
QPFWRHgafpJ/3dZT/CvJ9gOchc+nFLsj28BTx6UfWJd/y/yH/ZdLsvx/+SPWV8UavzjSdNP0
1mP/AApf+En1j/oDWB+msR/4V5LtzjYhx7UgjXdgxof+Aij28v6t/kL+yqXZf8Ak3/yR65/
wk2sdtCswfX+14v8KrXOOz/2ho+s31vHaJDPJYzqlwkWwoYDY5ZeAN4A5ryzyoxxsT8gcir+

jXkdjNIJIFmtLiMwXMOP9bGfQ9mB5B9aarvr/X4EvLlx1hb8fR7yZ7HquoanZSqtppQvIioz
J9rSLDZI24as241eZ4W/tbwxcvbfxmlw3YX6qp3fpWXZarBDo/2XW0Gp6Aw2R6gIJAo6JOn
VWH97HpTLXwv4beZb3RNBktRnKm0u4/1+hPP4HNbube33af5Hmxowp6VfbzSevzvo/KxX1Tw
rp+p6edS8JSo4Gf3CtIGI6qM8o3+yePpT9M8KaXpGnjUPFM0ZPH7oufLQnovHLt7Dj271fu5
bePWlk8Naja3GtOn+k2m8Fb1VHJYqNqSdwePyquyq6FqN9E1639na1BGyRpejy5YC3UoG+Rj
6NzUckb3a1/D+vI2eIr8nKm+X/yZf8Dz/wCGJLfU28of2V4VvWtv4WMcNuG+isc0/wDtLURg
jwpd7vVZrfI+hzWHeeG/DqTtd61rz3P8TG4u0BI+o+b8sU7UdViuNI+zaVGdM8PKvly3zRmP
ev8Azzt0PLFuRn607tb6fcZunCVuRX7t83531flbXobb6rqLE7/Ct82cA/vYDn6881GdRvOr
eD7zd/vW5/XNeX6teDUBmMxwLBbQRiG2gXkRRJoPcnqT3NUQinkqMfSsnXaf/Df5HfDLE43d
l9//AMketHUJyct4MvST3C25/rTTqD5JHgq//wC/UH+NeUbEVcBcL3AprIMbccil7d/1b/Iv
+zV3/P8A+SPVvty7ufBN/jufs8H+NL9tg4z4JvwPa0gP9a8rXOPkHXtk0AkHq3/fRo9t/X9I
X9nLv+f+Z6r9ttc8+C9Q/wDAKH/GmPeWRzu8E6gVx/z4xf415cGIJ+Z84/vml8xt333Hc/Oa
PbeQf2d5/n/mem/aNPZfn8G6kD0AGnx/n1o87TM5Pg7UAe2NNT/GvNRJID8ssucf89CP60pm
mwwds0wBGcCRuv50vah9Qf834v/M9IE2l8f8AFH6iD/2DV/xphk0nIx4R1BT1x/Zqjj8687+0
XA4W4nA9BM3+NKLu5xgXNzj0E7/40vaeQ/qT/mf3s9Ajk0k7f+KV1BuOSNNA/Ec08SaECd3h
bUcjH/MMP+NcAt3dKPlurrjp+/cf1p51G+CAi+vOuf8Aj5f/ABo9ouwFUpfzP72dy03hwAl/
DN+PX/iWv/jUbTeGQOFdt6o9f7Ocf1rijqeocY1C+HHGbmT/ABp41TUQw/4mN71wT9pPf/Gj2
i7fgH1KX8z/8Cf8AkdgZvDG3aNBvV4zkWEn59aXzvC5ODod6Ce/2CTr+dceNU1E4/wCJjf8A
H/Ty/wDjQdW1LgJUb/Oef9Jk59utP2i7fgL6nP8Anf8A4E/8jr/P8L450S7Blzk2MvP60Gfw
jn5tlu0+tLKM/ka5JNW1LGf7Rvvg9PtL/wCNKNY1NeBqmoDn/n5f/Gj2i7fgP6nP+d/+BP8A
yOsMvg4HmxnH/btOD+VQSyeD8HZbSg+phnGK51da1TP/ACFNQAx/z8uefzo/tvVtw/4mt9j2
nahVF2X3f8ETwRfbf8A4E//AJEwdCZv+EU0UOpCrFIEzzkea/I9Oc/IU78dcYqn4bVh4U0t
ySflmOD2xK3T9TVt8DOftPtWc/iOzD/w1/XUYf4s8nvzTpTmaT60h+4exx19aSX/AFzE9z9K
RsKCCOB7dfao2GAAT2x1pRnJn5abzuxz9B9KAFGCCMYHrShfIIH0+IA52kDnPSIB9MedT1oE
OY+gxg0g9Cp4NIOAcnmkzyTkfjSKQHhTuHPFKQCCB6cZpuf15xSuOV4HNIoTOTnseacnUHGC
Z6U37wPHShccZ5p3Bq5IOmP1FIAQeOOOKaw7Z/SnZy49TxzSCwHtxnm14O4kfQ9KATk5A9ua
b65JPPSgAzWSR09uKUZA9/QUhyO3cHmgcfh7UwQoHHc4HpTgvrTTk8ntyaVTjrwPcUgLVjQf
3p85msLme3l7mNuo/wBodD+OavHXPMYbvR9Dun6mSSxCsT77SM1j57Aj8KTPrVKTWiM5Uoyd
2tfxNefxBqDwNbwPDY27fehsYhCp+pHJ/OiDxBqMUKW1w0N9arjEN7Cs4HGOCeR+dZLAbeOv
pmg4OTyafPLuT9Xp2+FGymvGPDWmkaJaSA58yKyBYfQsTiqF9e3OoTCe/uZriXpuloCfQdAP
YYqqDxleg/OkblQOMdaTk3oONGEXzJajyCcdeuRh375poIGAcjv60ZywAPftUmpKAQSR1H+
NRgAE5HfmlGcHnj60n09eM0AKOBwOtKuBkjhH6UYzjj6Uhz/ABNTEKCSMgjp0pfXjjvz2pAO
2T7Zoyc8se3T1oAcfnxnHfHvTsZ4zk4pgPJpX0FLjIAI65HJoELxuH405R17DGaTPOPy7Y4p
MZHPXHFmkdg49fSIAIPArjHsKJ5HcH2pw6HA6c0hhgCG0Lt4IB64pozKYPSgg9eCenNACkc
8cn3p5AODt/H1ppycdfXPtQDzz1HrQKw89MYz9DQC8Adt+tNCnAABJzSMD3TvQA9SAQM89eK
FJHT14poyQQRz6dKVSAwx1z0FNEy2Mrw2WHhjT13ZH70gA/dHmHt+Z/GrnO3uCfzrO8OHPh6
wGQeZQRjp85/OtBuFI5weeO1OW7FRVoICcLwAfxpZgRK3HOetNY8ccjPWlm++3OB24pGo0Aj
GSAKNoL5469DSntxxQxwOmBxQA0Zi9vQUpI6dSO3pTR0zkcjkUm8dQBgNmGLDjgj5Tz6daM9
h36ZlpFK4wOQO2KM8kHuaBoBycjP480ZzxjOeM0nABOBil4xggegAHWkAmRjnNPXg8MSOOM8
Co+duAenr2pwIK5BGD+IAxxJwfoTjuRWppmhXuqSeXp72V1KsYkKJcDcoPrkYzzjFZJJOBkk
13Xwm/5DWoAf88lz/wCRKqnFSkknzVWVKIKpHdHLHTGTGZ8G+0kMODm+QfrVjVPDUP6XYpe3E
UcloQD5sEokVc8DOOXpfpWRkkkHPBPu57mu3006W3+GmspduTG8klvbKe7Mq8L/wlk+3NVCm
ZOxOIqVKSUIZ6pWt37GBa+HdUvNwsolbkgAt5V1E+0HucNxWbd20lqY1ka3YsCR5U6S4+u0n
Brh/hWP+Q3gceVHG4/66V59AQLZTgABQc59qTilFSCIvNkrOm7Wjbp3XqaOm6ddand/ZNPh8
2YxlsbgvyjHJJ471LqOjX2mAm+ihhZQCYzcxlyCeyhtx/AV1HhN10OTSLchf7R1eZXlDDmK2
wdq+xY8/n6Csn4hD/irrw8AmOHn/AIAKfIlC73M44mc8R7ONuW2/ezs+pW07w7e6kZhp81jc
+UoL+Xcj5Ac4zkexrKli8nbtuLWXcu4GCXzAPY8Cu3+GJKxa+Rk4hTH1xJXAW7ZgjBGMIO3P
QUnFcql3NaVWcq04PaNvxRs6fod7qJC6e1ncTGMP5aXKb1Bxyw7dQMVmmspIJo4ZLixV2ZkP
+IKyow67yM7Rn9a6j4Un/ifXJP8Az7Y6/wDTRA5CXpznN/01cJn/AGjRyrk5gjVm60qelkl+
Jpt4fvzp329RavZgkCdbuMjNOOSSO/FVku4ZgEudMJP/UQh/wDiq6ic4+E0Pzf8vABYOf8A
Xk1wxwVw2D9R0ocUkvMVCPuq822ja27fM2ZvDmqQ3NnF9nWSS6VmhEEqyBwuC3IOO4qM6Fqi
vtNjIWzjAZDz+DVcsfED29vp6eW/m2FpcwQuDnJkxsJHYL/hWLP0ccV9YgRpxPEfujs4pS5U
rhCdbXmtp5b6vz7W+8vNoWqxsFfTriNuuH2r/MjP1pZtD1OCBZp7NoomYJ5jOgUE9MndgVtf
E+ND4li81UZ/sijLL/tvWCt4kWgXGneWcy3UdwCMBQFQg/jnH5Vc4RjJx/rYmlWq1aUait5
efqS/wBh6mLb7SbJxb8ES702en3t2P1rNHK55Axk812fguSPV9G1Pw3OwHmRmW2yMYPPBP5Nt
b8TXGsrxsUkQo6kq6+hBwf1qJRXKpIujVk5ypz3X5dy/Do2pSxGSgzeSIYJdWQqM9Nx3YH41

QcFSVIy4yDyMce9a9zILHw7Z2KgLfP9vuAF52D5YlPsdpb8qxyBjnnpQ0lY0pSlK7e3QQN
g89eTTzjIx6dcUw8naOSO3rS5wBn8KksVSQAB1z0NHocfn3FB+9g/pSfekIxjHSmlcc+mT06
U7Izzzn1pnVuOeO4pQ3I4wPQ0CFAYQDil6/zpOgwRz1FKD044PNloXoOn05pc4Y8ce9J68il
bGWyMc8Y7UCEHQ+uKdngZ6U3oMnFOHT5j6UAAAPA+najPOMHr3PFIMjOev0p20kcY7EZ59qET
LYwvCZ3aAi/3JZPxywI/rWp0zxgDAwBWT4NAOhSckHzTjmtfIlzjqcGrn8TJofAhh4xjJODz
T5MeYc+2KjYgqcg9OKluARKwycD8hxUGpH1znGMZowdpO7j09aXGODnBGfrTeck8D1IpgNJ
29eSOtDn58+nA9RR/LPrRgc8UDE6YPJz6UCdn1/GlOfQADjgUq4GMDgdcCgAIBPAPbmjaQPm
AGRnm9MYB+uacQRjgHj2NIBNvHUDpkgUAEkjC8n05o5BxkgEYzTiMjJ/wD10DEGDjGQP8a7
n4TD/id3/wD1wTH/AH8rh1GB0/Wu4+E4xrl+R/zwQf8AkStKXxo5Mf8A7vP0OZEukCRsafqB
XcRtN8oyMnuI/wCtdDe6Na65oLaroVxcqLRWU2E4BEIAyypjpx82ed3c5rjFKkErjG5s4Oe5
rtPA97Hpnh3xDfzcQ/JEgJ/1ku1hsHv8y04NodnszPFKVOcQqbured7u1iz8KSNutkdBFH/K
SuS8NWUE5N1fqf7OsI1mnA6SHjZF9WPH0zXW/CkHZrMOQT5MKg54/jWsHxF5emWdr4et3WQW
eJLuVektyRyPoo4H19qpJcib2RkpP6zVpx3fL8lbV/5ebF0K9m1Pxzp15dEGeW7DMB0HBwB7
AcD6U74gjPi+9HHECP8A6LFFvB+D4r0jgkC4B9cfK1WviACPF17/ANc4f/RYqbtwbf05VHF
xS/l/U2vhiVW311mX5R9GhIBwSNslcpFdaR5KbdGvAuB11In0/wCmddR8OP8AkG+I3YYHkL/6
BJXCxAeWh6/KuDn2obtCPzHSgpYirf8Au9Wuh6D8NpbCTWrkVWlcW8ggGWe680EzYOMbRjmu
CII8yQ9f3jHjn+I12nwpB/t27HYW6/8AowVxR4YkZILEkH6n/GiT9xDox5cTUXkjvCOEfwrt
DdwPNGZx8iS+Wc+c3O7B/XlX3OlnHmaRcEcZ26gwJ/NK6e9wvwm0/PBadf/AEa5riFAAOD+
fGKJuyj6CwkFL2jf8z6ssXZt5Jy1nFLDBgARyy72BxzzgZp9lj7daZ5/fx9e3zipbzTxaaVp
d5JJ816skgT+4ikAHPvn8qrWSE3ltxz50eAP94VIPa7OpNSh7r8vu0Or+Ki7vE8QGc/ZVP8A
4+9ceDz0HtnuK7H4qf8AIyRd/wDRV/8AQ3rj+eo44x1rWv8AG/l+RhgP93gWNMvdpM1C2voA
S8Dh8D+IfxL+IyPxpPFwJreeJrKayb/AELWCJBICMJxmQ/98/N+dc5dWZi0yxvN+5Lp5YwA
PuNGQMh1yDmuhh1hovh99nk/13nvZQMBkiMjc5H0Viv4ilDaz2Jr35o1aW+sf69GYGp3n9o6
lc3Srtjlp7pf7sY+VF/75AqlyRwDjvS4OckEY6Umdo6HOeM1Dd3c64RUUoroKcDkDjPpS4JB
HJGOtMYZ7n8Kdg7enykDFIY7OCBgZzSgjdkgY9xSHJbIHAGRmkxt7H6CgEOK8kHjJ79qVRk4
OT7+tAlwM5pRng/hxQIOD83PHrSEnj0p2P7wz70pwAcZz0xQNCKcDBHTkE80hJU4z14NaxgY
x7c0BiCAw5x35oEOBxtGM5FHJyQR/L8BQAeCc4A+tKP9rnsRmgQAkk7QpBznilXAAPXp3pFz
kHpzTtqk5Az9aEKWxz3gvJ0a6yOA4H9f8a2FyOT9PSsjwOD/AGPdt/CJAuM/OrWJAPbn0FXP
4mRQ+BDWzsl4J6/WpJ8+e545pj8Kc8Us5AkY9SSeO9QbDCO/T6d6TG4jhiB1xSn7nGMetleQ
SMYxzzTACRuAwRgdxTeVwOIOOM5A4oI6gfoKAE6YxwewzR8pHfj3pPlB5A4pSeMjAz37igY5
ehHGMUAbGOMotIRhe2eRkUYOBhcfjSAXGc8/hijGByeR1NAwCB2BxxSdM4K8dM9KBoUcrzg
e9a2na/qGnMW082tqxUIzRWsYZwOmSQSayl54C9uecUD72CMEUJtaomclzVpK6NWbXLq6Zmu
odNuHY/fksYi35gCqN3eT3YjSeXdHFnZEoCpHnrtUAAfhUABOAd370vXA5I6deafM31EqUI7
Iv6Xq99pCXI06cW7TBQ7hQWwM4AJ6daouzF3dizuSWZm5LE8kn1OaaANpJ7dTSAZzwOvWld2
sUoRUJLvmIpmqXGmMj2sNoLhCWSaS3DyAnjh0/Kl1LV7nUvMa9hsZJpQA04tWTjP8w9uP
pWap5JOPxp59MDgU+Z7EulDm5ramtB4h1G2SaK0e2gil/wBYiWkQD8Y+b5eeOKzZ55J3Vmjg
QqAm2GJYhj3CjGeev0qI45wPY0uAeox74o5m1ZhGICLvFWZrab4gvtOB/s77JbttCsyWqbnA
6ZJ5NU2vS0sci2mniYiflFqu1sj+Jeh9s9KqgDbzjoaQ85OCSeBRd7C9lBNyS1ZrS+INSksk
tHkt3tl8bYpSkRRt2wCvufzqKPWJ42A+y6U3HBft4jj9BVA+g5qOMYByBjpyM0cz7i9jTW0U
X9U1O81KSN72VXES+XGqxEReuAAPYVFa3JtZFIWG3kkV1dGIUtl5HGQOvrmq5Pccj1J7U6
IDp0P9aG29WUoRUeVKyNLV9ZudVIEl/FayzbNglEW1gM54w2O56g9azOQpySOM8GlJ0Ix3y
KazAqSeffrSbb1Y4QjBcsVZGhbatJHpn2C4tLa6tfNMyLKjBkcjqGVgRVWw4eZ11faI4Kxx
rwiAnJwM9z1J5NQD26g4z604cY6H8P5U7tkqEU7pCHOTg80HgknqfakJOQQBzwKUjPH4ZpFA
qnPTjrzTvmOrtGQMcoKOecZx707tnHU+hoAAOenBHbvRnAP+cUh257DtigdeOg7YoEKMZOck
n14xSqcMMAY7U0MGP16gmIB9cEjIzQA8H8cevejKj357cCkHGTnnH0oY4HTvxigECHnn/8A
XS55/DnmmDkHHXt2pxOW4/KgQoOcDtnNKp3dKb25zjrThxwQBjoaAHYzj29KXpgZ46fWmc7e
ORnPSnjGeuMUCZz3ghCdLvHC/KZAuc856/yrYxkk5rJ8ED/iUXi4GC+7J69h/WtfhBgDHvV1
NyMP8BG/zA9BjP8Ak0s4/eOc8A9aRmAHiYD60sxHnPO61JsRsOcd85pcYPznAPWndcnIyOaA
Bkqgz+NADSBjrr/OkPTg54709R83bOcdKY2DySKAE/i4zjHT0pVcls4x60h4XAPNA68HikMX
ILDMD2FL91B/nmj1469qOqgdCO+aBiE8gfw0qck5O33NI3B6854wKfHzZzkDvQAmcAdPyp2S
celCkAduc0cFep6DkUDAcZ9fU04liAeOOmRjFifpxjoKAO3OenNIAwcHnp+VOAHbOOOIHGoe
me3ahjzkg2OKAFUFckcentSFvQ9ePekOCOefUn1o/hOcc9qAAAnHPTzilPABxk8DHpQB3xyR
9BTcgKcgcnqKBB0yMYHfmmFh759z2pq4I4ApXa7d++KYDgckgck9MfITXYeuKTjjoPSIViFG
BnuBmkAABcdcjvSj7owT+Hamn5TkE5J496eDjOMnHHJ60wGjqPz5ofONvbPQUhIxz2H505wT
tAIG03tQAmODkcyY+lKCTnj8zTFyDnvjHNPXtzyPbvQIRmB3UpI3DPXOaRsAkfKcHt3oVgM+
560Axy8kjgUoO3+dM/Dp0JpQVLDigQ45KZ4K9QaQngevuaXI6nkc/nSDckFeAOaAFb7xXGMf

jTgCvGA1MyMYORSrgYGSctAmPX5uASCTSNgHA5HtxikwD179MUg6jAz3xQA4dM9qU5H3Tk56
UDOTyeT0FJ9GwPWgBwGT2pSMD2H501CeMdqXPGR6UAL7kjk8jNOPyqSOeM00KBgZzTxjOCQO
M49aESzD8FgrolwWwC5LAdyMgZhtkVpHAGDkVT8K4TRA4wzStJuPcYfjHoMVdfGOoz7Vc/iM
8P8AARv93Bxjk896dP8A8fEhx/EaaSontinSj983GRmoNxpXIxn360Ejk0hHUnmkAGCAe34U
wHE84IHP6UjAZPXPpShoCOD7c0bcnkcsRQAwgnII/WIOCCfxGPWmgHv6GnDgGCHP9aBj16dw
BQB8vIwD3oU8jHI4yKBxuxjJ560rDuLjBO4HHr2pMquMHOOnbilBBHOKVW7DgUAM9DuxgfSl
yOnO3GeDS9ODnj2680n8JPI9vU0DFXoMmlBxjkjPmjBC56L6UMTs6dB3FIBSwx0xzmLldf5
6dxQeME4Pf6CgKN2eR+NACH5wBTuDuNk9uPbFIPXGcelGcnIX5h7UCFyDnqPc0E8jr9BSEjG3
BGeOtHGRuyQPTqfQAacnd0pS2Seen0oYMGOOvrTOc4zgfdbxTEOKg9M9MUp3bTjOM9fp/kU
0jAOST60i8fzx+nADuny5OMdulLnIw3JzQSMD+femrg9Sfw7UDH5HJyM9RSknPynn9KZuHc
Y4owCMjvSAki+TkZOc+9MAI6kj3oyRnqDjApM4yMEZpgLgkjryec0BMtk9qFYkHgZxjpR0PH
5/5+tAgKjcpGTnoMY4pwwTwDTdrBj0/xoGcg4/LmgB3JUc4Occd6TDbc9zj1pccjJHP40AD
5dwlIHegQbenWlzyetl3GMZGOpNKMnkDAA6Y5oAcCWILZ7Z+tA64wMf1pAcET0zTQox046UC
Y/lxyRSsMgcexGetB6dugxSjqM+nSmIQdQB165pQOOgAxnFA5yQOnHNG5jgDP1zSGKeQeTk9
cdqU7Qw/wpF6E5P9KUDIx/M9aalkZPhlsALbdBzIOnT5/wD65q++N3oKoeHG3aFagH+KU49D
5lX3zuK4+YHnmnP4iaHwDJMKb6c5PXNE+WkbpnJ6dqaxGMHlz70sx/fyE4wSetl2A9BnGD7U
glxj8QaOvsfTNJgfn/dA6igAHQ4Hag854GOpFKNvPIHf1ox1wc+lAEeQACevvQpHq54NPb5T
jnB/Smg57889aAHhQpX345o/ixyR1pBg9+350HHAJY8ccUhi9xjkHpS7u+fwxTXP554oByRz
079aAHdScdfmrkUjOB270n8ZB49RQD8wAl0KFyeo7UdunPqO9IM9cZwc4pxYgDPT86QCjBA4
OM9qbkMMfxY7mlBG3qT6nFNBBDA7e9MBwY9M4x2zRz3OCCPzozhSAMn2oGcg4PTpQIRgOwXP
XBNKoyvIb6+9APzD7w/nQGI5B6n8qAFLDBIJz0GeRSFgynjnHNKvfyPY8etNPIPOO3tQIU/w8
fN09KB0yORnHIoIPfIJzxxwfWgBCfkPynPvQvAPGDnPHagnjHPtjNKD8u7B60ANwTyCMnt0
NPAKryDmkGfllsc96cSNmFznFAdRrOd5IIJ9c/5/yaaATkgcdc5pzqA7Ybknkg8UADnkgjp7
mhAxRg7vXJ9/rQDxwMjGKQqQcnIGO3vSZyoOeR09adhJjmyP/X2pfu4B44zjpTCST0IOP5U4
ZGcnkdTikMcMjOAAVie/pjmmk85z144/z0pBhSM4oEPOF3cDb/OkXIPy496d909hnpRuGOee
+TTEOXgjGD7UxSTYvTn8RTsZHAHwI/iwDx05pAAIye5o6DIA5HrSZH0PuaXcOR2A5AoAU8t
9BilJzgngDjP4UgyDg5wOvNHGMZJB0ENwx4PWn5Py57nnvSd+vQfITk5bgEimhS2Mrw6i/2B
YN8w3CRjn/rq2P5VcOB1yPwrN8MkHQRpBzw4PPT943+NabcpPt36U5/ERQ+BDRk4XJHApZs
GSQHODxAFNcjJ2gnBxSzkedKCT985qTZDRkrqZzjHpSgAMcZA6cjNBOScg005BIAHJ9aYCNg
QQcnpwKM7cDdnjPSjHfOaaSQ/wB7n1NADsYyeueAOIRrk7T2z0oPJPOQB9KacDPr2oAeB2z2
4wKXnjB7dMU3O4nn2PFHU8YIzizY45DAZOG6U7AB/wBkd8U2bnaxOMHn19KUngjOT2NIGI3r
yGpTxyCccdulB459TnFNB+n0oGOBx6g59KHJ24JPzc+vNICVGQeacM5HUn39aAA5AH16k0oz
jkcYxwegzSLyDnr160dz9MgUDFfxgkjI49aU8D0Pem5x1B+uabjkDGfqaAHMfqTg4pTwGB7Y7
cCjIXJAPTIANAIay3HagWo7055PP9KZjgE+vNHuRjr/hSEk8ADbkcnr9KBAo+Q4Hy45pyZ56
n8KQZ5YkjGOKMZyEHj0FMBe+Bzz1o+bAGfovoKOADj69aTk8A4BPPekA7POffGc05MAlhnB6
A1H0I547/T0p+Pl4GMfpQHUY7DBJOPXilTOMFqRxxhQOnrQmAOT+lAx+c+mfSk542YHT8KMcn
bjl9D+IIQryvHppzmmIa3BBAznrxzTx7ngjvSEjAGMDqfQM787Tn8KBWsoOdwQ8Z96OAq+/f
2pMA4Jz06etOUZbkcs/SkDDjPDZ/GnA5HXke1HVjJR16elOB/hAwcZFAcAkgc/nSkYbGe+O
tAOff60ncDigQ4YUjaOR2pF53A4xjJ9qBwmf/rU4D5uOfcUAKeASD+nQ0YJPzcdHGATJ7cYH
ANIBwAcDt1oEKvAHXd6U+Mc559qbt/unqO4qTO8vgDPoPWmiZGL4dAbQdPAJUkrg5Yf3z/nH
vV8rnO056VR8PFv7Etd23P7wLwOzHqB361fOeuAM9Kc9ycP8CI3xgH8+3NE5HnSdeGJ/Wh+h
yRz70TbTPJnPU/zqTcReijJx3oGT04xj2pdpw2fUc57f5FOH8Q465FMRCxIXg80cZ+8CAc0
AET8oOcUoA28Yx0FADcE+pYcY9KQQMe3pTug9OOfajIx8wznpQABSRjAJ7D0o2hT1Hv/AI0m
4jnPpHqQn8RGKBj3I29yc/rTVBwePrTmGYznPcUxOApPT19aQxxxxnqT09KQYAHc9s05kK43Y
GfU01eCuM5BHPemK4D/e9+toVvmHJI7fSkOMnnnoSe1KCCCACT/OkUJzuB6+oAo6gnJ49e9B
XBzkYHXPrSA4B4HT1oEOyeoXJz3oXgFsHFC/MomeOOe+KORznj0oAaR3zkD0p47deetGBk85
60mPn460CA4HUfgKRc9DkZ5x60IcDvk9qcoHp+lACsyyeAOgphPHTJxjGKdj8c9BSLg5Jx
t9BQAY65JyfSnYOcnJz60mfmgCY7k/SnscLgk8evrQAZIHPBJ4NG4EjPA+tMDf7WBTIABJOe
nU0ADcjntjvSL05yfTFOILKdWOOtIMgjPHOc8UAGOE/PtQO/HA6fWhOuc56YNKDyOOM9KYg
G33B/wA80EDOecjNkZyXBI5z1oboCc5yCfegAyerY7ckZp4OCcgZJ4o7jBbrSIRuxk88UgY
oGOAeevNOJ6/KeP1puRgeh9qFyByeOxNAC5PU469KcOMZ65pFAzySue5pSOcc5HNAAv8QPHv
SgDOc8jjApOMkY96XjaSMCgQo7lecUmTkhhuODSZCFxdaVSHAH1AoAePUn/AD3py9MYHTFM
yWyD6fIT0Ck5Az04FCIkYvhzC6NABkEmQk+vzVoFjtbIORVHqyq6HZAE7mVif++z0q6WA4x+
dVLcVH4ERvzjg9qWU/vn7EMeaTjOT1Jlx6U6U/vH9AxqTUMZUDm+vpSN90Y9KU5PHfq0hx0
ycdD60DI07n+tO/3Sfag9efbjFDA5yT+OKYmIDgg546909IcYI6j2p+DuHy8UgJLeuKADBwB
kGgjK4B47UbQuPXPcUv8RIP145oAMEqcnjgUxMbF55zUgGIwMk0yHIIHHbNAXFAGPIPPbmmj1

yM0/A6gncO9IqkEfXv0oHcQ468DApTkHJPufnT3iIUajjHGDUEmc0Bcd1IOTgd6QDn5T7AU4
crgdutHOMZyTQAhGNw/H8qQ46YOKXnGSD/kUAEMDnt070CuDEg9R+VIT19epz2pWwCOGIzx/
jQfm6ZAB5zQDY7IPXnr3oU5/XApoJGcPOf5Up6cD5R9eaBpgWJYBcjZ1pFBwdrHryKVQeTg
gdM0RgAqGIx9aBnJ16MeScUjEYPXinjjB/i7A0wk5yBnOOIYxR1PHX0pemSOfakPA6n27U
4McHGTxjAHSmlQHHRs/XvQuByTyOeaVDgHAO7OBTlzkDac+ooGNHOfTvjRQcZ4wSc05ctt4z
nmlIO7dkYpAMH8PBBxinc89/ek7ZBzkYpPqfp70xDsk8Cmg44xg+lC9fl6e5pwGOHwMc4pDF
U4Ax0/Wnhh64zxkjpTFA4IwRjtThwcDpQIUdOvXmh/vbcggfp70Nk44GKFYf3cFhzQAoyFOA
CAO1J0I28d//AK9KMZIAyR1xSEjGM8deOlACg9AD7U4AdeTjpSDoAScGlzhfQ9qBAM7gfzx3
py8jJOT+opBjOOOIOBwVB9fTFNET2MnRv+QNPzbcBoyRg5z8xyeatSHHAJz61W0QFdDsR0wj
YPHPzEdO3arDHzgnvVS3Jo/AhgzkM2eME/WpJP9bJnsxx+dRnAxxipJCPNcDO7cTUs2Qw/d
xxnrSNndjJ4pxx0Bwc9hTTkDjj364oATb3GRnPU1c0u3S71O0tpjII5ZVjPlnDc5xyfwqqvf
IB9q0NAYrrmnbdpP2lMA9KqOskZYiTjSk10T/I6P/hD7LZlrrUg5HQOOhx+O2mHwtp6/K99qA
A6ksnr/u10c/nNEjIBkA5K/Trms4F2+8+/HcV9AShRe6Pg3muKi9Jszk8L6WxGb+/APr5ZP/
AKDUx8GWJVpBqV4U9gn+FaCKp5HQDJIFTxxLH8xZtpx26g+lTLA0eiKjm+L/AJvyMP8A4Q23
cnbqN4FzwdiE/wAqbb+CojlTqd2eTj90nlyefyFdSu2FMtJ24xVGOYZAAKt1J/z2pfUqT2Ro
s2xS3n+RjnwbaKP+Qrckk4BMkf0NQHwhG4zFqdxxx81sg/r0ro5Z1JJVgBnK8Yyf8/5xCuM
E45yT6cf/Xo+pUluh/2vinop/l/kcuPCEgP/ACFJAPU2yc/kadB4Q35H9qSZBwQ1qvJ9ua6E
WZEBUNnkgbeQff6VXE4UlmchQOv4/wD1qX1Kk/sj/tbEx/5efkZUfgmOV+NXOW9P9FH/AMVU
n/CDk526uuAOhtv/ALKthdRYJxuGePIAJ+nNM/tGYOdrPnGCDxio/s+L6Gv9tV19v8EY7+A5
TjZqcWCMgm1I/D71V18EXCFmGqWuFI/5YNN+ddC+oOR82T7YB/yKjN6MYL7e+SMk0v7Pj2Gs
6rv7f4I5z/hCrImImp2mMcDyGx/OnTeDblCA+pWjN0x5LjmukXUmJzuXI6YFL/ahEbKsSlj/
ABHoan6guxSzqt/N+BzH/CG3/X7dZkr/ALD+vNNPhDURj/S7LPUGiTp+VdXFfxyLtKbWH8XY
+lTedG65y5LD0B49P8/rSeCitGilnNbfmOLbwjqS7dt3Y/3j98Y57/LRH4U1FsgTaeMDPzO4
/wDZa6641CMs65JBHRjz6mqv2xZHHJxgYA7imsDF9BPOqy+0jAXwdqr4KTaew3YJ3v6dfu1L
H4F1mXO2Wx2evmMB+Hy112jSot0rS7lyMBQD145Nbct5b26M88yxxlpdnf5VQDknoBWFxcx
g7WNaWb15q90eZ3Pg3UrS2kuLq402G2iUvJLcFVRR1JO3pXkOp+M51vXj0iC3ltYztFXHx
IfUDghfryfatj4xfERvFNzJpejzv/wA17EF3sFAF44bdv9do4wO+CfSvOYUPkOW2bxgn1Fc/
so3NZZnXasnY6QeNdWI3C100gkYOHbH4bq9E+HdjvqjHQ5b9EsUkgumtPlxKVwQqsDg56hvX
tXjJlX5J4LYz29OPzr6N+ANvbaZ4BacyDzL2+lNbCkHC4jHb/YPNVGhGWyM45nXg7uV/UB4F
1vH3LM8Y/wCPj/61DeCNCB+5Z59rn/61ei/2tBH5gCSHbwAAOen+NVn1hTKclSB3Jz+lafU7
9GX/AG3UXb+vmcB/wg+u5yYrQn0+0j/CkbwPrgA/d2vTtcjj9K9Cj1gMGDxFSPQ5zUsmrwr9
5WUg4xnxUfU/Jj/tup5fj/mecDwPrueYrQHP/PyP8KUeCNbD/wCqtBjnJuR0/KvSf7TgVSxJ
2qcZ6/SiTUbcrn+Hrycc+lL6p5Mf9s1PL8f8zzj/AIQRXceYbX2xcjH8qQ+Cdb5/cWowMbfT
C16QNSjDEFerxTJtQURkkLk4wByTR9UF/bVTy/H/M82uPCOsQW0s0sMHLxRtD2J1PAGT9a5
8EYGM4I4HXNer6zqLnTL6OQYD2soDA/9Mz1ryeM/u15ONo/HpWFej7K3mep12Nli1Lm6WFHU
A459qUDOCsMfzpWJypHp360xiMZPQ9DXOekPGCeCfpS46cUzdzk4xing5bO3oO9ACqzY5POO
nrT4uTknAyKauF+vtSqxBA560liexkaMPL0a0BBA+Zs+vzf/AF6tZyQT0xkVBohDaHY4LkgS
E8noXIH8qst0XPJ7cAZHvVy3Io/AhvQ5HHfPvROuJpDg8sxGe/NP24QnGPQY5pspBkk9N5/n
UmyG8E9OaTJHUHrk808rgYPTFNI479e1Axx3QOp5zjpV/Riw1nT8fe89ccfWqKndk8+wPSr+
glTrmngZJNwv4daun8a9Tmx8fCfo/wAjvwZprcjew25G3PJGKhRPkVG5BPDaVcXChr8xYjH+
P9KbhGGWHKnODjnrX1Kdj82aFVY4yQpO1uObjnFSErGMHD9jz/IVGQW24QhcnGO9KCVBDBKhp
QnOM1Nh3lZyzo+SEgZOGIz6+lUVlaRFHyK5GOuev9a1ygVOqDGOOf0qBilWOLBQsAFOBvpol
3KLCTDFTucA4Xp+po8ssQxVj0yevPpWhhdvVTl8dxkUyPLAYfCZz0xj/AOTv2FYgigDKd/B
XnjpUq2kQ4PLAdN3JzzVhTyxccHimqvBOBk9s9qhspIDbwoRhlx1wRUTpCuMKowuTk9vTFOM
elx853ZlWOCaZPb4hLA/Lnknkgf5NNebB+SKtxMjsAoCjHJ4yahA3ErjGPYx61auYYwpXPII
2jH5/h/jSRwfM3ViOgC5xV6EO4kEQAG8ELnoTzTGALgAFhg5A/WtCK1YgsoIzxlircUEYZj
vAPYleTUOaRootmRFC7vyrAKPTFWfs5P+sJLY6CtaHyo5gxkcBfm+7+tSTR28rEs0nH8RUDP
5Vi6tmaKk2tDKIRtO3GBnI4Pei2hSeW5AG3nmtF7XgMsgPP93pUV7MlhCzyMrMTwo6n/wCt
Q6ysCpPqQI8duheYmPZwWyeteOff7xvNqc194btUkt7KCQLcSyNg3HA+XA/gyc89cDtXo11d
S3kvmMCFxxH/AHfesDxP4Q0zxAPOuE8i+27UuYR868cZH8QHv+dclV+0R2UoqG54XGqJCSfm
deqgZJGf6kjP0piSkId64IGM7epP6DrXU6p4E1/SThLL7dGSQs1pmTGcdR1Xn2NY+ieHt1b
Uv7OsLWYXS5LiVWUR46sxIwBzXJySvY6brcd4V0i71/W7fTrcDMj7nYD5Y0x8x/Lp74r6W02
GO0t47W2Ux20SiOIY6KoFY3gXwZbeF9MwsiT384zPMBjOOij/Z68V1kNkp2sCp+brnGK76EF
TV3ucFabqOy2I3IYMuWGewGfwqONtm7ZyN3p1/z/AJzV8QREhtynjuc0kFvCcIxYjp8vGcc9
K3542MuSVyugzhWJ6g/TNMmZi4+RmGrkDPPtIdI7cEhsnHH3sEd6bLBbs+Y12jpnBwRWLqJ
9DVU33MdZCseCrKC2NpHXI4pJP90Eljx9K1mgRnjw+cLjPXGPWk/wBFjJ3KhYHAIHqMmqU0

JwZWBZlf5eDjnqKA2FUcKSSCRz/n/PWrQeEKDsJOc8NinQXKRkEB3PcMcnipbb2RUUluzJ1y
QLo2o+YM7bSbt6occeleYW7ZijzkZQfyFereJ7yObQdQHkIT9ll+ZhyPkPFeVRn5QDnlVOPT
ivOxt/d07n0mRfbs+36jzncc9PcdTQckHpkflQoyplGAf5UEjsSMVwHv3HLnjjP0pSMnl6+l
NUDgck5qQEY69zSAcoPIIHPQClXtk478H86SM5HPbpQMKQMH600TLYydGyui2ByP9WSMtk8s
fyq4eBz0Pb1qnoLltlti7cruTHsGJ/rVxnBBXvTluKj8CGydgAeWwcCklz5kxhgZP86QZJGD
6HinyD99LnB+Y0jUa/Axjgig993f/GhvqAcjdQ33ckdf5UDI1ALEDB/Ctbw0ufEWmZzzcLkZ
+tZSdN1bPhZd3iTSh0X7QPpwrdd6uHx15sT/Bn6P8j0aSAJJPGeQBjAqipTucMep7f54qxqMk
iT7icL0Az6cZqruR0xs3Hrg/T/8AXX08E7XZ+b1GuayJAgCqcYyM/N3ojwpXHCjGDmmGVd20
EmMY2g9cVYBhUAj5jzkdc+wq/UjfYXzkCuPLBJyQ248evFRQ3S4RQobGDnbkdP5ZqWRmdPLX
au3r3z/kVVwoUbOhIyqjGV+vrSsmU20KbnzOGACkZK4x+FOwVsbYyoAHYZ/L86vafawTTq7R
AAZyBnGe1aqWdm6glOp6E4PWspVYwdrGsKu5q9znfNILhVUDPrjNI06oSHYBh6H+orfl07T8
KV+zhhxlnFZ8vKXKF3hs8fKM45ojUjLZCISIHdmeZ2JZUR2AP49vWnxrLleVIUgcH05qxcZk
LBFOQdu7ioUjIjOGc5GAQe30rZbGLTuMZMMnyYbGc+1XLO3kmcbYwAvJJ78VEFtwAWWZieQS
CR6Vo239mxtIn2Qu3GS43Z9O9ZVJWWhrTjd6jxCsf+sltQo7A5P4nqKmFqr5baGC8YUkDNWo
ZokyIreKPxgc/gKSa9ReGiZmPJwO341xucmztUI2KH2FQCSCvrhuv50R2qE4TcUA5GR1qR9
7v8AKSjKZHOKV5I7S3ae4YRxxrks2efpSc2uoK7CFbUUSwtmuH2hVP+rY/ePYVxV3I1y7O/
32/ujAA9B6Ve1bUJb+TzX3LGn+rT+77n3NAM9PmakwsZtvDJezskTDA8BznsP61qxRJaxZU5z
95m5Y4PQ1tDR44Y1W0liRem4k5Pr/Oql5p05jJjXeDycc4962pygnuY1lztZiOoK4z75qwJ
AcqT361J/Z13yFt2KjGcLU6addBFP2dvoCBXQ5R7nOoT7FCSQqGIAP0/wAilDnzB84yDzgV
bftLqTIEAX3LjH86bLotzkndBtPcvg8fSj2k04ezn2BJj57JHgbvm57VNICGJYKjyGB39arz
2D2dq8stxEXC52qT61kN4hW3+VAGxxj+vFcOJxdDDpOcv8ztw+Gr15csIts2bott2Asrt05z
VeIExsFJznArAl15ndvlye3A4HpUsetLAQYxz1yAea4f7bwy7/cdrybGPXI/FG6ySCQoX+Ud
BjP/AOql2YUbWGQDwO1ULXWYnfDjZvPpt9uM8VvWsSyhQqggAsnHUV3YXMaOITVN6rps/wAT
gr4KrQlaorXMvWoh/wAl/qrsV5tJASef4TXlw+TA7gAfpXrXiJ9vhvVQqnAtZDx6YPNeTKuR
26AiuPGSu18z6TJIqMJDwOvXB96cQSAeemcU1QOMdM/p60oAwfm46ZzXCe4ByRj2z1pynJyc
cDOKbt/HvTWO6sec469qAHZwo7jmljI3AhuMjPHHrTQAvJ7Dv8AypRngccdf896ZMtjK0Un
+xLUDP8AF2wOWNWiM5xjPsaqa/yBrUhmBMeTjsdzcCrWM5wOvtVS3FR+BAAnQYOadIN0rqMf
eP8AOKOQRxnp0pZv9e/+8Rj8TUmO05Hpz70krHHB65zkUoPv07etNl6HBHFACRD1wQfStnww
A/iPSgczjP/AHy1Yo55z9PpW34Sct4o0pcZzP09fkarh8SofE/wZ+j/ACO8vo0SZVVi2QQOM
HI/zxUEMYycEHI6nOcjNdTJbtIEDx5GOjYJH41W/ssKP3UOMDIGfXrX0McQrWZ+ezw75royz
HiUblwCBxj26Ui22794ozg9uK1pIraNridgqxXfPICjk/yrw7U/EOpai8jvd3CwyMzJArI
QiknAwOuBVwnz7FLDtnrT2jgc5IJGevX+tlBZfOvdt970OoeK8Se7ugoIubgdBxI3+NTLq+p
xxbVv7sJwwxM3B6g9a554ppaFrC66nvlvbPtztO05GDnnmtGGz8xT8jJuG0n2FeGReLFEEDZ
Lq92eMfMQ3H4iql7q+p3swe71G8kdeAWmYY+gGMVp7OU9WzSNPI0PfZNKjk3FvvHk8Y+IVJN
LnPCKcLnrGGuA+FOu3zeIhp1xdTT2s8DsqsW2uuCCenGQRXroOecHGe1ZSnOm7XuP2MZbq
xz7addQwFmGR1YDk0yCyaVtm3A4Oex/OujDqBnJH1zTZPLfJbnGKaxEuxDw8ejKEOlIpV5cM
QORVsRlsrbFUZHbrT2fdnZjFRnam92YDuzE44HuawnUk9WzaFOK0SFAHy88jv/WmXLxQI008
iRqOjsjFA/E14746+NENrLJZeEYo7yVfla9IGYs8/wCrXjd9SQPrXmV9D4v8YgX9zDrGqxEs
UcQs0a45IVQNv5Vz+0lL4TbIR75qXxD8Kae0m3VrSaZR0ictnnHUA/41x2q/ELRb2QyTaqhU
HCoqOQvvjH6143qeg6po7p/a1hd2glAK+ZEyh+M8EjHcfVIAqFGM8decg1Dc1uwaR7ppfiP
Sb50Wz1S0kkkXjHv2sT9Gwe9dfZ+Hr24VWkYW8LjBJOWI+gr5u0u/wBOFxs8R2Lz2eQGmtmE
c0Y9eBhh7H8675xrvqg10/VfCOsT6pol1KscTL5iHKkgMvYkgj5cdDVRqz8n/X4k+zTPd9M
0W0smVkJfN08x+T+Hp+FaoU9Scnr+Ncj8O/Gtn4x01njQW2oQYFak52/wC0vquePY8Guw7c
VUavPqPlSK80ZL8Y71AyyqGZ+3GAOvFXHZRkkgGoJZicqnUHGeP/KrTbEOiAbjnzRxjIAIJP
GLMoY7yCc+9V3uJfK4Y5A57+2cU5b9iFJKNnHA71qkzJyWw4AlFK5OOD705kJbkHOMcc4oS5
YrnA24wefr/OotV1NbGwmuGIJvflHqxrOpUVOLnLZGIOHO1GO7Oa8aa5bLZwt+8Iy7DsD2r
jy2DwOT2FS3M0k8zzTMTI5yT6UGLHAYEDk4NfiYjEOtN1Jdfw8j7nBYWOEPKHXR6jE+7xVi1
QSSEMQAoLEn2qHaV+8envU6KuFXI3Mcse4HasHtobzehZaJTp87YyUKgd+e/4V6Jozq+iWJ+
7iBOoyRx/jXnC3MkkLRBBtPGAooVU16NpyrBp0EbBtyL29a9HJOZVpX2t/kfP51dUoqXf9DP
8YkYwzq4UqALdtxOcEd+nevIs4brg9celar+NZU/4RnVNpPNswPpnjvXIOMnOcfSvbxXQnJf
gl6jh2LD5qX1ByB/nim/p3oU5P3hjGcDvXGe2PB/dg9RjuKcCTjI/OmclchGjjmpFUJ39KAY
o+ZueuOBSqB09QOvakXgn27UrZ6YyBQRJaGbpauuiaYDnJhDKe+CzGp+MEd6q6NGI9HsuSXM
Yc/iTxVs3cGPwNVLcmh8CG5+bA654I+etEpJnk24wHPOPenYGYG7OR2PFJP/rZM9dzDp70jYjw
QvX2NIw4yOfTpTj827bwM4+tNOA2c4oAAZ9s8kVveDxjxVo/OCLjp0/hasI9BjoKv6Lqdvo
+t6Ze3ZcRjcc7E3HIG7VUfiRHidKM/R/ke2LNIAmDJ07ilXezIGkYce4Ga5q28e6DKNxvXhA

A/1kTDJP0qzb+L9CuzCIdUhBd9iiQFM98Ylr1eeJ8QRfEaf7L4K1Z43XdKiW4x1G9wp/TNeH
A8+mO/SvVfilqNvP4VgS2mhl8+8TmNw3yqGPb34ryoZ2n6V2YezhdFoZMvygg4ORmlCjIyeR
2z+NOIOQPYgAUinjrkidGDdx3FHyjHoO1G4nHIOO3rSZ4PTpSZ9MDnjPetQOy+FIB8a2x5B
EMx9vugf1r21ywXI7YHtXz14Qu0svE2nSyybljL5TvnHQ3ylie2Miveb3ULGxj33l5b26Kdp
Lygc+lceJajJNk63JvMYKAwGTnJ6c01HLt90jtk1zN54+8O2zY+2NcsDn9xEWA6d/WqEXxL0
ToYr3ABYPLHX6g81z+0iv6YrHdqAQCGOPevBvj/42ka6k8K6XJiOMBr+RW5diMrDx2AwW9SQ
Oxr1yTxZpg8J6hr1nMs1tY28k8idGUqpOxh2J6V8eyT3GpahcXVxulu7mV5peMlpHO4j16n9
KyqNS2NYCFQ2QFyhUHAPrXp+gfFnUdGhsrSK0hbSrJRELdT87KO+89W/ACuX0nwTrV/e21kY
Us5bhhbbuQoSMZUIfStWy8CRjWI9P1i+kimNwsDNDHlRk43AkjIBxz3zXNNxSu3t/XQ3jQqT
+FhRh8VPDeoWciaxLBbRSfujFITKG/d7pNy44XJ2gn7xzgV4x8R/wDhGG1uKfwZcJNbZKzT
wBGVIX4wEyANp6YA4OfUV2ur+AvD9nPHpVlPeahqip5B3LGh5OQSB149ev1rWm+FdkPDtrJ
FaFNWx+9jluSV5JHA6Zxg9aKdTnvyyul933/AKrQr2MrLmsr9zwiSMLtOF27ePxPr+deh/Cj
xLZQWuraB4iuv7JlHe4hBbGyT+MA+rDkD1U+tdnaeGvD+iak0Gs+HbWV7yTbaKzM/AypJ+b
HLYP49BWppOjC9mtbq/js9HjtLhSluLcLuBlbOPXtzUPEXi7LRrvZJfO+vyNfHJbys77nh/
gXxG/hbxRY6nby8MED7JQRtMsBbDgr9OcdiBX2OGBXKkMvBBHOR2NeJ+JNMgsNWuLu907S9R
iuQ5ilhGxSG7gDIOCOpfNd/B4wt1sod8Mxn2DcMY7CiOKhFvm0/FP7hTwdRWcdU+x1fUnPm
mnBOMSc8cVY//CZ2veCUDHGf8KP+ExtDt/dTY61X1ymuv4Mj6rV/IogazgcFimM+jGmfYYVP
yfKTxg9h7VSsvEenXJCMI2PADcVsZVhuU7l9iK3pYmNT4JXMJ0eV+8rFH7I6bio8wAHBz0r
lvHDSpZW8bqVUzfzhTXbt3XtjqPfiuQ+IzMbCxU8KZyT9dvH9azxtS9CSZ15dT/2qFu5w/48
05eMZ6dKRRkgetOwcH1zXyrPtWSW8PnzHfOM5OcdqdyZZh3XP88UJvtYFmU4eTIUeg9afY5K
XlX87qACR1yf51i5PV9DFt6voXLVQn2BQMeflNw77Q1d+PMAzHgE9DjGa4/w9arL4hiyQY49
2M/w4Xr+dd2qOMAsu7GVGPevfyOC5JVO7/r8z5jOZ804xXa/3s53xlGG8N6sz44gJP5ivKQf
mIUyHbHpXrPjXzU8L6uGKt+44PIwNwrycDLZ4zjmvRxW6OjJfgl6ig7cYyR1xzTjneSRjPOK
YB2I49BTsDcelch7QKoJwOpIqQ8HOSPSmZ5HA96eeec8/WmlevIwce9Rz/6h8HBxjIHTscfh
ThxuwRketJ88TKSMbTkcdKFuTPZmZoiqk2YfcEIDEj72DycVdk8sO/l7zFnIyOcVQ0bLaT
algpCIFHHUAmrwOVpNVLCmj8KGNkHHpimzHbJIF7sf508k7tuRn/ABpswbzH+b+I/wA6lG4z
PHPpjANipwnIP40uD746DIzikySBuPOcZFAhWA9/XjvWbrh/c2Wz/n5HOO+x60ucdfwBroB
Sw5GpTPIA/6ZvV0/iRzYv+DP0ZTUkKRnj07ZpWJ5yfY8UhHyg5B9aUc88c8mvSsfICqOMLhe
eKVQc7x94DkVNZ2lzfStHaQvNIBuOBwo9z2qxHYOS4lk2kDBVByD35NYVa8aWkmaQpSnqkUH
JyD05/SgswQndtkxDfDX4X0Ozu5p5LmF5YUT5SZMMuT/AIDpWbrWuwaHKSfCXlqGO2W4cHdg
9gN3cjHNSsY+W6v/AF8zb6q7Xb0MRWZmC5y3XAOaNP8XWt3RfH2nN5Ueo6YtvP032yB1zjJ
wv3u/vXVatrGIWWjW19fQbbKaVIgrW/KlskErjI4BPrUvGtaNMuOEjJXU0ec7s43HcMCPmr
nBxpPFbqaroWuO8dnpOo7f8AN6t7XAUnoWwemfXiufGQOozjtn/AOtWlOr7Tv8ANGFWioW1
THggknHC8mkB+Un+Xaki3PIqBSzMcKo5/Tr37V3vhL4dXuoPHc655lZH5vKJxLJ7Y/gB9Tz
7DrWqTepkReD/DdzqfgnxVKXlJgvrN7SJY8Zk2gsxGeP9kH3NV/AuoP4asTHb6TGmYQpTQH
mTNJ6lj7HOBXf/EHxZp/gLwujDbq0jg21jZrwHIXvjogHU/1NfKt34g1a7bZJezxxgnEV5si
jUEYzgdTjjJycVzYmM5tKnJq39fP5nXhp0IRl7WN30PW5vFmlaNbahLqt2t7rmY/szwAzNCM
EEkqddq8cgE1gXPxJU2lft7NGoLEx8ie4nKPCx7jbkkZx1PavNoCsaYTgZ6L/AJ5qbcccHBwS
T7VhHCwTT7aLoaTx1SSaSSv+B0dr4+8QWVqEtbm2to1ffujt1ZIHGcMwJxnn8TXaJ4pvLHQL
K48R63L9pmTz9rECQ7jkBVAwBjrx1rzzwzpY1PXYYZgWgiBmmIPVR2+hOB9K9M1bSp20+41
rTrHR7m8giZmFxnznCDhUUD5jgHHI6YFZYfNtQaX4fqfBylerJnMz/EGC5vEZ7e6mRTgStK
u5fcL0/UV0en6tZ6rGv2e6DyHkwyfLkPh+yT/LNchpWjP4mtvt2rTNATKVVLe1SHIHJ/hz1J
Geeldh4U0HStN1FJRbiaVckS3Db2yRjjsOCelZ1IUoKy0aN6Lqya7Bq2rR2ESW9xfxWqSuH8
l3xvGMZIHPPUum6k76el1AVns2JVZkZcg4PIHrxXJeN/CYs9d082N3qN417K32maWJf3T7x
xuHUbSxyRwAPoPpLwRpMGiefDI06zJEMcKnJOSxb5ixPcknrWtLC05db+hnPFShJ+6eQyanP
goiRo3pnnHrio4tRIRgZgCjdM9Pz9a7/AFDxvbm+kjGmpMqMU3SKuSBx/jXOa9quhXun3Bh0
SSG9kRgslq6xkNj5TgnaRnAOR09aylChfl5mn5o2Vapu0yvFNDOCUfGOx7VqabrF9p8o8qUu
gPKNyCPauH06GaO2gW5YNcBFL+m7HPHT24rTsbjypFjkPyNwCTwp7GuaUPM6FONRWmj2DSvE
FlqCqgfypY0Y39azfiDNGumQQMMYNMHX2wDn+dcVtZQG6EYOvPP/ANaptQv7i9jtOuTv8pSq
v3x71pVxFR0ZR3/rX8BUMEoV4zT0uUByQe1TR/vZljJ+8wHSoZBj3lpqORKChIYdfavJauj6
Blq+mE1wSoxEmVQegqxve3S3dGGQqvgVQBP41cV/PfOBtAC7R6YrGaskuhnKNkl0R0vgUf6X
dyuhMgiHX0J5rs9xKZPyqOvP+elcDpt82n3Ly121JFUE4yK7a3uPNtVmZztIHTp0r6HJMTcd
P2K+JanyubQl7X2j2Zj+Oef/AIRbVSXOTAAc5I++vNeTDqCcZ55zXrnjLeDtTPPMS9f99a8
hQOATKVLdtgwAK78VujyZfupPz/AEFHOcYwf1pw5Jz16HFJg8cg+wpRy3PHHY1ynrjs5+7z
npXsbsHngdsClGOB0/xoU9MEgCgQ5ccevUccClpZaq3cduKYuQ2M5P16U7BbGDn8aallSzuJ
gLpVpy33SQevc4q2QSeAR17VV0bP9l23oq4OM+p/xq1ggjgkHI4NOW4UfhQ0DJXuOKboAJH5

6s3b3qRcHHQZNRyEmWQ44LE4/GpNhpAI6/n3pDtPQjrjmnY6j8KTbgA0wFCgnAPTIFXdI0aH
xBrljp9xLJHC7uwkxjlWeb4Pofapfwnf+pro/AJz4x0wccNJ/6Lfiqg7SRz4r+DP0f5GTr/
AIB1zSC7pD9utl5862BJx7p1H4ZrlZlPliwmiel5K4dSvPfrX1G0mcjJpsiiVdsqo4IOQygi
9a9S0Xuj4654j4HeOXQ7+1gP+mh/MIzyyFQBj8Qw/GqmvGV7kyJAscBXajg4yR2PvXafEKSy
0aSxTTLO2tr5mE/mwxxhMovBUgdQc1yOt3iXs0NxBmxSpBU9jnr9a8TGOCqtI9XDtujiyv+TtP
tNnj+w20cIURhF2kDj6H3rmvEPgq01SOZ4tRuvt5fKpCzGZUGcldvGB/LFWdCcPYyPwPIVikJ
AB5AIH9ahe3u471tj4OMbs/e/wAisoV5LazsdnsI0mrq5Lo/hu00xogqpK8aAGYoA7HuTXT6
5oNj4g8HyW06ujRXCyl4mwRjOCO1V9EszNLb2sk3GMeYx/SusWxistPvUMyuZi9oAGP8npXV
h7zfPsZYiUKcVBabaHmvhbwvb+HNXvbr7d5iOhS3iYY8qMkE555OR1r0weDfDcyQyHSLThQR
tBUNkDrg8ivO9dsZ7mWN7Yz8/CsD27Y/rXsaIsUMcafdjUKMegGK3wVSblJvyOTH040+VR8y
rYaVp2n5awsLS2Y55iiCn8+tWXBbgct0z704naSSwwecVwvxj8VDwr4KuZbeTbqV6fsdlg8h
2B3P/wABXJ+uPWu2T6s85angvxp8TxeJ/HkotHMLhpymwgIP3mDEySLg45bjPcIK4ZiYPM8w
/wAJxnmo4/kEa52gAAN3x6U8qc4SM4HUAdB2z6DNYNIC8nKk54wcdsA/l/8AXoLDaNXyQPz/
APrUiIARAc4IDDOP0oYMQFX7/RRnHPbH40gPR/h3Yrb6ObxhiS6bPT+BSQPwPJrt9O8vaVcL
5pPGe49qy9PtIsKc2U8QIsY49Bz+vNTqSRuzgjHPSvHqVHKbke5QhyQSL98sY2hSRIW24Hc
GqCtwTyB7Dv/APRODMXy2Syn16/jUlviYC7KmS3GW7VF+5q9WW71C0FtKc72j2N+H/1q9J+H
tzLc+GYfOOflikeFGPUqMY/LOPwrzC7unkgCjLgqCx7DpXr/hWxOn+HbK3YfP5fmOP9puT/Ou
vApupfjsix7XKrCX3h7Sb2V5bmziaRjlnUFWJ9cjFYWp+A7CaL/Qp5YJAMASHzEP17/rXZEc
0nfPGK9V66PU8+NWcdUzw3VdlvtKuDFfwmLGcSjJRh6hu/8AOo49I1OW0Fzbabd3FqTtMsab
gMdDjIJH0BFe6uoZcMAV64IBFQ3EqwRL3YiIDr6Vyyw1JNye3rodP1uTSSWp4baX01sCjgOq
jGGOCPapfMbUbbpWxtJ5LuVcKy9AM5IB9c812Wqabp3iS68+zkit7hW2ybujqcc8fxfoa6fS
tJsdDt3MCqoAJkuJCAso5yzdAAK5KFCIwK3TleP9f15nVUxUqUbNWfY5yXwzdPoVs87IdSiD
eaePmXJI56EgVx0LRzLuikRkBIyDnof8/nVzxh46n1EXNlpC+TZMWjacH5516enyqfzIrlLO
5ltJQYX2jupGQw9xXZiMpVWHNDSS/rUjCZtKk+WprH8V6HxDABP9KkiJXnHJrKsNSS5KRyqE
uCDgZ4bHXX+BrTXqT04r5rEYedCXJVVmfSUcRTxEOam7osszPAsZ4VTgH1Jr1O0RYrOONIG1
UAIH7YrznR4BdX1nCw6sTwOcev6GvS41wxwMEk/jXfksLOc/keFnE03GHqzB8d7k8I6njin5E
79P3i15JzlucDNeu+Oif+ER1L1t8qD/yIteQ/xDPXn2Ir1cRujbKP4T9f0QoIU9hg/IQmDnOM
H0NJyAcdT0/+vTsY5zn+IYHqDmPGTgknNBOAevHNGDkdKbuJJ24OTwKQEn8XJPFKqOrtGBxj
nrUXdhjp0J6VLCD1bOc4AP400Zz2K0mAf2Rajb82wkkNnv7fQ1YfHTA6/nVTR1K6VZg4A8vI
+hZiP0q4xBOCAactwofCiMjJUjGSR+VMbmV+OAx7e9SZ3FPQEdfrTTnzGI7E9PrUo2Gvn6Z6
Um0ntwBg4pW+UdRQTuwR1PFMAGRwj09a6P4foD4w0/jp5p+n7tq50nrkZ6d+9dJ4COGFgM
YIWXnr/yzaqh8SOfF/wJ+j/I9eVhk4Gof6U1cAZzyBycVAxLH3VXZjI/VTkZ/JzIQDjvxxXq
20Pir6nGfFLToJNTJUXLia2ZYkx0+dv4vYH+def2Yini2TuVCMCGUZ4I5GPrXtlxPFFtWZkU
SHgOOGPpXnfjzSIto1JL61CpDfDBiVcKjr1I7YII/EGvMxlKM7zi9Vuj1MFU1VOWzMGaRPHO
XWVd6gEBFIlyvc1otOpXKYVhjAxzTrK9VwrlsSLGVI9Rx/hVS8T985Q4ZT8g9cncr/ACryZSSV
4Ht0opXRnxkJredBJpnm3jt90QKQVwcFs/gcUkfjFpTi8VjdSH5S4kyCu7PGMeg6/XpWiEM2
nzWzPJblmyWhbY2cjuPXGKg/sW7kCK2qXUiDsZrE//r/GnBRlqt/X/gGVWFW+j/BfqdN4Xuot
UktJoQRE8oUbh6Yz+vH4GvQ0kD4K7iucZxiuC8Mwpb3djBEgWONGf5z9TXf7fnZ8ksRjBPFe
xgbcrlzDm5437DXRCVO3LJ0zXz/APtTXBe98K2qqcKl1OeevzRIB/n1r6Cz8ue2K8w+OXge
58XaNZXWkoJNW0su0UROPOicDeg/2sqpH0I4zXbvocCPl4gsd4I4GDj0A7+9ECsTgYzxyehH
vRAVmrGDfeUtxwD2/pUiBC8SD5lOQqPBIf6f4d65ygV2kshncOpP6VPo6LPq+nx40I17mlHtn5
h/h0qnkNvJ3Y9cfNvVt5fs2oWdw3yrHNG+SOeGH9KT2Gt9T2b7zOw45yBTh91QMYz83HWpJo
jG5UDGOp/r/IUK5GSoxXho+hsZ015e/bJEtbX5FbYgC9T/eHtXQaf0NrJCSupa4wnl+ZIFJ2
nv8A5Aqlk5A6t6U5YRLKPL3bsAcMRkVfm18Nl8r/AJkKCl8TZJd6dZw6vbDTbmaSFxtm87hi
SwwR7dPyr3kbb2XjC4FeEw2ZhlGAB+aVF3A5Odwr3hgA7Y9TXfgG25X128u/Y8/HxUXG3n+h
CvmbmDoNueMUNIACTjaOtTetQsnPXI57V6aszzNUIXBxwcn2rjfhD9IsEFqo2iViWGeSB/8A
XrrZI8/xyJkDkdq878bTB9faSSsEapye55P868/MqihQaXXT9f0PTyqk6uIjfZa/wBfMw43
aKTfGxRx0I4xUXiW+1HUNPSI3JnRCC7wAY8z3J9h26U8jnGOO9C9Olfo0KroVfVhuj6nE4Wn
iYcs0cjuzGcPyBTfI6HHPH0qzfQraXkiKR5YY4A/hBGcfh0qtuBbnt2r9DozValGdt0fCVIO
nNwe6EZVZCuSCfusDgj0wfWul0i9+0xlZD++Ths8Fh2b/H3rmgCc4yAOKmtrqS1kWaFC7LwY
92N4lW/R/X6ivOzLBrE0mre8tv8jrwGLEfqqXR7/15HqngmHzdTErEDYjBR6f5zXfryB1welc
l4CiWaCK9t3Els8R2v8A3iSM/iMGux4x0wK8nKqcoUXzK12/8jozKrGrWvF3Rznzj/kUtQPX
lj6f9dFryJjk+4r134gZPhG/HTmL/wBGLXkLfM2RjHeujEbo9LKP4L9f0Q4Bsep9elG7CkD0
5FIBgg8KOBx1pcc9gc9CKwPTFGbwQT6UpGMc47ZpE45GAMevvS5B6CgYA4JGeKkjbW3OOSaZ
0PJ6cYFOQjoevsKaM57GfpcgbTLP5Nu2PkjuCTip3OfbtVfTdn2C32MSPKT5iMeueO3Oasn
vXgetOW5NH4UNU/OOR94DHP701sB2/wB404cuo7buh4HWmFsSMcfxH+dI2H4z0U8egpG00jkg

980A5GSMj09aQEe2TQMce7KKsaVrR0PWLW5SHzZNsoRScDJTHP51WlycEHA5wBVjTtGn17W7
K1t2RCFlcl84+6PSlZvRbmVa3s5c21mbp+IeqCRW8iLbnO0Ejjiiuq8NeNrPVlaG7AtbhUZu
fusAMnBrmtY8EQaRpU97qOrBViA4SIncx6KMnqTXCbwRkjC9DjmpftcPJpM17Xb/AD/Q8J4e
hWj+7O7+IOtQajd6fb2Eyyxxq03ml38Z4wPTgZrG11u4utKtdPuyXWCTdFMfvAEeeee1z8T7J
VfkYI17fjVmYtGzFRn/Z/rXPucpy55PX+vwPrRoUYxpqFtjSimV/9U4Yk9AelW/tDHaJPTjNc
95iE8ZUn0qRLySM8EvzgA5rJ02y7NPc2Ly/gS9jMZT5r5LKBgD0681dtNcsml4uAiv8AOTIC
Avtz3rlru4a5yrEeQVxsxnkHrn1pbe2BYPIuVA4B5z7URpKKu9CG6spWitPM9Y8DC3u5RPHd
JM0XOB3JzzXakkDoTXgEOPt6XdxTWchSYHnB4I9D7V7H4R11de0VLorsmRzHMn91h/Q16GBr
2/dNW7f5f1oeXmNCUZc97oseJtf0zw3pb6hrN2ttbqdkjLOxBIVQOSxx0FeP6z8frWMyLom
izzEKPLmupAoB9Si5OPbIrJ/afmun13w9BICNPW2mlixwGl8wB/xC7Mf7xrxgAhHxg/Xrznj
9O9d0077nmrYSHMYBOGPLNqjTkmnqu7epDIo5Y4HIPpTolwhyS2Oh/vGgADdkKpz82Dg846
/wCeKkAXgD5QqE45JHp+VOIQG2bYN4wwxnJOeB/jSJlQoJx1APrx60My4G9SCTk5I9fT1oGe
86ZKmoaDpd027fLaxuTnodoz+oNK1uW6Op/3uKyfChY+ENIIJ/491yQeoDNj9K0UdgRgnr6V
4c17z00TPoaVnTi32Qr27pjKgr6hq5mz8daNHPIWmuEU5U5tzyB34zxXR3M5+zXHBAMEn3ev
3D+teWeSWcUqjHCoyk/xAdh6cjmurD0Y1U+bQ5cXWdFx5Op7f4Y8baNf+MdF05Y55Ip7lVa
4dflRW5KAA8nLbQScAZ719B98nqa+D1b5lA3AZBwO3+GPWvrf4Mel7nxL4CtbnUGMl7bSyWc
8jdZGQjDfUqVz75rvoUIS92Ox5datKq7yO3Y8imOpK8HFZOT65baW6pKQ0p5C8/0qY3aXtr
FPFjY4z16U4YulKq6UZE8v69BSozUFNR9Rk9ybZC80T7FG4sBkY+teS3dw15eT3Mhy0rFvw
/wD1YrvPH18bfTI7ZD89yxBx2Qda8/AAwO/f2ryM1r89RU19n83/AMA+hyTD8kJVn10Xov6/
AM8D8gKz9bleK1RYyV8xijN+HT8avgGo7u3S6tmhflRh1HVT2IrgoVI06kZyV0metiacqlKU
IOzaOROMc8D2/wA8UnRsj/GrN/by2kxjKkKsMq4/iH0qsRk8enNfoVCtGtTVSGzPggLOVOTh
NWaFxiJ5x8jUik9B+NNzzx07UgGeucVbjcg634f+IG0LVBdIx+wXDYlXsrE43j09/WvbtwP
K8jtivmkMP4gCD1zXsfwx8Qf2lpZ0+5fN5aD5cnl4+x+o6fTFcNegleUQjKzs9jR+IR/4pK9
I7vFj/v4teR45x3x+tes/ETB8J3J65khH/kQV5OM+v4Zryq/xH1GUfwX6/ohVGE68flRuxxw
COgo3DIBNO6kHOc8CsD1BFADZxxjGKXof5n+IckkjGeepHc0mRnA4wTQIU9COaAWYAA85AFL
2wSxBzx+Flp+ZSfvEhcGmiJ7FLScHS7NQMbYFBPck5J/nU5yTz07Y70zTtxt0qyIjIMKj2I68
D6k05iQMHGBTLuRQ+BCAESoCO4Oc9eajbmRvXJqWMfvU9C4/U1G2PMf0yRSNxyg5Bz09sdqQ
tkgAd+/SgDHcUEYOOxGOfSgY5eox90c8ium+HJH/AAlcJz0t5j7dBBXM5J5Byew9K6f4cgDxS
m8hVFrLk4x93/69OLtJN91+ZzYz+BP0ZX+KupSXHiFbBT+4so1yoPHmMMk/gCorj7eFrmdL
eBTJLKQFVRyaueKNRfx4i1WfO95L9oHJKg7Rg+mAKzfd+oyzvJcWjSWrRyGLaMb1IHc+9ZV
buTk9jyVWhQpRT3tsdd4x8PrommaMSVa4fzFuSpj/4IX6AZH51zkc/ybXGccBsZOKhuZJXkB
ZnJUKLvYnOev0+vtUaSBhjIBHY4qJ+/rY1weK9qtX7xfwkjDPfjK8dqQwIw+XIOMAg1TUHG4
ZBz1qbzmI+8MD1rOz6Hcqie6Ekj2MQc4U9OIkkkgHylgPT/P40xmYvkk89OeaCoByAdp6ZPI
qumpLdr2Bd27cSDn1rpvBni7TPCbX/8AbVwbe3uUBiUsWkTqAB1JDVzIOMjvj+VcF42me41
9oi/7u3jWIHsCRubjucn9K1opymraWOXGuMaLv1/4c7T4y/EHRvGekabZaRa3ay21ybkz3EY
jwvllSgGcnJknPbbXlp3bdgK4xnGop7H36U8oWVivQDAA6nnFNaMBgGO4HGtnl6ZwDXoa9Xc
8ARi4VRhunBPb0pFZhzgNjk+mOMj6dKpVKEVRwOchK+xqVFUwkjbuHBA/wA9KAeUnao5Bzj7
vPvz0pFOc793BHbr9acV+6FLDA4wen5/zqIkBQFVipGM+n+cUAe1eDpFfwho+05X7MF+uGYZ
z+FXpF8o9yOgNcn8MNUjn0iTTHDLPZkyLk53xuxP6Hj8RXW3BzJg9FGPevFq3jUIHzPocPJT
oxa7WKGtP5eh6tKD80dlO4bpg+Wf6mvDrdpAVCgAgY+YZDcZI/LivaPGh8jwRrD/AMUkQhGP
9t1H8ia8aXep4wDzjP+cV3YHWDfmedmL9+K8iyyxtlrckDaSVY5K59+/wD9avoH4CatFpnw
11VnfNwmpyExnqCYotv5ivnkEbt25gTxjPB/Ku1+GWqfZdd+xM5NvfLsI3HHmLkqfqr+NbY
mU40pOnvb+v+AcuHjGdWMZ7XPWLm4mu7p55mLSP19h6V1fhhWorOw+zT8EMWxNB5rkuw5H0o
AxzzkCvl6dSdKSnTdmj6/EYaFen7N6I1PFI6b/WpGQnyolCJ+QJ/Wsf3FPz8wOM/X1pvGDjg
USm5tyluzajTVKCgktID17Nn8qUe/wCNFAx79e1I1Zhel5N00agfdQHOOmST/SsXndg9gTit
nxHGRPG4H3owPxB/+uKyI+GHJPcdq+7ya31ONvP8z4jM7/Wp3/rQfnCgDJ4yc1GSF4PIp+Ac
e4xUZ+9yM+9emeeS5OCTznjn061reGdUbR9atLzOfjcCQdMoeCPyNYoOQc9/frSNN8xRcZxj
is6rSjqDV9D3j4i4PhW5Ayy86HHv84rybvjh05zXaXmrrrnwvs51nInje3SdUIAZgcEN7d/w
FcbxkdwOa+drSuneP9an1OU39g79/wBEBLYXOM9T79qUH1znofahjz1570mBwcYPsfesD1Rw
GASuB7ZowSeOg60iDjIz+dL1znPrxTEAyQcYIz6UqjkeueOf896OAcn0x19KWHhgcfPTRnPY
z9KJ/sa029AuB0PUtn+VTqcjOMDFVtHLHTAOihl29e+Sf8+9Wexznn+VOW4qPwIVP9bHzjDA
frTGGZHBGAwOc/WnLtEij/aBz7ZoYZJyMck5NSbBjgButK/NAIwP556Ugz7DI70DADOM4btn
HSsLXLl7fUtPXz5I4pId4ViAwynXHxvW51759q5bxfKBq+mRudoaGUgkcZ3KOTVRV9Dix7t
Ql/XUof2oqXs9tcRN5JfYpjX5l7jp1rTgIgur9t5Ynt7IR5oQ8B8/fH4dRWV9gWdlSUGJiv
D5IYe/PUDuKz/tE+lyPbDyyc7twPI5x/kU3Hm2PmdH8R3jupVSMbD/EvPf1qs8YyWJw3QY4J
GOP6/LXHRalMkhZSsysc8xnBJ9MdKtDxDcxnLOJo8qD5qgEjI4yKz9jJbGaTi7xZ1AZiCWG9R

3X7w+vrT1fem5W398g1l2evWdxliY77eQ/eYjcufcjt7mtOSD5nkzh+nnI2M+5x1zWbVtzuo
46UdKmo04Oc4HtQvA5waZudckqGjGMMowQP6/hSGWNskSKQp5wM1J6UK0Ki5osmLKCCcEZA6
9TXlFw0tZdSXlWruuGaXbu45P+GPyr0e7LXENxGrFN0bxoy8sgIxux0zn9K63wh8HtG1DSbT
U7m8u7mGeFXjiaPYqHPzbtP+bkGuvCRu2r6nm4+u6jstl+J4YI5pFkEUcjHaD8q7unXoMV0l
l4A8S6hHFPa6Y/kyklZXkCLgDnJ7/lnivqDw14P8O6LGy2VhCZG+88w3EnjoDwBx0FdK6Qsr
5MixuoH3D2H0rucElvqeemflcvw08RQs7xwQThF+UR3A3Nx2Bxk4HTiuU2srlJUMZUIcrggq
3Qgg9DwOK+0dR0GC4UmH92/X2ryH4m/Dy51GU32nokerlNrhsqt2g6Ans47N+B7Y4v31OX7x
Jx7rp6o2tCS93c8JRiEORtOdvA5xQMtAdkNjgZ7UoSTMqOjJlJfXWTIKsDggj1FNz8pRUAAp
OTnJGe4roMy/oepPoetW1+gJiikKTAHG6l/ez2HUkfSvaTE0kpMeGXqrDuMZBFeDKM7sjg8M
eR1HHH4V9GfDvxHpNl8NdCvLyBJ75omgZiu8s8cjlevQgAfnXHiqUHapJ2t5X/l7sFXcLwte
5jeL/D91qfw+16dEkEdlbi8BA+/5TbIPyBP4V4U6klJfTwJjyvb/APXivrPTPFI120kt1sx5
e3y5UdQVKsMHPweCc18ta9o134e1OfTdRhkgkhhCb12CSPcVRx6qWxIOFwRwkoODJT03uu5
njJTnU5pqxBpdr9t1O0tDLs+0TLEWbpGWIAPt0xXr2mfCyxkvrM2+q3kSrlGZgQHABzkHHyn
jrXjY+cv5m4LjOOhBr6C+Gmvyal4ct7pjuu7eXyZieSzrjn/AIEpB+pNZ46pUoxU4bdTCmk5
WYeK9V0uC+t5dAuo7y3YU0qsJkRg8AMQOoJ59hTdV1XS7Z7VrO6e5imB3fuyrRHjhgevXqPS
tLxt4AksFlv9EElXanc8lrjLx8AjZj7yjJ46j3rEn8J3Nn4JbW7yOSKYTxlX4KxE7dxHUEs
Rx6fWvQxWBwlSg5Qir/czroY/ExqK87rzJYdSsYqK6A56P8v86uYyMgfl6jkVwhHyyBhkh
fXntT7WeW3yYZGjf1U4zXhUMtVepyRly9aWaypRvONzt/wD9fFZuoaiBwQRxxqzAAAsXYjg9M
Y71nW+uTxqFnRZgCOC7W/Pp+dQ6ldw3VwJYlKXcuHVwOvYgg88V14bJp08Qo11eHdbf5meJz
eM6DdF2l5/1YfqGofbkQGNy1ViQQSevrVfC5SorZ2swBI56mrWm2f2t23MyloyWC9eelX7+w
VsTWShJAdxAPGc9vSvqqNGFCPJTVkfNVa0qsuabuxupaZHBa+ZDuHl/eLNyWz/OsYckcDgV1
E0Ul3p8kMzAssMEgHGc9a5lkaJiki4ZexrUyg21ruApZAAfSq0f31AP8QwfT/OKmUknBxle+
elQyYVmnI5x3+lyVlpctIs+FdRlsfDi28xJhuHXcCeQwlO0/wBP/wBVbuWAObG0tctbvxJ
pd0g+Zre7GRzrNuBx/wKuskOSx6Etj9a+ZlHlqT9T6/L9aEdBORKH09aG46H5QfWkUkDGeO
uO1PP3QOSO5Pag7bCc9l6etLnIzjkmkPlx0xSr0/2vegAIwcAk/TFPjU5U4OetRipY+H6dMg
Z6U0ZyMrRyTpaAg8jtVonByOmMdKp6aStjB2OwcD6mrXUH0znFOW4UvhQ5f9YncAjFRkg565
ye3vUi/61e/zDr9RTWJ3EA4AJOKk1FySx9R6c0DPTIzj86aD3Uc07rx7ZOOKBgDg59K4n4gh
m1LTR38iTr3/Cu2z8hP8AF1zXFePCy6vprpwwgkOfX5xV09zhzH/d5fL80Y0d7dW0eVky
qRhNw3Y+hNVXZnO9+GPLN0Jp0kxlb5gOAOnXFIVIJdyQevzdD0rVI+YJJCWjU47ZXb0zxTNm
1CW5LMDjp78fnUix7WVTjHC5VeKjEbl1WKNstgDjJ+gFMBsgOdxOWxxgfnzXoHgm3vNWs5La
2t5rlkkBjKJxtbAAz06g1z+m+HXkAk1ByqkDESN8x+pHT8K9H8HeIpPDTPHBCpt5CpZUwDxx
j3Fc1WtBWum/Q64YGrVi5JWOcvWkgleGQESR5RIYH5SOCpZqjICy7i2fUg165f2Xh3xzvuLe
X7JqmBmUcZP+2vf0z+teaeItFvfd+oPZ30e09Y3X7sq+oP8AnFSowmnOi7pfevVfwgqfutWZ
mBVXqRjua94+Fs5l8AWCRBTNB5sID8DcrtP5ivCjho+AvA6Zr0T4dalz+Gtd0TTJvs+qEG
6siGAYk43AE+64/4FV4aajUV+uhGJjeGhLoXxF1b+37e319LaO0eTy54zD5ZgJ4znJPB657V
1Vxq2ma3bXN7oF0xurlr5oVChZGOAxB6gc/ka8u1PRdd+x3Wtana3KxiZVlluDhyxIGcdcZw
M1qeENd0rW0Tdxw3moahcwiKSI7YoolJywyWPA5x/WvoK+Gp1oONr37HmXcGmd9p/iS4gfZ
eLvA79xXRW91a6nBgYbd/C3UfSvPkmS5sbW5jjkjinTzIxJ94Lkjr36Yz3xToZXikV4nKOOQ
R3+or5L6zWwVR05O6T2f6M7FFVfDhK/7QfhqDQvGdvf2i7Y9Yt2lZE/57lyqxx7hlPHfdXmk
mxgQqEHGMSenGPwr0z9oDWzqvijSbUORLYWBMi5wqtK+4fiVRT+IrgNSqykBuOT+HH4V7Ea
iqRU47Myas7Mehww8zCkEglmx+J/MfnXtngEWE/whiN3DI9xb3l35DLwTulHH0/wrxEOwJJI
YAYPHOM8c+mO1e6/BaVZfAqop3eTfXC4PbJVGd+DVy46rKIS5o/0jTDu1RM2/AOqz2sk9sbd
GhCGUOVwEfjr61yfx7sZr+y0zW2JZ7aVrSfjnZJ8yH6B1l/4HXoXBySeM9vQe3pWD8Q7Vrvw
Dr6Bcslr5yqeeYyHH/oJryaWKkq8bN2vtfTXRnXWSq3kkfP2nwm9uoYIRiSUhR3xwfT6V6x8
Drdl0bV5ix2TXkS4PqsXJ/JgPwrzHw0ZX8RaYsCb2N3EQo/iwQT/AOO55zXtHw20ebQY9Tge
SOTT5rhJ7UDO4DBDbvyT8q9LMZfuZR9PzOGL8aPX/E+sLo+hzXqYkeMxoEBGcsQK5vVNZj8S
fDvWpinlOqsCrkZLIVYH37VyHiz+1lv9WjmNybp7QzYYZULuyPHHA6dKztItDyULV49PS6a2
fcGCcxkY+bPal7Su53ivK19Gu+2/9XPWhgoRgnfW6d/0Obwd0ox0Gcijv0AIUDNIqgyPtI6d
T0poHzFiucgcZrqy7/eI/wBdDmx8fNj8kkntR91vUelNJAPU5FGT/Wvo3qeWbOk6gkMa205K
/N8rk8AHnB/xq7qMUxgRoHZNhLDbkBlx6+vWuYIyMn8qkinli3CN2RWGGwafMZOGt0aMGqzo
iqwjka5yWOTUF5dNcKvylQqSQoz356mqm4BATge8CljcNgd8ZGKHOKdmUopPQakm7HGD15FN
nwJBwMkfiTUco2ORz7UhOSfWuecmlyyKH2B2S3IBwJXhBGe4/wD1CupfPzdQB6fWuQjUiC5f
gE3USggY6Y/xrrmIDHJx1GBXz9a3tZM+syyT+rRi/MXooGce/pRyOdvNJ1zjnHNOY459s1mz
vQDPPByMZ+tKzcMB3/xo3dxnPvTGJyeFHH1oCwKM5IAGPSp4j+9UDGT071CnK9Oeo9TUKWDK
p5AHHFujKbMrTfmtlCQc7c8Y9TVoFs9AKi0+MpaWxcjd5SHA0easDAK/KePanLcKOsEloO9
Oedwz+dRk8nPXJqVT+8QY4LDgfwMkZc4x3B7d6k3EBGM7hS/dJ56elNwQrt4+nenjOSVPIyS

ft3oAbxwOnvXGeN4Gn1zSkQ5ZojHg5wd0gHP512jKQSM46VxvjKUR69pckm4RxoHJHUYI5I9
6uG5wZh/u8vl+aHS+Eplkw1E6gYJKGnL4XuihP2mLIGFODz/hXXLIJAJY2EiONyIT8pBPWo
5G8vceSSPug9ayVWXU8L2absjk5fD0wXfNcRs3Prxz2/Wta0sIrY/u0AcAAEDn/61Wurhm+Y
9MYwB9BUOo31vY2xkuZFR9W9hWbnOeh6+HwVOj+8qdCwWVFLMQoXqWPFQC6idSYg7qP4xg
A/QnrVeBzewxTkY5FDqCucg89DUshhh5YhnA5BOFzPat6VGG1nKXZaL7wq4upJXppRj3f6I
ltriZbwSQ/uzGu5ZVY7IPTGf8/jXp3h/VLLxlp7aJ4gjU3AXMUg4PT7ynsR6f0rycSy3CkRI
cfkP1/pVzTfO08QSwyslwh37wc/Me4zzjtU1YezmqtnpS7LXTs32fztuYRf1mPK7u32rW+4P
EGIT6Brc+nXZY8RAVx0kQ/dYfUfkcim6RfS6Prdte2gzLA25ASQHBBBU/Wu/+Iludc8HaN4l
WMpPGqzxDHVGJH44cfk1eZqfMjYN8zIQRjvRWirqSWjV7epzRu04vdafNG1r3iPUdfID6jcl
41O5YANsaduE9evJqfV00K28P2z6TcXVzqTyZm89NgjQKEABxydvOTXS/Dqw07xPod/pGqxA
z2xEttcKMSxo4PQ9wGB4ORzTU8Jaf4Z121fXtWgmGQ/aEhEe0y4PG7kgDcO3XFe5DH0vY+0q
e7b+uh5roS5uSGp1uo6T/Z/hbRYVQq9pCkUhPJ5QE5/4Fn86wR8vPIx0rVdSkTUFdss8Db45
ofNVh3HXNefSttPY49fx/OvnczUZSjVXVGIK6ujx/4x6TPD4hXV0id7K8hjiaUDdsIjXBUj
sCoUg/73pXBSqfCtG2UP8XTt+XSvpzaGLRvna3DDrXm/xP8AC9jHoTapp9q17oXEaTeX8o2n
I3benXAJ9warB4xNRpSXXOcN2jywgR8mcEcAe1eyfAC4W6sdc0ZVzdxOt8oDZMiECNvxBVf
b5q8guF73UbSxh5lnk8teMYLHAH5Zr1DwBp1z4P+NolwLXa3uA9vI6g7WSRMBsntvVP8i2
rCnVXs6hkpOOqPUiuX1wRz0+lT21qt9L9l8sSxzKRIn95CCGPuCRWn8QZYdM0yO9W33StMI
mwCDBBOT+Vee2Piy/Ln7QiQ/IckBeWHpkmvEr4OVKrypXS+X9M9PD0p1Yc6POfD/hq70P4o
rpLws0aLM0MhBwYcYSQfhhT6Hlr2aJPlhCjoo+76Vbv5otRuFvI0KRyqHXI55H/1ulVim/du
6kYoxWK9s1y7HMQSi3cwfGMmqQaxeRXE9wLS7bzYhVIR42GQB29jUXhvVdUtSlppy+YjFsQB
Sckg55HNemz6Rb+JPClnb3J2yCIGKYDLRsOPy9qseG9J0nQ5za2skJvXwJDJIDKwlzjHUDvg
V6kMBTqxjJLR2enc7Pr9KNHlnH3trHz4EYOcqcgAcev+TUSnAGewH41ZuY/KnmTkFXI/IkVW
ZiuDzyvOf6VrgGoV1fzMcZH3GAB6d89qXGFJ5AJ5poIIHJ6d6djuuRjv619HF6HIDW4BwOvt
mgHkjBx06dqbKd2NNDAMQTnPSsJ1VFhYcx3YDdqVeGUr16CmgdNvU8jFOUGD05/OsribuwaF
bLc4Bx61EzfMWLjABye54pxPHAzjngUkdr9vUei6xK4MhHcf3fx/IWdeqoxbbLp05Tkox3ZY
VdukRbhnmWU/i4x/SukLNVbg5JPes3UI2meewAU3MYAA6DdWmwO8nvk14cZ87cvM+yw9H2
NNRAjk8EUuDKdIOcUDI6c/zNCg1qjYVuF4yftSaKaRyCef1pXyMEDnHrQFIxng/SgTHc4BAA
9MU6EZmTJwD1H86YSckDp/OpIT+9UjseCaaM57GdpwRLWPCsP3YHIA5/Cpy3BwOahswyxY25
AGBn9KkH0JB6+tVLcKK90eoAdCVHDD8Oaizl+w6/zp8Y/eIAR94fzpoGCRj1GKk2F6EMo/P0
oXP07UgJ9MkCIAJXpgn3/WhgHOe3HQZrhPHRE61ZqAOLTPPHJkau6PGcHBxjiuD8fxKdetXL
H/j1A4OORI3+NaUtz8y/gP5FbTdavNNDLFIrXaj93JyD9PStWLxZ58xFxZmOMsPmRySv1Fc
qFAVhEP4uo4+nNLvbbx8zZ7/AOf84qnSjLU+dhUlBproeh3tzHp8Ek1wQqKMYPUn0Hv7Vz2l
WUmuXh1LULzbqdsEDchhn+QP5n2rDvru6vo7e2km3RI2E8w4wTxuJ9Bn8BXDQvFAkdrDMjiK
JVG1skqoAyP896zhRd1CL1Z6csTgV70/gir27sfczgI2GAGMsw9uwwqKC33lZhtQcrH2Hu3v
7U2P95OitgIqmRvTjj+dNvrjG45bYQAq+/qf88V31aXJ/s9N2ivif9fgjBVIUviK2vSMRby9
2AlTsAzgkcnnsOg/nVS3VrmYS3KttXBj3Nz+NLfBuWDzkF8/I9KtbRt4GF6CuihhE9WRr7dX
6/5HLXxM5v3nd/gj2fwlZ/238JorHcHkmhngG452OJG2D8Dt/CvF4yVmBPGRyDjj1H4V6z8G
btjo+qWcJRJ4blLgO+SCrgAjGe3ln8xXC/ELSjpHiu9iUbYJWNxDgY+R+ePo2RXLMFPd9v1/
pFYOWjRofCy+/s/xnbRyNhLxXtmz6kbl/VcfjVr4has+o61NbZwWSSwnliWQHJMeeM8eozXG
Q3b2V3b30J3SQyJkOz3Vgen4V6v4w8V2C3l1aQ2EdxPPCqGYxgbldAVG7r/EoleZzxUHX+X
69Lbb6fM7Ka5at0r6GL4T1rVzc6XbQxNNY25WB0SMtM4JJ7YBqj4lvL2y8Rahao+xYpnRAo
/h6gnPfbFP0vXtW8LWLacYgJ3nzV8zcvXgn3HFV/FC3k1tpmtXyBJL6Eq3X5imQD+Kkfl7Vn
CnFxlDKfe+jX9Wf4djLH02kprRbeppaM08umrc3b5LkuGPGFfwDUUl5YX4l08yRyGYcCshKE
qc4yeOorlH1CSa1hWViVjU4Rj8ox0ohQvNB5JDyiXkocHdnn+lqcw7u5N27W6HCqtloZmh+D
7rT/AikLNBaNHpdTOJopZOflKHaM9yCSD9B9a7jxLaTXC2d3ZMRcWjFgvQkcEfkQPzq7datZ
W8jb7iN26BYvmJP1HAqzbsJ0iliJKyIGAbrVTxU5zjUkti+VWaO+1GfS9W0uRb/Y8GxJmVjj
aSMjntXkGrPYDUJpNNG2WwyI8nJPqea4h1QySNbWzYhBAkIPEj4CsZJWLYd+COPY1tKvWr
q8tF2/z/AK/4HvYDDexhzSe/TsbOna1PFb4IUovGx+30NdFYXsV3AJ7fscMp+8D6H29+9cHk
F2IzjH/661vCe/8AtB9mQojO/Pf0/WuKthoqLnHQvF0oyi59UdF4m8V6joQ0W202SKNBFLK
JEDLJ+8wFOew56H+IVyLaompeNINX1FxbLJdxTStECdipt+736KB+NX9c8Q6vY6tcW0F08Vv
GSscfIV2EAKjIOckc+4rH0P+x/tUkeupdC3kjwktu3zQvn72049v0r7TLoKOEpd8q2Plar
9+Vw8Ty2x1/UZLaWOW3lnd0kQ/KwZtw+n3sY9qyJUzyDuBA5696u6ylidaou9Mn83T0lZYTu
JLgDGTnuSDWcjYV8r8sfBbGe/UmvHptQxN+I3+p6lZuVHXsv0AEKp4z64pQxVQT1PtinE5UY
xg8CopIVIC7iwZCSDngH0lr2faPdO55fqIxySMAY46fjSjODnBPX0phQj5QSW9eo/OnKvAGS
c881z6yZWwqE5AH5g807IYDIBIz1pm9Y/vN9eeavWFhd3rAwwssZyPNmBVR9B1P4VU69OlG9
SVhwpTqS5YK7KoUu3lpguRlsH7o9TXRQ2yW72lquCqJudu5Y5JJ/Sm3FIHaC3t7dSzMd7yED

LsT1PtXgDtUoPmX12+fuRtg49BivBxeLdfWOkdT6bL8vWH96fxfkQ3nPhxeAT9ojyPfzBV1u
ZG7ZNZV3vOhkdjdQDp/tDNabsAWA5wT/ADqaCtzev+R6Kd4pCkkMMDgd/agcgemc/Sg43ZHJ
zSjgk9gOc1uA3B3Hjke9L0HG3JPSncAcAZ68cUigBckZ460xAeQBnA5yTUtsB58X8IJHT0qI
4l7mpYCB LHnA6fjQjKZnWnzRgigEZwBjHpxUwPr2Pc1HAxa2j2vj92gDbQM8VKD2wM8d+9OW
46Pwoav+sUZwMgZzTMcn6+tSA/vFOeCQKY7Y7ZtuGx0OKRsOU/KAM5FGBwWGAR3FIOh/vHijG
7dtGQO1AmlzHdkc+w6Vwfjtj/bOGGI22i/8Aobmu8l659eOK4bxmgbXweMpax9Bzgs/f8K0p
7nBmX8BnOgjPjZc49DnkfhSMUXONw68Z4B6VKFV42fIDfIHUmmQKjKVAHqT6GtT5qw04K8
spbOCPX/ADmtrwhDuaedRt2qIIGMYyck/oPzrIcKsbE46HJx/ntXYaNa/ZNMhiON7DzXPqW/
+tgV14OHPUT7ESehaVfnZizcgDr6UeVG0iy9HHfPA/zzTv4uO470n1GD6+leqqcdrEXYEE4x
n/GIJ688daFwPvbiPypSSM5zz71Yjq/hZfyz8Z2qMxE2j2x+pGVz+K/rXXfGvSzNoVpq0ar
vsJAKx6fupCBn3w23j3NeY6NNJBavYTxnfJFCxOvu29f/wBVe8+PbUXfg3Xoe/2SV1yO6/MP
/Q4cZC/zLpPlldHzoThgshOVHGOOn+ea9Q0DQIf3gWxngkCarY7rUSE8SIpO1G/AjB7V5cM
EnAG3AxjP14rs/AHjjSPB1vqcGtTtEtwVnhSNGdnIBU4AHHQcnFeBSkozTe3Xr/Wp6M5Siua
PQ2vDnhbU9Z1pR4jhnS1s1COJOC+PuoD3HPJHauq+K1nE/gueQARtYsk0WOABkIR7Da36V5p
4n+PcqkpoGlqkZBANvH6dOQi9vq1eZeKPGvivXN0WpaldRRyBcWyKYY2U9OByeg65Brqp2hH
lpQxvPT/AIP32OavVdZ+906HTKrvI3XOD04H0/Sk8whSEYqzZO9Rnn6U6xmW70mzukyfiNiBk
HXDDg8fUH86JiI337SSegX8q4ba2OULs1a4vYIUwQ0gUEDHXr19q7fVJzY6e0dtkBUEatn7o
x/WsbwlpHkRx3lwPnAPlan7oPG4+5ropF3g71BXHzCuLEVYuajukdmGXJJTKrnGIQMkHmkHy
5xz74rq5dNtSciDkdBSDTLRPnaGPjt/nireIgj2/r8LaJnM2sEtxJsgQswHPoPrXU2VvHp1q
0SEtIzbnfGM+w9qmiQQjZDGqD0UCLCDesbD7zKCewyea56lbnduhxYjESqqy0Rc1PwvJ4h8N
2E9pLDHqMMkuBKSqvEx6E88gjI/GrGkC+ySIPq1/JcyH/lnat5aZz03Hk/pXz5aXet+JvHN
wum372txd3ciRn7Q0SrHGG2LwecKvQAK54FbN7qvj3w7JqzNrdzNBpV2LeeXzhNG0hCn5d4y
eHXjt6cHH0NCviKNKNKPLp52/RnlSSbubXiaGO18U6rBapsto7qRIgnPyhsYBJ9jVrwuZLx
ySd0aKc9+Sf8KwNNurjVbH+0L5ke5uJZXdlQLk7zzgcdc11XhpVP2qQAAEqv16n+tebjJvll
f+tT2MBG9WH9dCxd6VZSRsOtvEjnByBjpwentWNe6V5SJLDK6q4PDDdg54PauokXcjDPUYrP
nUmxBHOC3FceHx49T3auAoVlrFXMe70SS2kB+1B1cgLiPaR696LnR0gZA1y824n5QoXjP8A
9et272zS2ag9fn6dBTIf398W14UE9OnPFbrGVnG8peph/ZWGW0fzM+4tYLG7ia2TbsAbJOST
nHWt5TgZcnPTk1m3aifVRFjITGT6gc1piuSvJyjG+52UqUKd+RWRQuiH1CMv0jKiq5gEU00O
SAwZM55xip71Cs7k5+YAg02XEs0rnoAM/wAq0g7RVtrGvliC5hVtDVM9bhDn6OP8KsMed2ff
ikuHjSov+uyH/wAepQOT0PoK6cM7qXqZVlPjWFOB2IOc9etKpPqcjqM0h/Djk5pF4ByTn+Vd
RIYDwCSce1PJx27de9IQSMdqD6nHfpQJirkcZHQYzToiRImTyWGc+9NUDPTp1z2p9uc3EaqD
yw4z71SMp6ozrBG+zRZ4/dgD+Q/IU+7hJxwPyqvYYFonrtHB6mrLdTnr05NEtyqXwoQcSJ8p
5YDFRDp6g9/Wnc+bEMclvz5pEwRznHUUjUccA4HBx070o4O3nuaFJAB6DOetBJK5LAE8/Wgl
CEegxXAEOSB4ijwA3+ix/wDoT16CpyT0xnn6V5540xL4qdME4tIacdRkuen0rSnqzgzP+A/V
GOw+UjPLDAAIFKAN4UgYxgZ/Cl2lUA3bSDk8fhS7iyls5YnjNanzYtvB9r1CCILIXcA8cBep
/QGu4bJbOAAT+XpXNeF4wbu6lbG+NQqgA8bs5P6Yro2wORwMZFetgYWg5dzKe4pGR1zzSBgc
46UAZJyZf9acSPXPpnnvXaSIOfvr6UDjOT+PpSjj0B9PSkbhicjNMtLNiS19ZsmN63ERA6dHU
19D+JSD4f1gNwDa3HXj+Bq+f/D8Autc0y3PCy3kKk57b1/wr3vxQC3h7WcFf+PScg9Mfl1cW
L3RUNWfNNur5anjJUcfhXP8AjaEOtlc7dwRzGwPG0ckHP1ro1UMY2RSQy5fU1S16z+16ZfW
gUFnjJUe4OR/L9a+epytJM9WrBuLSMTUrXSbTwnZQy2F/F4guJjN586skUluCR8pPDDBXkDg
g88ik0bVtOvdVv77xx9r1H/QXSHypNpMgwEyeNoALH0z161a8QXvix1oLeJNUhjl07Q7cWs
lxGFivDzAnAJ5YkpnB0GOK4+IySxSLGA0pZShcgDO4YBB4Iz68Yrus2rvf5aHnXPQvAk0j6E
9ncKfOtZOdwlO1xuB+mQ2K3tDt7e61Ifa5EjgiUufMcKHwemSf8AlrKudR1Sb4p3kPiWe1e+
niSxYWrDyYyF3xquPQ5Bz0LH2qW9jWTO4EhfmKn2rgqxvJ20v8ydmeyW2o6feO0VnfW9xKv3
kjbJH4enSpwAODk+ma8+0C4SHW7S5ADfP5RC9QGgPxxwa9Eb5WxwQM/TNeRXo+xdkzrpTU9x
hBVRtyR1OaF+fI9Oelp25UZYDHamAlQwAHZHBHrHmurdTW1gZvmx+fFMJMKMH3EFAzfklI/ISE
DPOBJNV9WymkahMPvpZzkc8/6pq0ik2hO54feavo134I0LT7DR47fUrfbLdXpILSt5eG+bOT
uY7sEDbgAetZ4ktBDO9ylzPLOjGMq2xYZ9w2k53b1xxjg8102g6lH4x0/wAP+HtXu7HRtK0S
08xZ1iG+cgKjHkgBtvzEZ5wTgnpzV3eR2+g3FILOB5DcvlB9lw5QLgKNwyoyN3UdSCDX1Kd+
/wDX6HCdz4eix4d0xSoUmDcQc8kknJrrPDSj7H0w6GTHPfCj/GuchUwafZxr0WCNMf8AAR/j
XWAGuzSoTnIcs/8A48f8K8PGS9xvuz6HLo/vY+S/QuE5z+XFR+UoSRR/EScEcZqXj7elB+m
TXmp22PoTOnU/aEBPKxYz74NJYfJfCSZtA/xq3dBfld9uXA2g9xVS3GdOuFIyd2PyArpUua
H3DHaWrFpJX+8WxWiByc55rN0lsPJGcYIDCtH0zzWVde+yVsUtSIGwEe1OtLdXh3PkgtnA74
o1FB10Rx85baP51bUKqhV6Diqc7U0luPUP6qQLWldP30YH51BkDjocVPrBzax5/57xnp71Ce
c54z0+tdmB+BmVTToGDgdX7+tBIK89D7U4HJ4HX3zSAZbJzx29q7TEO3Pp0pcZyRj6+9CnnOB
z3HanKOcHAyM59KBMMc4ByufpmnWwzcRqMZLgjj3pHPyAqCR0psQ/wBljPQbh07c+INGc/hK

enY+ywdeIgOvP/1qmfOOMZ6c9qLaAwwbHI3qBnH86JOp5xnpTluOl8CI4wBOo9x0ozx1yfU0
6EYkTHQnrSKvJwM8d6RoL3zk9ecigjce2McY7U5cYAYQDSnHJbt6UCGHg8DP9a4Lxc5/4SaV
dv3YIcdudz8A169AOC3p/WvO/GDKfE8wJ+9DD0P+ya0p7s8/M3+4+aMuRWcbj2OM96WFD5W4
jlAQNVtp3pYk808HJz3PQ0qA7JMbuzOPxx0+laHzpu+F4hHppkC4MsjE55LAcD8M5rUbAXJ
IzUOlxmPTLRDnljBOTnOcn+tWCueuD7ete9h1y0o+hzvcaGxwBx6GnHp9fWlPy/lTsAEjcGI
lyR3rUBp7cZFfp+X19qkfBz6ikPI4OPpVCNLwyjN4j0hYyQ32yHBHb94K968RjGh6uRyv2Sb
gf7jV4R4SKr4o0fcMqbyHI/4GP8A61e5eMZWg8K63IPvLaS4x67cVwYx2aZVJXIY+boBhYxk
8ADP4Cp5mwysF59untUMIAIB6gAcjpU0oZwD1x/jXzfU9q+jPPtee7sW1DRlnmGmSSi7W2Dk
RNuwQdvTlxjOOwretDQ8KX3jSO91HRp9O0BLXYbK2kLvLKoOCzcYznHH90Z6mtDVPC1/4svr
Gz0eBJbxVzkulWM7Bg8Z4616F4Z+BVpbxpdeK9TeZgdzW9p8qfQueT+GK9CkueHMnbv/AJ/8
OebVjyzaR4ZpMN5Pq9s2l2txNc+eHghiBduHBCnHU4wCa9L1+JbXUriN8hgX3Ljlt15+hr6F
0HTNK0yyWLQRs1trdDgCFMH3yev51478WLD7B4uM8f3LpBcqpP3W+634ZH60VoRnD2kHf/Ix
adzlNJBOrQhBgtcbe2OtekyHnIPX161xPhC1M2oiUcR2+45K9c8AfzNdsOcc814OOknNLsdN
BaNig9jzmggcDOcGlCZGPw4qN8hRz2ri9Do9SJnw2RycjNJeKs1rcRSqTFIjRvg44ZSD/OpC
jEZbr2pHUPKqjuf0ra+tzPVHLJ+z5cSQ232fxDGYGQMS9qdwBAOCA2CfpqGtfA3W7S3ubga
tp01vEhd2Y0jbQCSduCCeMDnv2r27xXriaf4aeaxYNOWjhQEHvx8hWPPGpT6h8O9cmvGVnE
dwi7cAsAnp9c19FSGRIKMIpSTW6a3/r8xLCy9n7VqyvY8kdweMYAGQfSursE2afaJxkQiT+W
a5GkHAYcjHT2rtEQIiLnAVQoz2xxXiYz4Ynnv5ev3kn2E+vT603JPQUQszpueMxtz8rYOOO
3HPX8acRwK4tnqeumRXKkxSLg5wRjFV9NbNuxYfNvJb+lW2HPAwO1NC4xgYFaKXu8pRFb24h
d2U8MMY9BU4Oe1AGAM5xTwNpAyRUyk5asGxu0OylgCVOQfSnZz+NKO3dP50HOMiofYkpack2
8QHH7+P+dQoc8571Y1L/AFMRIyPPj/mar88jkCvUwPwMyq9AJxnA+YdaF6nOcHijbyMDnBo2
5zgj+VdpiA5H8xinAkAeo4FC8Z6kClwBjjGR0FMQdBz3HWi35uIs85YA8+9JwQPXvTrQbrq
EZ4LgcemRQIKj0IYnDRqd+4FVGW7jFRyZ3dDx6D/ADinwMGt4juZm8pcs5yWIGM5+tQsTksC
Ac9zTe4UvgRLEDvjAPVu3amqwB69CaSL5pU543CKTBOTYaRqOBPGM9OntThwME/X2pM8DkZz
1o6AgjtQKwZYOOe3evOvGT48S3Rxx+TCAev8PUV6JkAjJwBwKzb7RLHULmS4uomZ3ChirkZA
GB+lXTkk9TkxtCVenyR3OBs2B3EY5PHQY7UTL5cUi9DgrweB3/Ou7/sHT15CSDI2/eGP5f5x
TH8Pae21pBLITuHzDkjp2q+aN9zyv7LrW6f18iBAEjWPg4RRn14oPzKQTgY4xV86Yrcm4ugC
T/En/wATSDS0PS7u8Hv8n/xNerDH0oxUddDD+ycR5FLHz849MkUo4Offlq3/AGWM8X11kc8h
P/iaQ6XwM3lxj/dT/wCJqv7Qo+Yf2TiPL7yqB8uO3p1pWHy9Bg/rVptLYD/j9nUHp+7j/wAK
b/ZZ4/06Yen7qPj9Kf8AaFHzF/ZOI7L7y54Y3f8ACSaOFGXN5Dj0PzivYvijMYfA+sFCQXVI
/wAGkUH9M14zZ2ctne2tzBeyGSCVZVDQoRITkZrode8SavrWlXfjd3UHkylS223UN8rBh+or
lxWLP1fhNKWVV1Lmlb7ziiDIwPXB4wKfjC4fr6H61aOnMBIbon6xL1/Olk0+WTAf7x1wIF/x
ryPZ+f5/5Hf9Tqdi/wCBroWfjDS5t5Ci4EZPHR8r/WvQfffi62u9OvLGzldZCwUOGPODyM/h
Xlw06RZEcxMgVw4xbjgg5HGfatlpma6aVli+ZsmPZheefXP4UpU5tcqnZPfS9/vRVDA2qc9R
bbam74a8TzaRZTwypd+1otxHynGDz6dOlZ+v3V5r9mDJB5jwElZIwflD8EEc1iGO5yCs8Ks
rZX9znBzn+9XVHXjqrWQmTTxHt52wEdO/DVjDD8ru29L210v6efU2xeEjNNU4ay3fYraDYt
Z2DiVNs8rF3HXA6AfpV5MEEEEH/61ZLazd5JAtrnqBETnv8A3qiGp3eeRa9Dz5b/APxVcssJ
Vk3JtanAsBVgkjoNy4I64P0FMJ7nr246VinVbobi0drbtft/4qiTVZwoBitTxj+P8A+KpL
A1O6/r5C+p1v5fxX+ZsMc857ev8AWltYzbudbeEHznVguPXBx+tYv9qzg4KWuMYwN/8AjVzS
fEFxpt79rFrayuFKgFnAyep/StaWDakufYmWDr9I/iv8yjQOn3tjCI72G5gQNjDg7SwHbtm
vJqdlpbW8jSJaTxl0VoxhlcH0OaseK/EN54gFsjwW9vFBvO0OzBi2Bnp6Vc1XxPLfe/7J
jsYYj5UcQl85jgAgk4298V2Sw1GcmmtOnqetKdaVOPNBN311WhwkgDSIBwO9dlIMk49a5hbK
QMMmLAlzhj+nFbT3zEgeSuCc/wCsP/xNcmJw8525dSsDTITcnNWvYt9CcigZlyORVQXZzzEO
ef8AWf8A1qVbwjOITz6SD/CuX6nV7fij0OdFlic/56U3jp2qFr0HGIXz0xuFNW7U9Y3/AO+h
T+p1e34oOdFkD0pw4HBPSqwuk4+ST3wy077YgP8Aq5PzWn9Tq9vxQOaJywHXr2o7HsKgN3Dj
lJs9x8v+NKLqLP3JeTzwv+NH1Kr2/Ff5k+0iR6kSIYemPPT+tQYwCRzn04NPvpEmiRY94YSq
/wA2AMD8aj356cc9K7cLSlti1JEVJKVrC4GckAH86XqACOM8UmQevWkAHGeg7HvXSZjtxHGD
+FAxk5zx0HtRkHAJFIRj0APHFMTF+ZiTnABp0ADXEIbjEinp3zUa9Rg89TT4gPtEYLYPmKaf
+BYpxMqmxCqhFKqzEBcBsY3e9MGACA3U9xUh4RgvJIA+YdcVGeh5+bIpy3Ko/Agix5q8/wAQ
Ax9aE6dB3p0X+uj6ZLCmAjJweW9qk1Q7jfxnxFJuWt/ABe/tQoxz17H2oYnoMkjigBW68jk
nHNJ2zyTjoaUZwScEk89sU7HcggUANUGNg5BNNYKpO0YI7U7HyjOck9DTe4Awe30oAMdS2CR
zSE4AJHXnp2px5xnj26UigAnIyecntkUCGkcHJ7ZJxSnBwSCM8Yp33t2DnPU+9JxgE/dFMEg
Cj8PrTGGGOBzzmnE4OAOOfQ/AF6Dnnb0/ISGAz9Pb1pW0eoGBQnboD3FGTnjp35oAQnB457j
PakAOfl6dOIAHHPX+dCscnJIOfSgBfXdg05Dg8nvSA4Ptj0p2cdcZoAM4IPoenekJ3bcgdKU
kAkEikGM8Hgj0pDHAA4B5z+dIRkr1zjuaQn7rYJIAyKZ1wcDnrTEPOR6g54PegZwd2AexNKw
znvnjNjwSeh9c0gDHfsetBOc5HX2pQTxljk8kGg89AMUxCfeAOD9PSIJPBP+FB5yB36mhiDx

g/Q0DBDkDJ6dqdu4/rTQoAABxg460Y4IJAHSkxovjyMkjsDS5IOc80jL82cCkI/SgAZgGAOA
M46UpJydvOOeaaFGd2OnPWWhAR0+hNACHu4OPXFAYEc55BHvQAM8nOaXj8PSgNBRz1H6UCDAz
jGTQADk0BV6gf/roEOyB0HlxninZ6jt1NRgYOQOnqOKf1POPX6UyRw4UYA9eaGbgYznPFIRw
eeSO9NPJOc57UA04A6Z9KQEsechSOtMYEsACcj86cAFxnPFBLy5AfU0+EbriJQyqxkA3H3I
pCAwUDkDn60sJP2iMjj5gM9x7/59KpbmdT4SMBfIXYuxdoIB5B465+uahY88Z9qsTCPhyxhD
gDAbIHA6Z/zxVU5B/mKJbjov3ELDgSR8k/N0pF4+g9+adEMyleeCB6U2Mc56f0pGtx44bAHS
m9xgc49aeOox+g7UhY885GaQ7hk554AOfxpQBnAPHakUc4Yjgk496Rd2Gyf/AK9AXA+nUelH
8JHGfwpcALnofpSHnjAH8qAEIPO3r2pQDnp096TByO3P6UAg46Yz64oGIRjv/wDroOdvBx9K
U8/THWm9zjqecAZoAUcngdaCVxg88Glxgkdu4po5I2/y4oAUckhQAOMc9KVRyD6f54pFAyW6
45waXYd2dxOOaBxBdtX0445/Gk4GAewz7UoADEj8KB1G7nFAxowdozwO1PLNnnqfWmrkn2Iz
S7iCo5zntQIU/XLYyaMdRj9OIINJBaw3p3/z/AJNBbkH1PrQMccqQBz1zzTV4ZsEEk85GKD/E
M8fypRxjoOc4AoEC7s4wPTGaUjg9AKRQOWHPpSqBkbsDPGOxoADwp4PAHekV8j5fuk8ZpGYB
Rxx6UmeuD/TFAClsNjGPYU75uOvr+NMHIHvT2G35Qcf1oC435d3JwKegwAep9abk57HqT/8A
WoTPI6EcZzzQFz+Rjk5wDzSMw6AnPvSHqTz+dBGD1xn2oC4pOOmOD68ClyPUGmj5sFTn8cYp
wJAGD7cUBcUAgZOM+tNH8PBHrzSZIPfB5xjmjdyORg9cUBcd17DjtTlY4PbNM3EkMeaXPAwR
j3oAcAdvQ805R35Heow2W4HPHvT4yck55J4oEO4/L3prH5Rzjmh3yo5HHekU/Nx9aBCKDwDg
8c81IqrgDHHOcmkDenQdvQ0oOFz/AProuTYcMANB6fhxRaKJLxFYZVj09cDP9Kh3c4PTnpU1
gCbKE84Vjx6gGqitTOo/daHTwGHejOZCqq25u+QD/WqgUFsDscZooqpqzMsPJumrj0AWQj+6
w/nTUXJOODkD8zRRUnQh3Ldcc0bflZu3PH40UUBcAoBHQ80J/q/y4oopDBj3HHXHtUjYIXH
X/DNFFA0HcA85GeaAOnOPp9aKKBig/Kf72QM/WIKY3KDwv8AhRRQCBU3jOccZFN28ex5x6cU
UUAPxhsdqaCWXPoM/pmiigTYjHOM92x19aJAUJOc9aKKEguMRyRnAxjOKcjdSAAV70UUALIN
sYHrQ3G4EkjODRRQMB1A9RTsfLk+maKKAGE7jkcZFPK5fGT93NFFArjJTjZ/WmgLhDtyDjIN
FFCGx3O4jPCgn64OKftxLsJJ6jP+fpRRSAbuwVB5ySKkVfl3ccYPSiihgM6c8/8A6zSjLSRw
c9aKKYBgM4GOuaXbhscEYz0/GiikA1ztJ79qXGZVXnGdvWiimIRT5mM5BNK52OAOeh/X/wCt
RRQJMcOVBAAYM4/z9KXpkdeQKKKQ0xFOwUjAzntTiSN4yehP5UUUyb6jWc7x7gGckA+IFFM
m4wvhQcd8D8s1btCyrO6nBEb/wDoJooqo7mVb4Wf/9k=